

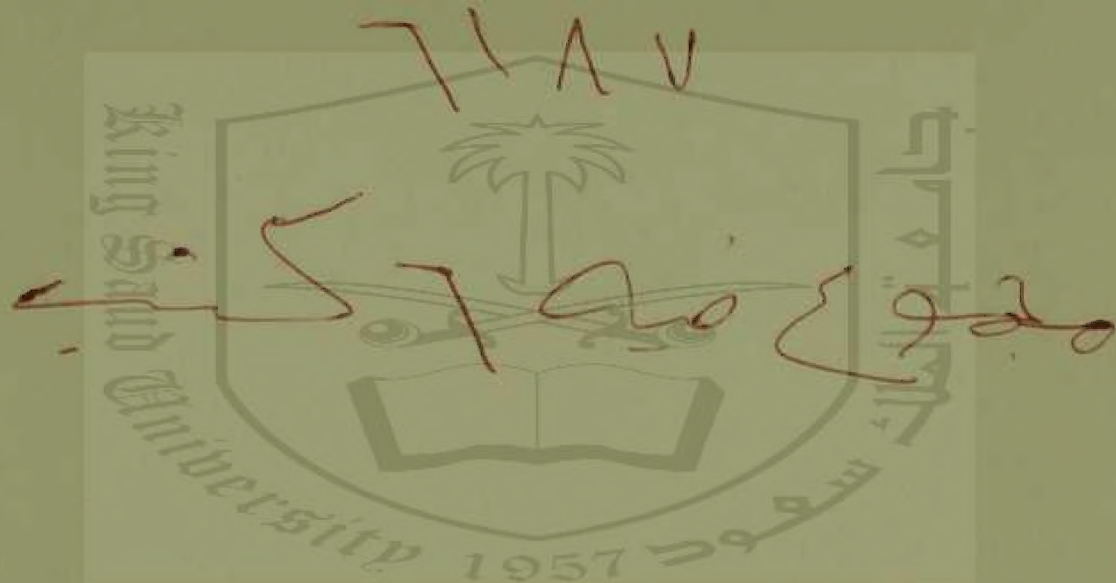

مكتبة جامعة القاهرة

القاهرة

Copyright © KUTUB KHANA

Copyright © King Saud University

King Saud

جامعة الملك سعود

مكتبة جامعة الملك سعود - قسم المخطوطات
٦١٨٧ ف ١٢٢٧ / ١ إلى ٦
الفوائد لنظم الفوائد
العنوان: مجموع تصانيف
المؤلف: ولي الدين محمد بن علي بن خروزمي
تاريخ النسخ: - الجاني سنة ١٢٢٧
اسم الناسخ: -
عدد الأوراق: ٢٦٢
ملاحظات: -
1937

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

२. ३. ४. ५. ६. ७. ८. ९. १०. ११. १२. १३. १४. १५. १६. १७. १८. १९. २०. २१. २२. २३. २४. २५. २६. २७. २८. २९. ३०. ३१. ३२. ३३. ३४. ३५. ३६. ३७. ३८. ३९. ४०. ४१. ४२. ४३. ४४. ४५. ४६. ४७. ४८. ४९. ५०. ५१. ५२. ५३. ५४. ५५. ५६. ५७. ५८. ५९. ६०. ६१. ६२. ६३. ६४. ६५. ६६. ६७. ६८. ६९. ७०. ७१. ७२. ७३. ७४. ७५. ७६. ७७. ७८. ७९. ८०. ८१. ८२. ८३. ८४. ८५. ८६. ८७. ८८. ८९. ९०. ९१. ९२. ९३. ९४. ९५. ९६. ९७. ९८. ९९. १००.

وَمَا اسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ شَيْءٍ

[illegible]

وذكر انهم يابون
في بلاد الكلدان والارض
الفرنجية والكرو والمانية وبلاد
الحرم والشم وغيره من بلاد
الهند وغيرها من بلاد الهند
والعراق والارمن والكلدانية
والفارسية والاطليقي وغيره راجع الى الله

استفاد
والله اعلم

ه جزای الهی که از من بپوشاند و لا یبینه و لا یخفی رف
 فاما من خسرنا ولا شقنا اذی من الهی الامن یود و نالف
 ه خوار و زتر زنیغ بود بنیر کرشلس از دستار زیاده ز
 دشمن خذر کند مالک تندر مالک الما و الطیر ان المیزان
 گانوا احوال الشیاطین تا الاولی ما ان شفا مینه و اللام خرف
 جر دخلت علیهم الخطای ما تانک تندر الی تقطعی علی وجه
 الاسر او یقرینه التعلیم فی البذل و هو اخص من الاعطاء یقال
 بذلت الشیء علی غیره و حدته به کاف الصیاح ای بلا جلا و امک
 و المراد به ما فریاد و مالک را نصب مفعول به لبذل و الماء و الطیر
 ای القارین ذکر الحام و ارادة العام او بما یؤثر الیه مجاز امر مسلمانی
 علی کتبنا علی طریق الکفایه و ان المیزان مستعار ببناء من القدر
 و هو تجاوز فی وجه الحق و هو جهل بمقادیر الحقوق و الاسراف
 شایع فی الکلیه و هو جهل بمقادیر الحقوق و الاسراف ضرر است
 فيما یبغی زاید اعلی و ینتفع بخلاف التذریقانه صرف الشیء فيما لا ینتفع
 و التذریقانه اذ فی اللام من الاسراف و لکن اختیر علی الاسراف یعنی
 یکنون فی افعالهم و احوالهم فیهما و فی الدنایا تنکحهم فی عدم
 الاجتناب عن المنع و فی الاخره بالغزار علی اعمالهم و لا درستی
 سفیدی نیست هر که عمل از او صحت رفتن حق بدیگری میزدخت
 و لا ذکر کند بجهنم و هو من عمل بر سر بردگی
 یا ربایا یا اوردیست ندار و دست زانت بداین مقدار نیست بیکر
 هر که را شوایک آخریما فاست کوی حاجت که بر او لا کشف یوانا

مقام

نزلوا لا يخفى ما فيه الكمال من الصناعات السبعة في الحس النقطة الثامنة
 والشكر التواضع في الظهور بعلم خاتمة الأعيان وما خفي
 الصدور أنفائكم منصوب على المصنعة أي التي أعقبت الله
 في المصنعة كالتفكير في عقائد الشبهات الظاهرة لانه
 يعلم النظرة الخائبة كالتفكير الثانية التي هي محرم واستراخ النظر
 التي على الخائبة اسمها عصف للنظرة كما هو المصير بعوله وما خفي
 الصدور وأخبرته الأعيان على الخائبة مصدر كالتفكير يعني
 لا خفي بالنسبة إلى العلم فانه متعلم به وبأجزاء الفو الجارية
 في الأقوال والأفعال لا هوارة ولا تكونوا إلى الذين ظلموا فتم
 النار أمر بمن لا يتكلم من الظالمين ومخالفتم تستلزم علم
 المساءلهم أصلا فيقولون في ذلك ولا تكونوا إلى الذين الآية بالنسبة
 إلى هذا الكلام بيان أجزاء المساءل الضعيف بهم كالتزيين بزيهم
 وقطعة دلوهم واستعدادهم وأدراك الزكوى القم وجه من ماسي
 ظلم كذا في ظنكم بالزكوى الظالمين أي لموسوسين بالظلم
 ثم بالميل إلى محل العدل ثم بالظلم نفسه والانهما فيه ولعل الآية ابلاغ
 ما تصور في الزكوى الظلم والانهما عليه كذا في النصاوي نعم ما في
 إذا كنت في يوم فصاح ضياعهم ولا تنصوا لاردي وتردي مع الردى
 عن المراءات عن خليل في شرح من بالمقار يقتدى
 لا تكفرا ولا ممتلأ ذللا وأنتع بين ذلك سبيلا لا تكفرا
 حاضر والخطا لمن تأنى بتكبر وعذو للتحفيف محملا
 اكتم فاعلم في الاختيار وهو خيلا والكبر والتعلو اكتم فاعلم أيضا

التونان

٧ اتفاقكم
نعم الماوضه

[illegible]

وعمرو جبرئیل بن کفیل بالاکت با قلاتحجوه بالانعام
لانه لا یغنی الغناء بالیقناء کخصر فناء و غناء بلیت
دشانه فتا عسکه از دین سراجی ز تها رشود طریقین برنده ساعی
لانی بالتمک ما و جهار و الحسین ان الله هو الرزاق
ذو القوه المستین صریح الی کثایة تمنی از الیه الحیاء بالسور
و اختیای طالع الرزاق فانها موفیه مقدره فی تفتت الخلاق
بکث لا یمنه مانع من وصول ذکر الخلاق کما یتم به قوله
اه الله هو الرزاق و رزق کل ما یفتقر الی الرزق و هو
ذو قوه و قوه شدیدة لا یقاومها مواضع عديدة بدت
فی هذا الموضع جری قلم القضاة بالیقین و سئل التحرک و السكون
جنوا منکرا فی تسمی کرزق و رزق و غشا و به الحسن
باطل لکن رزق الیمن بالقوه بهیات انت بباطل مشغوف
رعت الاکول بقوه خیف القلا و علی الذی اب التمر
و هو ضعیف فی کل صفة یما نزل عنک یوت
رزق رزق و نظیران بر میدید رزق اگر رزقی عا شود نه تاس جرا
از زمین کندم کر بها حال می آید و رزق خرد و اقل و کم
عن الامانة و دحو الهمیز و تلیسوا بلباس التقوی و الذخیر
جرد و امر فی التجرید و الامانة جمع افئدة و نه فی الامانة بقدره
الانک ۲ نفخ من اذ اقدر و لا کذا تطلمع علی الکذب
و علی ما یتخذ و اقراء و دحو الهمیز فی قبل عطف العام علی
الخاص و برضا و البکال الی التقوی فی قبل اضافة الشرح

الكتاب الثاني في بيان ما ورد في كتابه من الاخبار والاشعار

ولا يظن ان هذا الكتاب من اجزاء كتابه في بيان ما ورد في كتابه من الاخبار والاشعار

يا من ظلم الله
بالبرص

المشبه كل حين الماذكرات اارة التليد اهل القلار
عازي غما سوى عالم الغيوب فان دحور فناء عند العارف
مع اعظم العيوب وفي قوله خذوا البشارة آلاء الان
لا تخلون بها التاء اعني احاط الامانة والوساوس
الرافعة للامانة والمراة بالتقوى اخراة ما سوى الغير
على القول خوف ووجار فيلوا تاكيد لما استفاد من
الحل للملأ وذكور التليد خير من الغير في كل مصلح
نكر دحور غبار النودة اغبار در صهران شود آتية
مقصودا اننا ان انا شئت بذيل السعيد
واياك وظل الله لاننا حبا قومنا ولا ياكل طعامك
الاتي بالوفور السودا وورد الاشقاء البعداء حيث
امر بتثبيت ذبا الفرق الاولى وناس عن آلا التليد بظلم الظالم
الثانية على وجه اولي نعم ما وافق هذا المقار اصح ذوى القدر
ويعود به وغل عن كل ساقط سفله فصلا المروت باهتة
لنقصه غائبا عليه ولا تصحيا سوء واماك واما
فكم به جازي على حين بقاءه صحبت فاجتنابا
سوف ياد اورد استر روعه جو باسد فكنه شيوع خزانة
انصر فاعظا او فظلو ما يريدان كنه ظالما كونه فظلو
بالبركة ناهرا افعال مطلقا سواء كان ظالما او مظلوما اما
نصرة الظالم فان نخرة وتنعو الظلم فاذك نصره كما هو مصرع
في الكلام البني والخبر المصنف وصالح الدنيا على علم واما نصر المظلم

مفتخ بصرة بد الظالم بالظلم والفعل او بتعظيمه في المعالم
انصر فاعظا او فظلو ما لفظا به فانه خرج من اصحاب
الكتبة سلطة الفهم من التليد اهل القلار والبرص
عن ان يظن التليد وانه من خيل بلفظ انصر فاعظا
ظالما او فظلو ما قبل كنه انصر فاعظا او فظلو ما
ذكر انصر بلفظ الدائم وابي عا كنه فظلمه في التليد
بلفظ انصر فاعظا او فظلو ما او فظلو ما ان يظلم فاردده
عن نظرا وان يظلم ما فانصر بلفظ انما اوردده في التليد
في جامع الصغور وحاصلا كنه للموت صاحب اعانة سواء
كان اوليا لصيانة او احري بالامانة اما التليد معين المرح
يو المتصف بالاولى فمذخره ومنتصره على وجه اجمار واما المتصف
بالثاني بالآخر فبان تخلص المظلم من عمل الظالم وامله الماكر
فخر التليد في نفع التليد وفي الماكر فخر التليد في نفع التليد
كذرا فربش في كونه من جو عضوي به نرد اورد روزگار
ذكر عضوهها انما ندرار نو كنه ندرار ندرار
تسايد كنه تليد ادمي با من ظلم الجور والقصور
السبيل كنه في التليد كنه ندرار ندرار ندرار
هو الجنازة في قصورها جو ندرار والسبيل من ندرار
لكنها كما كانت راسا ندرار ندرار ندرار ندرار
كن در الدنيا كنه ندرار ندرار ندرار ندرار

صحيح
صحيح

يام

الى الارواح من دار الفؤاد الى دار السقا وهو في المعزاة الى دار
 زاد النخرة والاسعداج الى دار النخرة والمسافر لا يلبث
 في الطريق كيف يذهب كل رقيق موافق لاجانها من و
 عيت حيون يردم من سر فراد صدارد كبرند نذ محله
 وقوله كن في الدنيا كما كنت غريب او عا برسيل هذا اللفظ
 حديث خرج ايضا لكتاب الفقه عن ابن عمر رضى الله
 تعالى عنه زاد احمد بن حنبل ومن اصول الكنت الستة التردى
 وابن ماجه وعنه في اهل القبور كذا او رده الى سوي
 في جامع الصغير قوله عدا من عدا بعد بعنه
 نفك في اهل القبور بانه تزل الا خلا في التزمين وتوض
 امور كذا الله كما موافق لمولوا اياك وكبر العدو
 فلا يفر كذا في لا يلدغ المؤمن من جحر مرتين ومعه
 اياك وكبر العدو في المواضع التي يحذف العالم و
 يصح كذا في التفرق بعد نفك في العدو ويعد العدو
 في نفك كذا في الكون بعد اعن مكره والقائه
 فلا يفر كذا في اي لا يفر من كذا كذا مفرورا
 كذا او مغبوننا راقا نلى مكر كذا ولا في خذعت عن امة
 فوع عاقبة ظهر كذا يكره كذا وكذا الاحتياط
 عنها اخرى في علاج الكليل ودواء المناس في قبيد كذا بتعبه
 عن القرية وتشرية الى الكرية كذا في لا يلدغ من جحر مرتين

كذا في جحر مرتين

انهم
 كبره

من خرج من اصحاب الكنت الستة السبعان والبودا وود واما
 عن اية بريرة رضى الله عنه ومنهم ايضا ابن ماجه عن ابن عمر رضى
 الله تعالى عنه وفيه من احمد بن حنبل عن ابن عمر ايضا ولا يلدغ
 بالدار الممثلة والفين المني مرفوعا على انه مضارع مجهول
 فنفق او مكره راعى الله تعالى عائب مجهول ويذا في جوارح الكلام التي
 لم يسبق اليها احد قال العسكري قال النبي صلى الله عليه وسلم
 لا يغرب المؤمن الا شاعروا كذا وكذا وكذا في الكفار فاشروع
 يذرف في النبي صلى الله عليه وسلم ان يمين عليه على ان لا يرض
 فنفق واطلقه ثم مضى اذ مع الكفار في اخرج النبي صلى الله عليه وسلم
 وسلم الى حمراء الاسد اسره فالا ان يمين عليه فقال لا لا نك
 تذكروا نفقه فذعت محمد امين وذكر الحديث فقا لا يلدغ المؤمن
 جحر مرتين واهربه فقتل فصار الحديث مثلا ولم يسمع ذلك قبل
 النبي صلى الله عليه وسلم وفي رواية العسكري لا يسمع بين
 وعن من يملتين كذا كذا في قوله كذا في العقر في الاختار
 ان يقال كذا بانظر مخرجه كذا في قوله كذا في يقبض ياتان
 كذا والسباع نكس ولما يضر في كذا كذا وكذا
 في علم اللغة من كتابين الى كذا في طر المقاصد واخر كذا في
 بعد كذا ورا من مملتان كذا في كذا في الهواء والسما
 لانفسها كذا ان كذا في القاهوس في المعنى الاول كذا في النقط
 الحازم لا يولد في قبل الفضل فينفذ مرة بعد اخرى اذ به تلبس
 المؤن على عدم غوده الى محل حصول مضرة سبقت له وكذا

كذا في النكاح والى شرح الكبير
 كذا في الفقه في الامام
 الخوام

هذا مطلق في امر الدنيا فكذلك في امور الآخرة فالمرح اذا اذنت
 ينبغي ان يتاخر في الدنيا ويصبر في الآخرة والبر على التكاليف
 لكون المراد فطنا ذكرا لا يقوى مكره ويجوز وقوعه في مرة قبلها
 باطال الحبيب في الغرف والقصور عند نفسه اصحاب
 القصور يريد ان يامن بطلان وصور المحرم فيقول بيقولوا في قوله
 جمع غرة بمعنى علة فانه جمعها على كلمة او زاء غرقا
 تضيء لغيره والراء او يفتح الراء والظرف يضيء العين وتخرج
 الراء كذا في الاصحاح وقصور الجنان جمع قصر كما مر في حجب
 تفكر في اصحاب القصور وهذا ان تخرج من الدنيا
 ام كما ينبغي ان يضيء الموت الاختيارى ما تود نفسك
 الامانة وتصور في الامانة وتنفق في الدنيا والامان
 وكما سبها في ضيعة بضاعة البقاء في دار القضا
 فانهم كانوا ينفقون في الدنيا كالبخيل في دار القضا
 وحضر عند الشواجر والحيوان وحسن متقلب ومات وفي
 لم يترك في امته خسران وطالب في غرضه القضا
 وقفاة وقفاة الى الخزي والمقت سبابة لا يتم النصرة
 لكن يلبسها ذوالجبر من لا يلبس عند الله وجبرها اي ادم
 على النصرة من الامانة في نصرة بعضهم وان كان في الامانة
 فانك ان تصبر في نصرة بعضهم فانك تلبسها في نصرة
 نبيك شرف ونابيه وضده هو الخامل كذا في الاصحاح والامانة
 تكون ذوالجبر من لا يلبس عند الله وجبرها من وجه الرجل

العرف

في الكلام

بالضم وجبرها اذا اجبرها وقدر كذا في الاصحاح ايضا اي
 بهيئته الذي رزقها ودنيا وبالدنيا فليلا ويقتبس
 من كلام مسكاة الرسالة ومصابيح الدلالة في قوله
 عليه وسلم وصوفى عليه الصلاة والسلام ذوالجبر من
 الدنيا الى يوم القيامة وله وجهان اخرجه الظاهر في
 قوله عن سعد بن موزان اليه بالحبس من كرهه ووزان و
 دورى كذا اخر رتبة من حوله وسباهه من قوطاس
 لا تنسخ الرقيب لرضا الحبيب وخبره ان شر الناس
 من اذهب حرمة ربه في غيره لا تنسخ من الافعال
 بمعنى الانضباط والرقب هو الذي من اسلم له الحناني
 لا تعرض لرضا حبيب وخبره من حيث فضيلة الله
 عليك لا في هذا الاية الا يا ذيا بالآخرة بمقابلة الدنيا
 غيرة وفيه عامل بمنزلة هذه العوامل لا ينفق في الدنيا
 الحاملة بل في الآخرة في الدنيا على النصرة في الدنيا
 على العمل المتقرب والنصرة بارادته الخزان والعلل والقصور
 تظفر حنا من القفا والنفس والقصور وفيه رابع من الروم
 بمعنى الطلوع كغيره والخزان في الجنة وفيه الخليفة ذات الخزان
 الشجر والفلان جمع فلان وهو الطائر الساب والمهر
 ضلوا في حيز يولد الى كسب ويولد الى غلبة
 ايضا تظفر حنا نكر بالفتح اي في كسبه من الغلبة كذا في
 والفلان بالضم الفطن والارادة او حارة كذا في قوله

منه نارهم

بل هو الرقيب
 لا رقيب له
 المعاصم
 كتاب
 والفطن كذا في قوله
 ادم بن عيسى ادم بن محمد
 النصح او اظهر لظلاله في قوله

الاستعداد العوام والافتناء الكمال في سورة الهدى إلى السلام
 عليك الكمال فانه ذنبه ما عليك في اسماء الاقوال بمعنى الزم
 كما يشهد نصيب الكمال وكوزاء يلى الكمال في قوله ما يتبداء
 مؤخر او عليك كراو مجرور او فوع الحى خبر مقدم ما يتقدر
 مضاف اليه كذا نصيبك كخصم الكمال فانه ذنبه ما يتبداء
 لانه ذنبه كماله في قوله فوباء السبب على الكمال
 يوبى ووباء الكمال في قوله غيب كخصم والتميز على الكمال
 كقولك تشبه به ليس كالك كالك كالك كالك كالك كالك كالك
 الاقوال التي قصده عند كبرهين وتقدم اخبار الاقوال
 التي قصده على اسمائها على ثلاثة اقسام الاول ما يكون في اوله
 ما يجوز تقديم خبره على اسمها وما في اوله ما لا يجوز تقديم خبره
 فهذا من القول لا البحر بين واما الكوثرية فاذا نوه في غير القراء
 ووافقهم ابن كيسان واما في الاكثر في قوله عز وجل فاقبلوا
 على اسمهم وفي الكوثرية في قوله فاقبلوا فاقبلوا في المنع وتسميته
 شرح الشيخ الرضوي في قوله عز وجل فاقبلوا فاقبلوا في المنع وتسميته
 على اسمها في قوله عز وجل فاقبلوا فاقبلوا في المنع وتسميته
 جملة استنباطه بيانه بين وجهه في قوله عز وجل فاقبلوا فاقبلوا
 فانه الكمال في قوله عز وجل فاقبلوا فاقبلوا في المنع وتسميته
 في الفقه القرايدين والاسماء القرايدين في المنع وتسميته
 البدعية في اثاره فوط كالك كالك كالك كالك كالك كالك
 في اثاره بفتح الهمزة بمعنى العلامة اي في علامة كثره كالك

التي تسمى
 الكمال واللام

كالك كالك كالك كالك كالك كالك كالك كالك كالك كالك
 العظيم كانه في كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 وردح الاختيار والاثار كانه في كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 بذله بذله كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 مقفول وزيد حرام وكما كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 في سبيل الله يزيد كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 نكوه مقفول كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 العجز وجل في زمرة الاستحشاء لا كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 لانه ما لا يغادر رايه فالحامع كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 لا تشبهه في ملأ محفوظ من اعين الاله والاله لا يعلو
 الساق سبيل ولا يسطع عليه سبيل كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 لا تشكره كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 منصوب على اسم كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 الحارة والضمير كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 المحل في رايه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 الجارة والضمير كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 الميم والالف واللام كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 قوتك بل لو كنت في كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 تحاسن غلبه ام حرام تعذب به كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه كنهه
 صفتها الدنيا فكل ما اصف من دار اولها عناء واخرها فناء فكل ما
 حرامها عذابا في الدنيا استغنى فيها قوت ومن اشفق فيها حزن وقال

بلا استنباه

بدا غي مصحح
 فتح الاعداد اصح

على

وروى الكثر لوقيل الدنيا صنف في نفس كمال وصفت نفسها بالكثرة
 من قول الهمس اذا امتحن الدنيا ليكتشف له غمده وفي
 ثياب صديقه وقال الرازي من عمر ما ولد الدنيا وعلى بها غرارة
 خلائع ما في تغريه حتى اذا امكنه بقيت في نفسه وفي ما
 بهت بها حيا فقد افسدت ما كان في ضلاله الى الهمس الهوى
 قلبه وجعل لها راس خطا يايها النجس تبت على القات من
 عظمها عنيت بتسكاب والجمال يارب زهرته في جهنم
 ولا تولخذني بالجمال انه ما لك ما لك يا من ما لك
 لا السكاه يعني انه ما اخبرته لمتفق به ليس لك بيان
 ما منك لغريب وراى نكر العجب في تحصيل
 نصيب اوقات خيرة من راي غيرك في روعات
 ما لك كثر لا ينك ما لك ما لك سوى التعليل كما كثر الزور
 بين الكثر والركاز والمعدة الى الزور كما كثر لا في حلق
 سواء خلقه او يفسد الصلابة والمعدة فخلق والكثرة ماثورة
 بصنع العباد قال الرازي من راي منها يعني ما تكثر في
 قصود الكثر لا ينك ولا تعلم كما لك وكما انك ليس لك
 سوى تعلم الكثر الاياه ليتك ادب بالاداب فليكن
 مقبولا عند اولي الالباب ما لك تكثر ذرة ما لك ولا تذوق
 للكم يعني ما بالكم تخفون ما لكم ولا تنفقون في سبيل الله
 شيئا لكم وهاذا العنق القيل يورث يوم القيامة الافلاس

متحير

كسوه قد قال الكثر في ذم هذه الطائفة والذين يكثر من
 الذهب والفضة ولا ينفقونها في سبيل الله فقه هو هذا
 الهمس وهو بالغ زاجر من الدنيا القاتل التي تقي ما لا يعلم
 الكثرة ما في بعثه منها تصف بالنفوس وهو نظيف
 عن اللاد بكس ولطيفة في قياس الناس على انما النية من النقاوة
 ونقاوة التي بالضم خبارة وكذلك النقاية بالضم فيها
 كانه ينع على صدره وهو النقاية لانه فعاله بالان كثر اقبلا
 سقطت من فضله التي يقال التي بالضم تشرق نقاوة
 بالغة في هونق اي نظيف والنقاة ممدودة النقاوة
 والنقاة مقصورا الكثرة في الرمد كذا في الصحاح في وصف
 هذا يقتضيه انما لم يكن يتاسبه في الاوصاف في الاتقيا
 والشراف فاختلط بالانقيا مستعبر وابتناف
 منهم بعد البطلان الجود ما دمت في الجود اسط
 امر في بساطة نشره وبالصفا ايضا او ترك يقال يد
 بسطة اي مطلقا يعني انشر ذيل الجود او طلق عن اللانام
 ما دمت في الجود ما دمت في الحياة ففقه استعارة مكنية
 وتخييلية وترجيحية بتشبيه الجود بلكس شملها حبه
 ترينوه تخيل الذليل والسمات التشرية والفرق بين الجود
 والسمانة ان الجود هو ابلغ من السمانة السخا السخا يطلو على
 ياكل ويوكول الجود غاي لا ياكل ويوكول والجود تاد الجود العنقا
 قال ابن عمر ثلثة ليس لها جود الغر والعنقا ثم الجود

نقص

على

لا يغتر بظهوره في غير ما نعلمه كرم وتره الطر فحكمة
 الفرح والفرح ضد او خفة شرا او شدة وكيفية
 بالفرح وهو كونه في القاهر من الهم الذي يبت عند ذكرها
 يتوقع حصولها بما يذوقه والفرح ما يحدث للقلب بسبب حصول
 والحرارة ما يحصل لتفقد ما يشق على المرء فقده وقيل الهم الذي
 يذوقه الانسان كذا في علم اللغوي كتابا في القواعد والادب
 والتميز في التمايز المشاهدة القوي في الحر والهم بطرق العواين
 والعلائق تتاخر اجازة لعل في عواين الهم والشواغل
 من احداثه والعلائق جمع علايق بالفتح المصدر والخصومة
 ضد وما تعلق به الرحمة صناعة وتجارها ما يتبلغ به من
 عيش ومن الهم ما يتعلق به على التزود كذا في القاهر
 يغتر بترك الشاغل التنفيس والافعال الشيطانية يظفر
 بها صاحب السعادة وما كذا السادة صلا الله على عباده
 ذات زيادة اسم التفتدافع الشهوة والغضب يعز
 انه لا يفتق الشهوة والغضب ويتركه فيفتق العفة
 والتمادى في الادب امن من التفتدافع لا يؤزم الرجل
 عبد الشهوة والمال يعز من كذا عبد اللذات الشهوة والمال
 لما بعد من الحال الامارة الاولى والمالية افتقوا التفتدافع
 والنجاة فانهم لا يرضون القلوب طمنا وردت الاحاديث والاناير
 مرفوعة وموقوفة على الصيانة الابرار والتابعين الصالحين
 جمع الحافظ الاموي في رسالة فتنها سماها الخبر الدار على

وجود القطر والاونار والنجاة والابدال في عمدة المريد لجمرة التوحيد
 النقيضات الثلاثة والنجاة بسفوة والبراء اربعون والاشارة
 بسعة والبراء لثمة الاوناد ايضا اربعة والقوت واحد
 فكس النقيضات المرفوعة فكس النجاة مصر وفكر الابدال
 الشام والاشارة سبحة في الارض والبراء زوايا الارض
 وفكر القوت ملك فاذا امر صنت الحاجة في امر العاقل
 اتمت فيه النقيضات ثم النجاة الابدال ثم الاشارة ثم البراء فان
 احيد فرب او كلهم فذكر الا انهم القوت خلاصة مسئلة
 حتى شئ في دعوى وتفصيلها في البحث في علم تذكير الاخلاق
 في علم القوت عند طر المقاصد دواء القلوب فكر
 سائر العبد يعز دواء الحصال القيمي والخلال القضي
 للقلوب التي امراض وعيوب ذكر علماء الغيوب
 بتصرف واحد اسلوب ولقد احسن ناظم هذه القرايد
 وفنظم ذي القلايد حيث ينفي ما سوى الله في الاستعداد
 في الاستعداد وختم تذكير الاله والائتها صلوات الله عليهم
 يفتح عليه سلك الخير في كل الامور ويغلق عنده بعونه مخلص
 المعاصي والشؤون ويختصنا بحسنه كرمه سيدنا وسيدنا محمد
 عليه الصلاة والسلام وعلى آله واصحابه العظام ما دار الدنيا والايام

افتح ضم

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or a page from a manuscript. The text is arranged in several lines, though it is very faint and difficult to decipher. It appears to be written in a historical or archaic form of a European language.

بسم الله الرحمن الرحيم
 حمد و ثنا بشی که انواع اخلاص و افاق و انفس بچون فائز صبح صادق مثلوی
 شان دو شکر سپاسی که در موقع شایستگی خلعت و لش شکر غم لازیدیم در
 چند چون جان اندازد جناب قدس مالک الملک بحق واجب الوجود را تعالی
 عن ذلك عن ذلك الفهم والفتیله کالذاته و ملغی سابقه الظنون جلوه ل
 صفاته که جوهر بسیط مغلول اول را از خزانه خانه کت کنز المحتیا
 فاضلت از اعرف بیرون آورد اول ما خلق الله العقل و ما زاد شاخ
 نور عقل فیاض کل نفس کل را بصبا صانع صمدیت بشکفانید و بوطه
 آن در جوهر جواهر مجردات و نفوس مفارقات در سلسله امکان مکت
 تعدد یافت و اجرام علویات در میدان شروق انوار جمال تطالع جلوه بآ
 اسرار کمال او کوی صف درخیم چو کمان تقدیر گردان شد

همه هستند سرگردان چو پرو کار بد بزدان خود را طلب کار
 و اذا نظرت الى السماء بنظرة فارى السماء ترك انك واحد
 و اذا نظرت الى الكواكب نظرة فارى الكواكب للمكوكب شاهد
 و چون قیام نیلگون گردون بر افراشت و بلبل کواکب و دراری تواقب
 بتکاش و آن نایزات حرکات شوقی آن سلسله اسطقسات اربعة

بانتضاد

بانتضاد امرجه و اختلاقی کمیات ساس اسباب در یاد کپیوت و ترتیب
 ترکیب احیای ثلث در عالم کو و فساد بظهور آمد ترکیب اول معادن
 بود بصفتان الوان و خواص متصف کشته هر نوع ان انکون مکنون
 بیان واضح و تبیینی لایح آمدن کین لعل و باقوت آبدان و اقطاع
 جواهر دواهر و بعد تلك السموات والارض منقش شد سیکه در ساق
 و قوس سیم تاب در یون شمس در کردار الضرب ایجاد سک ففی کل شیء اله
 ایه تدل علی انه واحد بر هر چه وجود نهاد و در ترکیب ثانی از پرده بنیای
 ز پرده ادی عدم بصحای تازی وجود غرامید در وی صفات معادن
 مجتمع بطعوم و رواج و قوی جذب و امساک و نشو و نما و تولید مثل
 و تصویر نوع مرید امتیاز یافت و هر جزوی از ان بر وجهی صانع
 و وجودی که وجود واجب بر ماهیت را به نیست دلیل قاطع و برهان ساطع
 شد جهره کلیرك طری بخط شکره

علی قصب الزجد شهادات بان الله لسرله شریک
 رقم کشید و صفات الراح بقلم حضرت و حضرت از معنی و ما استقطم ورقة
 الا یعلمها انکاد بفرقت قامت شمشاد و سر و ازاد اقامت صدق بندگی
 باذان الله اکبر خالق الاشیاء و مکور الاظفار و الاضواء و صبح شام
 هیبت رکوع گرفت

تسبیح حمد و نشر ثنای توحید کند در کوه سندانم و بر شاخ کل صبا
 بطور ترکیب ثالث نفس و حیوانی بای در دانه اختراع نهاد خواص
 ان ترکیب در وی مستحصل بوجهی دیگر از داعیه شهوت و غضب و مکت
 احساس و قدرت حرکت ارادی که نتیجه جان و قوی بود مخصوص شده

اصناف طیون در ذوایاء او کار یلجان بترتم و تفرید و انواع و حیوش
 تسباع در ضایاء و جارب بیهیل و صیاج و تصویب و ضرب سوام هموم
 در اجزای خاک و حجاب الحجار بدساته خالق کل شیء و هو الواط القهار
 گویند شدند الاله الخالق والاهم تبارك الله رب العالمین چون نوبت ترکیب
 بدرجہ رابع رسید معشر بشر را که نوع الانواع بود از ترتیب اباقلی
 وامهات عنقری در مشیم و در مشیم ابدت برایت تکرین و انشاء یوما فیوما
 و حالاً فحالاً بگذرانند و بعد از آنکه در خانه لفظ خلقنا الانسان فی احسن تقویم
 حیوانه جسم را و قابل صورت صورت کم فاحسن صورت کم کشت او را در مقام
 فانشاء خلقا اخر فبارك الله احسن الخالقین من فی دیکر ما و رای این الطوار
 کرامت کرده و بحصول تراجمی نزدیک یا اعتدال ممکن مستور نفس فاطقة
 گردانید و بشری قوت عاقله که در سر داب بله واسطه و بدرك ادر که صفت
 خاصه اوست و لقد کرمانی ادم از ذاتی داشت قادر مدارج استکمال فضایل
 ذاتی و معارج استقلال بمعرفه توحید باری عفت قدر به بدرجه و
 بتفکرون فی خلق السموات والارض و اشارت ان فی خلق السموات والارض و خلق
 اللیل والنهار لآیات لا ولی الا للباب ترقی محوید و اینه نفس بعد ان تخلیه
 بنیون حله حله می دهد جناح صور معرفت موجودات را حاکی و در رسالت
 حله یلک مقدر و نفوس مفارق و عقل مجرد بشری انضمام حالی شود و از
 حصول آن استعداد استعداد بعینه دوران مشابه ذوال و عمری مصون
 از لایحه کلل و فرجی به خوف آنها و لذتی به زحمت انقراض مالا هین رات
 و لا اذن سمعت و لا حظ علی قلب بشری نابد لهم جنات تجری خضرها الانهار
 خالدین فیها و ذلك هو الفوز العظیم و توأم ان حمد فی قیاس و تالی ان سبیل

بی منتهی شمایل رسائل صلوات و فوایج و وایح تحیات جنانکه مرسل
 حوران و دوس از هفت سیم آن صورت تحریک و تحریب حمایل
 و در انشای تنایان شیان عرصه دل چون درخ عارض بیان کل و سمر
 برد ماند علی المصطفی الوضاح و جها محمد صلی الله علیه و سلم
 علیه کتاب الحق بالحق نازل طوطی نواز و ما ینطق عن الهوى معجز فاشترط
 ان هو الا وحی وحی مکین زلف و اللیل اذ یفشی حکلی جسم نازع
 البصر و ما طفی صاحب زلف فریبی که در خلوت سرای مع الله وقت جا
 جناب یکیش بد و در باش لانی دست دلا یسعی فیه ملک مقرب و لا
 بنی مرسل پریشان انبیاء و اصغیان نهاند صاحب شریعتی که در مقام
 نسخ ملک وادیان و تالیس قواعد ملت حنفی دم مساهان اعلام
 امی کا نبیاء بنی اسرائیل می زد سجیع خلقی که بامریت و ما ارسلناک الا
 رحمة للعالمین باضعفاء امت تقابل انما انا بشر مثکم و حی الی می جبت
 مؤید نفسی که در معرکه بعثت بهتدید انانی السیف کرد بدعت
 و طغان از لوح وجود فرد ضلول دور خلفاء راشدین و ائمه دین
 و متابعان اهل بیت اوسبارزان و السابقون السابقون و دلنوازان
 حذیفه اولئک المقربون
 سلام کرم کرم المسک فصحام سلام کفیف المزن فاض سجام
 سلام کروض الخرنه و قنیم سلام کفقد الدرداق نظام
 اما بعد تحریر کشتان کا دکاه و الذین اوتوا العلم درجات ذات و بهمان
 صاحب سعید حاوی القبح المملی فی حلیة الفضایل و العلی ذکر فضائل
 صاحب علم و الذین صاحب الدیوان عطا ملک ابن الصاحب المغفور بهما الذین محل

^{ترتیب} و لشکر کشی و دشمن کشی و آیین موافقت و مطابقت و شیوه شهرامت
^{نقط} و شجاعت ایشان که هیچ عهد برین سامع معهود نبوده و ارض تاریخ
 برین خطا علم بر موه معلوم و محقق شدند منت خطا ملک را ملک
 عطا بر صاحب درایت خلد مادر و صامت دیوان صاحب دیوان
 و حاوی مرسی کشت و اذاها اجفعا المنقره بلفت نه الطیالک کما
 پس در بخت خاست میمون و عهد دولت بوز افزون پادشاه اسلام
 مالک رقاب انام الحیا سکندر دمت خاقان علوم شایستان امن
 امان اهل ایمان خان خانان جهان غازان محمود سلطان خلد الله
 سلطان که عراض ممالک عالم با نوار معدلت شامل او مانند خلد برین
 ارسته است و در باغ دولت مودوث ازها شک کفر و ضلالت
 نود و اند ساله بیراسته کبابس مجوس و معابد اصنام رایج اوس علم
 و مساجد اسلام ساخت و اعلام دین هدی تا عتقان اسما بر افراشت
 طنطنه دین محمدی آن دید به کوس دولت محمودی مزید بدیرفت
 و در خبابا سینه مشرکان که منابت گیاه کفر و کناه بود
 غنچه توحید و ایمان بشکفت دلها فی کابجاده او شد قوه
 بتاثر اشعه آفتاب هدایت مستعد جواهر قبول الموتان للدين بنوا
 النخسح قلوبهم لذكر الله کت موالات در موالات ملت حنفی بصفا
 اعتقاد قدم گزار دنده و در بلخظه کنار اترار ایران و اثر صاحب
 اسرار شدند و قالوا الحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي لولا ان
 هدانا الله بدين مفهمات مجموع حکایت غزوات و جهادات محمود سبکتگین
 در دین بروی و داذ کسری که بطوبه مصنفات افاضل دکران

مسکوت

مکتوبات بر بار زاستیفا سر سرخشونود و در شیوه جهاننداری
 و کامکاری با حدیث سن غصن عمر کوی سبق از جهانداران جهان پناه
 و خاتان بخریبه یافته برنود و بلود عناد در اطراف و اکناف بین فوات
 و حسن سبابت او معهود و مسرور شد

اليوم انجرت الامال ما وعدت و ادراك المجد اقصى ما تمناه
 اليوم ردت على الدنيا باشتها و ارضى الملك والاسلام والله
 بالهام سعادته و افهام هدايت در ضمیر کمتر بنده و ولتخواه المفضل جنب
 الله عبد الله بن فضل الله جعل الله عقباه خيرا من اولاه خاطر
 در جریان و جواذب فکرت در جولان آمد تا این نوع و پس بدایع را که
 بحال افضل حالیت حالی برای تتمیم حالی از خلقی خالی نکند از
 و رب ساق زنت خلخال و ان جکلی بستان قفلی نب که دامن
 نان معنی از سرگشته براعت در بای غنچ و دلای می کشند و سر است
 طیره بر رسائل او آخر و اوایل می افشاند با آنکه

و ما انا الا افطرة منبجاة و لو انني صنف الف كتاب
 بديل تجدید ذکری مدیل گرداند درین مجلد نلم نیک پادشاه موید
 و محلد و اعطيت طبع النحوي و شعري من لي بطبع النحوي و شعري
 و بعضی حوادث را وقایع که بعد از ان دور و زمان مستعبد فلک
 دوار و حریف بی مهر سپهر بدست سبیدی لك لا یفرم مکتب جاهل
 و یاتیک بالاجبار من لم توفد بر رقع ظهور انداخته و آن معبران
 گفتار بان جسته الیومی هذا و هو اخر شعبان سنه تسع و سبعين
 و ستمائة و الی یقین عمری و الی الله افوض امری ان منقول و مسروری

و مسموع و مریق بتفصیل و اجمال بر حسب اقتضاء وقت و حال در
سلك كتاب انتظام كيرد تا سلسله اين حكایت واحد و نه این
روایت كه از اعجاب شهر و اعوام

است انقطاع پند برد فناء هر ساعد علی بعضی و یا عمر کن بعضی
جه فاضل محنت و مقبل مدرك از نظام علم تواریخ و تطلع
بر مقدمات مقامات اتم سالف و منزهات تا اثر اجرام علوی و آثار
حوادث عالم سفلی مهذب عقل و مجرب نفس گردد

فحسبك قول الناس فيما ملكت ليدك لقد كان هذا مرة فقلون
و حرد حكمت الهی چنان اقتضا كرد كه بقایای انسان بالشخص
بجالت و العزیزة و الصنعة طویلتر و الوقت ضیق و الحق بتر
خطر و القضاء عیس منابر منسق این مقدمات شرف ملی كه ندان
جاری احوال متقدم و کیفیت مال قرون متقدم

سما و حربا و قضا و قضا جز را و مدا و مدا و قضا
معلوم شود و معنی كفی با التجارب تا دیبا و تنقلب الاحوال
عظمه و ضوح یابد و حكم السعیدة انقضاء بعینه و من لم یعتر
بمن سبقه یعتر به ثم لحقه نقاب اشتباه بردار زنوا دانسته
درجه درجه مكات باشد و متافع ان جمیع فرق را ساید
و مسود و فاضل و مفضل چه كونه شامل افتد این نیت
ثبت و غم جزم شد

گفتم كه مكن دلی و طبیعت مرا چنانكه در تعلیق و تلیق مباد
دوایت كه ان لوازم طبع عزیزی باشد با وجود تفریق جبین خواطر

و تفریق

و تفریق دین صغیر سقیم و ترشیق موالات نكرد

قلت لطرف الدمع لمادنی ولم تقطع امری و لان جری
مالك لا بحری و انت الذی بحری مدی الغایات اذ بحری
فقال لی دمنی و لا یؤذنی حتی می جاری بله جاری

سرعت زكایی كه پیوسته مانده برف خطاف در مضایق معانی
جوان كودی بتراكم غلام غموم محبوب شد كائما قد جت شعاع الفكرة
و انتفت شفاشها الهادیه و انطوت جفاینها الباردة التي كانت
سارية سیارة خاطر سودای از هرزه لای بسته دام ملولت و خسته
سهام كاهل كشته گفت ما را حرا از عشق تو دور و بیهوشات
پس مهره اصطبار بر افشاند خزانه از سیاب را در زوایا
خانه من و دیت تنهاده چندین طلب غم و در راز من حراست
آفتاب رخشده نسیم تا افضت انوار بی سعی توانم كردن این استنفا
و استنارت دما دم بنا بر كجاست شبها بر كوشه صفه دماغ و رای
بودن مخیله ابكار معانی یور تصویر بسته ام و سرخمره سخن سرائی
بدت بحره كردان هوالمك ما كورته بتضوع بر كشاده و در
تخلیق معانی و تولید بنات ضمیر اسرع من تكاح ام خارجه سحرها
نوده امروز دست زده و خول و بیا مال اختزالت باز افشار سالی
دیگر نهاده فیالها فضاة شریها طول

از شكل غمها تو فریاد ای دل امد همه سیهات بر باز ای دل
اند طلب امید بی حاصل تو جرخون جگر زدید نكشاد ای دل
چون از استنطاق او جراست كجاست فائده روی نمود

باخامه ز زری دلنوازی گفتیم ای مفسر ایات ضمایر و ترجمان لغات
سرا بر ای چمن پیرای حدیقه معانی و نقش بند کارگاه مبنای زمانی
بلطف ربانی دل کار افتاده را دست گیری کن و پای تثبیت بر جای
دار و سودا طیش خفت که در دماغ مرکب داری ترك ده تا از
دشمن و دوست تبیع ملامت سرزنش نیایی
باكك بكفتم ای سخن پردازم ده شرح غم فراق و بکشارم
گفتا که بنم تم من آهن یاسنك ممکن نبود که من در آتش سازم
قلع چون از زنی خود آنکشت محابید و بزبان ضرر نفیر اعاز کرد
نشان کنون و قصه آن کوی و اشك بار در جواب گفت دین طریق
دی بر آورد و قدمی گزاردن

بنوز کاد من سر زده و سودا می خاصه چون حدیث سرشت سخن داری
مدینست تا از بجای صبر پشیمان تو کرده ام و خاطر زده کان حور او شتر از
مك و عنبر بالین ساخته حاصل آن جز سپاه دویف سفید کاری
توجه نمود امرو

زمانه دایما فی کل العجایب واصبحت الاذناب فوق الذویب
هر ادبی که هنگام تحقیق لغت و بیان کمال یلوه غت ماثورات لغوی اصبعی
والغیر تبند اذ و منقولات هر وی راه را مطلق خواند جا حفظ الجا حفظ
از دانش خود نبیند و کسای کلیم بر سر رها ت پوشند غری را کلب
صفت قله ده بندد و در و به را خر گوش وارد در حیص بیص شرمسار
اندازد و در کشف مسائل نحوی چون بمبار شد قیه نداهلوا
نحوی بشق سمع نخاة عهد رساند اخفش خفاش صفت متوری

کرد

کرد و مازنی را و زنی نماند و تعلیمات مبرد این الحجاب محجوب
شود و زنجیری راجع شمر و فرار بمقراض اعتراض پوسین پیراید
و این لاعرابی را حد اعراب آموزد لا محاله مسکو و مثالب او مانند
لغات مختلفه در زبان کا فام افتد و بجزر جهل اقاویل صحاح او را
بسم نسبت دهند و عین نقصان را بر جهره فضائل او فایق شمرند
ذکر او چون بدل غلط بر زبان رانند و اعتبارش مانند مبدل در
طریق طرح استعمال کنند و گاه بیکاه از تناوب سخن و بتجارب فن
بادی کرم و دی سر د گوید

دم من همچو یاد بر آهمن چشم من همچو ابر در رهن
نرس و کل شدم که نکشایم جز و باب و یاد چشم رهن
ذهن عادت الدنیا و شیمتها فله ترجخ فالات شکمتها

همچنین هر صاحب آرای معنی آرای نا فذ ذهن نا فذ طبع که چون
با تأمل ارتحال با طره پاکیزه رویان نظم بازی کند در شیوه ركب
و طرد قبح امر و القیس فرج شود و در اسلوب مدح طبع از هنر
زهر از هر لطایف کرانه چونند و در حسن اعتدالات خاطر
عذراء نا فذ عقده تعذر کیس دوا و اوصاف خورد و ذکر سرور
اعشی مغشیه گردد و بعرض سله است المفاظ و فله ست مع و طراوت
ترکیب لبید را بلید و جریر را جریر گوید و فرزدق را فرزدق
و نقییر کشته و سمر سمر را رقم تقریر این اسماء اسم یله جسم انکار
و کثیر را از تغزل بقلیل و کثیر دم در بند هر آینه از کثرت معاندت
ازمان و قلت معاونت اخوان حاصل عمر عزیز را بر تذکرات ایات این

المقرب مصروف خواهد کرد
 الام از جی عیش خضر منکدا
 و اغضی علی الاقضاء جفنا مستهدا
 و کم اعد النفس للمنی ثم کلمنا
 اذ اقلت یا قی فی قد ما یسترفی
 و جاء غد قلت اسد و انظر غدا
 و زبید از روزگار بی نیاد این شکایت و رددن بانه ساخت
 مراد لیت چو بنیاد مکرمان خواب
 چو حیران و چو رخسار مردی بواب
 دل رمیدن چو کفتم دلی بگونه دلی
 دلی چو ماهی بر سبک تفت در طبطاب
 دلی صبور بخت دلی زگو غنا
 دلی نفور در راحت دلی اینس عذاب
 دلی یافت بی منتهای چرخ اسیر
 دلی بر آتش حرممان دور کار کباب
 دلی نه نیست نه هست و نه هوشادویه
 نه منزجر ز عقاب و نه مستحق ثواب
 دلی که خون هوس بزم باشد شرب
 کی ز ناله رباب و کی ز اشک شراب
 دلی که چون کند او یاز نیکون گردد
 چو حال خال شوش چو جگر زلف تهاب
 دلی که بر دل او دشمنان بختابند
 چو آرزو کندش ذوق صحبت اجباب
 خطاهای منم این نیست دل بر غمت
 که محورش هر رنج است و کوشش قطاب
 و هر فاضله را که اطراف فضایل را مستظرف است و اقامت علوم مستلوق
 و چون بلبل زبان بر شاخسار بیان در ترنم آواز زد و گلشن سخن
 غنچه بهجت بشکفاند و در عذوبت کلام الکفی الکفاه را از مرکا
 الکفانشناسد و در درایت کتابت صای و ضعی را بصی داند و بتاسیس
 بحسن بیتی ناسعیه بیتی هنگام ملح و نوا در ابوسعید رستمی را
 نوا در دم شکند و در القاء سوال مهلیه را بهلت جواب ندهد و برعت
 دوت قابوس ملوای بوس پند و از قدرت حذف و اصل بن عطار را

مانند

مانند الف وصل و نون تنوین ساقط انکار ذای سنان بعه و اردون انبند را
 عنانی من الهی ما قد عنانی
 و اعطیت صرف الکی عنانی
 الفت الدموع و غفقت الحوج
 فغینای عینان نضالقتان
 مرتب باید و هر موزون طبعی که در معرض بیان عوارض و عرض خاطر
 خلیل با تو غل کامل یقین و افراز رشک توجیه الفاظ و اشباع معنی
 او ذلیل نماید و یوسف عروضی که صدر نشین رسته عروضیات
 در موقف غر صدر را از عجز باز شناسد و در تقطیع افعلیل حنا
 از دهشت مقطوع گردد که میان فاعل و رملی و مفاعیل هر جی
 امتیاز بنویزد دائم روی و اربقید محنت ایام مقید شود و رکن و جوش
 از رخا فضا و جفا هر سفا فخر سالم و هر مشکلمی که در نظم تفصیر
 اصول کلام حاصل محصول را چون تحصیل حاصل محالی داند و هنگام
 شروع در مشروع شرح نغان ارجوان نواء او نواله ستاند و محمد دریس
 در حلقه تدبیر قلم بطریق بر سطر درات کسکه و مالک مملوک و احمد
 بخصای حیده او مقتدی شود با غوص او در مسائل عویض فقه قوا غالی
 تراند و قفال دون القلتین نماید مکتول را سرمه تنبیه در دیدم کشد
 و ارهادی نه حاج حقایق یعنی لفظ حاوی و الفاظ و صله با چیز آید
 و در باب بسیط و سابط و سیط متروک ایم الله که اسباب حرمانش
 چون رخصت فقه و اقا و دل الله و تاویلات نخوز حاق شمر اتع باید
 و زناات و قله مینال و کسرا و خرمش مندوب و محتب و مال و دماء
 مستضع و مستباح گردد و هر حکمی محقق که اگر سر درج حکمت بردارد و
 بنسب برای ثاقب لای حکم راسفقت کبر در کمال غیرت صاحب شفا را در جود

کردند و بتزیین قانوه اشارت داند و رساله الطیر را مخصوص
الجناح سازد حدس بقراطی بقراطی مخد و دیده حذاقت ثابت قره
نماید صفای رهن این الکندی بکندی کرا بدو در ترکیب قیاسات
منطقی بنطاق لا تنطق بر میان نا طقه ارباب نطق بندد علی
الحقیقه راحت و تناسفی او در حیز عالم چون خله بیرون عالم
عین محال باشد و حصول اما نبش بر مثال جز لا یجتری بالفعل
ناموجود اند و هشی مانند جوهر وجودی بذات حق قائم و سازش
چون عرض محولی غیر مقوم مردم قضیه او را قضیه ممله خوانند
و در صغری و کبری از وی حاسی بر ندارند اشنا و سکا نه و کس
مطالب او توفیر نمایند و دوست و دشمن نقیض مصالح او را چون
استثناء عین مقدم منجرات داند

ان الزمان لتابع الابدال تبع النبیح للخص الارذل
امروز فضول و بدایع و بدعت و هنر محض بی هزیت

هنر اعیب من کونم که من عیب هنر دایم درین عهد هنر دشمن درین ایام نادار
وقاحت را که عیب فضاحتست فصاحت نام می نهند و سخافت رای
طبع سخاوت نای تمامی از تمامی کفایت شمرده اند و سعایت عهد
مساعی تصور کرده هر آنکه چون صبح قیمت پیشه گرفت چون آفتاب
تاج در تکار بر سر نهاد و هر آنکه چون شب پرده پوش خطاها
گشت شهاب آسا ناو کدلد و رش بر مرکب راست کردند حلم حکم عجز
و هوان گرفته و علم علم اشکاس یافته ز نادر فضل عیرواری و نوراب
در ظلمت توی ارباب نطق معدود از باب خون و کیتی مستخر

سخنه و مجنون و کرد و نمرتی هر خسیس و دون
لامکثاته دنیا نا فقیهها لیت تنی عند ذی لب بقراط
دنیا ثابت علی الاحراقاطیه فطاوحت کل صفعان و قراط
کدام فاضل اصیل که جز اشک شفق کون از گردش سپهر بی شفقت
رانیه غدو و آصال دارد و کدام جاهل لیثم که در غنوق و صبوح
جام کام اندازد خنق مالا مال ندارد بخانکه این لنگر بهری گفت
زمان قد فرغ للفضول یسود کل ذی حق جهولا
فان اجبر فیه ارتقا فکونوا غافلین بلاء عقولا
قلم این قضیه بر غصه چون آب فرو خواند و شکایت مکات ایستازی
بتر داریند و گفت که اگر من بعد الیوم خود را بدست فکر جان سون
تویا زدهم و در طریق تالیف و انشا قدم بر صفحه سبیل بیاض و سر
بر خط مشکین توهم فحینئذ اولی فی القطع من وصل دل شورید
حال از باران قدیم که زمان شدت و رخا و میقات خوف و رجاء
جلیس و اینس و سمیر و ضمیر و هر از دمساز بودند چون روی
صفا و بوی وفانید و کشتیدان صحت و ایشان بکسر کشند در
بیت الاثران سینه سرشک خون از دنده می باید و زار زاری ترا
باهر که در انجمن از من برید بخرغم که هزار آفرین بر غم را د
هر چند خواست تا خامه بستان بر ذکرها و زبان و خاطر را
از خاطر فرو گذارد بواعث هو النفس ما عودتها تعود
در هیجان می آند و خرم قرار و شکیبایی را بیاد بری داد و میخواند
ایا بهجات النفس ظل دارکم یفوز بها المشتاق لولا العوائق

اخرا که دست در دامن
الابرار وسیله النجاة
از دوشاه جناب جناب ماب عقل برد و کتن ستایش کرد بید
کلام کای حروف افریش و اکمال توالف

نکته

و آنکه از لاژورد سرمدی بر جهره لام
بر تو بر تو رای عالم آرایت پوشیده نباشد که خیر محض چون
فعل آن مقصود بالذات است این اشیا به اغراض دنی مشوب
نتوان بساخت و بر موصوفی دیگر محمول نکرد
کوی هزاران قدم من هیچ ندانند ای عقل خجل نیست از تو که توانی
مقالات یاران که بتربیان مله مت و سامت بود بسمع اشراف
رسیده باشد خاطر سازی جلی بیته ساخته و جاشنی اکمل
احلی فی العل جشد و خاتم سبکسار مهذا رکابی براقش کل لون
لونه از خرده دانی زبان بدشتی برکشوده و بصد بیان شکایت
زمین و زمان فرو میخواند و در تجاوز حدتک بشر طغیانی
اذا انالتم الثمرات دهر اصببت بها الفداة فمن الوم
ی نمایند و بالملم متبنی

اذا انت الساء من وضع ولم الالمی فمن الوم
مولم می گرداند میاذا ارباب فضل نکاثر او را در تجاسر و توغل و غل
و تمادی در تغای از قبیل ان السمه اذالم ینه مامور
بندارند باد و تهدیب ایشان حوالت سورا ارشاد و هدایت
شما می دود ان مع منک الهو ارشدت للجهل باشد که این
مکرهان بادیة تقلید و طوافان کعبه جواز ترك امر باطل

و انکار

و انکار بلوطایل کردند و الا من باری ازین منزل شکر سینه دخت اقامت
برد و جاد نکسیر بر صحت ایشان زد رفتم که مبادیه بی تو خوش بک نفسم
نفس لقا هم حاضر بود و از غایت دل سوز به حال دل شورینم در رفت
و شفقت اهلینان و اطمینان را

لا تر حزن فما ابقيت من جلدي ما استطیع به تو بدیع مر محمل
ولا من الغرض ما اقوى الخيال به ولا من الدمع ما ابكى على الظل
دل همچنان بر عادت مألوف جبهوت وارد در قلق و اضطراب بود و در
از خور و خواب عقل چون سلوان نفس لواهم در دلجوی و دلنوازی
مشاهده کرد و بحر مسکنت دل مستمند و قالم و تاثر در فقا بواسطه
عزیمت او بر قبطیت کلی محقق دانست و سخن معقول بشنید بر مقتض
ان من المعروف استماع کلام الملهوف دل داری که از حضرت کرام
عمر زدن از متعارف باشد بدول فرمود بطریق نصیحت گفت چند
ماجرأ با ما اجرا ایاک ان تضحی فمطلب فآفة الطالب ان یضحا
خالی نفس را که شقیق شقیق او می دانست بر سالت بفرستاد و خاطر
و خامه را احضار فرمود و ایشانرا بادل بهم باد که عاقله نه بر حاش
و نالف ترغیب کرد و بر عیب استیجاش و تحجب و یجنب تحجب و تودد
قدم بازخواست بلیغ دل تا اندک سکون حاشی بدید آمد خاطر را
صفا گرفت و عزم بیوند و وفا کرد و ان دور تقدیم محبت را
او از داد سلوم علیکم و العهود بحالها و قد جاوز الاثواق حد کمالها
دل را گرم ببرد و چون جان در برکشند و مصرع گفت

ما دام ناز خوشتر است بیا و بیا ورتا به داری هلم الصیفة
 والمقلة وادى الهیمة المنجیة خاتم نیز بموافقت سرزادیت بحیاسد
 و در معنی انی اذل من و تدبیر دویستی که وقایع قانع کرده بود
 نمود خندانك فنا خوردیم از وجون سمار
 پیشانی من سخت تر آمد درگاه بپا رشتنم از سر تیری
 باین همه سرزدنش برون از دربان قدم برجاده مطامعت نهاد
 و قال امی من الاثواق بالراس فبات مثلث من اوراق قوطا
 از املای خاطر با سطرها رعنو و اغاض اهل فضل که ساعت معایا
 از نظرق حوادث مصون باز و نصایب افضال از نظرق زوال محروس
 شروع رفت و انرا تجربه الامصار و ترخیه الاعصار موسوم
 گردانیده

در همین حال در همین مجلس همین كك بر همین کاغد
 بیرونك نقش حکایات او بیرونك طلسم روایات جبین ارتسام یافت
 که چون منکوفان در سینه نفس و خمین و ستمانه با ستم خلاص ملک
 نهری از افضی بله در شرف لشکر کشید و برادر را استلوه بالثکری
 بجران وعدت و بسیار بسیار بصوب قراین از مصافیات و مضایفا
 حد و دختامی نامزد فرموده در قراین این احوال نوبت خائیت او
 بخانت بیوست و برفیضت عادت روزگار جفاکان که یعطا
 فرج عطا منثور دولتش بار سال ابلی هادم اللذات و تبلیغ
 تبلیغ اذا جاء الحلام لایساخرون ساعة ولا یستقدمون استرداد رفت
 ابدایسترد میاهب الدهر فبالت جهوده کان یخلو

چندان در وقت سلطنت و سطوت لشکر و شوکت یاس رادع و دافع
 نکت و از بلا ساء او عوض ماند یاس و تلك الايام ندا و لها بیت
 الناس و ذلك في او اخر شهر و در سینه و خمین و ستمانه برادرش
 آیدغ بوکا در قراقوم که مرکز دایره سلطنت و معسکر طلیعه دوست
 ماندم بود اشاعت این خال او را ماده عزور و داعیه هوس
 خائیت شد پذیرد داستان قفقای ماذر مالتو که بزرگتر خواهر
 منکوفان بود موافقت کردن و از بران استای و نزلتاش و زبیری
 و بعضی بندگان جفاکاری و ارقدای و غول بسر کلکان این رای را
 نصرت دادند و او را بخانی برداشت

یکی را برده دیگر از بجای جهانرا غنا شد بی کذب خدای
 از دیگر شوی بسرا و تکی برادر با دشا جها نکلشای حنکر خان و دیگر
 شهرزادگان و امراتش او و توافق کرده معلوم و معاضد شدند
 و گفت راه کافی قتل و راست اینی با وجود اما چگونه جتال تفوق بندد
 بدین سخن کلمه اختلوف از هر کیاره در میان آمد حدیثی نودمانه کا زار
 و ان النار من عودین تدلکی و ان الحرب او لها کلمه م
 چون ادب در معرکه مملکت اصل بود و لشکرها از جواب بوی نزد
 بیکر متصدی امر خائیت شد و طریق شبق و نزق جوانی پیش گرفت
 و از طریق اسلاف و شمت بذران نیکو رحوذ الخراف نمود و این توهم
 بر خاطر او استلوه یافت که شهری نوینا کند و خانه که مقر سر بر سلطنت
 باشد از در ترتیب شان دور کار از انشاء کاتب ایشان میگرد

خانه زرین چه سازی زای زرب بایزیت
عدل باید ملک را آن کن اگر این بایزیت
صاحب تخت و کلهی از خطاها روی را
چون قباد چس مکش کو ملک جز بایزیت
گر عروس سلطنت را می کنی عقد نکاح
ترم هر خویش از بهر کاین بایزیت
روی در روی سپر کن چشم بر برجم کار
کو نظر در روی خوب و زلف بر چین بایزیت
بس بر لبها باطن اف ممالک فرستاد تا خزاین موجود با اموال
منوجهات واجب سالیانه و کله ورم و انواع مواشی را چند آنکه ممکن
باشد بپایه تخت اعلی که سپهر را دعوی رفعت در محاذات آن ممنوع نمود
دوان گردانند و از تمام بلاد ایل بزرگان و قبیله و مهندسان
و بنا آن و انواع محترقه سبب اساس و تمام عمارت و تمدن و توطین
و کشش سوادان شهر را که مهندس و همدیگر رخصه تحبیل باقی آن نود توهم
نمایند القوی را چغنائی تمکینی تمام و قریب عظیم در خدمت او یافته
بود و محل اعتضاد و محرم اسرار گشته و مهورت حنا بود که در
مبداء بکس منکوفان چون خواجهاغول و ناقوسیان کپوک خان
فرزند صلیه او کما قاله موطنان کرده با چند شاه زاده و نوپیان
بزرگ سوادان شدند که مفاوضه غدیری نمایند چنانکه تاریخ
جهانگشای آن احوال را علی التفصیل شارحست منکوفان آن
منصوبه اندیشه های مخالفان خبر یافت و با سر و قهر ایشان با هم
حکم فرمود

حکم فرمود و اکثر یا اولاد و احفاد در قبضه اقتدار مقبوض و بر
تیغ پاشای معروف و شکستند درین حال هرگاه جغنائی القوی و احمد
بودی و نیکی و غول و بجزی را سبب صغیر سن و عمر مقدار مخفی داشته
اند و آن زیر شمشیر مهر خلع ص یافته و شانه برستارن بو کام نهال
قامت القوی و سر و آسایش و نماد آذنه بود روزگار هر دو در شیوه
اعتنا و اصطناع و صورت اخلاص و ابتاع انکشت نمادین چون
(ربیع خاتبت یافت او را نامزد فرمود تا در نواحی المالیع خاتم اقامت
کشید و آن حدود را بر راه حکومت محافظت نماید و خزاین ممالک که
الحیان بسیار متشاع شده اند انجا آوردند و القوی را بصوب
قراقرم فرستاد جمیع المالیع سرحدت بل مشابت مرکز دراز و دیگر
اعیان بلاد و نورها معروف و سهراد کای بر طاق بر جای افغان که
از محیط بحر گرسوند و چنانکه ثقات مجتازان روایت کنند که
از المالیع ناسی بالغ مشافت دو هفته راه است و ارسن بالغ
تا خان مالیع از جانب جنوبی براه سیاهان که مغول این بغری
اول گویند چهل روزه راه و آن انجا ناهنجو که ولایت شکست است
حد خدای از طرف شرق و قراقرم از جانب شمال هم چهل روزه
راه و باز از قراقرم تا خان مالیع و هم از انجا با فوجی هم
مسافت نشان می دهند بدین موهیات القوی روان گردانند و او
شهابتی شامل و لیاقتی کامل و دده عتی مذکور و سوکینی موافق داشت
صورتش چون کل هم تیره خویش سیرتش چون مل هم جان در شنی از
المالیع با کجند و تلس و کاشغر و کنار آب آمود در قبضه حکومت

آورده و لشکرهای جغتای را جمع کرد و باندك مدّت شكوت و ستم
 و مکت استغنا یافت خزاین اطراف که جهت اربغ برکات پیش او آورده
 خود را گرفت و باد و درکار بار شد و عدوت اشکار بس خواست که
 از اطراف قانع و امان باشد و در تنبیه او در سلطنت و مدافعت خصم
 توانا متمکن چون چنگر خان در میدان خروج بهر طرف بوسی بزرگ
 بال لشکر خشیس بترك می فرستاد تا هر کجا برقع طاعت و ایل در
 پند رعایت کنند و اینجا که نمره بمزد می آمد انداز و تنکیل بهایت
 مستقیم رسد حکم فرمود تا بر این چهار کانه هر سیری میری را
 با هزاره سرحد هندوستان و نواحی سورغان طالقان و علی آباد
 کاونک و بامیان باد در غرض بفرستاد هزاره طولی ناله نویسی بود
 و هزاره بوسی الحکدای و هزاره جغتای درون بوس و هزاره فان
 ملک بوقادر سالی منکوفات بر تحت خانت استقرار یافت و خورشید
 دولت جها نیکرش بر سائب اقطار تافت

والصد تابعه في الراد والطفل والجذناء في النخل والعلل
 بسالی بهادر را با هزاره اینجا و ستاده بوده بر تمامت از لشکر
 حاکم مطلق گردانیده و ایشان از محو و تحکم و شراست طبع
 و جوج نفس او عظیم متکی تو زنده العود در حال سکی اغول
 و شادای ایلچی را یکبار آب اموی فرستاد و حکم کرد که سکی اغول
 محکومها بجا را و سمرقند و محاط آن حدود اشتغال نمایند و سدا
 ایلچی سرحد هندوستان دود و امراء هزاره را بال لشکر که در زیر
 داس حمایت ایشان عنان بقا بد ساعت داده اند استمالت

کرده

کرده بافتیاد و مطامعت خوانیم و سالی بهادران گرفته بخت
 الغور نیستند بموجب فرموده نشت متهی را که بذات مامور
 بودند پیش گرفتند سکی اغول در دیار ما و در الهه کوی لیت
 در تخم چوگان مراد آورده و بر عایت لشکر کشور سام نموز و ان
 زمان او کافان باز شکنی سمرقند و بخارا بجا طالع
 و بوقالو سامقوز بود و بوقالعك هنوز ایشان مباشر برقرار
 مقرر داشت و سدا ایلچی مرغان و مملع و بقور و بنور و عا
 و سایر امرا و مجنّم را استمالت کرده بطبع و خاضع گردانید
 سوارانی که یا قران در قران بخت می مساوات مباحات

لنا الترس نجل والجهاد سریر لنا الیف تنف والحد بدحیر
 می نمودند و از مضایق مکان بر خط و مصلح معارك جان بر
 پیوسته چون سع مرد سرخ دوی بیرون می آمد پس سالی را که
 از فرض کبر و بغض سالی بودند نهاده و مامان آن لشکر را
 مستصحب خود سکه ساخت و تمثیت ایشان از بغارت سمرقند
 و بخارا کرد کمانی طفلی بیاد به چون بسمرقند رسیدند
 آن لشکر از بغارت ممنوع گردانید کمانی عطفان غر الماء
 اما از این جانب ادلع نوکا چون بر حصیان و مجاهر العموم مطلع
 شد و مطلع و مقطع احوال پیش نظر آورد دانست اخود کرده
 را ندید نیست تا آنکه با خوف از بد کرده ام بد کرده ام
 از که فالر چون کینه خود کرده امر زبند کانه کفنه اند در کاب
 انست که میا ایشان از صحت رای و برکت سعادت مرص بهره به

۲۲. غم خوردن و اعتماد بردن کردن چه اول آب روی عقل برود
 و دوم ماب بر درج بروردن است و در جهان خود از زهر گیاه
 کبت امید شهید و شکر که بت هر خود مندم که بوقت خود درز
 زمینی قابل تخی برده مندم نکات لاجرم هنگام ادراک هوس ربع
 و آرزوی انقطاع چون خط معابر سطح اب روان نکات جار
 اند که غباری که سان ایشان خلست است باب جسم
 سع فرو نشاند و مجازات غدر در موضع توقع شکر نعمت و ادای
 خدمت فراوان نماید رفته خواندن جست چون اسباب وحشت
 و مناقت و وساطت مکاح و مکاح بدین موجب که ذکر
 رفت متوفی شده بود از طریق مستعار و محسد کشته بر
 قصد یکی کمر

دوش کرد و در پاز نولاد و شک در حرکت آمدند
 کنایه انفلت بخوش عیارا من الامر قد جات الها قیافیا
 لقی المروزی والتناخت و نه وجیت هجر ایتک الماء صاد یا
 باعتبار و عتدی که نطق فضای عالم از هن هزاران تضائق
 می گرفت و کوه راهم با سنک دی در زیر سنابل باز پایان از
 حمیر حشمه اشک می خجیت در موقف متاجری می شاجرت شداد
 افراد و جلوه داجناد بعد از طواف و عناد و طعان و طراد چون
 اسمان و زمین هست

اجمار باس فوق ارض من دم و نجوم بیض فی السماء فتام
 گرفت بر لشکر الغو غو و چس زلف خوابان چس سکت افنا و فوجی

موفور

موفور در دیک لحظه از ابرو و غمزه زن کمان مقنول بر بخت اسود سحر گشتند
 بوقی که از سب تنغ اربع مانند کمر محال در سانه باشند سافنا سبک
 چون موی خود اگر چه سمر سپیدی بود روی بنافت و چون دست همت
 بر خاش خویش بر شاخ اردو نرسید چون شکوفه دید و در شاه راه
 بخت هکافات ریخته رود پای گریز برداشت و صاف قروشی
 ناهند بوفی لشکر او متفرق شدند و آمد از کبت پریشان متطرف
 القوعنان بمجیم خود معطوف گردانید و باسجماع متفرقان لشکر
 و استیفاء اسباب مصافی مشغول گشت در نصاریف ال احوال
 سدا ایلمی با امر هزار و لشکری چون امواج بحار بخد متشلق
 شدند الحق ابرایقال گرفت وایشانرا بنواخت و غلعت داد
 جراحت و در کار بالسام بیوت و کار ظلال تافته نظام تافت
 چون بشکر استظهار یافت صفت مقابلت ارات و با چون شیر
 زخم خود ده و پلنگ خشم آورده گری نمود

مجیش جاش فی الهجاء حتی رانیا البر بحر من سلوح
 بعد از جولان شریان پشته و غار مطا زده و مبارزان میدان ذر
 خروش و غوغا و نزول بریلون منزل تزل و قدوم مقدمان مقام
 انتقام الفوج حرکت نصب جرده خطی عامل مدار از عمل الفا کرد
 و بنفس خود حمل برد

و جرد نه اعتماد کل مرهف اذا ما انقضت الکف عاد سبیل
 تری فوق منیه الفریدگان تنفس فی القی و هو صقیل
 ارتغ ان ذیغ دور کار و غلبه خصم کامکار سراسیمه گشت که کب

و کان الیوم قد انقذوا
 و کان الیوم قد انقذوا

و برقرار بود زبندگی شد الغو مظفر و کامکار
ایام راج و جرج ره و جهان مکارم دولت بطبع و بخت ماسد زمانه یار
آخر شهر عثمان و حنین و ستانه در المانع بر بخت مملکت نش و علم دولت
ایم جیس زرکش افتاب بگذرانید و هر غنه را که خاتون بولا او قوابس
ما در مبارک شاد بویه با سینه دقیدا از دواج آوده و بغایت او را
دوست داشتی و اعز هم اشرف حبیب هر غنه داد و خواهر بود یکی
الحای خاتون که بولا کو جان او را بر و حصول کرد و دیگر یکی که خاتون
صان حای تو بود و انفاقش که نقض بنده ابداع بک قلم اختراع
میان سمول صان سه صورت بکمال حس و بایستی و زب لطف
و شایستی سکته اند هر غنه هر چند بتی خود پرست بود بادرین
اسلام میلی تمام داشت و سوسه تعصب مسلمانان کردی اما روزگار
میگفت نودرد باد مسلمانان بر لبه صلیب
چه کافی که نکردی زهی مسلمانان و شیخ الشیوخ سیف الدین البافری
همان که مقتدای عهد و قطب دور و شاهان علم و طریقت و پاک
باز عالم حقیقت بود در شیوه تذکیر هنری چون همت خود بلند
داشت و در توحید ذات و تجید صفات تلسفی چون وحدت
دوان مانند معنی بدیع شریف که در ایضاح مجتهد ده آفتاب
می شد و لفظی عذب لطیف که قطع کاتب در صفت روانی از
شرم آن چون این ردیف اب
ای آنکه لطافت الفاظ عذب تو تشویر مخور دن بحالت دولت اب
لولو جو قطره بود ز لطف تو یار کرد و ز شرم غوطه خورد و نهان شد

در عهد الغو بنده ارجی ازین سراجی ناپایدار بدار القرار ابرار امید
جانا بغریستان چندین تنماید کس
باز آئی که در غربت عدم غرق در تو ندانند کس
و ذلك فاعا سوراسنه احدى و سبب و ستانه عا هذا الغو بکستظهار
و رونق تمام و حصول مرام در سلطنت با نظام دوزی میکرداشت
در هر طرف که عنان می یافت مویید و کامران با نوح و انتهای و نوح و انتهای
شاد شدن مراجعت میکرد نیاگاه چشم روزگار در کارگاه در کارگاه
و امارات ادبار و انا انکار آشکار هر غنه هنگام وضع حمد ساغرین
بلوین را از شراب ناب روح خالی گذاشت و قلم نقییر روح روز نایم
حال آحد کانرا شخ این مرتبه مگاشت
در مینغ نهفته مه دو هفته در بنگ است در کل فدان سر و فرورفته در بنگ است
سروی که می شد تنش از ده بکلیه فرباد که در خاک الحرفه در بنگ است
لغو چون خال اسو کوارد و سپه پوش گشت و نعمان لاله نعمان عارضش
چون لاله در هر جهان بی تو و نوش و در بدگر او میخازند این بیت
با ناله و خروش بوی تو هنوز در جبهه است
و نك تو هنوز با سینه است دران قوت غنیه و غلیم و همی بجری
رسید که هم فرمود تا سمرقند و بخارا غارت کنند و مسلمانان را که
هر غنه مایل و متعصب ایشان بودی بر تیغ کنه رانند یعنی دوستی
او برین طایفه را بروی سبارك بنود مسعود بیک مانع شد
و قضای بد را چون دعا نیکان دافع و فنی گفته ام
زمانك با سلیبی قد تقضی سواء ان بغضب او رضى

خیره خیره چهره بر دل خود بارها این چنین بود و بود تا که بوزگار جهان
بیخاری و داری می نیا که چشید زخم خادست پس آنکه کل کلزار جهان
عدلی اندک العویر محکم آنکه
هر نذکی که بی تو باشد بر کیت بنام زندگاه بی هر غنه گرفت
و بهمان راه در اوایل شهر سنانی و ستین و ستانه روان شد دست
بر دوست رفت و بار بر بار

و ان استطع في الحشر ما هم في حشر آفتاب آساء او که هلاک وارش از
خوف بلیت مصون میداست عاقبت در عقد ستاراد بار و پرده
حق دمان چون صبح دوم اندک بقا و صوبه ساه در وقت زوال
ناجیز شد عفتا بخوت و سطوتش که بر قلعه قاف کبریا از مراد
نسر استنکان می نمودم سحاب غراب البین حادثه جفت غرابش
هدم گشت شیرین اهو شجاعتش که نهنگ جان ستان و بلیک فل
افکر را با شغال شغالی تکلیف کردی احز و به باری فلك گفتار عشوه
جاوید در خواب خرگوش بماند تخت کودون ریتش که قوام انا
مناکب جونا و قد شعری جای بودی و رضاره و بساطش ان پسته
شکو خنده و طره بر رخ و بند ماه رویان شکر دین و عنبر بر نهوی
در معاك خاك تیره گناه چنان بختنه تابوت بدل شد که
این بیت مناسب حال آمد

ولم تر زق الوصل الذي عاده فرقة ولم تفهد العرس الذي صار مانعا
و مدت ملك او چهار سال بوزیر امر اتفاق کردم مبارکشا
بر بخت مملکت نشست و پس از زمانه برخاست

ای کز دس

ای کز دس چرخ چندی و بری حسنی ذوقا و عهد یکباره بری
بر قامت شاهی چوقای دوزی باز از بی مائش دو صد جلد دری
سال بر نیامده براق بروی خروج کرد و کوبک طالعش بزد و
شرف عروج و در موضع خود شرح تنه آن ایراد کرده آید بخت من
و طول طول
چون خضم خانیست
در قید بوار گرفتار شد و کلزار سلطنت از خار معاریر بسته گشت
تمامت یاد شاه زادگان و خوانین و امرا بدل راسته قول دست خط
دادند که قلم و اسرار خط فرمان او امر قانی بر ندارند و در بید او
بزهان صباح و ماضی مرام و ماضی او را بحاجه سفاک شلند
در اوایل شهر سنان و عین و ستانه در شهر کجایان خنای
قور بیلنای بزرگ ساختند بوقی که مطالع از منافق مجبور و
او تاد اربعه از نظر مناصد و زبده آفتاب بنقطه شرف افتاد
بافت از سقوط جرات ثلث دیک نشود رجوش آمد و طوبی با الأف
مالوف در نرمه و خروش لواح دباح حایل شاخ حایل را بعزم کوب
و کنار در شام و صبح مایل ساخت قوی بنای خواص اشغال شخصی و
در کار آورد و دایه عاذبه اطفال بنات را از مراد و مخالطت
پیش کاران چهار گانه ترتیب بریت از سر گرفت حریف نامه در
استکمال جسم بر هیئت تناسب طبیعی دست صنعت بر کشاد گذرانی
مولد اسباب تولید مثل بر حسب طبیعت مهیا گردانید تقاضای تصور
خامه از روی صفت برای بزرگ تصویر برداشت و روی زمین را
بغراب نقوش عجایب الواله بنکاشت

كان عيون الزجج الغضبيها عليهن من صبغ الحبياء قلوبا
 وقد جعت سوسانها في خدودها وواضع الاذن حواجا
 وضمت خيل الضمير الى كانهن موازب فوق الهام منها اكالا
 ونور قضبان الخلق في فابرت اصابع لم يخلق لمن انامل
 فخال ازاهر الرياض خلوا لها مصابيح ماله من فنايل
 وقد شربت ماء الغمام فاننت كاشفي الشارب المتمايل
 في افخوان لغزه شتم وورد على الكناذ الطل حاييل
 فان خورشيد طلعت كيوان ربت برتخت كبرياء كد وول سايه عناصير
 بيايه خورشيد صفت برآمد وعرس خانتت راكه از خانان دست
 بخت رسیده بود بحكم حصول كفات وصداف صدق استحقاق
 وشهادت قضا و قد و وفات هو خير ناصر وكفيل دست در دست
 او نهاده عقد زفاف بستند وكفت
 الدهر قد طاعت قانتا قبله والحد قبل مر تباعده قبله
 تقدير بطيحي سمين ماه لالي انجم ودراري سعود تشار كرد مشري
 بر مبرهفت بيايه طيلسان برانداخته طليانرا بالقباب زاهره
 مشرف كورداننده كيوان چونه هندو حلقه دركوش جوبك زني قصر دوش
 را نقل ماه نو دركوش كشیده بهرام بر رسم قورحيان خاص كور برسان
 سبت وزهره زهر بر ساط كوش و كورد بر بيط باليد و آهنگ بر كشته
 كاي شاه كينه بنده ت كوردون باد خانيت تو چو طلعت يميون باد
 كويان كسي چو صبح صادق نبود مانند شفق غرق شده در خون باد
 بر و پير حوز الله خير حافظا بنام قان بر لوح محفوظ تحير كرد و تقويد

اعانة من شر المعاد في الدنيا حراة لطفا به ما طلع الشمس
 بمشك صميم وزعفران شفق بركان ودولت شربت تمامت شاه نادكان
 كوراكه دنيت حلقه ميان بود قاره ده كردند ساختند و برون از دوشاه
 بياركان زاد راند سرون باركانه بخت فلك ناسكاه هفت نوبت زانو
 دند دولت نعم صباح كان نوعه رور هر هفت كرده بر دل و هشت
 مرعي كه نامه آور صبح سعادت هر نامه و كره ديد بتعاسر كشاذ
 وزبان جال وقد نطق الاشياء وهي صوا وما كل نطق المخبر بكلام
 معني ان بيت امله مي كورد
 كوردون عبار سايه بخت بلند اوست نخوريد عكر كور بر كوله اوست
 سپر ستاركان فلك نيت در بروج بر كوشه كنه باركانه اوست
 سقا يا قوت شفاه وكم من مريض قد شفاه ارتشاهها
 بكاسات واقداح ذرين وسمين
 عماد عفور للرجال مدامه تديم المني داح يرحم الجوانبا
 عه هوزند خواتين زهره عارض حبيب شمايل
 وفيهن سكوي اللخط سكوي الضبا يعاتب حلوا لفظ حلوا لثمايل
 بافتافها كلك بخواهر كه كوهي شعري شامي از طرفي حجره متلاحي شد
 يا عقد ثريا بمقارنت بدد منير مسعود كشت تازه نراز كل بر بار
 ولطيفتر از با قوت ابدان
 هم طوق بر بسته وكوشوار نواذ من هود و غرو شند حنك
 دد بنای در رف و جی قباي همه پیش كاه شهنش بپاي
 استاده وسايقان لاله رخسان چون سرو اراد كه مشك ناب و كل پيراب

در كشاد

باد آورد
 بر در عویش لعلش سبیل نیفول از آنک یکنواخت از نه کاکل تیر بر بست
 غم زد لبش اند چون بر خوات بهر کار آب فتنه بر جبت از جهان بر طرف مجلس خویشت
 در آن مجلس این صراحی صفت زانو میزدند و ساغر وار شریط است بوس بجای
 می آوردند و ابیات ابوفراس مناسب عالمی آمد
 وما خسرناه فادعنا به الهبت ولكن به قلب المحب يعذب
 هنا قيد صد غيرة تحدي به يلنوى وامواج رده فيه بحضرة تلعب
 اياق شراب وقير در لذت وصفون خاكها من خمر لذة للشاربين و
 انهار من لبن لم يتغير طعمه بر رسم دور دایر گشته و سوانی جاریات
 و جواری ساقیات نك هفته برین منوال چش و طوی بود و اندر رخ
 خرگاه و بارگاه از گل دوی و سبیل موی حورا و شان پر رنگ و بوی
 ارکار عیش و طرب و طهو و نشاط چون فارغ شدند یادشایه
 عادل اشارت نمود نا کرده نهای و زرد و تفره و خروارها انواع ثیاب
 مذهب و مفوف و مهلهل از صاحبان اقطاع و اصدار ساورند
 اقربا و خواتین و امرار بر حسب مقدار و دفواستیرها لفظی موفی نصیبی
 موفرازانی داشت و تجدید احکام و تاکید اساس با سنانم جنگر
 خانی مشتمل بر مراسم جهالتگری و جهالتانی رلیع فلك بطبع در صحبت
 الیچیان قمر میر با کتاف شرق و غرب و اطراف جنوب و شمال متوال
 گردانید و رایت معدلت عام و نصفیت تام بر محذب فلك الافلاك
 بر افراشت وایت بختش و بختشایش بکلك شهاب ثابت بر ورق
 چهره آفتاب سگاشت

عدل

عدل تو ملك داپری سخت نیگخت ملك تو عدل را بدی نيك مهربان
 از دست تو بدند مگر تیغ تو ببله بر کار تو نکرد مگر کج تو زیان
 از قایم عدل شامل او در دوز و شبان كرك شبان صفت كرك كو سفند
 می داشت و باز شبیه الیف سینه دیتورا از سر ناز می خارید باو زده
 نصفیت او جور و عدوان صد منزل از شهرستان عدم او اده شد
 عقوا و که مستقبل عثران بنده کان بود مستقبل جرایم دور و نزدیک ترك
 و تاجيك ميكشت بيلك النقاد هيبت مستك او صورت از هیولی منفرد
 می کرد و بیک رؤیت رؤیت رای جلایا ز مورجم و درانیل میفرمود عروس
 ملك را حلی خلل بمبت سهم سیاستش دفع حوادث شیم و ایام و رادع
 جواز بستم انام شد باد جهان كلك از اری بیفتانند و در عهد
 دولش كس خسته نشد ز زخم کرده و كوزانك شریف
 بود و کردون لاجرم از اطراف ربع مسكونه که نام مبارك او را جز
 بر صفحه سکه نفوذ ندیده اند شكركم معدلتش بطریق نقل نقل حریف
 دل و جان ساخته اند و محرمه اوقات را بخورشان و عادت دولت روز
 افزون بجز کردانیده چنان شجاع و جنان بنسیم مکادم یاد شاهانه
 او چنان شد که چنان بیاد طراوت آب کوثر در دهان او رود
 و نهال اقبال از جو بیار نشوینا اصلها ثابت و فرعها في السماء تاهل
 کس تر شد که طوبی داد و چمن خلد طل حسرت طوبی لمن ظلم في ظلمه بر
 جهره حال نشد از اطراف چین و ما چین في كل زمان و چین تا افطار
 مصر و شام و منتهی مغرب خلو این متوج در الملك معموری شدند و بعضی
 عدل و بدل معموری گشت

وعدل او شده بان سفید جفت کلنگ زامن او شده شیر سپاه پادشاه
نه آن فزان برزد در هوا بزان حنکله نه این در آن کند در زمین بدین
هر چند از محیط این بلاد تا مرکز دولت فلك مدار و مربع مرتع اقبال بایدار
پادشاه عادل فان سیریک ساله راحت ذکر ماثر و باساق عدل انصاف
و فطنت و کمال و مواسات دینی و ملک رایی و از سهل افواه ثقات
مشاهیر و معارف و بزرگان آن ادبار تاحدی استماع افتاده که سطر از
آن مفاخر و شطری از آن مناقب ملاحظه آثار قیامه دوم و اکاسره
جمع و خوافین حسن و اقبال عرب و بتایعه بمن و رادان هند و ملوک
سامان و آل بویه و سلاطین سلجوق تواند بود و شرح آن که مودت است
بتطویل موجب استغراق این اوراق خواهد شد کشت اما بحکم از القلیل
علی الکثیر دلیل بعضی مخایل داب و خصایل ذات او را بجمله ایراد کرده میشود
تا از آنجا بر کمال بخت و وفور دولت پاری استدلال ببرند از افتادها
و هنک او یکی آن بود که با اهل فضل و حکمت و ادب دانش نیک
متشأن بودی و رحمت و تقرب ایشان از مبالغ و برخلاف خط انحراف
اصطلاح حق و توفیق و استنباط خطی کرد صورت آن حواله خط شاهدان
دلیلی بر حفظ دین و نور ضمیر و بران خط فرمانها با طراف ممالک روانه
فرمود و از آن چون صیت معدلت خود مشهور گردانید و چون طبعاً
محبول بود بر استمال قانون عدالت و استیعاب اسلوب ایالت هر چند
امداد انعام و فیض ارقاد سمت لا مقطوعه و لا منوعه داشت بر اسراف
و تبذیر اعراض معقول نمودی و با اعیان مملکت و اعوان حضرت تقریر
فرمودی که چه گونه مقتضی عقل باشد تا معدود از قبل بذل شخص

دا هزار

دا هزار بالش صله فرمودن و دیگری را بدست نومشک سینه بنالشدن
چه هر کسی که در غیر موقع زیادت انمالا یشقی صرف کند لا محاله در موضع
انفاق از بذل ماینبفی متقاعد شود و کو بهی مقصود ازین اشادت
تبشیری بود بر حالت او کتا فان و اسراف و بی دویت فکوت در وجود و احسان
و بزان بدین تاویل تمهید قاعده را تاکید کردی که در احسان عدل
و عام و سیات شامل مستحب نظام عالم و حسن و عفو و بی ادست
و عفو و نفع و پسندیده و بایسته و شایسته چون نوز در هدیه دید
لان العدل هم عواید و البذل محض قواید و اگر شنیدی کوشش دای این
معنی را تتبع نماید ببدره عقل معلوم گردد که مجرد مواد مالی استغرضاً
بجند شخص ممکن شود و رضی الناس هایت لا ترام و اگر بخی قارون و ملکت
سلیمان و عمر موح کسی دایست باشد در موازات آن مدلت و مجازات
آن مکن از باب حجاج و اصحاب رفقات از طوایف امم چندان تشابه
و توافقی نمایند که اکثر غیر مستثنی بل مشکلی باشند و بر تقدیر فرض محال
که افاضت انعام و افاضت احسان شامل افتد یاری در همه حال استغناء
مطامع انسانی متعذر خواهد بود و تحصیل مواضع خواطر غیر متبستر
و نظردر قسمت ادراک خلاقه باشد که اگر چه در ازل ازال مقدار کشته
و بر قضیت مصلحت و حسب استعداد و اهلیت مقرر شده مژغ خوش حال
منزله خلق ان انسان لریه لکنود می چنانند و مقل منکشف بال پای بسته
و کاد الفقر ان یکن کفر می گردد و بلی بافاضت عدل که جامع منافع ملک دین
و شامل بر مصالح حال و مالت در یک لمح بیك کلمه عالمی را امارت و
بالعدل قامت السموات و الارض بر منصفه عرض جلوه می توان داد و بان ذکر

جیل دهر الدایره و عرض الفاضل میان عالمیان باقی و پائدار گذاشت
از اهر و نه ذکر جیل و اعجوبه نشر موطن جریل چنین حکایت
کردند که وقتی از اوقات یکی از اعزّه اولاد در انشای طرد و مصطا
و یا معدوم افراد کرجا مانع

چوب و تن از ناخفته کشت ست فرود آمد راهی رای جست
همایشان برده ای از اعمال بیش بالیغ افتاد است و روح رکات و استجاء
جناب الخطم نزول و نمود و بواسطه تکاپوی ورکض و تخیل از عقب
و خوش بوی و مایه ها هم جدا لا با کولن الطعام انش اشتها
طعام در ستوره معدم اشتغال یافته بود حکم فرمود تا بطریق نزول
از مطعم کوسفندی و از مشروب ظرفی بکنی متوطن از مطالبات
کردند و ناهج کم و بیش بگو ترض نرسانید اتفاقا دیگر سال دوسه
تن هم ازین جماعت که در خدمت رکاب شاه زاده بودند باز بران
موضع چون علی الحقیقه مجاز مختازان بود کدزد کردند و التماس
ظرف مکنی نازه اهل آنجا حضرت فایان عادل میروند و شرح حال
آن نزول کربت اولی و طلب نزل و معاودت این طائفه در بابی الحاکم
و تجدید رسم غیر معهود عرصه مندارد یعنی اندیشه آنست که علی مروه
الا یام این رسم بر ما مستممانند و دیگری برین اسوه حکم راند
قانون روشن روان پس را احضار کرده انقباض بر جبین افتاب
اصناف انداخت و بر زبان خشونت بازخواست فرمود که سائیس
آن قاعده ناپسندیدم آن نخست تو بوده و البادی اظلم و التالیع
که اسلم اگر نوبت پادشاهی بتو مفضی شود و امور خانیات از تقدیر

مقتضی ملک داری و رعیت پروری را برین سیاحت رعایت خواهی کرد اکنون
چون با ساراد کر کرده و بر زیرستان که و دایع افیذ کار عزت شانه
اند علی غیر المعهود ثقلی انداخته تا دروی راسه نوبت از دروی بدل و در مقابل
مصاف باغی شادری و بهر یق شمشیر مصقول آیین و دل را از یکار
اخلاق ذمیه صیقل ندی باز نظر پروری ماکه آینه اسکندری خزان
نیت نیندازی پادشاه زاده در مقام استغفار التزام بود که بر غم نقاش
باغی خیمه اقامت را تقویض کند قان عادل همت عادل منش فرمود تا نظم از
صلتی از زانی داشتند و برفه خاطر و تخفیف مؤن و تاین احوال
ایشان از مکتوب داد خاک حاشه بارگاه جهانپناه را که مقبل هر قبل
بلایقیل سعود و اقبال بود در روز دهم ساخته و زبان با ستاد است
پادشاه عادل برده کشته مراجعت نمودی از نمودار اس مکرمت و الهمت
آورد در جهان ذکر خاتم طی کرد دیم زبان و با این انصاف و انصافی اگر
روان نوشی روان در غرقاب حجالت عروا بد چه شود

دنیاس نیغ نیلوفر مثالس	نیاد دگر دسوسن ده زبانی
بجهد دولتش مرکز سباند	بجز در رطل بازه دلکوانی
نعل بصفش یاباد و شانه	کند کجک در هر اشیا فی
عجب نبود که از دیوان لش	ستاند کرم رسوم شبانی

برین نظم و سیاق اطراف مالک را بحفظ و سیات متناسق داشت و شجره
نیک نغمه در چمن ایام متناسق گذاشت و چون پادشاه جهاندار جهانگیر
جنکر خان بعضی نواحی ممالک حیه کشاده بود و آنچه اصول و دارالملک

نودهنوز ایل نشده است پادشاهان بر استخوان غای آن مقصود است
 و شهرورسنه احدی و بعضی و ستانه باجده تومان لشکر جان شکر جناب
 درین قطع گفته ام
 جنود اذهاجت لدی الکف قسطه بقول لقرص الشمس حالک
 تساوی علی الحالات عند صیالهم مدیک و مملوک و ملک و مالک
 ولا یمنع الاعداء من خوف باسهم سوی السف سلوک شوی لمالک
 روان فرمود و با ایشان اجون دیکش و با بایان بسر هر کما نویس و علی سک
 بن بلواج و بفرستاد و عجب عجب آن بود که چون ما را یقین میکرد
 اشارت داند که از میان همه ما آن کس بود که ما را یکدیگر کرد و
 چون این لشکر سرحد بار چینی بدند خیمه در خیمه کشند و تالار
 و وهاد و عرصات و هضبات از سوادان احیاد در فرو می چون مورد
 و جواد متوج شدن کاه از طرف بحر چند شفا بن فارغ از ضغایر
 گردون و غافل از مکان دهری بوقلمون جهت نقل غلات بد را
 الملك رسیدند و ما الدولة الا الاتفاقات الحنة ما ان یزموه و چند که
 ممکن بود لشکر در کشته افتد و سمت شهر گرفتند و حوز با لشکر
 از راه خشک قاصد انجا شد مرا کبی که بازبان الحاست بقوادم شمال
 و جنوب و مواکب به انجام بابان بقوایر باز بابان اس حرکت سافت
 ما من دار محیط عذب آب و ناسک ساهر خاک قطع کرده بمقصد سو
 سستند در وقتی که سمن زار آسمان در شکفتن و نسیم صبح دهر روز بد
 آمد سواد جیش از حنک قل دهم حنک کشده داشتند و بلقاریان

دود بناگاه شب زنگی جهره را سخا دادند باک شکر شریخرای داید
 معذور را نام چو تو نقای بود و با وجوه حضرت و اعیان سلطنت حرق
 و میخرسند و از هجوم آن لشکر که مانند قضا بدی طلوع و طلوع
 از هر دو جانب قرار سید من مضطرب و منجز جز نبلم و استلوم
 مهربی نداشتند و آسمان بمیان ما نه ایل و استیل و اخل و منخل
 و انصار خود نزدیکتر شود برضا و رغبت ایل و رعیت سزد و منک
 در عدد طواعی و ذلك فی ما ان مردی سر شمد با طیب
 و شهادت بود ایشانرا بوردان و امان داد و اموال دماء طوایف از ان
 و اوراق محفوظ و مصون داشت و در سینه ارباب احاطه متابعت
 و متابعت ساسد نادلهامه یادمان و انقیاد و اخلص و حسن اعتقاد
 قرار گرفت و ما لیسعد الحرس قلعه انجا که سافور خوانند
 بصعوبت مداخل و متاعب معاقل مشهور و منخون با فراد رجال
 و شد ابطال و محشو بد حایر خراب با محصور و وانی اند و دست
 سکان از حقیقه خضر خورشید بر وین چند چنان
 راس حیر فلک اندر فراز او بر کنکه خمید روزگرمرد
 با سببان متصفی نشده بود لشکر را با ستفاح آن اشارت کرد
 مصاحف اقطان قلعه شما چون از کشان دار الملك چین و لشکر کشید
 ما ان خبر داد شده و مقدم ایشان ببری دوز کار دیدم بود حلو
 و مرا حاکم جشم و سر و گرم لیالی و نهادر کشید
 قد طلب الدهر اسطره سعام فرستاد که در زمان صبح خون نهال
 نورسته قامت بر کباب جویبار عمر غایلی داشت و کلین بهجت از شمال

لا یقلد آن سواد و غایت آن ملک مرد
 نهاده و شرفات آن با قون التور در ضابطه

دوح پرورش تازه شمایل از فعل ولا فضل تکلیف فراخی حاصل
و در مربع بی غنی رفاقی شامل عهد مغازلت و مناغات بود زمان
مغازلت و معانات

سلوکی کان فی خلق العذار و فعلی کان غیر اعتذار

از پذیر خود شنیده ام که فتح این قلع بدست بابیان بامی تیر باد
و مانعت و مدافعت و مصارعت و ماصعت مفید و نافع نخواهد بود
لا یستطیعون حيلة ولا یهتدون سبیلا اکنون جسم لشکر احتیاج
نیست ما ایلیم و مطواع و قلع و ماینها ملکن الیمین بے زحمت دفاع
و قراع از عقب درکشادند و از قلع شیب آمدند
اذا جاء نصر الله و الفتح هین علی المرء معور الامر و صعبها
نخزین و د فاین تسلیم کردند

ولا یسرر بالدر خدنا فانه یجب بله معنی و یعلی بله سبب
درین مقام شمار سرج عراض عریض آن مالک و کثرت خلایق و امت
نم که دیوان کار و ثقات سمار صکات کرده اند از ذکر کرده شد خدای که
سواد اعظم مالک است یکتا عرضها السموات و صنعها الارض و لا ینالها
مساحت محیط آن قریب نیست و چهار فرسنگ باشد سطح زمینش
مفروش از خشت تخت سنک و اماکن و مسکن قرار بتیوق تمام غاشا
خوب برداخته آن آغاز شهر نامشروع موضع تمام بسته و طول معظم
اسواق آن سه فرسنگ نشان داده اند مثل بر شصت و چهار مربع منشا
کل ساد معادل ارکان حاصل و فغانک هفصد یا لش چاو تخت و کثرت
ارباب خوفت تا حدیث که صنایع عت سی و دو هزار نفر را اعتداد آمد

باقی داد لك القیاس علی ذلك و هفتاد تومان لشکر و هفتاد تومان
رعیت را شماره در دیوان عرض و اوراق و فارتیث کشته با آنک هفصد
کلبسیا، قلع آساست هر يك مواج از کیشیا، بدکش و دهانین
بدین و دیگر عمل و قمان و خدم و عبده او ثان با اشباع و اقوام که آی
ایشان داخل شمان و عرض نیست و از عوارض و فلولات معاف باشند
و چهار تومان از لشکری اهل حراست و عسارند چون افتاب در پس
و روان روی در کشد و شب حاد رقیری در سرخیاران خون خبال
دلبان شب روی آغاز نهند و طرازان کنند ناب دانه چون طره
معشوقان ساز دهند گروه گروه بر سر دیندها و مجلات و مجاز
کوچهها و شوارع و کوشها در موضع معهود خویش با احتیاط تمام
نشینند در نقاط ملحقه بکشید بیوشند و در میان شهر سیصد
و شصت موضع قول ساخته اند بر سر آنها که دو دکانها در جل و عرارت
است متصب و منشعب از دریاچه و انواع سفاین و معابر نیست
احتیاج چندین خلایق بر آب روان کرده که تعداد آن در عدد هشتاد
فکر بکجک تا یعقوب خنصر و روز ناچ محاسبات مستحضر چه رسد
و از دهام غرباء اصداق ام از اکتاف چهار جهت عالم که برای
بجارت و طواری حاجات در دهام بلکی طاری و مجتمع شده بیدیه
عقل و ملکه نفس خود معلوم باشد این مقدمات حال دار الملک
اصلت اما چهار صد شهر فیه دفعه کسب بقیع از اعمال و توابع
انجاست که مختصر برین شهر کی از آن از سواد بغداد و شیراز معط
بر باشد از آن حملت کنلین قو و برسون و جن کلیم را و اخون

خترای سنك خوانند یعنی شهر بزرگ بمشابه دیوان اعلیٰ و العجب
مشاهدان تقریر کرده اند که با وجود این طول و عرض بر حسب الفضل
معار الارض در سائر ممالك ربع فرسنگی نباشد که قابل عمارت
و فلاح باشد و از حلی ذراعت عاقل افتاده بل تمامت معمر
و مزدوع باشد و امداد رفاهیت و جمعیت و راحت نذات ساحات
وارد بتایید آسمانی و دولت قانی ملکی خنان عریض و بیست که سوار
افاق از مبداء زمان آدم تا غایت وقت ذکری از ان دیار و مخفی
از ان اقطار خرسند بوذنند محل اعیان مضل مضائق ممالك
کشت و بگری به خطا مملکت چین را بکشد و برقت و آشوب جهان
کرمی حکم خود جن زلف شان بر افکند

گشوده سک حس دو ابروی قوس بیک تاخیر ان خطا ناخسی
چون قیام مملکت او را حسی بر افزود و مغفرت بکوه سلطنت را ترک
گفت و خزان عالم در قبضه تصرف امد هم رفت تا جاوی که در
ممالك چین ابواب معاملات بزان مفتوح بودی ساوردید و ان
خرانه زر و جواهر و ثیاب و عوض داند و در شهر منادی ندا کرد که
ملک مملکتان است و جا و جا و قفسه بخر بعد از مدتی فرمود تا جاوی
که در ممالك قان چون نقد عدل و بذل او جاری بود پیر و زارند
و بان منادی بوفشانند که ملک قانست و جا و جا و قانست ان الملك
لله یورث من یشاء من عباده بالضرورة جا و قان را قبول بایست کرد
و فرمان عالی را در مقام و امثال مثل و بالشو جا و باضطلاح
ایشان بخواه سرست که بهای آن ده دینار باشد و اما بالشو در

و نمره با قصد مشقالت بالشو در موازی دو پس بالشو جا و معتبر
و هزار دسار و بالشو نمره مساوی است بالشو جا و معین بدو است
دینار بنی نذیر و ترتیب آن اطراف را سخن و احکام خانیست مقرر
و مخالف این آمد بر گردانید و لا بحسب الانام و تعبیر الامال و تعبیر
الرجال خلویتها و طریقتها لاستدی الاسنة الله التي قد خلت من قبل و لن تجد
لسنة الله تبدیله و الله اعلم و احکم

ان فقهها که در ایام دولت او منشور گشت فتح جزیره مول جاوه بود از بارود
هند در شهر سده احدی و تسعین و ستایه یکی لشکر حسن بن خاشجوی
تعیین کرده با اترمت و اهیت معالی و عوالی روان فرمود علی مرکب بحر
لجته الماء بادمان جریان چون ساحل مقصود را رابط مرکب سفای
ساختند از نیم صولت شمشیر نه جزیره ان جنان جزیره که طولش دو
پست فرسنگ عرضش صد و بیست فرسنگ بود در قید تملک آوردند
و الی انجا سر راهه بالنسقات و عراضات عازم بندگی حضرت شد در
راه اجل مقدور مکتب جواز انان موضع ندان پسرش بعد از ان بیای
تخت اعلیٰ بیست و ان نصاب سور غامشی و عا طفت بدینغ نصیبی
و ازیافت و مزاج و آثاره که مقرر فرمود از دار و مرورند آن ناحیت
داد و تصرف او مسلم گذاشت و حقیقت آن موضع طریقه است از اطراف
بحر بطرایف تلید و طار ف مشحون و از کثرت اجناس خزاین و فواخر
جوهر و بضایع و انواع و تنایف شریف امتعه نمود از صنایع همچون اخا
و جوات ان قاریج عود و قرنفل بویاد اصقاع و نواحی ان بنیان طویلا
کوبا اناحد بقیه محمد علی ساهه نزهتی و دوحه الجنان و یقطر سباراته

صبرة العنبره كاللؤلؤ فرضه عمان القمار في حجره مجار في محترف كالعود على
 النار ويؤوب في الربيع ثم ترجيع مثلك العود ومثايلها هذيل القاري
 بالاسحار اكثافي تدل على وجود الخلد بالاشتراك لا بالتواطى ويفتقره بمدايح
 تراهي كصانع البلغة انواع الطواطي والله شكور على فضل التقاطي
 واسدال زبل العنبره على خطيئات الحاصل ما طوى الكتب طوا وادوطا بالان
 واطر در عهد خانيته ديكر خانان تخت كاه مملكت خان ببايع
 بود چون قلع قلعه در خانيته مرید افتد از يافت انرا باطل گردانيد
 در و فوقه افاب بنقطه شرفي پیوسته بود شهری مربع بنا فرمود چهار فرسنگ
 در چهار فرسنگ در چهار فرسنگ کوي اين اعداد بر وفق معالمت می نمود
 و از اطابيد و نام نهاد و از باب حرف و اصحاب صناعات از هر جنس بنا بجا
 نقل فرمود و باندك مدت از كثرت و از دحام خاويق مصري جامع گشت و از
 و فور زيب و رنيت نوري لامع و بر طرف اين شهر فرشي كه بزبان ايشان
 معتبرك كاخ خانيته و باگاه سلطنت باشد هر مريم چهار صد كام در چهار
 صد كام از انواع و اشباب مبنی ساخت و در آن بهشت آباد متان مناظر
 كه رشك غريبت معور و سقف حرم فروع بود و افواخت اعمار ميكن و انواع
 رصين از حواس و ارجها بافتون ارايش و انواع تكلف نمايش بر سب رم
 عرصه زمين از اجار سمر مفروش و در دقت صناعت و حذاقت عمل تماثيل
 بصور و طلسمات منبت بران منبت و منقوش و روان ارشيدش از نازكي
 و غرايباقدسان مجر و مدهوش اشتباك شبك از ذرو فقره و اطراف شرفان
 ابوانش منازل ماه چون طره و جنبه و زيره در زمين رشك خلد برين مشا
 کردند و نمودار ارم ذات العباد التي لم يخلق مثلها في البله و معاينه هر كس كه

فمحت ساحتان مكان و نه زنت ترهت آن بنيان ديد
 داي الربيع داي الروح من المربع داي طرد المنيع داي الهولان قدركدا
 برين نشق امورد و لت واسباب تمنع مشتق يافت واهوا وارا خاص و عام
 بر متابعت و مبايعت منطبق و چون امتداد عمرش از عشره دقايق بر گذشته
 بود دل بحسب اسبعين کرده

قد شارق السبعين من اعوام و دنت منبت و حان حصاده
 و اسود مشرق لونه في ضعفت اركانه و ابيض منه سواد
 خواب كه پسر مهين را چمكين نام هم در حال حيوة خود مستعدك منصب
 يتاب و ولي عهد سلطنت گرداند درس باب امر مشورت كرد تا او را
 در حكومت مالك جاي دهند و بر تخت خانيته بامی نهد اركان حضرت
 و پيشكاران دولت عرضه داشتند كه هر كز اين قلعه و معهود از داب و بيا
 پادشاه حمالك چنكر خان نبرده كه با وجود نذرش پسر متعلدا امور مملكت
 باشد و مابندكان موجدكاد هيم كه برخانت حكيم بعد از قات
 تابر عمر خط بطلون تكشند متفق باشيم و او امر او را بازمان
 و امثال و موافق لي تقدير مقدر قد بر صنان بود كه ولي پيش از موافق
 در گذشت و از هوس تاج و تخت و تختي در واقع ناز و بخت تخت
 لحد عوض يافت قدكل مفعول شواكم مشيه و كل مفعول سوره نظر
 اعوان بر نمود پسر حكيم تازه کردند چون نوبت رحلت بفاان رسد و از
 دار فنا بعالمی كه دار بقا آن است خوابت بيوت اعان حضرت را حاضر كرد
 و گفت قواي نفسي ساقط شده و منصف امتدادش با امراض و امراض
 ديكر توافق نموده قوت آورده اند و زمان كبح سورت موعود از بيا ساء

الغاق

بزوانيك تنك در رسیده مصدوقه ضمیر و حیوات خاصه کشف
 باید کرد و ظلمه صه سر پرده ابراز دطوبات اندرون قذف اگر بر خایت
 تیمور اجماع افراد درست است و اجتماع در سلك تبعیت و محقق فهو
 المواد فالاکه عقود عهود اتباع سبب عدم استیصال خواهد
 یافت بمصالح جوانب همان نزدیکتری نماید که هم امروز کیفیت این
 بچشور یکدیگر باز دارند تا شهرات شاهانه ما و اربابان
 انجرو و خالصات اموال استر ضا کند و از قتل قله ده این عهد که
 کاری خطیر بر خطریست متانی که در مبادا بعد البیوم مهور بودای
 سلطنت شطنت و شطط افغان کند و لشکر از ریفه انقیاد و
 اعتضاد نقادی می نمایند و در میان امور دولت پریشان ماند
 و قنارک حال پریشان مستعذر تمام است شاه زادگان و امارد موقوف
 عبودیت متفق الکلمه گفتند تیمور مستعد اعتناق امر خایت است
 و حق علی بن الصفزان یثبه الصفرا و بعد از قان مالک قلاب
 و نائب مناب و بر صدق این ثبت واقف من عند علم الکتاب
 تقریر این سخن که می گوید این هی داند خدای ملک شناسد خدا را
 در مستحقان این احوال ناکاه اجل کین بکشد و میر قدر ازشت قضا
 بیند اخت در همه لشکر سپری که حاجان پیر شدی راستی نیافتند
 چون سزا جل اهل رسد سپرها و هیجت در شهر و سخته ثلث
 و تبیین و ستمانه قان عادل در گذشت و نام نیکو واقعه اسعد
 الولاة من بقى بالعدل ذکره و استند الیه من یائی بعد بخلد ارسعی مشکور
 و بخت الله خله فی بساط ملک مهور لایلی اسم بسمو صیبه و لایلی

و لایلی صحر الدهر الا آیان حصافة ایند کانا دستورى باقی گذاشت

به پایکوی که پرویز از زمانه چه خورد بروی پس که کسری ز دوز کار چه برد
 کوا و نهادن خراب بدیکوی بگذشت و در گرفت محالک بدیکوی بسپرد
 نه هر که مال نبودش بجایت نرسید نه هر که ملک جهان داشت عاقبت بنمرد

هر چند ارباب این ذکره حبش نشسته الحال و رتبه الحال در تاریخ عهد باید و خان
 ملویم می نمود اما چو به اختتام ایام ملو بافتتاح صباح دولت ارمغان
 داشت خوات که علاوه بر این سخن افغانک بپندید و سلك این عقد به
 واسطه اجنبی قرار گیر دجا اصل و فرع یکدیگر مرد و ج لایق و و حاله ل جوهر
 در محل خود را بقدر کواکب ۲ برج لالی ۲ ذبح بعد ماکه قان فدای
 حق را اجابت کرد و از چلکین سپهر فاند کیده تره ملو مهور کیده کلکی
 بود یعنی المکر و تره معلول شهرزادگان آقاوانی بر حسب التزام او امر قانی
 تیمور را بخانی برداشتند و در او خوشش و در سنده اربع و تسعین و ستمانه مجمع
 اقتداح را بمرکز اقتداح موصول کرد اینده زمانی چون روز جوانی
 فرح فرای و هنگامی مانند شب وصل خوابی عمر زدی سر برد دولت را از
 طلعت متولد می خود مثل حامل افتاب گردانید و محاط بادگاه محیط کردار
 مرکز و فود لم و دنشاط ساخت

فتح بالعلیافوق سروره و حاز فتح الدهر فوق سریره شهرزادگان
 علی السناد و زانوی خدمت بر زمین نهادند و فامان بلغان مختلف و دلهای
 مستفود دولت دون افر و نراد عاها گفتند چون در روز کاران تاثیر فضل

بهار خرم و خوش بود و باد بهر وفق اندر فزاید و در آن غش زبان جلال سرایند
این شعر لکش

فالور دین مصحح و مفرخ والزهركلك و متوج
والثلج هبط كالشارعهم نلتد بانسه كرمه لم غمزج
طلع البهار ولاح نور ثقابها وبتسطور الوردين بنفج
فكان يومك في غللة فضة والنبته ذهب على هودج

ساغر چون از انتظار آن بزم بهشت آیین خون در دل داشت صراحی استمال
دایره بقیع تارت لب بربا و می نهاد و چون نای چشم در نشان کشاده
بود و بر بطن استراق سمع را گوش نهاده معلوم حاضران میگشت که اراد
ایشان این رباعی بیاور بود و کل حدیث جاو ز اشین شایع

از کل جو صبا حدیث با بلبل کریم بلبل در طرب بغره زد و فلیل کرد
چون رغبت هو مستفی شد و گوشه رات هنر باختی با مؤید قان دوی
ساختن مهمان مملکت آورد بنجدید رسوم قان عادل که سراسر سعادت
نام و رفاهیت عام و مصالح بلاد و مناهج طرف بلاد بود لیغ داد و باده
زادگان و نویشان و امارا جنانك هر یک بطریق از ممالك و نور حق فرود
موسوم بودند بر قاعده معین و مقرر داشت و هر کس را علی حسب
الرتبه و المقدار بر لیغ و پامزه و خلعت فرمود و از مرکز اردو که محیط
معا بود مشوجه مقام و منازل خود گشتند بجای سمرقندی با شمس
نجان ابغور میر خواج سچین بود و امرو که شهر و سنه ثمان و شعبی
و ستماء است بقاعده انتهای مناج آیار و انتهای با حیا رسوم گزیده
اسلاف که طریقه مثلی و ذریعه علیا صاحب دولتان و اخلاق اقبال

نواند بود پیش گرفته و ممالك بعدل و انصاف معور و رعایا و لشکر را
ببذل و موانع مطیع و سرور داشته و این بضیحت حال کتابت زبان حال
امله کرد

اباء نواز ظالم ابا فرمودند سو واجداد تو اجداد جهان فرسودند
امرو که جهان خویش دارند بتو باید که جهان شوی که این بودند
بیتد کال جراید احوال دوز کار و دانند کان مضامین صحایف اخبار کشاید
کان جهره ابتکار احداث و غایبند کان نصاریف شهر و احقاب خوالا هم
الله بر همه الواسعه چنین تقریر کرده اند که مدینه السلام در عهد دولت
حلفاء بنی العباس دائم از بوس و باس فلك در حریم امن و امان بود و
و مغبوط کافله طین جهان ایاوس و بیوتات آن با فلك اثر هم از شده
و اطراف و اکناف آن یار و ضنه رضوان در نزهت طراوت اینان و دهرهای
و فضاء ان طاسن امن و سلامت در پرواز و الوان نعت و راحت و اصناف
نعمت و تنعمان به تعداد عقل در حیرت

اشرب الخمر ماء بغداد و ناصی لقاء بغداد
میم مصر اذل من الف الوصل از الاح باء بغداد
کنار دجله زخوبان سیم بن خلیج میان دحیه ترکاز ماه رخ گشمر
مدارس و بقاع بفحول علماء خاص و فست دران ایام دست سنه و
پای شکسته و کلات چین مناصر ادب با صناعت و حرفت متفرق از غایب
حایکی شرارانش بر روی آب سال نقش میسند و در غیرت صورت
ارای خانه اردوی پردوی کاغذ از روی جملت می شکست جنانك قاضی
ابو الحسن علی بن هبذ العزیز بن الجرجانی بدین بیت اخبار کرده

سقی جانی بعد از کل غم
 معاهد من غزلان انس مخالفت
 و احظها ان لا یدوی صریحا
 بها سکن النفس النور و یفتدی
 یحیی الیها کل قلب کاغذ
 بحقیقت اب فراتش در جلّه در دل مآء معین زده و نیل منالت
 بر درخت حنّ کسیده در باغش در فصل بهار از صنون کل و اهار
 جنات زخمتها الانهار در بانی ناله نذران غلّی و اردت در کردن
 عروسان بلند با لای مختلوع انداخته و بر غنچ نوزخ نموده باد هم زبان
 یکن عاشقان را از چشم لب دلدار خبر داده عرصه آن با عرصه کاه
 فردوس توان و حاصلات اموال در یک سال زیادت ارسه هزار
 بزبان و هذا المفعی قد استغنی عن الحیرة عن البیان و لیس الخیر کالعین
 در شهرور سنت و تعیین و ستائیه که راوی این حکایت بدان خاکه عبر
 نکرت رسید کثرت عمارت و بوابی اماکن و قصور و ترتیب زینت شهر و اعمال
 آنف هر چند عشر و شمار زمان سالف نبود بتسبب دیگر شاهزاده
 و اخبار ممالک خانی از غضب و راحت فردوس عدن می نمود و مجمع لذت
 و تشبیه غنیمت در وقت غریمت انفصال بحکم

هو انا فقی خلیفی و قد امی الهوی
 این چندت منظوم گردانید
 اودع ذورا حلیف سهاد
 و اودع فیها القلب طول بصاد
 اسیر مجری مندموعی در حله
 ارقم الماء الفرات لصاد
 بقطع نفیس شوق قطعها اذا
 ان راجع منها الی وفا د

نوادری

نوادری حمیم من تذکر خلد لها
 و صا حیه شوق بنار نوادی
 محول احوالی برین محو لا
 بعذب میاه و اخضر ادهادی
 مصدوقه تشبیه انت که خلیف المستعصم بالله بواجده عبد الله بن المستنصر
 از زمره خلفاء بنی عباس بنزید خفص عیش و امتداد تنعم و ترفه و کثرت اموال
 و نفایس خیار و اعلیٰ جواهر ممتاز بود و بشوکت و عظمت و خیار و تکبر
 مشهور و مذکور شرفات عزفات و ابوابین دار الخلافة باکیسوان مقابل و
 باسما کنی بناضلی می نمود و از غایت آراستگی بنیاب مذهب و برصعات
 سر در رفعت و عمارت مصنوفه خورین و سد پر را عزمه شورش می ساخت
 و سامیه الاعلام بلخظه و نهها
 سنا النجمه افانها متضایله
 سخن بها ایوان کسری بنهر مرز
 فاصبح فی ارض المدائن عا طله
 قلوب برت ذات العاد عمادهها
 لاهیت اعمالها حصار ایامله
 و لو لحظت جنان بد منهنها
 در تکلیف سینی بعد من المجادله
 چهار صد خادم بخندت در کاه مشغول بودند بآنکه محرمیت حریم حرم با
 حرمت دار الخلافة ندانید هیچ افزیره را از ملوک انام و صنادید ابام
 و اشرف اطراف و اعیان زمان در حضرت امیر المؤمنین باد نبوده بلو پیش
 متاب مجد و معالی بر شارع راه سکنی عیناب حجر الاسود انداخته و طایفه
 اطلس سیاه از محو بر صفت آستین فرو گذاشته از سلو طین و حلوک
 اطراف بسده سدره طاق و عتب علیه خله فت بشرف جستی ان استین
 را چون دامن کسوت معظم زیارت کردی و ان حجره را مانند مجاهر بنان
 بوسه دازی و مراجعت نمودی
 و اذا قبلوا بابوابك القرب
 راوه الاکرام لا الارفا ما

در عهد اتابك سعيد مظفر الدين ابوبكر انا دارنده بهانه مولانا اقصی القضاة
 مجد الدين اسماعيل والي را بر سالت سوی حضرت امامت و ستاد جوبلیس
 قنار رفیع و جناب منبع رسد بر استلام حجر و استلام الزام نمودند از
 غایت نسل و تقوی مستلک بود بیش سنی محتشع شدن و شرایط تلشیم
 رعایت کردن مصحفی در دست داشت از ابر سر سنی نهاده و بران بوسه
 داد معناه جنان بود که در اعیان خلیفه عزیم رکوب فرمودی براسبی
 براق صورت برق رفتار کردن بطوق ذر و دستار به مزین و مطوف
 کرده و در ساخت و سنام مصنع مستغرق ساخته و از بطنان عیب
 در شان زمزمه دعا صافی جعل الله الخیر معقد ناصبت و الاقبال غره وجه
 و ادراك الطالب تحجیل قوائمه و سل الامانی طلق شده و فتح الفتوح
 غایه شاره و سلوة العواقب مثنی عمارة بر خواسته شوار شندی
 و طیل ما استند شب بخورند و دولت فرو گذاشته با افرا د
 سادات و کبار مشایخ عهد و کوکبه بخوم سپهر خفته که فلک
 ببندد و در کواکب دران زینت و مجل قائل میکرد و در ضواری برای
 غلوه چون از غبار مواکیش غایله استقرار می نمود
 فضا ز دره خاک سیمینش ساخت در و درنده خوبان خیل متوا
 ارمیتان روایت که خواص و عوام مخراجات و بحر ها و غرق سونات که
 بر حرم مواکب بودی بنسبت موضع کواکب فندی بر اعترج و نظاره
 و بک نوبت احتیاط کردند و آرو جوه استکرا با استکرا سهران
 دینار حوال در قلم آمد
 چه تفرج کنی ای کار تو خود نظاره در جهان ماهی الا کند غمراه

مع الحديث احتیاط و کمال اقتدار و مهابت مستقیم زیادت ازان بوده که
 درین موضع استیفاء شرح آن تران کرد و دران تاریخ پست و چهار هزار سوار
 بانبار و دروسوم از دیوان عزیز موظف و مرتب داشتند و قاید لشکر و
 بهلوان صدر سلیمان شاه بود مدوح اثیر الدین اوسانی و مدار دوا پر امور
 جمه و برد و اینان صیغر و کبیر و شرابی مقرر داشته و زمام منصب و زار
 بول بر مؤید الدین محمد بن محمد بن عندا الکریم العلفی مفوض و اوفاضلی
 میرز بود ناظر خلشینی المظوم و المنشور و قاصب رایتی المنقول المعقول
 کوه صلی و ارحم بن عزیزی داشت چنانکه مصدق دعوی ابوبکر خان ن
 می توانست بود وزیر و محایب وزیر علیہ المسماح امیر
 و خطیب فوق الذی با هم فله تعجبوا ان الخطیب خطیر در حال تحریر ذکر او
 دوتی ایندوسه سازان شاه او املو کرد

وقالوا قل في الوري لك شام وانت له دون الخلق بمدح
 فقلت دروه مابه وطبا عه فكل اناء بالذي فيه ينصح
 اذا الكلب لا يؤذيك عند شجرة فذره الى يوم القيمة
 مستعصم بدعت و راحت و تمتع بملو و ملو عیب که عین بدعت و ضلوت
 باشد در مذهب ملوک فکیف خلیف بحق و اما بن الامام المفترض
 الطاعة على كل الانام مقود بود و ابن العلقی را اخذ و رد و صد و
 و ورد احوال مستید و مسفره
 الامعی الذی یظن لك الظن کان قدری و قد سمعنا
 بلی مزبانه حضرت امیر و وزیرا دقیقاً احترام رعایت نمی کرد و بر قالیات
 ادب باری سخن نمی داندند بدین فاسط سر زده و آزرده می گشت

عاقبة الامر عيار واعتقادا و با خليفه عهد متغير شد و سبب اقوى
در تغيير نيت و تكدير مورد اخلاص آن بود كه بسير خليفه امير ابو بكر سبب
تقريب و حايه طايفه لشكر فرستاد و كرخ را غارت فرمود و بعضى سادات
بنى هاشم را اسود گردانيد و بنات و بنين در فضاحت و خلوت
حفاة عراة حارث حواسرا از خانه ها بيرون كشيدند و زير در تشيع
مذهب تشيع مجد بود پس حركت متاثر و متاثر كند و اين مكتوب
را از سر اطهار و خبايا ان تحت الضلوع دائر و بيتا پيش
سيد تاج الدين محمد بن نصير الحسنى كه از جمله اكابر سادات عصر بود
فرستاد و از بخارى اين كلمات بجا آورد و مطاوع اين معاني بجا آورد
فضل و افضال او استدلالات مى توان كرد و من راي من التيف اثره
فقد راي اكثره و هي هذه خدم بدعاء ليلى و ثناء عطر مندلى
ويزنه انه خدم مه من الليل الى ليل و محمل شوقه يعنى غير التفصيل
و بيان شدة القرم الشريف تلك الشيم ويزنه بعد الدعاء لا يام ولا
اخلاصنا الله من الغناء انه قد تهب الكرخ المعظم و ديس البساط النبوى
المكرم و قد تهب العزة العلوية و استاسروا العصا بة الهاشمية و
قد حست التمثل بقول شخص من غزته
امور يضحك السفراء منها و يبكي من عواقبها اللبيب فلم يمسوة
بالبحر عليه السلام اذ تهب جرميه و اريق دم و لم تفرغ
امرهم امرى بمنعرج اللوى فلم يستبينوا النصح الاضخى الغد
وقد عزمو الا اتم الله عزهم ولا نفذ امرهم على نهج الحلة و النيل بل سوتك
لهم انفسهم اما فضج حيل ويزنه ان الخادم اسلمهم الانذار و اجل لهم

الغدار و خاطبهم اسرا و اسلمهم جهارا
ادى تحت الرماد و ميص نار و يوشك ان يكون لها ضرام و ان لم يطفها
عقله قوم يكون و قودها حيث ضخم فقلت من التعجيب شري
الايقاظ امته امريام و كان جوابهم بعد خطا بان لم يكن بكم منا طيعا
لجنتك الحام حرميا و كلمك كلم و جوابك سلام و ولت تركنى بغداد
اخلاص الحناء عند الاصلح و في الخاتم عند الاقطع و لتهمل اهل الفتنة
محطوبات الشرايع و تلقى اهل القرى اشرا الطبايع
و زبر رضى من باسه و انتقامه بطع رقاع خشو النظم و النثر
كما تشجع الورداء و هي حمامة و ليس لها نوى طماع و لا امر
ولا فعل بلنى كما قال المتنبي

قوم اذا اخذوا الاقلام عن غضب ثم استبدوا بها ماء المنيات
فالربها ناعادهم و ان تغدوا ما لا ينال مجد المشرقيات
فلا ينزله لاجل لهم بها و يخرجهم منها اذلة و هم صاغرون
و و ديم من سزال محمد او دعكها ان كنت من امنائها
مهنك ياخذ سزال محمد طلبة بها بالترك ناعادها
فاذا راينا الكوكبين في الجوى عند صاجها و صاها
فكن هذا الامر المرصاد و رقب اول الخلل و اخر الرصاد
سهم الليل معجى المسامى اذا رميت باوتار الخشوع
نصابها المقاتل حيث كانت فتند بلجواش و اللدوع
بين صبايات احدث كه از فضا فاولك هابط شد و بدين و سايط كه ذكر فت
و دين كردن و ز و شيب احتيال و قريب برآمد تا به كونه خليفه و ابتاع را

شربت هله که بجمع کند و مملکت بغداد اقتراع کرده ایشانرا بتبع المقام
تفریع در مدارج این حال پادشاه مملکت ستان بهر لاکو خان در شهرورسنه
اربع و سی و ستانه از صبح باوه دساره صحر لغتم الله عاصم قانع شد و تحریب
رباع و قلعه قلع ایشان کلیم المون والمون اشرف طاشقانه المون و
جعل دکانی سرکش و روز مملکت صد و هفتاد ساله صبا بصباحی که
لشکر پادشاه دشمن مال خود شنید و ارتفع بر کشیدند بزوال رسید
البحیان یا برلیع بمشربشهر این فتح نامدار با طرف مشارق و مغارب
زردیک اجابت و اقارب روان فرمود و سامع کافه اعم را با تمام
ان بشارت مشرق و مشیت گردانید و باستیصال آن قوم مضل ضلال
وطائفه ناپاک بپاک که با الله اسرار دم مباحات

بالکام قوم و بغداد النوی وانا بالرقیقین و بالقطاط احو
عصابة جاورد اباهم ادبی هم ان فرقوا فی الارض حیرا
وما اظن النوی برضی بما صنعت حتی تشارف فی اقصی خراسان
می زدند متنی عظم و موهبتی جسم سکان ربع مسکون را ثابت میسلمانان
که در رباع و اصفق از ترس کاردینان ایشان چون کارزانان انجا
پشت داشتند بدست رفاهیت بستر استامت فرس کردند و در صبح ساد
فراغ و در فراغ پشت اقامت بارداد مولانا اعظم شارح علوم الاولین و الاخرین
نصیر الملة والدين محمد الطوسی العارف لله العالم بالله الداعی الى الله احواله
روحه اعلی بحال الفردوس وخصته بایتم بهجة مزجله باه القدس فی مقام الانس
مذتهاد در خطه قستان موقوف بود چنانکه در مفتوح دیباجه اخلاق
نکلت ناصری که تحقیق نسخه اخلاق نصیری است و ترجمه کتاب الطهارة

از نصیر

از نصایف اسناد فاضل و حکیم کامل ابو علی مسکویه الحازن الرازی نغده
اهل بغرانه بدان اسارت کرده و گفته اند اجناس را سب همی بود که
نصیده از مشتات خود بحضرت مستعصم فرستاد این علفی مجلس ناصر
الدین محشم آنها کرد که مولا ناصر الدین مکاتبات و منشآت بادینان عزیز
مجتهد الله آغاز ایه کرد از غوایل و فحاشی آن اندیش بانند کرد ناصر الدین
منعین شد و بعد از آن که بیطر جلوه و تعظیم و اکرام و تحنیم جانب
چنان علوم و روزگار و حکیم مردگوار را حله حطه کردی او را باز
داشت فرمود و الدر بحسب و المهند یجد درین حال که جهان دیگر شد
واعدا و در مدینه خلاص یافت و بحضرت الیخان مظفر رسید با انواع
عاطفت و رحمت و ارفق محفوظا کشت و بصوف صلوة و ارفاد
مخصوص و حکم برلع شد تا مال و زم ارد بکشد الیخان از هر کوه در سواخ
مصلح ملک و ورود و مهمات دولت سوالات میفرمود و او جوابی بر قانوز
حکمت و قضیت مصلحت در مشایخ مبتلی لایق و نفیسی فایق بطریق کلموا
الناس علی قدر عقولهم ادا میکرد تا در بندگی حضرت وقتی تمام و تحلی
منع یافت و الفضل لامه ایانه مشرقة ایانه عالیه را با الیخان بفرست
تا از مقام قستان خواهم شاد روان در باب و کشاد روان روان
شد اقبال حضرت عیسی و حضرت اوی یافت و حضرت نفرت رضا و
در سبزه داشت بر او شاهن میگرد کال بطش و مهابت و مهاذ امر
و قدرت یکی هزار شد سله طین و ملوک عالم از رعیب یاساء او بر شاخ
عمر جوان که بیدار شد با دخران لرزان بودند
اگر قیصر بوم نذر در خشمت بنکره و کوخاقان بحسن اندر زانست بشنود

بگویند تو بر کبر بجای خنجر و نیز یکی نام تو بگویند بجای خاتم و طغرا
 این العلقی در برده خفا از سر جفا بیادگاه فلک شکوه رسول فرستاد
 و بعد از اظهار مطاوعت و اجتهاد عبودیت و تزیین مملکت بغداد در
 خاطر الخان و تعبیح صورت خلیفه زمان فراموده که اگر پادشاه
 بر صورت این دیار عنان غمت سبک کرد اندکی آن لشکر را بر بیت موا
 و تسویت صفوی احتیاج افتد تا بتکلف مطاعنه و مضاربیه برسد
 مملکت بغداد تسلیم کند و آنرا بشوهد معقول مستحکم کرد هرگاه کوخان مجرد
 این بیغام اعتماد یفرمود و بر حضرت بغداد و کثرت اجناد و رفو را سباب
 و اسلحه آن در بیضا اقالیم سبع شهری تمام یافته بود و مصایت و فضا
 و ماه صفت دور و سبک و مضایق دروب و محلات از جوان لشکر
 نامعدود الخانی که تحت عراض کیتی از وطان حیول و از دهام
 در خوف و رخای متضایق می نمود متغی ظاهر داشت و پادشاه جهانگیر
 حکمران در مبادی خروج و نوبت جرما غورنا بال شکر قیال
 بے باک مغول مانند شیاطین و غول در عهد خلیفه الناصر لدین الله
 فرستاده بود و در آن تاریخ صد و شصت چهار هزار سوار در شهر
 و اعمال معین و مرتب بودند خلیفه بدافعت و مقاتلت پیش آمد و چون
 مهترم باز گردانید

امام عظیم الباس لوان باشد اصاب تبر ما اقل به قطر
 این اخبار در معر اسماع بجای کبر شده بود و بر الواح اذهان انتقال
 نافه پادشاه رسول این العلقی را بنواخت و در استحکام برابر اعتماد و توکید
 میانی اعتضاد طلب و توفی کرد و علی التواتر ثقات رسل موصیات

استظهار

استظهار حضرت فاطمینا خاطر اشرف دای فرستاد و بیغام و داد که
 نه انقطاع لشکران چون جبال و فاق حسن عهد منقطع خواهم کرد و با
 خلفه مرئوس صانعت سپرد بانکه بی تراخی دایات های سکر حضرت از چون
 دلا عادی بر عزم این جهت حمعان ماند هرگاه کوخان در تقسیم این غنیمت و
 استضافت مملکت از رای مولانا نصیر الدین استکشافه کرد و از روی
 احکام بخوبی استشارتی بعد از تسیر طالع و بتقیم کواکب و تحقیق فطر
 و انصالات سعود عرضه داشت که اسلحه و اسلحه ای محل مرید کلفتی بر
 مواکب منصور میسر خواهد شد و مدت امامت حله فاس و اثر الوصول
 وصول الاثر اگر سعورت قضا و قدر موافق از احکام باشد از اثر میسر است
 پادشاه تواند بود والا ادب بالخوم و لست ادری و در الارض بفعل ایشان
 یا که و منزها دانا تعلم حاسه الامین و ما حق الصدور که در سر راه ملک قدس
 اگر علماء مستنصرند با وجود مریت خلق الانسان علی البیان هنگام استفسار
 و اسماء بر عارض ضیف جواب غالبه و الله اعلم بالصواب می کشد و اگر طباء
 عیسی مجزند که فرمان ده مملکت ابدان و ارواح اند در عقب مواصفات و اشیاء
 معالجات الشفاء هو جلوب تحت میدانند و اگر مرده علم بخوم اند سپاه
 مرصه افلاک و مهندسان اقطار کره خاکه سل تا مل بر حله احکام خود
 بحر نفس و عنده نفاخ الغیب که تعلمها الا هو و العلم عند الله در حساب نمی
 آوردند هرگاه کوخان بدلی ثابت و ضمیر منصف استعداد نهضت و حرکت لشکر
 را اشارت داند و از آن طرف این العلقی چو نه دانست که سر راه مکییت بغرض
 مقصود بیکت سلطان تسویل و تضلیل را استطان افراد را نه کرد و سر
 حجاب معاند باز در خدمت خلافت عرضه داشت که امر در مجرایه و منه

الحکم الفقیر سلمه طبع ملوک اطراف داغ افلاص و مطاوعت امیر المومنین بر حبیب
صد و نعتن مبین دارند وصیت نفاذ حکم و مقدرت و بسط مال و کثرت حبش
د توان عزیز اعزه الله از مین و شمال بر برید شمال و صباد در صباح و مسامحت
گرفته هندس مال هر سال نعلت واجب عا کر و اقطاع و در جوه و در توت اجنا
صرف کردن از منتضی رأی در زین و فکر و در بین دور می نماید اگر امیر المومنین
دخست فرماید زعماء لشکر را هر يك بطرفی نامزد کند و بشغلی مشغول گرداند
تا این اموال خزانه را توفیر باشد خلیفه بصیلت این شود که شور جهان و خلیفه
خلو فی صواب بود بر رای وزیر با تزویر منوط گردانید

وای انگش هر کند عمواری اذ اکان الغراب دلیل قوم قنار المومنین
وجود با ستماع الحان خوش و اجتماع با جوی دراری و مشاهیر علمان
حور او ش و قلند با انواع مله متعاشغال نمود از زشت ثغور بیض کوا
بصبط ثغور و بیض فواض نپرداخت و بقبول قول رست از برده سازی
مخالفت معرض گشت برگشت رای برگشت عاقبت اندیشی از روزگار او کرانه
کرد و فلک فریوت این شخوذ و تضرب در فرجام کار خود کر نکرد قال بعضی
اذا قبلت الدولة خدمت الشهوات العقول و اذا ابرت خدمت العقول
الشهوات عربی مصر وجودی توفیر یوسف همت نگاه دارش از همت زلجانی
اذا العلقی صبت فالتم و وجدت و وجدت فاعتم را کار بست و چنانچه گفتار
را بکفتار غرور دهند قال البنی علیه السلام لا تکن کالضبع تنبع بالدم
حقی نصاد در تفریق کلمه و تشوید جمع امر او تفریق مجتده پیوست با نذک
زمان اکثر لشکر و فواد و افراد را تفریق ابدی سبا حاصل شد و معلوم شد
که نظم شوار و ضم اواید عقلم صغیرت دارد فاما بتدبیر سطومات و تفریق

مجموعات را زیاده اجهتادی بکاد در نمی باید صیاد که برره گذر
صد بهر صیلت که در جیلت دارد دانه می باشد و دلم می گستراند و خود
بر موصد کن می نشیند تا مرغان در حوالی مجمع و آرمیده شوند و
سعیها ضایع و نذات ذایع گردد بهولا کوفاه بر صیاد مقرر و زبان
منتظر بطالع مسعود و نوند اقبال موعود از آند وی خود در حرکت
آمد و لشکری مستعد البسالدروع بجالا فی البره خزاوا الهواجر اذا
اذا اطراف ممالک در بندگی رکاب فلک سلحون دریا جوشان و بلند خورشید
دوان شد او اذهاء قصد لشکر الجحانی که امارت شکیل و عذاب آسمانی بود
بیغنا رسید مقر بان جناب وارث خلافت که غرض البید و صیغ حادث رأفت
بودند چون دوانی و شرای حضرت امانت را بدان غفلت و نوالی و کسالت
وی چیزی ملومت کردند و میالفت تقریر که در عالم قوت غلبه و بطش لشکری
منتشر و مستفیضات و مجوف اسماع شیخ و شاب از دیدید بهای نگیری
ایشان باطین بقولون و القل للیب و مصدق فتنه عی و سمع
انک عزم استخلاص این دیار کرده اند اگر این خبر بحقیق شوند دو کار نفعی
شود بی لشکری موفور و استعدادی مقاومت در صر طاق نیاید و چون
سبل از سر گذشت در گرداب تحیرت و پای زدن مفید ست نخواهد
بود و مزع دیرک که از خضای هوادر محبس قفس افتاد خندانک در آرزوی
و هم فرض سر نشین بر قفس مالک و در هر نفس ناله عنا و ابله زیاده نکرد
اذا وقع المحذور لا یمنع الجهد بمصلحت آن نزد مکن که در سر عیا
مهمات اهل رواداشته نیاید و اطراف کار خود پیش از نوزده فوایم گرفته شود که
قوم مملکت و نظام دولت و شمول امن و طراوت حال و قواخ رعیت بی شکر

نیز اندیشه در پشت و لای دات و احتیاط بلیغ و کوشش تمام ممکن نکود
 لکل امور اسباب و لکل دویابواب و عاقل توفیق بار و هوشمند
 ذبک سار چون اصطکاک قداحه و مقدمه در صماخ او جای گیرشد
 از تولید انش بلیند تریم بشر کالفقر کانه جالت صفر اندیشه کند چون
 از دوری شیخ سرب را مشاهده نمود بهناوری در پناه زرف و صورت
 موجهها کوه اساد پیش خیال آورد و نادان مغفل و صاحب بطالت شکیال
 تا فریب لیب انش بوی رسد جاده خلوص بخونید و تا در بحر عبودیت چون نبات
 الماعوظه بخوزد از دو معین و ساحل بر خاطر نکند از اندیشه از هجوم ایشان
 به تبه اسباب دفع و لم شفت و استجاع عاگر از نواحی و اعمال مثال باید داد
 و پیش بر قول و زبر اعتماد نکود و یقین دانست که مقصود او از تثبیت شل
 لاجع اندیشه مواضع بوده و اختلاف الاراء بینج عدم النظام متمم پیش
 نهاده خود شمرد و ترصد این راهیه دهیاد و افعیه دهها صرف الله الیه مکایدها
 کرده هر چند ناصحان مستفق از سورت نایزه استغاث سورت ابر نصایح
 در بیان ترازال عمران برو میخونند و ازال التباس البقره تشابهت
 علینامی کرد و آیت و التلقوا باید یکم الی الهلکه بازمی راندا مافا حقه
 حکم الت بقوارع تقدیر پست اندیشه بت می شکست و دیر خلیفه را
 از تامل در مضمون مذاکره اخلاص خود متعاور می گردانید بتبارک الذی بین
 الملك و هو علی کل شیء قدير خلیفه در رفقت غفلت و غرور بها و بر بشت
 استرفاه و سرور انداخته و کوش را از استماع نصیحت از اردت الکراته
 فقل لکمرم کر ساخته با وزیر قریحه استشارت کوه اینده گرفت و دم فریب
 غایله انار او بجان غریزند مثل است که خواب با سبان بخت بیدار در زبده

خامه چون نرما هتاب باوری کند و سه و وزلت طیب مریض دارضی ثانی
 شود فکیف درت بجان قال بعض البلخاء اذا آخیت الوزير فله
 تخش الا بر ولا تنقن بالامیر از غشک الوزير هیهان چون از وری پرد
 تقدیر و اردی بمظفر وجود خواهد سورت موهبات ان لا محاله
 از چرخ بسازد از زمین بر روند و حسن تدبیر و طول تفکر مردم دانا و
 کثرة اعوان و ذور بازوی لشکر توانا نه بهمانا صبیح تاثیر تواند کرد
 لامر القضاة ولا معقب لحکمه اذا حان الحین جار العین ابن العلقمی
 این سخن را بی وقع ساخت و با انواع شعوده ایشانرا متفرق گردانید
 و گفت لشکر معول را مقاومت دایم از بجه وجه مبتسر شود اگر عورات
 و صبیان نارسید از بام خانهها با خشرها بخته بمدافعت برخیزند
 هم در اد مضایق و شوارع محلات تا خبره بایند بطرد نخوت و عجب
 و کبر بر مزاج مستعصم استیلو یافته بود دست صریق عقل و درایت بر
 تافته بر دقعه خلوت رخ بر رخ ماه و شان کرد جدبک الدهر
 و انت تهزل و زیر نیز بر اندک بیدق نزویر و تصنیف منصوبه احتیال
 مشغول گشت تا چه کونه فرین سدهض حصین ملک و دین بکتان و هم
 دقت بغرس فراست و قل تسویل او را شهرات دهد نهان اعلم و استغفر
 احوال خلیفه و کیفیت حرکت و منارل بادشا میگرد ناکاه خبر رسد که
 طائفه از لشکر ایشان بود لانه اولئک هم فرساقی انتقم بهم من عصای
 از طرف غربی متوجه بغدادند خلیفه فتح الدین ابن الکرم و مجاهد الدین
 الدوانی را باده هزار سوار مدافعت ایشانرا روان گردانید چون سبیل
 عسکرین کار از مبداء مصادفت بمحدمصادمت رسید و مواجعه

بهماجه و مقابله بمقابلت بدل شد در اول وهلت لشکر مغول منزم شدند فتح
 الدین مردی جهان دیده بود غبار وقایع دهر بر سر او نشسته و دور کا خود را
 و شب عزیز کون غنیمت می آورد بشمار کافور تجارب مبدل ساخته گفت هم
 درین مقام ثبات قدم باید نمود و از عیب ایشان تعاقب نکرد و با علوم
 بریدی بحضرت خلوت روان داشت و انی بطل جوانی با شیطط جنونی جمع
 داشت آن رای را بر نوحی ارتحال عمل کرد و جواب داد که هموق آبادی امیر المومنین
 را ندیده و بمکافات میبکشی که بیک دوزه هداقت با اعدای حضرت گرفته
 هم ملولت و کالت ظاهر گردانیده مصلحت آنست که علی العزیز بپوشانند
 ایشان را حدی رسد متعاقب شویم و خاطر از اندیشه ایشان فارغ گردانیم
 فتح الدین از خیالات رای و جهالت نفس و خود رای و باز سماعی دوانی در
 غضب شد لشکر را بر مسارعت از عیب عقاب ناکرهای توبیخ کرد و حوالی
 دجیل اتفاق ملاقات بیکدیگر افتاد حالی صف مجازات را شرح کردند
 فتح الدین بر مرکبی که تطاطان نه خیل و الخیل و ارتفعت غرذ ل الخمار
 عبارت از آنست و النعل استر لعایب الکرکب سوار گشت و با عقال الجود
 قوام از اسور و محجل گردانید یعنی دفعه فوار مزاحمت صبر نماید و
 عنان کش خاطر نیاید آن روز مطا رده کردند و در قع مبارات را بتمام
 برافشانند و فریقین مقابلت یکدیگر فرود آمدند لشکر مغول و شب آب
 فرات را بر مجتده و بغداد کشانند چون آب کشان قلد از جاه طمان
 شب بدلو زدن رسن آب بتا شیر گشتند و سیره زار اسمان را بر
 گردانیدند لشکر بعد چون ترکس از خواب در آمدند خود را مانند نیلوفر
 غرق آب یا قتل از طر آب گردانیدند شت خالک بر اثره ولت

و از دیگر سوی باد حمله لشکر صر از آب روشن اقبال را تیره میکردانید تا
 اکثران لشکر جه در مخاض و غرات آب و جم بلیغ بر خیم تیغ جوی آب هلاک
 شدند و آب با همه سنگ دلی افغان کزان بزبانی روان بر قلمت و شمایل
 از جوانان میخواند شمشاد و سمن را نه چنین آب دهند در آن قتل
 منتقل شد و اندک معدودی که از آن ورطه ساحل یافتند از تریب
 تیغ خون آشام راه شام گرفتند عاقبت دوانی با سه تن خلوص یافتند
 مجهول و از بغداد در آمد معلوم خدمت خلیفه گردانیدند که از
 معرکه بحر خطر و بحر معرکه اثر دوانی با سه تن دیگر سلا مت یافته اینک
 ببغداد می رسیدند روایت کرده اند که خلیفه در مقام شکر سه
 نوبت بر زبان داشت الحمد لله علی سائرته مجاهد الدین و همچنین از غفلت
 و غناوت او حکایت کردند که چون خبر رسید که قراولان لشکر الجحانی
 بودند آوردند که نزدیک کوه حمرین رسیده اند جواب داد که از اینجا چه
 گونه توانست گذشت عرصه داشتند که لشکری که متوجه این دیارند بر
 روی دریا چون موج گذرند و بر قله جبال عقاب سار و سد
 میکنند و بر ده غنیمت غنیمت خوانند پیش سنا بلع مرآب
 ایشان از حمرین چه خبره مگو غباری و از صدمت باز پایان آن لشکر که
 بیرون جبهه الاشراری آری المقدور کاین و المخذول خیانت و
 المخذور واقع و المدبیر و کیف اذالم یستعد لا یقاوم التقیر و ان الحرم بر فی المجد
 و البالة و کم دولة هدمها الحرق و الکاله ان سحان مرتضات نعم الموارز
 المشاورة و بلیش الاستعداد و قال فیلسوف الهند بالرایینال ما
 لا ینال بالقوة و الجود کسی بگردن مقصود دست حلقه کند

که پیش بر بله هاسپه تواند بود مثل من ال طاهر ما الذی اذهب ملککم
قالوا شراب بالمعشبات ونوم بالغدوات در ماه ذی الحجه چهارم و خیم
و سنامه که چون درن عاشور روز مقتل بود و عرصات بغداد مانند کوبله
موضع کرب و بله و زبان حال کوبان در لایله چون نور جهان افروز صبح
در حاشه افق شرق بدید آمد و اثر حیات و قوت حیات در ابدان حیوانات
سادی و ظاهر حرکت لشکر عفات اثار مله ناک دیدار

فوارس قالون الجبل اقدی و لیس علی غیر الرؤس بحال
بابیهم سهم العوالی کانتا تب علی امرایین ذبا
مغافضه از راه یعقوب و نکال و فی مثل کاتیکل نکال و اشکال بهادی
دولت و قیال برسند و از جاب صبی شطرنج کرد و در حال و زمان
سکون و قرار سکان و امن و ایمن و رحلت سطر المزلزله اهل ولا

کن ماده اصطبار و استقامت از حوالی دل و دهنه خلیفه و اهالی
دور شد و روی خواب و راه صواب در حجاب استخالت مسور و زبان
خلافه بطریق نذب در غم و کربت این ایات ایشان میکرد و بتغای

و لعلن حبسهم در دعا فکانوها و لکن فی فوادی

و خلتمهم بهما مالیات فکانوها و لکن لله عادی

و قالوا قد صفت ساقان لقد صدقوا و لکن غم وادی

از روی اضطرار بفرمود تا دروب را استوار کردند و برباد و بنجین
حاضر و مستعد و متشمر بداشت و ذوابان و شرابی و سلیمان شاه
و دیگر و جوه لشکر و مالیات خاصه بکثیر سواد را از عامه بغداد
گروهی بنوه با انواع اسلحه مدد فرستادند و روز دیگر که عتقاء

دزین سزایشان مدور بر سر دوردی زمین بعد که چون استان
مشکین مظلم بود مایند دل کاسکاران دروشناهی گرفت رأیت عقاب
بیکر الخان مهن طار از سر هر چون کردن مباحات بر افراختند
و نایره محارب که ضرب آن عطب عطب بماده بوز محارب و زخت
متکشف العذابه عن سطوح لرجل منکبها التملک لزعزقا

از اندرون شهر نیز چنانکه در بارابان داشت مخوف دهند تا بقوت
باد و دست در کمرگاه کوه مهلک دینند با افتاب را بکل انداپند و زلزله
را با فروز قدم ساکن کردند و شعله برق را بر استن اطفاء
کنند و لشکرده کار حرب و مستعدالات ری رشتی و ضرب کشتن طیار
بنال از برج معوج الطلوع و یسملونک غزی القربین قل سائلو علیکم
منه ذکر اطهران آغاز کرد و عقاب عقاب جنگل مهربان از دفع جر

محاصره علی الابداء محایق و عزادات بفعل ظاهر حرکت نصب تافت و جود
اعراب تقدیری در حالت نصب تابع حرکت و جواب دخل مقدر و انگه ناه
سریز بر در محبت جدال انداختند آن روز نازده زرین سنام خورشید
در زیران را بن تقدیر بر سطح میدان مینای لاجورد کون حواله می نمود محاربت
قائم و مکاوجب دایم بود و پیر حیح و فادک و دروین و سنک فله من و یخنی
از طرفین چون برید دهها بار در انضیاء و مانند نواران فضا در اتحاد
خلق تمام از اندرون و بیرون مقتول و مجروح شدند مشاطه کردند و بزل
شام زطلت خضاف باز آورد الخان فرمود تا از محاربت دست کشیده
داشتند چهل دون بغداد برین موال محصور و اندک تنکیل و تقدیب نا
محصور بود چون هنوز راه بجلدی نمودند کم رفت نا از غیبتها بخت

بیرون شهر بود بشتهای بلند و قصور مرتفع باخستند چنانکه در روز
و حرم بغداد مشرف بود و مجانب برافراشتند و از صدمات احجار
و التهاب قوادر بر نقطه شهر بر ناله دهد و در خشیدن برق کشت ذله
بیکام از سحاب گمان باریدن گرفت اهالی با کمال عجز و ادلال شدند
و فریاد لا طاعة لنا اليوم بجالوت و جهنمه بر آورد چه شطکه در میان
بغداد چون جوی مجرد بر وسط استمار جاری است از طرف اقطاع یافته
برو و بحال فرار سدود گردانیده و از طرف دیگر لشکراش حمله پادشاه که
بجز خصم عنا بود و در مقام انتقام استاده نه و رانده و بستی نه ماء
صدید و درین صفاق محمد بن الحسن بن طاق بن طاق بن طاق بن طاق بن طاق
الدين يوسف بن المطهر و شعل الدين محمد بن العز در حجت رسولی مکتوب
حضرت مولانا کوخان فرستادند بنی از آنکه ما مستفاد و ایلم و هکذا
صلی البنا و ایل علینا جه ان اجداد خویش ائمه اثنی عشر سیما امیر المؤمنین
الخیر القیام الباسل المقدم المخصوص بدعاء و الام و الاله و عادم
عادل البطین الاترع المصنوع المصنع صاحب ذیل الفخار صاحب
ذی الفقار المصدی لبث الکادم و الصلوات المقصد و بخاتمه
فی القتلوة قطب مدار الشجاعة و الحلم باب مدينة العلم الواسع
العطاش السامع الخط القابل لو کشف الغطاء ماء از ددت یقینا
اسد الله الغالب علی بن ابی طالب علیه السلام حسن با فقه ایم که شما
مالک این بلاد شوید و والی از مقبوض قبضه اقتدار و مغلوب
حکما استکبار کرد و بدین اخبار این کلمات خواسته اند از
قول مرتضی علیه السلام اذ اجابت المصیبة الی الاخلاق لها الخیرین

والله یا ام الظلم و مکن الجبار و ام البلاء و بل لک با بغداد و لدارک
العامة التي لها الجنة كاجنة الطواريس ثمانين كما ثمان الملح في الماء
بالی خوف قنطرة و مقدمهم جهوری الصوت لم و جهوه كالحجاب المطر و خراطيم
الخراطيم الفيلة لم یصل بلدة الا فخرنا و لا البرية الا نكسرها هولا كوفات
مبترج و بشارش می گردد و بسور غامیشتی و احضار ایشان بر تبع
مدهد و مکه و علاء الدین المعجز را بر هفت کی شحنی انجاسرند
و بدین واسطه اهل حله حله سله مت پوشند و جام خلطه و سی نوشند
خلیق برقراران خصم درون خانه و اشناد و درقان بیکانه و دشمن
بهنا و دوست اشکار و واقف بر سودریان کار
و البعد بعدنا بعد التذانی و اقرب قرینا قرب العباد
در باب کوه کشا می این واقعه مشکل و ندارک این فاذله هایل المستصفا
می کرد که در زمان این درود چیست و در زمان این مصیبت
که عمت و مطایب صفت دار دست کبریا می هر دیکت این می گفت
وی کویت اسم که هر سحر زنده آتش بسقف بجمع آفاق
دارد و ز دل اعلم میدهد اشکم که هر نفس حکما از دینم در کار
مدفون را مددی و ام میدهد و در تقریر کرده که کثرت معقول
نهایت ندارد و در شهر لکری که بدان کعبین خصم باز توان
مالیذنه مالیک و این فذر حشر تا غایب کوشش تا غایت
کوششی عاجز اند که المذبح نمودند بعد السوم مدافعت
مکن بخواد بود و استیلاء ایشان هر روز زیادت میشود
و امداد و اسباب پیشین یسیری باید و اهالی را استمساک

ملک

بزیل ثبت هر دم کمتر صلاح جواب و سلامت عواقب را ندیدیر آنست که
امیر المؤمنین بر مقتضی اترك التارك ترك مناجرت ترك اختيار کنند
و برك موافقت و مصلحت سازد هدا که چه طریقه ما ترکویم نمی سپرد
فانهم اصحاب یاس شدند بدو دشمن غالب تواضع کار خردمندانست
و حسن مدارات و لطف بهادنت برای نام و ناموس ملک و آب و روی و
پیش هوشمندان

گفتم همه و تنگ سد در سرتو گفت این همه نام و تنگ کی بودی
قلت للجب ما رجت من الحب سوی از ماء و جوی را لا
قال لی ضاحکانتی کان فی وجهک ما فحل عنک ماله لا
صواب جنان باشد که بطوع رغبت بی تردد و بتلد امیر المؤمنین
زود تر بخدمت هولا کوخان دوزک باعث بر حرکت ایلخانی طبع
در مال و تحصیل رغایب تواند بود چون خلیفه مبدول دارد بعد
از ناکد قواعد استیناس بحسن تدبیر بناء مظاهرت بمصاهرت
مستحکم گردانیم و در تمهید ابناء تناصر و تظافر توفیر نمایم تا
دختری از دواج خائیت جهت خلف الصدق امیر المؤمنین در
ریقه از دواج آیند و در ره از صدق بجرامامت در تقصیر
زوجیت پسر او بی تقصیر منسلک شود و بدین مقدمات عرصه
ملک و دین است مشارکت گیرد و دولت سلطنت و حشمت
خله فت متحد گردد در میان اموال و دماء چندین هزار سالان
محصول و محفون ماند و جاه و عظمت خلافت یا سطره ارباب
کامکار دوز افرون هزار ترید و لکن الزمان ای سیه بخوف

دفعه در اندرون خلیفه خنان جاری بود که تین حق از باطل و فرق میان صدق
و کذب بروی بهم گشت و چون ظاهر این کلمات بر تقدیر توافق اسباب میان صدق
و کذب و حصول وسایل موافقت مصلحت نمود درین قضیه و تصور نقیض مقدم
بر صحت تالی حکم کرد و اندیشه خصم را تصدیق لاجرم هر محقق عقل که یلیم دشمن
فهمه شود بلبید و سزاوارت و هر که جایت خرم و بحر مهمل گذارد بنا کام فرجام کار
از کرده خود اندوه زده و سوگوار خسته خاطر و دل فکان کرد و از خود انصاف
دهد و گویند مصراع فان فی استحق و ذاک حق حاصل حال روز دولت مستعصم
شعار عباسان داشت و رای او ظاهر قلید محن را طایع و مقتضی بود و از روزگار
خارج مستبعد و مستکنی تسوکی بر اسباب و شایع نامعدود و مستنصر بذرا بع
عز ذایع و راضی از فخرت بلین مضایع و معتمد و مستظیر که بوجود و مواد
مالی علی الدوله و نضر منصور و بر مراد قادر خواهد بود و وائیک که بارشاد این
الملقی بر سندی و رشد کرد و از غایله سلطون الخان چون هرون بتبعیت موسی
مامون و الله هو الناصر المقنن المعین و الهادی الی المنهج المبین دوزیک سینه
چهارم صفر سنه خمس و خمیس و ستمائمه یوما عیو ما فطر بر او شرر مغاطب
خاص و عام ماکان شتره مستطرا باهره و سبران ابو بکر و عبید الرحمن و کوبک
خلف از علویان دانشمندان و اولیاء دولت و مقربان حضرت و وجوه شکر
و قوامی فلان و خادمان عزم استرکاب و توجیه جناب ایلخانی کود و طر قواکربان
از شاه راه شروستان عدم بعینه در بعداد بیرون شد

آه نه عزمت بغیر ایاب آه نه حسرة علی الارباب

چون نزدیک بعضی که عبارت از ان بلغت ایشان گویاس است رسد ند غلبه
جمع را از دخول مانع شدند خلیفه و سیران را باد و سه خادم بار دارند و دهم

چون طرف زمان موقوف کردند و خلیفه با خود میگفت
فوجی الخیر را منتظر ایابی از اما القارط العزیز

سلیمان شاه و دوانی و شرابی با چند خواص بیاسا پادشاه اختصاص یافتند
صباحی که بزنج زنجاری را بر کبار طبق افق نهادند و دست مشعل امان
نور مهرها، کواکب از روی نخل سیمای بر جید ایخان لشکر برافروخت تا تا آتش
نهب و غارت و تاراج در بغداد و مابینها زدند و موقد النار را یکوی
بنگرتیا باول باد که از احکام جعل بینکم و بینهم رد ما حکایت میکرد و غنای
که چون غور و غفلت عفو عقیق بود با خاک شارع موازی ساختند بعد از آن مانند
شاهین جابج که در کله کبوتران افتد با کوك خشوم که ذریه انعام را غایب انعام
شمرده مطلق العنان و خلیع العذار در شهر افغانا لند ما مد اذ قتل و هم و اسیر
الی واد التلوم و بهک فزیاء الی مرط مستقیم اقراط در قتل بغایب انحصار که از
خون گشتگان نهی بر صفت نیل از آب بقم روان گشت و هلاک طوط و النسل
بر اموال و مقتدات بغداد خوانم شد خراس خراس خاص و حرم محترم دار الخلافه
را ممکن غارت کنش کردند و بعد قد هر شرفات آنرا چون سرنجلیت زدگان پیش
انداختند در دونه و قفس که از آنک و غرف حنا از شرم اناوی آن بقصور
مقصود بود و از غلب تزلزلت در دوا خاک کوی برابر شد و بزبان حال کوی
ابت و کم ترکوان جنات و عیون و در دوع و مقام کوم بر خواند

بروز که او بر خوان
درین بره کوب بر خوان
زیر بر تزه نهادی
دو کم تو کوا بر خوان

وندای شعر قلندوسی درند به برآمد از دود و بامها
سقی عهد سعدی جیت کاخ ضیاعها نو اگر انکاد الهامه غامها

وان عزرها و شط مزارها و وحش مغناها و اتوی مقامها
قلم بریان حوادث بر صفحات سطوح جدران و سقف آسمان نماهذی منازل
قوم بشهد لهم بالشرف و السوء و رقم میزد

جیراننا جادا الزمان علیهم اذ جاور کلهم علی الخیرات
فرشها و خدود منذهب و مرصع بکارد باره می گردید و می برود برده نشین
حرم بزرگ که سرفراکش کسراش بارت آورد
لولو کا خورش تا نام خود لا انکود در حرم حرمش که بر پوشندگی
دست مملک کونه بر روی کل عینا نکر و افتاب اندر سرش روی آمدند
تا بنایش مستی و صنع الکمانکر و چون زلف بنادوی کشان در بر زن
واسواق بر آوردند و هر یک دست خوش عفرینی از لشکر سار شد و روز
دوش پیش آن امهات مکارم محصنات دار

فالان ابرند خدا ظالمناضرت علی کلها ایدی النبی کلها
در بیک ساعت لرزه ابرم القیمة در مدینه السلم ظاهر شد ملک چنان که
شعر جاقانی شروانی اوصاف انرا لایق می آید

ذات العاد حرم خیر البلده عالم بیت المرام ثانی دار السلام اصغر
بواسطه ان لشکرانش هر صاعقه اثار صرصر زینب صفی و کم فریاد هکنا
نخاهها با سنا بیایا قیافت مجال سوور و مکان سر بر خرابیا با کنه استند

قف بالدمار فتادهای سلام جیت خدمه و رسم خیام
غراب البین و حشت بر سر هر کاخی اعراب و از فریاد

باد هر کیف احباب و ما صنعوا نادار اسهم نادار بادان
در گرفت و از ان صمه نعمت و اسباب و از تاب جرمش و ما بالدار دعوی و ما

دوی نموداری نماند چنانکه بر معرفی گفت
از دوی یار هر کجای عالم همی بنمیزی و ز فغان سر و سری تا همی سر می
بر جای رطل و جام می کورده نهاده استند بر جای جنگ و نامی و فی او غیبت و غیبت
الفصله طناب جلیت بغداد خراب و ممالک عالم بدخایر و نفایس آن معور شد
مغولان اثاث و اونی دزین و سیرین که از مطبخ بیت الشراب خلیفه یافته
بودند در اطراف بقیعت شبیه و رصع بفر و خستند و ازین جنس در
شیراز بسیار اتفاق افتاد و چند کس ندان واسطه از حضض فقر و قافه
یا وج بخت و رفعت رسیدند لشکر را چندان نمود و اجتناب از اطلس
و اکسور و معتق و دیباچ و محکوبات روم و مصر و چین و چین و عرب
و بقال نامی و غلمان دوی و الاقی و قیجاقی و سراسری ترک و خطای و بر
حاصل شد که فذلک آن در عقد محاسب و هم نکند و از بسیاری ذر و
جوهر تمی و نفایس متع و قاش و قراش که از خزانه خلیفه و خانه
نواب اذکان حضرت و اقنا و متولان بغداد پیور آوردند زمین صوره
انجبت الارض انقاها گرفت و از تعجب جندان مالها قال الانسان مالها
و خلیفه مصنی جهت آب قراخ استنباط کرده بود آنرا از ذر ناب آتش
ذک مضر و بستان و نام ملو ساخته از این بر داشتند و این
قصه مشهور باشد که چون خلیفه الناصر لدین الله دعوت ارجی را اجابت
کرد از وی دو مصنع در زمانه سرش مستنصر دوزی با فدا که محرم
آن را بود در سران رفت و گفت در اجل همی قدر مهلب و یخوایم که
این دزها را بدست قلت التقات نفاق کنم خادم خنده می زد مستمر
بر آن ترک ادب خشم آورد و از موجب خنده سوال کرد گفت دوزی
برای

در صفت

در خدمت حدت بودم ازین دو مصنع یکی هنوز بر نشد بود گفت مدت
زندگانی من چندین می باید که این اتمام مالا مال گردانم از اختلاف
این دو امر و تعجب نمودم باری مستنصران زده ان مصادف چنین صرف
کرد و جز نام نیک از ان صبح باقی نکذاشت و از آیات او کی مندرسه
مستنصری است که امروز با اتفاق ام المدارس آفاق مقصود
ازین حکایت انک چون نوبت بمستقیم رسید بامک و قد یقران
مصنع باز مالا مال ساخت بود لاجرم عاقبت چون تصحیف آن
مضیع شد و از اعتبار روان نیست کامله داشت که در دنیا یافت
بهتر و اندوه حسنی از پی هستی مولم تر نفوذ بالله من الخور بعد الکور غور
جو در روزگار ناپیداست و بان بجای حل و نور و دور و اوان فلك به
منها لاجل و لا قوة الا بالله العلی العظیم بعد از دوسه روز خلیفه عهد
ادای مکتوبه صبح را تحریم نماز بدست و بدات از ایت قل اللهم مالک الملك
توفی الملك من تشاء و توزع الملك ممق تشاء و تعز من تشاء و تذل من تشاء
گود و چون از نماز فارغ شد در دعائضرع و زاری نمود مشاهدان
این حال و مستمعان این مقال صورت نماز که بندگی معبود بکتاب است
و معنی ایت که در حق یلخان و خلیفه برهان یافته بود عرضه داشتند
هر چند درین موضع روایات مختلفست چه گفته اند حکم برلع شده بود که
او را از طعام ممنوع دارند چون بطاقت رسید از موکلان غذا طلب
کرد این معنی بیع اشرف الیخان رسانیدند ایشانرا فرمود تا از ان علق
و فلك سمیت معشوق جیره مبغوض سیرت ماه حسد و معاراة و
ماده بغضا و مناوات تباه من خادع مما ذوق اصفر دی و جیب کالمنا

طبقی مالامال پیش خلیفه نهانند دهن بیکه خنده و قهر میزد و در
مراجعه خلیفه نهانند میگفت بایهها الغرور بمالك مالك مالك فقد
صار العدو مالك مالك پس او را گفتند اشرت پادشاه دوی و بی
برانجست که ازین طبق تناولی کنی گفت ز را چگونه توان خوردن اینها
کشور کشای مالك فوسا بوشامت تو جان فرمود چون معلومست که در
توان خوردن چرا بر لشکر و اعوان تفرقه نگردی تا بعدی هان خود و چندین
خلو بی ما داد از مشارکت نداری تا مالك مردود از تفرض چنین
لشکر جانستان خانه براندا که صورت عذاب آسمانی اندمسون
ماندی لمن تطلب الدنيا اذ لم تردها سرور محبا و اساءه مجرم
این سخن چنانی حکمت داشت خلیفه مکت جواب نداشت پادلی چون کوره
دگر بران دم در کشند و از چاه دیدم شمع دیدم بفوارند مع بها النخل السجل
ریاض دیول بافت رخسار را آب داد یعنی
اذا کوبه اگر کار بسیار نشود اخر کم از انکسار رومی شمع دم
اینان دونقی و ایفاء او یا مله زمان معاوضت بیوت گفتند اهل اسلام او را
خلیفه رسول و امام بحق و حاکم بر ما و فوج خودی دانند اگر این و در طریقی
یابد در حساب باشد که از اطراف لشکرها بر دی جمع شود استیناف استند
و احتشاد کند و باز تدارك آن مهم اینچشم دکاب کرد و فوسا و نخل کلفت
صد هزار عنان احتیاج افد مرده عاقل یا اختیار فانت نکرد اند و مکت امکان
بخال معاودت اذ دست ندهد در زمینی که خار و هسك باشد توزع نیشکر نذر
ذو سینه که بآن از خلتند بود از این بوی و قاطع نکند تقدیب دشمن را
مجلسی بهتر از مطوره عدم گمانید و

فلا تبقي شائيك والدهر مسعد فاكل منشور ينشر ثانيا
یا شاه بقتل او بر لایع داد عرضه داشتند که تیغ سفاک و الجحش مستعصم
در کتب بتوان کرد پس او را دادند بجید بر عادت انك قبله مالند امضا
و اجاض متله شی کرد ایندند و رونق امامت ندان صدمت لاشی روح
و حسد و مصعد و مهبط آسمان و زمین فرستادند و مدت نکون
او هفتم سال نود عاقبت اساس خلوت غنی عیسی منهدم شد و لباس
امامت خلوت یافت

ستم تنهانه بر چون او کسی رفت ازین باری درین برده برفت
وبه انتهت الحلوقة العلیة الى اسعارها وذلك في الرابع من صفر
سنة خمس وخمسين وستمائة وادی لسان الحال یا داراد جمع دوقه الملك
و بعد وادعة النفس فاختر واحدا تظفر به والاذا والها سنظفرك وقد
فهل رحمه الله تعالى ان مثال الاموال ذوال واعمال الآمال حال والمالك صید
شرو لا یصید وکل صاید ثم والدولة الدولة عاتكة شطبا لا انتقاد کل
قائد الحزم حنة العاقل والكل حنة الغافل والراي الشديد في سيطرة
الملك اقوى من الجهد للجهد وهذا الحديد والفكر المحقول امضى من الباتر
المسقول والمالك اذا تفرغ من استشاره الناصح واستفادح الراي الصائب
فهو جدير بمقاسات المصعب من كان قدرة ورايه كالا فلوك والشمس شفاء
وسنا فغلیه ان یكبح كالبحر دقا ووسنا الا انما الدنيا اذ امرها ومنتك
واذا سقرها سقتك نعمها هبها والظل سواء اذا اقبل لا الموقی واذا
ولی لم علیه تبعه لیستوی لیس الحید الامن یفكر اليوم في غدا ولا
الشی الامن یعوق امر اليوم الى ما عداه واین رباعی فانی سم دین معنی

وقتی بر حسب حال استقام یافته بود چون و به مناسب مقرر بود محرر شد
 بر نطق فلک چون دغم باختیست و به مرکب روح از جهان تاختیست
 بشتاب در امضاء عریضت زیرا که بر عهدی در کار بنشاختیست
 چو به شمع دولت عباسیان بر استین فرگشته شد و در بخت برگشته
 ابراهیم الهی توقع داشت که در معرض مساعی حیل و کد جزیل امداد نواخت
 در حق او از حضرت فایض گردد و در مصالح حکومت بغداد چون هراس
 از نایبی ناگزیر خواهد بود و او بکثرت و قوف و بصیرت تام در کیفیت
 صرف و مضروب طواری مناجح و صنوف مجاری سواح مخصوص است
 بوی مفوض شود همت ایلخانی او را التفات بفرمود و گفت مطمح صلاح
 و مطمح اقله صرازی بر خوت چون ولی نعمت خود را بداند نشاید و اعت
 حقوق و اخفا ز عهد در مقابل اصطناع و ترتیب او و داشته آمد کوچ
 دادن مارا نشاید و چون اول کسی که از لشکر ایلخانی ببغداد درآمد
 علی بن هار بود که دروازه حلیه مسخر گردانید او را سوره غاشیه فرموده
 باسقا فی بغداد دوامد و این عمران را که در مدت عمران آرزو در خاطر
 نکند اینده بود راه حکومت از زانی داشت چه در مدت محاصر و قی
 ایلخانی بخدمات یسندنده قیام نموده و لشکر را بنهار از یعقوب مدد
 کرده ضرر بود و صورت حال او بوقت مقام بغداد از طائفه نفقات
 سال خورده تخصیص رفت غریب حکایت او که از غریب امانت چنین
 حکایت کرده اند و العهره علی الروافه که او از رعای الناس بود دور
 از امل باس و فارغان دفع چرکبیس و کاس خدمت عامل بمعونه کرد
 و در نوع کتابت سه سفید که چند آنکه اسم سپاه کاری و سفید دینی

بروی

بروی اطلاق توانستی کردن می دانت بس از یک سال که جنس افای
 ایلخانی بر سواد دیا عراق سایه اندا حق دوزی متوب او در وقت
 هواجر و شدت ظواهر که از حرارت لیب خورشید خرابه انش برست
 و احرا کفتی و از سورت حریق رحیق سلسال در حلق مراحی و دهن
 ساغر مزاج مهمل غلیظ کوفتی و بتاثر هوا کرم بشیر نرم
 شدی بر مسام ماهر و ال بر سر تختی قیلوله را فرانس استرواج و استنات
 که ترده بود و باد رکنا را این عمران نهاده شرط دلک و تغیری بجای آورد
 ناکاه ترك لشکر خواب جنانک گفته

قد غشی النعم و تغیر ندی دافعه عنی و بسزندی
 دو اسپر بر سرستان دماغ بن عمران تاخته آورد و حواس ظاهرا و را
 بر سرخ تقطیل باز و بی تفاوت حاکم برسد که موجب دست کشیدن جهت در جواب
 گفت قبله خواب بر مقتضی عادت سوال کرد در خواب چه دید گفت بجای
 خال حنان مشاهده رفت که بساط خلافت طریقه بودی و رشد دولت
 مستقیم می و مقابلید حکومت بغداد با سرها غور و انجدا که از الاضداد در
 قبضه ارادت من آمدن جنانک از تصور به استعدای استبعاد کنند و ضیعه
 استناده رجین خالق در طباع پیش مردم غالب باشد بای بر سینه این عمران
 زد و او را از بخت نکونشان در او بخت

ولیسر لعل خط الله رافع ولیسر لعلی شاه الله دافع
 از کردش خروج شریف انداز سفله نواز و در زکار سردشان جاهل پرور
 اگر پایمالی سرافراز و کرد گش شود و بیساعت ساعد دولت ممکن آورد است
 خورشاند حریف خرد داند که قطعاً انکشت بر حق اعتراض او دران نتران

کورد باین شبهه از وی منبذ و سحر بت باری هر دو آن قصه
 را امتناع اعلام بل سخن امتناع ملام شمرند و آن حکایت بر طاقه
 فسیان انداختند درین حالت که ایخان عالم محاصر بغداد فرمود این
 عمره نام خود بر بری نوشت که اگر پادشاه بنده را از خلیفه استعفا
 فرماید باشد که لشکر پادشاه بکار آیم آن بزرگست حبت اعوان در دکان
 اعراق کرده از سر باد و بطرف لشکرگاه انداخت بعضی قراولان بر کوفت
 و فتنه عرضه داشتند بر تدبیر بر هفت مقصود آمد و این سخن در دل
 ایخان کشورسان موقعی عظیم یافت ایلی فرستاد و این عمره را
 طلب فرمود چون تراج حال وجود حقوق محل مضایقت و مناقشت
 نبود کهن زبیلی از بغداد کم گیر او را بیرون فرستادن
 در بندگی حضرت عرضه داشت که اگر حکم بر لایع شود من بنده و جریک
 پادشاه را بتغار چندانکه کایز مدد دهم هر چند این سخن دور از
 تصدیق بود و از قبیل محال می نمود او را شهنشاه دادند بر آنا پیروز
 بر درها که محل توری غلوت بود در نفس یعقوب و هوالی و قوف
 داشت نمودند که با تخرم دوز بر حسب تعیین با سا و هوالت بقلم خود
 لشکر را تفار داد و کر بدینم اعتبار نکردند بی خلاصی این صورت
 نته اقبال ایخان و خاتمه خدایان خلیفه بود چون بغداد متخلص
 شد قضاء حق این خدمت را این عمره را اسبوز غایبش و حکومت
 مخصوص فرمود و حکم شد که ابن العلقمی با او موکر باشد از کرده
 خود عظم نادم شد و حریف یاس و نجلت را منادم مع هذا مقول
 دراهانت و اذلال ابن العلقمی مبالغت می نمودند چند روزی در کاکا

بر سونک و پوهی میگردد و تجلدی می نمود و با هربا بوسل اطراف تعلقی
 می ساخت حتی استوفی عما قریب ما بقی نرذقه و مضی حزن القلب و
 حرقه نهال مکیدت ازین جنس نمرده و بنیاد شرف و فساد برین وجه میان
 ابناء زمان شمر کرده قال الملعون لبعض اولاده ایاک از نضغی
 لاستماع قول النعاة فانه ماسحی رجل برجل الا الخطه فندره غنیه
 ما لایله قاه اهدا و در حضرت او چون نام بنای بر آمدی فرمودی ما ظنکم
 بقوم بمهم الله علی الصدق و راست گفته اند هیچ طائفه اعتماد را نشانند
 دزی زخم نافه و پادشاهی ستکار و دشمنی که فروقی شعار داد و زنی
 که اظهار وفاداری و ثبات کند و غمخیزی که بعایب دیگران برای مصلحت
 خود زبان کشاید بعد از آن سالها بر سطوح حیطان و صحایف ابواب
 یوتبات و مدارس و اربطه با قلم مختلفه و عقاید متفق می نوشتند لعن
 الله من لا یلعن ابن العلقمی نمودند که یکی از ابواب موالات از متشع لفظ
 لا الا ازین کلمات کسب کرده بود هفتاد و چوب مجازات بزدند میان مغول
 طرعی محمود و عادی سخن است که هرگز ایفاق و سخن جبین را اعتبار
 میکنند و شطرا اعتماد بر کسان ننکورد و اگر احیاناً سبب جز منفعتی تا
 کوشال معاندی ایقانی را بر تیب و تقویت کنند و سخن دی در گوش
 گیرند چون آن مصلحت کفایت شود و آن مقصود در ضمن سعادت
 او بحصول شوند او را مانند کلوخ مسخر بعد از استعمال خبیث میر
 مستقذر داند و سخن او عیبی مسرهند کثل الشیطانه از قال لک
 اکفر فلما کفر قال انی برئ منک و بیس قلم و قول او را اگر چه بصدق
 اقتزان باید مقداری نمائند فکیف که انواع اغراض فاسده و فزون

زبان و کاذب فدا عقل بهتانا و انما مبینا متبیین کرده و این قصه به نسبت
نزدیکت ازان رو که چون کسی مقدوح و مجروح شد شهادت او شرعاً صحیح
نباشد مدت چهل روز لشکری اینخانی وفات و تشدید و تعینف
د و در دروب و استخراج اموال مشغول بودند پادشاه حشاشه بقایا
رحمت آورد و لشکر از قتل منع نمود فرمود مهلو فدا بیت فی الخلاء
و امر او شکان نصب و صفی الدین عبد المؤمن که با قتل در فتنه
ادب قشاهورش ثانی و مفسر رنات مثالت و مثالی و محی مرسمه و کس
فی موسیقی بود و مصنفات مقدمانرا متروک گردانید و بر اصول
پرد همایشی عشر چند شعبه تفریع کرد و مذلات اقدام مصنفان سلف
باز نمود و در صورت علمی چون بالخاصه مخیره از منشآت و معمولات خود
غزلی را در برده نوا کشیده بقول راست بر بساط ابوضر قادانی که
بازگشت از باب این صنعت بدو دست جا گرفت بردی و هرگاه که بماند
ذخمه تلف مرغول او تاد را پیراسته گردانیدی طبع بار بد چون کیسوی
جنگ پر بافتازی و بر بطن صفت کوشمال تعلیم خوردی و بر مثال
دف حلقه در گوش کشیدی و نای صورت شاخص الایصار ماندی
و هنگام استکشاف علم نسبت و تالیف از حکم مطلق او روان افلاطون
مذموم شدی و در ضرب اصول از حقیف اول تا نقل ثانی فرقا نهاد
و از بقیه ذوق تقریرش طاموس فلک طنینی کشتی و بی سماع و ایقاع
برهنه موزون خود در حرکت و دوران آمدی در حرکت و دوران آمدی
در مساق این احوال بیندکی سر پر دولت پادشاه شست و از حد
النهار تا وقت غروب نیز اعظم بیرون بارگاه فلک ایساده بر بطنی

شکوه

نواخت

نواخت و هیچ افزید نظر بروی غنی انداخت چون حال او عرضه داشتند
ایلیخان او را خوشتر از بر بطن او نواخت و زخم بهاراده هزار دینار
از بغداد بطریق ادرار هرگاه بالمسامنه مقرر فرمود و سالها بر و فرزند
او آن عارفه موفی بود چون سال جهان اندوخته و دشمن بر انداخته گشت
و دیار و رباع و میانه کند و برده و سوخته و کار بروی ارادت ساخته
از حکم اشارت پادشاه مولانا نصیر الدین روح الله روح این فتح که جان
حکمت در سیکر بلوغت زنده داشته است در موجز ترین عبادتی و معجز
ترین اشارتی محتوی بر اعلا و جنان فتح نامدار و اظهار شد و طوط
و مزید اقتدار و ترعید اعطاف سکان امصار و تحویف و لاه و حکام
افطار و انداز بشوکت استظهار ایشانات فرستاد اما بعد یعلم
الملك الناصر اننا نزلنا بغداد فی سنة خمس و خمیس و ستمائة قاسطنا
ماکلهما و سالنا و سایل ما و ندیم و استوجب بنا النعم و صرم بالمال قال
به الامر الی مال و استبدل ساس نفی نفوسا بذی خب و کان ذلک
طاهر اوفجد و ما علموا حاضرا و قد قال القایل اذا تم امر و ناقص
و نحوه الاستزاده اما بعد تعلم الملك الناصر و سیف الدین خرمشور
و علماء الدین القشیری و سائر اراة الشام و الاجناد اما بعد الله خلفنا
فی سخطه و سلطانه علی من علیه غضبه فلکم عن مضی معبر و من قتلناه
مزدجر فاعطوا بغیرکم و سلموا الینا امرکم قبل ان تکشف الغطاء و یحل
علیکم منا الخطا فحکم لادع من بکی و لارن لمن شکى قد نزع الله من قلوبنا
الهم فالویل ثم الویل لمن لم یبکن من حزننا و قد خربنا البلاد و انتمنا الاولاد
و اظهرنا فی الارض الفساد فعلیکم بالرب و ملینا بالطلب فای ارض

نحوكم راي لا نادىكم فمالك من سيفنا خلوص ولا من سربابنا من خيولنا سوابق
ورما حنا طوارق وسيفنا قواطع وسربابنا خلود وكسوفنا قلوبنا كالجبال
وعندونا كالمال فمن رام اماننا سلم ومن رام حربنا ندم ملكنا لا يرام وجادنا
لا يصام فانتم قبلنا شرطنا واطعمنا امرنا كلكم بالبار عليكم ما علمنا وانتم
خالقتم وايتم وعليكم بما كنتم فلو كنتم موالا لانفسكم وذلك بما كتب ايديكم
فقد اعذرنا انذر وانصف من حذر فالحصون بين ايدينا لا تمنع والعساكر
لقتالنا لا ترد ولا تدفع ودعاكم علينا لا ينجاب ولا يسمع لذكركم اكلتم
الحرام وحنتم الايمان واظهرتم البدع واصنعتم الجمع وسجتم الفوق
والعصيان ونشاقكم العداوة والعصيان فاستبشروا بالذل والهوان فاليرم
يخزون عذاب الهون بما كنتم تستكبرون في الارض بغير الحق وبما كنتم
تفستون وسيعلم الذين ظلموا اى منقلب ينتقلون وقد ثبت عندكم
اننا الكفرة وثبت لدينا انكم الجفرة فسلطنا عليكم من بيده امور مدبره
واحكام مقدره فغزيناكم لدينا ذليل وكثرتم عندنا قليل فالويل للويل
والويل للويل والويل للويل والويل للويل والويل للويل فحق ما كنتم
الارض شرقا وغربا واصحاب الاموال سلبا ونزبا واخذنا كل سفينة
غصبا فميرزا بعقولكم طرق الصواب واسرها علينا برد الجواب من قبل ان
يضمم الحرب الكفرة نادرها وتزدن شرارها ونخط اورارها ولا يبقى منكم
باقي فبدلنا هوننا باعظم واهبه ونصيح الارض منكم حاله وما ادرك
فاهيه نادره اميه ولم يبق لكم جهاها ولا غنا ولا يقدرون منا كهفا والارض
وسادى عليكم منا وى القنا هل نحن منهم من اعداوتهم مع لهم ذكرنا
قد انصفناكم ازها داسناكم فودوا جواب الكتاب قبل حلول العذاب

وانتم

وانتم لا تشعرون فتكونوا على امركم بالموصاد وعلى قلوبكم من اقتصاد فاذا قرانتم كتابنا
هذا فارقوا اقل النخل واحرصوا وتغن قدسها جواهر الكلم والجواب كما يكون
والسلام على اهل السلام ادلا وجلب ان مكتوب وداعيلهم در جواب تصدير كرديد
منبر اشراف حاش در سوخ اعتقاد وتهديد بميعاد قتل وجهادك ونبى بر كفا
ومعادات واخر ابر بخالفتم ومنادات الجواب هذا وبالله التوفيق قل اللهم مالك
الملك توفى الملك من تشاء وافقتنا بالمحمد وبالعالمين والصلوة والسلام على
سيد المرسلين وخاتم النبيين محمد بنى الامى والاهم جميع على كتاب درو على كتاب
نخراة الحفرة ونخراة الحفرة الابحاثية والسدة السلطانية بصره الله رشدها وصير
النفع مقبولا عندها بلانهم محمولون من سخط الله مسلطون على من حل عليه
غضب لا يردون شك ولا يرحمون غيره بالك قد تراءى الله الوجه من قلوبهم ذلك من اكبر
عنونهم فهذه صفات الشياطين للاصفار السلام طين كفى بهذه الشهادة ولكم واخطا
وعادضتم انفسكم ناهيا وادعا قل يا ايها الكافرون لا اعبد ما تعبدون في كل كتاب
لنتم ولكل قبيل وصفتهم وعلى اكل رسول ذكرتم وعندنا خبركم من حيث خلقتم
وانتم الكفرة كما دعتم الله على الظالمين اظهرنا البدع واطعنا الجمع
وكنتنا الايمان واحبنا الفوق والعصيان لاعروا صا رفهون تذكروا هو
للشريعة منكرا امرنا بالاصول الاسما بالفرع فحق المومنون حقا لا بد من اظنا
عيب ولا يجازفة تايب القرآن علينا نزل والرب لرحم بنالم يزل تحققتنا
تزييل وعرضا تاويله وعرضا تاويله انما النار لكم خلقت ولجلودكم هنرت اذا
السماء انقضت واذا الكواكب انتزعت واذا البحار فجرت واذا القبور بعثت علمت
نفس ما قدمت واخرت والعجب العجب تهديد الليوت باللوت والتسابع
ما انضاع والكاه بالقران خيولنا برسم ولعنونا مصره واسيا فانا يمانيت

وكتافنا شديدا المضارب ووصفها في المشارق والمغارب قرنا بالبوث اذا
 دكبت وافوا لنا الواحق اذا طلبت سبونا فاطلعوا ضربت ولتونا سولحق
 اذا نزلت جلودنا وورعنا وجرنا صدورنا لا يصدع قلوبنا بشديد وبعنا
 لا يراعي بهتديد بقوة القناد الحية ساعة واما قلتم قلوبنا كالجبال
 لا هولنا تخوف ولا نزعنا ترهيبا ان عصاكم فلك طاعة وانه قتلناكم
 فقم البضاعة وان قتلنا قبينا وبين الجنة ساعة واما قلتم قلوبنا كالجبال
 وعد ديا كالمال فالقصاب لا يهولكم كثرة الغنم وكثير الحطب يكفي قليل الغنم
 ايكم من الموت قرانا وعلى الذل قرانا الاسار با يكون القوام الدائم بالاسما
 مجرم المس ليس غاية المبينة ان عشنا سعيدا ولا طاعة الا السوء الى الحاق
 به لكار عم المطع يضربنا ويحل يعزنا نطلبوه ان انكم امرنا ثم قبل ان ينفذ
 الغطاء وادخلنا منكم لخطا هذا كلهم في نظره تركيد وفي سلكه تشكيك ولو كلف
 الغطاء وتزل القضا لباوه من خطا اكثر بعد ايمان وفيض بعد ايمان وتكذب
 بعد تبيان وطاعة ادنان واتخاذ رب ثناء لقد جنت سببا اذا كثر السواب
 يتفطر منه وتنشق الارض وتخر الجبال هذا قول الكاتم الذي بصر بقاتل
 وصيف رسالة ما فخرت بما افقرت او جرت وبالعنت واسه ما كان عندنا
 كتابك الا كصير باب او طينير باب لانك استخففت النعمة واستوجبت
 العقوبة فكنت ما قالوا وقد لهم من العذاب حدا وتلعب بالمكابرة والتهديا
 الكاذبة ما كان الغرض الا اظهار بلوغ غيظك واعلوان فصاحتك وما انت
 الا كاقال العامل من غفلة ساء ومالك عتلا شيئا كيفيت سيعلم الذين
 ظلموا اي مغتلب ينقلبون لك هذا الخطاب وسام لك الجواب الى امره
 فلو تسهلوه الملك الناصر ويعور وعلاء الدين القشمر وسار امره الشام

واضحا تهليل الا ان ضربه
 هم القابول اعدا ليوثين
 وعلقت زولاد رب العالمين
 يطلبون سالحا لاسمها لكم

والاجناد والاحقاد الزناد ويتظرون صهيل الحساد والنصاق البداد بل نذروا
 السعي الى الجهاد والايصال الى جهنم وبئس المهاد وصرب اللحم بالصمام الحداد
 وكلهم يقولون لهم لكم اذا كان لكم سوا عدو ساهم ولديكم هذه المضاعفة في الحاجة
 لا فراره ايات وتصنيف حكايا وتلفيف مكاذبات وبها نحن مؤخر الصفر موعدنا
 السحر ويجعل الله من مشاير الظفر ونحن نأثرنا جواهر الكلام ولا فعدنا حكايا
 الملم بل قلنا باحضر وليعتد دمر حصر حو حو ما وساه بالله ارسيدس
 عصب موقد كشت واب تلم روسكون بر فاك ربح جواب ناخون سبي ان
 ديار بر باد فنا دهد كيد بوقا رايه نوحا لشكر كره اين بيت از گفته كاس
 مستب اسك كنايت لما حرد راسيف فترم سوم بها الدهر الغرم كتابت
 چون قصنا مبرم در تزل دمار سل عرعم در سرح ما سخلاص شامات دوان
 كزود وضود اذان سخار صت شامات شين دشنا بر رضارة حال انسان
 جاويد ما ند جنانك د محب ايد كمر سطور ميگرد ازكم بر بليغ شاهزاده
 بنمت بالشكري كران طواع طرب الجوم من خماسي خير وعلما الارض من
 مرغوب استخلاص ص وتخریب ما فاروق واد حركت امد بعزم اذا ما انتا
 في مدله من الخطب لم يرد الا على افضل استخلاص طوب وتبهم ذكر ميسا
 وما دساه املك كماله سلطت ما فاروق واد حركت امد بعزم اذا ما انتا
 كه سيل از طوفان سطوت دران وبار بندند وبارقه را از بوارق
 هيت ياد شاهانه بديشان غايبه ودار سبي از سرديا بر كشد
 سبب انكه بوقت محاصره بغداد خليفه ازوي استمداد اجناد كرده بود والشكري
 اداسه بر و اسلام را بفرستاد چون بموضع بشاره رسيد نكده مغرق طرق
 واسطه ما جسد است نفي خليفه و استخلاص بغداد ميشود نند از اجنا

صنا حق را علوم را چون راسادب دین بجهت نیکو ساز کوده خلاق از سر
تلهب بیکت حسرت بر سران باشند و مراجعت نمودن شاهزاده بموجب فرمان
براه ساقا رقیب لشکر کشید ملک کامل داشت که در شش دوازده جز با شرط
دهانه داد فرهانه دادن مغفرت باشد نه مقامت و با اعتماد تو یاق اکبر
سرمخامی را امتحان کردند محسب باشد نه بطیب ما خزان و هوامی
بقلمه الکلیک و باینکه که محضهای منیع بود و بدخار وافر مستظهر تو تسل
جست اما در نواخی و اعمال که بر ممر اجناد هر چه در صد مکان انداز فصل کان
و محرب مسا که و موطن و مذهب و باغ ببقدم رسید و اثا رصاعه در ذریع
و گو که در ربه بحسب در اماکن دانش در پیشه نمودند از آن حدود عازم
طلب شدند و بر مدار شهر مرول فرمود و در فورضوب و بهار سه در محل
اسرار مکان حصول کرد و اعداد هر روزی سرعت رحلت
خلت طلب من با سرم و قلوبهم نقد دلت کالطائر المتخدر سکا آخا
نبا کلام در مطاوعت بر بستند و احصار زبان بترک شده داشت
مهابت شاه ما با عاصف کجا ببارد معاوضه نمود و سا که باع بترک شود
بست برد نماید بعد ما که چند روزی کوششها کردند عاف بقهر
کر مسد مولای مانند عولاق بوم بقوب المرسع و قد بدت غری
و نردی السمر و هر جزار در سر رنجند و علی سما را از مکان بده
ساراج و غارات و بی واسر که عادل معهود داشت معلول گشتند
حلال جلوه بل اسلامیان که از شعاع ابدی حلا بل ارسوا سانه خود بهره
را بران نخل و چهل می بستند خرافات هر دی و هر جای و سایه کردار
اربی ان عفاریت و طواعیت دران ما عفا یف ساری سیرت عصامی

عصمت اسید اشوب را در مجلس معاقبت یافت و اعطا کاس اقامت و اجلاس کردند
ای به صاحبای ماه کش که سبا با گشتند و عوایق محلات که پیش داد و شوهر
در مرض فضیحه آوردید باری جیدان غنیمت یافتند که معولان از دست
دینار و جواهر اثواب و بر و نفاس کیش در منزل اعتبار ایشان فراموش
وزنه نداشتند عرانه مشمول فقنا طرر رکم و عقود و جواهر دور رکم و
اقطاع لعل ابدار و زبرجد و برجد و عقیق شقیق رنگ و یاقوت ماس
در دلت مصرف فراموشان سانه امده در دیوار کاشانه و هم بدان
مرصع گشت بضبط حفظ ادب بهت عراض خدمت بددا شارت فرمود
چون کار سلیمی مردم چون کار سلیمی مردم و محرب سهر و واهی و
تحصیل عمام ارسوا و سوام مهابت کشید عریت از نواحق را بست
و قلمت لشکر را استقرار و فوق غالب شد بعد از آنکه مسافت مرا حل
را بقطع رسانیدند و اجزاء اصلاخ زمین از زخم سنا بک موکب
حنین بچرخ بفتحی شهرزاده بختیت تخت بدد خراجید و خزانه بعرض
بیکت محلی مرضی و موقعی عظیم یافت و تارمان سلطان احمد بقایای
ان خزانه موجود بود و در عهد از غول جان از زاده بم در دانه بیستم
چون پسر مریم در قبه مکه به بر می کرده داشت و زنا ان در معال
و باره لک در دانه که در رس او معال و چهار دایک بوده و نو کار اهرام
رای گفت کسی مریم را نکوید این در رسم از کی آورده تزیین و تزیین
انرا بشیخ الاسلام کمال الدین عرض کرده مع فیظ و قوام این را طلب توانی
داشت پس فرمود که از نصیات خزانه طلب است ۴ لاد در دوزخ
انهم مکانه لا اله ربی ولا اله الا الله اما از طرف دیگر چون کید برق

بالشکر و توجیه نموده اند ارادتت را حجت سلطوت و محوم لشکر الیمنی نوازش
 چون دل به جوران از صبر بر دامن شد از باب دمشق در آن نزدیکی بتواتر
 جز اقدام و اتمام از لشکر جهان اشرب معلوم کرده بودند و تحریر بلاد
 سلطان بود عهده محبت احوال و عزم نمک اعمال خود ساختند و با ایشان
 ملک نام اگر قطان از انقطاع از امر لشکر و از باب تحول اولست ظاهر
 عازم حدود مصر شدند و بود در ملک که حائل و حاجت میان سرحد شام
 و مصر مادی شطینیل بر مثال طریق حدود بلقی است بر استمداد و استیاد
 مقصود داشتند و ملک نام الرین بنیره ملک اشرف بود که رباعیات
 اداسیغت او را در پارس و صناعت لطف و سکه کانی سری صرت
 الخیال و بحری مجری الامثال و ان کان بلا مثال و این دوسی از بکار
 از کار داد در مدینه السلام استماع رفته سر باللطف اذالفت من
 اسواه ذکوه بیا لفت من بلواه ان احمده الحدیث غلطیه او رق فعل
 عبیدك لاتناه چون منشد مصراع اول باشد رسانید باللطف
 اذالفت من امواه او را کفتم ما احسن هذا المثال و اشرف و اللطف هذا
 الکلام لقد لفت باللطف امصی عاه اللطافة و چون مصراع رابع صورت
 املا یافت اول فعل عبیدك لاتناه کفتم او رق عود الفضل خرفه
 بهوار ملک البلاغه بقایا اقوام دشمنی چون محل مجادیت و مقام مقاومت
 نداشتند و ندیدند متابع و معارف کاسخ و علم و مصاصف
 رحمت نام قدیم اعنی کلیم ملک کریم فباسم انقیاد را استقبال تلقی
 کردند و از علیات بطش و غلبان بایس بالتزام طریقه هادیت
 و مهاده توفی نموده نواهی خضوع بر خاک مطاعت نهادند و در مقام

حافظ

استلیم

استلیم شهر را تسلیم کردند و تا فو بالشکری در شهر رفت و خزان
 قلم در قبضه تصرف و چیز بجز آورد چون نزدیک هفت ماه عراض
 ممالک قبه الاسلام عراض تلویع الارض بنقش ترها توالی جیاء مست و
 میاسم مرکز ریات استیلا و بحجم هشتم محشم او شد سلطان مظفر که
 در آن حال قهرمان قاهر او بود بر خرم از علاج کند با قوام و ان ده
 هزار سوار هر یک سوار ساعد مبارزت و مغفرتارک شجاعت و وشاح
 صد قلب شکنی و تیغ خون ریز صفدری بودند
 اخو الحرب مشوب الفریه رایه اذا کلت الارلا تبعتم
 عنان کرای شد کند تو فاجون معلوم کرد که بدین وجه قصد می نمودند
 و شرایین و پیشه خود ساخته بمنصع خدیعت شراب حیات ایشان را
 قصری خواهند کرد حراته موجود را بازن و فرزند بقلعه دمشق
 فرستاد و خود بالشکری مستقبل ایشان شد و در سرحد بیابان
 نزول کردند مصریان موطاة کردند که از ماورای دلد و روزه را
 بروند و نعت عطفه نمایند و از جامها سپید بر آیین لشکریان
 بر رتبه اشکارا کردند و چون این نشانه ظاهر شود شامان نیزان
 امکان مکان و مکان در حرکت آیند و لشکر مغول را سرگوبی بلیغ
 و دست بردی تمام که اثاران تاجریان باشد بایدار باشد نمایند
 بدین معاد لشکر مصر لها عدد الرمل المبر علی الحضر
 و لکنه عند اللقاء جبال از طرف وادی رمل احسار کردند
 و شامیان در مرصد انضاد و موعده انتظار احسار عازم و جازم ایستادند
 و لشکر مغول از سر غرور و فراغ در عرض مجادی و در فارق داغ خیام

والطناجیر از ساغری ناب می کشیدند مرکب را خلیع العذار مشرک داشته
و صورت غناء مالوف برداشته امن از اطلاله و یاس و غافل از نزول
نوازل قهر و یاس زمانی که منکفل فتح سرا با عرب الله و حنف و حرب
لشکر یا دشتاه بود بر سرها سپید مصریان ظاهر شد مغولان حواله
حلاوت لشکر خود دیدند که بیگانه بودند و بر جای ساکن می نورد تا از
حوالی صنفون جیوش با جوش و خروش حریفان را محبط دایره میکرد بیست
و نجاه دفعه جمله آمد آوردند از ایشان برخی بایسته خواب بود و بعضی
مستغل بناوت و مداوت کاسات شراب فوج از کوشها مستعد
می شدند و سلاحها بر خود تراستی کردند و در وی بجنب می آورد همچنانکه
فوار خود را بر شمع زدن ناچیزی شدند هاجت الدها و الفتن و بلغت الدما
الشین و کل قوا بالکحاحم بلع و کل بقیض بالدمایل برد لا یطعن ضرب
ورشق و مشق و هتک و فتک دست یازیدند چون الف و احدیج از کف
ابطال مانند فون تشنه در اضافت ساقط شد جمع کاه بر راهزیه
بنوبه تا کید کمان چون غمزه و ابروی بارد و نکل نکر سوسسد
وان القوس من بحر البنال و طار السهم من طرب القتال
در حال تیغ ماضی با استمال ارواح می رفت و مصدر سینه را بنهرام معتدل
صحیح اصابت مشتق میگردانیدند و دانه دهها را اجون می ساخت خطباء
اسیاف مصری بیض فصاح بالایدی مقابضها
و هدها فصاح الاغناق و القما ضحکن من خلل الاغناد مصلته
حتی اذا اضحکت ضریا مکن دما
بر منابر کساف معول است اللهم قتل کفره اهل الکتاب الذین یکذبون ربکم

و یصدونه

و یصدونه عن سبیلک و یدعون معک الها اخر خوانند گرفت عاقبه الامر
کند با قویا تمامت لشکر بر خیم لوت آن لیوب و ضرب حمام آن لشکر ضرام
ارغام بلیک انتقام بر بیاط مضارب عرضه معاطب کشتند اللهم
مکو معدودی مجروح که خبران مقتله شنعا و داهیه فحشا محضرت
هولا کو خان آورد

همه لشکر نتوان فرو برد که صافه توان خوردن کمی در د
از آن تاریخ باز خشونت لشکر اسلام میان و شدت مناعت و کمال شجاعت
و قلم آه و شور میان و نبات قدم و لطفا احتیال ایشان در موقف منازات
و اوقات مناجرت مغوله را معلوم شد پس ملک مظفر اشارت راند
و خزانه که در قلعه بود یازن و فرزند کند با قودر قبضه تصرف و قید
اسر آورد و تمامت حفاظ و حراس قلعه را بواسطه مطاوعت و محاضرت
کنار بیاتک تیغ مصری را یعیق مدای که مجاری آن ادعیه عروقت
ملوث گردانند حراب ایا از عدم فرستند و انشا از بالای قلعه
بشیب انداختند و پیش ازین جالدمشق و حلب و مضافات دیار
شامی از عداد مصر خارج بود چون ملک مظفر را دیباجه صحیفه محال
بر قوم این فتح آرایش یافت گفت این دیار بن خیم تیغ ابدان از تصرف کفار
انتزع یافته است باید که بسعی یک هاست ممالک مصر باشند عطا
که عواطف الطاف و اصناف الاء و از شایسته صب میراست بسعی
یک خلعت ممالک شام را که در افتاب گردش شهری موفور داد
ملک مظفر را ارزانی داشت ذکر استخلاص میردن در سیاق
این احوال شما غزویان از حکم ترلیغ اسما مکان ایخانی بالشرکانه

جهت استخاره صیردین و آن حدود نامزد گشت در آن حال سلطان ملک
 سعید بود و بر خود را ملک مظفر در حبس و بند می داشت چون قلع
 اینجا با قلع سمار در رفت هر روزی و باید اسکندر در مناعت ابزاری
 می کرد بختن آن استظهار از فرزند و اسباب مدافعت و مکلفات را مهیا
 گردانید و سما غریبالت کوی ضرب حنم و موضع مقام اختیار کرد
 و او بر یوزان شجاعان ابراک بفرط رجولیت و فرست ممتاز بود
 و با آنکه بر او صفت سعید قلع می رسید از متصف بالای
 قلع نکولی کرد پس سوک و معمای و عقول بر آیه می رسید رفتند
 و از زبان پادشاه گفت مملکت شرق و غرب که در مدت خروج
 این لشکر گشاده شد و اسباب دمار و بوار که معاندان و معاندان
 را آماده گشته مذکری مقنع و ناضی شفق بل مندری شفیع
 و زاجری قطع است چنانکه گفته ام

کفی لك انذار بما هو سابق من الغارة الشواء والقتل سابق
 وما سار في الافاق مضطرب تحت بالائار منها الخلوب
 فاقبل جنودا تبليبا بابل وما كل سيف او ملك عائق
 بك القوس حریان وذو النبل وذو الخيل صهال وذو الرمح خائف
 سيوف لا عناق الخصوم ليرت لها مات الرجال سوا حق
 اگر بر تود اصرار نمایند و حصانت سنگی بر هم نهاده بپناهند و باز غرور
 بد ماغ خود سراه دهند بعاقبت غره آن تخریب دیار و تضييع اول
 و دما خواهد بود و اگر بآبلی و انقیاد تلقی کنند زن فرزند و مال
 و خواسته چند بر سلمان در حصن امن و وقایه اساطیر بماند فافزایا

تو او منقلباً زن هر دو کذا مت اختیار است بیکر بواطر سلطانی
 سعید ازین عید صواعق مخالفت و ابراق بوارق هیبت فتور نزل و منقلب
 شد ایلیان از تکیه و نواخت کرده عقده نفار بکشا و در عناد
 برست و براه مطاوعت درآمد چون بندگی حضرت با انواع تحف
 و هدایا تشریف جست او را با هفت وزیر که فلك مملکت او را هنگام
 تدبیر یشاب هفت اختر ساره بودند و روزگار اعدای را روز
 دفع مکاید اخگر تاره یارسانید پس ملک مظفر از حبس بمان
 سرور رسانیدند و مقام بذر و ملتمز تاج و خراج شد و تا آخر
 عمر بخدمت پندیدم در خدمت آروغ میمون میام نمود و با سقانی
 مایه دین هم بران ایلیان که نام ایشان در مقدمه ثبت افتاد مقرر گشت
 ذکر موهبات و حشمت میان خولان کونان و بر که او غول واقع شد
 در وقتی که پادشاه جهانگیر جنکو خان بر ملوک و مملک عالم قادر و مالک گشت
 و اطراف و اکناف را بر بران چهار کانه جوجی جعنای او کای توی قسمت
 می نمود و منازل و یورتها را در چهار سوی کیتی تقسیم چنانکه مستخرج
 روزنامه دها و مستصوب شهابت به منتهاء او بود و تفصیل نواحی
 بار و در تاریخ جهانگشای مسطور و مذکور است جفایای را عرض است
 منازل از حدود تغورایغور تا تخوم سمرقند و بخارا معین شد و مقام
 مالوف او پیوسته در جوار المالیغ بودی و او کای در عهد میمون
 بذر چون ولی عهد سلطنت خواست بود و هم حدود المیل و قوباق که
 تحت کاه خانیست و سره مملکت بود مقام داشت و توی را بورت محاور
 و با حق او کای بودی و از اطراف مالس و خوارزم و اقصى سقین

و بلغاد ناغرد ریند یا کوبه در طول بنام بسرهین جوجی موسوم گردانند
و ماوراء در بند که انرا در قیق کونید دلم موضع مشاه و معهد لم شتات
لشکراو شد و حیوانات ارا ناخن میگردند و می گفتند ارا و آرز
بایجان نیز داخل منازل و ممالك ایشانست بدین موجب مواد نازعا
و امداد بخاشست از طرفین تعاقب گرفت در زمستان سینه اثنی و سینه
و سمانه چوبه ذر که تقدیر روز در بند را مانند سیم گردانند
بوز و پوستین چوبه پیراهشتا بر اندازد طول و عرض اطراف تله را
و درها در لباس قافی بریزد و سطح اطراف تله را
اجزاء سنگ مصمت شده بحکم برکه اغول لشکری مغول ناباکرا
ذغارت و غول زیادت تر از قطره پایان اقبال حامی الجادول
مستلیم بالعدله بران آب فزیده چون آس باد بگذرستند و از صریح
و صلیل جیاد و اجناد طبقه ساهرم زمین بر اصد طکاک فروش هر حد و لمعا
بریق برق کشت التمش خشم فروخته تالب آب کور نیامدند هولا کواخ
دفع شره شرایشانرا بالشکری ارسته بدیره شد

غداه لقوهم بملویمه رداچ تعارض للروض رکر
و خیل کدس و حیل و حیل تحت العلیه یحمرن حمرا
بلیض الصفاح و کمالیخ فی البیض بالسم و خرا

بعد از نصافی و مقاتلت ایشانرا منظم گردانید و همچنان از عقب لشکر
محکشد انهر با ادرکوا و ان وقفوا حشودها بالطریف و التالد
در بند کی ماکوره باز عرصه محاربت یکسر دهند و اقدام افتخام فشرده و ان
لشکر برکه برکه و منه ایقازفت تا خلفه تمام بقتل آوردند و باقی مغول

بالدار عین ۱۰

کشته

کشته عنان انهمزام برآه دادند هولا کواخ لشکر را اجازت انضاف نداد
تا بر روی آب که بر صبح کرده بود عبور کردنی بجاشی

کان جوارى المبحات ماء تعاودها المهندم عطاش
قولوا این روح مفات و ذی رفق و ذی عقل بطاش

همچنین روید و روند مراحل یا عقیان منازل لشکر ایشان می شد چون در صبح
ملک شاه زاده نزول فرمود برکه اغول را از لشکر و از تجارتش که خود
و غلبه و استیلا و بادشاه دشمن مال فاسد غضب افروخته شد حکم فرمود
که تمامت لشکر از هر ده هشت نفر متربک شوند و مساحلت و مقابلت
را منکب مفاصله بر سر لشکر ایشان رسیدند و راه مهاده و مواسا
بر بستند و دست مطاولت برکشاند تا هر صده دیار خود را از شوابت غلب
و تقری سکاگان مصفی و منزه گردانیدند

و صالوا صوله فینم یلمهم و صلبنا صولة فینم یلمهم

ایشانرا از عیاج کرده چند منزل از عقب معاقت گردانید چون پادشاه
اعادی منور و معسکر اقبال خود خرامید اشارت فرمود تا ارتقا کان برکه
اغول که در تیرین بمناجوت و معاقت اشتغال داشتند و بی حد و قیاس
اموال تمامت را بیاسار نمایند و مال آج یافت خرابه را بر گرفتند
و بسیار از ان جماعت بودند که پیش معاقت تیریز مودعات و بضاعات
داشتند بعد از سپری شدن ایشان آن مالها بر دست مؤمنان بماند برکه
اغول نیز مجازات را بجا و دیار ممالك خانی بقتل آورد و همان معامله با ایشان
کار بست راه صادر و وارد و مسافرت از باب تجارت چون کار هر مند ان
بیکبار بسته شد و شیطان فتن از شیشه و زمین حسته و درین نزدیکی قان

ابلجی فرستاد و شمار بخارا نازده کرد ایند از جمله شانزده هزار که نفس
 بخارا معدود بود و پنج هزار ساتو تعلق داشت و سه هزار بقوتی یکی
 مازون بهولا کوخان و باق بالوغ قول یعنی دلاء بزرگ موسوم بود
 تاهر کس از اولاد جنگو خان که بر سر پر حانیت استقرار پادشاه از انحصار
 حکم کند این پنج هزاره با تودا تمامت بصحرا راندند و ترابان صفای
 بیض که برید منایا حرم آیت پیغام آجال بر ایشان خواندند و بر مال
 وزن و فرزندان هیچ ابقا نرفت و چون قاعده الحبت بتوارث و بعض
 بتوارث در نظر عقل مهم است بعد از کشتن بر که او غول بر سرش منگوتور
 قائم مقام کشت و بابا قاقان بساط مخالفت قدیم مبسوط گردانید و میان
 ایشان چند کرت کرد و فراتفاق افتاد و یک نوبت سی هزار سوار تیغ زن نیزه
 گزار از ان بابا قاقان بوقت مراجعت و عبور بر روی آب اجزاء خنجر شکستند
 شد و تمامت غرق گشتند و حاصل چیره را بر بختیخ منقوش گردانید بعد
 از ان بابا قاقان چون کثرت لشکر و جسادت ایشان معلوم شد ازین سوی
 در بند دیواری کشیدند و از اسبنا کویند تا مدخلت و مبارکت از لشکر
 جهان استوب متعذر گشت و این معادلات قائم و دائم بود و بحسب دین
 دین الجابین برقرار ناعهد دولت کبخانو خان چون نفای داشت مملکت منگو
 تیمور بتوارد در سل و بتجارب مراسلات راه بتجارت و ادفاقان کشاده شد
 و اسباب سلو مت و امن مجازان آماده و مملکت از کثرت عزایات و برده
 و اسب و کوسفند در متوج آمد و منابع و طرایف آن اطراف بعد از انقطاع
 چند ساله سمت انسان یافت ذکر **رصد مراغه** چون پادشاه
 مملکت کیر بهولا کوخان بغداد و اعمال موصول و ما دیگر را بحکم قاطع تیغ

تفصیل رسانید و آن نواحی منصفی شد و سرحد مملکت مروم از سرحدین
 جد و بحدت سمت پادشاهانه مستخلص و محفوظ گردانید

حوی و حی بالرای و السیف ملکه قلعه منجا و وینته منجام
 و اطراف مسالك اکناف ممالك را بتقطا و لاد مهابت کامل و قراولان
 شامل بر دوشکرها در هر تفری تقبیس فرمود و ازین امور فوای حاصل
 آمد مولانا سلطان الحکماء المحققین فیض المله و الدین در بند کی تخت
 سلطنت که قوایها کانت علی فرق فرق عرض داشتند اگر برای
 غیب دان ایلخان مستصوب باشد از برای بتجدید احکام بخوی
 و تحقیق ارساد متوالیات رصد سازد و در تحقیق استنباط کند و در ان
 باصابت فکر و بین و رای هندسه کشای احتیاط نماید و ایلخان را از حوادث
 مستقبلات شهر و احوام و احکام مجادلات خاص و علم اعلام و جید داند
 و بتصرف طالع و تقسیم بطالع و توجیه سالها و قداره کند و بعد از ان
 نظر در روند و مسائل و زائل که عطایای کبری و وسطی و صغری بدان
 منسوب است و باز همین هالاج و کز خدا و خداوندان بیت و شرف و مثلث
 و حدود و خطوط و وجوه کواکب پادشاه را کیفیت امتداد عمر و حال نفس
 و بسط و بقاء ملک و توالد و نسل و ادو و حقیقت ان باز نماید این
 سخن موافق مزاج و مزید حسن اعتنا ایلخانی کشت و تولیه و قوف تمامت
 عمالک بسطه در نظر صایب او فرمود و بر تیغ داد با حندان مال که موت
 استعمار و مکتب مصالح و اسباب انرا کافی باشد از خزانه و اعمال بدادند
 و بحکم فرمان موبد الدین عرضی آذد مشق و بنم الدین کاتب صاحب منطق
 از فزین و فخر الدین مراغی از فصول و فخر الدین اخلاطی را از تفلس

احضار کردند و در صرافه از طرف شمالی بر سر بنیته رفیع بصد خانه
 بنا فرمود و در کمال راستگی و صنوف دقیق هداقت در فن نجوم و مهارت
 در علم هیات و مهبلی و ارماد کوکب بجا آورد و غایتی ممتاز افلاک و تدوین
 و حواصل و در ترقی توهم و معرفه اصطراب و تقاویم مستقر و مکتب کرد
 و منازل ماه و مراتب بروج دوازده گانه بر هیئت ساخته شد که هر روز
 عند الطلوع بر تونر اعظم از ثقبه قبه بالایی بر سطح عتب می افتاد و درج
 و دقیق حرکت وسط افق و کیفیت ارتفاع درجه فصول اربع
 و مقادیر ساعات از اینجا معلوم می شد و شکل کوه زمین در غایت
 دقت نظر بر دخت و بخش ربع مکنون بر اقالیم سبع و طول ایام
 و عرض بلد و ارتفاع قطب شمالی مواضع و صورت وضع و اسامی
 بلدان و هیات جزایر و دریاها و وس و بهرین گردانید جانک کوی
 کتاب ممالك و مسائل الف نسخه حاشی این فراهم آورده اند و برج خانه
 بنام پادشاه تصنیف کرد و خند جدول و مکان حساب که در دیگر
 بجات متقدمان چون کوشا و فاخر و علوی و شاهی و غیره موجود
 نبود در آن زمان در استخراج مطالع سال از زج خانی بنسبت مستخرجا
 زجیات قدما تفاوتی حادث می شود و سبب آنست که اوج آفتاب از اول
 ملك بر دجر دائم ح لا بوده و امروز در زج تبانی و کوشا و دیگران
 لح مت اعتدالی کنند و در زج خالی لح خنانک جهل دقیقه نقصان
 کرده یعنی بار صاد جین بافته لاشک در عدا استخراج مطالع چهار
 برج تفاوت می کنند چه حرکت وسط آفتاب در شبان روزی درجه است
 بتقریب باری هنوز عمارت مرصد تمام نشده بود که اجل موعود از

مرصد مین بکشود و هو لا کو خان در شهر بود سنه ثلث و ستمائة و ثمانه مفاك
 توده فاتی از فراز بخت خانی عوض یافت

الا بقصر هذا الموت كيف ارتقى الى
 فر على تلك القنابل والفتنا
 حرمه العالم المنيع الجوانب
 و جاز على تلك القواض القواضب
 بر این مغول دهم ساختند و زر و جواهر و ازیلجا بر بختند و چند دختر
 نوزاد چون اختر باجل و هلك و اكلیل و ملك همخوابه او گردایند تا از جنت
 ظلت و دهشت و حرث و مصیق مضجع و مقام و حریق عذاب و ایلوم بصون
 ماند و خواجه نصر الدین طوسی رحمه الله در ذکر تاریخ آن گفته
 چون هو لا کو در مرافه برستانه شد کوه تقدیر اجل نوبت عمرش آخر
 سال بر ششصد و سست و شش یکشنبه کشت نوزدهم بدر سبع الآخر
 بجا شد آن کمال روغت و اعتباری و مزید سطوت و کامکاری و شمت
 چشم کشور کبر و کله کوشه نخوت آسمان فرسانا حایل قضا اسماعی
 و هاجر مقادیر دبان کشتی باخندان خراب و دقایق بقدره در میان نهایی
 و يك ساعت تاخیر و مهلت یافتی

بزم منیع جهانگیر و کوز قلم کشای
 بهر حصار کشایم بیک کشا زدنست
 جهان سخن شد چو سخن مسخرای
 بهر سیاه کیشایم بیک فخر نه بای
 بچهره ناخن آورد هیچ سود نکرد
 بقایق خدای است و ملک ملک خدای

جلوس خان عادل ابا قاسم

چون مدت فرا سپری گشت و بر کم مالوف روزها ستابع روان اورا
 آش دارند در تقویض کار خانیت یکی از اولاد مفاوضت و مشارات
 پیش گرفتند دوازده بسر که هر یک بر سپهر خلفت بر می بودند

تابان و درجه شاهی سهی سروی کمران داشت اباقا شمت منکونور
بزدار قنرابای اجای نکش نکوزار خشک یسوار جعفر
جنانک کوهی بنشین را

هاما تم خلقت للتاج مذلولا وصبح اذامهم للوطا بالستر
اما حکم حکم ازل خاتم عدل و صارم فضل بسیار و مین باین بسیار
ابا قا مقرون گردانیده بود و امارات ملک داری و مخایل بختیاری
از ناصیه های این اولا مع می نمود ارغون اقا یا او کجای خاتون و دیگر
خواتین و پشاه زادگان و نویبان بر تذکیر احکام و جنک حاکم توفیر
کردند و بعد ما که ابلیجی بحضرت قآن اعلام واقع و استعلا مصلحت
خایت را دران کردند با اتفاق با اتفاق خط دارند و همدستان
شدند که مطاوع او امرضا مضامین و متابع ذواجر فلک مطیع اباقا
باشند بر بقول قآن و تنبیه احکام مجمل او اسط شهر سه نلت و ستین
و ستان اباقا در ساعتی چون طالع خود معهود و زمانی مناسج امانی
معهود بای فلک هر سای را برت سلطنت و مشکاء اقبال و کاه عمر کاه
طرب فرای نهاد

اذا ما علم صدر السری جری لنا به فلک بالبحر والشرع
عقل کل زبان بقاء فاج و دعاء فاج برکشا ده میخواند
زافضاء عقل فعال ابح صادر می شود مهنیان خاطر از سران کاه باذ
صاحب جدر از نباشد با لیا قصری انک منزل دلودارده مسکنش در طاباذ
شتری در بحر مرت کروی سازد جورت هر دم از قوش هذکی برد اهد خواد باذ
ترک خرج ادر شمت را خون نرزد چو حمل بیش زهر الوذ عرق برد لش ناکاه باذ

افتاب اوجون اسد با شمان د شمت تا ابد بهجت کاه جرخ جازم شا باذ
زهره ارباد و سنان همچو مین راست از شیب نور او شیر فلک در باد باذ
پیرا کوز اصفت در خدمت بند زکر خوش او تر سه راه مسیح الله باذ
و در غراهنک خود را می کند خرنجک وار طریقی آسمان چون می رود کمره باذ
راسا کربای تو بوسد مشری باذ اباج وردنب کرد مطیعت هم چو اشر جاه باذ
تمامت شاه زادگان بنوبت کمردر کردن انداخته هفت کرت افتاب را ز
نوزدند و کارطوی را چون فردوس برین از جمال خواتین مانند حور عین
کا مثال اللؤلؤ المکنون ساراشیند

و صوت فتاة التغزید ناظرة بعین طی بزل النوم حورا
جرت ذبول الشاب البصر حیرت کالشمس مسيلة اذ یال لا لا
وفزع ناقوس دیری على سرف مسبح في سواد الليل دعاء

سافتان ازان جوهر سیال انور من النار واصف فی الصلصال
بازوی صاف ترا از نور خرد در دماغ کمر صفت ساغرش بیکر جان بیکری
چون بقدر در جک از ابران شود ساحت چشم ارغون مغر خرد غیری
بضفی و ساغر و طاسا و کاسا سیم و دزمی معودند

وطاقت باقداح المدامه ینهم نبات مغول قد برین من الحفیر
وحت تا برشدن عقودها ز نابیر امکان معاقها سرور
و مطربان خوش آوا و سیلوان بلبل نوا از زبان سلطنت برین غول هر چی ترنم

بمیدان وفا دارم چنانا مدر که من خوام ز دیوان هوا کارم چنانا مدر که من خوام
ز دفتر فال میدم چنانا مدر که من خوام ز قوع نقش بندم چنانا مدر که من خوام

واین رباعی مطلع که از گفتار بلبل و دینار کل خوشتر و دلکش ترست بقول
راست قالیان ساخته

الورد کا صداع احبای بیفوح والبلبل فی الروض علی الوردینج
بادوست نشسته خوشتر بنکام صبح کو مطرب بازه نادم در صبح
چند روز بیدار و مت کاسان مدام و مشاهده بنان کل اندام شهر باز و عیش
و عشرت در دام کام می آوردند و روز مراد نای شب انس و استیناس
می هوست و چون محیا دیبا رنگ از ناسر حجاب کل کون شد و در رخاویف
دماغ سورت اطراب شراب جوهر خودی نمود

بیج القاه بهاه دهان و عیج الحساء هوی وهای
و دارت علمهم باکوابها مدیل الظلم مدیل الضا
عزال فم الزک حشو العسا بدبر الغزاله حسو الالسا
و فرق فی الکاس انس الحرم و عذو الخلیع و غیظ المرا
انجن نریا انتظام بفرق سات العین می گرفتند و باز خالی که خردس ذرین
صبح بر سفتانند بر رسم صبحی از قول این المعترخ خوش
فقد بشر الصباح رده نور و هبت بالندی انفاس رخ
و هان کرکوع ابریق کاس و نادای الدیک حی علی الصبح
و هن الناء مطرب و شوق الی وتر کلمه فصیح
بر آورد اب کار دولت و کاداب عیش و مسرت را

ساقی گرفت مرغ مرا حی بدم زانش صبح او فتاد دانه دلها بناب
صبح هم جان جوئی می هم صفوی صبح جرعه شده خاک بوس خاک در جوئی
نذر صفت و شوق طول ایام و لیالی در مراد و کام می گذاشتند

مدام

مدام صاف و خل مصاف و حبیب واق و سعد موافق
بموافقت حسن ان حسن در مجلس بهار بر کنار جویبار لاله بر جام بستیدین
از اشک مدبر در حجاب میگردانید و سوسن ساکنان خاک را بشادرت
نور و زجهان افزون میداد

اتاک الروع بطیب البکر در فو علی الجسم برد السحر
و خفت علی المراء اثوابه اذ اراح فی حاحه او بکر
و نقرت الارض عن حریر شتظم فیه او منتشر
کل هم تن رود نر کس بنر چشم شده و سنبلی بنفشه از غیبت و رشک
زلف و کیس یاره در تاب و خشم و جیل از سبزه دریا چین نمود از کار کا
شتری و طیره ده خامه آن روی سلسال غدیر حاکی عذوبت سلسیل
کشته و غضارت و تضارت باغ و داغ بر ریاض و دوس هادی سبیل
فاخته بهس و تنجیح از گفته کاتب خوش نواخته

وان الریاض کفوح القاری وان الفواد کنوح القاری
بران غلغل و عدشد کها بران نر کس و لاله شد جویبار
زالله نهیب و ز نر کس فرب ز سنبلی عتاب و ز کلنار زب
مشاطه صبا کا می زلف بنفشه را تاب میداد و کلغونه ارغوان بر جبهه
نوعروس اغضان میگرد و نر کس محمور بیت ناکاش بادشاه کبر
بر فرق زرن ناب ساغر میداشت علهذا کمان عیش به نهایت کشید
و اسباب طرب بغلت مله لت انجا میدخت کان یمن در یاسار
ایلمخانی شاه زاد کان از بعوارق شاهانه و عواطف خسروانه مخصوص

فرمود و نوسا بر اجون اقادالکاه بذر شکتود و برغان اغول و امیر سلسل
و شیرامون بستر چهارغول و دیگر امرا و نومان هزاره و صده و ده فراخو
رجال و اندازه مراتب شواخت و اشغال و رتبت هر یکی چنانکه معروف
میدانست و تا غایت در صد و معض آن بودند مقرر و مسلم داشت و الحیا
چون عقاب در پرواز بر نشیب و فراز و مانند برق در مسیر روان روان
فرمود بایر لیه نامتضمن نوید بخشایش و متکفل مزید احسان و بخشش
بذبح له الاضاد شرقا و مغربا و هجری بدخ جنوب و شمال
و جریک تقو را طراف روم و بغداد و موصل و در بند معین کرد و برادر
خود شهباز بهشت را در خراسان بجای خود بنشاند و در ساس
ملک و محافظت رونق سلطنت و توفیر بر روعت خانت و کمال انصاف
و معدلت تا هدی مبالغت نمود که

ندان دید و داد و ندان رزم و نرم بدان جویم غنم و تمان زی خرم
ان خاندان سلف و سلاطین کاکار حکایت نکرده اند و در اندک زمان
بواسطه نایب جهان بنیان و نشر نعمت راحت و آسان

جهان چون بهشتی شد راسته بر از رنگ و بوی و پیران خواسته
و جلت طلوع الظلم انوار عدله الافات مل هل تری متظلم
در عهد خواست او که قیام روزنامه عدل و آرامش عنوان راز خانه
بذل و ریش بود چهارش معاصر افتادند در جهان فضیلت و معاشه
هر تن داد و صفت جانی دگر یکی مولا نای اعظم نصر الدین
محمد طوسی که در کمال حکمت و علوم ریاض و اخلاق

در سطات بطلموس و افلاطون یونانی در گذشت دیگر وزیر چو
صلح دیوان شمس الدین که کلک دین سمایی دین رانی بر دیار
دستور وزارت

کان فیها غایه بل آیه کان فیها مبدع بل معجز
رقم زد سوم علیه نفسی در فن موسفا سحر السان فی تفسیر الثالب الالجان
چون صف الدین عبد المؤمن الادموی که تاجیهان باشد بلبل زبانها بر کلب
زمانها توای مصنفات او بقول برسان

شرك البقوس و ترهه مائلها للنظير و عقله المستوفی
خواهند زد چهارم خطاطی چون جمال الدین یا قوت که
بغیر الدن فی ارض القراطین صفت بنان او سید و پیران او برهان
الخط هندسه روحانیه ظهیرت باله جسمانی می شاند و سخن خجاق بوس
داره بنایت و حکومت ممالک ارزانی داشت و تخصیص مشبته
بغداد و فارس در نظر اهتمام او فرمود و انصاف میری عاقل عادل
بود و در ضبط مصالح و ربط مناسج امور قاعده نهاد که ذکر آن
بمرور دهر خافت نشود و دست حد ثانی در کار با طراف و خواستی
آن راه بناید و منصب صاحب توانی ممالک بر قاعده زمان هو لا
کوخان بصاحب عادل شمس الدین محمد بن حبیب الدیوان بهاء الدین
محمد الجوسی نور الله سرهم و بعضی غریبهم تفویض کرد و او با غر جده از
صنادید صید و اعظم اکادم و اکابر مشایر خراسان بوده
و یکادم کرم الطباع و لبدهم بهب المعامله و ذلیله المیله
و اذا امتطی مهدا فلیس سمه الاسته مدایح الاجداد

بسالت جز ثوئ شرف و اصلت بروئے جلل و بناهت عرق کرم و زلمت
اصل بلبل خاندان دولت یار ایشان که محط امال و محط افضال و مرتع
دوایع فضل و مربع بدایع علوم و مشرع حسن اخلاق و مصنع طب
اعراف و مقرر اصحاب استخاد و مقرر ارباب استرفاد بوده عالیشان
را مثلی سارست و چون نور افتاب را مطلع خراسان در افق افاق
ظاهر و متطایر و بحقیقت در زمان دولت یهولا کو خان که مشعل انش
استیلا، معقول و مصطبح بناشین غلبه کا کسان بود در محافضت قواعد
دین سید المرسلین مازحت مواد شریعت بنصه اسلام بدین
می نمود و چون سر بر خانت بکانت ابا قاسم بن شد سورغا همیشه بابت
از مالوف و منتظر فرمود و نیابت تیغ مربع اثار را برقرار بر کلک و قرار
از املود مجدد در صنعت حسن نگری گفت

در منصب از منصب نوی که منصب از منصب نوی
بعضی ثابت و دایمی صایب و جری صاعد و اقبال مساعد در تمام مہام
مملکت و استدارت خلل احوال شروع سوت و مقام بر جہور را از
رعیت نادر عا در منصب استہال و مصابت استحقاق ثابت و جہور
آصف دان ملک را ضبط ان جنان کردی کہ او کم گجا کردی
سلیمان مدنی انگشتری جناب اسلاطین و ملوک و کارفرما
و عرف بغداد و شام و روم و ارمین را ملجا و قائم شد و در زمان
نشر صحایف جود او افانہ حاتم کحل لکست

ولیا بن قس من اخف الحلم لم یت لبصر حیا استخف بلما
ولو طی رات سماح ییسنه طوت ذکر جودی في عقد این افرنا

از کردنکشان اطراف و ملوک ممالک هر کس کہ با وی دم مخالفت
زد و قدم مطاوعت از جادہ متابعت بخوف گردانید سعادت ابدی
و دولت سرمدی او را غریب بحر یوار و حریق نوا برد ما ساخت وایت
سنستد رحیم من حیث لا یعلمون در صفت او منزل گشت

یقضی بنصر موالیه القضاء کما بحری بکیت اعادہ المقادیر
فالجود والعدل مذین فہتمہ معاف الملک محدود و مقصور
و کل فضل طواہ الذہر و ظہرت آیات علیہا في الناس شہور

در تمامت ممالک ایلتخانی از خالصات املوک نامیہ و اموال خاصہ دیوانی
مفرد و نواب کاغذ معقد معین فرمود تا ابواب بر و انعام و صلوة و صدقات
کشادہ می داشتند در تاریخ شہور سنہ ثلوث و سبعین و ستمائہ کہ
عہد دولت کخانو خان بود بر اوراق محاسبات انجوعووری حاصل
آمد حاصلات املوک صاحب در سالی سیصد و شصت تومان
بود و مع ہزہ الجلود در تعظیم و اجلول ارباب فضل بواسطہ انما
یعرف ذالفضل من الناس ذوہ تلہدی میالغت فرمود کہ بہبوب
صبا تربیش از کلزار علوم غنجہ امانی سر بر زد و بتوہج زلال
اقبالش نہال افضال بچ آور و ساک تر شد و فانی اموات ہنر بچہد
اخر ازمید و شتات نبات کرم کہ مانند معرب بسمع و چیم لاری
صفت دارد در معرض جلوہ ظہور کرد کوکب داش بین زانش در جہ
اسفلو گرفت افتاب زخندہ ارایش ماسطہ ارایش دلہا
شد و سایہ های سایش عالمیان ادم امد الایش از الایش منت
منزہ بود افاضل را از اراذل و حکم از جاہل و اصل از خامل امتیازی

امروز متوقع نیت ظاهر گشت و ادا بفضائل تاد و نفی که جالی موجب
 اذیت روح است و از آن در می یابد حاصل قلم الف اساجویه نوب و القلم
 متبرک و میمن جها نبار نمود مدار حکم الجبر ایچک من السبر والیق بلجبر
 گرفت سخن ارباب هنر که درین عهد داعیه عقده سخن می نمایند و سخن
 دهان مقتدر بر سر برتفوق عرض داد شعری که چون شیخ شعرا
 بی شعری دارد شعری و از آنرا بر فک اشعار تابان کرد و در کار بر
 و هوایوم هبایه میثور از نثره بر کند اینداجرام سماوی در آراء
 لطافت طبعش کشفی حایل بود و سلسال حیوان از شرم رشحات
 کلکش بکدورت مایل با غزارت ادا بود و صنعت درایت خاطر
 می کال قریه کلام و از سلاست الفاظش در صنعت کتابت ذو
 الکفایتین دون القلتین سخنش به حشو خود ملیح نود و تلو بخش
 و الطافت تصحیح نکتاء سیاق معاه از قوت فضل بدیع و حسن عباد
 را از زهد استعارت در هر فضلی ربیع با فضل الخطاب و ابو الفضل
 بدیع فضل متلول الصبغ دهش النوی و صاکیه
 ظل غیبه سبب تضمینات دلفریبش چون نقوش عقل
 در تکیه جان جای کثر و صورت تراکیب الفاظ از ابداع معا و ابداع
 لطایف جان پذیر هر چند افتاب را با قامت بنیت احتیاج
 تنفید خواست که این کباب ارباب قلم در فشان و نتایج خاطر
 عاظم از صاحب قلم خالی یماند بومی که جهت ضبط ممالک
 روم و مصالح از ثرم بدان دیار عنان غرمت معطوف گزیده بود
 و کل شیء دوله حق البقاع روزی اینای مجلس بر می

از غبار غبار عادی و تلباس استیناس کاسی پیچ کاس مجلس لانس خوف
 تا کپاس رغبت نمود و کافاد عاه الا یام له بکس و الی علیه الدهر شقیق
 بیانی لانا المجلس الماوتس محفوقا با هادف الزجل الغض الفان و اطباء و جوده
 الورد الی الناضر مزینا کلجنان الخلود با غصان القدود و رمان الورد
 و شقایق الحدود مصروف الاقواغ الکسر و الکاس و اسباغ الباس و الایتن
 مقرونا بنشد منظوم کالورد المنثور و تنسيق منشور کالمنظوم خالدر
 علی تزیاب الخور و شمولا بالشهول لجمع الشمل و شمایل الاریاح اصطباها
 للمقبوح مع الصباح الی الصباح ما غرد الیل بل من بلو بل البال و البسم
 الورد هند هبوب النسيم بالدلال و ملیق بامثال تلك الحال انشاد
 هذا المقال کالماء الزلال و السحر الخلال

آند که آن که نای بلبل شاد بخش و غلغل
 کوند تراب عقل کل کل بشوز قین صوت قلقل
 در قباب که عمر در گذارت
 از سر حدیقه سر فرازست و ز بلبل کل برک و سارست
 و در غنچه هم حدیث دارست ترکرم صبح ختم یارست
 ناکبت جواو که می کسارت
 باعث چو ظله عدد حاصل سرور چو قد یار مایل
 انراست ز وقت صبح شال و ز باد شمال خوش نمایل
 کل بر سر عاشقان نشارست
 سوسر بناد بان کشاده شمشاد نیای ایستاده
 سبل سر زلف تاب داده و از غم عجب بگزاده

بنو که صیاس برده دارت
 بارند کلوب ابر اذار
 با سوخت عبیر کلیه عطار
 با هست کشاده بار تانادر
 یا زلف بشانه کرده دلدار
 یا بوی نسیم تو بهارست
 ای دل منشی بهر ره حاشوش
 سالوس محزون خوش
 تقلید مقلدان نوشوش
 بایار نشین و باده نوش
 که حاصل عمر این دو کارست
 اند کل و رفت موسم ذی
 از نامد بهیج غم مخوری
 در کش قبح و قینت می
 با جنک و رباب و بر بوی
 کرب و هوان سار کارست
 در هر هست لاله زاری
 هر فاخته کرده ناله ناری
 بر کل شده ابر زاله باری
 هلمست تو و پیاله باری
 کاسیاب شاطی شمارست
 زاهد بدست توبه بشکت
 با شاهد و یا شراب نیت
 می گفت بعافیت جی شدست
 مگذاستونین فرصت است
 دنیا که جهان ننه پایدارست
 مانند مرغ شوخ خیر
 چون ناله جنک ناله کزیر
 با عقل زد روی چهل متیز
 در ساغر عیش خون
 یکی وقت شراب خوشکوارست
 شد خسته زخم تیغ کرد و
 کوفانک شریف بود و کرد
 هستن بخار باده مقرون
 زیرا که درین جهان ناله

هر جا که کاست حفت خادست
 دل کست زخم خراب ساقی
 نمود رخ افتاب ساقی
 هین ساغر و هان شرابی
 در فصل کل و شتاب ساقی
 دیوانه کسی که هوشدارست
 سبزه چو نبات سکون رست
 خرم دل اندک عیش خوش رست
 مادام که عهد عمر شدست
 و امروز که نوبت رست
 اددی و تو بر پا کارست
 بر دنگ بکار شد زمانه
 بلبل بنوازند ترا نه
 می صاف و در اوق معانه
 ای بی خبران درین میانه
 هنگام کنار جو بیارست
 عشقت و صبح و جامه روشن
 شمع و شراب و ظرف روشن
 مطرب ز برای خاطرین
 در پرده راست این غزلین
 شعری که خود در شاهوارست
 دل در غمت به قراری
 و ز شادی و عیش پرکاری
 ای دینم ندیده چون تو باری
 بی روی تو دیدم اشکبار
 فی علم که دینم بارست
 لم تسل بولعت استیفا
 والقیه جرت من المعلى
 روحی نهشت وانت راق
 قدمت بصادم الفراق
 وان عشق هنوز برقرارست
 ای باد اگر چه ناتوان
 در بندگی هوا یگان
 باد که بخلفی رسائی
 تسمیط شرف که ایمانی

در گوش خرد چو گوشوار است
دستور مؤید مظهر
خدم کرم فضل پرور
نظام جهان برای اسور
فیاض کرم که هفت کشور

از زمین پیش بایست
سویست بکام دوستان باز
در دولت و غرور و از باز
بافت و فتح همگان باز
فومانست قضا صفت روان باز
تاجرم سپهر را مدار است

در چنین مجلسی ساقیان سیم عارض با قوت لب
میزین علی الاوسط جمعوا
فوق الرؤس کالبلبل الشجر

شرابی خاص مرقق
کان صغری و کبری مرققها
حصیاء دق علی الارض الذهب

بودت بلورین نهاده و مطربان بلبل الحان زهره را از افق طلوع شوم گوشه
حاده گرفت کسکشان در میانه حلقه کشیده ناکاه یکی از سیاه بصری
خوش وادی دلکش و نغمه دلربا و زمره جان فزا از اشعار زهرا بشاد کرد
با صد شمایل

دامن لعبت به شمول
حن شمایل این بیت خاطر گرفته نما صاحب را بر بر ذرود دجال با وجود ترک
اشغال از راه اقتدا و پیروی بر همان وزن
بدانت کلک و کاغذ و قور

فدوت است اعذب الماء السایل والطفه تسم الشمایل
الحنق اقرب الوسایل والدمع وسیله المسایل
البال من الهوم وبال
لا یکشفها سوى البلاد

مما ساق و اسقی شمو لا
والروض من الغناء غنی
فالشمل من الشمول حاصل
من فوط نفرة البلاد بل

والغصن من النسم ما یل
تارض علی العضون یبد
باللیل کانه مثا علی
بیضاء کلبه الحاصل

دعوی و قلک ذاک باطل
یاس هو الک لم یصدق
ها وجهک اوضح الدلیل
ها عینک ابلغ الرئیل

ها هدفک اطول الجبال
للصید حباله ارد نس
راح و فواقع و تابل
قد متایل کبان

الحال اخاله عبیرا
فی فیک شفاء کل مرضی
ما الطیب هذه الحایل
مراک دواء کل ناهل

والا نسی کلهم کما مل
من غیرک لا ارید و صلا
ما اختار لنفسه حل وحل
قد جمع فیه من فضائل

ما اشرق هذه الشمایل
لا زال بیابه قیا مگا
قد صاع فریحی اقترحا
والراجل ذیت في غروا

والروح بصرکم مضائل

والقلب براكم عيانا
والعين للملح تروى
والاذن الى النيد مصبح
يا من لعبت به شمول
والجسم مبانى الشراغل
والكف توقع الرسايل
والمطرب منشد قائل
ما طيب هذه التمايل

و چون بارها صاحب علم الدین فرموده که خاطر بمطالع منشآت آن
برادر متعلق است و بر سبع صاحبی رسیده بود که صفی الدین عبدالمؤمن
و بعضی فاضل بغداد در حضرت عالی علوی تقریر کرد که هر چند شعر
غزل صاحب شمس الدین در لطافت اب روی اب حیوان ریخته است
اما عجز عجیب دارد و صاحب در قطف از منشآت خود این بیت تفریع
صفی الدین عبدالمؤمن را ایراد کرده بود

عجبت شعری و ذیقت
یا جاهله بالشعر الشاعر

پس این قصیده را انجمن استاد و بر عنوان مکتوب این دو بیت تخریر کرد

یا من جمیع الحسن بعض منفا
و الحزن موقوف علی بناته
دع عنك شاميا ائتظف
من عصن صنوك و در دسانه

عابدانین معالی هم رافت و سودا استبداد و شرف و فساد از دماغ مفدا
بکلی زایل شد اقسام دیت چند ساله از ذنب مطالبت کردند و نه یو باز با شما
نظر معاشقت انداخت و بدین واسطه ذکر جمیل پادشاه بر جای رسیده
رو در کار بخط نامد رقم زد چون سند وزارت بوجود دانش بر روه او
مشرق شد بحکم ترویج مملکت بغداد و اعمال که مقرر در خلعت و مستقر سر
بود بر صاحب علم الدین مقرر گشت

کعطي القوس باديها
و وضع الهنا موضع النقب

و ارباعه در بسط کف احسان و کف جور و عدوان و ناکید فوافضل
و نجد بدم اسم علم و ترشح ارباب ان آثاری نمود که در حلیه معالی نصب
السبق از متقدمان و متأخران بر بود بعد از آنکه بعد از آنکه مستعصم خراب
و بار نشد بود و بر ناصیه حال اعمال رقم اختلک کشیده و اهالی از رفاهیت
دور مانع در اندک زمانی بمعا عدل و شفقت او اباذان گشت و دل

سکان از نعیم و ناز خرم و شاذان و از اعداد حضرت تمام و امید بترانه
نام یکی آن بود که در زمین بخف نهی حفر کرد و زیادت از صد هزار دینار
امر انجمن صرف تا آب قوت که خلوت و ضایع غایبات و عذوبت سلسله
عین الموقوف دارد بنشده کوفه روح الله روح ساکنه آورد و از آن را ضی
که از غارات خالیات و از امارات تراخت عاطل بود با شجر متمایلات
و سواقی جاریت حلیات کث و المایات الصالحات جز عند ربك ثوابا
و غیر امل و ان الله لا یضیع اجر من احسن عمله انضاف وادی ذی ذرع را
حلیات ذات بهجت گردانید و خاک از سیاب و صاع در عوض طله
و عیشام کل و لاله و سن برد مایند بر جای تعاقب در فقر زاع و زعن
سجده و لغزب فواخت و قادی و نهات و تغزید بلبیل سحر خوان ماه ما مد
چون این آب یاروی کار ملک و ملت آورد آب روی سله طین متقدم و خلفاء
ماضی که در یار و زو خراین عالم بر باد اذند و اموال برهان بر خاک محتر
و تلف ریخت هندی المکارم لا فقیان جز این و تاج الدین علی
بن الامیر الدلقندی از جمله فضلا عصر بود و از جناب صاحب خامون
با سخلت بولت و استخراج قوت رساله در استنباط این خبر سل و اجراء
اجزایل و تخلید ما تر و تأیید مغایر منشی و امر با حاض

الفاظها كسل الفرات بل ابن الفرات غير الحق لا
ومعانيها يزدري بوابض الحيات ابن كلمات از الجحافل كره لا شد آست
ارض الخف روضة غناء وحلة دهر موشيه بعد ان كانت موشيه كان
سراها غير سجين او مسك فيتق يتسبب منها ذلال سحرها الذرور و
وقص على ايقاع نصفين ما بها التور فستناه الى بلد ميت فاجينا
به الارض بعد موتها وكذلك الشور

والماء بدوة الوقايح كالمعك
فانما الخلل في الخيال خلل
صالح تحادر وقع فصل
مراقص الغصاة في خرجه
قد اخضرت بازهار الحدائق ارضها واعشيت بنور الحمايل دوحها وتاريخ
الرياحين سمات البساتين طوها وعرضها كانها حقايب بخارا وبيت عطلة
ولقد احسن من قال

بانزهة اليوم المطرس الخوديق والتدوير
والماشية لواطن الحيات مجدول الظهور
والطلل في دمن الشرى كالبكرك في ثوب الحرير

ياوي اليها الروح من الفقر ونصفق بها المياه على غباء الابطار فتم
القاص والذبي فايدتها وتشمل الحاضر والبادي والطاري والباقي فتم
وعايدتها بعد اتمام رساله طائفة از سادات وفضلها واكابر وبلغنا
بطريق شهادت در اواخران بخط خود نظم ونهوي بنوشند از ان جمله
ابن عقد فصاحت از زاده طبع محمد بن احمد الهاسمي الكوفي در سلك
خبر من فقد كشت شاهد النظر في هذه السطور الراقية عبادة ونبأ

الفايقة اشاراته ومعانيه السريفة مراحمه مومقاصد اللطيفة
نصادره وموارده المثلث على منشاءه بلسان احشا وابداع وبهائي نظمه
واسجله روضة تلحظ منها الابصار زهراء فقطقة الازهار فتراه
در افحقة الافكار فحجده سحر فلو تعلم اشاهد روضه ريت محبا
وهذا غير بدائع ولا بعيد ممن ايد الصاحب الاعظم السيد الذي
اجرى تدبيره المصلح في ارض الخف ماء الفرات وادخل بفكره المصحح ما
اخرجت به من كل الثمرات متحد تلك الارض وعاد ماء الفرات يحيى في اطوار
مالها تكملة احزنت قرب اجرها وبعد صوتها فانظر الى آثار رحمت الله
كيف يحيى الارض بعد موتها

ناجته همة العليا ما نكت	كل الخواطر في مكانه حيا
واستبعدت ان يرى ما الفرات	لوح ري دافعا صبا
واستكرت دون الانفا واذ	امكانه فوات انفا عجا
حتى اياه بغم نافذ وندي	غمره من كل ماصعا
وضم الغرم حتى تم مطلبه	وقال منه الذي في ليل غيا
واقص بكود بكرا فاولدها	اجرا جريته وشكر يتقد
وصير الحق للجور غير	ماء الفرات في فضل الغيا
وهكذا الكوفة المعوك جاسرها	اجرى بها الماء يعني اجريه
لانه خلد الرحمن دولته	يريد ان لا يخلو من صاعها
فان يدعيه في تايد دولته	ويسط قدره شمس الدين طابا
صنوا لافرا قاشا لافله	يدران لافضا بحال الغربا
اياي حبيب الدين لا بروج	دين الخيف كالحق منصا

الله قد وهب الأسوتم بكم ولن يسترد الله ما وهبها
چون بطون مصنفات مهره ببلغا و صحایف دساتر سحر و فصاحت ازای
ذاتی و کمال معالی او را شایسته بسزاست بدین مقدار اقتضای رفت و خود
درین باب اطناب چه حاجت و تطویل در کجا بمصلحت نزدیک نماید

دور نبود کین زمان در مجلس حکم قضا
بر زمان جوخ و اختر لفظ اشهد میرو
دکتر خواجہ بہاء الدین محمد و خواجہ شرف الدین
رشد اولاد و انجمن اخفاء صاحب شمس الدین خواجہ بہاء الدین محمد
و خواجہ شرف الدین ہرون بودند و بل ابن الغیث و شبل ابن اللب و عباس
ابن البحر و شعاع بن البدر و نور بن السراج الوہاج و بحر بن الصباح الوضاح
هم در میدان علم عمر و عهد ناناہ الصولیات شمایل کرم و امارات السبل کرم
و لطلول بیدر در تاضیہ میمون ہر یک ظاہر و لائح و صیغر و کبیر و کبر و صغیر
اصاغر فاخرات الکرمات اکابر و اخرات المائرات اولیل
واضح و لایح برادران ہر دو بحکم انک

ازان برہیزد ہر چون بود و غم اشبہ ابابہ فہما ظلم و فرغ الشیء بحجر غم صلیہ
در استحکام قواعد علوم و استنباط صور فضائل نفسانی کہ حقیقت
انسانی بحصول ان صحت می باید در حلیہ مرہان تحصیل ہر نیک بودند اما
خوجہ ہرون سابقہ نمود و در فنون اداب ماهر و متبحر شد سرعت
دکاهی در استنتاج قضا یا چون برق خطاف و لطافت طبعی در مبادلات
صفای ہوی شفاف را شکند مصاف نظم و نثر سرافسانہ اہل زمانہ و جا

تلف و ترشح او ترانہ اشنا و بیگانہ با تمسک باہد اب اداب در تعلیم علم موسیقی
رغبت نمود و مولانا صفی الدین عبد المؤمن ملو زم لیل و نہار شد و رشالہ
شرع را موشح بالقاب او در معرفت نسب تالیف و تحقیق ابعاد مبتنی بر حد
اول اول تصنیف کرد و بارشاد آن استاد شہساز بلند پرواز علم این علم
و بلبل خوش اوزن فتن این فن اند اما قوم بہاء الدین در مفتح نشور نما
بحکم برلیع جہا نکشا متقلد حکومت صفایان و تومانات عراق و ورد شد
و در افتاء علوم و اجتناء ثمرہ فضل ہر چند تادک بود فرتی را لا یافت
و قد قبل العلم لا یعطیک بعضہ حق تعالی کلک تمثیت مهام اصل و تنفیذ
احکام ملکی یافت و اظہار قدرت و اعلو سطور ذاکارہای کرد کہ
ناسخ حکایات سلف شد ازہیبت باس او شیر مرین بن بروہ بازی
دازہ و از محافظت نکال او ملوک اطراف و اکابر ایام در خیالات تعلی
صورت ہلوک مشاہدہ کردہ چون نفوس اہل صفایان کہ حیت الخلفہ
با ارواح شریرہ مناسبتی داشتہ است حنائک شاعر گوید

ناسا علی عن اصغر ہان و اہلہا قصت الخوس باہلہا و خواہا

لا تقبان بامہا و ہوامہا ولذید مطہرہا و شہا

فحاسن الاجمان نہ احدہا و کحاشن البلدان نہ اربابہا

بگوید و عفو و اغماض و بیت و بیت ہمت بر حریف شفقت و مروت کرد اگر ہی
نہ بس وفق ارادت استماع افتادی تا بحر اعم صفا و کبار جہ و صد
جانی را بر بذیل خاندانی راست می داد علی ہذا چند ہزار تن با انواع
قتل و تنکیل و مثلہ و اغراق فاحراق و غمادی مدت حبس از صنعت
مغفور حیوۃ بوخت خانہ مطہرہ مہمات پیوستند ارکان دولت

و ثواب دیوان و طوایف صد و رواعیان و سایر خدم و مقربان و کافله
صفاهان در شب که بستر استناعت را فروش میکردند چون زیاده
شیع بر سر خود لرزان بودند تا روز دیگران خبر هر چگونه خلاص
خواهند یافت بجان الله نفس انانی بذب صفت مجبول گردد که
قوت فیضه او التي مظهر لشوق الغلبة والانتقام و مصدر لشديد
البطش والافتاد قاتلین حد الحسام نفس ناطقه کرده باشد که بزواج
مقل و جواجر شرع و مراسم عرف مترجر و مرتدع نگردد و هر چند نصایح
و مواعظ را استماع کند و شفامت و ضلعت بیشتر نمایند قنات
و عناد و استشاطت و لجاج زیادت قوت گیرد

کالنان موقده تر داد یا الضرم بواسطه افراط در اراقت دماء و افات
دماء و قلت بخشایش او اهل اصفهان که بمکاره خود بخود محکوم
یا محکوم منع و کار در دریک چشم زند صد بن راهلاری می کردند و در
شب از او بپاش و درود و سراق و اسواق مکت جوائی بحقیقت نه بجان
مفقود بود و نعمت امن و امان بر همکنان متغض و مشوب در اندک
مدت بجان منقاد امر و مذعان طواعیت شدند که ذلوع و ارباب
دهقت و ملوحت در شب اسباب حرث و آلات حف و نذر و قوام را
در صحرای بیکل بطش و سیاست فرط اوی سپردند و اگر کسی حیوانا
نهانی بعضی را از آن با خانه آوردی و در دیگر زرع حیوان آن
بچاره بد اسفنا محسوس گشتی

بطرتم بطرتم و العصاب جهنم مکه و یقوم عبد الهود با الهود نافع
همچنین محافظت محلات را بر و سوا و اسفند را در عبغوض گردانید

بود و حکم زانده نا اهل اسواق تبرت دکا کین را با انواع استغ و اصناف
اطعمه می گذاشتند بی قسط و چارسی و خود نخاها میرفت و هیچ اونیده
را بحال آنکه که در محلات خیسر کیف افش بملس تهر و تخیلی نمودی
از ثقات استماع افتاده که در آن تاریخ در سواد و الدیل از اسعس طایفه
حرمه سیل عس طوف میگردند شخصی از ایشان بر دکان ناطفی گذر کرد فری از آن
خرشید بر لب شور افق آوردند صاحب دکان عوض ناطف بغرخته را چون
سیم دید هر چند بهاء زیادت بر کار نشسته بود سامان اخفا و پاره شت
نذاشت چون سمات در اضطراب بدگاه آمد و سم را بحجاب نمود صورت فضا
بعض رسید حالی فرمود تا آن شخص را که این حرکت کرده بود چون کوشی از معونه
دراو بختند

مردمان را بی درشت گشته همچو کوسفند از برای حشم زخم الحق بوزن گویند
الله اکبر نه نفس علت شططا وقت بلو سب قتل بلو اهل

حکایت کردند که خلومی داشت یکی نلم نیک محمد اسرار وجهینه اخبار
بودی و در ایفر سناذ نامیان اسواق را بید و احتیاطی نبلذ تا جمعی که بخت
در وب و محلات منصوبند طبقه حرم مسلوك داشته اند با شرط ببقظ
مزدك از ایشان کیت عاقل و بیدار و کذا مت غافل و در بیدار بعد از
تطواف باطراف و آکنش جاده تفحص عرضه داشت که فلان شخص را دیدم
از سفیدمان اهل یاس مستعد کار و بیدار دل و هوشیان دید بان عرش
در داندیشه را بر در عقب سوار گرفته و نکه بیان حرمش با طلب غیب در
اول کس دو حار خورده و دیگری را نافتم در موضع جرات بسته بلی شکر
خواب در دو بام شهرستان دماغس حکم و فکر گرفته و عمل حواس از اغلال

معهود الا تخيل معزول کرد انیده و سد کوا از مقام احتراش غایب بود و مستحق عقاب
زمانه علت دوز دیگر را چون نبات لمعان افقاب در بجه صبح را تعید و نشان
در وفاق نواری خزندند کم فرمود نا آید - کانه دهر یکی هفتاد و یک خوب
تادیب را تقدیم کنند شیخ الاسلام جمال الدین تقریر فرمود که درین حال
حاضر بودم از خدمتش سوال کردم که اگر این در کانه بسبب غیبت یا
علم احتیاط مستوجب عقاب شده اند انرا از روی عقل محلی می توان
نهاد باری این شخص که در احوال محیط و در کار محتاط بوده و پهلوی
استراحت بر زمین بسود چون حالت مزاجی نداشت می شد جرعه در زهر
ارباب جرایم اخراط یافته در جواب گفت معاقت ایشان از اهلین سبب
نعم و اهلالت اما مؤاخذت ان شخص که بمراسم محافظت قیام نموده
جهت آن رفت که چون تنگی در ظلم لیال در دین بر سر و رفت از
مراغفال او را مؤاخذت نکرد و تفحص حالی و استخبار نمود که درین
وقت باعث بر خروج چه مصلحت بوده

ان کان حکم الله العرش مثاک فی يوم الجزاء قضاء بریته

لا یرحی احد من الانام اذن بر در رحمت اوج جنت

روزی عزیمت رکوب فرموده بود در جلالت و هیبتی که سلطه طین روز
کار را میسر نبودی شخصی در زینت و ایت و بر عادت عولم که برین
شوکت حکام مولع باشند نظری بر کاشت بجانب این بیچاره ملتفت
شد از سر خشم فرمود تا چشم جهان بین او را بر سر کار دان طبقه
حزقه بیرون کردند و این در بیت با رتقال نوشته شد
قضات عینا یلحظونک منقسما فلیک تجری اذ قبلت الایا

غلت

8

عزت قابض روح الخلق حرفه فکم فی الروح قد انزلت ایله فنا
این امجوبه مشهور باشد که طغی از غرقه اولاد در کنار باشد ناگاه
بر قضیه حرکت اطفال انامل او محاسن بخاس بند شد بایمان مغالطه
مستک نموده که او را از معلاق در اویند چون از کباد ابد و اعیان
دولت کسی را یارای تشفع بازای تمنع نبوده ان طفل را در ازاری
بستند و تصدیق یمن را از معلاق در او بختند و درین باب
گفته ام یامن قسا قلبا یجفا العطف منه قد
قال النبی المصطفی اولادنا اکبادنا طوائف صفها بنان چون این
جنس رقت و رحمت و شفقت و رحمت او در حق فرزند دلیند
مشاهد کردند جهره حیوة ایشان معصفر و چشمه عیش بکدر
سیکت تفاصیل انواع عقوبت و قتل مستشع در هور و تخر او
حرر با لاه مت و ملالت دردی می گردد اما سبب اعتبار و اتعاظ
شامله این چند سطر در قلم آمد تا عاقل در حکمت و لو کنت غلیظ القلب
لا انقضوا من حولک نظری کنند

منا از اموری که دوزی کثرات که او نرجان دارد و جان خوشست
و از سر فرموده من لا یرحم لا یرحم برانندیشند و بر هدم اساس الادی
بنیان الله تلجمال عهد و امکان باشد اقدام ننماید جه افات چیزی
که استدرک ان پیش در حیز اقتدار بخواید آمد آسان بی تانی
و رویت از مقتضی حکمت و حکومت نباشد و رحم الله العتی حیث
قال جرح المال برسی بالقویض والاخلاف و اما القویض فلیس بالارقیض
تله فی ترجمه سخن ارد شیر بابک است که از جمله ملوک اربعه ترجمه

دانت

معجوره و زین حکم کرده که استعمل السوط المصنوع ما یکفی المصاوم^{الصدقة}
 للعدی بالصول والنصل اذ کان یوتر فیہ القول الفصل والعجبا بزرگان
 صفاهان دوایت که بعد از وفات او در یک دفعه منانهای خصوص
 قائم شد و بقابلت انجاسید تعداد کشتگان کردند هفتاد زیادت از
 حکومت خود بهاء الدین از صحبت احیا مجور کشته بودند بقتل آمده اند
 قال البنی علیه السلام کانکون لوی علیکم و شک نشئت تقدیم وعید
 عاجل باعوم الناس که از موعد تحریف اجل محترن مستند عقلم موجب
 مصلحت و غبطت حال دین و دولت می نماید و قاعد ما بزع
 السلطان اکثر مما یزع القرآن مصدق آنت اما انرا نیز حدی
 مشروط تواند بود که افراط و تفریط در این باب خلوف رای اولو
 الالباب باشد و خیر الامور وسطا هر چند در شیوه غلبه و انتقام
 مبالغ بود باضعاف التزام طریق بذل و سخاوت نمودی و امداد
 صلوة و عطیات مخصوصا بر ارباب ادب قایض داشته و در نظم
 قد و اجلول شان علما هیچ دقیقه مهمل نگذاشتی اوقات خود را مقوم
 و موزع گردانیده بود

نادر دود

مقابل بین اقل و الویه مرد دین ایوان و دیوان
 چون از صفت باری خاسته ساعتی بساط مذکرة ارباء الاخوان
 خیر و مغاللة الغزال بکتردی واسترواج الحظ با الفضل
 ندما بجمع کاسات عقار استیناس کردی باقی اوقات را صرف
 انما مہات ملک و موقوف بر استیکان احوال و تفرغ عقاید
 طبقات مردم ساخته و اندک زحماتی از شب قسم حرم و لذت

استیکاف

اتنات

استنات بودی و دو و رقصور یاد شاهانه

فکانهام هنرها و بهاها بیت قواعدها علی الاقله
 بساخت و دروزکار حوله میدانست که سرانجام چه گویند خواهد بود تعجب کنان بخوانند
 عجبا لقوم یحییون بر اہم واری بعقلهم الضعیف قصورا
 هد موقصو رهم بدابقا و بنوا لعمهم القصر قصورا

و منزهان و متفرجات که ارایک نجال و مواع و ریاض قرادیس عدن از رشک
 ان شور خوردن گرفت ببرد اخت و با انک در اعتقاد مدارج تنو و مطاء
 غور ببحر و استیفاء قوانین لذات و استکشاف قوت تنجات تا این غایت
 بود چون برادرش خواجه هرون در اسالیب ادب و قوالیب فضایل البصا
 زیادت داشت تا وی نوع حسد و غبطتی می ورزید و کیف لا الادب
 ازین امر مزبیه و اولی به فرحب و ادفع غر ضنه ماله و ارفع لذكره
 من جماله مال و مقنیات و جباه و مکات مجازی که پایمال زوال و انتقامت
 در مقابل فضایل ذاتی که در اولی و آخری نفس بذات زین حقیقی باشد
 چه فزند و مال ماده حظوظ است و علم عمدت و روحانی پس
 چنانکه روح را بر جسم ترجیح میبشد علم را بر مال مرتب خواهد بود مال
 از تعرض ارباب تغلب و اطماع سراق و کثرة انفاق سغبه آقا و مخافات
 است و علم از استلواب و انتهاب هر قاصد بصون و سلم و باشاعت انفاق
 و اساعت کوشا فادات متزاید و مضاعف مال با علم کما مجال بجات
 باید مال ماده است که در جوف خاک از خوف صفت و دیعت نهند
 و علم صورتی است که از جسم عقل فعال بر لوح روح نقش پذیرد
 شانه شانا بدین مقدمات اگر او را نوع غبطی بودی و در نمود

مستغنی بکمال

تحقیق این دعوی را بعضی اکابر فضل و عرصه ها تقریر نمودند که دریند
یوم کانه سماوه مثل الحصا البرش وکان زهره ارضه فرشت یا حشرش
سماوه دکن الخزوه وارضه دکن الوشی دفع ملوک خواستند که کلکون کیت
در میدان عشرت بخاوت جوکانی دهند وخطه از حوادث ایلو کردند
و تراکم اردحام عباد کباری جویند

فالمرعک ما حاک مستر اولافطوال العمر طول عناء پیش از طلوع افتاب
متوجری جهر انوری هیئات معود طالع برقیه جرخ ازرق رخصت
احضاد بنان فردوسی وش و ساغرهای لطیف عنبری داند برادران
هر دو زودتر آساده رجلی پیرایه با جند محرم از ابناء کرم و انواب
فضل و ادب

چون بختری و اصمعی و جاهظ و صابی هر یک که شعر و ادب و فضل و برسل
بنشستند موضعی چون بدایع رمیه القطر بلطایف ارسته و زهره کاهی
مانند دوابع حدیقه الحدق بطرائف پیراسته

فامطر الکاس ماء من ابادقه قانت الدرعه ارض من الذهب
دمج القوم لما ان را العجا نورام الماء في نادره العنب
سلوه ورنها عان عن ارم کانت زهره کبری غراب فاب
مشروبش اعدب من سلسال التسبیل وادق من منظومات الصاحب الجلیل
و مشوش ازکی مزج الشمال و الهیب من قول فرقال
طیب نسیم منی یستجلب الکری و لو قد المحور فیه افاقا
چهره شاهان دکنش از بدرباب متبنی و طره سابقان دهم ترا
از درعیان معری

هم فموش کربان فواسط طبع کفر و نظم ای فواسط
علاوه جنک بغت فرامیداد و دینی و بازگشت قول مقولات ابرهم جنبی نشید
در سوره رسایل صیانی و ترانه رفاهان معمولات فارابی و وصف
ان حال گفته بصیرن بسار الهروی

بنفسی اغبد الحاظه تمهد لی فی الذنوب الرخص
بسوق کیدی اذامدا ویرقص قلبی اذامارقص
برهای حرم کل دیات اغانی و درعوص الحان بلبل رنات مثانی و لایم
وقت ساحر قاضی عبدالعزیز الجرجانی

فکان الاوقات فیه اکوش دیات و انشیر مدام
نعم معود و الف و صول و منی تستلها الاوها م
مغازلات طریقات چون محاضرات راغب مرغوب و منافقات حریفان
غلام جان چون قوت القلوب حبشی پرستان از اقامان حان بخش
کمال مجد کمال رسیده و سرود سر مستان از غریبات انور بفلک ابر
پیوسته و ملمع دل پذیر خاقانی در کوثر ارباب هوش جای گیر آمده

الملمع للخاقانی الشروانی
اذا مات الطیر غبت للصبح اجب داعی معاطات الملمع
هو بر خنده شیرین صحبت بیادان کوی تلخ ضراح
ارق فضله تها فالارض عطر خیره با بوی او ساح
قبأ صبح امشکین زده زلف بیوی زلف برکاز ساح
همه کوثر مسترق نغمه عود ساز و دماغ مستشرق بخور عود سوزان و زان
مکر این قول و لغز و زو ای بار عود سوز و نکار عود ساز

يك عود را بساز و دو كود را بسوز دین مجلس صفی الدین عید المومن واسطه
 قله نه اسن بود چون خواج هرون را فوت اطراب شراب نایتر کرد از روی
 استزادت مجلس و عدم تکلف و حصول انبساط گفت اگر صفی الدین ما را
 از خوان فضایل خود نواله دهد و از ذل طبع لطیف غلام بجشد
 و لخصه بنض این مستفی صورت همه تن شکم بیناند چه سود خواج
 بها الدین بطریق بازخواست گفت با امثال مولینا صفی الدین چگونه بجز
 لقب در خطاب بستند کتی بس روی با صاحب کرد و تقریری چون آب که
 همانا هارون در خاطر دارد که چون من خلف الصدق صاحب دیوان
 باشم و دره از صدق شرف خلعت در سبط رویت منعت و مرا بر
 زانام هرون و مامونست و خود حاکم بغدادم که مقرر خلف بوده و فضایل
 به حد و تعداد بیل اگر بر عادت خلفا او را صفی الدین خواندم مستغرب نباید
 خواج هرون با آنک شمت استغلو و حشوت و منافقت برادر معلوم داشت
 در جواب بطریقی که فنون ادا را مستجمع و صنوف لطایف را شامل بود
 گفت هر چند خواج ختن می فرماید چون این معنی صورت قضیه و حب
 حال است و آنها که بر زبان اشرف آنها رفت با سرها حاصل عذر را بحالی
 نمادند القصه چون کار او بواسطه عنایت ایلخانی بدو راه حلال رسید
 و برادر حکایات خیره کشی او و افراط در قیاس و استیصال ملوک عراق برای
 پادشاه مکشوف میگشت انرا بر کمال رجولت و وفور صلت حمل میفرمود
 و عین الرضی عن کل عیب کلبه

و چند آنکه صاحب دیوان از غایت دلسوزی و شفقت بر میان و جوانی فرزند
 او را این قدام و استنهاك منع می کرد و باده عاقلانه و امثله قبله

فوی نود که هر اسنه و قامت قتل چند بر بی کنه مترفع باشد موجب تخریک
 سلسله جلالت و داعیه اشتغال نازه غضب میگفت عاقبت روزگار
 جوهر خود را در استرجاع مواهب و استرداد رغایب پیدا کرد و سز نبوت
 الاسباب و الداء واحد بنویدا اعراض امراض مختلفه و اقام اسقام متضا
 روی نمود و همان الطبیعة قوة الهیة سائرة فی الاجسام بقول
 فعله واحد من غیر الشعور که مدبر ممالك قالب بوده از اصلاح
 ماده تعدیل مزاج و ربط اعضا عاجز گشت و روح جوانی که
 حایل قوی حمایت فتور پذیرفت هنوز ایام خویش عقد نکاح
 بگرفته بود و شب شبایش از صبح کسولت نتافته و بر غراش حواصل
 پوشش نکشته روزنامه عمر مقدر را بقدرت رسانید و از سر
 جای چندان خیاله و تکرر حریت و ندامت باقی نیامد

ادی الناس من اهلهم و ساوس و من دونها سیف المنین منقضي
 فغان از افتابین روح ساز راحت بود فغان ذکر کردش این جهان شکار چو ر
 در صورتی که بعمری نکاشت خورشید کوهی که بیسه سال سفت خود گشت
 یکی از اهل عصر تیار بخ وفات او درین دسبیت مندمرج گردانید
 ز قس صاحب فاق بهاء الدین انک ز مجلس حارس ابوان و قمر دربان بود
 بنی جهان کنیز سوی جهان باقی در شب شنبه بزرگ شعبان بود
 سال بر شصده و هفتاد و هشتاد و در سپاهان که از و خرم و آبادان بود
 صاحب دیوان در غرقاب توجه افتاد و من برک شیب را بقطران اشک
 لاله کوبه ابی داد و از خاطر ناده خود میخواند
 فرزند محمد ای فلک هند ویت بازار زمانه را بهایک موش

وفات بها الدین
 ای صاحب مجلس

نوبت بند بوزی ازان بشت بذر خنم گشت جوار بروی بل در دست
اگر چه دیگر اشبال و اولاد داشت که هر یک بر فلک معکب بدری تابان
در صحن فضایل سروی خرامان بودند اما عهد استظهار در زمان
حیوة و مستعد احراز مشایب و استنابت بعد از مآت او را می داشت
ولکن المنون طاعینون نکر لحاظ لها لا استناد

ذکر شاه زاده قید و موثر بعضی حوال
در زمان دولت او و ناخست بر اقصای بلاد
قید و سره او کما یفان بودند برش غازی و غول

الاسد پادشاه زاده عاقل و عادل کامیاب دولت از دست بلند و خورده بینش
دو زاهد و نزاع و قد صدقه و البی علی السلام العرق نزاع چون
نوبت حایت بقان عادل قبله رسد و حرکات آریغ و نمود لغو سبقت
گرفته بود حکم و نمود یا لشکری دیر سوز یعنی بسیار ناکبار آب آورد
را بنید و مقام شاه زاده کار که در حوالی نهر چند وقت صورت استبداد
در کارخانه محیل نقش میکنند و بواسطه آن در بنداشتی می باشد
از میان بردارند جناح ایلیان فانی بی شاعلی و اندیش پیش
پادشاه زاده هو لا کو خان رووند دایند قند و مستعز شده دم
عصیان زد و قدم دیر ه مجاری و مبارات نهان و بدین حجت متک
و منشی شد که پادشاه جهان جنکر خان در پاسبان نام برزک مشتمل
بر قانون مراسم ملک داری و دستور کلیابا حوال جهان داری و مالی از
موسم تقدیم و تاخیر امور و بکار به عالم توفیر و تقصیر هر دو را در پیش
و صریح و معین فرموده که تا از نسل او طفلی در ضیاع در دایره احیا

باشد

باشد نابریه مقدمات پادشاه زادگان بسیار و لشکری مران بل
اسود و لکن الحراب غریبا شوی و لکن اللضای مطالع
اشا حوا و ما شخوا و نابوا و ما بنوا و کانت لهم تحت المنا یا منافع
زیر رایت حمایت او جمع آمدند و پر حدود قلمش و کجک و اثرار
و کاشغر و بلخ و ماوراءالنهر راسته یافت و در میان مغول
خزایه مثل بر شجاعت و فوط انتقام لشکر آوردند و انتقام الاهوال
من وقت حام و گویند هر پادشاه را که لشکری متفق دلاور چون لشکر
مند و باشد و عدل و سستی بر صفت قیام قان و مراکب جیاد اسباب
تفجاف مملکت او در اول بند بر دکه تصدیق این مثل و تحقیق این تا و بیل
از بیجا متعین میشود که سالها میان او و لشکر قان مناوشت و مقام
قام گشت و چند نوبت لشکر دیر سوز بمذتهای دیر سوز او شش ماهه
راه بخند رشتند چنانکه لشکر قانی از آن که از آن توکی خوانند در
بیابان باشند اند و ایشان را بحجاب بر شخ اب باران سیراب گردانند
و تاب آفتاب ترتیب یافته تا بوقت زمان ادراک ربع که مدت
آن مهمل روز بیش و کم تفریر کردند و همه علوفات و علفات از آن خفته
آند و با وجود تحمل چندین مشاق و بیخود راهها چون شب بجز دلبران
دران و در بیان در زم صاف نهزم و مکتوب بوده اند و ما لعی غیر
مشکوری نوبت لغات بسر قبله در تاریخ ۱۰۷۰ بفسر خود
لشکر کشند او را در دستگیر کردند و کثرت لشکرش دستگیر نهادند
بر قتل او با وجود قدرت مبادرت نمود و او را پیش منکو بنور فرستاد
تفجاف از این حالت منزع و پریشان شد و این خاطرش هر دم از نسیم

تیغ لشکر او بر زنگان امتحان باری منگو بنور لعل ترا بساحت بالایی
 لایق بار بندگی قان فرستاد و از او سیلت تقرب بدان حضرت خست
 مقصود که در جمله ظفر نید و را بوزه و هر توبت که نصرت یافتی آن
 نواحی را در تصرف خود گرفتی علی هذا ناسرحد خان بالیغ بعزم ثابت
 وجد بلیغ مسخر گردانید و صفت لشکر او را این کلمات مناسب
 عزیزیت و کایت هنوز در معرض دهشت و تشویر بل حیرت و تقصیر
 عند هم القتال اقبال و الغیلة دولة و السیف سبب و العالیة غالب
 و الغایلة طایلة یثنا قول الی مقارعة النضال کالعلق المطاش
 الی المعافرة و الوصال یحبون حیاة الابطال فی حومة المکاشفة
 کشف المحب رضای محبوب شفه علی شفه المزیج و مایح را
 مثل روح ملوح شناسند و صیاح دلیران نشید صیاح قایمات
 غانات رقصات لاهیات بندارند چنانکه کعبه
 نزد ایشان هت در هیچا جوخ و شد کوش زخم زخم ترس و باور پس
 با وجود این شجاعت و شهامت هرگز در محاربت و قصد بویستیش
 بادی بنودی الا که لشکر قانی بقصد او حرکت نمودندی انگاه مدتی
 را ارسره دولت خود مستقبل او شد و این طریقه از روی عقل بنایت
 محسن است و زبان شرع نیز بدفع صایل قابل لاشک کوکب
 نصرت مواکب اویدا ایلغی می نمود و تمکین اوید روه اعلی ترقی می
 یافت از حرکت عنایتش باذ دولت متحرک میشت و در سکون رکائش
 ایش بله ساکن بوقتی که حالت ناگزیر الفی العود را قاذ و مبارک
 جای او گرفت چنانکه شرح داده آمد براق و با سمار و مومن سرکار جغتای

در بیان

بنده شان انسان نواز بود در حدود جغتایان نورب معین اسد
 براق با سماع این حادثه لشکر کشید و مبارک شاه از مملکت ما و راه
 الهی منصرف و خود را متصرف امور سلطنت گردانید و در اوایل
 شهرور سنه ثلث و ستمین و ستمانه بر تخت نشست و خزان الغوا و هر
 غنادر تحت تملک آورد

بسا که کج نهادند و دیگران بردند به چهار که نمودند و وقت مردند
 بیرون ملک بمیراث هیچ کس نماند بر خیم فوت باز و وصف در بیرون
 چون مید بواسطه تغیر احوال و انقلاب امور و قصد لشکر قانی از بلوچ
 و کجک در حرکت آمد براق خائف شد که سبازا قاصد بخارا و سمرقند
 شود و از تصرف او استنماع کند بدین اندیش مسابقت جست و
 بطرف قندلشکر کشید در مقام آب خجیر آبش افغانم برافروختند و باذ
 حمله چنانه شد که اجزاء خاک به آرام گشت

برونک برونجا کجا کجا شنید در نمر مغسل و زهره شیر
 پس لشکر قید و با اتفاق حمله آوردند که جاش کوه باشکوه از هیبت
 آن جوان دزه در هوا سبک شدند

و بخوش بین صفوفهن بدقتل سمرقندین عوج الاصلع
 براق عزیت بر هریت مقصور گردانید و تا بخارا ارفش و چون کوه بخارا
 پناهید و زینب حنک و ساختگی هتک مقابلت از سر گرفت و بوب
 بیش نهان چون از روز شمار خرندهات با اهالی و سکان خطای سر
 شمار و تکالیف افغان نهان و بر پیش طائفه و بر سافرت که اهالی سمرقند
 و بخارا اگر بقاء خود و سلامت زن و فرزند میخواستند جبریم از شهر بیرون

بیرون رود تا آنکه که بپرسد مانند در ایند و اینج داشته باشند
 غارت کنند و رکوب غارب مناهضت را راغب شوند ایشان با کار
 و مشایخ بشغلت پیش آمدند و مقصد کرد که بر هر هزاره و دویست
 تفصیلی سعی کنند و چند بالش دزجوانه رسانند تا در مصالح
 لشکر مصرف کنند پس اهل حرف را شبانروز بیاختن سلاح و اصلاح
 آلات جرب مشغول گردانید بعزم آنکه باریک خود را بیازماید
 و در میدان تدارك حوالای نماید
 تا بخت گرابوز کردار زد و ست اگر سبوی آرزو از لب جوی جنت
 و جوی درت بیرون آمد و آب دوی نیک نامی برقرار ماند و سپس
 الماده والا که از گردش طشت سر نگوشت و فلک طشت نام ذینک
 از بام شاعرت بر سنگ اذ باز آمد بطرف دیگر رود و چون مورد
 طشت سر کرد از کین وسط اساخود را حلقه در گوش عنایه در کار
 خیره گوش سازد ناکاه قفقاغ غول یا بچ سوار از خدمت فیدو
 براه ابلجی برسد و مقام آورد که براق باز طریق خود را می
 میسزد و عواقب کارهای نکرده و بر عزم استیفاف محاذات
 بالشکر ماخود را و سگان سرفند و بخار را معذب و منعص باشند
 از موده از موده و اصرار بر حرص و پیشه و از نمودن کار صاحبان
 و هوشندان بنود

چه شورید دل و پرهوده پای که دایم از موده از ماهی
 مسکوفان آن رکوب اخطا و اعیان اقطار را تحمل نمود و مانند رایت
 صبح در آفاق شهرت یافت و چون افتاب در جبهانگیری تیغ زنی

احتشار کرده و خله صه معورت زبیر را در قبضه استیغله آورد
 تا ما فرزندان مدتی که در کیتی مهلتی یافته ایم بمالت و خوش خوی
 در فاهیت و تن اسانی بسر بریم و غم گذشته و نا آمده که اندوهیت
 جسته آن زانیده و بلو بیت محنت آن افراسنده با شادان
 لك الحز فاسمع انك ناصح مضمی من فاسع اليوم بيفعلك عبد
 خورم بیاتاجهاتر ایند بریم بکوشش همه دست بکنی بریم
 مصلحت مصالحت و براتر از خنده هر یک که حکم ایجاد دار زدن
 و سر از خیر سلو مت بیرون نکشند تا با اتفاق علحور و توفیق لشکر
 معین گردانم و بکابوی بی حاصل از میان بر خیزد فحاق او غوا پیغام
 بکارد طایفو و مسعود بیک و هر کرا بخت با و در عقل رهبر و دید
 خبره مصلحت بین و کوش هوش نصیحت شنو بر دین کلمان را که
 کوش و اکوش خرد و تقوید بازوی اقبال و خاتم عین دولت را می
 شایست پسندیدند و گفتند محض اندیشه صواب و خلو صه
 تدبیر درت اینست و برین مزیدی نیست برین قرار بنیاد قرار
 افتاد که حالی ترک سعی ستانیدن از ما و راهی کیند و میان
 شاه زاده کانه بعد از چندین مقالات ملو قات افتد و در عوض
 مطاولات ملو طفات رود و عقد مصافات بنند و حساب
 محاولات را بر اسباب رسوخ مفاصا نویسد پس در دست قنوا
 حوالی رباط ابو محمد نرسب طوسی ساختند و رامشکوان بر جنگ
 جفانه برده نوا و عشاق که آواز معهود ایشانست بنواختند و مرکب
 اندوه و عناد ایل کرده غناء بیله بیله کوش کردند و از سر غنی

مودر غنی
 معیار عقل و دارد خواب و فروغ روی در ماند در در راحت شخص و غدا
 نیروی طبع و آلت نطق و هیفاء خون دفع غم و شفاء دل و راحت روان
 اصل بخا و منصر مردی و ذات حسن عین تواضع و تقی لطف و سریان
 چنان دولت که میوسته مقابل هد مکررها آدشی در کان حلقی کشید
 بیات رطلها آکران سبک در کشیدند و بتالیع و تفریح از ایشان
 مولف درین غزل قوی مؤلف محرم سکنت
 ای ترک کران سنک سبک روح چه داری کرمست کران پاسک آن بطل باده
 اگر چه پیش ازین آرد روی دور روی دور به بیغ کینه میزدند هالی
 هم رخ گل بصبح اندر زلفی هر تن دل چو با دام آند و مغزی
 روی در روی ساغر زدند شهرزادگان با یکدیگر خویه رز خوردن
 و لباس یکدیگر ملتبس شده مدیکرو اندای گفتند و روی زمین
 تا از بس خرمین چون جهره عاشق اشک اندای گفتند و روی
 زمین تا از بس کردند مبروات موافق و محکات عهد و از طریقین
 استیفاء رفت که از نفاق و شفاف دور باشند و با اتحاد ابقا
 مستطرب بعد از انحلال عقود عقود و اضحلال مشا و نفاقر مقرر
 شد که هر یک از شاه زادگان به هزارها مهرود و کارخانها
 خاص که بخاد او سرقند داشتند قناعت کنند و علفیوار لشکر براق
 در بیلقا و قشلاق معین گردانیدند و قد و لشکر خود را از آن
 طرف بخارا ای داذ جناح ایشان حظی فاصل بودند میا
 بخارا و براقان ازین جهت لشکر براق تنک عیش بودند و هم
 صلح

صلح بر سر طیش خود عن قریب لشکری از طرف سنکو تهور متحد
 شدند لشکر قید و برای منافعت ایشان از بورت خود متفرع گشتند
 براق عرصه امانی خالی یافت باز بخارا آمد و در او آخر شهر سست
 و ستین و ستانه سعود بیک در رسالت پیش ابا قحطان فرستاد
 و اظهار مصادقت و مخالفت کرد و نظر او از سال و مراسله آن
 بود که احتیاط کیت لشکر و کیفیت راه گذر کند و در خیال محرم
 و بادل مقرر داشته که قصد این دیار بیوند بامید بهی
 ربابه باضی و آسی و سادها ندد و فیه واخشی اند و در به
 سعود بیک بقا چون نام خود سعود و غری چون عقیدت او در
 و دی مامد طالع مقبله قوی از آب آموی بگذشت و بحر منزل که
 رسید رعایت طرف احتیاط را در سراب با معتمدی بخا بداشت
 و در سمار دانت آن و التزام طرفه یقم خرم میالفت کرد چون اوازه
 وصول جنان صاحب دولتی روشن روان رسید امر او حبل
 دیوان شمس الدین اعزاز مورد و تخیل مقدم را شرط استقبال
 و کرام استقبال بجای آوردند صاحب دیوان اگر چه بر مرکب
 فضل سوار بود اما پیش شرسوار معالی پیاده شدن واجب دند
 و هر چند مالک عنان کارم او را علی الاطلاق گفتندی چون
 رکابش برسم پای بوشی اقامت کرد سعود بیک از روی احتقار
 گفتندی چون رکابش برسم پای بوشی اقامت کرد سعود بیک
 و راه از در اکت صاحب دیوان بوی نامت زنشان خوشتر
 یعنی تسمع بالمعید خیر من از راه صاحب دیوان جنات خود را می

پنداشت که اگر آصف بر چنان صارف او شدی از روی انصاف در
 صف او صاف خوانی و نشان را بی خود بزمان راندی
 ویتعظم الاخبار قبل لقاء فلما دارينا صغر الخبر الخبر
 اما درین حال جز نتوانی بخت آمیز و تخیلی غیرت انکیز ندی شد
 و جواب آن در کفنه سینه بھر گذاشت تا بوقتی که فرصت انقا ذ
 لشکر حضرت باب الحانی تافت و با بش عزت خاک دیار او را ساد
 غیرت و دبار داد و اینجا مقام آن قصه را بیست مسعود بیک بیند
 حضرت رسید و ترعب و تاهیل و عاطفت و سور عایشی فراوان
 یافت و او نیز باشارت و ارسل حکما و لا توصد در ادای رسالت
 بعبار ذایق و اشارتی لایق و تشبیهی و صمت اختلول و مظهر
 دلپذیر تر از سحر حلول
 دق لفظا فقبل فخر حرام راق معنی خلیل سحر احلالا
 در تمهید قاعده موافقت میان دوزدشت و درنگ رنگ یک
 زنگی آمیخت و از ترکیب الفاظی چون آب روان نقش مقصود بر آنکس
 همانک از مهر نشان این کلمات در نشان عقده نثره و ثریا و طرف
 کمر از چون آبکسخت ابا قاجان فرمود
 نه کف ساق لوسناک بکفه سماکان شفاء کل سقام
 سه و اراق داح عتیق عقیق و شاد و کاسات راح رهیق و اراخو
 چشم خوابان مست گردانیدند اما هنوز چون بخت و دولت خود
 بیدار و در کار بود بعد از گزارد و پیغام و اختصار بسور غامی
 و انعام مصدوقه جواب هم از برده موافقت مصالحت بر حسب

و دناهم کادانو و ارباب بافتاع در بر است معلوم گردانید روز
 سوام در بفرس سحر حال نوع لغوی مشاهده کرد و ابرید کانی در حق
 خود معاینه دید اجازت انصارف خواست ابا قحطان ترلیغ داد و جمع
 اوی توقف بیرون کرد یا ساند بر نکاو روی یک جمله زیر آرد
 اگر درازی امید باشد س میدان رفین نور در جوشوق و فراخ رو
 جوهر سبک گذر چو جوانی و قیتی چو روان بای غزبتی که هزار
 بار بر فوق کیوان بهاده بود بگردانید پادشاه و امرا را از تحلیب او
 حالی ندانست افزود دانستند که بشتی نمزد که باز روی او نتوان دید
 و علی البقیع بکمان باطل بادست نیاید نثری که ز فضا کمان
 بیرون شد ایلمی را از عقب روان فرمود ناهر کجا در باید گرداند هیبت
 لایخاف در کا و لا خفشی من یقدر علی مرد امس و لم یسخر و لام با و لام
 اسبان قباغ آسوده استاده و مرد ذبیرک و کار افتاده چه جای
 توانی باشد حنان راند که در چهار شب از روز مکنار جیحون رسید
 چون خدمت براق رسید مشاهدت حکایت را تقریر کرد و لوح او در
 نهضت بدین جانب مزید پذیرفت
 نوکوی حکم کارش بر بیدی رفت پیش قید و ایلمی فرستاد که سبب که
 سبب ضیق رفقه علفخوار در بورخی که معین شده بود لشکر زندگان
 نتوانستند کرد بالضروره باز بخار ابقل کرده شد اکنون ابا فاما ملکی
 عرض دارد اگر قید و اندام صلیحت داند لشکری را رسد فرماید تا من
 اذاب خون باز بگذرم و انش فر خود را در خاک فروغ دهم و طرفی از آن
 مالک بیکت که من این الوکه مطابق رای و ارادت قید و افتاد و وفق

شن طبقه بر خوانند چه گفته اند نیکست آنکس است که صید مفسود
بکشد دیگران ببرد و خورد مند آنکه بتبع بیگانگان دشمن دولت
خیش زند حواست تا نقطین او کند و شجره بقطین دولت او را که
دود با لاکش بود بصر هر ابا قاضا نابیز گرداند و جها نه
از شط و شکایت و جفا و قنات او اسوده گردند و جواب
دل نمود که ما نمود و بر نصیم این غریب و نصوب این رای تحریض
نمود و بر لیغ فرستاد که شهزاده کان احمد بوری و تکی و بالغربا لشکریا
لشکرها خود مساعدت و معاضدت او را از اب پنج و معبر تر میگردند
و حاد و مشارک شاه و قحاق با اتفاق براق از گذر امویه عبور کنند و کوا
جوی بزرگ و بانبال ان حیوة که معبر خوار زمست و کوا جوی کر جک
از گذر منک کشلوع در آیند و یکجای جمع شده در اهتمام رایت براق
باشند تا این غریب بتصمیم رسانند چون ایلی مراجعت کرد براق با احتیاد
و استعداد مشغول شد خب یا سا فرمود که هیچ نفرم یا سا خبر شنید
و چند آنکه بایند جهت لشکر بستانند و چریکیان علیق هر یک سرب
ا هر روز هفت من جو دکندم دهند تا فربه شوند بدین واسطه
خلوی تمام شد و چندان کاوران که در آن دیار یافتند فرمود
آنها را کشتن و از بوسه سپر کا و خواستن الحق سپری که از
بوست سازه کا و عجاین سازند نیکو دافع بتر حوادث لیالی باشد
بدین موصبات خلوی در مضایق ناکامی افتازند و کس را بحال
دم زدن پی و بدین بسنده نکرد جهت ساختن با محتاج
لشکر و تغارات ایشان فرمود تا بخار او سمرقند را غارت
کنند

کنند باز مسعود بیک که بی رحمت آسمانی بود او را منع درد و گفت
تخریب لایمی موجود در قبضه تصرف بادشاه بتصور استخلاف و لایمی
موهوم خارج از حوزه تلك مقتضی حرد و کسات نیامید و سمیر
قد رعایت باید کرد که اگر این کار در عقد امتناع ماند و مراجعت
افزار محارای عوی و زلی لشکر بادشاه را مدد نوانند داد براق
چون سخن حق بشنید و جواب نداشت در خشم شد مسعود بیک
را هفت جوب فرمود زدن امانت از ضارت کشنده داشت و او
بر مشرب اعظم الجهاد کلمه حق عند سلطان جایز فارتکست پس از
غارت کشیده داشت و او بر مشرب اعظم الجهاد شاه زادگان که
بحکم ربلغ قید و استصحاب براق را معین شیده بودند جیاد و
مبارک شاه و قحاق اغول بخدمت او سوختند و امراء پاسا و وزیر
و پاسا و کوچک و مرغاول و چراکنای همین سبیل دیگر شهزادگان
تخلف کرد و براق صد هزار سوار عرض داد و در سه روز سبعی
و سببی و ستانه از آنها موبکذشت و بخارسان آمد و از حد بخشان
و کشم و شورغان و طالغان شده و مروجی و مرو شاهخان فارتک
سایور مسخر گردانید و از شعراء مصر یکی در حق او گفته بود
رای می که بر پشت خود انداخته زان می توانمی بکری بپشت
ه را سای بخرای دیگر یکی از حاضران این بیت املو کرد در جواب گفت
ازین سیاق نظم معنی حاصل نمیشود همانا راهی از قبیل افه الشعر
مرد واه السوء بوده بلی حنی اهام و رابط الفاظ بدین وجه پسندید
مخافتد

زان روی تو آوی بگری بی شک کار تو بر پست خود انداخته
 در صناعه این حال میان شاهزاده قنجا و جلوه رنای گفتاره شد قنجا
 آذوده گشت و خیل موافقت که متبرع بنور بکست و بیشتی که هیت
 از همه روی پرمی داشت نمود و بال لشکر خود فرجعت کرد در راه هر کجا رسید
 دست غارت برکشاد و بخارا را ازین جاشنی در نصب نگذاشت الفقه
 براق بهوس استصفا مملکت ایلخانی عرصة تنویر اطول و عرض داد
 بایشان بر براق چنانکه برق در مکان اجرا سحاب نفوذ یاب پذیر لشکر
 شاهزاده بنشیند و آیند و ایشانرا بعد از طرد و عناد مانند کوکب
 که از انسلول بیع یک سواره، چرخ متفرق شوند منزم گردانید
 و در میادی، خروج کورکان ایلچی را پیش برادر خود نکودار غول که
 در بندگی حضرت اباقا خان بود فرستاد معلم بدانکه ما بال لشکر
 چون بحر را خرد رنوج بر عزم تفرح ملک اباقا از آب آهو عبور
 خواهیم کرد و آن دیار را معرکه جهلک ساخت باید که آگاه
 از روزگار و مترصد کار بیگار باشد خط را در جوف قلب
 بقیه کرد چون ایلچی تبلیغ الوک براق بجای آورد از عقب
 رسد که براق اناب گذشت و بال لشکر بادشاه دستی بهم انداختند
 بل بسیار سرد رخا و بپیش در ره راه اقامت کرده و استمداد
 لشکر و استنهاض رایت ایلخانی نموده پادشاه نیز مستعد کار و
 مستعراش جوب و کشته بحدود اذربایجان و عراق آمد بخت
 را بال لشکر موفور راهی محضور در مقدمه بسمت خراسان
 نزدیک بپیشین مدد لشکر کپس زار دانه فرمود

کاه بروج الصبا علی العجل و باحتشاد لشکر از اطراف ممالک معوره ایلخانی
 چون اب از سحاب و انش از اصل و صم صلب جدا گشتند درین میان
 نکوزار از سر استعداد بال لشکر خود کرختی راه کرجستان گرفت و در روزگار
 را خود چنین است شعرا اباقا خان خوت که اول متذکر حال او سود
 ناعصیان و نمودار چون امراض عادی بدید بکوباد شاه زادگان سرایت نکند
 شیر خون نوبه را بال قدر لشکر که منشر و حاضر بودند بر اثر او چنانکه
 هجوم بخوم در عقب شیاطین ساری گردید فرستاد بعد ما که ملوکات
 و فقیه دست داد

خوشی برآمد زهر و سیاه برفتند کسروی و همکار
 مکار و محارفت دراز کشید و مصاولت بمطاوالت انجامید
 سکر نهاده را زامراء نکوزار حمله آورد و قریب دانه صد هزار
 اعوان بشرا بوی قریب مرهقات گشتند و بال لشکر ایلخانی در آن
 کروز فیروز قس مطر شدند و بمدد توفیق بانی در حمله متوالی
 سکر نهاده در اقبال آوردند و فوجی تمام را از آن لشکر دریغ
 در مار کشیدند و برخی را در میدان گرفتار نکوزار سامان قرار
 ندید بآنکه هزار سوار در باطن کرجستان رفت و پاد او دملک
 دار استیل و و استیمان زدود خیر خود را بوی دانه تلک بمصلحت
 و نظاهرت او از غامه مخالفت مأمور ماند فوج کرج را داخل بخل و
 عقیدت در حرکت آمد قصد پیوستند تا نکوزار را هلاک کنند
 از جس مکیدت افشان خبر یافت بتلفیق ملوک توفیق النار
 ولا العار و اللنه و المنة و لا الدینة بخوانند و بقوام عقاب در

خوابی لیل کلون الغراب و مثل اللیل الخفی للویل خود را بیرون انداخت
و ایلی حضرت روان گردانید و در مقام اعتذار زیاده استغفار بعضو
و انما فی الخان تو مثل نمود چون شرف بکشمی را در نافت ابا قحان او
را نزلت و سوز غایتی و فوزه بکم استمال کرد در عب و هراس
و خوف و یاس از ناصیه حال او کم کرد از تغییر تب و خروج از ریم طاعت
سؤال نمود عرض داشت که از یراق خط آمد مثل بر اشغوا و استغوا
و بحریف از جاده وفا و اخلاص هر چند حقیقت نمیده انرا منکر بود
ایلد برها در و کوکاحی مویران اقدام محریص کرد ندکیفت ماجرا
کاجری بوقت عرض بیست کرد ازای باده بنیان حقوق نادر
حصیان و عموق تیغ حقیق کون قورجیان را بچند قطره
از عروق حبل الوردی محضوب میفرماید سرانیک برز
تیغ فرمان تراست و اگر عاطفت بند پرورش آیت غیر معصوب
بر میخواند و بجلعت ابقابند را مکت تدارک آن و هشت در نیک
بند کی می دهند از عفو کناه سوز که شفیع هر مجرم و مجرم هر
داز خواه است غریب نمایند فالعفو هم المحرم نه مواجب الکریم
و بقول المعذرة من محاسن الشیم
خرد را می بیند ز چشم را خوب کنه را عفو شوید جام را آب
و من بك شوط همة بعيدا فتنی عطفت سهل قرب
بجا وزت العفو من همتها فنب ذی العفوک با و هو
و احسن انی احسن ظنی وار جوان طنی لا یحیی
از استماع عبادتی که ترجمه ان این کلمات بود بواعث مکارم پادشاهان

و دوا می مرحمت خسروانه در هفت آمد و مزید عیاطفت بعد از عفو در
قدرت مبدول داشت هر این حسن اعتذار و لطف مقال در استقامت
عثرات نایتری عظیم دارد آورده اند که چون ما چون ابرهیم بن
راما سور گردانید قال لا انی شاورت فی امرک فاشاوروا علی
بدکم الا انی وجدت قدری فوق ذنبک فکوت القتل لله زم
حرمک فقال یا امیر المؤمنین المشر اشار بما جرت به العادة
فی السیاسة الا انک بیت ان تطلب نظر الامن حیث عودته من
العفو فان عاقبت فلک نظیر و ان عفوت فله نظیر لک فان جرمی
اعظم من انطق فیه بعذر و عفو امیر المؤمنین اجل من ان یبلغ شکر
فقال المأمور مات الجحد عند هذا العذر امره صلح قربت
را که قریب شاهزاده بودند و دام خدیعت در شاه راه او نهاده
بر تیغی در ریغ گذرانید و نکو ذارید را بقورشی توپین که صورت
کر طبیعت مانند او صورت را انشا و ککل و قفلی
و قلع و غ بر منلحه بود سپرد چون این شاعل کنایت شد
و این هم ساخته کشت با معانی وافی و معانی شافی و حکمی جازم
و تدبیری جازم و لای بی و بختی جوان این شاعل برای انجا د
عمر و نسکی با بصیرت در عارض هیئت براق باج نومان لشکر
چهار غریب بله در شرف روانه فرمود اینای توپین را با بودیم هادر
بسیل منقله از مقدمه بفرستاد و رایت نصرت مکار پادشاه
زادگان بر دار و قیر ابای و اهلی و نکسی و نکو دار و هو لا حق
و لمراد غول آفا و از عینون و مار و ق احمد و کوجک و تیمور

والیاق و منکاد و عبدالله بسر بولاك بادرجی دارا چوك بر قال
میون و طایرهایون در حرکت آمد

فخاش علیها البحر و هو کتاب و خوت إليها الشریب و هو نصال
چون بساط خراسان بساطك مراكب لشكر الخفاف بریسط محیط فلك
سرافازی کرد و لشکرها ان حد و دج جمع شد بد علم حضرت رفت که بیان
براق و شمت و مخالبه محامل بسیار دفته و لشکر الخفاف در مدت يك سال
که براق الخفافات ساخته از عجاج از عجار تمام یافته اند براق داد و میر
بهادر بوزه که روی دزم بهادی دشت سباه صفدری در از عهد بشاه
را دانستندی یکی را نام جلوتر تایی که کمان اوبقیس نه کمان چون چرخ فلك
دست خوش هیچ آفرین نکشت و دیگر مرغاول که با حصول شجاعت و فزائگی
دکال بردی و مردانگی علم بای یعنی استعمال حجر المهر بنك دانستی و دعوی کرده
بود که اسب شغرا در دشت لایك بیند فرو اسب را در لالطاق اطلو و کم
والا برای استعمال جام را اسراشان فود کشایم و غد زین خشك نکرانم
و پور بها بدین بیت از قصیده که در مدح صاحبش الدین نظم
داده بود او را خوانده است

مرغاول فزاق تو در ملك صبر کرد بالشكر براق بغارت برابری
ایا خانك ككرا بطرف هر اركشید و در مقام آب سپاه اش محاربت را در
برافروخت

چو ز در سر کوه بر تیغ شند چو باقوت شد روی کیتی پسند
خبر و سر بر ز بر جدی گوشه قاج مفرق اشکار گردد از بیم تیغ فوریان
صیاح سر تار در غامض احجاب گر بختند ابا قافا اسباب هست

فیروز الملک با شاهلره محضی
اولان بخاورد

چون چشید و شرفید و فزود و شکوشت و شمش دل و رستم توان زمین را
از ترض مراكب دوین بن کردانید

و ترهب نایا البت و اللبت و جرم فكيف اذا كان اللبوا له صحبا
و بخشی غباب البحر و هو مكا نك فكيف بمن يغشى البلعدا عیا
انظر فديكو براق بیز بادل قوی و در وقتی قام و شوکی و افرد در میان
لشکری که روی خود را جزد در مرهقات مصقول ندیرم بودند و چون
ابروی خود پیوسته کمان کشی عادت کرده

قوم کانه متون الخيل تنهم و ما سمعت بائيات بله مطر
برشت غبار فنت تا اوج آسمان برخواست بعد از نشو و نه صفت
و تعب لشكر قلب و عینه و میسر و جناح و ساقه پیر دلان ججو بهادر
کینه و ربا راستند و در قلب خریقان چون عادل عاشقان از هول
دزد و داع

يلك و شیر بچشند بر هول علم نه از نسج های جان زیاد شمال
و السابقه الجرد نصر هل سز با مزل سلمیه و طرب سلمی

والارض قد خفيت فعز على الفقى و هنا نامل الخص منكب
و الجيش قد ملو عالملا فكانه یتم طغی في موحه الختذب
عرصه مجادلت زایدست بقضا بسط و قبضه اسافر قبض کردند و زنا
در میان بصد هزار دهنه نظارک

تا اشر اقباله که بالا گیرد تا قبضه شمشیر که بالا پذیر خون
دلبران معکریں بر باد یایان آتش سیر خاك را از اب حشمه تیغ سیاه
گردانیدند چون اسباب حارب دایر و کوس طعن و ضرب مالا مال

سد آسمان آن کود نیره جاذب غبار در سر کشید و زمین از برف سنا
 و ماکوله الاغادر هفت الطی برها قرا و دائر و صفال
 جکت رونق البیض الحسا و لها و لیس طالا الغود حمال
 آسمان صفت نروا هر بخونم بن دشت زمین شیش شد و آسمان کشت هشت
 بند کواکبه و الشمس طالعه نودا بنور و اظلام ما باظلم م
 تیغ با کورد نای زبان سر زنی در آن کوه و سپردوی سخت پیش آورد
 ابروی کان بیک کرشمه از گوش چشم چون نای و کخون بر دروان
 کوه سر که بتداعی کمر و کوبال ملزم می شد تیغ آبدار حکم قاطع
 از افضصل میرسانید و وثیقه عمر او را بخون سجای ساخت
 معافقه براق با جادهای ربای از میمنت در آمدند و بوقت ملامت
 المات وقع لو تكون بیدل تصنع رکنه تصحیح نه
 میسر را که در موازات بود و بارغون اقا و وسکتور باند کشت کشته
 بر گرفت و براند چنانکه با ذصبا بر سکنه ورد و ز دور میسر
 نکود وایشا نرهد و زخم زد ویدان سو بیرون شد ناعمر را
 بردارد خود آن علم از آن ارغون آقا بود او بیاعس بود چندانکه
 با ذرصولات مترادف و حلات متعاقب در گذشت نودیک آمد که
 بر افغان کوی مراد و ظفر را بجوکان شهادت یهوی مقصود رسانند
 سنای نون مبارزه شد و بر سر صندلی بنشست و گفت هر کس که
 امروز در حومه و غایبای ثبت و متابرت نیفشاردم از اجل کوم
 از اخذای داند و روان جنک خان ما اینجا جان را در خواهیم یافت
 و بود شمن قاخت بدین سخن لشکر را سکون جاشی حاصل آمد

ملک کشت
 ز کرد شواران دانه

و باز کرد

و باز گری نمودند مدارات بمباران بدل شد ثانی الحال عز م
 مقابله و مقابله کردند و دوی باصالت در مصالک و اهلالت در
 مطاولت آورد

کان علی الحراج منه نارا ویدی القوم جنح الفرائش
 سقی الدم کل فصل غرتاب و دوی کل دوح غیر فاش
 بر مانند تکر که از مناخل غلام درزان سود روان کشت با قاخان
 کالشمس الی السیف خربا القعد و النضر کان صباه مبتلی
 مایهادران لشکر که در کوه تیره باستان تیره میره می نمودند و با یکسان
 کربکان آجال بودند در از می گفت

کانهم یردون الموت فظالم و انشقون من الخلی و یحانا
 در حرما کادزار اند و برد دشمن کادزار ماند بوقت لا یطبق اللیت
 فیه مساوره و لا الذب احتیا لا کری بخاری در منقیب الخانی این در نیت
 و اسوب نظم پوشانیده است

و ثقیان
 در دندل

زیم زخم او ز نهار خواستند پیش او برو ز جنگ بسمی و بلیک و ضیغ
 نهفته دیم در جنگل بشانم هیچ بر کرد نهاده دهره در تارک ترفه مهره
 عاقبت مرغاول را که مرغام اقدام و صام انتقام بود لب قیصر را
 لان خول بستی بتیر جرح از مرکب حیوة فردا آوردند و از مسر
 یوار جاشی خشانید جلای بنز موی باوی تو کوبود و سبا
 دشمن را بشت و پناه و بلخ السیل زیاده در د و نوح ضحیح وی ساختند
 و بسیاری از برامان در حوم مشارکت عرضه جام کستند بر آق شاه راه
 اینفعلم الفراد الموت الاقلیله و اغابت اغتنام و زین مراسم شمر بوقت

بوقت آنکه درست مغربی درین صبح غروب نهان هواست شد و ماهها سیم بر رخ نخل نیلگون اسکار
 کشت از دوی عجزیت نمود و آنکست بر دسطلان لشکر باده برداشت بادیم ریزان اشک حوت و دلی
 کدازان در دانش غیرت برهای جیحون چون کرد بگذشت از اهرام خلی الهزیمه فالخت
 دکان لهم لیس المعصر عاده فحاطت لهم منه السیوف القواطع سراپوده و جنام خاویه علی عروشها
 مانع من اعتصام و سفینه استلای پادشاه کامیاب کشت لشکر با انواع غنایم کشت بازان و چون
 بازان در شکار نهوتان است و دشمن در بادیه یوان و صاویه خذلان سرگردان پادشاه برقرار است
 پیشین را بالک کز کوه درخشان نقیب فرمود و بر غم توجیه بارد و در خاص فتح و ظفر زمین بسیار یوان و زبان
 نصرت کوبان در دکانش کوه حلقه کوهن آفتاب پیش هاسن کوه غاشبه کشت روزگار عنان
 برداشت چون بفراطع چون بفراطع میمون و شکوه دولت روز افزون در مستقر عز و حلول نزول فرمود
 ماسع قطان افطار بنیادان این فتح نامدار مشرف ساخت بر قاعه رایت عدل و انصاف را که
 موجب دوام پادشاهی تواند بود برافراخت گفتی فتنه کی بنشی از بای اگر نه تیغ تو
 کفشش سر براق از آن طرف با مقدار پنج هزار سوار در اضطراب و قلق بسیار و پریشانی کار
 کوهی که بود طره مشکین انبجار بار بار رفت آثار آن جهان بر احوال او ظاهر و نمود سخت و دیار
 متکاثر و متواتر با آنکه از دوز کار فلاحی نند او را از فوجی نفوذ بانه نهان واسطه سفت که در
 حومه حیا اتفاق افتاده بود دوی غموز قوی محرم که آن بخلک اعصاب و اعصاب حرکت ارادی بنیان استغفار
 است باز ماند جنایم محف جونی حبیب مراب فخر کشت بجای عنایم عماد از سال
 پس دعوی کرد که قلو ده اسلام را متکدر شرم ام و او را سلطان ضیاء الدین لقب نهادند از ایلخانی
 فندق و ستاد و از خلف پادشاه زادگان و خلف سعاد و تفرق لشکر و حال مضطر خبر دادند و در
 بختی بروی نهاد و فرمودان شهنزادگان جمعی که آمدند آزرده مراجعت کردند اگر دیگری اندر بوزی هم
 کاشی و دگر او سخن خود را دیگر کرد و بیورنی که با اتفاق معین کرده بودیم خرسند نشد تا نماند لشکر را
 چون ناخوش خود در وقتیک سار خود کامی داد کام طلب العیر قریب با این جواب ربیع فرستاد و تفار و
 علوفه لشکر را معین کرد و گفت این رفته در بخارا باشد و از هر طرف لشکر بایزد و پیوستند بجای
 هزار سوار عرض داد و خراسان فرمود برگرفت و در محف نشسته بالک بر بستان بیرون رفت
 که از شاهزادگان که در غم توجیه بیله و شرف تقصیر کرده اند و از خدمت او مختلف شده انتقام کند

بدین خیال براق تبکی داروان فرمود تا احمد بوری را احضار کند
 بر زبان براق سخی گفت که اگر تره نماند و محاربت ضرورت افتد و در جنگ
 کشته شوی چگونه باشد براق گفت آن راه او باشد همچنین باسا و برزک
 احتضار کی اغول مباد در کشت اتفاقا براق سخی در شکارگاه یا اهل
 بوری رسید و با وی معدودی اندک بودند چون استشعار داشت بخت
 براق تابی نمود و بسوی حجر خود روان شد براق تبکی از عقب تعاقب
 کرد و مبالغت می نمود احمد بوری بوی انداخت براق دو جواب هم بوری را
 کشاده از بر مقتل آمد و بر جای سرد شد

ای جیحون کرم رو هم از دست کم و سرد و از طرف دیگر باسا و در خدمت شکی
 رسید ادوات که اندیش براق بر حبت و حیرت او بر شرم مطلق منظور است
 باسا و در بخارا سابق خدمت با شکی اغول مؤکد داشت بشاه زاد
 سالف حقوق نعمت خود را بر دم مغول در ضمن این عبادت تفریر کرد که
 چندین مدت با خنجر از به ما بر نشسته و جامها و ملون پوشیده و کاسا
 مزوق از دست مادر کشیده مکر مکافات آن حقوق تا امروز آمده
 با مادر دکان از درها هلهکت نهی او را استبعاد کرد و گفت قسم خوهی
 بدادار و بدیدار که بخیر احتضار محرم و مکر و مکر و مکر و مکر و مکر و مکر
 ام و در و قبول انبارادت شاه زاده منوط است و در کردار از حکایت
 بود که نوکری از ان احمد بوری بخیر از کیفیت وقوع واقعه او پرسید شکی
 اغول را قصد براق محقق شد باسا و بازگشت و بالک خود مقابل
 باسا و بخیر رفت تمامت شاهزادگان از قصد و انتقام او آگاه
 شده میفرگشتند و باسا و باسا بر امر امتفق شدند و او را پله کرد

دستور حضرت قید و کشت تمام لشکر بآن ساله چهار دادر کردن انداختند
و از مجبور و مژده و بباکی براق استعدا کردند مدایبشان را بنواخت
و بورت معین نمود براق دونق از کار دور و خوش دپ از ساخت
سینه مجبور دید بناکام با خاتون خود نوکای و افراد خدم

فروخته ان کردش جرج دم بخدمت قید و پست چون کار از دست
رفته و بخت چون دور کار آشفته و بولک فم کایش بزبان اشک
این بیت در صنعت نرید چون بغایت آنرا نریدید بر بیاض چهره
بسرخی دم زده

دور کار آشفته تر بازلف تو یا کار من خاطر قند و از افعال
ناشوا او متملل شده بود و زمانه عفو و اغاض را متملك بخلیص
اورا از عقل رخصتی یافت چه بك نوبت آت و العافین غلظت
را هر چند از معنی آن خبر نداشت بفعل آورده بود و نرگفته اند
آزموده را آزمودن و بیستانی شیر شریزه را بتوقع موافقت
خاریدن و دشمن را از قید فرصت دهانیدن کار دیوانگان
باشد عاقبت او را شریخی بخریج کردند که بدان جام عمرش
به شراب شد و میاط اقبالش نمونه سرب و حاصل دور کار
از گفته کاتب این بیت درین کتاب

اقبال البراق و مبض برق تله شی حین شامه العنود و ذلك في
اواخر شهر سنة ثمان و ستين و ستمائة و مدت ملك او شش سال
بود چه شش چه شصت چه ششصد و چهارم و خست
ذوال و الملك يعقوب للملك المتغال ثم مر حال این ذکر

از براق

از براق چهار بر سر ماند نیکمور تو را هولا دای
بعد از ان ببران الغوجوبادمان بالشرکی بدیشان ملحق
شدند و چون در نصار بیا این احوال برفشان رباعی مزید
فیه گشتند و اسباب مطابقت را مانند بناء مضاعف مدغم
کردانید با اتفاق یافتند و مخالفت آغاز نهادند و از
حد مجند تا بخار دست نخریب و تعذیب بر کشاد از بلو د
ماوراء النهر که بعد از مدتی بواسطه اجتماع پراکنده کان و
ایتلاف از خانه برفتاد کان امید عمارت دیار و انتعاش کان
دران دیار حاصل بود باز ان دیار عاطل گشت و مدتها آن نوحی
مجازیه الفریقین و مکادح العکریه از امن و خوش دلی و رفعت
آسودگی که مستدعی نمیدن و توطین باشد مجبور ماند چند کورت
میان ایشان محاربت افتاد و هر نوبت بحکم خرم حضرت لشکر کوفت
و منصور شدند و مخالفان مکسور تا شهر سده احدی و سبعین
و ستمائة صاحب دیوان در بندگی ابا قاضی عرضه داشت که میانه
قید و دیگر شهرزاد کان بواسطه بلو د ماوراء النهر عرض مجادلت
مبسوط است و هر کس که انجمن کن و استعدادی یافت بدماغ
خود خیالات محال راه و از مصیلت باشد لشکر را فوستاد
و آن دیار عرضه خرب کردن تا شاقل به طائیل از میان بر خیزد
مکم تبلیغ شد که نکی بهادر و جاد و دافک تر کان
و فرسان هجاء بجیش زدودها با حقادها حق بصیق درو وها
حاراروند و مثل ان لشکر در اهتمام امر ایوسف و فرغ دای ببران خنور

وجود غذای و املو بوقا بخواردم و بیکبارگی آثار عمارت ازان حد و حدیث
گردانند مثل است که کوك زردند نه نیاید آموخت

نومادر مرده را بشویند میامونه محکم قوتان چنین لشکری بیکران روان
شدند از وصول آواره لشکر بقول مسعود بیک مکرخت و بسیار
از ارباب بخار و سرقتند جلوه وطن کرده با طرف بیرون رفتند
و بیش جان وطن خرد در خواب ندیدند و با باندجوی مولیان
این ترأسه گزار دند که

فما وطنی ان فانی تک سابق من الدهر فلنعم بأكملک اللهم
بهران حسو ربالشکر بخواردم رفتند و کرباج و خنجر و قوش را
قبل تمام و تاراج مفرط بتقدیم رسانیدند و از طرف دیگر یکی نهاد
بالشکر هفتم رجب سال مذکور بخارا درآمدند و هفت روز
کشتن کردند چنانچه ده هزار آدمی در شکم زمین منزل ابازان
گرفتند و بیرون آذدن و بردن و کشتن و دفن و کندن و سوزن
شغلی نداشتند سبحان الله کوی این حصه خوب است هزار مسعود بیک
بود بوقت ملاقات صاحب دیوان الفقه مدرسه که محقق او
بود و در بیستم مور جهان جهان مدرسه بیکار از استکی نشان نمی
دادند و وقت هزار طالب علم در ذوایا اینجا تحصیل علوم و استکمال
نفس اشتغال داشتند آتش در زدند و دوزخ انداختند بظلمت اند
رسانیدند و از گفته فردوسی سراید

ستیزه بجای رسانند سخن که ویران کند خانهها کن
چون از قل غارت بخانه هزار عوایق و آبکار و بران لطیف دند خوش
کند

گفتارکش رفتار آستانه چون صد بخار آشوب دل به قرار رفتند
باز از رود کار بنورده قالب آب آهو بر اندند پس جویا و فتان بالشکر
از عقب بر سپیدند و مقدار ننه ازان اسیران باز گرفتند و بخارا

رسانیدند اهلای ما و راه را بر این قصد و غارت را بتیج تسویل
و اغواء اقلک نماند دانستند و افکند کانی بر خشم ازین ترکمانی بدو چشم
بوذیت عین سوار مولع باغداد نانه و ظلم و اعتساف و حریص بر
خرابک موهر شر و اجحاف مولد او از سر سابق بخارا بود و بعد قضاء
الله بخارا که سالها چون سله باطل ممل بود و درین نزدیکی نسیم راشی
بسام متوطنان خواست بیست و جرعه استغاثه بکلم آن ناکامان
رسید بواسطه رد آن نفس آن ظالم چون کلمه بکلم گشت هر انیه العیبه
من الذین و حب الوطن نالایمان عرفند و اصل شریف در شان
سفط بر اس و ابنا و عهد خود چنین ماعی شوند

فرزند عاق رش ندر کبر دیندا نسل پره دت بباد زکشتخت
راست گفته اند که نکاپوی طایفه در تحصیل مطلوب امید بحالت
و صحن کردن عمر بر جوینده و بال اول مغفلی که تخم در زمین شوره
باشد و باد را ک ربع مستظهر باشد دوم بی سعادت که برادر خار
و استکار حرصی غالب دارد و خود و دوستان را از منافع ان محروم
گذارد سوم نادانی که از لیثم اصل بد کوه طبع و فاو گزارد حقوق
بند و توقع من مجازات کند

زبد اصل خشم بی داشتن بود خاله درد بذر انباشت
در شهر سنه اربع و تسعین و ستمانه حو باوقیان و بر اقیان در آمدند

وآتش فصب و غضب برافروخت وی زدند وی کشت وی کردند
می سوخت ناداناری زد و بک نه غله بر بقایا و متوطنان می دانستند
برنج و شکر و قند و شکال می ستند جناح هیچ باقی نداشتند از
مطعم و مفروش و ساز و سلب و نه المثل قد سلب نه سلب تا هفت
سال متوالی آن در باغ از سکان خالی ماند و اکثاف از اصناف
حیوان ماری و برین متوال بود تا قد و حکم فرمود و مسعود بیک بن
بلوچ که طالع و عاقبتش چون نام خود و بند مسعود و محمود بود و آثار
مساهی ایشان در اشارت معالم و معالی بر جبهی دور کار و سطو
بخارا و سمرقند رفت و از اطراف متفرقانرا استمالت نموده جمع کرد
و مساهل احوال ایشانرا از ثواب نواب زمان مستصفی گردانید
و از عراض و منازل مبارک که صفت این داشت که

لک یا منازل فی القلوب منازل افقرت انت و هن منک اویل
یا نذک مدنی مبارک آمال ترک و تاجنک کشت و بقصد طوائف
از دور و نزدیک و روز بروز امداد به روزی و فیروزی نغای
کرد و افزای غصب و راحت از رعیت تیزی و مال اندوزی نراند
نمود و الحاله هنر تا امرون مرابع ما وراء الهن مرابع انراست
و عرصه ان روضه فردوس سفی سمرقند بقالیمون و اضر سعد کشته
و در صباب غانیات و آب عین الحیوة از چچون او کتر شم آینه طوائف
امم در اینجا مجتمع و از باب آن بصنوف تنوعات متمتع زمینی از حلوین
الفاظ شکر سخنان قند برین و هواء معطرش چون زلف جانان بیاد
صبحا جان آدن

خوبان سهی قد سمرقند که برنم نادب که چه خوشید رخ زهره و شادند
عاشق کش ساغر کش چاکش صفتانند سیمین برو فرمان برواخره فخر شادند
چون طلب بکشایند زهی دل که یابند چون رخ بنمایند زهی نغمه که شادند
و بخارا ناهت مجمع بحار بر طوائف و منبع ذلال لطائف و معطر کمال
بلوغت و کارخانه کسوت فصاحت بود از باب سیوف و اقلیم بارو
و طلوع وقت و در باب شنوف و حمال با ذلاقت و بیافت

بخارا هو الروض الذی لورعته یجف عن قلبه بذک بخارا
و این حکایت در توارخ مسطورست و پیش از باب منبع شهر که چون
امیر نصر بن احمد التامانی سقائ الله تربته بر باغ خراسان در آمد فسیخت
عرصه و زهرت رفق و مستفرجات اماکن و منزهات مساکن و اینکو
مند بذناب و هواء البخامستروح و مستصح شده و در صف و خریف
رشتا اقامت نمود قناری مدت مفارقت خواطر و زراوند ما و امر و کاف
عسا کر ملولت و کلولت فزود و میلا و طبع بطرف مستطرف بخارا
و غرض فردوس اسان غالب کشت دست سوق باران قدیم گریبان
جائز ناب داد و ساقه محبت هم را از دیده می ناب

و لولا هو الاوطان ما جن و لولا لقاء الاحباب ما ان مغرد
در عهد شب شمع صفت در کرداد بودند و هنگام انفجار تابش صبح با
باد سبادرین دان و با طر کاتب هم او آن

در صبح که کاروان حان میکند هر باز که بوکوی فلام میکند
گوی که نسیم انسان روضه قدس بر سر سحر حور جان می گذرد
رسول عاشقان پیش معشوقان هم شعر مستطاب

است و کبلی با نسیم الصبا
در عین ممتحنه افتاد همیشه این خطاب

اسرب القطار اهل نه معین خنایه العلی الی من قد هوی طیر
لوی رسالت الخیر الی الاوطان از نصیب خاطر ایشان فراهم آورده بودند
و از اسات فراتر آن هم جوهران دعد و در باب خوش و ناله آتشبار کرده
گاهی شعر چنان فانی هر یک را در آرزوی احسان و استیجار موافق آمده
اگر نسیم سحر که بدو شنای قدیم سلام من برساند جواب بازارد
ز شوق در حکم آتش نشاند بروی کار من خسته ای بازارد
سواد این شب بخت زینش دیده برون بر دخی زافت بازارد
بر دجله یاران فغان و ناله من وزان نوازش خنک و آب بازارد

و ساعتی این ابیات در تذکره احباب و تودیع از اب لایق نموده

معاتر با مجد او من جل الجی و قل لجد عندنا ان بودعا
و لب عیب الجی بروج علیک و لکن جل عینک تدعنا
در خفته با اتفاق پیش روزی شاعر که ماح خاص سلطان بود شفاعت
کردند و فراغت نمود تا بانشاء شعری محمک سلسله غریمت پادشاه کرده
و بران شرط چند هزار دینار در مقابل شدند و ادای آنرا هم در خراسان
مشکل روزی این قصیده را بانثا و انشاد رسانند

بازجوی مولیان اندم من بوی یارم بریان آید همی
دیکامووان در شنه های او زربایم برسانه آید همی
آورده اند که سلطان بها اسباب رکضت از مجلس انشاد این ابیات بر
نشت نامرایی بکجا جناح جامه داران موزه و راین خاص را بعد از قطع

یک فرسنگ راه سلطان رسانیدند و سبب آنک الفاظ از ابیان معرفت
از لغت عرب و دامیه شوق و طرب و سبکی و سهولت معنی و وضوح مطلب
طباع را مناب و ملویم افتاد و طار بجناح الشهرة فکانه منقوش
عالمین الزهرة و بیشتر تحسین و تحسین اهل عصر معدود است از قبیل تقلید در
حالت تعلیق این ذکر بعضی بیاد مجاور از القاس و مجازات را افتراح کردند
بر حسب المامور معدود این ابیات هر چند از اثبات فضایل ابیات اند در
مدح صاحب دیوان ممالک شمس الدین اند منتظم شد و چون در زمان
حیوة آن صاحب قران مؤلف این بدایع از سعادت مشول حضرت محروم
افتاد این قصیده بر روح او که المومنین فی الدارین انشای کند بامید
آنکه میزبان این در قصیده طبع نفاذ و خاطر وفاد خداوندان فضل باشد

بازدشت افشان و زان آید همی	بوی کل بود جان آید همی
در سبزه دم نسیم مشک بند	نخوشتر از مشک و نان آید همی
راش کل که خاکس ناد فباذ	اب یاروی جهان آید همی
از برای دست و کوش کلینان	زالمرو را بدسان آید همی
زخمرسان دنا مرغ و سرونان	از نوای او توان آید همی
از بخت لاله سوی بوستان	کاروان در کاروان آید همی
باز تان بوی گل در خورتی	کشم را باذ بان آید همی
از فروغ لاله هر شب و وقت شام	بوستان چون آسمان آید همی
وزد خوش روشن کاشی	آسمان چون بوستان آید همی
معرجان آسوده می گردد مکر	بوی زلف دلستان آید همی
چشم شادی می جهد ببار مکر	بازم از نامریان آید همی

جیب کیتی غنبرین شد کان بکان
 شمع و شوی سوزم و بادش مرا
 چون ز بانه بر زبان آید
 و اشک ناخونم دوان آید
 اشک من باری روان آید
 دخت روح روان آید
 مهر و چون مدح دستور جهان
 انک با قاشق که تا جاوید باز
 در بنای جشش و خجشش
 بخت بیدارش بکام دوست
 این سخن کرار زویش خلد را
 آب کوثر در دهان آید
 باز جوی مولیان آید
 کر نشید رود کی کی گفتی

مقصود از این حشو کلام هر چند چون حشو و ریح افتاد است که امروز بلور
 ماوراءالنهر از وزهت بهشت دارد بهره و مصون است از نجات دهر
 و مایه ان طریای قهر و در تحت تملک پادشاه زاده قدوت در
 ارباب ان مقتد بقید و نیم صیابی جوان نام عدلش بر روح غنچه و زده
 و بلبل از بیم خار نادیش سودای عشق کل می پرده **کر ملک شمس الدین**
محمد کورت مردی بزرگ همت صاحب بخت بود و در فنون ادب
 توکل داشت جامعاً بین ادبی البیان و البیان و فائز با القدر المظالم اللسان
 و النان صاحب الکتاب و الکتاب سایه الجلولی لسان و المراتب و فارسا
 علی مناکب الجوزاء مثل المراتب

و اذا اهتز للندی کان محرراً
 و اذا اهتز للوفاء کان فضلاً
 و اذا الارض اخلت کان شمسا
 و اذا الارض اخلت کان دلیلاً

بدینش کورت در عدد سار طبع غنور در عدد امترا سفر سواران در کاه بعد
 بود با صغری مجبده و حشمتی با محدود و ایتماء قرابت داشت با سلطان شهاب
 الدین که سر همت را با سلطان محمد خوارزمشاه فروغی آورد در میندا
 بگوش منکوفان چون مسان او و اولاد جغای قای اسباب منافوت متورده
 شد و شکول مناوان متعادل سون منکوی بر صلیب جغای نای بود بر عزم
 مغالنه مجتهد گشت منکوفان لشکری را بفرستاد که در ایام جنگ سماع جنگ
 پیدا شدند و حدید را بر بروی کاذب شمرند پیش زالم بیکان غنچه کرد
 بدین راس پی ساخته و سر را پیش مغفر چون زکس با ضرر است

و الله حش کل جضم عقدنه
 عظم هفت الاراماض الغرام
 ما پیش از آنک دشمن شام خورد بر بیان خون اشام جا شت شوند بعد از اوراق
 و ماوراءها قاراج ماسون منکور و منکر کرده پیش با تو فرستاده درین حال
 ملک شمس الدین کورت بجای بود عرصه مملکت منکوفانرا از اقطاع حصوم
 خالی یافت ببند کی حضرت شتافت و بلیغی که در عهد پادشاه کیتی سنان
 جنکرخان نفاذ یافته بود بشرف عرض رسانیده فراموش که در مغنچ
 خروج بعد اعینه ترغیب و واسطه ترهیب جنکرخان و ادو غنیمون او
 را از سر اخله ص کوچ داده ایم و سر بر آستان مطاوعت نهاده و حسنا
 شهر و غور را که سپستان اسم جنس است مایل شده اگر قان مقرر فرماید
 بنا که شرایط نیک بند کی بر عاب پیوند منکوفان در شامیل او خجایل
 رشت و شهادت نفرین کرد بر مقتضای احکام امصارا بر بیغ و پایزه
 سر شهر داد و هراه و هم درون و چند قصبات دیگر را از ان نواخی
 بدان مصاف فرمود با سوز غایبش تمام بخدمت امیر ارغون رفت و

و بنیاد لسان و عذوبت بیان و جبت شمایل و خوب خضایلی
 دل او را صید کرد و بید عنایت در باره خود قید امیر ارغون
 تا کنار آب سند سبیل مقاطعه در نظر اهتمام او کرد و بر سهای بقیه
 فرمود بدین موجهات ذکر او با وج اشتها و ذروه اقتدار رسید و ضبط
 امور ملک و نظم مصالح بوجهی پیش گرفت که بحسن قبول و ارضاء
 قاضی مقرون سند و اطراف کبکانات و فصدار را ملک گردانید و تا سرحد
 دهله را مهار از قطاع آید و مطهر در اذاعت صبیحی و نشر صحیف
 فضایل و نشر آیات شجاعت و سخاوت مساعی عیل نمود و اشعار
 غرا که شایع طبع او اطراف باذیال و یال و یال در صبح و روح تعلق شک
 بوقوعه بادشاه کامکار هولاکو خان براثر اقلیم ثالث و رابع سبیل
 یافت بسی اناسباب و فضیلت رب الارباب معز و مسترض شد و در
 شهر سنه ثمان و خمیس و ستمائة لشکری را نامزد در دوع ماده
 حصیان او فرمود مقدم ایشان تغور و از غایت غضب حکم را نرس
 تابرت اعضاء شمس الدین را بگاه در اکنده بحضرت فرستاد چون
 از مضمون احکام و بجزیه عکس خبر یافت این بیت را برتری نوشتند
 پیش بابه بخت ایلمان فرستاد

که هیچ عنان بسوی کابل نایم باقی الغور از بجزیه نام
 بعد از آن در حدود سبستان با آن لشکر عنان مبارزت کشاده گردانید
 و از جانبی بای اقدام در مقام حمام نهادند محاصره محاصره بدو شد
 عاقبت تغور را هلاک کرد و دو معالمت که باملك شمس الدین در مقام
 داشت در حق ضايل داشت در حق او تقدیم افتاد و چون برین حال

مدتی برآمد باز در مرغزار شروین از حد و دهرا بهالت گرایلی خانی مناجرت
 و مطاردت نمود و بعد ماکه مرسل ترسل کردند و بعاطفت پادشاه دلی
 باز استظهار با مال و مطیع کشت و بنظر سور غایتی ملحوظ آمد و هلاک
 شهر و مقامان مایور در بندگی حضرت بکرات تقدیم افتاد در حنك
 بود که در حدود در بند با کویه مایور زم رکاب فلك فرس و ایلمان از شهرات
 و بهادری او معلوم کشت و بر سر ریده است از اخلاص و بهادری او سخن
 راند و حکایت کرد که چون ملك سپینا را بقتل آورد سدی هولا
 کو خان بیست از وی بازخواست فرمود که جزای مک ترلیغ بیشوا یی نم
 روز را بقتل او دی و دو زجواف را بروی شب خوش گردی بی بلغم
 و تلخ گفت سپینا با دشا دشمن مال این سوال از سنده خود
 نه از و کند نعم الناصر الجواب الحاضر این جواب که جواب جاری بود
 و فنون ایجاز بود و ایجاز را حاوی علی الفور ایلمان از خوش آمد و عا
 به نهایت مبذول داشت چون نوبت خانت بابا قاقان اتصال یافت
 از مبادرت بصوب بندگی متخلف شد و بمثل لا اینک ما حنت السب
 و ما غیا غیب غیش لغود و اس و دینی از سرینک بینی که نداشت پیش صاحب
 دیوان فرستاد

سوی خضر زکامی که میگویند که هم و زو طر کاه پورده است
 که از مهابت شیر و کرز کاه سرش هنوز خانه افساس و برانت
 صاحب دیوان برای استلانت جانب و استمالت خاطر او ان مکتوب را که
 آب لطافت از آن مترشح است و بنیان فضل فضایل مترشح بر ستاد

و نوح ملک شمس محمد کورت نوی که هیچ ملک سر هم خانه
 مشقی که زهرن رسید بر دل من بکن آن نزد و هم نشی و جان
 زدی روشن مارک من تو الحق چنان نزد که جوی شوق نام نگو
 زبانه بای برانگیزی آنست باب حرم غیاور که نباشد
 چون مادت سهرزی هرور و در کار حقایت آنست که مطلوب و محبوب را در حق
 تنوع دارد و مقصود دل و جان را آسان آسان بر سازد پس هر جلت و جهاد
 انبای ام کنند زیاده بیع و عنایت و در احتیاز آرزو و امنیت هر هم نول
 جویند ماده حیران و انقطاع عودت

بعودت الخلق فلو کرهنا لذیذ و فاقها حصل الوفاق
 الالب الوصال یعود یوما فاحکیم بما فعل القرا ق
 مصداق این دعوی است که سالهاست که تا کوش جان و جان کوشی باز
 جوید محرم ملک اسلام شریار از حرو بر و جوشش الحق والدین
 دور کار و امر و نهایی و در ام باز و جریان افلاک موافق مرام مشف
 و مروج کشته و بنده کمین محمد بن محمد الجوی خواله تا بهر بلجون
 بصیرت کند و چون نزدیک رسد که ان کام براند و در کار و کام
 نهد از غیب تا خیزی روی نمود که موجب خیرت تا ذی سبب جزیت دل
 طاقت شد و جان دور از افاق که لایموس محرم مثل معلومت
 از ان سعادت باز ماند

فرشته بیت پرین بام لاجورد اندوز که بیش آرزو عاشقا کشد یار
 درین چند روز قصاص فرزند زاده محل از ان جانب رسیدند و اخبار
 ساره جناب هایون بحضرت میمون رسانیدند خاصه نقس مع
 داشت

داشت که بدان مجید دل مرده زند شد در باب احتیاز و احتیاج
 از حضرت علیا سم بر علم منشی گذشته گذشته بود از راه جادرت
 و کشای همین قدر میزید که راه بحجب توهم مسدود فرماید و
 مرم این حضرت بموجب خاور مولد این مکتوب در جواب صاحب اصد
 کرد چون ایام و لیالی متواتر و متوالی درانی کوشد که هیچ
 او نل مگایم دل نرسد و هر اندیشه که دل بران نهاده باشند
 تغییر و تبدیل کنند پس سعی دهد مفید و منیع نیت و کوشش
 و کشش نافع و مرجع سالها بود تا بنهار و روز و استمداد سم
 در پیورده خواسته تا باز لغای صاحب اعظم دستور اعدل اکر م سار
 رای و القدم شمس الدین زید قدره بیند و غان بود
 کهن باز گویند فاما

بادش من وجودت بسیار است یاد تو شادانم ذکر بایست
 برین از ان عمل که یاد هر آنجست مکر از ان مکر که بر بایست
 از عنقوان ایام شباب و دیعان احوام و سنوات و شایع اتحاد
 و محبت و اسالیب مودت بین الحائنین مؤکد و بینان یگانگی مرم
 و از سموم بیگانگی مصون بوده و روی بقبله حق آورده و از ان
 جانب هر روز مکتوبی صادر و حوادث میگردد و لایمتار و کفار
 و جار میشود از تو پیسندم که حسن مسک اما از
 راه عقول بر مقتضی شرح مطهر نبوی و احادیث و اخبار مصطفوی
 آن به که مردمند کناری کی بود یا گوشه قلع و حصار کی بود
 می خورد و لعل بتان می بود تا عالم شورین فراری کی بود

درین چند روز فرزند محمد میرسد اجم صواب باشد با تمام رساند اشارت
العزیز والعجب ملك شمس الدین بابا کمال عقل و شجاعت و شمایل و سربلندی
تناول هم الامام را متعوض شوی و او را بسیار دوستی است در مدح
و توجیح آن بر شرب العجایب را این ابیات اثبات کرده از قبیل صفت

نحسین مستقیمت

هر که من از سبز طرباک شوم سایه سبز خنک افروم
بایست خطان سفر خورم در سبزه زان پیش که همچو سبزه در خاک شوم
درین حال تاروی دعوی بدین سیرج چون تیغ شاه بخون دشمن
دولت سرخ شود و جاهلوان از سبز سپاه روی سپر کردند و این
دوستی ایشان را برادر کرد

باسرخ گل از سرخ میای سرخ عذار قاسرخ شود روی طرب زود یار
رخ زرد مکن بیزی از ازرق جرج و رخنه سید شلیل و ناز
چون میان او و مال ضیا الدین کابل و حث و منافوت و مشارب بر
مکان مکارب حاصل بود ملک ضیا الدین این دوستی پیش از وقت از
غوری بجهت بیکن کابل برخاست با همچو منی سخن نخواهد آرست
نوشته من ضیا و داند هم کس کا و زدن شمس بر فلک هر ضیلت
فاجایه الملك شمس الدین رد علیه

ای بی جبار خویش که کن حب و کس با همچو منی خصم از هر چه شن
من شمس و تو ضیا و داند هم کس کز شمس بود هم در افاق ضیلت
بعد از آن بیند که ابا قاسم پیوست و مدتی ملوتم در کاه در با
مقدار و آسان آسمان مدار بود و چون بستان مراجعت کرده

و طایر

بر مطامعت بندگی حضرت و امثال مثال خانی تو فرمی نمود تا ازین

غار غرور برای سرور پیوست **ذکر سلاطین بر حسابین**

مقاله از علل و سبب اقامت سبعم امروز ببله دهر و شامانت

که بعد از ششصد و نود و اند سال از هجرت پیغمبر عربی علی روم فضل

الصلوات و ازکی التحیات ماهیت الریاح علی الاشجار المقایله و تغنی

عنا الریاض طایر مغربات بر حاده جد و اجتهاد در دین پروری حسن

اعتقاد ثبات قدم و صادق دمنند و حکم ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم

واموالهم بانه لهم الجنة فيقاتلون في سبيل الله فيقتلون ويقتلون و این

نفس نیکو دین و بیایه نوغروین یقین ساخته و تخم محبت و کلاه ولا

نظم الکافین و المناقش در زمین صفای طوبی افشاند و از شجره

طیب ایمان ثمره ان الذين آمنوا و عملوا الصالحات كانت لهم جنات

الفرود و نرالا اقطاع کرده و بر مطاف لایسوی القاعدون من المؤمنین

بغز و الضرر و المجاهدون في سبيل الله باموالهم و انفسهم فضل الله المجاهدین

باموالهم و انفسهم علی القاعدین درجه فطوف نمودن مال و جان را برای

معرفت انصار دین و کوشش عصابه متر دین و فرق فوق حق از باطل

لیبزالله الخبیث من الطیب و المحظوظ من الخیب در معرض ضیاع

و زهرق او در دین سنی عرض اند و محافظه حوزه اسلام و حمایت

حرم ایمان را بشارت تعاون و علی البر و التقوی کردن حتی مقصی

شناسند لهم وجه غر و ابندی کریمه و معرفه عدل

والسنة لک و اردیه خضر و ملک مطاوع و مرکوزه شمس و تقویه جود
لاجرم بدین فضیلت بر جمله بلاد اسلام مکتب نفوذ دارند و در

استیاذ یافته اند روضه الاسلام بلامد شامشوات که باتفاق ام
 طرفه ترب طرفت از جناب اربعم
 هوا کایام الهی فرط رقه وقد فقد الضیاء فیها العواذ لا
 ویا علی الرضاض تجری کانه صفایح تبرقد سبکن الجداو لا
 کانی بهانه شدة الموی جنة فقد البستر الرياح سکولة
 دانی فاکش از نطافت چون آستین مریم و حصیات در ضرائض لطافت
 چون زاده هم اشجار خوطه اواز خوط طوبی موصل شده و ذهاب
 انهارش از رشحات کوزر محصل و قال علیه السلام لو کان الجنة فی السماء
 فی فوق دمشق ولو کان فی الارض فی دمشق که کعبه ثانی و قبة اریکه
 حایات مجمع دوازده هزار نقطه نبوت کشته و فیان صدق
 او سر دفتر ادب مروت و قوت آمد و عقود عقاید اهالی بفراید
 اخلاص بادشاه لایزالی انتظام گرفت و بر قتال و جهاد اعلام شرایع
 محرف را بواجب قیام نموده در او خورشید نور سینه غنی و شین و شمسه
 صلاح الدین یوسف بن ایوب پرادر زاده نورالدین شیرکوه که
 از وجوه افراد مقدمات صاحب شام معین الدین محمود بن زکی بن افستر
 بود بر قضیه اسباب فضا و تلوزم مسیبات قدر که
 بلام سبق حق و تلوزم حق مایم بذل رفیعاً او بذل ضعیفاً
 نمودار است بر مملکت مصر مستولی گشت و العاصد لدین الله ابو محمد
 عبد الله بن یوسف بن حافظ که از سلمه و داصل مذموم فرغ از بنیم
 معذ الملقب بالمتنصر نود و حسن صلاح اظهار دعوت الحاد
 عهد او کرد بواسطه بران دوکانه او ترار و مستعلی داعیان بدعت
 و الحاد

و الحاد مستغنی بد و فرغ نامنتفع نمره شد یکی اسمعیلیان معروف نراره
 انچه ملوحد عراق و شام و قوش و خراسان و بکوطائف مستعلیان
 مشهور با اسمعیل و مصر و مستهل ایام دولت او در گذشت و صلاح
 الدین انساب و اولاد او را بر تیغ گذرا شد و نهال وجود ایشان که در منش
 این دین شایسته دهر کباب داشت بکلی استیصال یافت صلاح الدین در حکومت
 و استقلال ندیده کمال و متوقل جلوه بیوت بس شعار دعوت امامت
 بانساب خلفا بنی عباس مستطیر گردانید و در اول جمعه از محرم سنه ست
 و فی و ستاء خطبه و سکه را بنام خلیفه الناصر لدین الله بر منابر منابر
 سائر اصقاع آن دیار مرزین و مرجع ساخت و او با دشاهی فرایط مجاهد
 کاکار دین دار و خزانه موفور و لشکری نامعدود حاصل و نواصی هزده
 هزار غلام تیغ زن نمره گذارد بر قبضه تملک او معقود و باین بسطت
 و سلطنت شجاعت بخاوت مشغول و شهامت بیات مقرر در نفس
 او موجود در موقف جهاد با کفار ابداء بنفسک بر خواندی و بای در
 عرصه منازات نهادی و هشته بر که مستعد و مستحق تاج و سر بر مملکت
 بودند هر یک را بطرف از اطراف مملکت نامزد فرمود چون افتاب
 عرش بغرب انقراض بیوت آن مملکت همچنان در دست تملک و لا او
 بماند تا بتعاقب دوار و ستاب لیل و نهار نوبت سلطنت را بملک صلاح
 که جلوه نوازه ذاکان بود رسانید و در قاعده سلمه طیس سلف جهر
 سبیل و ترتیب قوافل بیت الله را بمیالفت فرمود و دزد و در قیدم مراد
 و بواسطه جهادات و غزوات بجای تمام خوض بیوت و عرو و ملک را چون
 از منصوب بود برای پیرانه پیرایه بت چون حاصل عمر و سلطنت

بامتات

او با انجام رسید عمالک اظهاری کفران نعمت پیش گرفتند و با یکدیگر مواضع
کردند مملوئی کمانی تیر نام جوابی کام و نام و صاحب سلطنت مصر و شام
شد و او را ملک مظفر خواندند و او امر و نهایی او را مثل و بطواع گشت
از آن تاریخ باز کار سلطنت آن ممالک با عمالیک افتاد و طریقه من عز
برو سلب غلب در میان ایشان ظاهر شد و کل قرن قرین هر وقت که
اجماع افراد بر یکی قرار گیرد او را پادشاه سازند و بر مملکت نشاند
و الی یومنا هذا این قاعده مطرد شده و سله طین انجار استقلول که
شرط اقوی در کن اوثق ملک را دست میفرم آمده اند

کرامت بر تخت شاهی نشاند نخستین قضا فانه عز خواهد
فلک کرده از بهر شان جبری برون رفته هر یک بی دیگری

بعد از واقع بغداد بفرمان منکوقان و اشادت پادشاه زاده هو
کو خان چنان که در مقدمه مطور گشت کند بوقا بشامان لشکر
کشید و از ملک مظفر و لشکر او بدینج دیناچ دند ملک مظفر اگر
چه چون نام خود بمفرودلت و مستقر بخت عنان تافت اما روزگار
کاب و ادبای مردی نکردی قضا عنان صفت دستگیری نمود بندن
دار که مملوکی صلحی بود قیاق برادر بروی خروج کرد پادشاهی که گشت
عطیت غبطت بر قامت باقیمت مستحان خیاط رافت شامل اولاد
و حکم کرامت سرافازی بر هاهم بخت صاحب دولتان دست قدرت
او مهد بندق دارا مکت آن داذ که بتبع زمره بیکو بجاده نشان
عقیق رخسان روح او را ارکان بدخشان ارکان برون آورد و بخزان
سلطان ملک لایزال تعالی شانه فرسند بندق دار بیدق واد

بر سر عرصه ملک مصر فایز شد و منصب شاهی را لایق ملک طاهر لقب یافت
و بعد از کامل و شهابتی شامل و ناسی تمام و در این قوی و عزیزی ثابت و همی
بلند در تنظیم مهمات ملک و تقیم مصالح کارهای شروع پیوست تیغش
در مصاف دست خفته را قلم کرد و قلش در دکان آب کوهر تیغ بر تخت پس
هوی انصفا ممالک دوم باعت و مستحب او شد تا در زری توبه و پوسید
کی جاسوس واد با دوسرین از خواص بروم رفت و احتیاط ممالک اختیار
عسا کو نموده مراجعت کرد چون بفسطاط سکون و محمدرضا در وان سلطنت
پیوست پیشی ابا قاجان رسول و ستاد و بر سلطنت سفارت ماری بگری مرغ
متعار که چون صیفر صر بر آغاز دطا و سان خواطر اهل کمال در جلوه نشاط
ایند و طوطیان تشمین قدس شکر شکر سکر سوید عواصی که بیک
غول در بحر قیر رنگ هزاران لؤلؤ بین ابکون برادر دی کوشی که
کمان خطرات او هام بشنود وی طول فکر از معافی بک جواب بدی
بر سر زبان آورده

حکمت اطرافها از انجیل و اذان الرجال لها مطابا
طیبات خوبی بر خا جویی که اگر بجدت او را سرزنش کنند و از بهلوه
اورا شای واجب دانند بصنع باری جبر القلوب و جاری اللسان باشد
الف صورنی که چون کاف که از ازل باز بانون الف کوفه است ذوالنون
نصری و شی که از نایب نقطه وحدت چون الف راسته و راست کاری پیش
دارد قصب بوشی که خطیب وار بر منبر پایه انامل طبلسان شیکل
بر آکنند و اسطی محمندی که ازید و طفولیت در پیشم شیران نشو
ونا یافته مصری نیبه که تابا باشد از مهر من اوصب و مامخت رفک

و دروم ورنك آيتی صبح و شام در چشم آمد شد باشد مختل و در
 بلوغ الرجال که بالغان بکلیغ سخن بخاندند و بیست بر ملا از املو او
 در تعلیم و تعلم خوانند صفی فری از بی الاصفی که بخت ستم او
 کونه در دلتی زمین و تری تن کواه است معنی سودای سرکه مکای
 و مهندی او بران دلتی لایع و برها نه یاهر دانند ساعتی خورد کام که
 در ساعتی بل یک چشم زد از قیرون شام خط بله و الثلج رود
 حدیث سنی که هم در عنقوبه حدیث و اتقوا نشو بر خاستن او چون
 میمان منزل مسیب جز بدست نباشد حیه سنی بین یدی موی
 و سکیم المهد صیبا مثل عسی عام سبی الی اصحاب الجین و یثرب الله
 الاسفل المهل والفضیل مذکور کاجلی بز داد الخنین و قلما یسقط
 عند الجنین حاتم ببذل الطرافه محمد الطی مفت یعرف بابا
 الرشید والفتح مسیح بالسیف لتوکیب الضوء والفلو محب فیض
 بالحلول والحرار الف یقطع لمواصلة الکلیم فم یصح الکلام وهو یقیم
 اجوف معتدل الحال فمضا عفت الحركات ناقص اذا کان سالما
 کل جهات مقروبه به افات الموهفات سنی یومی به محب اهل بیت بالارض
 حرف مرفوع بالابتداء للصب و الخفض مرفوعه جلیله الاهوالی فم
 رجال ای لا یرک الاعتدال الطیش الشطط ولم یقبل المطاوعه فی
 الا بالسیف فقط مله زم الحس و قاتها معنک فی طاعة الباری یعنی فم
 عریضه این ذکر از پرده دایم فکر مکشوف گردانند که ما بخود غریب
 روم را با مضار ساینم و اوضاع و اماکن آن بلاد و محله آثار بر
 قدم و مطرح شعاع ابصار باشد و دلیل بر آنک این اخبار بصدق

پیوندی دارد در فلون دکان طباح که قطع رائی شماخ و اصنف
 اباها و او تواند بود خاتم خود را این مقداری طعام کرده ام جنترا نداز
 انرا است در آماج گاه نشانه انگشتری نهاده توقع که پادشاه
 با ستر داد و ابصال که بدین جانب فرمان فرما بد قاید دست منت
 انگشتری وارنگین حائرا بنفشه اخلاص الجان سلیمان مملکت راسته دارم
 و طبع اندیک امثال الخواتیم سوم ابا قاخان از استماع
 بر حکایت و استدلال بر کمال تهو و اقیحام بندق دارد در مقام تعجب
 و استغلام دست بر دهان نهاد و چنین حال را با قایل فکرت خازند
 گفت ایلی و با اعلام ما جاری پیش پروانه فرستاد چون حسن استوار
 و شرط استقلای رعایت پوست قضیه بر سوال مشروح واقع بود
 خاتم فرمان مملکت مصر بخندت ناج دارا قلیم خایت که کردن سرکشان
 کیتی را بطوق استخدام خود مطوق می شمرد او دند و باز مصر فرستاد
 سال طبع عهد از دستور شهادت بر جراید احوال او حسابها برگرفتند
 و بر قدر که ما نزد یکران ترقیه نهجیه نهاد برین حال دور کاری زیادت
 بگذشت که پروانه روم چون ابا قاخان جنان معتقد نبود و کوه رس
 او در مطا خلو من معتقد نه بایندق دارم اسله آغاز نهاد و نراد ضی
 اتفاق را بر اسل تسویل نیت داد و او را با استصفا مملکت روم بعث و تحریض
 و جت و نهج کرده و فرمود که از مطا ولات مفعول دل او مرکز و انراست
 و محط رحل اندامنت اگر جنانک رای صواب بندق داری مصلحت دانند
 و برین صوب عنان کرای شود ممالک روم را که مرام پادشاهان دولت
 در امتی مقاسات طول مدت و تحمل استقامت کلفت تسلیم کند بندق

دار بنابر آنچه گفت نامی خود و اظهار و کلاه پروانه بروانه شدن
لشکر و تهتا اسباب پروانه داد و بر عزم تهنیت بای در کاب
رکوب نهاد و عنان بدنان ملك کبری بچنانید بعد از قطع
مراحل در غایت سرعت حوالی دیار مراکز دائر عکس
و علی خلیج الروم منك مهابة من خوفها یطمان النصار
لا البید پیدا ذم نهضه نحو الجبلج والا لبحار بحار
پروانه داد و اعی شتعار و بولعت خوف و اقشرد بران داشت
که عرض مالك خالی گذاشت و بکجیت و تقصا رهن عهد
و میعاد را بجز انکت بی وفای بکسخت بندق دار بر تمام
ان بلاد و چند نك الخانان این دیار است مسوکی گشت در
طول عرض و قال الله الم غلبت الروم فی ادنی الارض چند
ماهی اقامت کرد پس با غنایم موفور مساعی مشکود بصوب مصر
دار الملك اصلی بود نوم فرمود پس تمامت حظوظ پروانه که
خطب معا و لفظ الحسن عبارت از ان بودی بیش ایا قاحال فرستاد
چون الخان از من حادثه که جاذبه انکار خاطر و بافته غضب
اندرون بود دریافت مانند بشر ختمناك و بیلنك هصور در
و اضطراب حاضر متوجم روم شد و شمع عمر و اقبال پروانه را که
ان مهاره لشکر مصر با یلی یاد شاه پروانه داشت نسر اسب نه
بکت و پیشوای روم را بخطط مطابقت و اغری صاحب هیالت
مصر در ترك ناز سلطنت بیک حسن ابرق بر بیغ هندی گذرانید
و رنگ که نا از اسب خاطر مصقول کرد و در شهر سینه

اربع و سبعین و ستانه لشکری نامزد دیار شام فرمود تا صبح وار
سنگ کین کشند و روز دولت مخالفان بزوال رسانند یعنی چون
الخان فغفور مکنت خاقان همت عزیزی مصر رسید و دار سلم
داشته است شاند که او نقش طلب مصری از دیواره قصر دماغ
مهی کرد اند لشکر او را سیاب تخت خانیست باول که دست
انصار بر کشادند قلع بیره را حصار دادند هر چند و ولی
حصین بود و اساس مستظنها را سکان بد خایر و افی رصیر
نزدیک آمد که میره و قلع عذر رای میره هر بقصیت حصت
ساز افترا ع کند حرفه حرب یعنی مقول بیره مغالبت بر
رقم احتیال مشدد در کور دایم در غار مقاومت نذب
ظفر عذ را بر ندم و سکان بیره بیره حال شده باعلام
صورت حال و استمداد در حال سیاحان عرصه سوار فی طیور
رسد اولی اجتمه بجا و حصن طلق کردند و از الخان قاهره
چون ابراج طیور و قیمان مراقبان این شغل موضع بموضع قریب
و هزاره نوع رسولان را ارسال واجب دانستند حکایت کردند که
چون سیمغ ذریبگر با شیای نصف النهار سوست آن برید
بر نر نام بر ندم بختیک قوادم مسافت عرض هوا را قطع کرده
هرج مالوف مصر رسید باز قلع معالی بندق دار چون بر مضمون
رسالت حمام برج فطنت و قوف یافت حالی جواب فرمود نوشتن
که محافظان قلع ساکن دل و مستظها خاطر باشند که صبح دایت
دولت ما با مباد روز هفتم را بر حوالی بیره طلوع خواهد کرد

و اگر درین معیار بی تکلف بخیل افتد ایشان در تسلیم قلم مرخص
 اند و السلام بس دروان ده هزار سوار را
 بخود بلوغ الارض حتی لواها اقول بما اغنی الکریم فقول
 فرمود تا ساقی ساقیت و محاربت کرده در آیند و خود با هفت
 غلام بر مرکب یام در تعجیل تمام روانه شد مشاهدان تقریر کردند
 که از قاهره تا بیره بیت و هفت مهنه یام بسته بود کریمه سالک
 سالک فلک اول اعظمه منازل بیت و هفت پیماند شاه آسمان
 رفعت در هفت چهار روز منازل بیت و هفت کانه پامان را بقوم
 مرکب آسمان رفتار قطع کرده بیره رسد سواری دوست از نواحی خارج
 بیوستند خواست که سکان قلم را از مورد در کاب سلطنت اعلام دهد
 و جهره ایشان که از عکس تیغ نیلوفری یک مغول حریفه شنیدند
 و زعفران مسنود بکلغونه نشاطی مود ذکر را و پاشین تسکین غبار
 خوف و فتنی که بر نواصی ایشان نشسته محو کند و چون مسند پینی
 میناوش فلک را بوجود نور بخش شاه سیاهوات ارایش و آرامش
 دادند مقابل قلم از ماوری آب فرات که حایل بود میان فرغین
 بر سر پشته علومت سلطنت آشکارا کرد متوطنان قلم غلغل
 نشاط بفلک رسانیدند و نای رویین را که معاد با نایق مورد
 هبت و موالیان نفی سور مرت بود در میدان لشکر مغول
 از حرکت و نشاط ایشان اگر چه موجب آن ندانستند ساکن مقام
 تردد شدند بعد از سزده روز لشکر مصری که در مقام مفاخرت
 کردن افزان منا الکواهل و الاعناق تقدما

والراس منا و فی السمع والبصر بودند عجب هات ارمهات بر سرزند
 بندق کار بفرمود نایب و پنج هزار بفرز حیوانی که والی الابل کیف
 خلقت معین خلعت انت بیک دفعه در آب اندازند و از زیر
 شیران لشکر سیرت مصری بگذرند باول خود عنان را قراب
 داز و تمام لشکر را از بین و یسار اشارت دهند چون انش بر آب
 زدند و با یک بگذشت و شعر دوزکی که در عیره او در دوزکی غرارت
 دریا محیط دانت حسب حال و ورد مقال انتانند
 آب چگون با هم هنادری خنک مارا تا میان آید هم
 مغولان چون کال جرات مصریان مشاهده کردند و از لشکر موحی
 بر روی آب دیدند بضرورت ایشان را رحلت بر اقامت اختیار یا بست
 کرد و مهره مقاومت از روی بساط غریت برچید و روان شد
 با انک اعدا لشکر مغول اضعا فی مصریان بود بندق دار با لشکر
 تعاقب نمود و از متخلفان ایشان چند مویشی و رجل و نقل غنیمت
 گرفتند و این اعدوئه از سعایل شجاعت او بر روزنامه روزگار
 باقی ماند
 بعد از سال سه
 پنج درین درین سرای سیخ بر فراز تخت بگذراند و کجریای بی هیچ
 بدست آورد مضافه اهل او را و از الرحیل در داد عاقبت شخص او را
 چون کجی باز آورده بخاک سپردند
 جز حادثات حاصل این بیکای هبت افتنک حوصله حکمی تنکای خاک
 جز حادثات متوکلان جان او که در همان سرای قالب منزوی نوذی
 مثل دعوت خانه علیین گردنشان قدر منشور سلطنت را بنام

بسرش ملك سعيد طغر اكشيدند و تارك و مقدم اورا شاهان تاج
سلطنت و كاه مملكت كرد ايندجب استحقاق ارث ملك مملكت
زيج للناس حب الشهوات من النساء والبنين والقناطر المتفرقة الذهب
والفضة والحيل المسومة والانعام والحيت كشت برونه ساعات شب
و در زيبست و چهار ماه كه زمان مدت دو سال باشد بساط
اطراف و اوساط ملك را بواسطه بساط سطوت و نصب اطوانه
عدل و نظير ما بطر بصفت محوط و محفوظ مى داشت عاقبت
روى كار مهلت نداده پاي آمال بساط اقبال سپرد و بدست
ظفر دامن اماني كيرد ملك محاذى بناكام ترك گفت راه اخيرت
بنمود اگر صدمه بماند و كرمه هزار هفت دور هفت كار
بعد از ان سلطنت آن ديار بر سيف الدين غلامون المعروف بالفيمقر
شد و بقله قضا و زمانه دولتي بادي بنام او محرز كوست
قدرت و سطوت قلعه و سياست او در جهان شايع شد و هوا
قلوب امرا و اجناد در سخط و رضا او را ميساع در شهرورسند
ست و سبعين و ستمائة بر غرض مقابلت لشكر پادشاه مبارك
هر د ابا قاخروج كرد و با جماعه كاه عرب
بعيدة اطراف القناتر اصوله قريه بين البيص غير البلاء من
يفرق ما بين الكاه و بينها بطعن بسط حرة كل عاشق
فاند لشكر الخاني بخود توپ و بوداق بهادر بودند و در محو اي بلبا
حنام اقامت را مطنب و اسباب طعمان و ضرب مرتب كردند و مجده
مهرى بر نشان چو قضا بد كه قابل رد شد تا ختم آوردند و بنكام

اهتمام دهن و اختلاط صفوف كه تبغ خايط حناء روح بود
و شان زخوف خامه زك جويده عمر
از او اسبان و كود سپاه بشد روشناي ز خورشيد و ماه
ستاره شان بود و خوشيد تبغ از اين زمين بود و ان كود ميغ
بعد از مكاييد و مطاوعت و مطارم و مطاروت و مجاولت و مصاوت
ان دو لشكر جان شكر اسلاميان ايشان بجهودم زوها محضوف
بود و خطاب اولئك على هدى فزدهم و اولئك هم المفلحون بخصوص
جله آوردند جناتك را بخت حال زبان صدا ناله و فرياد اغاز
نهاده و قالوا ربنا افرغ علينا صبرا وثبت اقدامنا و اضرنا على القوم
الكاثرين هلمون زخون كشته جيحون و متغنى بدين ابيان ز غم سان
كودون و قد ذكرك و الابطال عابك و الموزين من انبساط
و السركى دما و البيص ضاهكه و الجوداج و لون الملتقى فان
امراء مغول را با اكثر لشكر قتل آوردند و اسلحه و مراكب ايشان را
غنيمت يافت در جهنم حاصل كرده منصور و سرور مراجعت
كردند و باز در شهرورسند و سبعين ابا قاخان برادر خود را
سكوليمون با امرا اباجى و ارغسون و الساق و س تومان لشكر كه
زهره ميرخ زانوش غم تبغ الشى باراب مى كودايندند و ذنب
فلك باذنا به دمع سر ترز اسكارس مى خواند بدافعت و مقاتلت
ايشان فرستاد تا مملكت مصر را مستخلص كودانند و رقم ايلي بر ناصيه
اهالى كشند الفى باميين و الف در ظاهر حصن لشكر الخاني رشيد
چون كار ز دال و قاف مقال بوقاف و ثقاف قتال كشيده متوره

بله دهن باز کرد و مشغله بیکار استغله گرفت مشغله و غوغا
بغلک علی بیوت کف غایله دش را چون الکت دست مغل
و هم پست بایتهاء چون زبان مار آخته و کرزها چو خرطوم
قل آراخته خون قضا بچجب و چون اجل به هراس و چون دعد
در یادر جوش عنان چون باز پرشتاب و رکاب چون کوه
باز ذلک جمله بردند

ذبیح و زکروز کوس و زکرد سیه شد زمین آسمان لارود
مهر چشم روشن عنان زانند ید سهر و ستاره سنا زانند
کمال مخنی قامت و ذی الیاء خلف بالقبوب و لایم و مایض
الاعلی الوتیر در کثاکش و ت خوش دلیران کشت و بدعلا و رب
اشرح لی صدی و بستر لی امری قیام می نمود و تیر بر زبان سوقان
سودا آغاز جناحی طایر فا طیر غان نهاده

حسام عذاة الروح ماض کانه الی الله فی قبض النفوس رسول
کان جنود الذکر فوقه قوۃ جواد بین من دخول
خطب و از پر منابر رقاب بعبارة فضل الخطاب است و انزلنا
الحدید فیه یاس شد بد و منافع للناس را تفسیر می گفت در

حوم میدان کاسه سرها چون کوی گردان و جو کاس قوام
مراکب بود و صحرای معرکه ارجیع قبل لجه دیا و شنادران تنهاس
منیفه غدر الدم فانی و طرف له مایه جلال
همی گر زیارید بر خود و توك جو باران که من برد اربید
از دشو بنال و شوق سنان و حرف تیغ هنری که بر مردان کارزار رای

حد در کمان بدست کمر بر میان زده بر تن زده در برین
سکسته کمان گسته کمر ناکا از لشکر منکو تودر الباق و اباهی
که حامی میمنه بودند بر میرا هلم صریان حواله مضاف از نسا
قبله خائب الزخوف حایت قتل را ترسی سازند چنانکه
بنیغ لمعان خورد شد مفرق بام شکافته کرد و د میسر مصریان متفرق
و منوزم شدند بر دیک بود که رونق از لشکر مصری و شای که سای
قد بودند و در کردند و شکست خیزد الله اران محوب در دست ملوک
ارضی فخرنا الیه متحدا و کما اواذ اللهم انصر جیوش المسلمین و لایضر
علیم بماسع ملوک اعلی رسانیدند بفرمان ارحم الراحمین چون
هکم سبقت رحمتی غنیمت سبقت یافت بود عقاب بلیت بر سر اعدای
دین در بر و اراند و هاء همت بی همتای اسلم میان جناح فوز و نجاح
بکتر در میمنه میمنه شام با احتشام جمعی حما و در ماه عرب که فاده
را عرض فاولک تقریع می ساختند و یقام ریح بر صفی بیاض مجادله
از همزه دماء اعدا اعلی الممالک مایه نی علی الاسل

و الطعن عند مجیر کالقبیل می نوشتند بر قلب مغول با قلت مبالا
عالمه اهل آوردند دعاء رب لا تذر من الکافین دیارا یا جابست
مرفون شد و فتح الباب دین عدی ظاهر کشت لشکر منکو تودر
نما دیوار افتازند و شاه زاده با قور مشی از رعب و رهب شاه راه
هرب بیش گرفتند نگاه منکو تودر را ببری زدند که زبان سوارش
نام اجل بر عود و روان بروی میخواند باطل شام و جمال مصر که
بر همت مصر و اعداء دین را مصر بودند از بطون مکر چون وقت

ظهور نمود بر هومها که بطونها کشتن و ظهورها چون و رکومها عن
 عبارت ازالت براسباب صهرتک بولا ذنک صاعقا نیکز
 کردن بن عفریت دل کوه محل سوار کشته بیرون آمدند و معنی
 اعز مکان فی الدنا سرج سراج ساح شد
 بشت بر هندی بر او بخند سبی زهر اش فرور تختند و قامت
 لشکر بران عرضند مهفات ساخت و وحوش و نشور دایان حکار
 از لحوم و دماء ایشان سالها جستن و سورا حاصل اند قدر نا عیلم
 و ما کان لهم من ناصر اقبالاً کل یومون و الحق بد حصون فیعلم
 الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون اهل الهم بر مقتضی الشاکرین
 المرنید ز تراستایش الحمد لله الذی فی فضله
 اثار در صافیک حسن المنقلب و الحمد لله الذی صرف الری
 و الحمد لله الذی کشف الکوب بر کشاند و این فتح نام را بطین
 بطران انا فتحنا لک فتحا مبینا و من تحلیت بارک الله ربنا فی
 فی خمس مئة عتاهین الف عتاه بسات مکه حرثها الله
 و ادم سادتهم فرستاد لما کان یوم الخميس الثامن عشر من ذی
 المبارک سنة تسع و سبعین و ستائة حضر العدد و المخذول
 الی ظاهر الحص المحروسة فصرنا معهم مصافاة به رحی الحرب
 الزبون و کانه املیة امانة الف و بزدون فوقنا بین یدی
 الملک العلام و کملت العیون بالسهام و طار حمام الحمام و غنی فی
 الودس الحام و تقابلت الابطال و تعالت الافیال و کون العدد
 فلم تولع و کاد الاسلام ان ینفک فنهنا لک امر الله سبحانه و تعالی ملکة

السویین فابعدت الامة و انجرت من النصرا و عدت و الحمد لله علی ما
 یضربینه و اعان معینه فلما خذ السيد الشریف خط و الملکون من هدی
 البشری الی تعظم قدرها و سار فی الافاق ذکرها و الله یوفیهم ایاها و السلام
 علی من اتبع الهدی باة احوال ان ملک بطریق احوال در موضع تنیم ذکر
 اید بحول الله و قوته و شمول نعمته و وفور منته موضع تنیم ذکر
 که نقلیم بافته و شرم تعلقات مساقان چون فوج
 بهاء الدین ابن صاحب الدیوان ازین سراج غرور بریاض سرور شناق
 باند کت متذ حنائک سمط لالی اخلول باید و دانهایکی از عقب
 دیکری جاری کردند آثار ضعف و وهین مرد و لت صاحبی را
 علی التوالی رود نمود و امداد و قایم متتابع در رسید
 سابع احداث داک الرنق لمر السر و ذکر الفتن
 آری معهود از فلک بی ملک و متعارف از داب روزگار تا هوار
 جزایند اجار و شرح و رفیه ازل و شکریه افاضل حیست
 دوزیر این سبز گلشن ناپایدار عهد غنی کلی دایدست که دادند
 که باز در بی خار باکارش نهاند و جوعی شراب کامی داد کام
 امید واری بخار تختند که هنگام صبح او داید در دخیار حودث
 مبتلا نکردند کدام روز افتاب سعادت صاحبی از افق مشرق
 مراد بر مقتضات ارتفاع بخط استوای سیوست که مدارات فلکی
 از او مقتضات الخطوط بحضض غروب محبوب کرد آیند باجم وقت
 نهال مال حبیب کالی بر لب جو سبار نشو طراوت و تضاد
 یافت که عاقوبت بد بود ابدار و نکبت قابل قبول و جفا نکست

بر جوسار و دونه امید تانم سر سبز و تازه به بهک نیافتم
 مهر نیر را و مستند را بی وصت محقق در زوالی نیافتم
 اول خلای که تالی این واقع گشت بحالفت محمد الملك بود و او مردی
 اصیل بود مولد و محمد او پزد اذ ابنا، ثروت و ملکیت منجوه بجاه و شمت
 و مشهور بذر و ده، علو و رفعت تراجم حال و ضیق بحال دست خویش
 ایام و پیاپی مال حورث لیالی شد و در عداد دولخواهان و خدم ضا
 معد و دگشت و مجرم کرم آن جناب که کعبه مال و قبله اقبال و مطرح
 شعاع افضال و مسرج و فود عز و جل بود بناهید او را با مالک
 فراخور حال منصوب فرمود بعد از آن تغییر عقیدت و فضول
 و ملکیت در سخنه حال تفرس کرده عمار اعتماد و اعتنا نقصان
 بدرفت و بجناب او التفات خاطری کمتر رفت بارها بمکارم بی
 دریغ صایحه که واسطه ارقاق خلایق و رابطی توفی از بوابی
 بود نوسل حست و شفعی انگشت و نیجادی نمود در نیجی کشاده
 نکست و از ریاض آن عوطف بوی استینا به بهشام مانی او
 پیوست با طالع بشولید و بخت بخت رفت و فلك ناما مد
 و روزگار آشفته در مسارات حرکت

فان قيل لی صبرا فلا صبر للذی خدا بیدالانام بقتله ضرا
 وان قيل لی عذرا فوالله ما اری لمن ملک الدنيا اذ لم یجد عذرا
 به بکنتی که امکان اقامت در تصور آمدی و نه قدرت نفقه و ناری
 که مسافرت و مهاجرت را اختیار کردی
 فلا محذور دنیا المن قل حاله و لا مال فی دنیا المن قل محذور

بزریدنان نمت و خست نمت فروغی نوانت آوردن به قطام
 از مالوف و انقطاع از مانوس و مطبوع بالطبع موم و موبع باشد نا
 کام بلیت و لعل و مایغنه عن الحد ثانی لیت روزی را بیتی و در رشته اشک
 لعل کوه در درسته ایامیات را

امانه هذه الدنيا کرم بر قلب به نه القلب الهوم
 امانه هذه الدنيا مکات یسر باهله الجار المقیم

روانی است اختلاف و ترددی بیش از داشت و بیایان سوابق معرفت
 مستحکم گردانیده و پیوسته متفحص احوال ملک و مال بودی و از علم
 استیفاء حساب مخطوط عاقبت کار خون نومید شد و گفته اند
 نومید شده دلیل باشد و خبره زبان دل بر هلوای خویش
 نخوس گرداند بدنام میا و در بیجاری که جان را بکوشم زنجار
 دن از لغت قوکل علی الله باندندان اجرتا دجست گرفت و نطق
 الترامع لایطاق بر میان ضرورت حال است و بای در دریا
 و قرب البحر محذور العواقب نهاده در شهر و سینه ثمان و سبعین و ستانه
 بعضا ملوک که در باطن ایشان مخالفت و انکار صاحب می شناخت
 مریخ نقد ناسره خود ساخت انها ز فرضی کردند و هنگام مقام
 شرو باز که شراد باز بوی عاید خواست شد او را ببیند کی حضرت
 بودند تکلم بالقول المضلل حاسد و کل کلام الحاسد
 هر حقیقت لطف جزیره با حسن تقریر با داشت که صاحب
 دیون درین مدت که بذرین شغل خیر مطلب است و بوسایل
 شروع در جلوه بهام متسبب هرگز مال ممالک را بر استی تقریر

نکرده و تمامت ممالك پادشاه را املوك خاصه خود ساخته و در هر طرف
از اطراف دیوانی پرداخته و همچنین داستانهای درویشان صلح علم الدین
على طریق الاشباع باز دارند و عنان منطقه شیب را بمنهج این خلص کشیده
خواجه بهاء الدین در مدت حکومت عراق مروی از حقوق و واجبات دیوانی
ششصد تومان از اعمال استخراج کرده و دیاری از آن وجوه برکار
خرانه و جریك منصور ناسته مقدمه من بسمع بخل معاومت و ذوق
خمر و خل روزگار محسوس باری تعالی از آن مقبول در دل ایلیخانی جای
داد و گوهر نفیر بر او حویق نعلو بر گرفته بود هر چند در نظر عقل
نفیری مزیت می نمود کوش بهوش یا پادشاه بدان مشفقت از کثرت
سعادت نسیم اذ اصناف امر او نقد مطلب
فعمدالم العالیین هاسط دروزید آمد ایلیخان نواخت و عا
زیادت از مطمع و مامول او از زانی فرمود و بدست خود کاسه داد و تشریف
خاص مبذول داشت و هر دران مجلس سخن تمامت ممالك برسد ازین
تقریری دلپذیر ملویم مزاج پادشاهی با دارسایند برع نافرین
مشرق ممالك باشد و محاسبات چند ساله را استدراك کند و مظان
توفیرات و مواقع تقریرات اموال را استکشاف نماید و هیچ آفرین از
شاهزادگان و خواتین و امارامانیت پیش نباشد و برین احکام بایسته
سر شری داد که تا غایت هیچ سله طیس و ملوک را نداده بودند
عقیدت پادشاه با صاحب متغیر شد باستحضار ثواب و وکله
نیریز ایلیخان عنان مسارعت بر نافتد صاحبان تیر باران مکاید
الدخضام که در اول تشابه که کشاد داد نشانه مقصود را

مقرطس

مقرطس کرد اینده بود خبر یافت بخت و ندامت که با الحجاج و عنان د
نوام اند بر نفس مستولی شد و ناده فکر حکما الحجاج اقل الاشياء منفقه
في العاجل و اگرها مفرغ في الاجل مناب قضیه امدا بر حکایت مشهور
است که هرون الرشید روزی با ملکه محالکت و عقیده دولت خود
یغی زبیده خانم را با ملکه عبت شطرنج دفع ملوک و تطیب حالی
می کرد همراهی را شرط اندک غالب را بر مغلوب حکم نافذ در وان باشد
و هر چه امتزاج در داسعاف لایحه آن در دست اول هرون علیه کرد
زبیده را فرمود تا بر این و کسوفی که بر قوائم انسان حاوی باشد
خلیج کوده خلج کرده در مقابل نظر هرون بایستد چندا نک
استغنا کرد مفید نیامد تا کام امثال امر بر حسب شرط بنمود
با الحال زبیده غالب آمد گفت ملتقی است که با فایزه جیسه
که کمترین حواری بود جمع شوی هرون از سماحت خلقت و درما
صهرت او انفت داشت شفاعت کرد تا در معرض ان التماس
از جوهر نفیس و یا قوت آبدان چند اندک در حوصله آرد و بکشد بر
دارد زبیده گفت اگر تمامت خراین مبذول افتد و در ملک اشتراك
دهد مقبول بخواهد بود بر مقتضی شرطی که رفته قیام باید نمود
و دفع را بخل غیر قابل هر چند هرون در شفاعت نسیم زد زبیده
افصاح الحاح و ادراج الحجاج که بوغوالقلوب و بفتح الحروب صفت
دارد زیاده کرد هرون با فایزه مجتمع شد بتقدیر الهی از فاروق
اصول باو قهرانی که بفضل هضم دایع مستعدان بود که بتبعیه نوع را
مبداء شخصی دیگر کرد و در مقعر دم سهوت یافت و قوت ماسکه محافظت

قیام نمود و آنآه تم جعلنا النطفة علقه فخلقنا العلقه مضغه
فخلقنا المضغه عظاما فكلونا العظام لحما بوسائط تاثيرات
اجرام علوی انرا بمرتبه انشاء صنف دیگر اوتید فبارك الله احسن الخالقین
هنکام مبعثات وضع حمل و زمان نفاس قاتره مأمونه بموه انفس
از مضغ عدم در فضا وجود آمد چون از حضض رضاع سفاع نیز
رسید دلائل نجابت و شمایل شهامت از حرکان و سکنات او ظاهر
بود و الجواد عینه فراره

ایقت ان حبال الشمس تدرکفی لما صرت تحيط الابيض البق
دوری شخصی متنی را بحضرت خلعت حاضر آوردند و بر دعوی باطل
اصرار نمودا و در عذبات عذاب کشیده بساط سطوت تفرکی
کردند چون تادیب ضربی تقدم رفت بصباح و عویل و فدی
طویل در آمد مأمون در رسته بر اذنان موصی خامل و موقفی
نازل ایستاده بود متنی را گفت فاصبر كما صبر اولو العزم
من الرسل هر و نه از شرعت ذکاء فطنت و دها و صکت او منعی
شد و شفقت ابوت در حرکت آمد و گفت صدق رسول الله صلی الله علیه
او قال اولادنا اکبادنا بعد از ان یوما فیوما محبت و تربیت در
حق او منیدی پی بر رفت تا مأمون در کلی علوم بر اقران تا نوشتند
و باداب و مراسم ملوکانه از فروست و میدان داری بر بردارند
غالب چون هر و نه دعوی حق را اجابت کرده زبید خوات که
بسرش محمد امین در مسند خلافت قیام مقام باشد اما برید
وارد و لایکون الاما اید میان بر اذنان مکتوبات

رفت

دفت و در تاریخ د و لبتین کیفیت آن احوال مشروح است چون
محمد امین بقتل آمد و دعاء خلعت و داملمه که با شارت من و فقی
تایسین تا اینهم آمین بگفتند زبیده نفسهای سرد چون باز خوان
از جگر حوشده بر کشید و گفت ما افتد کف بهذا اليوم الا یوم
قائم بالملحاج مع ابیک از نظم این حکایت و ترتیب این روایت
حجاب ربیت از محادات ابصار مرتفع کرد که معاندت و لجاح در
مخفیات امور منجی ناکامیجا بزرگ و حالب معادات متبرک است
فلفه بعد از وقوع طمات و حدوث ثانیات زیاده فضا و ریخ
خواهد بود و حسرت بجزرت از عقب نواز قضا و قدر مثل مع السرب
للمصاری بی فائده و ریخ مثل بعد از بیان است مع الحديث فاخر
لی کار مجد الملک در یک لحظه که بر ترقاب عنایت الیخانی بروی
افتاد شبنم صفت از ثری بر بار رسید
هرت بکنام ذره بیوست دی

کان ذره به از هزار خورشید نشد غلمان بری و ش زین کمریم
عاضد بر مرکب تازی نژاد کوه پیکر سوار گردانید و خورگاه
چهل سری و بادگاه از اطلس ششتری بر افراخت سبحان الله
کان الفقیلم مع یوما اذ الکینه ولم یلیک صعلوکا اذا ما نوا لا
ولم یلیک فی یوسا اذ یان لیلله بنا غی غرا الاسلحی الطرف الحله
زرد ز کار میر حالت پید آمد که دشت خوب و ندر شک بر لبتیم
بر بر صحیفه بخام خورشید لکاشسته سختی خوش باد در دیدم
که ای بدولت ده روزه کینه مباش غرم که از تو برز کردیدم

منظر

درگاه او بچشم المشرّب العذب صورة از دحام گرفت صاحب دیوان
 غبار دهشت بود از ضمیر و صفی حال نشسته بپند کی حضرت
 شنافت پادشاه باز خواست فرمود که چند سال در خدمت
 پذیرد نیکوی ما کوج رازده و درین وقت که سر بر سلطنت بخاوس
 مبارک ما مزین و مژگانس شده بر همان نسق ترا منصب مالوف
 مقرر فرمود بجز و تمامت اموال را در تحت قلم نومسلم داشتم امروز
 مجد الملک حسین تقریری می کند اضاعت حقوق عاطفت پادشاه
 هانه ما و اقبال بر ارتکاب کفران نعمت چگونه جابر برداشتی که
 المعتصم بالله ان لنعم الملوك حقاً قابله با کفران انت الیوف
 متقاضیه ضمیر صاحبی که رهبر عقل کل و کاشف اسرار فلک
 و طلوع آفتاب مغیبات بودند انت که تخطئه و تکذیب خصم در حق
 عتب و عتاب پادشاه موافق بصیلت و ملویم صواب نباشد چه
 خلوص و مناص را بجداد روزنه صدق و اخلاص مشاهده
 نتوان کرد بجای که تنگ اندر آید سخن پناهت بربا که بزدلان
 بتلقین ملق سعادت و قایید مرشد عقل و توافق استباده
 در مقام خدمت فبیح دل و فبیح زیان گفت سرو مال و تن
 و جان و خان و مان بدای جان خان باز

فان انا لم اشکرك نعماء جاهله فله نلت نعمی بعد ها توجب الشکر
 بکی نعم باری و نعم بی منتهای پادشاه روی زمین را چگونه انکار توان
 کرد نه شکر خوار کنم همه هستی نعمت توام نعمت چه گونه سر کنند بر
 زبان خویش هر آنکه درین مدت خود و برادران و فرزندان

از خدمت

از خدمت فایض حضرت سیدم و دایم و حق ردیم و بر دیم و بعضی در خدمت
 پادشاه زادگان و امرا و سطر در وجه صدقات عموم خلایق ثبات
 دولت روزافز و ترمعین شد و امح امروز در تحت تصرف از بضاعت
 و ضیاع در دیار و اصفاع و خزانه و اسباب و خزانه الملک محالیک
 و دواب فضاله خوان انعام و غیض و فیض ایادی پادشاه است
 هر چگونه که فرمان شود هر وقت که مصلحت باشد هر که اشارت نافذ
 کرد بر سیل ایشان را در رضا ظاهر کرده تسلیم دوز و تهرج و وجه
 در هیچ حال توقف و تسویف جابر نشود و خود تا از عمر مهلتی
 منتزعت و در ساغر زندگانی جرمه باغ بیک قیامیان بسته
 و خامه زبان کشاده و الاغی تنگ کشیده کوج دهم و بندگی کنم
 اذ انک منک الود فالمال هین و کل الذی فوق التراب تراب

ان توتر و ان ما یز ترا منک بیدا و الیک تقود این سخن متضمن
 سبب داری نعمت و شامل بر شرایط صدق و انضاف و مذکور سابق
 خدمت و ماحی لواحق عشرت چوبه از زبان صاحب بمسمع همایون
 است البشایر رسید نایم عنایت از مهت غیب درو زیدین
 آمد و غنچه قبول بصیاء رضاد در شکفیدن باب عفو و اغماض
 غبار سخن اغیار را از صفی خاطر مجبور بود و امداد الطاف در حق
 صاحب تازه گردانید و ارحمت ملک بخش معنی

اذا ما انی من صاحب لک زلت فکن انت مختالا لزلت عند
 کارب نرمان اشرف فرمود که بوزده و نابوده کنایه ترا خودم و بر
 خدمت افتاد و شغل معهود مقرر داشته آمد باید که با استیاد

از روی انشراح صدر و دل قوی بر قاعده کوچ همی بحکم و ما العصفور
و دسم پیش عفتاء عاطفت و ههای همت پادشاه سجده عبودیت مکرر
کردانید و مطر فیه صورت بطور همت جانی از حضرت خانی مطوف
گشت و در حال رسل راجون سوادی حمام که از تنگیای دام خلوص باید
باشاهن که از واج هوا بسوی صید انقضا ض کند باطراف ممالک
فرستاد و مکتوبی بجز از هرت عواطف حضرت پیش برادرش حسام
علاء الدین نوشت اھم از خود بر جناح غرمت بود بصوب بندگی
در جواب این دو بیت مندرج گردانید

و کیف یوثق قول الوشاة قد شک فی عرضک الانبل
وان سعادتهم فی علوک کضرب العقارب فی جندل

و از منشآت صاحبی بشادت نام ایفاق افتاد مفتح آن فرین بدین
ایت و مضی بدین بیت یالبت قومی معلوم بما غفر لی فی وجعلنی المکریم
امروز بجد الله فارغ دلم از دشمن کاند مردل تنگ من جز در دست
و بعد از شرح الطاف و اعطاف پادشاهی و فیض انعام نامتاهی
در مطاوی آن ترجمه الفاظ در ریار ایخان کار بدین سباق
ایراد کرده که روزها باشند تا بتواتر اخبار تغیر عنایت مالذت
خواب و خون بر تو منقص و مکدر مانده اکنون از بخادر خدمت
من مت شدة باز خانه دو و امشب بدلی فارغ و سینه مشبع
دست و بای ارسر نشاط خوش بصر انداخته زود لحفت و
دیر بر خیز هر چند در عاجل حال بمعالج عنایت ایخان نورانی
محافت صاحب را سکونی حاصل آمد و از بطش و طیش

خلوص

خلوص یافته بنصب مورد مکتب مستطهر کث اما مجد الملک
در سعایت مجد و قصد دو زمان او را که موجب داد و آمیان
اسلامیان بود مستعد بواسطه شرف قربت ایخان و اشراف
ممالک مغبوط اشراف اطراف عالم شد و در تمامت نواحی و جواب
برای دفع محاسبان استدراکی ببحر الثقیل نواب رانصب کرد و در
مکتوت نادر که از دیوان حضرت مصدر می گشت اول صلحت دیوان
در طرفین و الیسرکان مقرون است نشان میفرمود و مجد الملک
بطرفین سار مشرق ممالک بلکه به راحیان رقم میزد که شعرای
بلکایه مانده خط بطلون بر نام و نشان صلح می گشت
لاجرم استخفاف و استخفاریت باد و دمان کرم و خاندان
قدیم منع ناکامی و مستدعی سخریت دوت و دشمن باشد
و این دوستی مجد الملک انشاد کرد

در بحر غم تو غوطه خواهم بردن تا غرق شدن کمری آوردن
خصمی تو لیس قویست خواهم کرد تا سرخ کنم دوی بدان پا کردن
صلح دیوان دنا علیه و زمان جمیع الفضایه سمع لیدی به این دوستی گفت
بر غوجو بر شاه نشاید بودن بس غصه روزگار باید خوردن
این کار که بای در میان داری تو هر دوی بدان سرخ کنی هر کردن
صاحب بقوت نفس و بخت همت از مله زمت بندگی حضرت
متفادی نمی شد و امارات عجز و انفعال و اگر چه موضع و موقع آن
بود از روی اندک

و تعالی للشامین اریهم انی لرب الزهر لا اضعضع

بخود راه نمی داد مکایت کردند که دوری صاحب را استحضار
 فرمود تا در پایتخت با مجد الملک در باب سخنی که بسبع اشرف
 رسانیده بود مواجهه کند علی الهی هم در دو مقابل یکدیگر افتادند
 پادشاه اشارت کردند که فرمود که صاحب دیوان فرزند زوی
 زانوزند نه کانه فوق محل الشمس منزله
 فلیس بر فعیثی ولا یضع در حضرت دشمن معاند از دست
 ساقی عنایتی پادشاه ان جام نا خوشگوار را در کشید و
 میخیزد این سخن را که انفع من برود الشراب وانفع من برود الشکایت
 کاردی بست و بهی التواضع اما من التواضع والتواضع اما من التواضع
 والتواضع بعض الامور تغافل والتواضع بعضها انکاپس
 همچنین نفر کردند که در اشارت طوی مجلس برنش چون عرصه بهشت
 غم فرسای و شراب نایش چون آب حیوة جان افزای
 خروشد چنگ و لای نای دلمی برساند نیرده جای
 صاحب سم نوبت ایلیخانی را کاس گرفت و از قبول آن اعراض رفت در
 کورت رابع از عاب جلوت دفع شمات معادی را زانورده عرض
 کاس کرد پادشاه از لحوم که بض حرمت آن در کتاب مجید محفقات
 بسر کار داورانکه داد زمین پوسیده التقام کرد بعد از ان ایلیخان
 ان جام نوشده جمع اسافرا فرمود که نیک میخلد مرد پست هر چند
 از او قبول کاس اعراض فرمودیم اقبال را ان زیادت نمود مع هذا در
 خاطر بود که اگر ان که را آرد کند هر پیر این کار دیدن او را از
 هدیه چون مکه برداشتی صاحب با وجود این مقدمات و آثار

نکر

تنکرا ایلیخانی بر مصابرت ساربت نمود و بامه ایدت فلك سفله معانیت
 می افزود و همت نامی او با و از بلند انکفت کاتب میخواند چنانکه
 صدای آن در خم طاق کرد و می افتاد

یفر الناس لعب الدهر طرا و لیس معیری احداث دهری
 فاحب الولی یسر قلبی و ما یفرض العدو یهم صدری
 ولا الشبه الشری برین شانی و لا الکوب الکویه یثین امری
 فابرن غریغ غنقه رخاء و کل غنی لیدی شبیه فقری

چون هلال دبیع الاول سنه ثمانین و ستمائنه برسط صبی کدوون
 مانند ای بروی مقوس دلداری شاهد کردند صاحب علم الدین
 از بغداد پرسید و تشریف مؤل بارگاه آسمان شکوه بشرف جت
 از عرض عراض و ترتیب طوی و بکشمشی فارغ شده خزانة در که
 مصوب بود تسلیم کرد و در عقب بعلت توفیر اموال اعمال
 خزانه دیگر بعضی سوست بلی زمره حشاد با فساد کار مشتعل و نایره
 طمع ایلیخانی بناد دروغ ایشان مضطرب و مشتعل ان تمامت
 ممالک خراسان و شیراز و کومان و عراقین و دروم و از دریا بجان
 و دیار بکو و موصل و صافارقین و شاه سعاد در کار آمدن بود
 و سلوب خوف و خطر و خوف و فرح در اندرون و نایه جاری شده
 ملوک و اصحاب مناصب بتفتیح صورت و مناصب میان بسته و زبان
 کشاده بنشینست سفاه ذار عنک الیاس حلم

و عتیقه منفعه رشاد و ذکر بعضی از ان احوال در موضع خود مفهوم
 مطالعات کرد و ان شاء الله مجد الملک بتازکی عرضه داشت که مدت

دوازده سالت با اعمال عراق عرب و خورستان و مضافیان آن
بر سیل ضامن صاحب علوم الدین را مقرب و مغرض گردانیده
اند هر سال بیت تومان زر توپس برداشته و بادیکرا مال اندوخته در
زیر زمین دفن ساخته نه کل جارحه بنواک دین
بعضی از ثقات و نواب مشمول آبادی و مریوب عواطف صاحب بودند و از هر دین
خصام ایشانرا تعیین کرده و مهد و معین داشته عضایه و فاخت بر حصه
کفران بستند و نابوده تصدیق خصم مفتری کرد
لیس الصدیق الذی ان ذال صاحب ابندی الذی کان من اسرار کما
و از فرمان و انبیس الحق بالباطل و تکتم الحق و اتم تعلیم منجر نکست کوی
الادب مولی عربی بن عهوده بین علیه صافحه بیت
اکابر منه ضد ما الحق فاصدق و دلیله و بین هو
عجیب لافله قال لیا م کانهم عن الکرم المجون و ستمی نهو
حقیقت حال و الحق لا یخفی علی کل حال بر تقدیر آنک مبلغ مریوب با ستم توفیر
حاصل شده باشد و زواید اخراجات و توقعات پادشاه دادگاه و خواتین
وامرا و محصله و ابلیحان بارک و کرم مد و تنفات پادشاه که از لوازم
تصدی اشغال خیر و دانه مقاطعات اموال دیوانی باشد علی الخصوص
در جهان ملکی بس حسان صاحب از روی ویتن توان دانست که اضعاف
مضاعفه خواهد بود و متکرات مال بقایا اعمال غیر مریوب الحصول که سر
جمله آن در جراید کتب دراید و بعد آن سکوند زهیر سیل معلوم را
اکثر مظهر متاع و باشد ما و ضوح این دلائل در سال متقدم با ستم توفیر
اموال تمام بخانه رسانیده بود و در ازای آن بنزید عواطف اختصاص یافته

چون

چون درین حال مضایقت فلک تنگ خوی و مناقشت زمانه بهانه جوی
معاینه دید و کار و شایست رواجی زمانه از قیمت تافته بود اخبار رنجور دل
و اثراد سرور و خاطر و عجل دولت آغاز زمان کرده و لغت حاشی کار هر ملخ و لاشی
فرو گرفته اندیشه کرد که المال عرض دایل و ظل مایل و صحابه صیف مستع و زو
طیف مسرع فی انک بمکالت و مجاملات ادوان و معارضه و مقابله حسد مضطر
شوم سارمت عرض سلیم را توفیرات نابوده را قبول کردن توفیری تمام شد
و فاضل وجوهات را درین وجه معین گردانیده کفایتی تمام چه در آن دنال
براسط کثرت احکالات و ناذکی جواب جبال غی وجوه از مستقر ضامن و صفا
رسانیده بود سبب اسرافه خواطر رعایا و تخفیف اعمال و اعمال و چون احتیاج
خرانه بمال بود و در جواب عذر هست و ست و عرض حساب و سناقت و جمع
دندک موقعی نمی یافت از این بقدر توان می یابست ساخت و دل از اندیشه
بر داشت جماعت اصناد با خود گفتند اگر وجوه فاضل را بر کار این توفیر
نشانند بر روی قتل نشینند پیش شاه بر رخ رقع تقریر بیاده دیگر فرور
اند و منصوب بر ساخت که در شهر هور سنه شمع و ستین و ستماه
چون بعد از و مضافات بر سیل امانت دد اتمام داشت جمعی از امر و کتب
اسراف و استدرک محاسبات کرده و دست و بجهان نومان باقی
باقی کشیدند و تا غایت از آن وجوه چیزی بخرانند رسیده و آن مال احضار
توجهات و باقی و استغنی از آن زمان را فی وهم در آن تاریخ برای
پادشاه که جاسوس طایع غیب و ناموس ممالک اسرارست مکشوف گشت
که بنیایا تعلق بصر فای نواحی دارد و استغناء آن از دایره ممکنات

بیرون است و اگر ازین نوع خطابی روز جزای اعمال و تفرقه رعایا
فائز صورت نبندد از سران درگذشت و کار نامان باز نام در گذشت
و صاحب علوم و الدین را بنواختها فرمود و معاودت با سر حکومت انجا بر
لین داد قصه چکنی سخن درازست از دهن و شایه در دهن پادشاه
حکایت زد که نقش در حجر مرسم شده بود و در عالم ملک چوین وادی از وی
برده و فضا بقصدا ظهور خواهد آمد اسباب از سلسله وار دست در
یکو نکرد هذو هن بد بر عقله دران معرض بران نسبت داشته باشد که
شعله این را بنی نوشتند و با کوه الوند بقوت باز و گشتند و در پاریان
شتر تخوین کنند و افتاب و ماه را با سیزه الی بر تعید نمایند دیگر با
کلی و محرک اصلی برین مقدمات احتیاج لشکر منصوب بود بآنچه
درین حال از حد و مصر خبر رسد که الفی و شرف شعور و حمل ستر
الغیوه عباره و کافنا بصریه یا لاذان غرم مکاوحت و با الهیانه عالم
تصمیم داده اند و شاه زاده منکو تیمور را جنانک ذکران تقدیم یافت
بالشکری جزار نام زد ایشان مبغض خود و مثل ان با طران بلود شوی
نزدیک با د شاه زاده ارغون رو می کرد و از حد و در بند با کوه
سلوک طریق احتیاط را استمدادی بوده بودند و ان سر علوه و شافل
شد و درین میانه رایات نصرت بیکر بر عزم توجیه بمشاه بغداد براه
ارسل و موصل نهضت میکرد و صاحب علوم و الدین را جهت ترتیب
یامان و تدبیر و رایات از پیش بفرستاد پادشاه دران احوالی
بجند روزی سب بفرج طرد و مصطاد برکنار دهری که از ادب و
کوبید از عمل راجبه الشام نزد فرمود و لشکر بر عادت مغول نکره کردند

چون

چون کلهاء انواع و جوش با خروش و جوش در حلقه جمع شدند
و بریشان مدار نکره تنک آمد ایلیخان نفس خود با چند خواص و اینا
دنداند و روان بهرام جور بران تاخیر و صید انداختن افزین میکرد
سوفادوش ز حیرت و حشمت دهن کشاده شد چوین زبان خنجر کرده
بنیالش چوین در اسد هریدی چوین سنبله شانه کش از ضربت
الفسانه کردی چوین و دالش تشریف ضربت و انواع و حشبانرا
تعلیم شکر دای به کام انفصالش در یک لحظه شیران شکاری
صحرای باز و جوش بر داختند و موازی کوه بر هر انداختند از کار صید
فارغ گشته غره رجب بر آه سنجار عازم بغداد شد مجد الملك در راه هم
در روز انفصال صاحب علوم و الدین حکایت بقایا باز یاد ایلیخان
داد فکیف آذکره اذلت انشاه طائفه از امرای عقب
از امرای عقب صاحب علوم و الدین برای بحث و استقصا و کشف و استقصا
و استخلاص مدعی چوین برق از میخ روان گردانید بصاحب رسیدند
و فرمان بشنایند داشت که ان قضیه نمودار کردش فلک و کارایام و لیک
بفوق جز تبعید آمال و تقریب آجال رجال نیست بقضا و رضا داده
و جز خود جاره نیست مصلح ایشان بغداد شده و کافه خلق را
از ان حادثه بر رخ و باز او را ان مکر مالموق موقوف داشتند باول
اج در تخت تصرف داشت از زر قار و زیز و از ناصرف با صفر از حجاب
لال مانند زواهر سعود متدلی ناز ابل خورزان و سفال بخوش
قال از فرزند عبقریات تارنا و حمیر و باریا از توالد و طوارق خجل
ناظر ایف از وی مذهبیات با مکفئات تارقات اثاث از طاقات

اثواب تا نطق اواب از جواری خیرات حیان دور از چشم بد
تا غلمان سبت البقر و صطبل از است التوبة یوق و لمیل از صاهل
و ناهق مردود و لایق از افراس و نغال خیس و غال ناکه و جهل
و جک و جمل

هر که دارد نظر بجدی وصل از خست جوکا و کرد و ست
چون عرض صیانت جوهر عرض بود نه غرض در رسته عرض حاضر
آورد و بیت پای لا بارک الله بعد العرض فی المال
از سر همت عالی چون کان از دست رفته بود بر مقتنیات نفس خیس
زد عین منقود اثر مفقود شد و بصایغ سرب صنایع و مال پایمال
و املوک موجب املوک تفصیل بضاعات و وثایق فروضات و جریله
املوک مورد و مکتب در بلو و حجم و عرب سر دلا الا الله تطویل
جست لوح قلمکان ترا از هر چه اسم شی بران صادق بود بستر
مل ماسی له قذ عمله و ما اراد الله قد عمله
فکم صنعة ضاعت و کم خل خل و کم فضة فضت و کم ذهب ذهب
بخانک در ریائل تلیة الاخوان از ایشاء ان صاحب قران شرح
ان مستوفی اینم است و اگر جهان را در جهان خود عین سک عیب بودی
که نعمت و راحت او بعد ما که عمر ما در طلب و بصرف میرود نهار و شب
ندارد و احب نمودی که مرد غافل دل بران اهدای و روان تحصیل از چندین
درنگ پوی و حسب و جوی سعاری

طاعتها الا یا شتی صروفها نزل عزیزا او تغز ذلیلا
در حال اثبات این دگر یکی از حاضران این دو بیت از گفته سعد شیرازی رحمه الله

علیه بر خواند

علیه بر خواند
گر خرد شد از اجاره حق صفای ببیند
تا دل خویش نیاز اندود و هم نشود ترجمه از این دو بیت در بیند قلم آید
حد و بحد و الفاظ بالفاظ

ان قال ندبنا له المذلة منقصة خاسق له ان تدب النفس بالهضم
فالترنم حجر از صا و منکسرا فالترنم و ما برزاد فی الحجر
از تران این اخبار موهش برادرش صاحب دیوان که ملو نم بندگی رکاب
اعلم بود وجه ثبت و تانی ندید اجازت خواسته بیغداد نامد و سبب آنکه تبار
مفارت و عواصف ترانخانه سکوف و رگونه پذیرد مبالغت و اجتهاد
در تحصیل مال و ترویج و جوهات بر اضعاغ اعادی می نمود از خانه خاصه
خود و فرزندان جواهر و مرمعات و اوانی ذر و نقر آبخ بود بیرون آورد
و از نوب و رکوب بر سبیل استقرض بحسب استطاعت نقد و حبیبیستد
و بان مضاق گردانید جمع اعادی از نفوذ و اجناس انخ لایق عرض داشتند
حکم کرده در منزل دجیل ببیند که سر بر رفع کردند در منزل چون پادشاه
و انصاف آن متوقع بود و آن مقدار عشر معشار مبلغ متصور تر نمی آمد
هیچ موقع نیافت و عرض حال صاحب دیوان نیز بوجهی رفت که بیهوده
و میل موسم شد و خلوصه مساعدت و مراقبت و از مال خاصه مستلزم
سخط الخان گشت قضا کار کرد و نبود بی بود و کوشش تکاپوی سود
نداشت و قتی این قطعه اتفاق افتاده بود

بهره فست عدلش نکر که ناهتم بساها دم عمر خوش بیاضها
بضاعت همز و فضل و کلت جسود که مایه هست زیانم ازین بیضاعتها
بیوی کسب تر اساسی که ممکن نیست ساد شده هم سیم همیاضها

سعدی

برای آنک فلک دارم جوی هیزان کجا کسی که کند پیش او شفاها
 زمستند همه کای در بخت داشته اند همه بسفله و درون دانه استظافها
 و بعد معرفت بدین الدهر و راز عصیت نفسی جدالین اطاعتها
 بر بخت شد که تفاجر بار غوجی با طائفه معاد بان اولیک الذین حبست اعلام
 و کان مصر و فابا خلل قواعد الحلال آما لهم بیفداد آمدند و سویی مؤلفه
 و معاقبت اغانها از اشنا و بیگانه و اهل حیران و بطائنه خانه کیفیت
 کنور و دقین جواهر ثمنی که در خارج سیمین نام داشت استکثاف کردن
 گرفت کرة بعد اولی بر بابط و خانقاهی که مسخرت او و مدفن اهله و اولاد
 و عشایر نو در رسید و مبالغت تمام در بنش و فتنش و هدم و کسرت بقدر بم
 رسانیدند چون هیچ درهم نبود همه هیچ بیاقتند عاقبت او را از خانه
 ماکوف که مانع عز و دولت و ممان و فود راحت و مغرس نهال بهجت و
 مغرس اقبال و حشمت بودی نقل کردند کردنی را که سر بگردون کرده
 فروغی آورد و رقاب کردن کسان کمی بطوق نفا و آبادی او مطلق بود
 از دغل ذل کشند و دستنی را که از سرن بودستی کوشد و دوز کار را بشنف
 رقت مشف ساختی بلسله نهاده سوار صفت مستور گردانید
 و دیدم فضل و معانی خونا بر می بارید و زبان عقل بر فرم علی می سراید
 الدهر خلعتی مثل النساء و کم شفت غم قبلی از آن آفتاد
 و درین حال که بجزیر این ذکر اشتغال داشت قلم بر صفحه اوراق نکاشت
 ای نرب صفا بلو کدر او خل و فابلو خستل
 دهر ناحیه مال مبتلو میکه لم یکن بلو ملل
 و اذا قد نیا بنا سخطا سخط صوب ساک مبتل

لاری منه وجه ماریه کل ندب سیدع بطل
 و کتفی فی جمع مطلبه کل ندل مواجر و جبل
 لا تنق بالزمان ابعنا لعب زلحدوث بالغل

کرم بر اعضا ظاهر نمود هجوم محوس می شد در رسوم قانی و قرار از دیار
 دل شورین و در مطوس و از هر جزوی از اجزاء خود اوان
 و لون مای با جمال لهدها و بالنا را طفاها و بالماء لم یجر
 و بالخلق لم یخلق و بالارض لم یکن و بالشمس لم تطلع و بالبدن لم یسر
 می آمد اما سلطان مملکت خواجه بر سر پریشان مطهر و متمکن بود و ساخت
 خاطر بامداد صبر که طلیعه نضر و موجب نفع الاجوات مشحون قال الله
 انما یوفی الصابرین اجرهم بغير حساب و فی امثال من طلب الریاسة صبر
 علی مضض السیاسة از سخنان علی بن الحسن رضی الله عنهما روایت احتمال
 الصبر عند النازلة اسلم من اطفاها بالمسقة و لیس الفتی من جیر الطی
 صبره و لکنه من جاد فی صبره لخطب از زبان او در آن نامرادی مثل
 در دهر معادی و ما یهلون اشرف قناه باجل للنواب من قوای
 بگذشته ام مصلحت خوش بندو کر بکشید و گردن کنده دادند و چون
 نظر رباب اغراض بر بجهت خوران مالی بود ایلی را یا خود یاد گردانیدند
 و حکومت ملک بغداد را از وی بقبیل کردند مد جدید برداشتند و در
 عوض آن دوشاخ محبوب از عداد دوشاخ در گردن او انداختند
 مانند عروسی سر و بالا معانقه و معانقه راه و دست در کردن آن
 سرافراز جمایل کرد و در آن روز زبان ارفتنه از کفنه رضو الدین نیسای بود
 زبان جوی خود املا کردن گرفت

دستم دل شکسته بک تابان روز
 این قطعه را درین حال پیش برادر فستاد
 اسمع فداک النفرس قول فنی
 فوا اورده موارد الخطر
 اشکو الی ربنا ونعمنا
 جور زمان یحیی بالعبر
 کان مناهی عناق هیفاء
 کالبان وما البان کان موطر
 اعادی برین مرسله وفوق یافتند
 یا بکدیگر گفتند اگر او را قوت
 عرضی بودی او در جنبین حالی که از یفا و ارتقا بدیده خلوصی است
 حکونه سلیم معانی آنش شدی تا بنظم و نثر موافقات کرده و فوت
 ذاتی چندین بمعانی شادید و مقاسات نکاید که کوه از صدمت آن
 کالفتیم تذروه الیاح و الهی بر بتلوه الیاح کرده و فغانوری آن
 نادانان در خلط جاهل و عدم عقل سرشته معرفت کم کرده بودند
 و داد القلب الرضا بالقضا و استیسا الموت بالموت برین علیک
 لئن اشدت الحساد صر فی ورحلی فاصرفوا فضل و ما دخل المجد
 مقام و بر حال و قبض و بطن کذا عاده الدنیا و اخره قبل النکد
 یکی از مشفقان او را از مسازاة و شاة اضایه کردن جواب این دو بیت
 چون آب زلال و بحر ملول و کوشه احباب با غنچ و دلال بنوش
 رست العدی ان لا الین تذکره لصر فی اللیالی ان ذالعیب
 کیف ابالی بالخطوب و انما علی تم الرافی الخفیظ رقیب
 و او را در مساق این احوال بل اساق این احوال اشعار جان نواز
 بعضی از آن در تسلیه الاخوان مثبت و بعضی بر لوح حافظه بلفا
 واد با عصر مطور و این قصیده را

کلام دنیا که در شوق کلامی در خود
 کوفت و خفت و ساسا کی ناسان دارد

لنظر

لنظر الزمان الیک شررا
 فلو تک ضیعا من ذاک صدرا
 زیاده از همتا دین از تحول شعرا و فضل تو شیخ کردند و بعد از انقضای
 ایام برین و اوقات بخوس بخدمت صاحب بر دند از آن حمله ترشیج قاضی
 بنو الدین الیعقوبی پسندید فرمود
 شکرت الله ذالمعروف شکرا
 فجازانی به فرحا و بشررا
 و سوف یحیی بشری بعد بصری
 لنظر الزمان الیک شررا
 فلو تک ضیعا من ذاک صدرا
 ولا تجزع لحادثه الجنی
 فلفظ الله لیس یزول غنی
 احی فانی بقلب مطر
 و کن بالله دایم فانی
 اری الله فی ذا الامر ستر
 لقد جربت اعدا اللیالی
 فلت اخاف من رشق الیالی
 و لیس لهم بخطر لیسالی
 زمان ان زمانی لا ابالی
 فقد مارسته عسرا و سیرا
 علمم تره بر شقیه سها ما
 ایحب ان تكون له طعما ما
 و کیف اراه مخفولی ذما ما
 و قد عاشت ستین عا ما
 و ان ذقته حلوا و ستر
 فتمت طیام هجر او وصال
 و زرت خطوبه فرما وصال
 و من دنشاه حق مرمت کمال
 و سکت فجام عز نا وصال
 و مضت غاده مدار جز را
 و منخ المعالی غیر مالی
 و کم لبت اطع فی محالی
 و بدله و صلا با تقصا
 دایت الدهر لا یبقی بحال

این شعر
 در جواب
 آنست که
 در جواب
 آنست که

فمن مثلي على العليا رجائي فادركها ولم يحسن الحما
 توضيت الشاؤم فذما تراني ثابتا جاسا اذا
 جوش الكائنات غرمن امرأ
 فاقهرها بصبري والعطايا وجعل حنني صبرا ورأيا
 اذا ما قابليتي بالشر زانا وجهن مفوقات للمنايا
 واوهبن القوي خوفا ودمرا
 فقم وانظر عقيب الكسر حيري قلت بكاف بصر وفدهري
 وسوف تشع في الافاق نظري اذ اجانيتهما بحضور بصري
 مالمولى فاكسهن كسرا
 جلو الجريب غرصيني عماها فاركت الامور مشتهاها
 فلوح فلوح نفس انفسها جنود لم تروها اذ رها
 ثبانا في الغرام ثم صبرا
 ساظر المولى بها سرورا واغلى المكومات مهورا
 لا اني لم ازل جلد اصورا فان شأهت في غري فتورا
 جعلت غري للصبر ازرا
 يفتني لم يدع للقلب شكنا فخذ حقا ودع نه قال افكا
 فاني قد غفلت الدهر عركا اذا كنت جبال الصبر دكا
 ترى مني قوادا مستقرا
 يعينني في امور صون سري واطفئ توصلني ودقيق فكري
 وليس بضائق للمرصد سري سواء عندنا وماك دهري
 تكن خلوها امثلك خيرا

فاقم

فاقم بالمنزل المثاني ومن سوى محكمة بناني
 ومن ضمن المطا والاماني تراني لا تغير في زمان
 اذا ما ساني من حيث ستر
 وذكرى في المحافل خير ذكر كبرج العطر فاح بكل قطر
 ولكن الزمان اني بنكر اري دهرى يعاهد كل حر
 كان له لدى الاحرار وترا
 سامه له حبا ويخني وانظر من جود القدر منا
 سيدرك كل سولته بالي فصر انما القلب المعنى
 يكون ختام هذا الامر نصرا
 لسمع رشيك اى قمع ولائك مثل خنسات مع
 فمعا للموعظ اى سمع ولا تانيف على طلل وربع
 وكرا قلب في الله وآء صخرا
 وكملوا دث الدنيا ذكرا وشديا لتوال عليك سورا
 فقد غادرت في عاديك يورا وكن في البوس والتماسكورا
 لربك حامدا سورا وجهرا
 اهالي بقدا دجه بعدا ديل تمامت طوائف ورمالك ازملوك
 مالك اذ روى انصاف بدين معنى
 اشركتمونا جميعا في سروركم فلهونا اذ خرنم غير انصاف
 باصلح علم الدين منارك وساهم اسعاد لشكر ومحن ناوك
 محن بودند ليس اليك ان يرغم توجي يلاف يفروض تا ارد واكوج
 كردند ورايات عاليه برا فرشت وبازان غاليه زلف يرحم برجم

مستام زمانه اعتبار کین می ساخت و فرارش صبا بمنزل الام بالام فرست
بوقلون می انداخت گاه رعد بود و زوی از مقدمه تبیره زن کشیده
و ساعی برق درختان چون بنگ نورجیان خاص عکس ضیاء الله
و با علم نشاط لشکر دبیع از هر سوی افزوده عصابه ضلوع
و فرقه از زال چون از ابداع عجایب عزود و اختراع اکاذیب
صراح و دعوی بی معنی که یکی زبور صدق نداشت بل کذب و با علم
بمحیط و بعلم جو خضارت مالی و مراحمی حالی حاصل ندانند و هر چند
پیرایه مکر و فتنه برآمدند از شیخ و شاب و بروقا جرم حاصل و
فاخر کسی را که از تقدی و حکامی رانندی و سکافی خواندی بیافتد
و بر سبیل بر طبل و ارتشاحت ماطلب و شاب بجزی او را ملزم
نکردانند و بعلمت خطاب زواید اخراجات و عوض عوارض
بخارج از لولحق اعمال دیوانی باشند عرض او را ملوت نتوانند کرد
سیلاب استعمار درون فاباک ایشان را فرو گرفت و اضطراب
و اقتران ظاهر ایشان را متغیر گردانید و در مقابل اندای ظاهر
و قصد شنیع مترصد مجازات سیات افعال و مفاعیل اعمال
گشتند درین اندیشه استیاف اصناف حدایع و استعمال
احتمال پیش گرفتند روز بروز بزر و زور در دیور و از بزر
زیر دوز محض تلفیق و تخلیق بری اندند تا باز بچه باز بچه عتد
افسانه و ابهام گردانید از امتداح آرد و استناده او این بهره
نزیر بر براط عرض افتاد که او را بکایت و مرامت بله دشتی
موسوم گردانیده و برقم عصابه مرقوم مجهولی را از قوم بهود

بردت

بردت گرفتند و بر کاغذ بارها خطوط ملونه بآب زعفران و شکر
مانند طلسمات سحری و اشکال بترنجی بر کشید یعنی انرا از اقسام او
هنگام تفتیش یافته اند و دستنرا از مجامیل عرب که باتفاق امر
و ششکان به شایع و مقدمان عرب در هر وقت فرستاده بودند حاضر
آورده تا تحویفا و ترغیبا تشکیل و تشاد مصدق قایل و محقق
ایا طبل و مروج نقد حریف و مهیج لفظ من خوف ایشان گردد و حال
آن بود که در اول سال مذکور میان الفی و امرأ مصری مخالعی
طاف و سنقور اشقر با جماعتی از اهل ترک هری و هری جانب
صلحت را کرانه گرفتند و عیساییه را از امرای عرب شام و آن
نواحی با اودم موافقت زد و اسباب مصادفت موکد گردانید و الهی
در دمشق نشیمنی از در دمشق و رشق ایشان مستعد مقابله
و تصدی دفع اثار فتی گشت در سیاق این اطرا خبر رسید که
نوحی از بوج انزال هری از مصادمت کش کر مصری هزیمت یافته
بحار فانه و حدیثه متصل شده اند از روی حرم و احتیاط
برای احتراز و تفحص حال و سولی را باتفاق با سعاد و امرأ
لشکر فرستاده بود و سنقور اشقر و عیساییه را بهمه را بر موافقت
بند که حضرت ترغیب داده و از مخالفت تخذیر و تیفیر واجب گشته
دانسته انفا انهم از ایشان از الفی مقارن و وصول رسول
افتاد بدان رسالت انتهای نمودند و از ان الوکت استظهار فرود
عیساییه برادر خود را مصحوب رسول بغداد فرستاد صاحب علم و الدین
او را ببیند که حضرت علما روان گردانید و صورت حال آنها گرد

الحان و در حق مستقر اشغرت فواخت بسار فرمود و برادر عیسی را تشریف
داد و ذرو غله بر بغداد حواله کرد و در آن وقت شهنشاده منکونور لشکری
را چون قطرات باران بی کران و مانند سیل کوه کرد آن یکبار قوت کشیده
بود بر قصد شامیان

حسن آقا صی الشرف ترم تخت و ترمیج صبح منه اخبایات المغارب
اذ الحان بجرا لم یبق صدوره لاجازه في البحر نغمة شارب
وان دام برالم یدع سرعانه لساقة في البر موقف راكب
بخدمت او نیز رسول فرستادند و اظهار مطاوعت و انقیاد کرد پیش
سلطان ببردین همین ارسال و مراسلت مرقت ایشان هر یک از مقام
خود کیفیت حال را اعلام حضرت کرده و حکم برمع شد تا منکونور
لشکر را باز گرداند و از قصد ایشان منع کند اما بد و احوال از طرف
دیگر بد بار شام لشکر کشیده بود و خلفی تمام را بقتل آورده مقصود
ازین شرح انت که خاوه من اندیشه ایشان جاذبه محال بود و کاذب خیال
یکدزد کالرب بله دوا فيحبه العطاش ذلال ماء

بذین سود از عقب ایلخان برفتند و تزییر فرا مامه و افلوط بزی
ساخته را هر ض کرد بامتید انک هم محصله مال چون مغو و حال
و محشی کار بودند ازین تهمت و نسبت که بصدق نسبت ندانند
استکثاف غیر شاف نمایند ایلخان بنظر فرست که جام جهان نیا
لمعان المعبة اوست از دیباچه احوال فضول فضول و آیت افرا
برخواند و با قامل فطرت از راز راز راز راز و از راز راز بکشا
باستحضار صاحب علمه الدین حکم نقاد یافت و ایلخی را فرستاد نادر

بندک

بندک سر برد و لالت لازالت ثابت الا دکان کشف القبا عی باشباع دود
چون بغداد آمد از زمره مرقدان اینک او را بحمل اعتماد تمام می دانستند
قرار بر قرار اختیار کرده بود و باج مائده از ادای شهادت زور
نفور شدند اتعادی را اندیشه افتاد که اگر او را تخطیص و تخطیه کند
هیچ افزیم در معاونت ایشان رغبتی ننماید بتامیل به حد و تمییز
به متهمی ایلخی را فویب دادند و او را دستیار احتیال و دستور حال خود
ساختند و صاحب همچنان با سلسله و توکیل می داشت ادی از دور
فلك نسل ناکامی بدیع علی کل حال نیست و باستحالت این دو مسئله
کسی سؤالی نه توکل بکلوت ایزدی کرده در مقام تسلیم الحمد لله علی
ما فیض و الحرة فيما یقضى الله ماشاء الله کان و ما لم یشاء لم یکن و رد
زبان و سحر بیان ساخت و روز باج رضا که عالی ترین مراتب نفیست
بذکر الیم یکن ما ترید فارید ما یکون مورخ گردانند و حلم دزین فکر
مستبر او بخواند

اگر سپهر بگردد در جای خود تو نکرد و کر زمانه نشان دتوباز مانه لبان
که برودی انقشاع غام غموم راسبه ظاهر شود

فاضی الامرادناه الی الفرح و با حنین شیبه که حصص دشمن کای
عبارت از انت قوا فی روزی قرار سد و جراح الدهر بعد البوس بوی
در دعوت مانور آرمه الهی ان حسنا فی عطا باک و سیاقی من قضا باک
جذبنا عطیت علی ما قضیت حتی یخوذ لك یا الهی و سیدی و مولای
لولا عطاؤک لکنت من الهالکین و لولا مقناؤک لکنت من الفارین و انت
اجل و اعظم من ان تقطاع الا باذنک و ان یقضی الا کما بعلمک و انت اعلم

و بصفت بان در شب و فران در پروان
 بعد از استظاف و استغفار بقرینه حال معلوم شد که در همدان پادشاه
 را حالتی مشک که ملوک مالیک و جبار و صغایک از محرز و نقیون
 در وقوع و حدوب آن متساوی اند روی و اعیان و الموت کل طیب و ثبات
 دایم بر عادت معتاد ایشان چون بجایار از باب هر بسته شده و از آن
 روی امور طوائف هم مانند زلف و لبران پریشان گشته صاحب را
 از توجیه بادر و منع کردند سغصیان عصای نخل و با صیان منفق
 نخل و فاصیان منصوبه بحمل ایلچی را گفتند تا وقت جلوس خانی
 او را نخلی کردن از منقطنی فطنت و کینت نباشد بدین سخن با وجود خبر
 صبح فلوج در شب وجود هم و بماند جدید و کند و کید حیات در
 ارحم علی روح فیک قد تلفت عند الفراق هذا اخر الرق
 وان مضی الکلم منی لم یکن عجبا وانما عجبی فی البعض کیف یبی
 مبادی و مقایع خیر شر را در عالم مجازی مقداری معین و وقتی موقت
 است به ارباب و الامور مهوونه با وقارها و لکل اهل کتاب عجزه شایا
 و بیست و هنده ام الكتاب حال ابا قاضان جناب بود که در همدان بواسطه
 بشرپ عقار مزاج از سمت اعتدال محترف شد و صنعت قوت گرفت
 و طبیعت سوازرت اطیانی کرد لاجرم مرض متزاید نمی شد و دوزی
 برصندلی نشسته کلویی که دلیل غراب المبین بود مجازی نظر پادشاه نش
 او از می کرد
 من بشاعر المین قال قصیده برقی الملك علی روی الفاف
 بیست علی الاطباء سألته ثم الاقواء والاكفاء والاصراف

از نفاق او کراهت داشت فرمود نا او را برانند چون کلوع طیران
 کرد غشی قلبی روی نمود و هم در آن غشت طوطی در حشر از قفس قلب
 پرواز کرد و ذلك في العشرية مرة في الحجة حجة اخرى و ثمانية
 و مدت ملك او که دوزی بازار از سپاست و عدل جران در خاطر نمی اند
 هفتاد سال بود

کل نعیم الی یفاذ کل قریب الی بعدا کل هرب الی کون کل نفاق الی کساد
 و کل ملک الی ذوال و کل کون الی فساد
 نهانند و نرا ندرش تخت زر بدنبای ذریفت و ذری کمر
 نه شاه و ندرش بیاراستند کل و مشک و کافور و می خواستند
 چند روز بر رسم ایشان در مقام مصیبت و لباس عزاد بودند خوانین
 ماه روی سلسله موی

بکند موی شود ندر روی زبان شاه کوی و روان شاهی
 سر کشان کت بره و دوزخا همدند بر خون هم جامه خاک
 و بررت الحد و مخبات یضعن النفس مکة الغوالی
 انهم المصيبة غافلات فدمع الحزن فدمع الدلالی
 و تاریخ این واقعه را از انصافی یکی از اهل عصر این ابیات عنوان دیباچه
 دل ساخته

ابا قاضان که از انصاف عدلش جهان بن چون بهشت علی خرم
 زهرت ششصد و هشتاد و نوزده دوزی الحجة نه افزون بود و نه کم
 که باد و بقاشد وقت اسفار ازین دار الفنا والله اعلم
 جلوس سلطان احمد بر تخت مملکت

د وقت مقام مراغی چون احوال ملک اختلال خوات یافت نغم خات
رامفاوضت و کنجاج در بنوشتند و قرع استخارت بگردانید اقادانی
امر که حاضر بودند منق الکلمه و مطابق الالسنه قرار میزدند که از برادر
نکودار خان کردد و سبب آنکه قلموده اسلام را متقلد بود و اسطاف
احمد گفتند بدین مشاورت رای حمل متحد گشت و مبعاد کردند که
یا ستجاع دیگر شاهزاده کان و بوسان ایلیچیا بر نزد محتاج
عقاب روان شوند و در الاطاق قوریلتهای سازند و تزیینها
و بنازها را انجام دهند کنند و احکام با سازان محدود

لشعیر معوج ذنانیش شارد وین شمع مطوع و تعریف مارد
بعد از اجتماع ایشان سبزه چون دل عمرزدگان از جای برخاسته و ذوا
اطراف کره و دشت را از فرش میناسی بنا راسته

کان عیون الزجیل الغضینها مداین در حشور عقیق
اذ بلهن القطر خلت دموعها بکاء جمعون کلهم خلوف
اذ درات و هو و نصیحت

واذا البلبل افضحت بلغائها قائف البلبل باحساء بلبل
استماع افتاد و بنای زما را غزل کاتب ورد زبان شد

مؤلف

از باد نسیم عنبر آمد ما ناکه زکوی دلبر آمد
از بوی چمن چون زلف خنجر معز دل و جان معطر آمد
بر داشت قدح جبهه لاله نغمی هنگام بنید احمر آمد
نرگس سوی محکامه چون بنه برفرق میازده انفس آمده

ناک

ناکب صیابکل که چوینی او نیز بخنده خوش درآمد
آهنگ نوای نای بلبیل از رخه جینک خوشتر آمد
از رشک دهان نارغی در صبح دمش نفس برآمد
از لطف هوا مزاج بشان همچون غزل شرف تر آمد
از انصای ممالک شاهزاده کان و خوانین و نوسان و سلاطین درین
انجمن انجم چه صفت جمع شدند و فورملتهای ساختند که بنان زیب
ورس هرگز انفاق ننشاند بود قاعده نشاط و طرب چون نوش
معدلت مهمت گشت مبشران فتح الباب سعادت نداء

آمد زادن الایام حسنا و البخت اذ ابدا السلام دوله آحمد
از محیط خاک لبر تو افلاک رسانیدند احمد مومیدید و سلطان عادل
دل اقبای رفعت و مختار بردوش گرفته و تاج نتاج قبال بر نارل
مبارک عبادت روز یکشنبه سیزدهم ربيع الاول سنه اصد و عاشر و ثمانه
بخت ملک بر آمد

سه ساعه بحدیث لیم سعودها زهر اکواکب من خلول مطالع
شاهزاده کان از سر نشاط کلاه برداشتند و بقیه عشرت زمین را
بر سپردند و اسم موکله دعاء دولت روز افزون و شرایط نهیت
فلوس میوه اقامت کرده و امشکران نوای باریدی را در لحن دادند
سقف فلک میناکون رسانیدند

وراح کان الماء الیسر کاسها اکابیل قد نظن من لولوء رطبها
در کاسها آب صورت بردست ساقیان بری هجر رخشان ترازم و عمر
کم نهر من یلیح الوج مکمل بالشریک حفسه علی خفر

روان گشت
 مجلس غاب عنه عاده
 تطرفه الهوم بالطرب
 والوق في روضه بيل و ما
 اوداجه جانيه على الركب
 خواب و ايجار جی باغ نوهار و صد هزار نگار و بنفش زلف در گوش
 هر يك نغازی فرو خوانده
 ای ترک نازنین که دلفروز و شوی اماق دلرباشی و اوراق اینشی
 کاکل بران تو جو مشکست بر من خوی بر غدار خوب تو چون قطره بر
 کل کنکاک بدست حد چاک میزند بر تو خود بدین نیست مزلیک در گشت
 افتاده گشت ترک قرنا نهاده بعناق آل بر زیر جهرایش
 بموافقت آن نرم بهشت آثار لای اقطار ابطار از عصفور سحاب سحاب
 برش می ریخت و غلغله با ذشمال چون کیسوی دو یال عبیر و مسک
 حتی تم صلح هلمات الوبی من نوره و ناز در لامعنا
 قطرات عهد اتحادید عهد مهاد را انظر و الی آثار رحمة الله کبھی
 الارض بعد موتها در تلول روها دیسط کرده و طور بلغات مختلفه
 رایات من بهدائه فماله من مضل و من یضلل فماله من هاد استشهاده
 نموده در جهان بعد از شور و شر و سرور و سرور حاصل آمد و عهد
 امور بعد از انقضاء انتظام یافت دین محمدی بدولت احمدی نصرت
 تازی از سر گرفت انقاس زمان نشره هاء سلطان مطیب شد
 و همام ایام باطناب اطناب مدایح او مطب افواد منابر از ذکر
 القاب فاخره چون شاخ کلین شکفته است و چهره سکه از شادی
 نقش نامش ناضرة الی دیها ناضرة صفت یافته

بسم کالورد اذ هبت الصبا
 و من ذکوه بشره حمر کالشمس
 چون باد شاه زادگان از مکشمتی کردن و کاسه گرفته فارغ شدند
 علی التناوب مراسم خدمات را بتقدیم تلقی نمودند باول باران خود
 و احسان برکت زارامانی قاضی و دانی فایض گردانید و تمامت
 راز و اخراعات و فواخر خلع و کرامات از زلف داشت
 خلع کانوار الوسیع مد بخ و موشی و منعم و مفوق
 بهرت عیون الناظرین و ابروت حسنا کاد البرق منه یخطف
 و مله تقرا از مضایب عوارف و بحال ارفاد و اسباب خود نصیبی وافر
 مهیا ساخت
 بر بخت بنشتم فیور و نشاد در کخهای کهن برکشاد
 حکم فرمود تا بنقد زر و جواهر و بالشها و مرصعات تلید و طارت
 که از ایا و آقا نیکو بر خود ایا فائز بود و سالها در مخزنه قلع
 و دیگر اطراف معدییا وردند و براخوان اولاد و انعام و اخوان و کتاب
 و نبات و خول و امرای توان با هزار و صد و ده و کافه بختند و قست
 کردند و از خراسان خراین اهدوئنه جمیل و دهای خیر و دولت خود را
 ذخیره نگذاشت
 لکان صوب ثدیه ماء غادیه عوالقیه موضح الیین
 شد منفعت عالم دت تو که ان دت کانت و نه کانت و نشاد کانت
 شد مصلحت دنیا بهر تو که آن مهر جانت و نه جانت و فرایده جانت
 دل حاضر و عام بدان انعام در دام کام و قید مرام خود آورد
 و من و عبد الاحسان قید تقید بدین دهن و خوش و خشن و استحقاق خیرین

و در فاین آیات مکارم پادشاهانه او بر صفات جلاله دوزگار
 محو شد و بر لبها با طراف ممالك روان و نمود بیش سطر کف جود و شکوه
 و کف جود و ازی و سقنن اشادت ارکان معدلت و استحکام بنیان
 مرحمت و بیش از شروع در کار مملکت بی تذکره مذکری ایچی فرستاد
 و صاحب علمه الدین را که بسته دام ایام و لیک و خسته سهام جرح
 لا ابالی بود بر هم زده کارش از فرط ناامردی و دست خوش دوزگار
 از تکاید عادی خالص داد و از نبود صورت و معنی بیرون آورد بخت
 بخشم دفته صلح کنان بازاند و مرید اقبال و استقبال کرده کی گفت خوب
 غنچه در بخت می خندید

هذا الذي كانت الامال ينتظر فليوف الله اقوامه انما روا
 و قی خاطر با جادت این آیات سخاوت کرده بود و درین ساق تا بجه

المؤلف

ب لدا مراد از صبح دید	رفت قفل غم از فانتخه صبح کلید
کشت امید بختند ندیک ششم	شاخ شادی در کش باز قبول بودند
کشتی هر که در بحر فنا می شد غرق	شرط آن بود که نزدیک کتا برسد
رنک تیرنگ اعدای همه اندوی مثل	بود بازی که کسی هر شک شست دید
دل اگر خار جفا دید خدا را منت	کو کشتن امل هم کلید کام بخید
صد در قلع ناب معطر فک و نیاز من	کو زد و دینم از خون مغط بکشد
برکت جام غم انجام نه امروز چید	کردم دی ز کف حادثه بک دند
دو فلک گرد بعد دو سه روزی تقصیر	بخت امروز قضا کرد و ازو کنه
علیش خوش گذران معرفت کم سو	که در ایام کسی بوی کسی بوی نایب

باشادت سحریم و صفهم محمد الملك را گرفته هم بدان قید مفید کردند
 و باعوان صاحب سپرد زبان غل از غل غلغل فل هو القادر علی ان یبعث
 علیکم غنا یا در کوشش کوشش انداخت و فد حدید نه از سر عهد از پی
 غل در بانش که نیک در یاس بود افتاد در شاخ از روی کراف
 و هیم خود سنی نه از سر از روی و دلت کراف هر دو دست در گردنش تنک
 در آورد و چندانکه مهار سر زدنش میکرد تقرب و توصل زیادت می نمود
 و گفت سر را بر کار او خولم نه از دنا اخر عمر از وی دوری بخت در
 ابری وجود او صورتی در سلسله ذرعها سبعون ذراعا ظهور یافت
 در دست افعال ناستوده و اعمال نان دوده خود چند روزی یافتند
 تشکیل بود صاحب علمه الدین از کمال ارجح ذاتی و حسن محجوب
 فوات که در زمان قدرت خلعت عنوکه بهترین خصایل و بلند برین
 رب فضیلت از ذاتی دارد و از سیاح نفس قدسی حکایت حلم مستورا
 منسوخ کرده اند جمع مخلصان و خدم و اعوان زبان تعریف و دان کردند
 اصناع و مواهب چشم این دولت آشیانه خاصیت جوهر نفس او چگونه
 ظهور یافت و در آن حال جانب حق و خلق را سرسوی مرغی ندانست
 امروز چون بر اسرب حافز حفره وقع و فیها طواف میکند و از شجره
 دست نشان خود ثمره محازات اقطاف عقل سلیم بکار وادارده که
 بر حسب حلمی معناد این ظالم مظلوم صورت داخله صدهی

فالحلم ان يستعمل الجهل دونه اذا اتعت في الحلم طرف المظالم
 و باز عالمی را در دست ظلم و عدوان او گرفتار کنی

علیک بفتح الجهل یجیدی سلمه اذا کان حسن الخلق یفضی الی الردی

قوضع التندی فی موضع التیف بالجلع مضر کوضع التیف فی موضع
حکما دخت بداده اند که بر قتل دشمن مبادرت نمایند و ناچار دفع
و امکان تحرز از مکیدت او باشند طریق را التزام یابند نمود فاما
حون محقق دانید که اگر فرصت و قدرت او را باشد لا محاله جرح قطع
و قلع رضا بخواند و از واجب و صفت را غایت نکند و روی می
و ساعت خاطر را از خفت عقیدت و اندیشه غایب او پاک گردانند
و چند روزی که در عمر سختی و اجل را باخیری باشد آرا سوند صبح
شادمانی و سر پای به فتوح زندگانی شمرند

یکی شربت آب از بی بد سگال بود حق شرا از عمر هفتاد سال
و درین حالت خلوی بسیار از مغول و سلطان مترصد با تیغ و خنجر
استاده بودند تا به وقت اشارت دزد ناگاه اعوان صاحبی و درون
اوردند و در یک چشم زخم چون ز باج و بانی بر تفرق اعضا و اجرا
و استیلا بخلود و اعصاب و جوی با شداد با کردند و او را چون
حزن مدام بیک دم می کشیدند و اعصاب او را بالشم می هاند و میزدند
و کل لحم بنت من اللحم فالنار اولی به هراینه سر انجام و شایه و با بان کار
محاسنت یا اروم کرم و ده زمانی که اولیاء نعم بوده اند چنین خواهد
بود بعد از آن هر عضوی از اعضا او بطل فی اناطراف ممالک فرستادند
چون سر شریفانه در آورده بود و زبان ذر را رباب بر تون نهاده
سر او را آنجا فرستادند حکایت کردند که صحتی صد دینار بدهد و زبان
او را بتریزد و شتر ببرد اگر سر زبان نگاه دایم در سر انجام سر را زبانه
نکردی و مانی حق بطول سخن نه لسان

گردان نور داد داری تنی تیغ را با سرت چه کارستی ... و در صفتی فضل خاطر تو
بای او با شرا فرستادند یعنی هنوز قدیم و سعایت آنجا نهاده است
و چون دست بردی غمخواره بود و در بی ادبی دست از بای جدا کرده

دستش بپای مردی سرعان یغراق فرستادند و درین حال بهاء الدین
جامی داشت میخواست که او دست رساند بفلک دستش
نرسید لیک دستش برسد صکب علماء الدین را بر حسب فرمان
یا بهاء الدین امنوا اذکروا نعمة الله علیکم اذ هم قوم انیدسطوا الیکم
ایندهم نکت ایندهم عنکم لایة حقش که روش و حق واجب امد و این
دبائی که صورت حال داشت یکی از اهل عصارت کرد

روزی دوسه سرفه تر و بر شست چوبنده مال و ملک و توقیر شدی
اعضاء تو هر یکی گرفت اقلیمی فی الجمله بیک هفته بهایگر شدی

دینغ آدمی زاده که بواسطه تحصیل خطا و بیخ دوزخ نفس خود را در آن
جهان خطب خطمی سازده و درین جهان بدرد نیافت میلو شده
دجر بدنام و نتیجه ناکامی می اندوزد الدنيا دار متالف و کل فیها
فی الغم تالف و الزمان امداد المصاب و فکل الرجال له السهم صاب
کوفیت که رشیدی بداج بیطبی کوفیت که رشیدی ان جناح می بای
نه هر چه یافت کمال از پیش بود نقصا نه هر چه دادند باز جرح مینای
کی بدیه خاکدان فو آرد هر سری کو سر سری دارد
هر که جز دوست هیچ نشناسد هر که جز یار هیچ نشناسد
نام خویش را میانه بر گیرد کام خویش از زمانه بردارد
حکومت بغداد برقرار بکیم بر بیغ صاحب علماء الدین را معفوف شد

و در صفتی فضل خاطر تو
این سر نه از جای درستی

و زیادت از معهود سلطان او را سوره غایتی کرد و غفلت حاصل
و باینکه داد و در کار از کرده خود عند خواه آمد
و میانالی اذا و احنا سلمت بما فقدناه من مال و من لیس
فاللهم انزل من السماء اذا النفوس و قها الله من عذب
هر چند صاحب رأیت انما در ظاهر موج میرد و بخواست که
بازد ران کار شکر و در پای زلف خونی بیوند و مجازات دهد
غشوم و مکافات حب مال و جاه و دنا شوم در مدت فراغت کارها
لذات و راجات فرخرف تقدیم نماید و سخن مرتضی را کار بندد بلی
پادشاهی با حق عهد که بر سر سلطنت تمکن بافته باشد و بایل
تشفع و سایل چندان عواطف پادشاهانه و مراحم خروانه مبدول
دارد و او را از د و غرقاب شمت و هلوکت خلو ص دهد و خصم
معاند و دشمن حاسد را با هر جواز اموال او گرفته و برده باشد و در
سرب حکومت حاصل کرده بوی تسلیم و نماید چگونه رتسخن و منع
فرموده او در مذهب عقل و عرف مخصص و ماذون بودند بدین
موجبات از اعتناق عهده و تصدی ان احتساب سوات نمود و خود
رسی قدیم و خلق مرتضی و دایم مترن است که آدمی زاد درین خاکدان
و حاصل این با ذدان هنگام محنت بتذکر انام دولت تن در خونی
دهند و در روز شازی اندوه فراموش کنند و بے شک کار دنیا
تا هست کطل مرتضی ام لعل باره

ام جری عاصفه ام صنوه مصباح لی نبات و قرار و زود کز رونا
پایدار بوده خنک مرد و شنی برهیم ادهم صفتی که این عروس به وفادار
هم در شب

هم در شب اقل ز فاق از شریک دلی نه دور و بی ملوک سکانه بر گوشه
جاذبیت و در کج آشیانه قناعت که کج خانه فراغت خرم و از ادب
قدیم قلم از جاده عبارت باز منبج مقصود نهم سلطان روی بساختن
مهمات ملک و سفید مصالح سلطنت آورد و مثل فاز بالده غایب و حاز
بالصدق قانصه و رفع الامر واضع و حصص الزرع زاعمه مناسبت آمد
راه سات بسوغو خجاق نوین تفویض کرد و منصب صاحب دیوان
برقرار صاحب شمس الدین را مقرر فرمود و بر وفق امور مملکت را برای
زیر و فکر متین اربابان گذاشت لاجرم مروتی ملک و ملت از پایی
معهود زیادت شد و ببلور عبارت راجح ماسعی و بین تدبیر خود را
و معهود داشت و جهاننا از حکایت عدل فرید و بی فایز شد
و بیاض در محلی بنایم دولت احمدی هر روز ختم و تازه نرمی
کت و بر قاعده اسلام میان و ابیع را فرمان و ابیجی را رسول گفتند
و الخان از شرب خمر معزنی بودی و احیاناً فیز را متعین متعزنی
شدی و شیخ کمال الدین عبدالرحمن الرافعی را بواسطه معرفت
سابق سور غامشه کرد و ریتت قریب یافت و شیخ الاسلامی
و تولیت اوقاف ممالک را از آب مویه تا حدود میرد و نظر
اهتمام او فرمود و حکم شد که تمامت اموال و قوف بر حسب شریط
و اتفاق بوقوف و حضور ثواب شیخ کمال الدین و ائمه کبار و علما
نماد بر حسب استحقاق رسانند و مواجب در رسوم وادار اطبباء
و بچنان بود و نصاری که در جراید و دوا و اوقاف بتعصب حکام
در هر وقتی اثبات یافته بود مسقط گردانیده از مال قراغوس

دادند و در بختی قوافل حاج و ترتیب موی و سبیل بیت الله بناکند
 تمام احکام نافذ گشت و همچنین معین شد که حاصلات اوقاف حرمین مکتوب
 را اراده الله شرعا و کرامت جمع کرده هر سال بوقت توهم حاج بپندار
 فرستند تا صاحب علمه الدین از ابد نه کعبه و حرمت بیت الحرام می راند
 و متعبدات و مواضع اصنام می بنام و دیوهای بضا را راست بحد و معابد اهل
 اسلام سازند و بدین مهمات دی از خواص و مفریان حضرت بهر طرف یکی
 دوان فرمود و ترحیب ارباب علم و فنون و عظیم اصحاب نهضت و تقوی
 و مشایخ و متصوف و اصحاب حرم می فرار شد و شیخ کمال الدین عبد الله
 حلوم تکر و نهضت صاحب دیوان در میدان خوض و عنقوان
 شروع در پایه تخت عرضه داشت که هر سال هشتاد تومان زر
 بمصلح اردوها و خوابین و شاهزاده کان و تغار جریک منصور
 صرف می رود و اکثر بر کار خاصه خواجہ خزان الدین انداختی می شنیدند
 اگر تبلیغ شود از خاصه مال خود امسال آن هم را کفایت کم پندار
 افتاد حکم تفریع بنفاد بیوت که خواجہ خزان الدین انداختی در کارش
 مدخل سازد همت صاحبی آن سال مصلح اثر را بواجبه مقفی کرد ایند
 و تقریر کرد که چهل تومان زر زیادت خرج نشده تا غایت این
 تصرف نموده اند عرضه تلوف و صنعت توده و سب و حش و حش
 آن بود که سلطان در میدان جکوس سائس سابق خدمتات و اوصاف
 ادوات که در بندگی حضرت ممد داشت حکم فرمود تا او صاحب
 دیوان باشد بحال انصاف عدل این گفت که نطق اند پیرن از
 احاطت بر کلی مصلح قاصرت و با وجود افتاب از چراغ بیوه

زنانه استنارت نمودن مقتضی کیات نباشد اگر پادشاه سغورشی
 فرماندهان اسوه قدیم و بسوی مالوف که در بندگی افتاد بیکو موسوم بوده
 ام کوج دهم و امثال او امر و نواهی را کوبندم سلطان استغناء
 او را پسندید و عاقبت کاراش بزرگ را که ورطه هایمل و دریای
 بی ساحل بوده بکمال کفایت او تقویض فرمودند آن موجب که
 تقدیم یافت صاحب را معری با او در خاطر ظاهر شد و جز بزی
 تیر که قاید روح قدس را می شایست از الترام بمشیت مصالح
 ایشان خالصات اموال خود مدافعت او را اندیش روی نمود در
 شهر سته اتنی و تبیین و ستاره که محرابین سطور را عرمت
 سزان طرف افتاد بدوای وانی امر و احببتکم لمکام
 سمع بهاد الادنه کالیر بقشوق بخندمتان نکانه مستعد شد
 انواع مکام یافت بصورت شخصی مصدود و عالمی عالی در فحیت
 نفسی مستخرج و چون آب روان روح افرا و لطف طبعی چون جوهر
 باذه طرب روی در صنعت و صنعت در حفظ اعذب من کل ماء معین
 و در کسوت لطافت زیبا تر از گل و سرب
 جود کفی عادل ولی که در قیمت و محل و ظلم سازد نصیب او لا
 که جام باذه باقی دهد بکتهای بقیع سر نرزد کک لکن در خطا
 حالی که دید بر و افترا و مکتل شدی سابق خدمتی و لاجقه معرفت
 که جاذبه مکرم اکرم و مستدخی اختلاط و انبساط باشد امداد
 استنار مغایب شد و از غریب طبع در کتاب فضایل علی السعد
 دغیب صادق و صلی کامل فرمود و بحکم انک هرگز کوب غار باغتراب

و کوب مفارقت دیار اتراب و محمد اسفار شاق ایفاق بیفتاده بود
احسانا از نمادی ایام مهاجرت و وقت حرفت احباب و وطن بدین
بیم الغل لا اهل ولا وطن ولا ندم ولا کاس ولا سکن
تعلل رفعتی چون مله قات دست که ادی با تراکم و تراحم شواغل و
عوائق در طلوعت و به ودلالت لسان بساط لطف ضیع را بسط
فرمودی و بجن محاورت و اظهار تعلق خاطر و طیب معاشرت با
او و هشت مهاجرت زایل گشتی و در اینجا آمال و قضا و مهات
بدم و قدم تکرم و تجسم نمودی و چون زبان عذر عقد لا ینطق
داشت در ازای آن شمایل خلوق و لطف کسری گفتی
ای تو غریب در جهان بنده غریب شهر تو از تو غریب کی بود رسم غریب
ولیس غریب ازینال غریبیا نه المجر فردی الزمان غریب
و چون اتساع عرصه یسار او بر مقتضی

و ما رغبتی فی مسجد استعیده و کفایتی فخر استجد
نه در حضور سماعت و علو همت او مشاهده افتاد بر خاطر گذشت که
چون شخصی موبد مدت سی سال در مله زمت حضرت پادشاهان
کرد و ن غلام بنظر عنایت مملوک بوده و مستعدی جلایل اهل
ایشان شده اگر افتاب صفت نظر بر کتاب زد و دینار داشت
یا چون شکوفه میل برک سیم خزان عالم او را حاصل بوزی اتا
بهرات مردم موهوب عاقل روشن روان که دیرم فکرتش بکمال
الجلو بصیرت منجلی باشد باشارت صفراعی عربی و باعرای
کجا نذر خاک رنگین چون اطفال مستانش کرده

بل

بل ملتقت و از جاه و همت این جهانی و صامت و ناطق خاک تو دانه
فانی کتابد کویا که حقیقت عمر ثانی جز از نیت چه گونه اختیار نکند
و آنک زبان حال بری زحمت قال شاهد عدالت که بواسطه شاهد
ارحمتی حبلی و بنج کوی اصله رمدت اندک مصاحبه بعد از آنک
آستانه غرور بمنزل جبر پيوسته و از آن نان و نعیم او را اثری
نماند مجر جریان خایه بر صفح و طین کاغذ بمدد رشتی لعاب مدد
به گونه مطالعان ذکر جمیل او را از غریبه

ذکر الفتی عمره الثانی و حاجته مافاته و فصول العیش اشغال
بری خوانند مقصود از اطالت این تشبیه آنست که دوزی جمعی از اهل
فصل و مشایر این صوب که مطبقان خدمت و محرم اسرار بودند در مجلسی
و المجالس جلوه افلاها حاضر شدند و لحظه بحاله اعیان مسدود داشتند
را بقدر الفاظهم ادوقه زمره فالت الریح و در وایح مطایره طبعه المک
الحیج اثنای حکایتی که می رفت ذکر صاحب شمس الدین ادرالله علیه
شباب رحمة طراز جمله اخبار و واسطه عقود حکایات آمد بحرایر
تعلیق از اسباب و حشی که خاطر زاهر صاحب را با آن مکان حاصل
بود و در مقدمه اشاره بر آن رقت استنطاق کرد و تعجب نمود بملفوظات
قسم و ائمان موکد حجاب اشتباه از محازات بصیرت برداشت و تقریر
کرد که با خدمت آن صاحب قران هیچ وصفت مختصیت و شناس
خاصه نبود اما هر چند پیرامی که بود در طوفانی کرم و در وی
نقشه افلا صرعه آوردم خاطر صاحبی با بغور تری تافت و اعراض و انقباض
نبدات مشاهدت کردی می آمد و با آنک تعطف او را ملوح حال خود را

در عقد لا تعدز یافتن و از عنایت و مخالفت تو امید شدم بدخواه
دولت و قصد جاه او نبودم و در حضور و غیبت بر مراسم خدمت
و اطراء ثنا تو فرمی نمود و الدلیل علی ذلک در زمان اجتناب از کار
آش بزرگ چون مراد در معرض مواخذه آورده بود این دو بیت
که در زیور فارسی تحقیقت از خلل خالیت و بیابیع لطف طبع
از الفاظ آن جاری انشا کردم و بخدمت من فرستادم

مکن تو میزد ما را زانکه تو میزد هم کس را بچشم خواریند
بیند نشد بیند نشد هر چیز بخشد خوار با بیایند
نزد کرم ما قتل وقت فرصت نکند دارد ولی در کار بیند
این معافی در گوش صاحب مصرع کاطن و لوح الحیر ذباب تاثیر نکرد
و این قطع با غریب ترکیب و لطف تمیز ازایت رحمت نام اسماء
شتم بر لطایف توبیخ و اعتراف بر حرام هم مرتب انشا کرده است و
دهنه انشاء

کرتوا خوانم محو مایشت همت عفو از سر تعظیم
از کرم ایت ولیکن را بر بخوانم زهی کرم جم
بهر تعظیم و عکس این معنی نکته یافتیم جود رستم
تو کرمی و کرد کار کرم راسته سبب شد بدیدم
با چندین سوابق اعتداد و قیام در مقام استغفار کمال المتنبی
و اعلم انی اذا ما اعتذرت الیک از اداعتذاری اعتذار
یک انشوط از معاف شد کرم صلیحه و اهی نکست و نهج وجه در بند
تدارک دهی نشد بل دیگر اسباب دار نه شد چون این حکایت باد

پیوست از حاضران که واقف بر احوال بودند استنادهای ذکر در هر یک
راستای موافق این منط و ملهیم این نسق سفر بر سر ساندند بعد
از سطر اساطیر و افسانه و ابداع انواع احوال زمانه بان سرا
سحر و دیم سلطان احمد در تمهید قواعد عدل و انصاف و اغلاق
الابواب و اجفاف شک مبالغه بود صاحب دیوان تقریر کرد که چون
پادشاه سلیم الاعتقاد در علوم اعلم اسلام و اعلم است
تثبیت دین محمد علیه السلام رغبتی صادق و بیستی صانع دارد با
سلام طین بله و مصر و شام اظهار موافقت و اعلمه مطابقت
بیش باید گرفت تا تیغ خلق از طرفین در غلاف خود و راه مرد در
بکار در دوزخ در منفعت گردد و مواد شوشات و اصول منافع
بیکبار کی منقطع و منقطع بحد مقاصد الشیطانین و بنواری خطوط
النابین و اذا تقاربت السعود ففقدوها رجوع الصالح
بحسن الاحوال و اگر دفع نازل را استعداد در دجیم انقاد
در دن و انقاد ملک یقین در مطاهرت و مناصرت بقدم اجتهاد
ساعی کردند و شرایط مطاوعت و متابعت را راعی و بالجمعه کوشته
صیت مشابکت و اشارت ذکر مشارکت خواص اهل اسلام در پاره
ایله باغی و دیار مطاوع و مطاعی بعبودیت حضرت زاده الله سالار
و محار ما نل کردند چون این سخن مستغن محض بصیحت و موجب
رونق و تمام ملک و ملت بود حکم ترلیغ شد و شیخ کمال الدین عبد
الرحمن را بر سالت و سفارت متعین گردانید میسر حول سلطان در
سلک دین و ابرهتاج بانتهاج خطه یقین و مذکر استصلاح ذات البین

واستعداد أن طريقه نفاذ وشين بعد ان ارسال ومراسله اقضى القضاء
قطب الدين يثري وابالك لهلوانا باين مكتوب روان فمورد بقوة
الله تعالى باقبال قان فرمان احمد الى سلطان مصر اما بعد فان الله تعالى
وتعالى سر اوعنايته وامور هدايته قد كان ارشدنا في عتقنا الصبي
وربعان الحداثة الى الاقرار بربريته والاعتراف بوحدانيته والشهادة
على محمد عليه افضل الصلوات بصدق نبوته وحسن الاعتقاد في اولياءه
الصلحين في عباده وبريته فمن يرد الله ان يهديه يشرح صدره
لله سلام فلم نزل عيلى الى اعلاه كلمه الله واصلاح امور الاسلام
والمسلمين الى ان افقنا من اسال الحد واختار الكبير نوبة الملك النيا فاقنا
علينا حل الطافه ولطافه ما حقق به اما لنا في جرت الاية
وعوارفه وجله هدى الملكة علينا واهدى عقيلتها النيا فاجتمع فدا
في نور مليا المبارك وهو المجمع الذي ستقدم ارام جميع الاخوان و
الاولاد والاقراء الكبار ومقدمي العساكر وزعماء الاجناد اتفقت
كلهم على تنفيذ ما سبق به حكم اخينا الكبير في انقاذ المفقير
من عاكرنا الذي ضاقت الارض برجزه كثرتهم وامتلأت القلوب
وعبا لعظم صولتهم وشديد بطشتهم الى تلك الجهة هم يخضع لها
الاطواد وعزم على لها الصم الصلوة ففكرنا فيما تخضعت غرايلهم
عنه واجمعت اهلهم واراهم عليه في جردنا ذنب ذلك مخالفا لما كان
في ضميرنا من انشاء الجز العام الذي هو عبادة غم نموه شعار الاسلام
ان لا تصدر غم او امرنا ما امكنا الا ما يوجب جهن الدماء ونكيد
الدهاء ويجري به في الاقطار رضاء بسم الامن والامان وبسبح

به الملوك في سائر الامصار في مهاد الشفقة والاهل ان تعظي الامر
الله وشفقة على خلقه فاهلنا الله تعالى اطفاء تلك النائرة و
تكن الفتنة الشايرة واعلم من اشار بذلك الراي بما ارشدنا
الله اليه في تقديم ما يرجي به شفاء العالم من الادواء وتأخير ما يجب
ان يكون اخو الدماء واسالنا صاحب المساعدة الى هذا الفصل ولا تؤثر
التي للنضال الا عند انصاح الحق ولا ما دون الابدتيين الحق
وتركيب الحق وقوى عزمنا على ما راينا من دولي الصلوح وتنفيذ ما
ظهره لنا وجه النجاح اذ كان شيخ الاسلام قدوة العارفين الذي
هو نعم العون لنا في امور الدين فاصدقنا هذا الكتاب برحمته من الله لمن
رعاه ونعمه على من عرض وعصاه وانقذنا اقضى القضاء قطب الملكة
والدين والانا بك بها الدين الذين هما ثقات هذه الدولة الزاهرة
ليعرفهم طريقنا ويحقق عندهم ما ينطوي عليه لعموم المسلمين
جميع تبيننا وسيناهم ان شاء الله على بصيرة وان الاسلام يجب ما
قبله وانها الحق في قلبنا ان تتبع الحق واهل وليت اهد واعظم نعم
الله على الكافة ما دعانا اليهم في تقديم اسباب الاحسان فله صبرها
بالنظر الى اسفالاخوان وكل يوم هو في شأن فان تطلعت بعوهم
الدليل يستحكم بسبب دواعي الاعتماد وحجة يبعون بها في بلوغ المراد فليستروا
الواظرون من ماثرتنا مما شتر خير وعظم اثره فانا ابتدنا بتوفيق الله تعالى
يا علمه معالم الدين واظهاره في ايراد كل امر واصداده تقديمه وقامه
توحيش الشرع المحمدي على مقتضى قانون العدل الامري اجله لا ونعظما فادخلنا
السود في قلوب الجمهور وعفونا غم كل من اجترح ستمه واقرف وقابلناه

بالصحة قلنا عفا الله عما سلف وتقدمنا يا صلح امور المسلمين المباد
 والمتأهد والمدارس وحمارة يقع للجزء والربط الدارس والصالح لها
 بموجب عوايدها القديمة المستحقها وشروط واقفها ومنعنا ان يلتصق
 شيء مما استحدث عليها وان يغير احد شيئا مما قورا ولا فها وامرنا
 بتعظيم امر الكاج وتجهيز وفدها وتامين سبلها وسير قوافلها والقلنا
 بل التجار المترددين الى البلد ليسا فر ولجب اختيارهم على احسن قوافلهم
 وحرمانا على العاكر والرافول والسكان في الاطراف التعرض بهم في بصادهم
 وموادهم وقد كان صادق فراغولنا جاسوسا في ذي الفقراء كان سبيل
 مثله ان يحملك فلم يراهراق دم صيدانه حرمة ما عزم الله فاعدنا لا
 البرهم ولا يخفى عليهم ما كان في انقاد الجواسيس في الضرب العام للمسلمين
 فان عاكرنا ظالمنا واهم في ذي الفقراء والسكان واهل الصلح فتا
 ظنونا في تلك الطوائف وقتلوا منهم في قلوبهم وفعلوا بهم ما فعلوا
 وارتفعت الحجة بحمد الله منها الى ذلك بما صدر من مخرج الطريق وزود
 التجار وغيرهم فاذا استغوا الفكرة في هذه الامور وامثالها فلا يخفى
 عليهم انها احوال في حبيبه طبيعية وعن شواهد التكلف غريبة واذا
 واذا كانت الحال على ذلك فقد ارتفعت دواعي التسف التي كانت موجبة
 للمخالفة فانها ان كانت بطريق الدين والذب عن جورة المسلمين فقد
 ظهر بفضل الله وعن دولتنا النور المبين وان كانت كما سبق في الاستيلاء
 فنحري الآن طريق الصواب فان لها الزلفى وحسن عاب وقد رفنا
 الحجاب بفضل الخطاب وعرفنا هم ما عرفنا عليه به خالصة لله
 واتيناهم باستيناف او حرمانا على جميع عاكرنا العمل بغيره في الرضى

بها

بها الله والرسول ويلوح على صفحاتها اثار الاقبال والقبول ويستريح في اختله في الكلمة
 هذه الامة وعلى نور الابتناء طلبة الاختلاف والتميز فيمكن في سابقه طله
 البوادي والخواضر وبقراء القلوب التي بلغت من الجهد الى الخاضع وان وفق
 الله سلطان مصر لما فيه صلاح العالم واسطام اموي بني آدم فقد وجب
 عليه التمسك بالعروة الوثقى وسلوك الطريقة المثلى بفتح ابواب الطاقة
 والاتحاد بذكر الاخلاص بحيث تنعم تلك الممالك والبلد ووليكن
 الفتى النابرة وتعد السيوف البائرة وتحل الكافة ارض الموبنا و
 روض الهدوى وتخلص رقاب المسلمين من اغلال الذل والهول
 وان قلب سوء الظن بما يفضلهم واهب الوجهة ومنع غير معرفة قد
 هذه النعمة فقد شكر الله مساعينا ومهد عندينا وما كنا معذبين
 حتى نيفت رسول الله الموفق للرشاد والساد وهو المهيمن على البية
 وصينا الله وحل وكتب في اوسط حميدى الاولى سنة احدى
 وثمانين وستمائة عن نصر الكتاب المقدم ذكره في لسان السلطان
 سيف الدين قله وبن شمر الله الرحمن بصفوة الله كرم قلوب
 الى السلطان اجد اما بعد حمد الله الذي اوضح بناولنا للخير من الجاه
 وجانبنا فجاء ضربه والفتح وادخل في دين الله افخجا والصلوة على سيدنا
 محمد الذي فضله على كل شيء يحتج به الله وعلى كل شيء ونأجى وعلى له وصحبه
 صلوة مادي وتبر من داجي والرضي عن الحاكم بامر الله امير المؤمنين
 وسليل خلفائه المهتدين وامنهم سيد المرسلين والخليفة الذي تبتك
 بتبعية اهل الدين فانه ورد الكتاب الكريم المتلقى بالتكريم المشتمل على
 البناء العظيم من دخوله في الدين وخروجه عن خالف من القرعة الاقربين

ولما فتح هذا الكتاب فافتح الخبز المعكم المعلم والحديث الذي مع عند اهل البيت
واصح الحديث ما دوى غملم وتوجهت الوجوه بالدعاء الى الله سبحانه في
ان ثبت على ذلك بالقول الثابت وان ثبت حب حُب هذا الدين على
قلبه كما اثبت حب النبي من اخير المنابت وحصل التامل الافضل المبتدأ
بذكره من حديث اخيه ص النية في اول العمر وعنفوان البص في الاقرار
بالوحدانية ودخوله في الملة المحمديّة بالقول والعمل والله والحمد لله على ان شرح
صدره لله سلام والهم شريف الالهام كجدا لله على ان جعلنا
من السابقين الاولين الى هذه المحل العالي المقام وثبت اقدارنا في كل موقف
اجتهاد واجتهاد كما يتزلزل دونه الاقدام وكنا افضاء التوبة اليه بالملك
وميراثه بعد والده واخيه الكبير واقاضه هذه المواهب العظيمة عليه و
توقله الاسيرة الى طهرها ايمانه واظهر سلطانة بعد ان اورث
في اصطفاة من عباده صدق المبشرات له من كرامة اوليائه وعباده واما
اجتماع حكاية الاخوان والاولاد والامراء الكبار ومقدمي العساكر
وزعماء الاجناد في مجمع قوريلماي الذي ينقذ فيه ذنبا لاراء وان
كلمتهم انفتحت على ما سبق به حكم اخته الكبير في انقاذ العساكر الى
هذه الجواب وان فكر فيما اجتمعت عليه اراءهم وانتهت اليه هواهم
فوجه مخالفا لما في ضميره اذ قصد الصلوح وراة الاصلوح وانه اطفئ
تلك النائرة وسكن تلك الفتنة السائرة فهذا فعل الملك المنقذ المشفق
من قوم على من بنى المفكر في العواقب بالواي الثاقب والافلو تركوا واداءهم
هنا يحلهم الغرة لكانت هذه الكره هي الكره لكن هو لم يخاف مقام
ربه وانه النفس عن الهوى والى وافق قوله في صلب ولا يفعل من غوى واما

القول من بانه لا يجب المساعدة الى المقارعة الا بعد ايضاح المحيكن
به فان الله سبحانه وتعالى والناس كافة قد علموا ان قيامنا انما هو لغرض
هذه الملة وجهادنا واجتهادنا انما هو لله وحيث قد تم معنا في الدين
هذا الدخول وزالف الدخول بارتفاع المنافرة تحصل المظاهرة
فالايماة كالمبنيان بشد بعضه بعضا واما قاض مناره فله اهل
كاهل في كل مكان وحران بحراره ارض واما ترتب هذه القوايد
للملة على اذكار شيخ الاسلام قدوة العاد فيرى كمال الدين عبد الرحمن
اعاد الله من بركاته فلم تر لولي قبله كرامة كهذه الكرامة والرحا ببركة
وبركة الصالحين ان يصبح كل دار للسلام دار اقام حتى يتم شرايط
الايماة ويعود مثل الاسام مجتمعا احسن ما كان ولا شك ان
الكرامة ابتداء هذا التمكن في الوجود وان كل حق ببركة الى انضابه
يعود واما انفاذ انقضى القضية قطب الملة والدين والامالك
بهاء الدين الموثوق بنقلهما في ابلوغ رسائل هذه البلاء غنة
فقد حضرا واعاد اكل قول حسن من حوالى احواله وخطرات خاطره
وسنطرات ناظره ومن كل ما يشكر ويحمد والعنف جديتها في غير مسند
احمد واما الاشارة الى ان النفوس ان كانت تطلع الى اقامة
دليل تتحكم بسنده وداعي الود الجليل فليتنظر الى ما ظهر من مائدة في موارد
الامر ونصاها من العدل والاحسان في القلب واللسان والتقدم
بالصلح الاوقاف والمساجد والربط وبسبيل بسيل الحج الى غير ذلك
فهذه صفات لمن يريد ملكه الدوام فلما ملك عدل ولم يلتفت الى لوم
من عدو ولا لوم من عدل على انها وان كانت من الافعال الحسنة والمتوفا

الذي لم يستطع بالدعاء الا لسنه في واجبات يؤدى وهو كبره انه بلجوا
اجر غيره يفتخر اوعليه يقتصر ولم يدخر انما يصح الملك العظيم بان يعطى ملكا
واقليم وحصون وان يبذل في تشييد ملكا عز مصون واما تحريمه
على الاحساد والقراغولات والشحاة بالاطراف القرض الى احد بالادق
واصفاء موارد الواردين والصادرين من شؤدد القذى فحقه بلغنا
بقدم بذلك تقدمنا ايضا مثله الى سائر الثواب ما للرجح وطلب البرة
وعينها وتقدمنا الى مقدمى الحساك تلك المالك مثل ذلك اذا
اتخذ الايمان وانفقدت بالايمان تختم هذا الاحكام وترتب عليه جميع
الاحكام واما الجاسوس الفقير الذى امسك واطلق فان سمعته تبرى
ومنه الجواب بزي النقر بقتل جماعة من الفقراء والصالحين مرجا بالظن
هذا باب من ذلك الجانب سترده الى الاطلاع على الامور سوروه
وظفر الثواب من جملة فرفع عنهم السيف ولم يكشف ما غطته غرقه
بلم ولكيف واما الإشارة الى ان في اتفاق الكلمة يكون صلاح العالم
ويستظم شمل بن آدم فلو راد لمن طرف باب الاجاد ومن جرح للسلام
فله جاد ولا حاد ومن غنى غناية عن الكفاية كان لمن مد يد المصاحبة
والمصاحبة والصلح خير وما كان من تشييد الاحكام فله بدف امون
يبني عليها قواعد ويعلم من مدلولها فوايد فان الامور المستورة في
كتاب هي كليات لازمة نعمها كل مفعلة وحلم ان منها صلح وان لم اذ نم
ثم امور لابد وان تحكم وفي سلكها عهود العهود منظم قد كملها السان
المشاهدة الى اذا اوردت اقيمت ان مثل حملتها النفوس واهلها
صدور الرسل والحزب احسن ما يحوزها سطود الطرس واما الاستعداد

بقوله معذبين حتى نبعث رسولنا على هذا النسخ من الود ينسج وعلى
هذا السبل ينسج بل الفضل النفقة في الدين حقوق ترعى وافادات تستدعي
سمعنا المشاهدة التي حكمت لسان اقضى القضاة قطب الملك والدين فكان
منها ما ينسب ما في الكتاب من دخوله في الدين وانتظام الحكم في سلك
المؤمنين وما بسطه من عدل وحق وسيرة مشهورة بكل لسان فالمنة
لله عليه في ذلك فلو شترها منه بامتنان وقد انزل الله تعالى على رسوله
في حق من امتك بالحرمة قل لا تمسوا على اسلمكم بل الله عمن عليكم ان هذا
للويمان ومنه المشاهدة انه قد اعطاه الله تكام العطاء ما اغناه به
غنى امتداد الطرف الى ما في يد غيره من ارض وماله فان حصلت الرغبة في
الاتفاق على ذلك فالامر حاصل والجواب بان من امور ما حصلت عليها
الموافقة تمت المصاحبة والمصادقة وراى الله والناس كيف يكون رضا
واذ لا معادينا واعزازنا صافينا وكمن صاحب وجد حيث لا يوجد الاب
والاخ والقراية وما تم امر الدين المحمدي ولتحكم في صدر الاسلام الانبساط في
العصاة فانه كانت له رغبة مصروفة الى الاتحاد وحسن الوداد وحيل الاد
ركبت للعداء والاصداد والاستناد الى من يشده الادر عند الاستناد فقد
فهم المراد من المشاهدة ان كانت رغبنا مقدمة الى ما في يده من ارض وماء
فلو حاجة الى انقاد المغيرين الذين يودون المسلمين يعرفان في بقود
فلجوابه لو كنت كف العدو ان هنالك وخلق الملوك المسلمين ما لهم من
المالك سكت الدماء وحقت الدماء وما احق بان لا يهزى عن خلق
وباقى مثله ولا امر بشئ وينسى فعله وقونقر تاي لان بالروم وهي بلاد في

ایدیکم و خراجها بحی ایکم فقد سفک فیها وفک و بی وهنک و باع
الاحرار و ای الالتمادی علی ذلک و الاضرار و غم المشابهة انه حصل الضمیم
علی ان لا یبطل هذه الاغارات ولا یفترغ هذه الآثارات فمعین مکانا یکون
فیها اللقاء و یعطى النصر لای شاء و الجواب عن ذلک ان الاماکن الی الفق
فیها ملتقى للجمعین مرة و مرة قد عاف موارد هامن سلم من اولیک القوم
و خاف ان یعادوها فیما وده مصراع ذلک الیوم ما کان المحجک عامکم
نفوذوا الحصر من قابل
فان الحسام الصقیل النقی قلمت به ید القاتل و وقت اللقاة عند
علم الله لای یفقد و ما النصر الا ان عند الله لمن اقدر للموت قدّر و ما یخیر
من ینظر قلته و لا یخیر له الا عن ذلک لعنه و ما امر ساعه النصر الا کانت
الی لا یاسه الا نعمه و الله موفق لما فی صلاح الاله القادر علی تمام کل امر
و نعمه و کتب و سئل رمضان من السنة المذكورة چون یاختره ف
رسل سبل موافقت میان طرفین مقتوح شد بادشاه زندکان و امرا
ان اشتباک و اشتراك سلطان باملوک مصر و افتتاح مصادقت
میان ایشان متفکر و هراسان شدند و از ظهور ظهور قوت السلطان
بر خود جان و عتکام جلوت احمد پادشاه زاده ارفق و با اتفاق
دیگر برادران بخانیت آقا سولجکا دازه بود بعد از انکه عازم سفود
لوق شد و با غره جمعی امرادر خاطر او غبار فقر و شدت و اما
مخالفت هریداد ریند ساختگی اسباب مدافعت و برداختن ابواب
معارضت فکرهای پادشاهانه کرد

برای کرامه و العجب اذا یبصر شکل الشی نور محلی طغاجار در کوس
و اعلام داد و میرنویسان کردانید و لشکر فراوان که نسا صفت اند
زیاس در شان مغول از ایشان بی باک تر باشد در عدا و اهتمام
او اندک حکایت تقرینت و تبدیل عقیدت او را در خدمت سلطان
عرضه داشتند الشان که مقدم لشکر کوخ بود و بصفدری و نهادری
شهر بد براه رسالت نامزد شد و امتحان از حکم ترلیع با سختزار او
نفاذ یافت چون بخدمت شاه زاده و سید عاطفت شهنشاهی عتقا
دل به وفاء آورد که امید نبات از و چون بکرت احمر و اکبر اعظم عظیم
الوحد بود جلوه جل اجلول و مشقلا اصطناع مقید کرد انید الشان
بنای فرزند کا در عزشان که اعناق همت مؤمن و مشرک با طلاق آن مطو
قسم باز کرد و بر یکتادی و اخلا صرد و عبودیت و موافقت سا هواده
سوابق مستحکم حاجت داد چون در بندگی سریر دولت مراجعت کرد
در باب توجه ارغون بصوب حضرت عذری سقم و ز غره و دله را
باز رسانید صاحب دیوان را از اجرای مهاده اعلام کرده بودند
از بلبل نفوس و ترنزل حرکات اوانت مواضع خوبه اب فرو خواند
نخود میات ظاهر دیل هیات باطل شد و زبان ترجان احوال
سوار و الطاهر عنوان الباطن در بندگی حضرت بعد از تمهید
مقدمان عرضه داشتند بازده واج دختر سلطان کوچک نام البنا
را نرزد که کردانید و ترلیع نواخت و عاطفت و اعلام مرتبت
و کانت او نافذ گشت بدین حسن تدبیر مخالفت را از خلعت
سینه او قلع کرد و ماده و حش بدین معالجت حاد قانه

ارتداع یافت عزتیب شهنشاده از دعوت خوشی را بر سر برده سلطنت فرستاد
 معلم بدانک در زمان اتفاق محمد الملك وایقاده نوا بر غضب الجحان و ترجیع
 کرب دولت صاحب دیوان موجهلکا داده بود که هر چه سمت ملک دارد
 از نقد جنس و ضیاع و عمار از آیه پادشاه باشد و هر حکام اشارت بی تعلیم
 و تعمیم تسلیم کند اکنون التماس از سده سلطنت آنست که او را مصلحت
 خوشی بخانی ستان آن سخن بر سده شود و آن مصلحت بقیصل رسانیده
 آید و نیز چند ساله تصرف در ملک کند و نیز بگوید مانوده و هر کس بیای
 مشتمل بر جمع و خرج ممالک رفع نکرده آنرا نیز هر جوابی گوید و سیاحتی
 منفع نمایند باعث باعث برار سال این الوکات مطمع مالی نبود چه در
 وقتی که واقعه اباقا خان شایع شد بران منوال که شرح داده
 آمد اگر طوایف از راه غلبه ظن وان بعض الظن اثم میگفتند
 صاحب دیوان برای تخلص برادر و نظر بر آنک مجد الملك چون
 ازین کار قانع شود باسرافاع او پردازد با بعضی خواص و
 انا قاضا حضرت مواضع کرد تا با پادشاه را سستی نافع بجزید
 کردند و وفات برادرش منکر سمورس خون هم دران نود یکی نافع
 شده بود بنین و وایت مسند گردانیدند این اغلو طم در خاطر
 شاه زاده احکام یافته بود و پیوند دیگر اسباب حشمت شده
 سلطان داشت که زبیر مقصود چیت و ابن التملن نه ریت در
 جلوب تعبیه کرده کرده و سخی خون در نزد سر برینا نهفته و صورت
 کریم در پیراهای دلکش و مله پس منقش جلوه داده از انجواب
 فرمود که تمامت امهات مهمات ملکی و مالی در نظر عهد صاحب

دیوانت اگر غیبت کند مصالح در معرض اهل و اختلافاقت و در دیوان
 حضرت کسی که قائم مقام او تواند بود و سمب امور قیام نموده و او را
 بگونه توان فرستاد بر سول و مرام و بر سول ما و فقر حیات اعتمادی بر خود
 خوش سخن تمام و ناخوشی بیغام مراجعت کرد و جمعی تخیل حق این صراحت
 ضمیمه منافرت کشت معادات از حد فوت تحت فعل بیوت بر ساز ناساز
 کاری پرده مخالفت را اهنک بلند تر شد بل کار از برده بگوشی بگذشت
 و در بطا و این اطوار سپهر فضائل از جمله جیاساند و روزگار
 در عطاء خود رجوع کرد و بختانک شاعر نظم داده
 بکانه هم آفاق صاحب الدیوان
 سال ششصد و هشتاد و یک شب شنبه
 ازین و حشمت آباد دنیا بخت سرای عقبا خرامید و جبهانی مغالی و با خود در
 دل خاک ضمیر سلخت ای خاک چه دانی که چه پذیرفتی شد
 زبیر فضل خونا بی بکشد و روزگار بناخت جوت حرره اما می خرد
 و زبان حال از غایت سوزناکی می گفت و می سرایید

الم تر دیوان الفضائل عطلت	لفقدانه اقلوم و دفاتره
کثیر مضی حامیه لیسیده	سواء و کاکس الذی عز جابره
لیسکی علیه حفظ و سانه	قدامان ماشیه و دامان ساجره
دلمان هر غرقه در بای دلم اند	جان های جو مرغ نسمه و رضون طیده اند
دلی سبب که بیت چرا او شعله	بر فرق طاق قبه خضر کشیده اند
بهر نماز آسمان و زارت اقول یافت	سرو ز بوستان معالی بریزه اند

صاحب دیوان در مقام غزانش و سخن سراج جهره را بیل خون
الود سر شک نشست بر عادت خور از خواب جدا ماند و در خور بود شمع
کردار اشک دیران بر رخ زرد و مانند صبح جامه دران بادم سرد
این بیت جان کداز مکر می کرد

کوی من و او و شمع بودیم هم يك شمع ببرد و دیگری می سوزد
و من سزا اهل الارض شمع بکی آشی بکی بقیون سرها و قلوب
چون هنگام ترتیب غم و غم کفاح بود نه موسم غم و نیاخ سلطان
او را خلعت خاص راز بانوای سیور غمیشی تسکینه خاطر مبدول
فرمود پس بر استدر اک امور و ردع ماده هیاچ و تسکین بحر
مایح مسکه زمان از زمین بر آنکشته بود مشغول شد ارغوان ترلیغ
و ستاد با طراف که املاک صباچه را با تصرف ایلیان و نواب دهند
و کلوه او را از شروع در استیفاء متوجهان ممنوع دارند و بدین
مصلحت مولانا مور را بعراق روان کرد و سبب آنک یمن خود در آن
هولی بود و در باب عراق استعار داشتند بصرف بعضی را در تصرف
گرفتند و ذرایع اختلاف و وسایط معادات علی الخالان و العلی
سلسله وارد است درهم چه دست درهم که کار جهان بر هم زد نهال
شا جنت مع سری و شاخ بسریار سانسید

من بزرع الشوك لم یحصده عسا و بکران هنگام اجتماع شاه زادگان
استحضار را بقدر بلنای ایلیان علی التابع تابع می نمودند
و ما زادوا الا التباعد من جانب السلم والصلاح و میاهد و الا الی

المقارعة

المقارعة

والکفاح چون صراف تقدیر بر رسته دکان بضایف مصادفه وصول را
درست مغربی بیزان فکاک بر کشید و فسطاس زمانه کفنه و اللیلان
طال غال الیوم بالقصر مایل شد کفیل روز کار جامهای سبز متعار
را که اشجار از کسوت خانه ربیع عاریت گرفته بودند بکست بجدد
فضل بازخواست کرد خیا طخران در بسط خانه اغبر از اوراق افضا
نیایا حمر و اصفر پردوش عروس حن افکند و روح ماحد از ترتیب
انسان علج آمد قوت مولم داه غریب خانه گرفت

مادر باغ سزودن شد و زاده بکذاشت چه کند ماسه عین و طبیعت
و سخن مسعود سعد سلمان ملویم وقت و زمان آمد
چون کشت باغ پیر نهال کشت راز او جوانک بود پیدا آنکه که بخوان
اری جوان و پیر و سمیدون چنین بود کین را زخو میدند کند و گویند نهال
در بوستان بجای کل و لاله و سمن آمد ترنج ترکس و قاریج می کران
کرارغون ز باغ تشدیج بالادیت می خواه ارغوانی بریاد ارغوان
سویان زیان از باغ بران برك دین رزان موکب خرا بر آبوی برکی
سوی ساخت و نای بلبل ناطقه نوای

برك زندان همه حال فرو باید ریخت بقدر کماز و برك و نوای قمر
می نواخت باغبان بر صحنی حن از زیر دخت کل و ارغوان و سمن
رخت قامت نزدیک سرو سایه افکن کشید و چون ایام تضارب
سبز و گل و طروت و طلوه و یاسمین و سنبل مانند عهد دوستان
سپیل و موصلت عاشان بلنایات می نمود

شب و صبح و غروب و روز گذر بود مکر نسبتی داشت شب و صبح و غروب و روز

ذکر شکر عهد و وفاء
 لله بفضل اللقاء و وفاء و دوام نصرة على الاوقات
 الخافز و هو اخضر والترى يسر و بيد و ناصر الودقات
 برود و تخمیل نگاشته از سبج و دنواز قادی و حمام و تعزید و زمزمه
 عتاد لدر مجلس باغ اواز زاغ و بغاق عرب غراب بدک مانند و اهل
 زمین بدینم فحج نگار در بان و قیاق حال طعنه زنار کویان فلکا
 ناک فلکاناکی ازین تجد دات حال و دوزکارا جند اینی کردش بامر
 ملازم حرکات داسم چه میخواستی و برین بقلبات چه ساد می نهی
 ناک فلکا کرد جهان می کردی دوزان و شبان برین وان می کردی
 خاک آدم کشت و آدمی خاک شدند دود و تو و تو همچنان می کردی
 نه نسیم نغمه ها و عصاره زیارت ز سموم مصنف مصون می ماند
 و نه برك و بارستان تابستان از ترك تان حریفه مای می باید و نه خرها
 ملوک خزانه خانه خزانی از سلب و زهب صدمت شناسلوت می بیند
 احسن ایجاب رخ
 از اد پر پسر بودی روزی تو از امروز خزان و شود فودای
 و دران میان دوزکار برای فدا که شهر سنی عشر و شرح تا بیک
 دهو در مرز بشر از اب بارشها طبع انش سرعت مولف که دشمن
 ترا چون انش بارسی محرق و دوست ترا چون نسیم غرا می موافق این کلام
 مؤلف می گردانید
 ز فرودین که وقت اعتدالت جهان چون نوعی باجمالت
 ز تاثیرمه آرد بهشتی بجا نهایی رسد روح بهشتی

مدخود از مار اخر می داد
 بود اندر مه تیرا و ج خوردید
 زمره دست بی مرد از با جور
 بشهر بروت سر پل ایدید
 بود در مردم توبت خرازا
 لحنی خوند آمد ماه آبان
 باد رفته بانی از زمستان
 چو آمد باز سرد و قلب و دیا
 چو شد سمین زمین در ماه می
 در اسفند آمد بار او وید هم
 چو آمد بنب دزد بر می طیش
 از غول غزم بوج بغداد مصمم فرمود و بواب مدینه السلم و کاشتی انتقام
 بخشاید خزان موجود شد و بعلت بقایا در سالها گذشته مبالغ
 و جوهات را معین گردانیده استخلص رفت شبی بخش و نولانا مورد
 طفا جبار در سافش مصالح و خوض در سوانج مهات سعی بنو ستند
 چون از تحصیل مال فراغی حاصل شد در اوایل شهرورسنه اثنی و
 نمایان و ستماء بالثکر حاضر
 هوای و رای و المیر خلاص
 بر خوانم عازم بله دشر شد
 و ماشره بالماء الا ذکر
 لما به اهل الجیب برول
 درند بپرانک چگونه تحتگاه مورد و اذ دست معادی دولت بیرون

۱۹۱

نکند و دیده بخت دشمن بر خیزد دوزی بختی می پست عسی الله ان باقی بالغی
 او امر منعمه چو اندیش ملک کبری فی مضامدت و حال مساعدت مال
 محال می نمودست بر تحصیل این اسباب که مودی بود بحصول مطلوب معروف
 ساخت در اثنا این امور امیر علی هکیمیس با جمعی کتب بتعلیم امر در
 خدمت سر پشاهزاده تفر بر کردند که صاحب معظم وجیه الدین زکی
 الغر و مدد این الصاحب السعید عز الدین طاهر
 طاهر آردان مطهر که سپهرش گوید صدر طاهر که صاحب طاهر
 نسبت الطاهر الایاء والاینها والاداب والاثواب والالاف که دوی
 رزم مکادم و ممالک و معالی و تاج تبارک ملوک و اکادم و عالی
 بود تراخت عرض شریف او چون ترکیب آسمان از عیب مصون و
 جلالت قدر منیعش مانند جهره افق از کلف مکلف مأمون
 در مدت حکومت اعمال خراسان و مضافات آن هر سال سوما تها تفر
 کرده و نعم الله مقرون به الحمد و انواع اکاذیب و اقاکی
 در زیور تزویر بخلوت جلوه دازه و الحرمتی با ولاد الزنا و از
 مائر منشورات منشورات سند ابوالحسن محمد بن عبد الله البلیخی رحمه
 علیه که بواکر نماز ادب و آثار نزهت و لی الا لباب است این کلمات
 فاضلی واضح می نماید معاداة الاعتیاء نه معاداة الاعتیاء لان
 الفی اعتراوه الی الله و اغتراره بصنع الله و الفی معان و معادی
 معانا عادمها لاشک تاجها ب نوده و سفاسان نظران و سافل
 کهران نکابت بار باب مجد و مقدرت و خداوندان برو حکومت است
 کرده داء قیوم و امر غیر مبتدع جور الزمان علی اهل التواضع

شهرزاده بخواهت و توکیل و اشارت راند چون هرگز ظاهر بت ظاهر
 حب را که محمد سلمی منصب برکات و خسات تن در نهد و حکام
 نورط امواج بلبت و تعرض افواج نیکت امارات تذلل و قفل از خود
 نماید و هر وقتی که در خلوب عیس کدر افتاد و بر راه کدر بگو گذر
 نعلق بالمر و مضطرب الحال شد دست اعتصام در عروه و نفی صبر
 و احتمال ذنوب و سهام صرف آیام راجنه اوقه از نشت و استقرار بیش
 دارد و جانب ندب و حیرت که ماده پریشانی و موجب سختی و ملالت
 عجب و شانه باشد فر و گذار و متابعیت این ابیات را واجب شمرد
 لا یظن لعاذل او عاذر حالیک فی السراء والضراء
 فلهمة الترجمین حرارة فی القلب مثل شمانة الاعداء
 خواج و حبه الدین در دفع این حادثه که منصوب هر روز کار ناهموار
 و بازجه فلک دوار بود استصراخ و استغاث داد و خاطر راه نداند
 و بخواب و امر التجانن و
 چون شحنة بنان زدست بود با دیکت ترس از نیکین مدار و پناه از طغیان
 دل و افزایه وارغل اندک و فکر تن و ایاله و اکر بر میان محو
 کورده دل قوی شو و کویا تب فرآ ذین کلک کجوی و از ان نارد از غیاه
 اما صاحبان دولت و بروردگان حضرت بر عدم تواضع و التجا و قلت استبداد
 از افراد امر بازن خوشتنهای مشفقانه میگردند و در شیوه همراهت و
 ترسل مبالغت محمود رعایت خاطر ایشان از بطوغان فرستادن مکتوبی
 نوشت این دو بیت را مضمون کرد
 سر بروردی بدولت بای مردمی کن تملطف دست برین دادن خدا افتاد کار است کبر

کین همان جوخت گز نوشیر وان بر بود تاج
وین همان دهرست کن شاه آرد وین

او در جواب این اثبات مدراج کرد ایند

سالها جلم جم بدست تو بود چون تو نشا خنی کسی حکند

برده بودی وقت آمد بود چون تو کثر با خنی کسی حکند

کوهری شب چراغ بودت لیل چون بیند ای کسی حکند

اب هو از بود و میداد خوش چون تو بد تاحی کسی حکند

حاصل در جواب این مطالبه و عتاب میگفت پادشاه حکم فرماید

نامراد حضرت امراء حضرت کتب صاحب و فوق محاسبات راستند

و مستخرجات را استکشاف نمایند اگر چیزی بر سیل تخلیط و بر طبل

با تغلیظ و تعطیل اصول اموال چنانکه رسم و لاء اطراف باشد بید

طرف ماید شود هر دیناری را هزار عوض دهم

الم یعلمی انی اذا النفس اشرف علی طمع لمراس ان انکرما

والا برای پادشاه که اینست جمال صور غیب و طلیعه کتاب اسرار

تنویر ارباب اغراض و تزویر اصحاب اطهار و روشن شود و جناح

همت بی مایند شاهنشاهی اقتضا فرماید بحکارت سوی افعال و حسن

اعمال ایشانرا حکم راند هر چند پیوستگان حضرت و شکاران

دولت شاهزاده بعلم الیقین می دانستند که اگر مستوفیان عطارد

رای دیوان که مشرف بودند بر قانون خبرت و ناظر در امور مجرب در

بیاض نهار و سواد لیلال دوزناج از کار را نقل کردند و تحریر

و تعلیق و تصدیق و تحقیق حسانات اشتغال داشتندی ممکن نبود که

معاملات او مجمل و مفضل و حرفی بادر خواستی شد که محاب عقل انرا
قلم لایحی راند و از فذلک مجموع قطعات و کالذات او و جوی با
طلب دارد اما در غیور و در میخواست نه جواب بر قانون صواب در عوض
در سخن و درین مقداری نداشت و طالب در دو نواخت قادر بر وقت
المواقت و فواید و شاح دمه العصر را چنانکه قول الدین بخاری با تو لرغ
از شیراز که بخت بخدمت او توفیق تو سقه بودند و مملکت شیراز را در
نظر شاه داده جلوه داده و بوقع افتاده ایشانرا سوز غاشی
فرمود و قول الدین بخاری را منصب استیفا در دیوان حضرت ادرانی
داشت در مدارج این اوقات با امر او را برسالت پیش خواجه
و جیه الدین فرستادند تقریر کرد که ایلتان سع در مال محکم کرده
و رحمت و شفقت کم تعیین کنه و تخریص بر استندك بهاء اینست
برای توصل بمقصود و مراد تراست عرض جمیل و صیات اصل سل
و اجنان لا نفکر که بری مبلغ مصالحتی کرده آند و صاحبی طلب
داشته شود و از برای قصیت خورسندی طرح اوج و کار بند
و حکایت صاحب علم الدین که این خطاب تقدیرت مضروب بران عمار
و کسوف فرافتنه بدان بود و قادر دردی هم از آن ده و رشک هم از
سبل مان باذ صیر افتاب بر تومی باید آورد و بعد از اختلاف سفر
و تردد و بکار بدان مقرر شد که با نصد تومان بخانه تسلیم کند سه
صد تومان نقد و در بیت تومان مواسی و غلوت و اقله و الان یکی
از ثقات نواب صاحب و جیه الدین درین حال جوهر نفس دویه را
آشکارا کرد و ثقبان صفت ز بان و شبایت بیرون برده گفت دستور

متمثل بر ذکرا جابر ذخایر و تقایس جوهر درین چند روز مصحوب
یکی از خواص خود بطوس فرستاد

وان الطوس اشام من طوبس ناب طریق و دیعت پیش فلان معتقد
بسیار ذحالی المجر الذین مهم کردند در موضع میعاد الهی و بال
و مصلان پیغام مکررات فتانان دستور برگرفت و از سر بای طاعت
کرد حویین بر کثرت خراین و نفوذ دوا این عثور حاصل شد از مقصود
تقریر و تقبل که در بیت تومانها مواشی و اجناس دهد کوله عثور
حاصل شد و ابافرموده بنا کام اداء بالصد تومانها ملتزم شده
مشاهدان تقریر کردند که در یک روز قریب شهر من زرعیار
موزون و منفور گشت و تمه دار مصغات و ثیاب از خزانه فیروز
کوه و فراء و مرور دیگر خراین بیرون آورده تسلیم کرد

و اعد دانه ذخیر الکل مله و سهم الرزایا بالذخایر مولع
و مبالغ و جوهات بعورض و اخراجات سمت اتفاق یافت که انک
بر فوات ان تحیر و تندم اظهار کرد و قال الحكماء بینغی للعالم
ان یسخر لسه بما زال عنه و وفاته لان النظر في الغایت تضلیل العقل
در بانارجه دنیا دیها غمای خوشا آن بزرگ هست که جز خنجر تجرید
نهند الا انما الدنيا متاع غرور و ان عظمت في انفسه
صدوره و بنظر استزادت که زیاده الموه فی دنیا
نقصان در متاع استمتاع او ننکرید دل بر مقتیاب فانیات
اونها ذویر جان نازنین چهار در محنت و مشقت بکشای حنیج
الدنیا را بر کل خطیبه در زمین سینه نباشد و از تعلق الذهب

یذهب بدینک باشد و معلوم گردانید که
غنی النفس من یقینک من سد حاجه فان زاد شاعادة ان الغنی
از داده صدق خاطر بعض حکاست العاقل لا یقتنی ما یفقده لان
کل فاقه تابه و کل تابه هالك و دیگری این جواهر حکمت را برگردن عروس
سخن بسته ان گشت جزو عاقله ما ذهب نه یدیک فاجزع علی ما
بصیر البیک

ولست بلوأم علی الامر بعد ما نفوت و لکنی علی ان نقذ ما
تا هم اول از اندیشه و کتابوی کتاب فارغ شد و در آخر زحمت
و ندامت ذوال که لازم وجود است خلوص یافت کفایه غیب
الدنیا ان لا یسیر و الاخرة جزو ابقی صاحب دیوان با استماع این
چشم زخم که چهره اقبال را خال اختلال بود متعلق گشت چه
نسبت قربت و وصلت مصاهرت متاكد شده بود و وسایط
تعلق مشابک منقده درین حال سولان و نساذ و بخط اشرف
درین تسلیم نامه نوشت و فراموخته درین واقع با وی اشتراک دارد
و در صباح و مشاهم سام اینهم جان کداز و کاد در همت

وان سلمت نفس فحقا لله هم در و در کی رسید که در و
دارد عزاء ففی هذا الخطوب لنابذه و صبرا
ففی هذا القطع لناسخل المتران المال والمجد والعلی امان
من بحلم به وجب الغسل چون غرض شاهزاده ازان غرض حصول
موصول شد او را تشریف داده محلی کرد و بال با کراه بر تقلد
حکومت اعمال خراسان الزام رفت و قیل حق الوزیر علی الملك ان

يعطيه نفسه تلك حضال وبعينه غرث التي يعطيهن اياه فرفع الحجاب
عنه وانهام الوشاة عليه وافشاء السرايه واما الثلث التي يعينه منها
ان لا يمنع اذا سال ولا يطع فيها اذا ايسر ولا يعجل عليها اذا انحدر
طبيعت مغول اين طريق بغايت مذمومت وبيضا
موسوم كه هرگز نواب ووزراء از صدمت خطاب عقاب ايشان
سلامت نخواهندديد و بجاه ساله حقوق خدمت عاقبت بوجاهت
انجامد و شك بشد كه اسير مقتدي و تقريع حاسدي نسيان
كردد عراق حس دارت بسم الله کسی کسر غیبتی باشد باری عز وجل
انواب قناعت كه موجب فراغت دنيا و سعادت آخرت بر روی حال همگان
كشاده دارا و رند و بصیرت تتمه را بكل معرفت جناب ربوبیت مكرحل
گردانان زمین رخاوت نابرجای سهرت فرو نیارند و كمال ازین
حطام فتنظلم بدارند و منه التوفیق والهدایة الى سواء الطريق
ذكر حاله و عمرانای و فاحه مكدان او
نسبت بسبب آسباب اسباب و در عالم ملك باخرا آب حوادث و
لوازم او اوارث معلوم علم قدیم ز مفد و قدرت حكیم قادر تواند بود
و بعد از وقوع واقعه و حدوث حادثه عقول و نفوس را بمصدق
بجرب و قیاس و دالت الت حدس و حواس حلث كلوت و كشف
بعضله ت فضا و قصر تین میان موجبات نفع و ضرر معین و بصور
می كودد چون سلطان احمد در استوادت رونق اسلام و اسلام بیان
میا لغت می نمود عقاید و اراء شهر اكاد و امراء سمع بفر میکردند
و از مخافت بال تكاليف در خفیه باید همیكر سكالتش میگویند در

اول شهرور سنه اش و ثمانین و ستانه و عمرانای را بال شكری تمام
بسرحد روم و ردع عصاة آن دم فرستاده شیطان اندیشه ناصوا
در اشیانه دماغ او بیصه و سواس نهاده و سودای سلطنت زمانه مالك
و تمسك از دست فطنت او ربود با بعضی امرای برخالف اتفاق كرد و
بسی اندیشید كه معافط سلطنت را بردارد و خود در جای بالیش خاست
نشند امضاء این عرثیت و شفیق این نیت متوجه کرده كشت و مرصد
و شتر بود تا چه وقت كمان كشته كشد و كین بكینت كشانند
توفیق مبدع غرایب و واهب دغاب جل الاوه فتوات كه ظلمت
بر نور مستولی و كفر و ایمان مستعلی كرد دكی از حیرمان دایره اتفاق و
ذمره مواضع شفاق از شريك دلی سر بسر شرفه فساد را در بند
سلطان باز كرد و از کیفیت احتیال و قصد برادر شفیق و میعاد اقبال
را زكفت جماعت متهم را و منهم فزیشتری لم یول الحدیث كه عقده بهم بر امور
ملت و دولت خواستند زد كوفته احضار كردند و ایشا زاد مقام
بارغوی بزرگ در معرض سؤال و جواب بل كال و عقاب او در هر يك
ضایا ضایر و حقا تابیر بر سر بر صحران داده از قول كابت گفتند
عدل بن سفع و ضرر مجازی باشد عفو تو حقیقت نه مجازی باشد
كوسر فكنه در قدیم از جای و در عفو كنی بنده نوازی باشد
براعتاف مناج اختلا ف واقتراف خیانت ابحاف اعتراف او درند چون
دلایل غدر و حنات بر برادر خود كه هنگام شدت و رخا و زمان دولت
و صولت شب استظهار و ردی رزمه مظاهرت میدانت درست
یافت حكم فرمود تابش او را مانند روی رزمه مظاهرت میدانت

دست یافت حکم فرمود ثابت او را مانند دوی طره دلبوار
بیت بشکستند کویک نو بر و ستادی افتلجی و جعی از امرای
زدند که درین راه دهبی و برین کار باوردی نموده بودند
سغبه هشام انعام گشتند و فلک اولی هم و آخری

السيف بيدى الجور في حالة و بيدل الانصاف في اخرى
بعد از ظهور این حال و شعور بدین فعال سلطان را بکلی
مواد اعتقاد از مغول منقطع و تصور و تحریر از بوابین بواقی
امریکی هزار کرد و العجب این حاله حقیقت داعیه سبب غدر و
مکیدت و حالیه مت مکر و خدیعت امرای مغول و موجب دوال
و نکال ایشان گشت و بعد از آن سالها امثال دفع القوم فی
سارجل واقع نمود و شرف بینهم پیش صهرت حال آمد جناتک
در مساق جلوس خاندان از اشیاء طاریات احوال معلوم
مستملون کردند و من الامثال ان نفس ترمالم تر مناصبت
و محاربت شهرزاد ارغون با سلطان احمد
محمض توفیق و سعادت نماید بخونی و مقتضای سمیت کرد و در فرس
ارغونی بر مقتضی

ولا يقعدن تحضی الجفون على القذى وفي الارض كوب سيف و صلب
رخصت نمی داد که يك الخطم از طلب اجتهاد در طریق بر تاذ متقا
شدی باز عالی پرواز بزرگ منش که تین او بر قله شوم
شما و قبیه قلعه رواسع صما سزد کی بخانه بجعد و بانه نشین
شهرت فروزند و شیران شرزه که فضاله و اسل ایشان مطم

و طمع

و طمع اشبال و اشباه زبید چگونه از مابقی اکیله ذباب و کلوب
نهتیا جات خود سازند الناح للفرق و الخلل للقدم
خیال مثال عقیده ملک از محاذات ضمیر او محبوب نمی شد و درین
آرزوی نامی سواد سامی می رسد بسااض بامی بر قول نهامی
اهتر عند غنی و صلاها طریقا و رب امیة اعلى
من الظفر جوه از خفایت موروث و سلطنت مامول جواشکرا
بسیل بهانه می گرفت بهانه و ایلجی فرستاد و التماس ترمایا
عراق و شیراز که اکثر یا بجن خاصل خصل داش در میانه
انداخت و بسر انکت اشارت

ستعلم لیلی ای دین تدفیت و ای غریم في التقاضی غریها
سر برش اغترار از سر طبع طبع عرض برداشت خلوصه اند چون
سرزد و لیت پذیرد نیکو اسخفا و اتفاقا حسند و متکای سلطانی
رامی شاید هر یک ما را نیز طریقی باند باصلات لشکری که در نظر
از انجا ساخته کرده اند

مصلح

قلم است برضی ان یکون مصليا وقد كنت ارضى ان يكون لك الشهو
الکوبه در از ای ملتس اگر آثار و وصول مشاهده افتد و اح فخالصات
الحمی تعلق دارد مبدول هر اینه میان اقا و اینی طریقه مشایعت و
متابعیت ملوک ماند و مشال مصادقت و موافقت مورد و الا که
از اسعاف این مفتوح منافی و معاه خواهد گشت

فما الريح مباد ولا النضر خاذل ولا النصل خوان ولا السهم طالع
خفك راسا و برك كن و مهادنت و مهادنت را ترك جه بعد اليوم

در عوض سرپرستی و کلیل سلطنت
خواست زین باشد و تاج ترك فیا جوش و دل نهاد بمرک
سلطان چون این مقام خوش و اقتراح که داعیه استیلاش بود
معلوم کرد گفت و عندی جواب لو اردت لقلت ولو
قلت لم ابق للصالح موضعاً جوابی هم ازین برده در شیوه اختصار
فرمود که توب معهود و ملک مالوف او عرض خراسان و از روی
استیفاء و اهتمام بحال او مقرر داشته ابراکر التماس دارد که
طرف را از اطراف ندان مضاف و نماید بقدر نیلای حاضر شود با خضایع
رای انور که يك ذره ز نورش افتابست صواب سند بعد
از استقامت دند اهواء و ابرازند اراء عاطفت و عارف در بیخ ندریم
و اگر بر قاعد راه غوایت خواهد سپرد و نفس الی از دیبام لوح
یک دلی بکلی سرود نصر علی التماس فی التماس و نوش قلع
آخیزه الاخاء و زمان فرما سم ناموسی از دریای محیط بیخ فوجی از خیم
منصور که نصرت ادبی عنانکش عزایم و سعادت کلی را بدیدند
ایشانست بدان صوب آمد و از غوغا بالشکری که بوجود ایشان
در بنداشتایات صلواتی کان سیاه تحت کیوان رفعت ما آوردند
و مثل عصک و اسردن شاهد کس

ستعلم از داریت رحی الحرب منتا براع بنانی ام قناتک اطول
بدین جواب لطیف و تهدید عتیف ایلی را باز کردند و امید
صلح و اصلاح چون دامن دریای افتاد و تدارک کار ما میسر
از دست در گذشت سلطان باذل در اواخر شهرورسته ایشان

و ستمانه اموی قرا و ناس را مؤاخذه فرمود و ایلی فرستاد ببغداد
و امر او نواب شهرزاده را طغاجار و جبار و طولادامی و ایلی و ابای
بهرستای توبین و خوشی و حقایق مکتوف و مکوف صنوف بلنات
کردانید و مانند دل منتظران در بند کرد و درین میان یکجا تو اغول
ناماخی امای و فوجی قلیل از خوف فلك دعا و حریف زمانه بی وفا
مهره اقامت بر عهدند کتیب بلون و منصوبه روزگار مقام راه
طویل خراسان پیش گرفت و از حکم ترلیغ جوین را ایلی را پیش از تابک
نوشته از فرستادند تا بالشکری تمام مستعد و شکرده شده
محافظت آن حدود نماید و هنگام احتشاد و میعاد اسعاد حریک
منصور از موضع خود در حرکت اند و صاحب دیوان لیل و نهار
ساعتی مهلت حرکت از دور نزدیک ترك و ناجیک اشتغال نمود
و با مسابیت رای افتاب منقبت

و الراي قبل شجاعة الشجعان هو اول وهی المحل الثاني
افاض و ادانی نامطواع و مدعان ساخته اسباب سلاح و استعداد
الات حرب مرتب می گردانید پس ترلیغ یا سترکاب لشکر نفاذ یافت
از باب مساجلت در معالجت هر کس از جای خود نهیاء عدم مقاتلت
قیام نمودند در مقدمه هو لا جوشاه زاده و با سارا غول و الیناق که
مکوم بود بامارت و قیادت لشکر منصور و مشهور بصفدری
و همراستظها رجهور با ارغنون و یکبار نار به امد و اشفاق
اسان متوم خراسان شدند
فیلق من جدید لوقدفت به صرف الزمان لمادارت دواثره

چنانکه صفت ایشانرا گفته ام
 ترکان که چو شیر دروغا خروشدند در صلح بعثت و مدارکوشند
 که در صف رزم همچو خنجر نشینند که در کف رزم همچو سلفونشند
 و در طرف شاه زاده ارغون چون از معاودت ایلی بر مضبوط خیم سلطان
 واقف گشت و در عقب کجانی کرکینه با خبر مواخذت امون رسید
 دانست که آب از سر جانک کار از لب خشک و دنده سر بگذشت
 از اتمام ساز مصاف و جدال و تحصیل آلات قتال و ساختن مصالح
 لشکر و نواختن هر میر و صفدر فارغ شده بعضی از قواد و ناس
 عرصه داشتند که اگر ما منعله باشیم متعهد سوم که این یک تومان
 لشکر که باده برمان معارضه کنیم چون تمامت اقوام ایشان حاضر بودند
 با مختصر دیگران از اماکن و بیورنهای ایشانرا و ان فرمود تا بی تابی
 و تلی فراوان را جدا و جمع و هر کس از مقام معلوم در عقب را بمان
 چون ظفر و بصیرت مسارعت نمایند چه احتمال توقف و انتظار نمی کند
 پس تولا نامور و جو و فدای و بولوغانرا کمر ساخته بایه بکناره دهان
 بطریق منغله از پیش روان گردانید و خود بقول علم بخوم غره صفر
 بنده تلوت و نمایان و ستمانه که سلج عمر مخالفان دولت بود بباله
 اما کاج و نفای تارغون و تاویای و قاران بسر قلع بوم و نانش قوتی
 و سرتاق و الفوا و لادای و قدغان و خان و مقدار چهار هزار سوار
 انبای یکاد

عقارب تری بالشهاب لدی الوغا و قد دی العفوب بالشهب و الکک
 جرات فرمود چون باز مان و طاعت مرکب نواخی دامغان محط شعاع اصبان

ایشان شد خبر آوردند که الشاق دی ولایت دی رفته و دیار اهالی و طبایب
 سوخته و کشته و رفته و سرای لادر که انجوی از غون کوفه خراب کرده پس
 دور از یغارت برده باز دیالجان یسار زخم یافته در اضطراب امد قسم باز
 کرده که در ازای این جنایت جنای را انجام نکنم تا بی ترحم بزخم تیغ نری
 غریب سرای در کنار دوزکار و نهم از اینجا انتظار وصولت گونا کرده شب
 دشب و دوزخ را روز نکفت و د و منزل دایک منزل می نمود تا در صحرای
 آن خیمه اتفاق ملاقات عثیر و مساوت و فیتین افتاد از د و سوی
 دوی باقتال آوردند و بوقتی که از کوشش مغفرت مکار فام
 بر آورد خورشید در بهار صام فروردین همچو سیمین کبر صفت ماجرنت
 ادا شد از طرف ارغون تولا نامور و اما کاجی در میمنه بودند و بولوغان
 میسر و نواوتای در قلب جون مرکز اقبال او ثابت و از طرف سلطان
 هو لاجوشا هزاره در قلب ساکن و با سارغون حافظ میسر بود و لاساق
 قاید لشکر و راند ظفر در میمنه ان سازه ناکاه دلا بطلال در غلیان آمد
 و سواران از اطراف در جولان

من کل مشع الاخلاق مبسم الخطب ان صاقت الاخلاق لللیل
 لعی البرق الاله فرس و صوره الموت الاله رجل
 یلقی الوماح بصدر لیس له ظهور و هادی جواد ماله کفل
 مجلس درم را آهنگ جنگ تیز شد زخمه سنان اوقار شراب را
 در برده حجازی اصحاب میداد و صلیب نضال و حام خفیف و
 ثقیله اصول صرب می نمود بر اوای کوس اعراق حیا که و العادیات
 ضحاک الموریات قد ها صفت داشتند و دیای کوفته آمدند مساقا

فضایکاه شراب هله هل مذاق هله که می نمودند و حریفان آب دندان
 تیغ زنجیر جبل الوردید جهره را طغونه می ساخت و چنانکه فرزد و سکت از
 هر گوشه دلاوری بر هر طرف کانه ذری در صحرای نبرد
 یکی چرخ را بر کشید از سفاح تو گفتی که خورشید شد در شراح
 سه درج که بخت را باز کرد در آن هر چه بد مرغ بود از کور
 هوا پر ز نور شد تیر بر خدنگین تن و آهنی نشتر
 ز گردان هر آنکس که اینجا گذشت کما شخسان بزدان بنیوت
 مگر کس و دال بشتافتند بر اندر بر مگرد کرد بافتند
 چون ابو کحان تیر باران کرد نشکفت اگر از سبزه را ز چرخ کل و لاله بشکفت
 ز پولاد نیکان و بر عقاب سبزه کرده در پیش تیر افتاب
 از غنچه سادش و شش همی تن بر مسوون پیکری که از فراغت او سمند خوش فرام
 کرده و نه بستانه عقالمی نمود

جهان نودی کار و زشاد بر انگیزی بعالمیت رساند که اندر فرزات
 و کل ذوابة في اس جوار تمت از بکون له شکال
 بود التیر لو امسی حدیدا اذا حذى الحديد له نعالا
 سوار کشه کانه في سرجه بدرا و ضغاما
 و در میدان چون نوبت دور بود

تدبر با طرف الرماح عليهم کوس المنا با حیت لایستی الحمر
 فلک هزار چشم بران تیره گذاری و میدان داری و خچر گذاری با غلام
 آیت وان یکاد الذین یحجوزون زبان سوفاد چون بترن سخن را راست براند
 شاه بر اسب پیل تن رخ نکند پیلنک را شیر فلک چه سک بود تاش بیاده لستری

هکام

هنگامی که کان حاجی را مانند بروی اینان در خیمه افکند فرزد و س
 می آمد و چون تیغ اتش کرد در صاعقه بار فرق اعادی راست می کرد و زکاد
 می گفت شته و السیف في کف في البدر اذ تلعب بالبرق
 هر چند که شکر شهزاده از غنچه میان کشر سلطان بیان کوی قطره بود در در
 محیط با ذره سبت اجرام بسیط اما شاهزاده با مقدار با نضد سوار مابند
 بشر شکاری که کله او را ز غنیمت شمرد و باز که تیر او را ز غنیمت شمرد و لطفه
 بر قلب و ساعتی بر اطراف حمله های جان شکاری کرد و می گشت و می ناخت
 و بر صدمه سرها را چون کوه در میدان می انداخت تنوره در حرب تفصیده
 کشت و مجاورت دماغ پر دکان از دکان سودا و اتش غضب با متکوه رسید
 فودسته در آن غوغا ترکان زبانك نای ترکی نای ترکان
 برك سردان سر بریده زمین حبس آسمان دامن در بیده
 خورشید بر فها کثاذه نیستانی با تاش در فقاذه
 مفاضة الساق از میهنه بر میسره زد و در حمله اولی و الصبر عند الصدمة
 اولی بولوغال منهنم شد و سد تباشش منظم هم از اینجا سرخویش و راه
 لشکرگاه سلطانی در پیش گرفت مولانا سوره بی با اما کاحی از میهنه بخود
 طرف مقابل را حمله بردند با سارا غول با ساز و لشکر عنان فرار بر تافت
 بسط الرعب في اليمين يمينا فلولوا و في الشمال شمالا

بولانا سوره نزدیک قرین از عقب برفت چون او را در شافت زن و
 فرزند او را بیرون آورد و دیه کوکان را چون کوکان کوسفند از غارت کرد
 از طرفین قتل شیع و نکالی قطع رفت و هر دیه و ولایت را که بر می آیشان
 افشا از غارت از آن نولعی میخنی گردانیدند و هنوز آن دیار با حال

معهود نرفت چون هر دو لشکر سدید بیکو مختلط شد ارغون با قلت فوجی
از قلب خدا ماند

و قلت بهرك قلب و خلت برقك خلب زهی سایه توش تو گشته پیش ركب
در لك كبر و داد و دران كروفر سامان توقف و مجال تلپت ندیدن براه فرود
كوه روان شد و اعداد لشكری كه در خدمت و كاب بودند سیصد سوار می گشتند
در خاطر هاشم كه بشكر قرا و ناس می بودند و دیگر باره استیناف مقاتلت
و استعداد مكاحوت فرماند و بقایاء لشكر چون از حال شاه زاده فی خبر
تو زدند تمام متفرق شدند فریقین بظلع محارب در نوشتند و دست
زهنك كشیده داشت چون سیموع ذریس بال افتاب عظم اشیا نه غروب
کرد و غراب شب حواله ایچ را بر امل اف سمل و جبل بکسر د آوازه دار فنانكه
ارغون سزا داشت ایفاق لشكر قرا و ناس در رسد ندی چون از حالت
شهرزاده جبر یا قند مراجعت کردند و در راه پیراهنی كه عادت ایشانست
اغاز نهاده كت هتك فتك و قاراج مضط بر كشا زنده و دامغان
و حوالی انرا الش غارت در زدند چون در زلزله و حروث افتاد و اترض
آن دو لشكر در دلهای و لوله و جوش ارغون بتجیل بالشكر میرفت چون
دو دهنانك هنگام نزول مجال طبع بنودند در راه از خدمت سلطان
الهی رسد و پیغام داد كه ما الینا و را نكفته بودم كه نا ارغون در عرصه
مبادرت جولان نماید حكم ترلیخ جنان بود كه

ارغون ببارگاه سلطنت كه ایچا تغم ابطال و تصهل فوج
و ترفع حاجات و بروی قصاید حاضرند تا بعد از اللیاء التي در مجلس
مكدم بكاس مدام بسبیل معاوت و كاشمشی داذا سطراد باده شود باده

ارغون

ارغون ببارگاه سلطنت كه ایچا تغم ابطال و تصهل فوج
و ترفع حاجات و بروی قصاید حاضرند تا بعد از اللیاء التي در مجلس
مكدم بكاس مدام بسبیل معاوت و كاشمشی داذا سطراد باده شود باده
راه تحب و نفرت مسدود و عقد تحب و بقرب مشدود و دارد و معارضه
نوهان و شویات خطرات و التقات نكند و یا عقادی صافه و مخالصتی
و فی حضرت توجه نمایند جنس سخنی متعلقانه و اغلو طهای عاقلانه
انمود ارغون فراموش ارغون قلع شاه نویس و لکری کر کار از خدمت سلطان
فرستاد تا سمانه همراهی در جواب پیامد و تمهید معدنی نماید لکری در
مسارت صورت حال از تفرق جموع و قلب لشكر شاه زاده و استخار بسیار
شرح داد و گفت اگر استدراك كار ارغون در بین حال ممل ماند چون لشكر
قرا و ناس بوی متصل شود صورت آن فرصت باز در سپهرانه گون مشاهده
توان کرد بشتاب كه مهمات نازك توقف بر نگیرد و ضرورت ملكی تاخیر بیند
برد و عاقلان كنند اند توقی انمعات زمان تا امد بكم از اری و لطائف
جبل كت دهد و بقیه وقت را تلقی بتازه دوی و خون خوی گردانید
نزدیكتر نماید اما روز گذشته باز نتوانست رفته پیش در قبضه
ساند بر بندگان گزارد لوازم مناصحت و تقدیم مراسم وصیت و
ارشاد ایچا بفراغ خاطر مخدوم باز کرده متعین است

اندیشه صاب شهنشا در کرم دوی چو میع باشد در باب كه
والعیاذ بالله كوفت شود در بیع باشد بعد از قوت قدرت
تلف و حسرت مرج نیفتد و تگایوی فکوت میج نکرده سلطان باده
ترمان لشكر سواران کرد افکن شیر کیر خمر شزم با بخوب و بیخ و پیر

در حرکت آمد
 حشا کما یلج طافی الموج مصطب
 یضیق عنه سهول الارض والا کم
 نقد الیرح حری فی راسفة
 رسفا لمقید لایسعی به قدم
 وبصدق الصحت عنه وهی هامة
 منه قناریث فی الجوفد حم
 در حیل بزدك حرك را عرض داد لشکری بندان اهرب و راستگی و اهرب
 و بیستگی در هیچ تارخ مطالع برفقه و هر طرف که مژایشان می افتاد
 دست ظلم و غارت دراز می کردند و خلق را در مغارات محن و تعب
 می آورد تخصیص دامغان و نواحی

فتاحت علیها ذی البوی النواج استسعد بهم مرتین یجارتان خوانده اند
 و هراچ از گره اولی ما فکذاشته بودند در بوند مستوطنان دیار و عایا
 بسیار بوقت عبور سلطان تظلم و استعداد و نفیر و استغاثت کردند
 و فریاد و ماکان ربك فلیک العری بظلم و اهلها مصلحت بر آورد سلطان
 رجوع ان مصلحت صلب دیوان و فرزند عرضه داشت که جریک را در جنب
 جالی از امثال این حرکت منع نتوان کرد تا دل شکسته نشوند چه ذوات
 الخالب هر چند معلم باشند بصید و در ان باب بمنزله یافته ایشان از دایه
 باولی حاره نباشد و این اندیشه صلب دیوان از مبارک نیفتاد و
 بزودی ملك و سلطنت را آسیب فتنارسانند

والظلم نار فله تخفر صیغرتها و فی حذوة نار احرقت سلا
 سلطان در راه ساهزاده طغاسور و بوقار بفرستاد و کینا تو افول
 در منزل نبود جام باد و سلطان آوردند از طرف دیگر التاق
 چون معلوم گردانید که شهزاده ارغون از لشکر جدا افتاده مراجعت
 کرده

کرده است بایک تومان لشکر خود شیران بزدین که چون این بزدین به
 خورشید نواز عقب در واد شد چه در حالت انفصال الی ان شیطان
 از حضرت سلطان التزام نموده بود که من بنده و شهزاده ارغون را در پیش
 تحت سدر رفعت بدارم ارغون تا غوغایان که رفتن لشکر بشرد
 از بنید و از آدمیان رکض و سراع بیشتر سواران اشارت و اختیال
 تخلف نمودند بودند پس بقلعه کلات با انک هیچ کلمات از ان توقع نداشت
 نباهیزه و ان قلعت در درو خانه کاس میان خرس و اسود و طوس
 افتاده از حضرات دور و بیشتر عمار

ان بطون و ابو النصر محمد بن عبد الجبار العیثی در کتاب عنی الصفات این
 قلم تغییر کرده و هی التي تخفی الیرح بین یعافها و یول الا بصار دون
 دواسها و شعافها با مقصد ارصد نفر از زمره اینا قان و سایر بزم
 انجا بماند فکرت بر خاطر استلم یافته و دست صبر و تانی بر تافته بخود پایا
 این کار بهنجار چگونه باشد و کجا و کی و آخر الدواء الکی باز ارجاع صه
 رجا را متع می گردانید و باخود می گفت ممکن باشد که هم دوزی

نبکو شود از هرمتا و کارها منقاد و هر طایع الی الامکارها النیاق
 بعد از دوس دوزی بخار سید ایفاقا شهزاده بشیب آمده بود برای
 تحقیق از کار لکری بکردگان چه با فواید و اواره در لمر انداخته بودند
 که او با اتفاق هند و بینگی با دوز کار تار شده اند و اردیلمان
 خاتون را که محبوب ترین خواست بود قصدی بوسطه الساق بخت
 شهزاده اند و التزام طریقت آدم را بوسی خبک تکشمنی کرد
 و بایکدیگر بیغمه رفتند و هر نوع سخنها گفتند النیاق در شهر

و یقین برسلوک جاده عت و فیض بر دخت بادشاه زاده نواز دلدار
 متطرق دید و امر او لشکر چون دیگر اسباب یک دلی متفرق بجز تسلیم
 راهی و بیرون آن توکل پناهی نیافت و فریب در مقام ضو جان یار
 و رسیده او را از جانب اسار در آوردند و کمر از میان بکشد
 و فلک از خاطر زاده محراب برستی میخواند
 چون کمر بکشد شد خورشید از جوی آوردن مدبرج عقب از جوی
 بر رخ زلف است سلطان در خانه که شکل سطح مستدیر او موازی
 دائره فلک و مثل مغلد برین بود و حایل افتاب سلطنت
 کانه بسی می فضه ضربت و زینت بد باین مفاصله
 ان فولیک کفی النیران مالیه او جاد غیث فلن یغشاه فاطله
 و بفرق عجم از اخرگاه خوانید بر سر یرد ولت نشسته و باب حسن
 الماب نفوس هموم از لوح سینه سسته دل خود را بذهاب خطران
 و قدوم مسرات زحمت و تاهیل کرد بطر انتقال و دلال استعلا که
 هنگام فرصات مقتضات ردایل نفاسی و دران وقت شهریاری
 باشد در کار آند اشارت کرد تا مجال دخول و اسدای چون عرصه
 اسانی برار غوغا سک گردانیدند و او را در معارضه و افتاب
 باز داشت یکی افتاب سما که بتایر سورت ظلهای پر از انوار افشا
 میگرد و دیگر افتاب عناکه لغت زندگانی و منع از عمر جوانی مایه
 سایه در وقت دوال نایز میگرداند بی خبر از آنک فراتر تقدیر
 مدله هرگز و معرهد لیل سرا برده ظل ظلیل دولت صحت ارغون
 و آروغ ممونه او افراشته خواهد کرد و بدست حوادث دوزگار

مبانی جهان بینی در عهد سلطانی انباشته جهانک در دفع و اینک از کبرک
 طری کلوب ترشح کند از عارض متکس سای شاهزاده عرف چکان کشت
 و زیان از تنگی جاک شد و دلار بستگی حال میخیزد بر کره خاک خویش
 طغان از غایت شفقت و دلسوزی برخاست و پیشرو آمد تا لحظه سیاه
 چیز خویش افتاب را از کل سیراب سله برورد جهره او محجوب گردید
 بعد از زمانی بلغان خاتون را در حرکت دادند سلطان او را ترهیب
 کرد و کاسه دایچون های مقصود را در دام کام آورده بود و شاهین
 امانی را بر بالی مرادات کامیاب یافته برای اطعام و تطهیر لشکره خاص میخیز
 کنان دامن کشان بیرون اند بریق قبت تاج و هاجر از سر دنگ کل
 کیوان در خاک انداخته و از طیره قبی مروارید ریزش اکنون در کش
 مهر و ماه سما بکون شده در حوالی آمد ارد و ساعتی جانور از دخت
 چون نحرگاه معاودت کرد از غور آواز داد در رفت و زانو زد و مراحم
 خدمت کما هو محمود معبود هم اقامت کرد سلطان او را در کنار گرفت
 هر دو صفات رخساره لعل کون را بکلی و در راشت دخت و نجلت
 مرصع گردندی کما در قطر المزن وجه شقایق بسی
 زبان سلطنت نوید داد که خراسان بر قاهره عهد با قاقان بر
 ارغون از زانی دادند و ملتقات او با علم اسعاف بر جریه اعطاف
 رقم زدند و از جانبین برکست مساهمت و مقامت ساز دهند و ترک
 نرنگا سرت و نصب منصوبه مناصبت پیش گیرند لیسو عقود الله
 و یلتم خروج الجهور و یسکن القلوب المقلقه و سلو الجفون المارة
 و یبصر العیون بالمشاهد فی الدعة برفق قد قال علیه السلام دمع القلوب

نفرهای خرگاهی مفرد تعیین رفتار غنوم از غنوم لشکر بادی در آن
روز که صورت عیب باری داشت آتش شده و بالانده دل آتش
وش آتش گشته خود و بولوغان خاتون در آن مقام و حش و حش
ساکن شدند آدوق بر آذربوقا با چهار هزار لشکر چون کوکب
بر امون خرگاه آسمان در آند بخوالی محیط شدند روز دیگر دامالی
که خورشید چشید و آریح مسای بر آمد سلطان جهت مهلت
تودی خاتون روان شد چه خاطرش بجانب او چون جوهر بر کز اصل
مایلی بود التناق را تعیین فرمود که بعد از مهلت رایت سلطان
ارذ و حیوة ارغوان را کوچ دازه بمنزل بوار رسانید و خود نا از
درخت نو بروصال نودی نرودی کل به منی اجناس کند در تعبیل
تمام حرکت و نمود و بلبیل نوای عقل متکفنت

طراوتی ندهد سعی باغبان هرگز چو کت یافت با طراف کلستان
تیغ مینا گوش با ساغر عقیق رنگ معاوضه زد و وصال زنان
از صبا تیغ زیان نعم البید بل شناخت بطون عوایق را بر ظهور
عناق اختیار کرد و بواسطه تغور لطاف از مکاشفه تغور اطراف
خافل ماند از بهر نوش نشوت انکیز عقار جان را پیش نیش عقاد
فدا کردند در سر هوس ابکار و عوان ابکار اعوان را فراموش فرمود
معارف و مفر هر بر معارف لشکر ترجیع یافت در مناظره و خند و سنج
مهمففات مخاطر و حدود بیض مرهفات نایم املات صیاح دلیان
و غانا شتوده بصباح دلیان نغماتل شد درازی غوالی و سیوف
در میدان دزم نادید و راری غوالی شتوف در ایوان بزم نفع کرد

یهات لضرب خدید دارد در خلوت سرای مقصود بر گوشه تخت
سلطنت عروس مملکت آن در کنار کبود تنک که بون بر لبش
ایدار دهد از سر خفت و طیش چون در لبی منجم خلوت خفت برای
بل ساعته سلوک مالک مری بر که ملوک و ممالک و چند چند خست
بگفت چه مست جام مرم بود و در سر خال دلا دلم از کردش ایام مزارم
و خبر از ایلم این علوم

ز دی دلم و دشتی گرفت بدام بکش ذخیره زود و میراب نام
ارغوان را مکت دولت و ایام حیوة مقدر بود سلطان سیف در وقت
خود ترانق و الوقت سیف بر نخواند و در انهاد وقت و اغتنام
زمان قدرت قدم عزیمت در طریق

فله بتد شغلک الایها نهاده لاجرم دشمن از مرصد

انك عددك غنایها دارند و یوم تبدل الارض غیر الارض معاینه گشت
و قدم صدق من قال مثل ما كان فرصة تنال ولا كل عثر تقال بوقاری
بظاهرت برادرش ادوق که در حضرت سلطنت رتبت قربت و اعتبار
تمام حاصل داشت و شهرت یافته بود و از باب معهود در گذشته با
شاه زادگان و بعضی امراء مشاودت بیست که اهداد و غنایها را
سبتدل بل متاصل خواهد کرد و مسلمانان را اقلیم صاحب دیوان
مرتب و مقیم داشت و از برای کسر مغول لشکر کرخ را در تمام الساق
مقرر کردند و او را بمرسات طهار و اعتضاد از سایر امرای و ایاقان
برگزیدند و صاحب حرد و حصاف چون سمت تغیر عقیدت دشمن
در ناصیه حال حکم و سیاهیم و وجوههم معاینه دید و در اطراف

کار خود فرامی گزید و بدفع شر و قی و جود و تلقی نماید و از روزنامه
تاریخ سعادت و همتگاه توفیق و هدایت شمرد چه اگر بطریق اعتقاد
اغفال و احوال گیراند و پیرایه بدید و تخریر براند تا کار دادست چون
بتران شب بروز و آب از سر جامک فرصت از پیش بگذرد و بی شک در خرد
خود می موزه باشد و درین جهان و آن جهان معذور و مذکور موزه
و کیف هیچ باب للمرام و قد شدت علیها من الاغفال افعال
مصلحت الودع و جریک از باشد که هولاء جوانخانه و اهدار از سر بر طای
برداریم و این مقدمه با طالع ارغون بنوشت تمامت را این اندیش
صواب نمود سعادت کردند که چون روزگار مانند دل سپاه کاران
سپاه کردند و لشکر روزی ترک سپاه این غریت بتقیم رسانند
هر کس از مقام گردد و لشکر روز گردد مترصد زمان موعود
و مترقب او آن میعاد شدند چو خرچ بلند از شب تاج کرد
شام بر آید بر آید بر آید راضی فکر در دهده بهر آید افتاب را
از میدان اسماء بیرون فاخته وادهم شام را سلم سوخت بدرد
بر انداخته ساد النعش کرد قطب شمالی گردان شده و فو قد ان
دندان واردید بر حوادث لیالی کازیزه از زهر ناشطه ترك
نرم غنوق کفنه و هرام ساق کوشه تخریر کوفت نیز در بر خای انداخته
و حوت مشتری طالب قوس کشته و زحل قوت سر را دلود در جابه
حیوة خاکبان افتاده با خود می گفت
ولكن الق دلوک في الدلاء م حقه ثرا بصفت چون مهره
تقدیر مشعبد شده جابک است کوهی دختران ثواب حکمی

لورد

بودند از و رای پرده کلی سطاره ایستاده ناکاه بوقایش خرگاه
شاه زاده ماند و دامن محرکاه را چون حجاب شرم و آزر بر داشت
بعد از آنکه از حکم بر لبخ او را برای مصلحتی فرستاده اند از غون
از مضجع و حث مضطرب برخاست هواجر اندرون در نکاوی
آمد که همین لحظه با صد درد و داغ درد و داغ دوزخ وانی از
ساغر لتفریق المنی سبب و داغ بخرع نماید بوقاست
ارغون کوفت بیرون آمد شهنزاده استبطای می کرد و استغفار
می نمود سر صورت مواضع و قضیه امری فیکون و امضاء غریت
شکون و اغلو طه تا میل هولاء حوخیانی تقرر کرد فرمود که با بولغان
کنکاج کرده بودیم بوقا مانع شد گفت رای زنان درختین مقام
مصلحت بین و صواب دان نباشد مبادا کارها ساخته متاخری گردد
و زمان فرصت مائیه مثل اذا اصبت فالزم و وجدت فاضم باهد بگردان
شدند ماورای بسته مراکب مسروج ملحم بحکم عزم و مخوم بسته بود
چون تیغ بخون اعاد غاشنه بسته گمان بدین بیت
بتان غراب والوجه ولا حق واعوج سیمی نسب المثلث بر باد تابان
خون جوی آتش سوار شدند و آب تانوس دشمن بر خاک استدل
رجت اروق و هولاء جود رسید بر سر لاهی با ساراغول راندند و او را
با چند خواص مست خفته یافتند و از جویده احسانام ایشان محو
کرد ارغون و بوقا عازم نورت الساق که خضم الد و ناب احد نو شدند
آن نمود ترم از اندیش بیس نش
مکل شانه الموطوم طاعته لا تعجب السحف سرها ولا الکلال

در پیش خانه بهاوی تنعم بر بستر استراحت سوده بود
 بار اقدار لیل مسرور با بوله ان الحوائث قد یطرفن اسحارا بانیها
 در راندند و او را بایست خانه باره باره کردند بعضی بتاق داران
 دست بتیر برکشاندند بوقا اواز داد که تا امروز ساساء احمد
 کوچ می دادیم و کردن انقیاد بر ربه مطاوعت می نهاد اکنون
 ساساء هو لا جوالساق را کشته ایشان سلیم ببنداختند و زانو
 خدمت بر زمین ضلعت می نهاد فرغ روز اکبر در آن شب مشاهد
 کردند و خروش و دلازل در منازل افتاد
 می ناکم کردانی انکشتی جها نژاد کرکون شود داوری
 و بین بقطی شفره و انصوافها یقلب حالات و کشف عجا
 هر در آن سب ماما از مشانه واقعه دهها بایال ظلمت نموده
 بر مرکب وار ستوار شد و از عقب احمد خان چو بازی که کرد بپاید
 دوان الدلیل داج و الکباش تنطع و من بخار اسب فقدرج
 احمد ها فرسنگ از اسفراین بل هزار فرسنگ از سرحد مکان معاده
 با سر سیر و افرسنگ گذشته بود و بر سر این فضا نوشته
 را را قدای لیل غفلة انتب فالصبح اسفر من وراء حجاب
 ماما را جاذبه فراد و مسکه حیوه از حیز ضبط بیرون رفته بود
 و صه حادثه فرار خود و اطلو ق ارغون و احوال بشجون و قتل اعوان
 بر خواند و بگواهی آن دعوی سیلوت اشک حسرت از هر دو دیده بر
 وجه راند فاربه بظهرن اسرار حالی و یقینی من شتر
 جها و پال صعو ز قیری و انخار مدامی و صفره لونی و هزاران

بدین خبر بوحش و پیغام مشوش دل سلطان در قلق بلبه بلبه می
 شد و جان مضائق همچان اندوه بجان هر چند احمد با خندان اسباب
 منع صرف از رکاب و عا کو و خراین و ز خایر صورت لای صرف و است
 بالضرورة منصرف نشد و اعلام دولت مخالفان علی الابداء مرفوع
 گشت بحکم مهری و داوری چرخ جزیری رجوع قهری اختیار کرد
 و بصغر الان باز آمد خشت و خیب بر ضمیر مستولی شد و لشکر
 جرت و خجرت بنگاه اضطبار را فاراج تازه تردد باطن ظاهری
 حالش مشوش کرده و اضطراب بالش در سفرش اندرون اش برآید
 از انجا بر غم اردو و مادرش فونی جانون عنان صوب سراب معطوف
 گردانید و خود اما فی کاذبه کسراب بقیعة بحسب الظمان ماء حه از اجاه
 لم یجده شیاعزوری داد در راه امرا و فواد لشکر و ملوک اطراف
 خلف می جستند و منزل بمنزل از و بازی ماند و اهو صوارف
 اختلاف می گرفت

هر کافی ز کاهی دور می ماند ز خیب ای مسطور میخواند
 صاحب دیوان نیز در زمان مراجعت انقدم و حشم و خیل و خول
 و موکب و جنایب خدا ماند

کالشمس بجناب السماء فرید نابل کوتال بهاجر رسید
 بعضی خواجگان شیراز که در خراسان بخدمت ارغون بنوشته بودند
 و بعد از نقابت و انزاع لشکر چون کار دیگر نمود و احوال شمر
 سلسله انطباق نکتة بطرف اردو احمد انهم از توج آن
 فتنه و تلب آن نایره در محامه مهانت و قیافه دهشت پویا

بجایم اقتادند صاحب دیوان از ایشان يك دوسرا ولاع بسند و^{حقیقت}
سر بر جهان و کار و لاغ است و باری و معذور موعات مجازی آن را
مبتلا در جاریخ بخاری

عرفت اللیالی قبل ما صنعت بنا فلما دهنی لم یس و فی بها علما
چون حریف تحت بینا بود اهنك قول مخالف را نیز کرده ساز
برده عراق کردن نسبت لایق تر غود عازم اصفهان شد در وقتی که
از حایل فلک تیغ صبح بر مفرق سب مهرات کردند

قد تولت زهر العنوم وقد بشر بالصبح طایر الاشجار
اما ارغون در آن شب که بمطافرت بعد اعداد روز بدر بود و بمطافرت
اولیای قد چون کار دشمن ساخت و دل از مواد کینه پرداخت
شب هم شب چون بخت خود بیدار بود

فلما تری الصبح فی حله الدجی و غصن نجم اللیل من طول ماسهر
عارض صبح از شک زلف شب در خستیدن گرفت و شامها کافور
بدل شامها غنیر بر اطراف چرخ اخضر بر محمد شهزادگان و اما
بخدمت آمدند و نعمت حیوة و دولت و قهر عادی سلطنت بعد
از قطع امل تهنیت کرد

چه خوش باشد که بعد از انتظار ی باستی رسد ایزداری
بو تا که بعد قضاء اله منت جان و سلطنت بر ارغون ثابت گردانیده
بود بون را بر خماره

هایل همونی دیود و وانك خود بسیار رو
از اهلان برده گرد و در بویه و در تا ختی

سوی سنقور لوق روان کرد تا شکر فراوان را اعلام کند
و راه احمد مکاه دارد و ماسش قوسچی را بیش فرسخان فرستاد
و فرمود که در راه شمشیر از تو کران احمد دریغ ندارند و در هر
موضع که مصادفت افتد بجایم کوند اینک ارغون بایع بر زمان
لشکر خواهد رسید بعد از غایت این مصلحت شهزاده نیز بر غرض اقتضا
صید مطلوب و اقتضای دشمن معلوم حرکت فرمود چنانکه در
ذکر شرح داده شود از القاء این اخبار تمامت اردو سمت بفرق افتاد
بفر کوف طامه کبری در داریا واقع گشت فضا عنان هول وقوع
و شاعتان خوف و جوع قاسم قرض جهان سمرید و حضرتند بالشهر
ذروسیم و او را مریض و دوم رزمه ثیاب و بیاچ و بریان چون سنك
و فاشك برخاك افتاده انغایت رعب و هوول التفات ندان می کردند
فكم دلاص علی البطحاء ساقطه و کم جان مع الحباء مثلث
خراید که غنرت خلد برین و حور عین بودند و راهم فرایند که با سنده لال
و بمن عز در تقلد مثلثه کانه الترات و شحت باطله
که ضایر مناظم میسلمان ایشان بود از گوش و کردن چون قطرات اشك
از دیده روان می انداختند و سازه از عین و یار می دوید و در
و هاد و لغواری خرید و از ترس موم نوم لایسغ مال و لایسون
صب حال پر و جوان افتاد

ناله بان رسم بخت بردنشان دست بردی چنین ندارد باز
سوغو خاق با غرق سلطان و خزانه و احوال و اقبال راه مکی
گرفت و از زبان حصبا و اجرای خاله می شنید

اليك طريق الرشيد غير لم عزم دشت که از عقب سلطان برب
رو ذ در راه مغافضه طاجو قوشچی و کنبوغا قوشچی روی کردند
و براغزوق زدا از طرفین جنگ در نیستند ناکاه ارست قضا
یتری بر مقتل برادر لغو قوشچی اند و بر جای سر شد و مرکوب
سوغو خاق را نیز تیر زدند و خوانه را بار کردند و در
مسلمی بحفاظت ان قیام می نمود سلطان چون باردوی
مادر رسید از انجوبه کاد و اهد و نه دور کار که ناکاه جنین
فتنه می انگیزد و با سوسان بدین گونه رنگهای میزد و خبر
داد فتنه گفت مصلحت باشد هم اینجا بودند و امر را که ملونم
اند متعلق و متفق گردانیدن و چشم نهاده برین عرصه بوقلمون
ناخود فلک از برده چه آرد بیرون و در ان حال
کیفیت واقع بر هر کس ملتیس بود و بر حسب غلبه ظنون و
اختلاف عقاید ذرید و نهفت هر کس سخنی میگفت دوزخ
را چون زهاب بتاثر ضیق صادق از چشمه خورشید آثار انفجار
نمود و روی کیفی را مانند اینه کجینی و مانند بمبقتله کمان بود
قربای و سکور علی اکرم بخدمت رفتند و از وصول باز شاه
بر جناح تعجیل به تربت لشکر و سب اسباب سلطنت سوال کردند
گفت ارغونرا گرفته سبرده ایم و ما آمده ایم الاغ و ادوف جهت
جریک معین فرمایم متراض فراخ دوه جنان بران
کیم سوزن خود کام برادر د وخت ماسان بیرون خرگاه پشته
بود و این مفاوضات استراق سمع می کرد و آذ که قضیه برین

و به نیت شش پسر و شصت هزار عوین مقدم معاشرت بستند و
چهره مطاوعت احمد را بخدشه خرد و امکان هسته و او گریخته آمد
اگر بقای مملکت و نمای دولت و نظام امور و استقامت حال لشکر
مطلوبت او را محافظت باید کرد زهی بار پیمان عالم خاکی و صوت
برسان زمانه حافی هر لحظه چون شاخ بیدار هر باری لرزان و هر
ساعت بر خور چون سمع کدازان چون حجاب اختار از محاذات بصائر
و ابصار مرتفع شد و قراین حالی از بفرقه عا که و تبلیل ضمیر و
اشفتگی ظاهر بخصوصیت آن معانی اسعار کرد از خرگاه بیرون
آمدند و کتاره و ثاق سلطان را محافظت نمود خود عز قریب قرا
و ناسر با علم نور بدین حرکت آمد و بجر جای غارت و تاراج اغار
کرده انجا رسیدند در سدن همان بود و برارد و زدن همان
چون سباع و ضیاع که مغافضه بر سر طیار و آرام مصادمت گشتند
ان بهایم پیرتان نهنگ اساد نا بهوان خلکی وجود دشمنان مد
مقصودات و الحیام اسادند و حلال و مله بس باخلع کرده به غارت
دادند و مقام فراش و بساط و ذر و سیم و ثیاب و قمار که درار
د و بافتد التقاط رفت و به را براسه از گوش و کردن جزا و نور
از بای بیرون کردند و هر چه از ناباکی وی باکی ممکن بود بتقدم
رسانند معهود از با ساء مغول است که در هرج و مرج هر چه حوائج
و نبات باشند از تفرضات و مطالبات مصون دارند و بدیشان
اسمی نرسانند اما درین حال شیاطین مغول جنان از شیطنت
بیرون جسته بودند که بقول لاهول منزجر می گشتند و ساز گشته

حان از شبیه ضبط مرون هسته بودند که بقول هم از میان زمان
 بالا گرفت که انرا باران د و صد ساله فر و بنشاند
 عاقبت سلطان را گرفته و جامها بیرون کرده و در حرکات گاه می
 داشتند و غوغا چون استراک کار سلطان را هم استراک غوغا
 لشکر از الاغ بان ماندگی داشتند و کلهها بکوشه ها رفته بود و انتظار
 تحصیل اسباب و مرکب استیاط بران موجب فوات مطلوب می نمود
 با مقدار سصد سوار چون واثق بود بمعاونت و ایجاد ایجاد
 نصرت و ایجاد مواهید فقی و ناسد عنان فلک سرعت می نمائید
 اقبالک یوسف شاه لرو سید عماد الدین ابوعلی از خدمت سلطان
 در غلواء امین نام او را جعت کرده بودند و شرف نکش می دریافت
 درین حال حال او هم رکاب اسبان ساری بودند هر یک را یک کونالچی و بو
 فاشند عماد الدین را مرید شد و بواسطه تربیت او مجلی مرق
 یافت و ذکر آن در موضع خود اثبات خواهد رفت انشاء الله تعالی
 چون ارغون نزدیک رسید زهر سوسپاه انجن شد و بو
 یکی لشکر کش برخاسته قوابقا و سکتور بال شکر فراوان سلطان را
 بسته برگرفتند و مستقبل شد ایمن مغول باشد در سیاق سیانی
 و انشای همراه و مناصله چیه غالب و ظافر کردند و کت افشانند
 و باوان بلند لفظ مرید گفتن حالی که نظر ارغون بردش افتاد
 او را بدان صفت دند با سره با سر او عاید شد و در یک لحظه مالک
 ملوک و سرور ملوک و مطیع مطاع کشت انیت گفتند محقق
 شد که در تنقلب اعصار و تبدل روزگار این حال می بود معیت

ساله

شاید که عقلا از ادستور بخار و اختیار و معیار احسا و احوال سازند
 در تواریخ متقدمان و مصنفات سلف که بنظم و نثر مرتب و مدول
 گردانیده اند چنین حادثه که معاینه کشت بحرح حدوث نیامده
 و برین سوال داستانی با حاد و تواتر روایت نکرده اند ما سمع بمثله
 الاخر و ما شاهد الا ولون چنین عجایب ملک بباله ها دران
 نه کوش دهی سنید و نه حشم دوران دیدار غوغا چون از تادیب
 خانه لایلدغ المومن من حجر مرتین متادب کشته بود و برای العین
 می دید که اغفال سلطان چگونه مشرنا کامی او شد در جیل و مرها
 او چگونه از عقل رخصت یافتی ببران قیفر نای تمور و ابلد در راه
 فرمود که نامود را از داذ دی کیت درین بدرفارغ گردانند
 و بدان تشفی جویند ز انجا که خسته هر از انجا طلب دوا
 بقصاص پذیرن سلطان را بشت بکشستند قال الله و جزا و
 سیئه سیئه بمنزلها علماء تغیر چنین آورده اند که درین کلمات
 با انجا لفظ سینه ثانی را معنی که نه اسامت است چه بموقع جزا
 افتاده پس مذموم نباشد احمد را در فرافحهای و آق موصفت
 دغا کردند و لاله عرب و عناب همینست رسم سخی سرای یکی
 را برزدی کو آرزنجای

کانه لم یکن من المحاص و ارم کما سخی الشلو هام
 و ما الدهر الا دله هم صوله و لا العس الا صحه و سقام

محمود عاقبت آنکس تواند بود که منوس جهان ناباید از بجوی بخزده و دم
 و افسون این فو توت و عناکه کلبر کش ناجار جاد خار و مل امل برورش

وفات
 در اسب نای

رای نامل در دغم و درد سرخمار در عقبست نخزده و بر خود پرده
 صبر و قرار نند و بظاهر مژه و صورت مزور او که مادر زکین عبادت
 از انست ننکر و یقین داند که سلطنت و دولت وصال و مثال و نمان
 و اسایش این جهانی زما سد جلال امر و وفا عاساب و موافق
 عید و اس باسان و آفتاب سراسر عشره و غرور و محاله و دوست
 و هوشمند زیرك سعد کامل نك وجودی کم از عدم باشد
 مسرت و ارباب نماید و بزبان و زوالش که لازم حال تواند بود
 ندامت و شجرت سرفرازی ناس و اساس و باس و باس و او را یکسان
 شرد و سان عندی محل لیلی و جوده ها و نمان
 وصیت نام رحمانی را درین دو حالت قاید عنان هدایت و منج اسباب
 سعادت خود را ند حیث قالد عز و علم و لا تالیسوا علی ما فام
 و لا تفرحوا بما آتیکم چه از راه عقول و فطر حقیق این مرده شمول
 نمی آند و این جلوه مهر الوذ کر آمد چندین دوز است و این فطم که
 گفته ام لم یست از برق این سان
 ز دوز کار اگر کام خویش برادری بر افتابا اگر نام خویش بنکاری
 اگر ملک سا سنان دسی و کبان و کو خرائن ساما نیان بدکاری
 و کج بهات مسخر سود چو اسکندر و کو بخرج وازی علم ز جاری
 چه سود عاقبتش سیری و بسیار دینغ کا خزانه بگذاری
جلوس ارغون در جاربالش خانیست
 چون معاند دولت و کار بسلخت و خاطر را از وسوس و شواغل
 محقق و موفد گردانید امضای عزایم پادشاهانه داکه افاد و لبتان
 نقل

معر

مقل و ما تر مختارات حائل جزان باشد در تقریر خانتت تجلیل
 نومود و پیش از آنکه فساد خیالات و مواد احیالات در کما و ف و باغ
 و سویداء دل اکفا و اقرا و عکس ناند و فوت و فاخت و جلوه دست
 دست ناعت و طوغت بردارد و اگر چه بواسطه عیب بعضی
 بادشاه زادگان اطلاق و اتفاق اجماع کلی بدان صحت پذیرد
 دست فوهم نمی دارد اول جنای و بعضی خاتون و امراء بوفنا و سبکیو
 و طعنا جار توافق نموده ارغون را خانی از سر بهر جانی بر رغنم
 الف خود جانی خط داند و در وره فتم صیدی الاول ستمه
 و قانی و ستمه بوم یخضع اشکال السعوده و الدهر
 مثل و الجده مطوع در مقام قاسمونه که ان موضع دافعت بیان
 هست الود و قریب سیرار مناد در شهر و اینان هنگام بیله و
 بر سر دولت و وان قزول بداعیه ارادت بحور مستقر شد و فلك توش
 خوی با مشتال او امر نواهی ملتزم و مقر دافر خزندگی و تحت
 بر طرف نهاده روز کار میکفت
 و قش نکم من سکی موی از ماه منوع بالما فوق هامنه
 و فوالودی ضیفم فی صوره القمر زمین مانا به بخش بخواند خاک
 داساکن جهان با کوشش ناهش بگوید جرج را و الا زحمه
 شهزادگان و خواتین بر سر بها یا قوت دنک در کاسهای بیکر و خیه
 برف بلور صفت نه دارند
 و در علمهم بالمدم ممضوق بر باره طوک تامل و القد
 یج سراج الخمر فی عجمه نوبج فی مساه کالکوب الفرد
 نقل

دو بساختن مهات نظم مبدعات و استکالت جوانت و استلانت اقلوب و
اجابت آورد باول در رای آن مواهب که از سرادقات قیوم قدیر
بعد از بایس کلی و بایس تمام و عدم معادن و قلت عدد و عدد قصر
مدت و تقصیر مدد قابض گشت ترلیج جهانگشا از در آب آمویه
تا حدود بلور و در مصر و یمن و آن بفرستاد متضمن بسط خراج
راقت متعطل جسم مواد مخافت شعر باشاعت ماثر معدلت و بحر
از اشاعت کوس بصف و مرصع و طائفه که هنگام انقطاع لشکر
مطاع فرمان و ملوک زم رکاب آسمان دوران بودند و در مخطی خطه
رجولیت قدم مصابرت راسخ داشتند و ناصیه وفا و صیت را بر
چهره حصن عهد عبودیت شاد رخ اقبال و ارسر بر آستان خدمت
نهادند و سر بسته حقوق پادشاه ولی نعمت از دست بردارنده
یک دایره بلند و درجه می مانند از زانی داشت و بمنبرهای امنیت
و مدارج علیا رفعت رسانید ای بسا کله دار و جها بندان شد و بسا
اسیر و کدای که امیر و فرمان روای آند

ان المالیك في ذا اليوم املوك بغير الدهر از مادار اقلوك
اری محافظت نمود خد متکاران غلبه و ملوک حفظ احوال
اعوان مشفق بعد از تحمل اعباء شداید و غناء مکاید و از اجابت
از هم زد ان الکرم اذا مللوا لا ذکروا

هنگام تضمین این مصراع یکی از دوستانه بر حسن مزاجت هر
بار سی و نظم عربی بالطف موقع تضمین و شرف مکاتبت تمییز شده
اغراق و استحسان تحسینی میفرمود این بیت دیگر مطابق معنی

مقدم در اسلوب تضمین و تضمین از تمة مصراع معروف خاطر الزام
نمود ای باتوازه در انواع لطف خدا اذ لوح فکر
برضوان ان الکرم اذا و چون هنوز کمالک انتظام تمام بیافته
بود نور بلسای در توقف داشتند و هم در اول وهلت حمارانگی را
با ترلیج استحضار بطلب صاحب دیوان فرستاد و بدین مصلحت
اتابک یوسف شاه لرو و ملک امام الدین فزونی را از عقب روانه
فرمود و شرح آن در احرن ذکر ابراز کرده شود ان شاء الله العزیز
در وقت جلوس میمون از شاه زاکان هولاهو و هوشکت و کنشو
و باید و اغول و کنخانو هنوز نرسیده بود و بعضی که از شاه راه
عقل دور و از حریف سعادت محجور گشته بودند در خاطر داشتند
که برو فو بیعاده مبادی مشاورت هولاهو خان گردد و بدین سبب
اختلاف احوال ظاهر شد و این ذکر بر زبانها سار چون سریر مملکت
بورج رفعت و فوسطت ارفعون ذیبت نافت پیشرا قاف و انی ایلمی
فرستاد و پیغامهای لطیف آینه داد تا ایشا نر استمال گردانند
و صحت هولاهو چیزی که فرستاده های و نور خورشید عالم ارای
داشت با انواع معذرت روان کرد و کمال دلنموزگی در سلاله این
عبادت مندرج گردانید که ماهون ایجا مکاه رسید بر خوانینه
بزرگ و امر توین خوابت و راه با سادافسته نوزند الزام کرد که
جای بد در امحافظت کن و مصالح و ایات و جریک را بدان و
ملک موردت با از نواب مصطفی گردان بدان سبب از اعتناق قبیح
بتوانست بود باینکه هولاهو قاحاطر از از خطرات غایله حمله و هراس

شاغله فارغ دارد چه ملك و سلطنت حكم و اشتراك دارد و با اتفاق
و اعتضاد دوران مناواة و تضاد در اسرار پیشه و نوق حاکمت و انگار
جريك و استقر و امور با ساء نردك سحر و جاد و بلیغ می باید نمود چون
ایلی بخیزمت سولا جو کسید در جواب گفت با ارغون بما جانیست یعنی نصیحت
نکاو و پس عازم و بان سیرا شد سوی خانه ارغون و هو کب بطرف همدان
بیرون رفت دوسه نوبت یا استدعا و استسراع ایشان بیند که سر
دولت اسما منانه الی بیان نوار نمودند و اراستار و انقیاد متقاعد
گشتند و باید بشهای خیال انکیز متباعد ارغون پادشاهی کامکار
بود و در نفس او کمال سیاست و مهابت مجبول اغضاب برین تفادی
در مذهب سلطنت و اقتدار محظور دانست لشکری جرار را نامزد
ایشان و فرجیون خبر بنیر لشکر و زعازع هر هرشم او بشنیدند
از وخامت عواقب و شامت مخالفانند پیشه کردند و هر يك زارند
خود بحضرت شافع غوژند و شرف تکشمتی و اختصاص بانواع
لطف و مورد غامیست یافت ارغون تکیه جاش و تحصیل ابتعاش

ایشان از بذات

بر اندام و ماه و کیوان و هور تکار نر و زودیم و زور
جل جناب کبریا به عز و اجماع اکثره و الاضداد و تعالی شان عظمت
مع معاونة الله شاه و الانداد سوکنه باز کرده که جانب ایشانرا
براه اقامی پیوسته مشموله عوارف و مکنون عواطف دارد و هر
يك را کلمه کرده که داد ایشان نیز التزام خرج مطاوعت و ادعای
کرده بخانیست او حجت دادند و مواد انتقام خواطر انعام

یافت

یافت جنانك نجات اندر کوب جنود و خله صرا زانسانه و احسام الی خان
ارستو لوف باز صان آمد و الله هو الحامی و الصایم از امر اکسانی
که بمنزید مطاوعت و موسوم بودند اما مثال یوکا و بتنای و ایکان پسر
بشرا مون و هو که جواب سفاق تیریز علی حد در یار غوسخن می ترسیدند
و حجتی بریشان می گرفت و شرف با اسامی یافتند موضع ذکر
در عین تفرقه لشکر اجل چون واعیان برای مصلحت بینی خود را از کام
و دهان نهنگ بلا خلوص می دهند دادند و از زبان الدهر و غیر
احوال نوبت پسر و عسکر اخیره و امراء نداء و خروا سجدا باز قاهر هم
بکوش و باب هوش می رسید و حادثه نشانی عناد سخت در هم
می کشید جنانك در مقدمه اثبات کردست بکسر خلیق از زمین و شمال
بای کرین داشتند و يك سرخس بحال توقف خود صاحب دیوان
عزم عراق کرده اهلای صفاهان از صورت حال عاجزی و جه کونی
واقع روزگار محال غافل بودند ملوک و امرا و اکابر و قضای
جمهور طوایف بخیمت استقبال بیرون رفتند و بخدمت لایق که
در بندگی ختان صاحبی سلطان نشان و سلطانی صاحب سان
معهود معهود و بیاستد از مراسم اجلول از انزال و لوازم تحف و انزال
تلفی کردند دوسه روزی توقف کرد و مسرتان با طراف فرستاد و در خاطر
داشت که پیشتر از اند و بطرف بحر بیرون رود و خود با مال و هندوستان
انذار دیا از صولت قهر مغول اندیشه کرد و با خود گفت نفس خود را
ازین دریا زررف بر ساحل نجات انداختن و زن و فرزند و متعلقان
و نواب و کاشان و اقوام و اتباع ایشانرا در غاص قصه و خلوت عقاب

کذاشتن پسندیده عقل و مختار بطرهای نباشد بترسی سال
در کمال جاه و علوه قدر و قلو و کامیای بس برده ام و اشک لمعان
صبح صادق مسبب وادش شب را منهنم کرد ایندم و بر عمر
عقدست گرفته اگر خرج ست عهدی وفای که عادت است آغاز
خواهد کرد اصابت تدبیر و انارت رای منیر ایگانا فاع افتد مصلحت
است که بدان توکل اعتصام و بحمل متین غمست نموده متوجه بندگی
کردم اگر بر مقتضی حقوق خدمات سی و اند ساله و کوچ دادن چندین
گاه در بندگی ای و اینا معاطف عواطف یاد شاهانه در اهتزاز
می آید و بر جنت شامل گناه ناکرده را بعضی مقابل میفرماید

زمشک بوی و زخور شید نور نیست بدیع والا باری چندین خلایق
زا از عقاب بکمال خلوص داده باشم بدین نیت جرت که از تعارض
ادله مختلفه تولد کند منتفی شد و نازده خوف و هراس منطقی گشت
و اقضای امری الی الله ان الله بصیر بالعباد بر زیاده کدر آیند و تصور
شد که داده اسمان مثال سال شد در راه امیر حار یا ربیع مثل
برازالت امداد نفار و اقاتل اعداء عیار و مخبر از تمهید قوا عد
قواعد مریم و ناکید معافد عا طفت بصاحب رسید و حکم پشتر آید
حالی دوی نمود و از انشاء خود بشارت نام بحکام عراق فرستاد
و بر جناح هوی و اهفان روان شد کاه الصبی احد مراببه و المنوب
بعضی خطایته او البرق راملت و الراق راحله چون بشرف بگشائی
تشریف جست از حضرت تراخت و اعتزاز یافت و وعده فرمود که منصب
صاحب دیوانی برقرار ازانی و مانند تا بانفاق بوقامتیهات

ملک

ملکت و ملات امور را قیام نماید صاحب زمین بادگاه را بنقوش
بوسه منقش گردانید و زبان با استدماست و سلطنت پادشاه چون
بخت سزاوارتاج و تخت کشاده بجتم عز خود معاودت کرد خلایق
نعمت حیوة را سر اسم و لوازم سیاس داری باد رسانیدند و ندور
و صدقات بوقا بعد از یک هفته بوقا چون دین که باز صاحب
بقاعده میبایست منصب محمود خواهد بود پادشاه را بر ابقاء
اومله قتها کرد و ناکید نمود ناکید و نایب و از اهل جانب
منهرا با کنند پس گفت از کسی که نذر نیکو ایخانرا با چندان سوانی
تربیع و ترتیب بداند پشد نرفع نیک شرفی چگونه توان داشت
ثبات دولت پادشاه و فناء صاحب دیوان متاه زمانند ایخان
هنوز از اختلاف عقاید متردد رای بود معاکه بارها صرح و علی
این معنی از اقوا استماع رفته بود و در زمان سلطان مساعی صاحب
در ترتیب اسباب جهل و مانع ان شکوات می شد رفته بود و در زمان
و علم و ه ان لغرات می آمد چون درین حال از مشیر موافق و مخلص
مشفق جنین میالفت یافته حکم بتربیع نافذ شد که امر آ بارغو
قداغای و او کما ی سخن پرسند صاحب راد در مقام بارغو موافق
الخوف و البأساء و الكرب حاضر آوردند بر این ایشان چون خونیان
سسی کسهای اورا سید فویان از طوائف ترك و ناریک براند که
جواد را از راق خلایق می بندید در خواب حمل مفتریات و الفاء میزدند
گفت از باب مساوی و تقصیرات من سده ایخ از باب اغراض بیع شرف
حضرت الله یا الماسر رسانید اند یا میند عفو پادشاه لیکی را صد

مطوع

اعتراف می نمایم اما از نسبت اسحقات و قصد و لغت خبر ندارم
نه بر زبان گذرانیدم نه بر خاطر نه در عقیدت من بنده
هرگز این نودست کار بخت و لیاقت بیان بسته نبود
با حکم خداوند مساجد حکم شده و ضائل معانی را خراب کردند
و سرچشمه جود و مکارم را سرب در موضع مویه زدند هر چه در قفس
بایستغاف از هر صاحب را بسبب کاه حاضر آورده از دیده اختر
خون شفق ی بارید و زبان عطارد در بغیر کمان و زهره کیس و کمان
می سرانید تیغ نیلوفری آخر چکند بر تن آن که مله لاش
بزی از راجه نیلوفری داشت که روی خله صر نیست و تاجان او که
حشاشه کرم و مطلوبیت نادر معروض هد رناید بهانه بافت
استغانت کرد تا لحظه امان دادند و هم اینجا غل و طهارت
کرد و بمصطفی که داشت بقال نمود پس وصیت نامه و بفرزدان
و این دفعه با فاضل تبریز نوشت مکتوب چون بقال بقران کردم
برآمد ان الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل عليهم الملائكة
ان لا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة التي كنتم توعدون
باری تعالی خون بند و خویش را درین جهان فانی نکرد داشت
و هیچ مرادی از و در بیغ نه خواست که هم درین جهان بشاد است
جهان باقی بدو رساند چون چنین بود مولا ناهج الدین و مولا نا
افضل الدین و مولا ناسم الدین و مولا ناهام الدین و مشایخ کبار
را که ذکر هر يك بتطویل انجامد و موضع احتمال یعنی کرد بشاد رسانید
و لایق نمود تا دانید که قطع علوی کرده روانه کشیم ایشان نیز بدهاء

خیر مدد دهند چون از تحریر فارغ نشد در مقام تسلیم بر زبان
رازد هر چه از تواند خوشش بود خواهی شفا خواهی الم و مرشد
عقل میگفت با احسن الصبر را و القلوب بها و قل الصبر
یا النفع الصبر فلیت طالع الشمس غاسه و لیت غاسه الشمس لم
نماز دیگر را از دوزد و شنبه چهارم شعبان سنه ثلث و ثمانین
و ستمائه چنانکه ناظر این اساتذکران حال در سبط تاریخ بدین
تحریر کرده است

خو شید ملك صاحب دیوان شرق و غرب انکس زمانه چاکر و کرد و مرشد
در سالخ جویم نفی گشت متصل زایش که دور مدت عمرش مدید
وقت نماز دیگر اندر حدود اهر روز و شنبه جارم شعبان شهید شد
بسودای خیال فاسد غره بیضا او را که بیضه غرا صبح سعادت بود
بشمه خضراء تیغ بر ساهره غبار زمین چون جهره و حمره شفق
گردانیدند و جهان صاحب را که ارحام مادر کیتی از اظفار ماندند او
نا جاوند عقیم ماند بگواهی تیغ استشهاد کردند
کوهی بود او که گرد و نشینا دانی بشکست

کوهی کونا بدین کوهی شکو بکریبی
آتش آب ابدانستی که از کیتی چه رفت
آتش از غم خون شندی اب از خون مکیبی
و این دو بیتی که زاده و طبع یکی از فضل و عصمت صورت و معنی در
صفت مراعاة نظر خون او را بی نظر اند
از رفتن شمع از شفق خون بجایند نه روی مکنده و زهره کیس و بربید

شب خامه سرگردان ماتم و صبح بوزن نفسی سرگرد و کربان بدریدند
خبر این واقعه هایل و ذاهب شکل هر طرف از اطراف ممالک که رسید
خواص و عوام الیف و حلیف این و چنین کشند و اکابر و اصاغر باقی
اسان العین مکسوزند و گفتند

نصول سهام الناصبات حداد و ملبس ایامی لهن حداد
خطوب اذا ما سافر القلب منها فليس لها غير التجمع زاد
سلام الى يوم المعاد معاده على من داه للعفاه معاد
شیراز با وجود آنکه هرگز بمن قدوم مواکب صالحی مسرف نشد
بوزاهالی براسطه خربت حارثه او که بره و عنی و فقیر با فاض
بود شکسته بال و بریشان حال شدند و حفت ناله و دروغ
گشت

الغیاثای جرح دون کو صاحب عالی منش
آنک می سازد شار از خون دل چشم منش
صاحب افاق شمس دولت و دین آنک بسوز
روی دولت با فروغ از نور رای روشنش
مسند ارجی تکیه ش کرده فرازد بعد ازین
حشو باشد معنی او از میان بیرون کنش
ورقلم به دست او خواهد که گردد در فشان

شاند از بایزد دست تیغ قاطع سرزنش
بعد از واقعه صاحب دیوان تمامت املاک او را در جمیع ممالک
با بحدود را آوردند و اسلطان خربت را مهدم گردانید و آثار آن

مبار

مبار منعم
وای نعیم لا تکره الدهر
اولاد او را بختی فرج الله و سعود و اقبال و محوم سپهر مکارم و نهال
و نهال نورسته حدیقه سالک و جلالت بود نذا عقب نذر بختی
و بران اطفاله کیه دعت کوه و برین حال چون مدتی بگذشت ازوق
خوبه هرون را بقتل آورد به مجد الدین اثر که از اکابر عصر بنیعت و ثروت
موصوف و معروف بود که از اعمال بغداد مبالغی مال بخانه نصره نموده
و اروق سوهم آنک خوبه هرون باوی درین وقیعت هراسنت و خود
سوابق مخالفت و مکارت و لواحق معاندت و مجاهرت در میان
ممهذ بود بی حکم تبلیغ هر دو در سرع گذراند

بعثت سرپرده نامداند و مقابر صاحب و اولاد در جرداب تبریز
و در شهر سینه اشین و تسعین و ستاده ناقل این اخبار آنجا رسید
زیارت را ساعتی در آن مقام روح انگیز و موضع سعادت بخش
است و لوح رفت

عظما حنینا مسامیه انها عظام الساعی لا العظام البوالیا
مردنانه فاستوفینا سوه کما استوف الروض الطبا الحواریا
و قضا فارخصنا الدموع و ربما یكون على سوم الغرام غوالیا
ولما یجنا هینا البكاء و لم نطق من الوجد فلو عا حذرنا البواکیا
هرده برادر با هفت بستر بعضی درجه شهادت را با سعادت و سا جمع
کرده و بعضی با صلوات را درین از مصالح روزگار که کمر جا کردی
از این ایشان بوده بجا و رت استی ابد و هوریا فر دوس کرانیده
القاب اسماء ایشان را بعد ما که بر صفحات توقیعات منقش بودی

برالواح مقابر نقش کرده بودند و از آیات تنزیل بر دیوار مرتب هر
یکی اینی سلب مناسب او نوشته

لا تدردنوازل الاحداث نقلت اجبتنا الى الاجداث
فقدت ماننا وهن مقابر وغدت مداحا وهن مرث
از مشاهده آن مشاهده و مراقب مرقد اما فی حمیده شد و روان
بر هر هره زهاب از دهن شکوه و هیبت آن صنادیق در دیدم
اعتبار از مکان خدرومند خبر می داد و سبب آنک در زمان
حیوة ایشان از سعادت ینک خدمتی بر مقتضی

ماکل ماعتی المرء یدرکه محروم افتاده بود و بدایح خبیثت میوم
شده خاطر که با انشختر در غلیان بود از نیت روزگار نجیب
نمود و بجای این ابیات بمثل میگوید

العیش نوم والیقظة سنبه والموت بینها خیال ساری
فامضوا مارکم عجالا انما اعمالکم سفر من الاسفاری
وترکضوا خل الشباب وبادروا ان تسرد فامضوا عواری
لیس الزمان وان حرضت الما خلق الزمان عداوة الاحرار
یکی از فضلا عسود شرح کیفیت و قایع ایشان قصیده ایشان
کرده بود و کاغذ بر سطح دیوار قبلی ملصق گردانیدم چون خاک
حب مال بود چند بیت از آن یاد گرفت درین حال انرا بر
خریطه جافه باز یافت

ما جرداب من مقابر تریز سفاء الجا الملت الهامی
فلقد اطمعوا ثرا علی عز وجوه علی خدود کرامی

ص

ضمیر شامقرونة بعلمه و هجوم جکت بدور النفا م
سبعة قد بکت علیهم مخوم سبعة ضیائها والظلم م
وارضی صبع و صبع سموات طباق و سبعة الا یا م
فرج الله لم یحی و مسعود و هرون بخدا المستضا م
و ابیهم محمد قد تقطعتوا و جمیع قتل یجد الجا م
جز نونی وزاد کربی ایاک نر قبل کالنار ذات ضرا م
و بجای موی عطاء ملک صاحب دیوان ملک دارالعلوم م
فعلی لکم القبور تخا یا م مودفات خربنا یا الله م
چون قاضی محکم ازل بحکم لم یزل تقدیر کرده بود که باندگشت
بساط خراسان از تمامت صنادید و قروم خالی یاندهم در تصانیف
آن حال مزاج البخانی مباحثه میبضرب ارکان حضرت باخوم و جیه
الدین متغیر شد و او را ماخوذ کردند از این دو بیت حب جال گفته شد
ماخوذ به دنده ایم از خرج کوزیت تادرناب داشت دیوان خطابگشت
چون عاقبت فساد جهان دورنگ خود زشت و خوب بیلد و خود نرم
دانت که این نوبت خلوص متعذرت هر چند امرا و ارکان دولت خراسان
نوشت فائز نگردد و مضغ مکتوبی که پیش طوغان فرستاده اصداد
کرده بود و در تواضع و سفح مالفرا نموده و نام خود را منعفت رخی
و جیه عاصی در قلم آورده این بیت فکری مندر جیش
بود حبان اغم چون نهر باری سخت رحم کن بر من دل خسته که کار این باری
عاقبت تیغ جان او را از اشیانه سفلی مانش علوی رسانیدند
بادهر آنک بالرجال بصیر فلذاک ما یختارهم و سر

من اولت اعمال دیوانه بخت اشغال این جهان بفرخامت مفضلات
بخ روزی و سرعت انتقال و ارتحال ختمی مفضی

مارست مال دنیا در سال او یکبار دانی که هست عاقبت کار مار کی
خواهی که عیش خوش تو زن کار بر برد با نیستی بساز و کم کار و بار کی
چون در روز کار کس ندهد بید آدمی خواهی که بپند گیری از روز کار کی

والله يجعل احوالنا مقرونة بحسن العواقب وخير المآخر

ويعصمنا في العلم والعمل عن قبالة الزايل وخطل

التدبر انه على ذلك لتقدير وبالاجابة

جدير وصلی الله علی محمد البشیر

ونذیر وهو ذو قاهر

الظلمة والنور

سراج وقر

شیر

م

السيد الميرزا الطاهر السرخسي
ابن السيد السرخسي في الدولة
العثمانية العبد المذنب في الجاني

صلى الله عليه وسلم

فلا يصح من ائمال العرب ان يكون
بارضا استعمل في هذا الموضع
ضعفنا في ابي الحسن في قوله
في الضعيف ما بين يدي من ائمال
جعل هذا المثال في الضعيف
ضعفنا في ابي الحسن في قوله
من ائمال الاديب الاشارة
الى الضعيف

مفتی

الحمل
الازله الاستنزاء والاطباء بالافه
فالمدهوق والدم والاضاءى
غرض الطرف عن المجاسم

المسألة الحديدية ترمي في العجب
لكون السفينة وجبها لزم

و بعد
و رموی سے رمویا و لکی
و روحی تیل فوق خود

باشد شب بخیر من ^{مفهوم اولی} تنه الق غمی از آله به وسیله اول
 جق بنات افکار فصاحتی سلف اولاد زربات الحال معانیدن خرقه الایم
 بر خرید جیم بلاغی ^{ای صاحب المذنب} امکان اولمفین ضروری اول عقیده بیت
 العروش استمارات رنگین ^{ای صاحب المذنب} بر ورده سی و بانوی دار الزینیه
 عبارات دلنشین تربیت کرده سی غایبه عزه عذار نوشن خنده اغیار در
 خالی ولد و غم کج لبرده آغوش مطالعه به الغله دفع وحشت اید مردم
 اما بر شب اول ائمه جان پسندت مشیمة مطالعه سندن ایداری قابل
 افکار ایل به ملنوف قاطع خاطر به صورت به بر بخل و لغزب القای کاد
 استیلا در قریحه اولدیکه اول قینه زینده جمال رخساره دلار
 ما شطه کاری نخاس احرار فرو شریرا به برله حاوی اولدوغی
 هر هفت بدیع و بیانی دل داده کان عنوانی به بحسب مایه
 الوقت کشف قناع معضلات ایدوب ارادت ایلیم یفیع بعض مرتبه مشکاتی
 حل و شرح یوزندن بندگی بر رساله تحریر قلم اول دلارام نازک اندازی
 ام الولد افکار افکار ایدم کتد کج بوداعیه مجلای غیر مد صورت بسته
 عزیمت اولمفین ماه صیام فتم زنا افواه انام اولدینی ایام و لیا لیسنده
 طوطی بیان الفت اولاد قلم دوزبان به شکر ستارا ترک الحانه به
 اولمفین رخصت ادراره کلام ویرلدی کن رساله مرقومه نیک با کلیه حاوی
 اولدوغی لغز و مها و اغلو ط و انجیه و سائر لغات عربیه نیک حل و کشف و
 شرح و بیانته زمان مساعد اولمفین وقت اخر تعلیق اولوب شمد بیک
 بعض مرتبه ایچنده مندرج اولاد امثال عرب و عجم مورد لرینی و نه محله
 ضرب اولند یغنی شعر نقل و اسناد لر به شرح و بیان و بعضی بیات
 دخی متضمن اولدینی حکایاتی و مناسبت ایل به کتب ادبیه دن مطالیه به دایر
 نیجه نوادرانی تکلف منشیانه دن سارده زبانی ترک تعبی ایل به ترجمه
 و دیر قلمق اوزره شروع اولندی یامین لاری غیر و لا اله سواه
 و تفاتی القول و الفعل لما تحبه و ترضاه اللهم سخا مری و اشرح صدی

انما فی اصطلاح اهل الشیعة
 هم اهل السنة والجماعة والشیعة
 یضدهم
 عیون عن الشارح والوسایع
 اکثر من نسبة الی السابق الذی یستعمل
 الجاهل جملة و هی السیاسة الذی یستعمل
 من ملوک العرب عند النعم
 الشیعة بالترکی شول طبع رفیق
 ولدانک ایچنده اولون
 المستغنی جلالها من الریبة

واهل

واهل عقدة من لسانی یفیع قولی **ذکر ما فی الدیبا جرم من ذلك من ذلك**
قول غلزل اشتری ای کثیر الممان والجم الجریان ابوالفضل احمد بن محمد
 المیدانی امثالده اشتری الشر صفارة ترکیبی ایل به ابراد ایدوب نفس برده
 ای الحبه و ابقاه من قوالده اشتری البرق اذا کثیر لممانه و اشتری الفرس اذا
 لجم جریانه دیو یفرج اندو کما امثال عربدن مأخوذ در و مورد مشی دخی
 فاضل مذکور بومفومده ذکر ایدر که بر کوفه بر حیار بر بقاله بیع ایچون
 بر طوم عمل عرض ایدوب عملدن بر قطره زمینه چکید و در حال
 اوزرینه بر زینور بسط جناح اشتیار ایدر مکر که بقالک پرور شیا
 فضاله دکانچه سی بران العرسی وار ایدر که لسان ترکیه کلنجک دید کتری
 جانور در در عقب یکجا حدن صیابوب زینور مد ذراع اختلاص ایدر
 صیادک دخی کلب معلمی شیراز حل برله ابن العرسی حکم شکاف ناب افتراس
 ایدوب بقال دخی کلب صیادی بر عصای مغر فربا ایل ضرب و خرد
 صیاد کذلک من کوش بقاله حواله ایلدی کی مش درشت اخذ نازک
 مرد ایدر بیک بقاله جیل و حیرتی جمع اولوب صیادی هلاک و صیادک
 قیل و عشیرینه دخی بوضرب بالغ اولدوقده جمع ایدوب ایکی قیل به نیک
 شیرا جریده جرمومه لر کذلک انقراض برله منقطع اولنجیه رک مقابل
 ایدر لر مبداحار به بر قطره ناپ جز عمل اولوب بونجه سفک دمایه مود
 اولنجیه بین العرب اشتری الشر صفارة دیو مثل اولمشدر فیلنا مال
 الحرب اول ما تكون فتیه تسع برینتها کل حیول
 هه اذا اشتعلت و شب ظر بها وک مجوزا غیر ذات حلیل
 شطه بکرونیفا و غیرت مکروهة للشم والتقیل
قول شق عصای موهدين بودی امثال عربدن نچ بر کسینه ترک
 طاعت برله حیط اطاعت مطاعدن خزی ایل به عرب اول کسینه خفک
 شوقلان الصابون زبر لوق الاصل لفظ عصا اجتماع و ایتلاف ایچون قول
 اولوب اشتقاقی من مبدأ اجتماعی غیر قابل افتراق ایچون اطلاق اولور

قال ابو عبد الله العاصي ضرب للاجتماع واشتقاقا ضرب مثلا للافتراق الذي
 لا اجتماع بعده وامام ناصر الدين المظفر غرض صاحب خليله نقل
 ايله تحرير ايدى كه قال الخليل العاصي جماعة الاسلام فن خالفهم شوق عاصي
 يعني عاصي اجاعت اسلامه شوق عاصي ايدى اجاعت اسلامه مخالفت
 ايدى كنند در امام مومني اليه بينه ابو عبده دن نقل ايله تحرير ايدى كه
 قال ابو عبده معناه فرق جماعة لان الاصل في العاصي الاجتماع والافتراق
 وذلك لانها لا تدعى عاصي تكون جميعا فاذا اشتقت لم تدع عاصي
 يعني معنى شوق عاصي بر قومك جاعلني متفرق اولدي ديكدر زير اصله
 عاصي اجتماع وايضا ديكدر اشتقاق بنيوت واختلافه قاكه اتحاد وافتراق
 بر اجتماعلري بولميان قومه اطلاق اولمار اختلاف وافتراق لري هالده
 دخی عاصي بنين اما صاحب التقي شيخ محب الدين ابو البقا معنى شوق عاصي
 ده شوق عاصي اتوب هم زبان اتفاق ديكدر كه يقال شوق عاصي القوم
 اذا فرق جماعة بمخالفته لهم والاصل ان العاصي يتقوى بها الانشا فكفى
 بها بالمعاصي من القوة واجتماع الامر يعني بر قومك ايجده برينك مخالفتي
 ايله جاعلني متفرق اولغه دينور اصله انشا عاصي اهك ايله كسب
 قوة اتمه دن ناشي بر امر ده بر قومك اجتماعلري حصيل حاصل اولان
 فوندا عاصي ايله كتاب اولور عن ابي العباس شريشي ومعنى شوق
 عاصي اي ازاله واطرحوه والعرب يقول شوق فلان العاصي اذا ترك
 الطاعة وخرج مباينا يعني بر قومك ايجله دن برين طرح وانه ايتكه
 ديكدر زير عرب قبح كنند ترك طاعت برله خروج ايدوب مبايت اليهم
 شوق فلان العاصي ديكدر نشكه قران مبينه شاق اولده ورسوله نظم
 كرمي مبايت ايله تفير اولند ديكدر حاصل شوق عاصي ترك طاعت
 مطاع برله مبايت ومخالفت دن كناية اولور قال الشيخ
 تصدع شوق الحى واشتقت العاصي كذا ك النوى بين الخليل شوق
 قوله درفش كاوياني درفش كلمة سى فارسى در عربيه قناه تركيه

الشيء هو اشتقاق
 من قبيل العرب والعجم
 يعني قبيل ما انكسج
 الجبلين وجبله شهاب
 الماء في بطن من الارض والطين
 في الجبل من شح المقامات

كوندرا

كوندرا ديد كلى اغا جدر كه اندن نيزه وستان ورج ايدى لر
 كاوياني ديك كاوه به منسوب درفش ديكدر زير كه كاوه نام
 براهنك ضحك مارنيك سر نخوت شفا رين كوفته سنك دمار
 اتمك ايجون فريدونى طلب برله خروج ايلد كده ميانك اولان
 ايم پاره يي قناه منقحه سنه يعني كوردك جكد يكي اغا به تعليق ايدوب
 رايت اتهاذ واوانه دار خواهي برله ملدوخ مار سق ضحك ماري
 اولان زير دستان ورعيت دن بجد وبيقيا سراسر اجقاع واختار
 اتمكه جعوب فريدونى بولوب عبده فريدونى بروفق دلخواه استيصال
 ضحك ايله عالمه پادشاه اولدقه اول ايم پاره يي تبركا و تيمنا
 انواع جواهر ايله ترصيع وينه دست مؤيد كاوه ده ابقا و تايد
 ايجله كاوه نك نسلي قريبا بعد قرن سهدار ايران اولوق اوزره
 شاني ترصيع قلديني فردوسى طوسينك شهنشاه سى افسانه
 سندر كثر استالدين لواو علمه وهر فلان نه بر شقه تعليق
 اولان نيزه به دخی درفش اطلاق اولور ذكر اولسان درفش كاوياني
 فريدونى صيكره كلان ملوك ايران تبركا مهر برى بر كوه اوخته ايدى
 لر ايدى امير المومنين عرفة رضى الله عنه زمان خلافت دن سهدار
 ابي وقاص كسرى عجم اولان بزر جرد بن شهر يارك استيصال غزاة
 موحدين ايله مبعوث قلند قده شاه مسفورك مشيره سهدار اولان
 رستك واسطه القدر اولان كريان حياتي عقدة سر نكب مفقود ناخن شهاب
 سيف صارم سهدر مقي الله عنه ايله منحل ويزد جرد بن شهر يارك
 دخی رهاي وجودى برا سيا خرابك وقف سيلاب اجل اولدقه خزينه
 بزر جردى نصيب غزاة موحدين اولان غنايم ايله معارفش كاوياني
 نك اوزر نده اولان جواهر ولاي بخش مجاهدين اسلام اولوق اوزره
 منقولدر وانه اعلم بالصواب **قوله** تبيين جوارى تدبير منازل ومدنى
 برله جوارى جارية كله سنك جمع در سفينه معناه سنده درى جوارى وانه

الشيء بين اللغتين والذخ
 مكان بالذخ المحلة يستعمل
 في الناس يقال لغفت النار
 و مكان بالهبة يستعمل
 الى المعنى والحية ويستعمل
 كل مكان الاخر من كتب اللغات

۱۷۰

جریانند تا شصت غالبه اولمغه موصوفی ذکر اولمغه تقریب بقدر سه
 که تقریبی ده و له الجوار المنشات واردا و لشدر اما ند بیر منازله مدنی
 قولیم مراد اعیان موجوداته فی نفس الامر نبوت و تحقیق اولدینی و جبروت
 بقدر الطاقه البشریه علم کما حکمت دیر لری یکی قسمه منقسمه در بیخ علم
 حکمت کتائبه نظر و استدلال مدخلی و اریسه اکا حکمت نظری دیر لری
 و اگر افعال و اختیار بشریه نکه مدخلی و اریسه اکا علی دیر لری پس حکمت نظریه
 نکه دخی اگر تصور وجودی دهند و خارجیه ماده دن مستغنی ایه عقل
 و نفوس مجرده کبی اکا حکمت المعی و الهیات و فلسفه اولی دیر لری اگر تصور وجودی
 دهند ماده دن مستغنی اولوب خارجیه ماده یه محتاج ایه عدد و سائر افعال
 کبی اکا ریاضی و ریاضیات دیر لری اگر تصور وجودی دهند و خارجیه ماده دن
 مستغنی دکل ایه حیوان و سائر بساط عنصریه و مرکبات کبی اکا طبیعیه
 فلسفه سفلی دیر لری و کذلک حکمت عملیه نکه دخی کتائبه افعال و اختیار بشریه
 یا لری کندی نفسنک صلاح معاش و معادنه دایر تعلق ایدر سه اکا علم فلاح
 و علم اخلاص دیر لری اگر بر منزلت بر وجه مشارکت بر جاعتک صلاح معاش
 و معادنه تعلق ایدر سه والد مولود مالک مملوک کبی اکا تدبیر منزل دیر لری
 اگر بر قریه و یا بر شهر و یا خود بر اقلیم خلقنک صلاح معاش و معادنه تعلق
 ایدر سه مملوک و سائر حکام ایلد رعیت مثلی اکا علم مدنی و علم سیاست
 دیر لری **قول** عذر ایرجیه قلم و جلا دتنک سلم و تودی سلم و تود و ایرج
 فرید و نکه او غلری اولوب فریدن ضحاک هلاک ایتد کد نصکره سلطنت
 ربع مسکون ایلد استقلال بولد قله بیوک او علی سلمی اقلیم روس و بلغاره فاد
 و اور تانچی او علی توری چین و خطا و ترکستانه خاقان ایدوب کوجک او علی
 ایرجی ایرانک ولی عهد اتخان ایتدی سلم و تود ایرجیه حسد ایدوب بابا
 لری اوز دینه جرش کر جرات ایتدی ایرج دخی تحصیل رضای پدر اچون غلام
 مرصا برادرانده ناکر بر اولد یعنی استغفار صورتک صالت و سبکبار مکر
 سلم و تود الفار ایتدی اگر چه اول تلاق ده اعتذار ایرج قلب سلیم سلم

نقش

نقش پذیر قبول اولدی لکن شوره زمین سینه تودره ریشه دوامده
 اولان شولک حقد و حسد متورغد و کینه اولمغین سلمک تنفاسنده پدر
 فرقت هر برتری بر اقلیم یحده طرد و ابعاد و کوجک برادر برتری اوز برتری
 نفیض ایدوب کندی بر نکه شهنشاه ایران امکله ربع مسکون بل که
 بزرگ فرمان فرما ایتد و **قول** چون کور و مسین که ایرج نه مرتبه کبر نخوت و
 غرور حاصل امشکه بار و سیکاه و خیم و خرگاه و امرا و سپاهین بر اغوب
 بر قاج نفرین کوا ایلد حضور بمن کلدی بو وضعی بزرگی کلیت ایلد ارم حسابند
 تو محبوب استحقاق دندند مثللو آتشین سوز لر ایلد سلمک بار و تخانه
 و مانعه فیل انداز افسار اولدی بامد ایرج معند و دیوانه برادران غداران
 کلد بکنده اشارت سلم ایلد قتل اولوب لعشنه بابا سی فرید و نه ار سال
 و عاقبت سلم ایلد تودی ایرج معند و نه نیر سی سوچهر الله هلاک
 اولوب اخذ تار اولجیه نکه مدت مدید حرب بسوس و قتال شدیدا و لوق
 وزره شاهنامه فردوسی حکایاتند مندر **قول** عزرائق صحاح جوهریه
 عزریق ضم غین و فتح نونله صوق شلر ندن بوینی اوزون بر قوش اولوب
 خن رجال امکله وصف اولسه مغدی کس غین ایلد و فتح نونله عزریق
 در اما عزریق ضل و عزرائق مغز اولوب شتاب الشاعیم ییزه یوشق تلو
 کچ کوزل دلبر معنا سنه جمعی عزرائق و عزرائق و عزرائق کلور دیو مسطور دن
 عزریق بضم الغین و فتح النون من طیر الماء بطویل العنق و اذا وصف بها
 الرجال فواحد هم عزریق و عزریق بکسر الغین و فتح النون فیها و عزریق
 بالغین و عزرائق و هو الشاب الشاعیم و الجمع عزرائق و عزرائق و عزرائق **قول**
 جاللیق مقتدی نصاری اولان قسسیس معنا سنه در معربدیر زین که
 بون لغات عربیه ده لفظ واحد حرف جیم ایلد حرف قاف جمع اولش کلمه
 هذا یوقدر کذا فی الصحاح و القاموس و غیرهما من اللغات **قول** هر خبر
 لوزی مقامند برامه ربع و هر حلاصل المعی مرتبه سینه بر جلاجل جمعی
 اما خبر جمیع اشیا ده اعلم و متقن و ذکی و ماهر و ظن صادق ایلد حقایق

فصل العبر لا یجتمع الیه و القاف
 فی کلمه و هذه الامعیه او صوتا
 قیاموسی باب القاف

اموره واقف ديكدر زيركه خيزر خردند رنج مناسبه رنج زير بيمرند
درونده اولان اعصاب وعروق وامعاسني نكونه بيلور سه هر مور
دقايق او كونه بيلور ديكدر كناتيدس عن الطريزى الخيزر العالم المتق
من امور علماء اذا اتفقوا كما يقال قتلها وعن جبر ان غرت الشئ غرت
وعن ابى العباس خيزر ماهر بالاشياء كانه لا دركه وفهمه بالاشياء
خطا بظنه الصادق وعن المفسر الخيزر النك الماهر العالم وقيل العالم بمقاييق
الامور ما لو دعى ذكى الفطن وعالم بالامور ولوب راينه خطا بظنه
كمشايخون وكذلك المعنى ظننه مصيب عاقل ودانا ايخون ضرب بالنور
مثله درر كما صرح ابو الفضل الميداني انه المعنى ومثله لو دعى بضر بل لول
المصيب بظنونه وعن المعنى الامتعه صدق الظن وقيل الذكاء المظفر
اما امتعه بكسر الخيف واليم المشددة راينه قاصروا مورنه عاجز
هر كودوكي كسنيه ضعف راينه ناسي بن سكه بيله يرم ديوانه
مسكت برله التجا ايدن خايل الراي بره لوج الفواد كسنيه دير لوج الجوى
يقال رجل امع وامعه ايضا للذى يكون لضعف رايه مع كل احد ومنه
قول ابن مسعود رضى الله عنه لا يكون من احدكم امعه اما دعى في
الاصل حسيب ونسب اولوب مثل بن مثل ايكن نفسى كرام رجاله بنينه
نسب ايله اعتر ايدن مجهولة الانب اولنلرم اطلاق اولنلرم عن الجوهرى
الدعوة الى العلم بالفتح يقال كذا فى دعوة فلان ومدعاة فلان وهو
مصدر يريدون الدعاء الى الطعام والدعوة بالكسر فى النسب يقال
فلان دعى بين الدعوة والدعوى فى النسب هذا كثير كلام العرب الا
عدي الرباب فافهم بفتحون الدال فى النسب ويكرونها فى الطعام
ودعى اولاد برينه بفتحش بخوش و تبار اولنلرم دير لرنه
قران مبينه وجعل ادياء كج ابتاء كج وارد اولنلرم اما فى زماننا
حليته حال خردى هر عضو تو دارد پدر كوفته خوارى نام تو فلان
فلان كم نفاده بلكه راس المال مباهاه و ابا احدى مضمي خالد

والله

نسخه المخطوط

والله سمعون درهما وعاد راس المال تلك الدرهم مضمون اولوب بنى
فالعنه نسبة ايدن مفاعيل حقنه دعى استعمال اولنلرم به تحريف لازم
كلن وانشد الاصمى فلست مسلما ما امت حيا على زيد بن سلم
الامير اندكرا ذلها فاك جلد شاة واذ فلانك من جلد البير فجان
الذى اعطاك ملكا وعلمك القود على السرير اما حلا حل بضم الحاء
الاول وكسر الثانية حلم ووقار وثبات صاحبي سيد ركبن در زين
العقل كسنيه اطلاق اولنلرم عن القورى حلا حل من الحلول لان القلق
وقلة الثبات فى محل واحد ليس من عادات السادات بفتح غور يدين عقول
در كه حلا حل حلولندس زير محل واحد قلق واضطراب وقلة ثبات
بره خفت اتمك عادات سادات در كلدر وقيل السيد الذى يحل به
الناس كثيرا ينفى اول سيد در كه ناس جوق ترده رايد برلر عن ابى البقا
الخليع الرزين العقل حاصي تركيجه سى اصلو عقلو هر رده خفت اتمز
براغز باشلود وشلودر ديك معنى اما حلا حل جمع در مفردى
حليل در على وزنه دل دل لسا تركيده جگفوق ديد كلرى جرس صغير
مناسه مؤلف رساله لا اعلق الجليل فى عنق مثلند ن اخذ ايدو
كاف ناس ار اسندك ر ذيل و مذموم و عيوب كثير ايله شهره عالم
و نذل و ملوم اولنلرم كناتيه اينك فهم اولنلرم زير كه بوقا زيمه
مكفراق طاقدر مم ديك نفسى برا مخرس ار ككالى ايله شهسوف
جهان ايدوب بين الانام ملوم و مذموم اولنلرم ديكدر عبارند
نكه منتخب ميداني ده مثل مذكور اى لا شهر ولا خاطر بها بين القوم
و بتفسير اولنلرم اما جمعة كلمه سى صيحه و آواز و كبر من صداسى
وجس و مكان ضيق معالرينه مستعملدر منشئ رساله بوى دعى
مجمعة ولا ارى طحنا مثلند ن اخذ اتمك فهم اولنلرم من المعنى مجعت
بوصحت به من جمع اذا صاح به و منه قوله اسمع جمعة ولا ارى
طحا اى صحت من غير فائدة وهو صوت الرها هنا و جمعة حسته

والججاج الكمال الضيق اما منتخب ميداني ده مثل مذکور بضر بل بعد ولا بقی
 یعنی وعدا بدوب و فالتیله حقنله ضرب اول نور دیو مسطور در حاصل
 بمقامه جمع کلمه سنک بیهامیه اضافتی حبیل ترکیبه ملازم خلاصه
 مفهوم بوفه اول نور که بر هر ده کاشانه کائنات اولاد ایام فزانه زندانی
 ده و مجسّمه و سائر کار بر کزیده مسجون و محبوس و مخفی نذ کل
 اصحاب جبریم و مائیم و اربیه جند فیر هم ظهور کلوب او مقوله
 و دخی مکش و مهادر که لسان ترکیه دکر مانی صائمش و چا قلداغنی
 بوفزیه طاقش دید کهری یا کشف و اوزان ارزل ناسدن
 مستحقین و مدرو زین هر بری بر رتبه عالی در اهران یک کب
 امتیاز اند کلرندن کتابت الله اعلم بالصواب و لو انصف الدهر
 فی حکمه لما ملک الحکم اهل النقصه ^{قول} یعنی الوجوه کریمه احسابهم
 شمع الانوف من الطراز الاول بیت مرقوم حشائین ثابت رضی الله عنه
 حضرت بزرگ ایام جاهلیت اولاد جفند دن شام و فلسطین ده سلطنت
 ایدن ملوک بنی غسان که از جیل بن ایلم حقن اولان قصیده سنند
 و بر حکایه غریبه و هاوی اولوب اگر چه تفصیلی حیله ماخن فیدر بر
 اما اجمال اوزره نقلی نیجه فاندی جامع اولغین ایراد اولندی شعبی
 دق مروید سر که مشار الیه جیل امیر المؤمنین عمر فاروق رضی الله عنه
 تلبینک زمان خلافتله اسلامه راغب اولغله بشیور مقدار فوق
 و مقر بلربله مدینه منوره و واروب حضور فاروقیه شرف اسلام
 ایل مشرق اولشندی و دخول موسسه ادای مناسک حج ایچونه عمر رضی
 الله عنه ایل معاطوف بیت الله الحرامه احرام بند عزیمت اولوب اشای
 مزاحه طوافده بقضاء الله تعالی فزاره قیل سند نابردی جیل نک
 طرف از رنه قدم تقدم ایل بصوب نزع التکین جیل غضبه کلوب بر
 عربی ایل خیشوم فزاری بی مهشوم ایتدی فزاری دخی بشکاه عدالت
 پناه عمری ده زاری ایدوب جیل اوزرینه استعدا اید بک عمر رضی الله

من شفقته البیر انما
 وصاح والمراد هنا الاصوات
 القبیحه

حکایه غریبه در حق جیل
 ایلم اخر ملوک بنی غسان

جیل

جیلیم مادعاله الی ان لعلت اخالك دیو خطاب بیورد قله جیل یا امیر المؤمنین
 انارمه بصوب منتزع ایلدی اگر بیت الله غنیقک حرمی اولسیدی ایکی
 دینه جفا بیننده اولان شاردق نوری انتراج ایدر دم دیدی عمر رضی الله
 یا جیل چونکه سن مقرو معترف اولدک غیر سینه حاجت قالدی یا رضای
 خضایت و یا خود اشتیاد قودا بدوب او دخی سکا بر سله اورسون دیدی
 جیل یا امیر المؤمنین اوسوقه ناسدن سر بکالطیه زن اولوق غرض
 ملوکانه محلی اتمر حضور صابن امید ایدر مکه شرف اسلامه مشرف اولدغی
 جاهلیتده کی غزمدن زیاده غرت بولم چونکه مامولک خلاقی ظهور ایتدی
 ایدی بنی تضر ایدر دم دیدی عمر رضی الله عنه دخی مقتضای اسلام بویلدر
 اگر تضر ایدر جک اولور سله بند دخی سرب دولتی طوعه شمشیر ایدر دم
 بوخلله جیل نک اتباع و اعوانی و قزارینک دخی جیل و جیرانی تحش و تحفه
 ایدوب بیت مکرمله برفتنه غنیمه وقوعه قریب اولدی اما جیل یا امیر
 المؤمنین بکام صابره دل مصمل و بر صبا یا رضای خضیم و یا رضای قورایله
 حضوریکه کلور دم دیدی عمر رضی الله عنه ذلك الیل دیوب صبا ده
 مکت و وردی ماجل کیمه اولیحق اتباع و اشیا عیل جقوب فرار و قطنطنبیه
 واروب تضر ایتدی اما اول ایامده قسطنطینه قیصر اولان هرقل جیل
 نک قدومنی استغلام ایدوب رغما علی الاسلام ملوکانه اکرامل ایتدی
 بونک اوزرینه نیجه ایام مرو را تید کد نصکر عمر رضی الله عنه هرقل اسلامه
 دعوت برله وفد سفیر ایدوب سفیر عمر طرف قیصر دن مصالحه ایل محباب
 اولغین عودت و حضور فاروقیه شرف محمول ایل اکت ب سعادت ایتد
 عمر رضی الله عنه احوال روم و هرقلدن سفیری استغلاق اید بک سفیر
 یا امیر المؤمنین چونکه قیصر دن مصالحه برله محباب اولدم عودت و انصرافه
 استیذان ایتد یکدم قیصر ایتدی ابنای اعما مکر دن بر کیم الشببینه جیل دیم
 راغب اولوب و یا ریم کلمه در انکله ملاقا ایلد کی بن ایتدم لا ایتدم
 پس قیصر ایتدی و اول انکله ملاقا اول بعد عودت ایل دیدی بنای انکله

جبل نك اولدني سرايه واردم كورد ملكه بر ساي رفيع البنيان منبع القباب قوسه
 بيقياس بواب و حجاب دور و رويه صف بسته اولوب دور و مشل و رتب الكعبه
 يا امير المؤمنين جبل نك قوسه كورد كم حشمت و جميتي بالذات فيضك
 قوسه كورد كم وقتا كه ما ذوق اولوب ايجر و ريه دخول و بين يدي جبل
 مشل ايتدم كورد كم قواير دن مصنوع بر سريرن ربي قوايم اوزره انوار
 زيب و زيت ملوكانه و غر و حشمت پادشاهانه برله او تور مشل بن كورچك
 مشوش اولوب فرجبا و اهلا و سهلا ديو اكر ما او تود دني سرير اوزرين
 تكليف ايتدي بن استغفا ايدوب رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم كان مذبح
 ده جلوس دن بزرگي نفي اتمشدر ديدم جبل نك صلى الله تعالى عليه و سلم لكن نق قلبك
 من الدنس و لا تبالي على ما قعدت ديوتصليه رسول عليه الصلوة و السلام ايله
 جواب ويردي و امرايدوب بكا برخش كرسى كتوب قعود ايتدم بعده مؤيد
 ذهب ايل صحاف فضه ايجر طعام كلوب اور قايه وضع اولندي بن اكلدن
 كف يد ايدوب تكليف ايلدكه اواني ذهب و فضه دن اكل و شرابي رسول
 الله صلى الله تعالى عليه و سلم نفي اتمشدر ديدم جبل نك صلى الله تعالى عليه و سلم و لكن
 نق قلبك من الدنس و كل ما احبت ديوتصليه رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم
 و لم ايل جواب ويردي و بكا صحاف خلنج و زجاج ايل طعام كتور و كندوسى
 التود و كمشى سنى و طبقتن بن اغاج و زجاج تبسى و چنانقدن اكل ايلدم
 امر طعام تمام اولوب سفره فالقد قد نسكرم اون نفر خادم انواع جواهر ايل
 مرقع اون عدد كرسى زرين كتور بيايى و شماليه وضع ايتديلار دنجه
 اون عدد دختا جوارى كلوب هر برى كرسى اون رينه او تودى بيله
 رخساره تابناكى شمس ضارن اضحى بر جاريه غرا باشنده مرقع تاج و تود
 حجم حمامه ده بر طارضاغ النكه برالتون جام ايجى سلك و غير منقوت
 ايل موصول النكه بر كمش جام درونى ماء ورد ايل طلوع مابل جليله كلكه
 باشنده اولان مرقعه صغير ايتدي مرقع در حال لبر بركلاب اولان جام
 سيمين ايوب پروبالن كلاب ايل تربيه مشك و غير اولان جام زينه كيروب

الخلنج شجر معرب جمه فلاح
 فامون

رشي جالرين تمام منبر ايتد كدن صكره طيران ايدوب تاج جبل اوزره موضوع
 اولان صليب مجهره قوب بال و پرندة ملزوق اولان ماء ورد ايل سلك و غير منقوت
 اولنجيه دكتر فر ايدوب ركب جبل نك اوزرين رشي و نثر ايتدي جبل شدت سرور دن
 بر اهن جات مستيارى اولان دريسنه صف اولوب خذك كتاب يمينه او تورن
 جوارى به بانه انكيتنا ايدوب خطاب اندردن دخی عود لرين المزينه اوب بوليا تلم
 تقى به اغاز ايتديك نكه در عصايه ندمتير بوما جلق في الزمان الاول
 فيسقون من ورد البرين عليهم راجا تصفق بالرحيق السكسل
 اولاد جفته حول قبر اسيهم قبر ابن مارية الكرم المفضل
 بين الوجوه كريمة احابهم شمع الانوف من الطراز الاول
 ينشون حق ما تقهر كلابهم لايت لون عن السواد المقبل
 تمام به خندان و فرخانك اولوب بكا ايتدي بوايا تان قاني كدر بلور مسين
 بن ايتدم بوق بلج جبل رسول الله صلى الله عليه وسلم شاعري حشاني فابند
 ديدى بعده مولى جاشنده او تورن جوارى به بانه ابكيتنا ايدوب خطا ايلدى
 اندر دخی عود لرين المزينه اوب بوليا تلم تقى ايلدىلر لمن الدار افرت بواني
 بين اعل البريك في القمان ذلك مغنى لال جفته في الدهر محلا لاد ثبات
 الزمان قد انا في هناك دقرا مكينا عند ذي الشان مجلسي و محاني
 ورد في الفصح فالولاندي نظمي يسر اعا مكلل المرحان تكلمت اتمهم
 وقد تكلمهم يوم حلو ايجار الجوان اول قدر بكا ايتديك كور دن
 باشى صفاته سيلان اتدي و بكا التفات ايدوب بوايات دخی حاشك درويك
 و كنديس كريكنا بواياتي انشاد ايلدى تنظر الاشراف من عار لطة
 و ما كان فيها الوصيرت لها ضرر يكتفي فيها لجاج و نخوة و بت لها
 العين الصعيمة بالمور فيا ليت اتي لم تدلني وليتني رجعت الى الامر الذي
 قل لعمري يا ليتني ارى المخاض بقتف و كنت اسير في ربيعة او مضى
 و يا ليت لي بالشام ارضي ميسرة اجالس قومي ذاهب السمع والبصر
 سبه احوال حاشدنا بكا سوال ايلدى بن دخی على ما هو الواقع اليوم

المكف كحقن كبريتي مشددة
 الام وكنت ريشق او غوثها
 اي قد اها و بابتها قاموس
 شمع الانوف كتابته عن الكبر والعز
 الدهر النفس واللبس بالذوق بالكس
 وكثرة كالا سدر ريدق ويد
 والذوق بالكس الاسم و منه دره اى عمل
 اشارت القى لصل الله تعالى عليه و سلم خيركم في الاسلام

البري واد والصاب البري
 بالثقة التثانية السلس
 كبر و كملل الماء العذب
 او البارد قاموس
 من النفس وهو نزل الاضاف
 كملل ما خوذ من النشا وهو
 من الانبوس
 الفنى الموضع الذي يغني بالان
 من التكيل وهو التزيين
 الفصح بكسر الفاء ميد النصارى
 الولابد والولدان هاجج الولد
 من اللج وهو الفتاد
 النجاض الابل ذات اللين

حیاته در آنوقت ضعیف و سست شتو خندان ناشی قلت بد ایلمی به مبتلا
 اولدی دید که بر زمانه اتفاق نکلاذ ایلم متاوق اولوب صکره خزینه را برین ایلم
 بشیوز دینار هرقلیه و بشی ثوب رومیه اخضر و کندی دوشنده اولان
 قباى ملوکانه سین دخی جیقاروب انتم علاوه ایدوب حشا ایصال و
 سلامی تبلیغ ایلم دیوامانت ایلدی اما با امیر المؤمنین جبل نك بوهالنی
 مشاهد و رسول الله صلی الله علیه و سلم سم شریفی یار اولند فیه
 تصلیه تسلیم ایلدیکنی ملاحظه ایدوب هنوز محبت اسلام قلبه جایگزین
 سیم انشاد ایلدیکی ایسات سوء فعله نادم اولدیفنه برهان یتر دوشان
 ایدوب اسلامه رجعتنه طعه دوشوب و یحک یا جبلة سن فضیلت الی
 بالمش و اکلمش ایکنی عجب در که ینه قبولند نا آیدرسن نیچه کسه لر سن
 ایتدیکن کبی ایدوب یغنه مرند اولوب وجوه مسلمیه سیف عدوان حواله
 اتمش ایکنی بعد ینه اسلامه رجعت واسلامی قبول اولوب هالاند
 منوره ده هر برینی مسلم بر اقدم دیدیکه تبسم ایدرسک یا اخا العرب
 شمد نکر و اسلام بکایت بعید در مکر بواکی شرط ایلم که بریسی عمر
 رضی الله عنه کریم سن بکاتر و یح ایکنی کندی بضرکم امر خلافتی دخی
 بکاتر قلیل اولنمق اوزر سن ضامن و محما متعهد اولورسک اسلامه
 رجعت ایدرسم والا فلا دیدی یا امیر المؤمنین ترویج ضامن اولدم
 امر خلافته اجترایده مدع دیوضتم کلام ایلدی حضرت عمر رضی الله عنه
 امر خلافته دخی ضامن اولمق کرک ایدک دیواظهار تا سفا ایلدی بده
 حشا دعوت ایچون ادم ارک اولوب نه ایچون دعوت اولند و غین
 بلین ایکنی مجلس عمره دخول ایتد که انی لاجد رج الحفنه یغنه بن
 الحفنه نك قوقوسنی استشمام ایدم یوم دیدی عمر رضی الله عنه یهون
 جبل بن ایهمک یا نندن کلان ادم مجله حاضر در یحک حشا رضی
 رضی الله عنه هات یا ابن اخی ما بفت به الی معلن یغنه ای برادر زاده
 سکه مبعوث اولان اشیا یی ویر دیدی سفیر سنک نندن مملوک

اولدی

عرب
 و
 ۲

اولدی بنده سکا حدید اولدی یی که ویر دیوسن دیمک حشا رضی الله عنه جبل عصبه
 رجال کراندند جاهلیندن بنی مدح اتمشدم اول دخی یمن و عهدنا مش
 ایدیکه بنی بلندن هر که ملاق اولورسه بکاهدیه برین ارسال ایلم
 ایفای عموده ثابتدر البتة سکه بکاهدیه کونددر مشدر اندنا بیلورم
 دیدی پس سفیر هدیه جبل یی حسانه تسلیم حشا رضی الله عنه مجلس عمر رضی
 الله عنه دن بوا بیاتی انشاد ایدر که منصرف اولدی ان ابن جفنه بن بقیة معشر
 لم یعدهم ابواهم بالوع لم یسنی بالشام از هور بها کلا ولا شتم بالرو
 یط الخریل ولا یراصفه الا کبعض عطیة المذموم اصاع عمر رضی الله عنه
 تقریسنی یلم متاثر اولوب جبل نك اسلامه رجعتی امید ایلم سفیر
 مزبور ی امر خلافته دخی ضامن ایدوب تکرار قطنطینیه ارسال ایلدی
 لکن سفیر قطنطینیه دخول ایتدیکی کون خلق جبل نك جنا کندن فوج
 فوج منصرف اولور لرایدی سفیر بوجالی کوروب ان الشقا علیله
 درک کیر و مدینه منوره ی رجعت ایدی والله اعلم بحقیقه الحال و بوجله برینک
 قصه سی ای احمد مسکریک زواج اسمیل مسیح کتابنده مفصلدر و الیوم
 آر نو دید کلری طائفه جبل نك استاع و اشیا عنک ذریقی اولمق اوزر
 مرویدر العلم عند الله **قوله** مثل بازروستا امثال سائر عجمی ندر
 برین نفیس قدر و قیمتی بلین بر نادان خسیس الله کبر مک ایضا یح و تلف
 اولدی بیه جل محله ظرفای عجم بازی وروستای دیر لک ترکیده
 جغتج الله دوشمش طغان دید کلری مثیلدر و قصه سی دخی مشهور در که
 ملوک دن برینک بر مقبول طغانی قاچوب برروستای نك الله کیرد که
 اول جنا حلی بن بده مقلب و مقارین قص و قطع ایدر قناد لرین
 نیچون کسدک دیوستوال اولند قله اگر کسمسم اوجوب قاچوری یش
 باخلم و مقارین نیچون بریده ایتدک دیو دینلد که نا و چقریمی
 انحدوب و بمکله باز وروستای و بازی وروستای دیو مثل
 اولند **قوله** است فی الماء ایکنی الف فی السماء اولدی بودی امثال

الان و معناه بالعربیه
 عار علینا ان ننو

عرب ندید می دانی ده اصل ترکیب انف فی السماء واست فی الماء اولوب یضرب المثلکبر
 الصغیر لثان دیو مسطور در ابوحمد حریرینک فرق بدیخی مقامه سنک
 تفسیر نه یضرب هذا المثل لمن یتکبر مقالا ویصغر فعلا دیو مهر جدر یضرب
 بویا کند ی کوچه دی و خسیس متکبر صغیر لثان حقنه ضرب اولسان
 مثلدر لثان ترکیه آدی بویک کوفی قوفی مثل غالب بوندن ماخوذر و
 مثل مرقوم رأس فی السماء است فی الماء ترکیبی یلرخی مستملدر **قوله**
 عنقاف قاف جمیع کتب ادبیه ده و امثال عربیه ده عنقاف قاف ایله موصوف و
 مذکور اولوب عنقاف مغرب دیو مصرح و مسطور در منشئ نادرا تغییر
 مثلی ارتکاب دن مرادی عجبالت ترکیه ستر برتت بنای دیو یوقه
 بر غیر قصد یی وارد در اما مثل مرقوم اصل ترکیبی حلقه به عنقاف مغرب
 اولوب قجن عرب بر شینک بطلانیل زوالندن حکایه ایدوب هلاکندن
 ظبر ویرمک مراد انسه لرانک حقنه حلقه به فی الجو عنقاف مغرب دیرلر
 قال الکیمت محاسن من دین و دنیا کانتها بها حلقه بالامس عنقاف
 مغرب و دخی بر شینک وجود ندن نا امید اولوب مایوس اولر لرانک
 حقنه ضرب اولور ننه که امثال میدانی ده یضرب لمن یشی منه دیو
 اولندر و بوبیت ایله استشهاده اولندر ازا ما بنی عبد الله
 خلی مکاته فقد حلقه بالجو عنقاف مغرب اما عنقاف مغرب ایله
 صفتلدر فی ناسدن بعدی چوندر و صفی ثانی قلندر فی ارکنه و
 رشیکه اسم واقع اولد یفندن در رابه و حیه مثل دیو فاضل موی ایله
 امثالند ایرار ایدوب دیمشدر و انما وصف هذا الطائر بالمغرب
 لبعده من الناس ولم یؤنثوا صفته لان الصفا العنقاف اسم یقع علی الذکر
 والانتی کالداب و الحیه اما بعضی رواکه عنقاف مغرب زانکه قوش
 اولوب و وجهه تسمیه سی ند اولد یغنی کلبی و ابن عباسدن اسناد ایله
 ایتد کلری روایتک خلاصه مفهومی بودر که کلبی دن نقل ایدندر
 موطن اصحاب الرس انضله دمج نام بر کوهه انواع الوانله ملون

یوزی

یوزی انکار یوزی کبی هر جواندن کند و ده بر علامت وار بر جانر عظیم
 لثان کاه و بیکاه کلوب طویل الفنی اولد یفندن عنقا و جبل مرقوم
 وحوش و طیوری اقتنا ص ایدوب تقرّب ایتد یکندن مغرب ضیف
 ایله موصوف قلنشدی کاقیل فسمیت العنقاف العنقا المغرب لانها
 تقرّب کما اخذته اما حوالی جبله چرند و پرند قالمیوب بالجله صید
 واکل اند کد نصکر صبیانی دخی اخلاصه بالشدی پس اصحاب الرس
 تنیرینه عنقافن اشتکاییلری دخی الله اخذها واقطع شملها و سلط
 علیها افة دیو دعا تمکله بر صاعقه اصابت ایدوب بالجله شمل هلاک اولد
 اما بنی عباسدن نقل ایدندر عنقاف دیکلری حضرت موسی علیه السلامه
 فضائل بنی اسرائیل دن معدود و هر جوان دن انکه بر علامت موجود اولور
 غلوق احسن الطیور و کلکو و دیشلی ایکی طائر عجیبه ایدی حوالی بیت
 المقدس اولان وحوش و طیوری صید واکل ایدوب بنی اسرائیل ایله انس
 انشدی وفات موسی علیه السلامدن صکره ارض نخله بلاد قیس بن
 غیلان انتقال ایدوب وحوش و طیوری اقتنا ص کیده رنک اطفالی
 دخی اخلاص اتکمل نیلرینه اشتکاییلری دخی دعا ایدوب اصابت
 صاعقه برله هلاک و نسلی منقرض اولدی دیور وایت ایدر لر العالم عند
 الله و دخی مثلی سبقت انما مش نا دیده و ناشیده بر امر عجیب
 و شی غریب و قوعنده اعجب من نظر الزرقاء دید کلری کبی غریب من العنقاف
 دخی دیر بر مثلدر حاصی عنقاف دید کلری بنای کرده اند از من قناعت خلق
 چون عنقا نمی جوید بنای را کس از بر که مشهورم فخواستجه هر اسمی السنه
 ناسده مذکور و مشهور اولوب مسما سی ند اولد یغنی معلوم اولیان شی ایچون
 یغنی الیوم مواید موهمومه الفوائد کرامده تصور اولن ان رغیف سیب و
 عطاوش موصوفنی کور مش یوق اوصافی افواه نامده مذکور بر قوری
 نامدر سو نیلور دینلر میده برده ضرب اولن مثلدر قال ابو نواس
 وما خبزه الا عنقاف مغرب تصور فی بسط الملوك و فی المشلی

جمع صوبن ناسده اولان
 مضحک فکری برک اوج
 لقان حکیمک فکری برک اوج
 سونک بولدن سورنایم
 بعضی اشعار عربیه و مقامات
 دیری و بعضی شعر و قطعه بیان
 امثالدر سونک

بجذب عنها الناس من غير رغبة ترى صورة ما ان تمر وما تحلى
 قال الجاحظ الامم كلها يضرب المثل بالفقاس في الشيء الذي يسمع ولا يرى
 وقال الخليل لم يبق في ايدي الناس من صفاتها غير اسمها خلاصة مفهوم
 عنقار بان فارسيد سيمرغ ديد كبرى طائر من عبارته حديث خرافه والخيار
 طعم وجد يس مثلي مثل غريبه وافسانه عجيبه لرايه الشرفه من كوز
 خصوصاً شاهنامه فردوسيه زالد ورستم واسفند بارفانه لركه لما فقهه
 عنقاء مغرب وكبريت احمر وبيض الانوق مانند صديق صدوق اسماء
 بلا اجسام كالخارث بن همام مقوله سندن بر كلامه
 تغربت اسئال من قدرى من الناس هل من صديق صدوق
 فقالوا عزيزان لم يوجد صديق صدوق وبيض الانوق
 بعض ما في المقالة الاولى قوله زيركليم خفاده جالد قلري طبل فساد قوله
 طشت در افتاد ز بالاي باج ايكيه دخی امثال محمد ن اولوب مثل اولك
 اصل تركيبي طبل در كلیم زرا وزر منقول در خفاده ظهور يني
 مقتضی كز لفيه جك ايش كز لواء شملك استردي جك محله ضرب اولوب
 نته كمال اسمعيلك نف رسول عليه الصلوة والسلام اولاد بويتيدن
 ظاهر در صيت وصدات مشرق و مغرب فرو گرفت دست نبوت توچوزر طبل در كلیم
 مثل مرقوم طبل پنهان ز تركيبي ايلم دخی مستعمل اولد يني سلمانك بويتيدن ظاهر
 در عشقم از روی خفا پرده تقوى برداشت مطلق پنهان چه زخم طشت من ايام
 افتاد و طشت از بام افتاد مثلي دخی بر كنه خفادن كز لي ايشلدي ايش فاش
 اولوب رسواي عالم اول طرفاي عجم طشت فلان از بام افتاد در بر رسته ك سلمانك
 ذكر اولاد بويتيدن واوحد الدين اصغري نك بويتيدن دخی ظاهر در
 وقتي ز خلق راز دل خور ز منتهی اكون نمی توان كه ز بام افتاد طشت
 قوله يك لفظ دي جايي و باقي همه حضور مصراع مذکور دخی امثال محمد ن
 حجب الاقتضاه بر كره طبع الفذار و لمي ارتكاب ايدوب پرده كز يده كي
 اختيار التحمل مطلب و مقصد كي الكتور بعد فرج و مخور قميشايت ديكدن

طعم قبله من عمار انقضا
 جديس كامي قبله قاصد
 انوق تصوير القباب اغر من بياض
 الانوق لانها تختلج فلا يجد
 بظفر لان او كاره يكون
 في القل الصبغة قاصد

كنايتدر

كنايتدر غالباً الحيا يمنع الزرق مفهومه مستنبط **قوله**
 مدعي متقولاك متقول قال يا سندن تفعل اولوب خيرا كلامي
 كذي كلامي اولق اوزره ادعا ايدن متحل وكاذب ومدعي
 ومفترية ديلر عن الغني المتقول المتحل الكاذب وقيل المتقول
 الافتراء والادعاء والكذب وكذلك كذي كلامي دخی غير
 اسنادك تقول فسنده در مثله ملوك ووزرا و سائر امرا
 كاترينه مقصد لريني تقرير وتلقين ايدوب بومفهومه بر
 كاذب مخبر ايت ديوا امر ايدل كز يده كات متقضى مقام كوره
 تقرير زيان بعض تزيين الفاظ وخبر كلام المجون محله
 مناسب نيم فقرات ضم والحق ايدوب صحيفه به مرقوم اول
 كلام بالجملة ختم و امضا صاحبك اولق اوزره تقول بلكه ختم
 و امضا و ضم و طغرايه مأمور اولد دخی بوكلامك جمله سي
 امير مزاولان امير كور ديوا دعا ايدلر كذا قال ابو القاسم نريسي
 ان الملك يلقي للكاتب مقصده فيكتب الكاتب الالفاظ ق
 يرتب الفقر فيزيد في كتابه الفاظ على ما حوله بالضرورة فتلك
 الزيادة ضرب من القول والقول ان تقول على الرجل ما لم يقل
قوله مانند ارم ذات العواد ارم السنه ناسه جنت و
 بنياد شداد اولق اوزره مذکور و مشهور اولوب رصانت ايدل
 مثل اولدور العوم بر ينانك احكامنه مبالغه قصد اولن
 شدادي بنياد و ارمي شداد نام بر ياد شاه نسبت ايدلر ارم
 اما كتب معتبراته بعض ارم جنت اولق اوزره مظهر اول
 مدبه عاد در و بعض ارم سكندرية مصدر و بعض دمشق
 نام اولق اوزره نقل امثال و بعض ارم عادك اسير
 آية كرم ذات العواد صاحبي تقديره در ديشلر و بعض ارم
 ارم عادك اناسيد و بعض ارم با سيدر و بعض ارم بام

متقول

ارم ذات العواد

به نوح علیه السلام کندی اسمی عاد بابا س که عوض اولوق اوزره
روایت انشدر در نقل عن بعض التوح ارم قیل مدینه عاد الف
ظن انها جنة وضرب بها المثل لاحکامها وقیل ارم اسم عاد وقر
الآية ارم صاحب ذات العاد وقیل الاسکدریه وقیل دمشق
وقیل ام عاد وقیل ابو عاد وقیل جد عاد وهو عاد بن عوص
مع ارم بن سام به نوح علیه السلام **قوله** صرح هامانی الطرح
یامان فراغت مصر دن حضرت موسی صلوات الله علی نبیا علیه
زماننده فرعون مصر اولاد ولید بن مصعبک وزیر در
صر که خالق اللوه والمکان اولاد جناب لک مکان ایلد لعل
المنافسه فرعونک امر یله هامان طرح قواعد طغیان ایلدی
بنیان رصیف الدکان اولوب بوقول یابان ابنی صرحا
آیه کریمه سندن مقتبس اولدی فی نمایاندر **قوله** اهدم من دار
ابی الدرداء اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم بن ابو الدرداء
رضی الله عنه کمال مرتبه دنیا به عدم رغبته ناسی اختیار
فقر و فنا ایدوب ساکن اولدی فی سعادتخانه سکه سقف
موهومی رواق زیرین بهج لا جور دی رنگ اسمان و سیاح
حیطان مظنونی سبل دسته مزبعم که کسان اولوب درو
رناید خدج پاکی هوز رنگ تعلی بکلمه ام باقیست کل ربه
مرا نقش بوریا هیست الایستدن عاری و پاک و برون
صدر مصطفی دلا راسی کذلک کلمه روشن دل نرا احتیاج
فرش نیست خانه آینه را از جوهر خود بوریاست
اثاث و آرایش ایلد مزین و بیناک شمع ابوان آسمان
نورنده آن اوهن البیوت لبیت العقبوت مضوی
سعادت مقر فی مرسوم و مخوت در دیوار باه
الانوار اولغله اندراس ابنیه ده مبالغه قصد اولدوقه

صرح هامان

ایده مندار
البحر الدرداء

رناید جو رنید و الما
النضد الحسن
الخدج محل الحوة

ضرب اولنا امثالاً له اولشدر **قوله** قلم موشکاف مانی قریب
مانی ایزد و اهرمن دیونور و خلق علی مایه علیه مرئی اولدی
وجه اوزره تصویر ایدوب مخزن س اولوق اوزره اقلیم
پارنده ادعای نبوت برله آینه جوس مخوسه تقویت ورنه
برینتی نقاشی سحر آفرینک اسمیدر اخوان سندن انک معلوم
ستما شاهنامه فردوسیله انشا اولشدر مستغنی عن الیساندر
قوله خورنق خورنق نومان به امرک القیسک ظهر کوفه ده
بنما زنام بر معار رومی به اکاسر محمد بهرام ایچونه بنا
اشدر یکی قصر اولوق اوزره منقولدر خشیخ نظامی نیک
هفت بیکرن موضوع افشا اولدی فی یاران سخی شاسا
معلومیدر بیانه حاجت یوقدر خصوص شاهنامه فردوسی
تبع ایدنره تفصیلی حاصلی تحصیل بر معنادر **قوله** خنکاه
خاقان پشکا هنده مراد سرائ عدالت دستگاه شهنشاه
پشکا هنده واقع جبه خانه عامه اولدو فی معلوم و اقل
آیه کریمه ایلد مقصد ابتدا جبه خانه ده مجمع و متحد ایدن
مختلفه الاشایب اجناس ناس ایدو کی ظاهر و آشکار در
قوله نخل قروند بوقولک مأخوذ امثال عربیه عند النطاح
یغلب الکبش الاجم نخلی اولوق فهم اولنور زیرا که مثل مرقوم
تکثیر الات و ادوات ایلد اعداد عدده و عناد و توفیر انصار
و اعوان و احتیاج و اجناد حث و تحریض ایچونه ضرب اولنور
فی الید الی الکبش الاجم وهو الذی لا قرین له یضرب فی الحث
على اعداد الاله والاسکنان من الاصحاب والانصار **قوله**
بنام اغرا ایلد سمیت حله هو الریه بوقول بین العرب متداول
اولاد بنیه شبنم قولندن مستطرد در زیرا که عربی سخن
بر کسه ظلام لیلده حکمره راه اولوب نه طرفه کیده جکر بلر

مانی

خورنق

عند النطاح یغلب الکبش

بنیه شبنم

کلب کی چاغریب استنباح ایدر یعنی گو بک کی اور ب کوبک
صداسی طلب ایدر اگر بولند یعنی محل قریب احیاء و عریض
نزول اتنی برحق و ارایه انزلہ دخی کلبی بباح انکله اول
کنه صدای کلبه متوجہ اولوب عمرانہ و اصل اولور کثره
وقوعندن ناشی حرب بر ضیف طارقه یعنی کج ایلہ بوقت
اگز دن کلدن مافہ مستنجہ دیر لر قال الا حطل فقم
اذا استنجی الاضیاف کلمہ ہم فقالوا لا تمہی بولی علی
النار خراسہ تتبع ایدن لرک باب الاضیافہ اولون آیاتہ
مستنج معلوم لر اولور **اقا حطب** قوشور و ب یارشدین
ایجون اعداد اولغش آترو آت قوشوسی و یارشی ایلہ
میدانہ دخی دیر لر مقالہ اخیر شرحندہ ان شاء اللہ ذکر اولور
اما بوقولک خلاصہ مفہومی اجناس مختلفہ دن جمع و متحد
ایدن کرورہ کالانعام ظلام لیلہ بغی و طغیانہ ضل سبل
اولم لر لہ کویا مستنجہ اولشرایدی مدعی متقول لر لیک کلاب
اغزالری بنا حق کوش ایلد کثرته مضار بقدرتہ بربر لری
سابقت بر لہ هو الریہ متابعت ایدوب انلر ملحق اولدیر
دیکلہ اولہ و انتہ اعلم بالصواب **قفلہ** جنی موی دار قرفای
عجم در کلمتی جاتلق فغفور و کاسہ یہ جنی مویدار دیر لر
نتہ کہ صاحبک بوبیتلرندن ظاہر و نمایاندر قہرمان عشق
هر جا مجلس ارای کندی کامویدار بیدار و سرفغفور را
انرکی میگذاردرینہ غم در دل نازک خورد مار سیاه موچی
خال جنی را **قفلہ** مباحث حوصلہ گزار حکمہ بوقولدن غالباً
مراد کتب حکمہ فلا مہ نیک افراد انسان مابیت نوعیہ
بالجمل مشترک اولوب حقیقتہ جملہ سی ما ویدرا جنی شخصہ
بربر لردن تفصیل بر لہ مابہ الامتیاز نسبی و اضافی بعض غراف

و در قول جبر و هو انی
قالہ العرب فقط الطرد
منہ نیر فلا کوب بلفظ
ولا کلاب

جنی مویدار

مقوله

مقوله بیدر بیس ملوک ایلہ احاد رعیت بلکه انبیاء علیہم السلام
ساررات انسان اولد قری حینت ایلہ احدھا آخره تفضیل
اولنر البی بشر و البشراننا فالننی اننا قولر لہ دار
بخت اولق کرک العلم عند اللہ **قفلہ** سائل دغدغہ انوار
کلامیہ بوقول ایہ کتب کلامیہ نصب و بیعت امام
بجندہ اولان اوقوال خوارجی ایہا لیتدیک اولو انہی بظاہر
و اشکار **قفلہ** صفت کاشغہ بنی نوعی حالہ الحطب اشال سواد
اصل ترکیب مثل اخس من حالہ الحطب اولوب حالہ الحطب
سورہ ثبت یاد ایلہ لب نہ مذکور اولان معاویہ نیکہ عتسی
الوسغان بنہ حربک قرقرنداشی ایلہ لبک زوجه سن ام جیل
دید کری ملعونہ در رسولانہ صلی اللہ علیہ وسلم ایلہ شریکین
قرین بپندہ سیاعیہ و واشیہ اولقلہ حالہ الحطب لقب قلندری
ربا تمیہ مطب تسمیہ اولندیق مطب ایلہ افسنجہ علوا فرور
اولور نیمہ ایلہ نوایر عداوت و بغضادنی اوکونہ فروزان
اولد و غندندر قال قتاده و مجاهد کانت تسمى بالنیمة
بین الناس فتلقي بينهم العداوة و تریج نارھا کما توقد
بالحطب و تسمى النیمة حطباً عن الطریزی و انما قالوا
للنیمة حطباً لان العداوة بہا تریج و توقد کما توقد النار
بالحطب و عن المیدانی النیمة ارنہ العداوة الارنہ والارنہ
اسم لما تورث بہ النار ای النیمة وقود العداوة و بعضلر
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حضرت لر نیک رہ کذر لر نہ ملعونہ
مقوم الکرا و قاتلہ فس و خاشاک کثورب القاتلہ الترام
ایتدیکجونہ حالہ الحطب لقب قلندری دیور وایت ایتلر لہ
قفلہ عزت برہم عزلا رقیقا ولم اجد بوبیت عزالی نیک اولق
اوزن مسموع را بحق حقیر جلد کورد و کج شخہ لرہ بیت مرقی

النیمة ارنہ العداوة
التاریت الاغراء
بید القوم و القاد
النار کالارث
قالوس

اسم محبوبه
الاطلال جمع ظل وهو
جائقة من آثار الدار
بغض سر سراح مل

ط

خود بخیر

مآرب

سبل العرم بوندر اوزرته ارسال اولندی حدث ابو الفضل
 احمد بن محمد الیدانی بالسناده عن فروة بن مسیك قال انتم رسول
 الله صلى الله علیه وسلم فقلت یا رسول الله اخبرنی عن سبا رجل هو
 أم امرأة فقال هو رجل من العرب ولد له عشرة اولاد ثمان منهم
 ستة وثلاثون منهم اربعة فاما الذین تبا منوا فالأزده وكنه
 وندج واشعرون وانمار ومنهم نخل واما الذین تبا منوا
 فعامله وعتان ولخم وجذام وهم الذین ارسل علیهم
 سبل العرم اما مدینه ماری که کلام قدیمه تقد کان لبانی
 آیه جنتان عن عینه وشمال کلوا من رزق ربکم واشکروا له بلدة
 طيبة ورب غفور نظم کریمه مذکور احصی و احصی بگویند
 بر شهر شهر اولوب اما ماریه اولاد سده زمان بداهه عمر الله
 اطراف جباله سیلان ونزول ایدن میاه و سیول حسن ویند
 ایچون اچار و حیدر ایله مابین الجبلین ترصیف و تشید قلن
 برسد سدید اولوب وقت حاجته من رو عاتلریه اسقا
 وار و اب بعضها فوق بعض نیچه خارق و مقدار معلومنده
 زیاده سبل کلکه واقع اولدوقده اطراف ارضه و دریاهم
 و اسباب ایچون نیچه ساریب دخی ترتیب اولتشی بر رزم
 عجیب و سکر عزیز ایدی سدر فوقی بعضیلر بلقیس نیل
 ایدی و بعضیلر لقمان عادی یا پیدی دیونقل انشرا اما بوالهبا
 شریفی ملک حیر بنا اتمکه اوزره حریری شریفه ایراد اید
 اعشش نکه بو ابیا نل استشهاد ایدر رخام بنه لام حیر
 اذا جاء ماری لم یرم واروی الزروع واعنا بهم علی سفة
 ماؤهم از قشع فعاشوا بذلک فی غنطة فجاءت بهم جارف
 منهم وقتاکه اهل سبا رسول ربی نکذیب ایدوب عبد
 شمس اولدیر حق سبحانه وقتی جرزدیر بر فرانه که لاشتریکه

از دکنه مدج اشعرون
 انمار نخل عنتان لخم
 عامله جذام

جرز

کوندر

کوندر دیکری دوییه در مسلط ایدوب سدر ماری
 بر بر نقب اتمکه بشلدیلر اما اولی وقت اولاد سباده عمر و
 عامر که کال کبر و ثروتند ناشی بر دخی اعاده و یا خود ایا
 ناسد بر بیسی اکتا ایلسون ایچون هر کیم کوندز کیدیکی
 حله و کانی یاره لیوب مرزق ایتدی یکچون من یقیادی لر
 ایدی بر کون طریقه نام بر زن کاهنه سده که انهدا میل مدینه
 ماری خراب اوله جفی قریب اولدی دیو من یقیادی خبر
 و بر دی من یقیادی و ما آیه ذلک دیر یعنی بویکه علامت ندر
 دیدی کاهنه ایتدی بویکه سده که دبنده بر جرز کوردیم
 ابکی قوللریله زمین حفر و ایا قلدیلر تغلیب صخر ایلر فلا بد
 اقربت الامریدی بواشاده من یقیادی بر کون اطراف
 ماریه بر جرز کوردیکه التي نقر رجال تغلیب اتمکه قادر اولتشی
 بر صخر عظیم چوکان ساقینی ایلد کوی کبی غلطان ایتدی من یقیادی
 من یقیادی اولوب کاهنه من تصدیق برله انصرت امر حاجی
 بریح السقم جرزد کفخل خنراجه له تخالیب و انیاب
 نظم دیر که خانه سده کلوب نقل و جلایه شد نطاق عزیمت
 ایتدی اما املاک و انیاسنی بیع اتمکه بهانه ایچون او غلنه
 دیدیکه بیه صبا بر طعام ترتیب ایدوب وجوه اعیان
 اهل ماری دعوت انهم کرکه سکا مواجده ناسده بر نه
 امر ایدر سم سن اقیح و جهله رد ایدوب بکا نخل الفت کوسر
 پس ایرتسی او غلده بی با یاسنکه توصیه تنبیه ایدیکه وجه
 اوزره وضع و حرکت ایلد که من یقیادی و اذله بو بخلیه
 او شاق با یاسنه مخالفه برله عاق اوله ایدی صبیح بویل
 اولاد بلده ده بن شمد نکر و اقامت ایتدی دیو ایمان غلظه
 ایله بیله ایدوب املاک و انیاسنی فرخت اتمکه شروع ایتدی

اگر ایدر دیه جگ محله متعلوکه که حافظه بویستند ظاهرند
 و اعطای شهر را به بین لغت شهر بخورد یا از گشتی راز یا از این حیوان
قوله از لام غفل ارتسام جهالتی حادثی قدح معنی اولی الامتی
 مقاله نکه بوقولنه زیاده سیله مبالغه اولدی بی سخی اشتیاق اندیه
 معانی به خفی بکدر زیر که جاهلیتیه متداول اولان از لام جمع زلم
 اوج قدا حدی قدح اوله امری ثانیه نهاده رجه دیو مکتوب
 و هر سوم اولوب ثالث که غفل در معنی لاشی علیه اولوب شیه
 فتح برک بر امر شروع شده مترد اوله تغال کونه ضرب قدا
 از لام ایدر دی اگر امری رجه جقره اول عزیمت ایتدی که اشتری
 اگر نهاده رجه جقارسه ترک ایدر دی غفل جقره تکرار ضمه اعاده
 ایدر ایدی مولانا ویسی یرنه از لامی بر خوش باز شد اما دمی
 زیاده تفصیلی ابوالفضل خنیشی تحریر اندر اما قدح معنی هم
 میسر که بدیخی سهری در که حفظ و نصیبی جمع اسه مدینه ازید و او قدر
 و سرهام جمله اون قدا حدی دیدی که ذوات الانصبا در حفظ
 و نصیبی اوزد لر نه مرسوم اولان خطوط و علامات مقداری
 باقی اوج قدا حدی بلا انصبا در اندره غفل دیر بر جمع غفل کرم جمع
 احمر بوندر خط و علامت اولیوب حفظ و نصیبی بوقدر
 اما قدا اول که اکا قدا دیر لر یعنی قدر بر نصیبی وارد قدح ثانی
 توأم دیر لر ایکی نصیبی وارد قدح ثالثه رقیب دیر لر اوج
 نصیبی وارد قدح رابعه حلی دیر لر بفتح الهاء و کسر اللام
 و قیل بکسر الحاء و سکون اللام درت نصیبی وارد قدح قاس
 نافی که بنی نصیبی وارد قدح سادسه میل دیر لر التی
 نصیبی وارد قدح سابعه معنی یدی نصیبی وارد باقی خطوط
 و علامات مرسوم اولیوب به خطوط و انصبا اولان غفل
 دیدی که اوج قدا حدی بریسی که سکر بنی قدح حدی بنی دیر لر

از لام
 از لام جمع زلم و هو القبح
 و ضم الزا لفة و كانت العرب
 في الجاهلية يكتبون عليها الام
 والنهي ويصفون بها وعاد
 فاذا اراد احدكم سفرا او
 حاجة ارجل يده في ذلك
 الوعاء فانه يخرج الام
 يضي وان خرج الناهي
 كف عنه

طغوز بنی به سیفج او نجه و غدیر لر کذا فی الصحاح زبان

طغوز بنی به سیفج او نجه و غدیر لر کذا فی الصحاح زبان

طغوز بنی به سیفج او نجه و غدیر لر کذا فی الصحاح زبان

طغوز بنی به سیفج او نجه و غدیر لر کذا فی الصحاح زبان

جاهلینه ایل یار وجود اولان سر اوت قیایل عرب اکثر
 اوقات بریره کلد کلر نه نیسه ایل بر ضرور اشترا و خراید
 عند الجهور عدد قدح میره کوره اون جزایر لر دی اشتا
 عند الاصغر مخطوط اقداح کوره ایدر لر دی زیر مخطوط
 جمع اولنه بکری سکر اولور بعد الجحری بر قطع لحم و یا
 بر عظم باقی قالورس اول باقی به ریح دیر لر کما قال ابن الکیت
 و کنت کفظم الریم لم یدر جائزا علی ای بدو مقسع الله
 بوضع بعده قدح غشری جمع و رباب تسمیه اندکری
 فربطه بینه تور به به وضع ایل یوب بر رجل عدل و امینک
 یدینه وضع و تسلیم ایدر لر دی و اول رجل امینه رقیب تسمیه
 اولور کما قال الشاعر لها خلف اذ نابها ارمل مکان
 الرقیب من الیاسر و اول امینه دنی به بر قدحی اصحاب سیر
 بر کنت نکه اسمی بر برر اخراج کیمک اسمی ذوات الانصبا
 اولان قدح سبعة در جقره اول کنت اول قدحیه مرسوم
 اولان حفظ و نصیبی جزور دن اخذ ایدر دی به انصبا
 اولان قدح ثلثه غفلدر جقره برشی اله یوب نمن جزور
 ایل تفریم اولور دی اما اول امریه قدح معنی و ثانیه
 رقیب جقارسه صاحب معنی جزور دن سبعة اعشاری و
 صاحب رقیب ثلثه اعشاری اخذ ایدوب باقی برشی قالمی غفل
 بوا یکسک ما بعد نه اولنر مرسوم و کنت نمن جزور ایل
 تفریم اولنر لر ایدی و کذا کله ابتدا معنی و ثانیه ده میل
 جقره صاحب سبعة اعشاری الوب قدح سیکله خطی که
 التبدل تام اله یوب موجود بولنا ثلثه اعشاری اخذ
 ایدر ایدی بوقدر بجه اصحاب سیر اوج قسم اولور بر قسی

نصيريه فانز وغانم وبرقي نصيريه نحرهم وكذا
 غارم وبرقي هم خرم وهم غارم نذا ما صمى قولي
 جزود بكرى سكر قمت اولدوقه اصحاب مير
 ايلي قتم اولور برى غانم وبرى غارم ويندونه عات
 دني بوايديكه غانم اولترا غتفا ميري فقرابه بذل
 وانفاق ايدوب كنديليرش اكل اتمز لرايك ويوفكم
 مغافره ومباحات ايدوب مير داخول ايليانا اصحاب
 نروت وغنايه قدح ودم اكله او كنه به برم بر
 ايدى يجه ليهم وعديم المرفه والكرم معانسه يقال قولي
 برم مافيه كرم ديوانلر نده مذموم وعلوم اولور
 عن المطرزي الرم الخيل وهو في الاصل لا يدخل
 مع القوم في السير يقال فلان برم مافيه كرم كلامه
 حاشيه يخي زانه على البضاوي **بعض ما في المقالة الثانية**
قوله خزعبل على وزنه **قوله** شول باطل منه كخلق
 انك بطلا نيد خنده زنه اولور لر مثلا طاسبان وشعبه
 باز لر زنه اظهار ايد كرى ابا طيل كيه ودني كولدور رب الكند
 بعض مضحكات باطل ومضارة قصديله سويلانا مضحك
 افشا واحاديث كاذبه وانشا خوابه كوريندا اضغاث
 مثلوا بعض خيالات باطله به دني دير لر عن الجوهرى الخزعبل
 الا باطل الخزعبل ما مضحك به القوم يقال بات بعض
 خزعبلاتك وعن القورى الخزعبل الاحاديث المتطفرة
 وعن المعنى الخزعبلات بضم الخاء وكسر الباء ونحوها
 الا باطل جمع الخزعبل وهو ما يضحك منه الناس لطلانه
 وقيل الخزعبلات الا باطل وهو ما تال الدان في
 من الخيال **قوله** دعيمص مفاسته ودعيمص بضم الال وفتح

برم

خزعبل

العين

العين اعلام رجاله الوب اقبال عريد نند فلا بوايتك
 رجلي وبوامرك اعلامك زنه حكه محله عرب وغيرص
 هذا الامر دير لر ومثله آيدى يحدتها ابو الفضل بيداني
 انالنه اصل تركيب مثل ادل عن دعيمص الرمل ديون
 مطور اولوب هو رجل كان دليلا خريتا يضيء بالمثل
 يقال دعيمص هذا الامر اى عالم به ديون تفسر اولتر
 يعب دعيمص ديدكلى ايتاي سيله دليل اولوب رهبرك
 وقلا غوز لفته كال مهادت برله عصر ينك بكانه سي ديانه
 برينه اولمعه بين العرب هراينك رجلى ويولندني
 كارك اعلى اولون كنه حقله دعيمص هذا الامر ديون
 مثل اولشور لك اتركه فلان كنه ايشك اري
 وصنعتك على فقي سيد ديدكلى كلام بونون مافيه
 اولق ختمدر **قوله** اخرنه قلب وسمع وبصرى كيه اوج
 برده ختم زنه لا بوقول نظم كرميه ختم الله على قلوبهم
 وعلى سمعهم وعلى ابصارهم غشاوة ايه كرميه سرده اقتباس
 اولدني اشكاره در ومار ديدوكى دني قصب السبق
 معانده هم معاندا كيت ايتا زيد اولنرك معلومدر **قوله**
 لا على ولا ليا اى لا على من الضم والشر لا ليا من النفع
 بغير بوايتك بكانه دفع ضرر وشرونه جلب نفع وفائده
 وغير تصور در جهان لكه ايشلرم ديكه اولور معانسه
 لسانك بكانه كرر وارنه چقار ديدكلى كلام بونون
 مأخوذ اولق فهم اولور **قوله** صنيفه دفع حرص اشعب
 اولون اشعب حرصه موصوف اوليوب طبع ايله معرفت
 ايكه مشى نادره ادا بومقاله ده وكذلك التخي مقاله ده
 رقاده ص اشعبى ايله رصدا خانه اقباله شخص مطلق

الكيل
 الخريت اى الدليل

لا على ولا ليا

قولید تغییر مثل از کجا بر حال بر نکته خفیه ضمیمه اولی
 اما ذکر اولی از اشعب مدینه رسول الله صلی الله علیه و آله
 موالی عبد الله بن زبیر بن اشعب بن جبر در غایت طماع
 اولوب طمع بیع العرب مثل اولی در میدان ده و سایر
 اشغال عرب ده اطمع من اشعب دیوم طور در و یو شعب
 طماع صاخب اسناد و نوادر و صنعت غنایه ذی اسناد
 و بایر بر طریف و مزاج و مغنی کینه اولوب مزاج و لطایف
 دانه نوادر از غریبه سی جوق در غز المیدان بهور جلالت
 یقال له اشعب القناع و هو اشعب بن جبر موالی علیه
 بن زبیر رضایه عنه و کان رجلاً مغنیاً مزاجاً طریفاً صاحب
 اسناد و نوادر جمله طمعندة منقولدر که بر کون اطفال
 مدینه اشعب که اوزرینه سلط اولوب زیاده اتعاب
 ایدر تر اشعب شکیاره اذالرنده ملجأ خلاصه سبیل ایچو
 قلای کینه خانه سنده بو کون دکون وارد در یوا اطفال
 اول طرف سوق و انطلاق بر له تخلیص نفس اینه که نظر
 کنده کنده خوشی بوسوزی بن مجر صبیاح اشغال
 انکله اوزر مدینه دفع انکه ایچون اختراع ایدوب ویلم
 اما بیکه واقع اولوب بر ولیمه عظیمه ترتیب اولی اولی
 البته واروب با تقدیم اولی از دیو صبیان که انزده در و
 و از قه بر شی بوله میوب صبیان انده اوزرینه ظفر
 بولم لیل اولی کنده زیاده اتعاب و اذاسه سلط اولی
 عن المطری اشعب بهور جل من اجل المدینه یقال له اشعب
 الطماع اجتمع یوما علیه من غلمان المدینه یعاتبون و کان
 مزاجاً طریفاً فاذوه فقال لهم انی فی دار بنی فلان عرسا
 فانطلقوا الیها فلما مضوا قال فی نفسه لعل الذی قلته

نقص

نقص فی انهم فلم یجد شیئاً وظفر به الفلانی فاذوه
 و ذی طمع که نه مرتبه به بالغدر دیو سوال اولی قد
 بر کینه خارش قل و بر غوث ایچون الدینی جیب کربانه
 اذ حال ایلیم به اول کینه بکار شی اعطا ایدر ظن ایدرم
 و هر یکی ایدم بر چنان به متاسیر اولی قلر فی کور سم البته
 اول بیت مالند بکار شی وصیت ایلندر تقدیر ایدرم
 و بر نه دم که مدینه به بر عودت زفاف اولی بیکه یا کیلوی
 عروسی بکار کتور لر دیو خانه فی سیلوب سویرم و برایش
 و منقولدر که بر کون بر طباخی طباق یا برایش اشعب یانته
 کجوب طباخی به بر که اشبو یا بدیفک طبلر ده لترم بر
 طوق دنی زیاده اولوب وسیع اولی و طباخی اگر الموق
 مراد ایدر سک اولی یا به نیم دیکه اشعب یوق یوق
 الم و کله النرا ایچنه بر شی قیوب بکار اهدا ایلد کلرنده
 جوق شی السون دیکه استرم دیش کذا المطری و المیدا
 و غیرها و ذی منقولدر که سندن اطمع و ایدر دیند
 بلی بن قیوم و ارایدی بر کون سطح بام جیقوب قوس قز
 کورد که اولی ظنیل اولی طرف صحر ایوب بامرن اشاعی
 دوشوب بوی بنی السنده قالدی ذرایش و طع باینه
 شاة اشعب دنی اشال عربند عن الغنی و قیل له هل رایت
 اطمع منک فقال نعم کان لی شاة صغیر یوما لا اطمع فرأت
 قوس قزح فظننت حنیفاً فالتفت نفسها نحوه فوقع
 من السطح فاندقت عنقها و فی امثالهم اطمع من شاة اشعب
 کذا فی المطری و غیره اشعب که طمع متعلق حکایات عجیبه
 فی جوقدر ایچو بوحله بوقدر ایلد اکثفا اولی و نه
 طمع شضم بعض مزاج و لطایفه دانه اخبارند دنی

دید که

که

اطمع من شاة اشعب

ایراد اولی

بيدانه جاحظون نقل ايله مسطور در كه اشعب ايام مريده
 بغداده واروب صاحب اسناد اولمغه اصحاب حديث اشعب
 ملاقات ايلد كرنه بنه حديث شريف روايت ايله ديديلر
 اشعب دني سالم بن عبدالله كه بكاه الله بفض ايدردي بنو
 حديثي انده اخذ ايتدم خصلتان لاجتماعه في مؤمن
 ديوب سكوت ايتدي اصحاب حديث اول ايكي خصلت ندر
 ذكر ايله ديد كرنه اشعب اول ايكي خصلت بريسي سالم
 اونتمدي بريسي دني بن اونتم نه سويليم ديد ايلد
 حديث عا قال الله بر غير حديث روايت ايله ديديلر بنم
 پيره زلزلر ندر اولان ظلم نام عورت ايتدم ديرايديك
 بن متوفيه اولديغه بني اوج كره اتم يا قوب خاك تري
 برصه ايجره جمع ايديكز وعاشق ومعتشوق بيننده اولان
 مكاتباته كولدن باشيه قيلكز زير كه لامحاله انلر برمه كلور
 جمع اوللري واردر و دني خائفات كه جمع خائنه در يعني
 بكر قزلي سنت ايدن خاقونه ويرلر قز جفري ختن
 ايلد كرنه جراحلر بنم رما مدين اكونلر زير كه الله برلا
 اول قزلي شحه الاذان جريحلري عاشق اولد قزلي تر باله
 لاني حلاوت لهجه سيل مشف اولسي مقرر در عز الميدا
 قال الجاحظ لما قدم الاشعث الطماع من مدينة الى بغداد في ايام
 المهدي تلقاه اصحاب الحديث لانه كان ذا اسناد فقالوا له
 حدثنا فقال خذوا حديثي سالم بن عبدالله وكان يفيضني
 في الله قال خصلتان لاجتماعه في مؤمن وسكت فقالوا
 اذكرها فقال نسي سالم احديهما ونسي الاخرى فقالوا قد
 بحديث عا قال الله فقال خذوا ظلمه وكانت من عجائب القول
 اذامت قاصه قوه ثلاثه اجمعور مادي في صرة وانربو كسب

الاجاب فانهم مجتمعون به لا محالة واستوابه الخائفات لندرو
 منه على اصحاب الصبي فانهم يلمايح بالزب ما عشق انا
 مذكوره ظلمه شوايح هذيلدن اولوب ايام شبايت وطراو
 فاجر بعده اينه ناصيه حالده عجيز لظماو در ديسي
 احد منها نظرا ابليس صورت مستكر نمايان اولدقه
 قواده يعني واسطه لك ايدر بر فاجر عورت اولوب حتى
 قياده دني تاب وتوانه قاليوب مجوز ساقيها مثل القديه
 فوايح ساق قيادت اتاق اتا قنده تاشي ساقي
 اولمغه بركي بصدره سيدر به نك كجركي بيلم قورمش
 فلكه ماني ماضق حالي اولدوقه برار كل كجي اخاذ
 وخلق ديشي كچيلر كتورب اكا چكرلردى مذكوره بنو
 كانه ذوق حاصل اولوردى سوال اولدوقه انتاني
 نظر فده اولان صدايله متلذد ومرتاح اولورم ديرايش
 اسباب طروقده عالمه وفده قياتنه ماهر برز فاجر اولمغه
 بين العرب اقود من ظلمه ديومثل اولشور عن الميدا
 مظلوم وهي امرأه من هذيل وكانت فاجرة في شبابها حتى
 عجزت ثم قادت حتى اقعدت ثم اخذت فكانت تظفر
 الناس فسلت عن ذلك فقالت ارتاح لانيه **فعله**
 رهنه كنه زنه جلي قلنان زنه جلب كنابات بحذر
 حبه عورتلور بيلور عريه ده روج الحق معناه كه اليوم
 عام اولاد عرب كله جبد قلب جذب اولد بغه بنار قلب
 روج ايلد جور الحق دير لر نه كه زجلب حكيم شغافى نك مؤمن
 مجولنه اولان بيتندن ظاهر در در دولت تو كشت كله دار
 ديوانه بر سر جو كله زنه جلي را وكذاك ماد جلب
 حبه كه لود بيلور عريه ده ابن الفاعله وابن العايره معناه

سترجح

اقود من ظلمه

ايلد بيلور كله كجي
 اي تصونه حبه
 يتر فاعله العزيم

زنا جلب

ماد جلب ابن الفاعله
 ابن العايره

هزیت بس بدرندید **ما در جلست و کز دریده**
بعضی ما فی المقالة الثالثة **قوله** کرک باران دیده اشال
 محمد ندر روز کار که کرم و سربینی کورب امور دیده و
 جگر به کینه در دیده جگر محله ضرب اولور نته که بصیرت
 روز باران بسکه در کوی معان کردیده ام **قوله** در طریق عشق
 بازی کرک باران دیده ام **قوله** آب در زیر کاه بودنی
 امثال محمد ندر ترکه به دخی صمان التند صولورتی
 دیر لر بعضی ال التند کن لیجه ایشی کوردی دیر جگر محله
 ضرب اولور مثلدر **فردوسی** **قوله** زکفت سیاوش بخندیده
 نه آکه بد ز آب در زیر کاه **قوله** کوه دلال ظرفای اجم
 او غلام یوز و نکه اطلاق ایدر لر دیو بعضی امثال نجم
 رساله لر نه مطور اولوب امیدینک بوقطعه سیه بعضی
 ابیاتله استشهد اولور **قوله** کفت حافظ فلان ماهی
 هم درویش رسم بقرایی **قوله** دلال و ذکشی صد بار
 بهتر از شاعری و نلانی **قوله** مذکوره اولان لفظ بفر
 معنی خوار و لفظ ماهی **قوله** معنی در دیو بعضی
 رساله لر نه مطور در آما میرک و بعضی **قوله** بفر دیار
 محمد قوما تو کیر لر ماهی بر قسم ارشته دیکه ال ایلد یابر لر
 حیدر متاوله قاشقه دور میوب اکل ایله نکه صقاله و
 او سته دو کیلوب سخن به النفل فلان ماهی **قوله** شد نکه
 اصح که اولوی دیکه کنایت در دیو حریر اولور **قوله** و کله
 لفظ بفر مطلق آشی معنی اولوب **قوله** مذکوره به
 نسبت به اضافتی و مقدمه درویش رسم ترکیبک دلال
 ایله میرجا آشی انجایاشی مقوله سنده لک ترکیب ایکنه
 و قوز غول و لک عربیه و واغل و طفیل دیکه کسرا

آب در زیر کاه

کوه دلال

لاکته دیکه کسرا ماهی

بفر

واغل و طفیل

کنایت

ذکشی

دیر نشین

حکایت شیخ

کنایت اولی معنی مقصداً اوفق فهم اولور اما ذکشی عورت
 یوز و نکه دیر لر نته که بوقطعه دن ظاهر و نمایاندر **قوله** دید که
 ایله خواج سرایا **قوله** کم خرج و بالاد تر نشیند **قوله** ذکشی
 سیدش کوه دلال از ان رو حایان در بر نشیند
 در بر نشین مطلقاً قوازه دیر لر استر به عورت استر به اوغل
 اولور بوقطعه مناسب قدامی و فکشانده نوبت ذریت
 اللطف بر حلم و ثانی و غیرت حیت صاحبی در بر نشینک
 آغاز افانده سیه ساز بران تر کمان ترانده سیر آهنگ دیکه
 غریبان قلمور که **قوله** میخ موید آتیه مغرب نزهت الاحباب
 و قفاشده الاصل **قوله** نام کتابنده ظرفای کتابک برنده نقل اندر
 ندیده السلام بغدادی غیور دیکه مشهور بر معنی واری ایدی
 بر کوه بعد العصر خانه سه قریب محله کندیه اتفاق ملاقات
 ایتم بیتی کاخانه سه تکلیف برل خلیف انکیه بد دخی ضروری
 موافقت کوروت منزلت دخول ایتم کوردم بریت لطیف
 و ذکشی **قوله** و نلانی **قوله** نظیف و فرخنده احفظ ایلم
 اما انشای در حلقه بیوتی بر بیتیک در واره سه اوخته بر
 قبل کورب بعضی جواریه نکه کلت ملاهینندن اولی احتمال
 و بر کله سوال ایوب او نوردم غیور خدام وارک بر لر
 کدیکه و بانداز دانه محمد و مکرز کورمکه تیکر ایدیکر دیو
 غلامی دفع ایوب تنها قاله قد نضکره انواع الطعم نفیس
 و کونا کون نقل و قواکه ورنکار نکه اشربه و نبید بریزم خایه
 از است و ترتیب ایلدی و قتا که بر قاج کاسه اداره بر نه نشوه دار
 از لطفه کوردم که بر بر نکه الله بر کونه ساز بری برنده حسنا
 و مختار بر نچه جواریه زهره جیهن محله کلوب طرف افرا اولور
 بوخلاله بعضی خدام نمونه غاکر زریان و سام عمود زریه

غالب اولوب هنوز قتلدني موجب بر فعلكردن وقوع بولايه
 نجوة قاتلرني كروب و بال صاحب اوله يم بواويل كاردرالته
 بومعامله نك او اخرى دني واردر باق يمع نه ايندر فكرته
 اينك كوررم اينكس دني مجلدن الاله يا شوب متاوت
 الاقدام قيام بدن دني عودي قايوب اردلرني ايرشك
 اقدام ايدرم اما عودي كوررس نه قدر سكره و كراذر برز
 قالد يروب قفارنيه دوشنه زمان كجر ايرشك قادر اوله تم
 اندر باقت ايدوب اينواو ط نك ايجر سته دخول وقوت
 متين و مستحكم اولفله اردندن اغلاق ايدلرني طنه ده
 قالورم اما كريبض ناشايسته حركت برله صدای خير سمع
 واحسني ايه جك اولورسم قد قامت القيامه كندى كندى
 بلاك اله مقرر در زير كه بكا غيور دير لرنته معلومكردن والاه
 اي برادر بون دني علم اليقين بيلورمكه بر غير فعلكردن
 الحق اوتنك ظرف شراب زياده به نشوه ياب اولفله قوت
 غلبه ايدوب جاريه به خفيه بر مقدار نوم برله استفاقه ايجون
 بكا بر مكان خاله كوستر ديكلمه جاريه دني اول او ط تنها اولفله
 يا تورب او يوتنه كوتور مشد غيرى معنائه دكلر ايامه غيوم
 غيرتدنه نجه ايه جكي بليوب غير بكا براعتصام قاتلر الا
 اشوقبو اوزرند اوخته اولان طبل بالضروره كرده غيرت
 تعليق ايدوب شده ضرب ايله ضرب ايه رك عاقبت صدك
 طبلدنه او يقوسني قاچورب طشه به چقارم بوقه
 هلاك اولورم حامي ناموس حيت مرده غيور او يوتنه حكايه
 تجل على فعدى سبعة كملت وليس فيها من اللذات اعواز
 طار و طبل و طنبور و طبل و طفلة و طباطب و طنان
قول دلايه و حلاق دلايه و خلق حقيقى و مجازى مغايره

الطاهر الطاهر و هو الله
 الشرح عرب شاه مكنون

مستل

مستعمل اولدني علماء كرام لازال شعوس علمهم لا انقراض
 الايام حضراتك قران مينده اقم الصلوة لدولك
 الشمس آيتي ايله مخلقه روكم ايه كريمه سكره تغير
 لرته معلومكردن انلر ايجون دكلر كنه دلايه عطف
 تغير اولق قرينه سيله حلقى جيم ايله جلاق
 ياز شرفيه و اخر شنه لرده كوردم اول مقوله نازش
 كاتلر تفضيح ايجون ايراد اولدى اصل لغته
 دلايه بالفتح او وفاق و ذليل اولق مضامين اولوب
 دلايه دلايه تسميه اولدني حاميه خلق او و شرف
 بدن ايله و سخي ايتديكي ايجون در يقال منه دككت انش
 بيدى و دولك بالفتح خول نشنه كه احكم دلايه ايدلر

دكك
 دلايه
 دولك

مايدلك به معناسنه يعنى عند لا غسال كشي جوده او رنده
 موشى يقال بذلك الرجل اي ذلك جسد عند الاغسال
 و دولك بالضم دخل بايدين مصدر اولوب شمس زواله
 بلك و دخی غروب قريب اولق معنارينه قالد كبرى اذلت
 عند دولك براج براج بالفتح خدام مثل كسرا و زرينه ميني
 اولوب شمس ايجون علمدرا اما دولك او وفاق و ذليل اولق معنائه
 دلايه فعلنك مصدرى اولدني تقدير جده شمس ناظر اولنرك
 كورلر خيره لنوب خيره سني ازاله ايجون دلايه اتمدنه ناشى
 استنا و جازى اوزره كوياسشمس دلايه اولش اولور و كذلك
 كاخ اليه معناسنه اولان فعل قبيحه دخی تدليك و دلايه دينو
 ديلماين اى الازهر دن منقولدركه بركون برودة الوسوس
 سر بربان اولش بر محله مختصص ايدى كوردم لكك
 شنيع ايدوب نلر بوايتدك ايش ديد بكمه كورم ميسين
 شوقار شوده دوراي ديو مقابله سنده بر مكان على ده

نك اليه
 تدليك
 دلايه

وفا عليه دالك م

مطلعه بجاریه جلیله کوسر و ب بن بوقری نفسه دعوت ندم
اجابت ایتمدی پس بن اکا اجابت ایلمد دیدی قبحک الله دیرلک
منصرف اولدیغک سنک زعم انککه بن قصصا حاجت ایتمدی
بوابیاتی انساد ایلمدی انکرت ما عایت نکفت دالک وهل یکر
التدلیک فی قو ک مالک لقد امن الدالک زمان تنالهم خذوا الزمان
فی واصحات المسالک وای قد سکتت غزیه علی بن عبور
والندی الفوالک ^{متد الزمان} اول فعل مذ مومده تدلیک دیندی کی جلدی
وحضضه واستمنا واعتما ردخی دیلور وحضضه رجاله محض
اولدی کی الطاف وتلطف ذی شوانه محض صله حق اولمکه
عورته سحاقه دیرلرنته که مولانا عطای خه سنک بربیت
ایله ایراد اینشدن سحاقه رخزاید وب اوینک اختریک برزقی
آندی اوینک دخترک وکایات فارسیک طبق زن دیرلرنته که
خا قالی نک بوبیتند ن ظاهر در اهل بغداد یان زنان بین طبقات
طبق زنان بین عزای عباس شریکی جلدی غیر یقال لهد الفعل الحضم
والتدلیک والاستمنا والاعتما والالطاف للنساء مثل الحضم
للرجال یقال منه الطفت المرأة وانشد البديع یاسیدک خنک زمان
ابدلنا الله منه غیره فکل ذی خه وکک متع بالطبیات ایل
رکل ذی فطنة وکیس جلدی بینه غیره وایضا قال ابونواس
والحبلی ایاح جلدی غیره فی خلوة عند اهتاج عزام وایاح مالک
الفقاح تلطفاً فی بطن جاریه وظهر غلام اما امام مالک وحبلی به
برقوله محض افترا در زیرا که عامه علمای مذاهب اربعه خرم
استمناده بوائیه کریمه فی حجت اتد کلری فقهای کرامک معلوم
قوله تعا والذین هم لفر وجهم حافظون الاعا ازواجهم او مالک
ایمانهم فانهم غیر ملومین اما حضضه به رخصت وایات
زعم ایل نلرا بن دینار و ابن عباسله روایت ایدوب دیرلر

تد جمع ندی

جلد غیر حضضه
استمنا اعتما
الطاف تلطف

طبوزن

شهرت

انه سئل عن الحوض فقا له نکاح الامه جز منها وهي خير من الزنا
ودخی نجلدی بی مرقوط جاحظله اشتمک اوزره بعضی برنقل
ایلمدر الحوضه علی مذهب الامام احمد بن حنبل جائزه لمن
استولت علیه الشهوة حق خاف علی نفسه ایتان التواضع
امام تحریم حضضه ده اولانی حدیث مشهور که انس بن
مالک رضی الله عنه اسناد ایلر روایت اولمشدر ان
قال سبعة لا ينظر الله اليهم يوم القيامة ولا يزكهم ولا يجعول
مع العالمين ويدخلهم النار مع الداخلين الا ان يتوبوا فني تال الله
عليه الناکح يده والفاعل والمفعول به ومدخر الخضر والضارب
ابويه حتى يستفيا والمردی جبرانه حتى یلغوه والناکح جلیله
جاره اما حاضه مهمله ایلر خلق که تراش معناسنه در عربیه ده
سبت دخی دیرلر قال الحریک وبرزت من الحام بعد سبت زاسی
طلاق مبالغه اسم فاعل در لسان ترکی ده بربر فارسیکه تراش
وکذلك عربیه ده مزین دخی دیرلرنته عیاش مصر غلام
صیج الوجهی حامک تراش اولورکن کورب دیمیدر مزین
انرا کظی کانه البدره سجوفه ^{او میخ و زلال} کان موسا لما نضی بها العیرات
فی وقوفه کیوان فی کفه حام بخلص البدره خسوفه
وکذلك بودخی بر غلامیم اندام حامک تراش اولورکن اقتباس
اولمشدر تجرد للحام عن فغر لؤلوه والبس من ثوب الملاحة
طبوساً وقد جرد الموصی لفرین زاسه فقلت لقد اوتیت
سؤلك یا موسا اما بوضعتلک اصحاب یعنی دالک وطراق
ومزین وجمام ودخی حایک وناج که فارسیک جلاه ترکی
ده جوله دیرلر بین العرب خناست ایلر معروف وموصوف
اولمشدر نادره ادا اولایامک تجع وتحد ایلر اجنا
ناسک زالت ودنا تلرند لکنایت قصید ایلر وکنی

سبت

ملوب

سر تراش

مزین

او میخ و زلال

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

ما

استغفره هر حجام كليل المشراط قوط تا بيد ايدر والله اعلم
حقيقته الحال قوله انا ابن من دانت الرقاب له وقوله انا ابن
الذي لا ينزل الدهر قدوم ذكر اولنا ان حضورا مني على الحكاية
در وكحايتي دخی کتب ادبیه تتبع ايد نلرك بوسيا ووز
مروی اولد بغي معلوملر يتر كججاج ايام امارتنده صاحب شرط
بعد العشا خانه سندن طشه ده هر كيمه راست كلورسك
بكاستيندن اتميوب بلا امان قتل ايله ديوار تنبيه اتشدي
بر كچه شرط شوي دور ايد ركن بشن ميكران جوانلره راست
كلوب اخذ وبرر بر رضب وقالر چون اكلرندن برسي تقديم
ايد وب سن كيمسين ديوسنوال ايد چك جوان دخی اركا لا
بوشعرايله جواب ويرد انا ابن من دانت الرقاب له ما بين
وما شهما تاتيه بالرغم وهي صاغرم فياخذ نزالها وندمها
صاحب شرط كندی كندی الله اعلم نرجوان امير المؤمنين يقين
اقراسنك اوغلا اولق كرك زير بوقت واقدر انلر محصور
ديو قتلدن كف ايد وب ايگچسنه سن كيمك اوغلسن ديو
سنوال ايدر كذلك او دخی بوشعرايله جواب ويرد انا ابن الذي لا ينزل
الدهر قدومه وان نزلت يوما فتوقود ترى الناس افواجا الى ضرا
ناره فنهض قيام جملها وقعود صاحب شرط بود دخی غالبا
بوجوانك باباسي عال امير المؤمنين ن بكريم الشان عظيم قدر كسته
اولق كرك زير بومر تبه كرمه غيريلر قاده دكلر در ديو ب انك
دخی قتلندن ال چكرا وچيگچسنه خطاب ايد وب سن كيمك اوغلا
ديوسنوال ايدر كذلك او دخی بوشعرايله جواب ويرد انا ابن
الذي تاله السحا الارض مسوقة بجولها لم تادرس مهدى اليه
من نفائس جملها وانا الذي بيدي حياة الانفس صاحب شرط
غالبا بوجوان دخی امير المؤمنين مقبول قيسنك اوغلا ديو

سنة ١٠٠٠
لك

انك دخی قتلندن فراغت ايد وب در دنجيسنه سن كيمك اوغلا
ديوسنوال اولد دخی بوشعرايله جواب ويرد انا ابن الذي تاله السحا الارض
لبابه واحا و هم في جوعهم تتوجع بحضور استبعا على ليس فهم
جايغ ووجوع انه عاد اليهم يرجع صاحب شرط غالبا بواو غلا
دخی ابناء ملوك عربدن برا جا ورك اوغلا اولق كرك ديوانك
دخی قتلندن توقف ايد وب بشيگچسنه سن كيمك اوغلا سن
ديوسنوال او دخی بوشعرايله جواب ويرد انا ابن الذي يقطع
لاهام عامدا لا يجتحي في فعله ان يسأل وسلاحة يد مشق
اوغلا ودماء قتلها عليها ينزل صاحب شرط بوجوان دخی غالبا
امير المؤمنين صاحب شيفنك اوغلا اولق كرك ديوانك
دخی قتلندن ال چكوب صباحه تاخير ايد على الصباح واقعه
شبانه في عرض برله محبوسلري حضور حجاجه احضار ايد وب
وغلجه كيمرك اوغللري اولد قلوبا تقرير ايتدي حجاج ذكر اولان
ايباق جوانلره ايتدي وب حقيقت حاله واقف اولد قد جلسا
مشوچه اولوب بونلرك بابا لري كيمرا اولد و غن فهم وادرك
ايد بلد يكرمي ديو خطاب ايتدي بالجله حضار مجلس بالذات
بابا لري كيمرا اولد بغي بله مدك لكن كلاملرينك مقتضاسي
علاوه نزلت ورفعت مكانلرينه دلالات ايدر ديو صاحب
شرطي تصديق ايتديلر حجاج خير سزلرك فهم ودرلك ايتديكي
كوي دكلر قضيه بونك خلا فيدر اولكيبي حجام اوغلا در فوال
بقوله بشورب صابرا شجر اوليدر ثالث سقا اوغليدر رابع
فران بيعه امكي اوليدر خامس جزار بيعه قصاب اوغليدر ديون
جوانلري استنطاق ايد وكك حجاجك ديد وكي اوزره هر ك
بابا لرينك صنعتنه مقرو معترف اولوب ببلجله حضار مجلس
بوجوانلرك عند تحقق الموت سيف مسلول جلاد دن تخلص

الوفود جمع وقد وهو
الطابعه من الناس

لمدخل يسأل

فوال
زان
جزار

رقاب ایچون حسن استحضار لر یله بلا غترینه و حجاج دخی
کال فهم و ذکاوتنه امکت بررهان تجب اولدی لر بسل حجاج
حضار خطاب ایدوب علموا اولادکم الادب فوالله لولا ذلک
لخریت اعناقهم یعنی اولاد لر بکنه علم تعلیم اید بکنه الله حقیقون
بونلر بویلر ایدوب اولمیلر ایدی بونلر ایدوب اوزرم دیوب حجاج
اطلاق ایلدی و بوشعری دخی انشاد اتمک اوزره مرویدر
کن ابن من شئت و اکتسبیا دبا یعنیک مضمونه غر النسب
ان الفتی فی یقولک ها انا انا لیس الفتی فی یقولک کال اب
قوله او اید یله زمره برا لفظ او اید جمع دیر مفردی ابد قه
اولوب مدی الدهور قبحی باقی قالمقده السنه انا مد مذکور
اولان فعل قبح و عجیب معناسنه قبح برکه اید الدهر بانه
قاله جق عقول متجر اولور بر فعل قبح و عجیب اید ایلر غر
اول مکسسه حقنه اید الابدیه ویرلر غر ایل الابدیه الفعلة
القبيجة یبقی قبحها علی الابد و الجمع اواب و غر المعنی الابد الفعلة
القبيجة التي یبقی ذکرها ابد لفرایتها و قیل المفضلة العجبة
التي تخر العقول فیها قوله النار لا العار بولکلام ابن سيار
اشا عیسی النار ولا العار فکن سید افرخ العار لا النار اولق
اوزره منقولی و هذا الاسلوب قول اوس بن جاد
النیة و منها قول صاحب النیة و منها قول صاحب المقامات
ابو محمد حریر رحمه الله فالنایا و لا الدنایا و خیرهم و رکوب الحی
رکوب الجنارة بواج قولک دخی خلاصه مفهومی مورت
شین و عار اولان امر حبسی مغلوبا حکم الضرورة برکب اولوب
رذالت و دنائت ایلر حیاته اعتبار اتمکدن ایب سیادت
وریاست ایلر شلاید عقوبات برله مایه اختیار اتمک
سقتضای حقیقت جوامع دیر دیمک اولور النار ولا العار

او اید
آبد

النار ولا العار

النیة ولا الدینة

قولک اردنجه مذکور اولان عینه بیتی دخی بومعانی تفسیر
ایله بزیر تیغ هلاک زبانه در درواست که صفت دونان کم
سربازی قوله ساحة استصوابک تحت سحاب غریب
دقی حفره حافظه ایتدیکی نفره مفسوس فکر خامی حکام
استحضار ده نلال جبال ادا کلرندن غور دار اولان مزین
بلادت دلالتیله ارمقده نقد و قحی بوقولک مذکور اولان
جی قزاقه قبیله سندن ابو العضم کینی ایلر کنی حاکمه بین
الرب مثل اولر بر احم کسسه ایدی ابو الفضل مید ایلر حرف
کا باینده افعول و زینک احق دخی دیوخر بر ایدوب تفسیرک
هور جل و قزاقه و کان یکنی ابالضن فن جمعه ان عیسی بن موسی
الهاشمی مرید و هو یحضر بظهر الکوفة موضعاً فقال له مالک قال انی
دفت فی هذا الصحراء ذراهم ولست اهتدی الی مکانها قال عیسی
کایب ان یجعل علیها علامة قال قد فعلت قال اذا قال سبحانه
و السماء کانت تظلمها ولست اری العلامة دیو اید ایتشدر
خلاصه مفهوم عیسی بن موسی الهاشمی حجابیه ظهر کوفه ده بر موضعی
حضراید رکن راست کلوب نه اشترسن بوند نه ادر سین
دیو سنوال ایدر جی صحرا ده بر مقدار اجه دفن اتمیدم مکان
بیر دم بوله میورم دیر عیسی اوزرینلر علامت وضع اتمک
کونک ایدک دیدکن جی وضع اتمیدم دیر عیسی نه کونه علامت
ایدی دیک جی اسماند بر سحابک کولکه سی التسه دفن اتمیدم
شندی علامتی کوره میورم دیر اما منشی رساله بوجملهم
مرا ایلدیکی شخص ایلرک کالی بلادت و حاکمتی بیان و هم
صنایمک جی حقنه ایدر ایلدیکی حکایتی تفسیر قصد
ایدیکی خیالی بیغانه واقع اولمشدر و بوجی نک عینه و فارسی
حمقه دایر حکایاتی خواجه نصر الدین مثلوجو قولک کتب ادیب

احق دخی

م

وهاء

عشر شئ والذين يمتنون بالبارح وينشأ مدن بالساح اهل
 نجد بعض ما في المقالة الرابعة قوله وهاء متعصبان وهاء
 جمع مفردي واهي اولوب كمضاه جمع قاضي زياده زيرك
 وعاقل هرايشلد يكي ايشك فاتحه سنله خاتمه سي نيه مناوله
 جفين ادرالك ايدن ايو فكري كشييه اطلاق اولنور ابقول
 ميداني باب الفكه عربون عاصك قوله اولوق اوزده انا
 حكمت قرحة ادميتها مسئلني اير ادايله وكي محله وهاء
 عرب دورت نفر كسسه اولوب بري معاويه وبري عربي
 العاص وبري مفين بن شعبه وبري زياده بن ابيه اولوق
 اوزده عامر شعبي دن نقل ايله روايت اوتوب ديمشدر
 عز عامر الشعبي انه كان يقول الدهاء اربعة معاويه وعرب
 العاص والمغيرة بن شعيبه وزياده بن ابيه قوله فسابينهم
 الظربان امثال عربندله بر قومك شمل متسكت اولوب
 جمعيتلري متفرق اولدكك عرب فسابينهم الظربان ديرلد
 ابوالفضل ميداني مثل مذكوري حرف قابايله اير ادايله
 تفيرنك هود ريبه فوق جرد الكلب متن الرمح الى الى
 حجر الضب فيلم استه نه حجر ثم يفسو عليه حتى يغتم ويقتل
 فيخرج ويأكله ويمتونه مفرق النعم لانه اذ ابيها وهي جمعة فسالم
 تفرقت يضرب نه قوم اذا تشتت شملهم يعني ظربان كلب
 اينكندن بيورك غايله يد قوقر جانور در كل انواعه اعدن
 ضب ديد كلري جانورك سور اخی اغزيبه دره القايد
 سور اخل الحروسنه دوعري يللنور ضب رايجه كريبه
 سنه طاقت كتوره ميوب سور اخلن طشره جقيق اخذ
 ايدوب اكل ايلدوب وعرب كالمفرق النعم دخي نيمه ايلد
 زير ابر جمعيت سيندك يلاشه رايجه كريبه سنه طاقت كوير

الدهاء اربعة
 فسابينهم
 الظربان

مفرق النعم

متفرق

متفرق اولود لايوتصرح ايلدر وظربان لفظي مفرد ابر جمع
 وحط فوندا ايله ظرابي ودخي طرله كلور اخی شاذ در و
 وشذ و زده نظيري مجمل جمع مجمل كبي عن المطر ذي الظن
 جمع الظربان شاذ ونظيره في الشذوذ مجمل جمع مجمل في الظن
 ودخي فعل وزنك ظريه وحجلى كلدرنن غيري جمع ايلد
 اوزده منقولدر ومثل مذكور انسي من ظربان وانن من ظربان
 والسن من ظربان تركيلر ايله دخي مستعملدر قوله بقار مسلو
 الانبار لفظ انبار جمعدر مفردى مندر بويندرق معنا
 بقار دخي بفرك جمعدر بقار مسلو الانبار بويندرق قدن
 نورنلش او كوزلرديك معناسنه نكه لسان تركيد زوله دن
 نورنلش او كوز كبي بصوب دورد يغي بري بلنر ديرلر
 والله اعلم بالصواب قوله قريه حاله برداء عضاله دخي ظهور
 دوشديكه الحذاء عضاله اطباء ما واسنك عاجز اولدكك
 امراض ودخي اوجاع عيرة الازاله وواو كومازيان له اطلاق
 اولنوب كثر استعمالدن ناشي هر مدافعه سي راي اصحاب
 ارا ايله متعذرا ولا ن حوادث عظمايه ودهايه دهايه دخي
 عرب بينده داء العضال دينور مثل اولشدر غر المغنه الداء العضال
 الوجع الذي يجرى للطبيب غمدا وانه من عضل اذا منع وقيل الداء
 العضال الذي لا يبرأ منه شئ وقيل الداء العيرة الاذلة قوله
 يوشيله حتمست ز دشمن سيرا امثال عجم دن در غايتك قورق
 جيبان كسندر حقتند ضرب اولنوب اما بو مثل يجعلون اصابهم
 نه اذانهم من الصوق حذر الموت نظم كريندن اقتباس اولنوق
 فهم اولنور والله اعلم بالصواب قوله شير جبر اچكر كا ريار
 طريست بومرغ دخي امثال عجم دن در بر كسسه بالنفس جكر
 اوليوب دل كرك زيب سلاخيه سيجع اولماز مرد نيجه شير مصوود

افصح ظربان
 انن من ظربان
 اذ لسنه ظربان

انبار

بقار

داه العضال
 ايره

بوشيد حتمست

شير جبر

على زور او لما زحف اسنجه فبواع آلات حرب واد وان حرب
 ايله كنند جي بزه يوب قوشانديغي تيغ غنم رستم بلكه مصانه
 عمر ومعدى كرب دخی اولور سنده كند يله بورك اولوب
 جيان اولد قد نصكم شمشير حرب دكل خنجر برك سوسن
 تر دن محسوبدر قله الشاعر ولكن اذا لم يحمل القلب كفة
 على حالة لم يحمل الكف ساعد قوله خضره دمن حديث شريفه
 واقع اولان امثال عربده اولق اوزره ابو الفضل احمد ملاق
 باب الالفه ايراد ايدوب ديمشدر اياكم وخضره الدمن
 قاله رسول الله صلى الله عليه وسلم وقيل ما ذاك يا رسول
 قال المرأة الحسناء في مبيت السوء الدمنة الرجلين وجعها
 الدمن وينبت عليها النبات الحسن فيكون منظر حسنا لفا
 ومنبتة فاسدا مضمون حديث شريف اخسنا واد الى ناسك
 مولد ومريده اولان مرأه حسنا دن تخدير در زير اكه ناسك
 كلمة تخضيضدر وخضره الدمن كلامه اولان وار واد
 تقدير حديث شريف اياكم يعنى اخضكم بنصحي واحذر من ذلك
 اولوب بر فعل مقدر بر فعل مقدر اوزرينه عظمه والنقد
 واولك حذف جايز دكلدر مثلا حذف واويله اياك الاسد
 دنماز بلكه انبات واويله اياك والاسد دينلور مكره
 ضرورت اوزان شعر ايجوك واولك حذف جايز اوله كانه هذا
 النظم واياك المحاسن ان يحسن ابو محمد حريه دن الفواصل
 عوام الناس باب تخديره اياك الاسد واياك احد
 دير لراما وجه كلام اسد حسد اوزرينه وار عطش لجال
 اتمكدر زير حديث شريفك اياك ومصاحبه الكذاب فانه
 يقرب عليك البعيد ويبعد عليك القريب وكذلك شعره
 فاياك فالامر الذي ان توسعت موارد ضاقت عليك

خضره دمن

اياكم وخضره الدمن
 السرقين بالكعبين
 سر كين بالفتح قاموس

حاجه محنة

مصادره واقع اولمشدر پس بولامنه انبات وار عظمه دن
 وجوبه علت بودر كه لفظ اياك بر فعل اضماريله منصوبدر
 تقدير كلام اتق ويا خود باعد ديمكدر لفظ اياك معنای
 تحذيري متضمن اولفين كلاه اضمار فعل دن تستغنى ايدوب
 ديوفصيل اوزره تحذير ايشدر بوجمله بر قدر ايله اكفا اولد
 اما خلاصه مفهوم مثل لفظ دمن جعلدر مقرر كنه دمن
 دنهان فارسيد سر كين معرط سرقين در تركيده بوقلق معنای
 بوقلق بصورتك وطراوتك اگر چه سائين وسائر جفر اوده
 بن بناتك حسن منظر نمايودر اما مستقي منزله اولمغه لجه
 ضيس وفاسد اولد اك خضره الدمن ديوبين العرب خاست
 جليله سيندن كايه اولنور قله ابو العباس شريش خضره دمنه
 ان من ظاهر خضره الدمن عشب الزايل وهي حسنة المنظر
 سيله الخجر واذا بسبت لم يتنفع بعوردها خوره وضعفه قوله
 غطارقه لجن غطارقه عا وزن بطارقه غطر بيفك جمع در
 فوك الجنده سور صاحبي اولان اولولري سيد عظيم القدر
 معنائه وغطريف غطاريف ايله دخی جعلنورسته كه بو
 سيند واقع اولشدر غطاريف اقوام كان اكفرم عرفن الردية غطاريف
 غطاريف قبل المعاصم عن ابى العباس شريش غطاريف السيد
 لعظيم القدر وقيل غطاريف السيد التكبر قوله جهابذه جمع
 مفردى جهبذ وجهبذ اولوب غاينه عارف رنقاد كنيه
 اطلاق اولنور اصله عرب اولوب فارسيد كيهبذ لفظه
 عرب اولق اوزره متقلد رنه القاموس الجهابذه جمع الجهبذ
 وهو العارف بالنقد وليس بعرفي ونه المعنى الجهابذه جمع
 الجهبذه وهو العارف بالنقد واصله بالفارسي كيهبذ فليكن
 كاف جها بعض ما في المقالة الخامسة قوله اول في افانيم ثلثه

المصادر جمع مصدر
 اي محل الصدور جمع

سر كين

لبن الاولوم

خيل اولم دن ناسك هرسته
 صورت ظاهره جمل المنظر
 اولوب سينت اصله سنده

غطارقه
 در شياخ رنيد وحي

جهابذه
 جهبذ
 كيهبذ

ایله بالا جماع تصحیح مسئله به راضی را یکن بود فعه تعدد قدما
 سلب کلی برله فساد عقاید جهانیه بادی اولدیلر اقاییم
 اقنومک جمعی در اقنوم لغت یونانیه ده اصل محاسبه در
 اصطلاح متکلمین ده اوج صفا قدیمه دن عبارتدر که وجود
 علم حیاتدر عند انصار ی اقنوم آب که وجود در واقنوم انیم
 کلمه در بعضی علم در واقنوم روح القدس که حیاتدر اب و ابن
 روح القدس در دیو صورت تثلیثه ز علم لجه اثبات استدل
 کلمه توحید لرندن عبارتدر تعالی شأنه عما یقولون و تعدد
 قدما عند الاشاعره یعنی شافعیه سکر صفات قدیمه در که
 علم و قدرت و حیات و اراده و سمع و بصر و کلام و بقا اما عند
 الماتریدیه یعنی حنفیه مکتوبن دخی زیاده قلنغله طغوز صفا
 قدیمه دن عبارتدر کتب کلامیه ده بود ذکر اولنک سکر و ما
 خود طغوز صفات قدیمه نک هر یک نک بنی و اثباتنک اصطلاح
 ارا ایله متضرع اولان اقوال قتی چو قدر الحق مقتضای مقامه
 موافق علم تعالی بحسب اولان اقوال دن بر قول عاقله لایجاز
 بیان اولمق مناسب کوردی اشاعره و ماتریدیه حوسبا
 و تقاضا ایلد قائم علی ایلد عالم و علمی صفة قدیمه دن اولد یعنی
 ذاهب اولوب مد عالرن پنجه اوله نقلیه و عقلیه ایلد اثبات
 ایتد کلمه کتب کلامیه تتبع اید نلرک معلومیلر اما جبر
 محذره ذات تعالی ایلد صفات دن بر صفاتنک قیامنه جوان
 کورستمر ملر ایلد علم و سائر صفات حقیقیه یقی ایلد و
 صفاتنک بر صفاتنک ذات تعالی ایلد قیامی جایز دکلر در اول
 و فی صفات قدیمه ده اولان اوله لرندن بوجمل مناسب اولان
 دلیل لری بودر که ذات تعالی ایلد قیامی جایز اولان صفات
 قدیم اولمق و احوادث اولمق و اکر قدیم اولور سه ایکی حالت

اقاییم
 اقنوم

السطوریه فوق النصار
 اصحاب تطور الحکم الذی
 طهره زمان الماترید
 ونصرت الا بحیل
 و قال ان الله واحد ذوا
 قایم ثلثه و بیهم و بین
 الملكائمه و النعموت
 مقارنته التثلیت
 معرب

معتزله
 ط

مستلزم اولور بر کثرة قدما و در که کثرة قدما نک لزومنه قوله بالا
 کفره زبراکه کورمز مسیسن حق سبحانه و تعالی قرآن مسینه نصرا
 تثلیثی یکن تکفیر ایدوب بیور مشنر لقد کفر الذین قالوا ان الله
 ثالث ثلثه و تثلیثی اقاییم تثلیثی که اوج صفا قدیمه در اثبات
 ایدوب بواج اقنوم جوهریت ذاتنک واحد در یعنی ذات تعالی صفا
 ثلثه ایلد بلا تقسیم متصف ذات واحد در دیک کلمه در والدیه
 عما یقولون پس قدما ی ثلثه ی اثبات اید نلرک نص قرانیله کفر کفر
 لازم کلد کلد قدما ثمانیه و یا خود تسع اثبات اید نلرک حقنرک
 سن نطن ایدر سین ایکنی بحال ذات تعالی ترکیب لازم کلر زبر
 ذات تعالی نفس سنک کندیلد قیامی جایز اولان صفت ایلد
 مشارک اولوب و خصوصیه ایلد اول صفتنک متمیز اولغین
 ذات مابه الما رکه ایلد مابه الما یز دن مرکب اولمق لازم کلور و هو
 محلا ما کرات تعالی ایلد اول قیامی جایز اولان صفت حادث اولور
 ذات تعالی ایلد حوادثنک قیامی لازم کلور بودخی محال پس محال نلرک
 لزومیه ثابت اولدیکه ذات تعالی ایلد صفاتنک بر صفاتنک قیامی
 جایز دکلر و هو المطلوب و کذا الکلام نه القدی و الحیات و غیره
 من الصفات اما شق اول اختیار ایلد یعنی ذات تعالی ایلد قایم اولان
 صفت قدیمه در نمکله اولکی محالک لزومنه بر وجه ایلد جواب
 ایدر کدر که صفات قدیمه قولیلد بوجمل یعنی کثرة قدما لازم
 کثیر بر صفات قدیمه یه قول ذلوت قدیمه یه قولک غیر یزیر بالا جماع
 کفر اولان کثرة قدما لزومی ایسه ذوات قدیمه قولن مترتبد در
 صفات قدیمه قولن دکلر اکر دیر سنک تعدد صفا قدیمه یه قول
 کفر اولان صفاتنک اولان اقاییم ثلثه ی اثبات ایتد کلر یچون
 حوسبانه و تعالی نصرا تکفیر ایدوبی بزر که اکر چه نصرا
 ثبات ایتد کلر اقاییم ثلثه یه صفات مبه امتشدر در اما حقیقین

ذوات اولیائے الله قائلند در زیر عامه نصاری اقنوم کلمه یعنی علم
 بدین عیسی علیه السلام استحقاق ایتدی اعتقاد ایدر لرنته که
 ایچرندن یعقوبیه اقنوم کلمه سمان نازل اولدی و روح القدس
 ایلک لکایدوب بر انسان اولدی اشیته اول انسان مسح هم علیه
 در و مسح علیه السلام بر اقنوملر افرقیتندن که بری اقنوم لایسته
 و بر کنا سوسه در لاهوتیه سیمایه صعود ایدوب ناموسیه قائمه
 مد فونلر دیرلر اقایمک انتقال و نزولنه قائلدر در انتقال و نزول
 قول ایسه ذوات اولیه قولدر زیر انتقال و نزول مشتمل اولان
 انجی ذواتلر اعراضلک انتقال و نزول مستعذر پس برندن معلوم
 اولدی که نصاری ذوات قدیمه تعددنه قائلدر در انک ایچون
 حق سبحانه و تعالی کلام قدیمک تکفیر ایتدی ایکیجی محالک لزومنه
 دخی بر وجه ایلک جواب ویریشلدر که قلم امر عد میلدر و وصف
 شوق دکلر زیر که قدم نفی اولستدن عبارتدر پس برنده اشتراک
 ترکیب کلان کلان زیر که اعلامده اشتراک ترکیبی مفروضه دکلر
 ولین سلسله قدم وصف شوق اولسون لکن ترکیبک لزوم
 دکلر زیر که اشتراک ذایتد دکلر بلکه اشتراک امر عرضیه در
 عوارضیه اشتراک ایسه ترکیبی موجب دکلر والله اعلم
 بالصواب اینجور که رحمة الله کتاب الحق و المغضلین ده ذکر اشد که
 عقلا در اولوب کندیلر دن افعال حق و مغضلین صلور ایدلر
 رسلر خاصه ابلیس علیه اللعنه در که آدم علیه السلام سجده
 ایا و اسکت ایدوب مرد و داولد کلمه بنی آدمه ایضاً معاصی بول
 ز عجز انتقام ایچون انظره الی یوم یبعثون دیو منتظریندن
 اولغله لک متناهی عذاب لایتناهی به ترجیح انکی صواب علینک
 لاجرم ابلیس علیه اللعنه نلک حاقق و غفلتی کی حاقق و غفلت
 بر قدر نعوذ بالله تعالی و لله در القائل ابلیس عبت ابلیس

اقنومیند

لازمه

و غفلته و حبت ما اضمر فی نیت تاه علی آدم فی سجده و صار قواد فی
 لایته و کذلک ترک شفاعت و حبتی و نشد
 در شیطانن اوز که احق کم آدم سجده انکاید شک بعده ایدر ایچرندن
 کلمه عارالمیوب اولوبوز و ک ایکیجی فرعوندر که یاسینی کم ایدر کین
 ادر انک اند که شهر مصر الم و مبداء و حجابنی عارف اولم یعنی نهر نیل ایلک افتخار
 ایدر که ادعای ربوبیت ایدوب الیس ملک مصر و هذه الانهار جاری تحتی
 دیر و عامه عبده اصنام که کنی المیله صیغهری اولان صور و هیاکل و
 اشتیاقی الی اتخاذ ایدر و الله یبغی ان یفعل و لا یفعل و کذلک بنی اسرائیل
 و غوی غرق و کنیزه بخت احک ایدر الی العالمین ایکن فراموش ایدوب با جعل لک
 الهاکالهم الهه دیریلر و حبتی نصاری که عیسی علیه السلام بعضی لری بنی اله
 و بعضی بالذات اله اعتقاد ایشلر ایکن یند و لوب یهودیایر صلب و قتل
 ایدر یسوعی ایدر لر اما یهود و نصاری و عبده اصنام دن بلکه شیطان
 الف و الحق زوره در و اخضر که علی کرم اس وجه حضرت بیک سید اکول
 اله الخ اولالابوبکر و عمر رضی الله عنهما بیعتی و مصاهرتی مقروضه فلر ایکن
 ثابت بلادن و غفلت لر نزل بلکه کال کفر و مجود و احرار ابلیس مردود علیه اللعنه
 بر لب و شتم بر لر لعنه الله علیه و لعنه الله علیه المسلمین علی الروافضی الزنادقه اجمعین
 و علی استغفرک ربها هذه الملائعین و لک حدیث شیخون بود حجتی اشال
 و غیره بر اصل ترکیب مثل الحدیث ذو شیخون اولوب ترکیب سی بر سوزدن
 بر آخر سوز کذلک اول سوزدن بر آخر سوز اچلقله کند و کج سوز اولوب
 و لوب اولوب اولوب و بنجک برده حدیث ذو شیخون یوسف اولوب و مشدر
 منشی قاله نیک بو عظه قصه و غلط حقنه اغلر کوز تو کفر سوز
 و او تنه یوز دینلر ترکی مثل اولوب غیوسا قطر بر اقباس نیایدیر
 اما شیخون علی وزن قوتون جم شیخ بیکو لیم طریق و شعب و اتصال
 و التفات و التفات و اشتباک معارفیه اولوب شیخه ملتفه الاغضیان
 یعنی ذلی بود انی بر برینه کیر و صا شمس غ کبی و و کس در خسته شیخه

تذکره اولاد شمسون فتن استیقا و الجنون فون قول
تن و اتم اعون استخصال بوسون کمون و اتم ترکیبی دخی امثال
محمد طبع و مفاد و راضی و تسلیم اولور و یک محله مستعبر
بردم کمال که هست میا تر کنار اما جی امین فون در کمال دهد
و که نک صائب بو بیتن دخی ظاهر در تن ندایم با عوش زنجای پس
راضی ارسله زلف به غیر شیم و مسئله تن خود از شکله او حد و حد
سر زنجای بر آورده به بی سامانی تن زن کای خود داده بشمن کای
و مسئله تن زن کای شکله ملایم و دیندر

صفی

امروزه جمیع عالمات و ارباب
مستغنیان

کتاب دروغ

مضمون سال روزی بدریای حسین
 بر کوشاید بیدارم ز ر همان که باشد بازه دوسر
 بر نی ایام دن صخره صفاک بر کجیه رویا سنده بر تازنه جوان الله بر کوز
 کاوشه کلوب بر ضرب ایله کند و بی تختن سر کنون و کوب بر نیه او تر
 صباح کاوشه کاوشن زن تاویل ارفیای سئوال آیلدکه باجمله
 کهنه متفق الکله ال عیشید دن بر جوان سنی هلاک ایدوب بر کیه
 باو شاه او جغد بدیلد صفاک ال عیشید دن نکلور حال و اطفال
 و آرایه و حامل اولان ز نظر دن آد کک طوغان لر دخی قتل او نین
 اوزده مراد ایدر بدو خلا الله بیره عیشید دن آیین نام بر کشتنک زوجه
 سی فریدونه حال اولس ایدی آیین اخذ اولوب قتل اولد قهر زوجه
 بر طریقه فرار و دامن کوه البرز و باخود و ماونه ده سلامون نام حکیم
 که بعضیلر سلامون دید کلمری فتی غور نذر دیشلر هر نه ایس عوت
 حکیمک اولدین غاره واروب انده وضع حل ایدر و فرود حکیم فرود
 بانته مرغوب کنده غیبت ایدر حکیم دخی بر کاو اتحاد ایدوب فرودنی اول
 کاوک سودیلد بصدی تا که فریدون حد بلوغه ایر شوب صفاک دخی
 قهر و مار و قتی قریب اولد قهر و بیاجه ذکر مرور ایدر کاوه اشکر
 ارفس کاویانه ایله فرودج ایدوب فریدونی بولد قهر فریدون اشکر
 بولد تعلیم حکیم ایله اول مرضعی اولان کاوک بایسی عیشاند
 بر کز کاو ایزر یا ایدوب صفاک انکله ضرب ایدوب بند حکیم
 ایوم باا هندیه در محوس حلت یلک اکوز بولید اغتال و نجاستی
 سکن و زعفرانه حل ایدوب پیش اینلر نه انکله بر خط چکر کر زو که

صَدَم
بَدِيم

۶
نیلر
م

اضطراب نار مجوس مجوس اب تاب اصنام مخوف منطقی اولش کن بقول
فردوس طوسی

بفرمود تا انشأ فرود خند بر و عود و غیره می سوختند
تکرار فروزان ایدن فریدون اولوب فریدونک دایه رضیعی لب
کاوا و کفله کاوک بولی و بخاستند بووزن اعتبار ایدر لریمونقله
واما علم حقیقه الاور قول تمام لذت عالم میان یاچه اوست
میان یاچه ظرفای عجم بینده ظهر غلانه احتکاک بر که ستمن دل کن
نته کم ایر بیک بر موی اعیان تازه جوان ایلد معاکله منی مضغن اولان بو
قطعه سنده ظاهر در

هر که که میل غرق یران کردیم دیدیم که خاطرش پریشان کردیم
اخر میمان یاچه قراری داریم بر خود دشوار و بروی اسبا کردیم
اما ریاضی دستورده غرق یران تمام اسلاج و ابلاغ معصنه غرق
پر تیردن ماخوذ در و میان یاچه اصلده موصوع معروف غلانه دیر
نیو بوبیت ایلد استهاد ایلد

میام میان یاچه اویش بود زیر که میان یاچه رگس
تک تراش منشی مقالة تک ایراد ایلدی بیلدن دخی میان یاچه ریاضی
نیک یازدنی اوزره محل معروف غلمان اولوق فهم اولور لکن ظرفاء عجم
بینده شاید ایکسندن دخی کنایه اولوق احتمال اوله اگرچه موصوع
غلان ایچون ترکی و فارسی ظرفای روم و عجم بینده که باب کنایات ذوی
تتبع بارانه مکشور الحق اوبای عرب بینده دخی بعضی زبانزد اولوب
ایوم مستعمل اولنردن بهر قاج الفاظ بو محله ایراد اولندن جمله کنایات
دواند که ابن ابی نعیم قاضی حبی بن اکتی حقه ده دیندر

بالت بحی لم تله اکتی ولم تظا ارض الواق قد
الوط قاضی البلاء نقله ای دواة لم یلقها قلعه
اما مفهوم مرقوم دیک لکن ولاده سی اولور دخی بگرام بر جوانی اهل محسن

بعضی

بعضی فاق بر کجی بر منتره کتوروب اسکار واستعمال از کربن
استبد نظر ایندیلمه ایایدن ماخوذ در **یا بکر ما فعلت بک الاله**

یا بکر ما فعلت بک الایام فی الدار بعد بقیه شتام ام لیس فی بقیه
شتام شغل الظلام که اکث فی ابوابهم فقرفت لدوانک الاقدام و
که لک ابو محمد حریری او بنی مقام سنده ابو زید سروجی لساندن
اختراع ایلدی عینده و دواتی بالاقلام قوی دخی بووزن ماخوذ
اولوق اوزره منقولدر و دخی ندرت تمغن بکشی ضیق اولانده خاتم
و فرقت بتدل و سبع اولانده خلخال دیو کنایه اولور تنکه ابوعلی بن
رشتی کثرة الله لاطون دائما قدر ایلدی بر غلام زبینه خرام بر کون
بر جاعت کتوروب قوللند فکر بنی استند کرم دیندر

باسوء ما جاعت به الحال آن کاها ما قالوا کما قالوا ما احرق الناس
بصوغ الخنا صیغ من الخاتم خلخال و کتدک ضیقنه شعیه و وسیعنه
نکته دیر لکن یو ایایدنه واقع اولدر

مضا یوسف عنایت شعیه درهما فعا و ثلث المال فی کف یوسف
و کین بری بعد هذا اصلاحه و قد ضاع ثلث ماله فی المقرن اما
مفهوم مرقوم ابی المعزک بو قولنر ماخوذ اولوق اوزره منقولدر
مضی خاله و المال تحول درهما و عاد و راس المال ثلث الدرهم
لکن بو مضمون خبیثک معشی شعیه و ثلثین عقد بر ایلده وجه
اوزره منعقد اولدر بلنک ایلد معلوم اولور زیر عقد یدره ضیق
العقود شعیه و اوسع العقود ثلثین اولوب ثلثه ضیق شعیه
و او کجی ثلثین دیر و جمله کنایات بر بسی دخی دایره در ننه که
بر محبوب باز کاها چه حقه ده دیندر و تاجر میخ عشاقه مالا
و وصل الی نادره مارد یوما من هو اسایلا لانه متع الدائرة
در بسی تبی و بیندر نکتة شعرا دن بری صورت نور برده دیندر
لما قضی الصوم اتی زایری حبی الی مازک فی شیعته

افطر في العيد على تمرتي وكان افطارا على تينتين وكذلك يرى في نقيده
و ثقبه بيضا نجيحة كانها التولوة الصافية قد كت اللب على بابها
من ناكلها الصبح في العافية وكذلك يرى في الولود شدة ابن رشيدك
ايضا تدبر بيته واقبل المند

عجايب اللؤلؤة وهت من سكهها والتك لاواه والنعصوم
وكذلك اصطلاح نحو اوزره رفعه في كذا ياتل بهر سيدر
أفدى الغزال الزى في النجى كلنى مجاولا فاجئت الشهد من شقة
واورد الحج المقبول شاهها مناظر اليرنى فضل معرفه
ثم اتفقنا على رأى رضىته به فالنصب من جهتي والرفع من جهته

وكنه لك بريسى في تميزه ويلمح يعلم الخو يلقى مشكلات منه
بلفظ وجيز ما تميزت وجهه قولا الا قام اري نصاعا التميز
وكنه لك بريسى وفي جود ر رب نحوي يلجج جود الخو يجمع بفتح الجاء
لنصب والجل بالجر يرفع وفي حفته رواق مقوس لطاقي تذكر طاق

کبری و کارنامه دلشینی شهنشیں قصر شریفه نمونه نما
اولان کفالملیح و ملحه یہ جلدی نغان دیو کتایه اولتور روضه الخلیس
و نزهت الخلیس صاحب این زفر طیب اربلی بعض اصحابند نقل اندیکه
موصوله بر صدیق و ارایر بر کوز هم مجلس اکیں بغداد هم صدیق
سندز مکتوب کلوب ایچنده انواع شوق و غم و بویت المیعت
و ملام و ارایر تناسیم عهد القیم کانتا علی جلدی نغان
بحق صدیق کاغذ او قیوب محترج البال اولیر بن ایندم سندز

بر سئوالم وارد در بامه علیک احضایله سویله صدیق اندر واسه کتم الیم
سویلم من ایتم لبوکتایک صاجیه سنک معشوقه جان
پسندک اولان ظریفه اولریغی معلوم امکن اکا ورا واردن طواف
بیت ایدوب جارس جارایله مواخذة انفس مین صدیق ایتم نعم
ایتم نعم اولیه بر خطا واقع اولمشیکد امکن انی ندن فهم اندک

مستخرج

ما ایدم مصحفی نمانده سسکله جلی نمان اوزره اجتماع اندکی قولند سسکله لال
 ایدم زبر جلی نمان غنه ظرافه الادب ملیح و ملیح نیک جایی کفله نماند نماند
 یعنی محبوب و محبوبه نمان و الیت و واقعی نمان لسان ترکیلمه قینا قیغیر اولنا
 عصفونه عبارت در صدم و نمانه نه عجب و دراک ایدک بن درک ایدم ویدم جو عجب
 اولم امانیت مرقوم اولان جلی نمان کنایتی اصلنده شیخ صفی الدین
 الحلی اشعار مجنون و تصنیف ایتدی شوره مافوز در و اصل حکایتی
 نمره الادب صاحبی این چه بوسه ساقده ایدر ایدر که بر کول جنون اصحابیله
 استیار لکون وادی القرایه خورشید بر محله وار دیکر که بر بر نه حار
 و ساوق ایکی جلی معنی و میان سسی بر فوج وادر نه رخت قر ایدر
 اصحابه مجنون دیدر که اشبو ایکی طایفه نمان طایفه بر بر ایلی بو محله
 نزول ایشید مجنون ایدی معنای لیلادول بو محله نه کوننه روح محبوب
 ایدر اصحاب ایتدیلر نیم صبا ایوب ایدر پس مجنون تاسیم صبا
 اندک بن بو محله لا کتم جو عین ایتدیلر نیم صبا و زان اولنجیه دکن ناهیه
 جیلی ده افاست ایدیلر و مجنون بویا اول محله نظم اعت اوزره مقولدر
 ایا جلی نمان باسه خلیا نمان بلسم خلیا نیم الصبا خلصا الی نیمها
 ایدر ودها اوشف منی حارة عک که لم سبق الا صمیمها فای الصبا
 روح منی مانست علی مهوم بخت هموسها ایام صبیح الدین
 الحلی نمان نام بر محبوب غلام بر کجه اعوش مرادنه رام ایوب انگشت
 شکم ایدر فیلد فردر و غندان بلور و موصلت اولمق اشناسنده دهان
 پشت حواله نفس انگلی بیت اولی تصنیف ایدر و ب دیمدر

اقول وقد عانت نفا، ليلة
 وقد ارسلت اليه خورقوة
 اياها لئان يابى قلبها
 فوله كك شيذ بجاي كياي
 بر شمس دوفا كيدوب يرينه اذن اضره نكبت كل طرفاي عشم

فصل ۵۶

سك نشيند بجای كیابی در هر کجای باد عجب ایله باسجی معشانه در شجر ایله
 کو بکک مناسبی بود که چن باسجی بر سر کت باسجی مانوس طالع کلوب
 برین قورود بسائر بیکانه کلیدی قورماز
 و نشین است پیش اهل قور صد ققاز در شجر کجایی
 یادم آید ازین ب گفتند سک نشیند بجای کجایی
 قوله مشکین قیل شیخ شبلان صباحت اولان لای مشی
 ناده دان بوضو نه ابو العباس ضیوف نیک قو قلیل توار داتک احتمالی
 واردر حلقوک تغییر حسک رغبت فار داحسک بهجه و ضیاء
 کالجرض ختام یافتت والشمع قضا و باله فاضا
 قوله مهره بطاس انداز امثال خجند بر کس بر جمعیت عظامه خطا
 صورت بلند ایله بللنوب باجمله حضار مجلس صداسنی اینست که اول
 کسبه تفضیح اولمقد که کنایه اولور کثرت استعمالن بشی هر شول کسبه دن
 که بر فضیحت مستکر صادر اولمقدله بین الانام رسوی و نه مالم دل ظرفای عجم
 انوک حقیقه مهره بطاس انداخت بو خضاهتند کنایه ابرار ان که تکراره
 دو گونه اوصاف و دوزی دید کلری شله قیدر اصلی قوریه افصح من
 جیفه نه حلقه شالی اولوب انرا خا خود در بوحله مناسب صحبت المقامات
 ابو الفضل بر مع الزمانه همای بر کول صاحب بن عباده زیارته واروب
 صاحب و منی اکر اعلی او نور دین سر او زین کنایه معادله کس ایله کنده
 بدیع الزمانه خطا بر حقیقه منکره صادر اولور بدیع نفسی نهجند
 برنی انک زعمیل با موالاتا بوضو نه خجند و بر صاحب یوق یا سید بلکه صغر خجند
 دیکت بدیع زیاده سیده شرمسار اولوب قالقوب کیدر نه مرت صحبت صفا
 مفضل اولورده صاحب بواشی یازوب بدیع الزمانه کوندر مشر
 قل للصغری لایزب یا خجل نه جیفه نه شرت یا یا عود
 فانها الروح لا تسطیع لتهونها اذلت انت سلیمان به داور
 بعض مائة الفاله البعث اوله خج معصرت امن و امن ایله سر سوزن

عفی

یعنی سحاب امن و امن ایله مصبوب و ریزان اولان باران نصفه خسر و نبله
 سر سوزن ایله دیک معشانه زیر که مقصود ایله سحاب ایله کنایه اولور که
 وردنه التزل و انرا نام المعصرت ماء تجا غا الواحد المعصرت ایله سحاب و قبل
 الراج ماء تجا یعنی مصبوبا و غا لغنی التجاج کثیر الخ و هو الجراید فخرج
 اذا اراق الماء و تجر و قبل التجاج السیال ابو محمد مرمر درة القواصده
 سحابه تجلب اولان ماء معصرت ایله یعنی ابو بکر بن محمد بن القاسم
 الانبار دن بوضو نه و رایت ادوب و کمر ایدر که بر کول بر جماعت مجلس
 مجتبی اولمقدلری اکلر نه مغیضی حقان بن ثابت ضی من عذره خجند
 بواشی تله تفتی ایله ان الله ناولتی فیه و نهها قلت قلت نهها
 لمفضل کلتها حلب العصور فاطمی نه حاجه ارخاها لمفضل اهل تجلب
 برنی حقان ضی من عذره ابتداء ان الله ناولتی بوضو نه کثرت استعمالن بعد
 دووب کلتها حلب العصور نهجند فلیفک و جوی در بوضو نه اولان
 علی بن شقرون قاضی عیدیه بن الحسن سنوال ایدرم بو طلاقه
 بین انکس اصدق کی فرموده شفقته مجلس ترک ایدوب معانی شقره واردر
 عبیدیه بن الحسین نمازده بولوب نماز دن فارغ اولورده نه الحول کلر کلری
 اعلام ایدوب رفیق لرتیک حالنی شرح و سؤاله جواب طلب آیدر
 قاضی عبیدیه دخی حقان رضی الله عنه ان الله ناولتی فیه و نهها
 قولیلای ایله خجند و بر شراب و ایدوب خجند فکد ایدر بعد کلتها
 حلب العصور منی فلیفک عیدیه منی محله اولمش خجند و سحابه تجلب
 اولان مطری مراد ایله که قران کریم ده معصرت ایله یعنی دیو خواب و بر
 غالدیه و سألوه الجواب فقال ان الله ناولتی فیه و نهها یعنی بها الخیرة المروية
 باقاه ثم قال بعده کلتها حلب العصور برید لای محله نه الغف و الماء
 المحتلب السحاب المکی عنهما بالمعصرت فوله و انزل الله السحرات
 ماء تجا اما ابو محمد مرمر درة القواصده دیکر بوقف قاضی
 عبیدیه بن الحسنک ایدر کی تفسیر در کله هنوز شعوره کشف و بیا تجنح

یعنی ط

صورت

التم

کاسه

بر نیکه خفته باقی قاله که ار ایلد عروج خرم مقبول و بوز زبر که چش سق
 نرا ایلد عروج قلب قتل طردیه که فرجت بالماء معنای که در جود
 کنه بی مقابله خفته سنده قال یعنی از قتل العجوز قال معارضه ن
 بالعجوز لا يجوز جو ایراد ایدوب بعده العجوز کفر و قتلها عجزها جو تفسیر
 انشدر اما سنده باقی قلا نیکه بی دره الفواصده بوجده مان ایدر که
 حان رضایه عنده ان التي تالمتی فزده تالمتی قتل قولیک کنه و به
 کله عروج صون ساقیه خطا ایدوب سنک بکا صوم و قتل شراب
 قتل ایلد کنه شغل اولد و غی ساقیه نفهم و اعلا م مراد ایتدی بعده بونکل
 قناعت المیتوب قتل قولیک ساقی به مقابله فرجه قتل ایلد دعا ایدوب فها ن
 لم تقتل بکله ساقی نه عروج اولک شمر حروف استعطا ایلد و دخی اها ن
 للفضل قوله بفضل بکسر الیم ساقیه معنای در زیر احق ایلد مال
 بین ساقی فضل ایتدی بجه فضل حمید اولد و جو عروج اولد و
 ارهاها الفضل یعنی اللان و ستمی مفصله بکسر الیم لانه بفضل بین لانی
 و الباقی قول شفا راضیا راضک جمعید خلق جمع ارضه ارضی
 دیگر کله خطا در زیر ارض ثلاثه در ثلثه فی ایسه افاصل و زنده
 جعلتم بکسر جمع ارضه صواب اولان فتح ایلد ارضون دیگر ر
 عن ذرة الغواص و يقولون فی جمع ارضی ارضی فنجعلونه فی الارض
 ثلاثه و الثلاثی لا یجمع علی افعال و الصواب ان یقال فی جمعها ارضون
 بفتح الراء قول سراط و سراط احتمال عزمه من خلقه سنده
 و استخاره براه و غیره طریق ایلد الی فی مال و اشبهه ان اکل و یلع
 ایدوب ادا الخیش کنه حفته ضرب و لوز اصل ترکیب مثل امثال
 حید فی تم و سائر مژه الاخر سراط والا اضریط اولوب سراطی و سراطی
 و ایت اولمده را یکی سسی یعنی بر معنایه املی اوزده مصرح اولوب
 تفسیر نه ای اذا اخذ المال سراط یعنی یلع و اذا طوب بالاداء
 اضطرد بصاحبه یعنی خلقه کمالی اخذ انه وب اکل و یلع ایدر

مفضل

ارضیه

سراط و سراط

الاخذ سراط
والاد و سراط

فجی

فجی ادا سبله مطالبه اولمده مال صاجنه شرط کله یعنی استهزا اولمده
 ذورط و برور غالی البقاء اضطرد ای جبق بقیه استهزا به و مثل
 مذکور الاخذ سبلان و القضاء لیا نیکه بی ایلد دخی منقلد السبل بکون
 اللوم و لهما فحقها البلع یقال سبله اللقیه سبلای بلعها و باب به
 علم بایند بونق معنای سنده در
 لانی قات یا مولای محبوبک الی بلفت به فی الفسق ما کنت ترضی
 کله با ادهام سکله و قاعه و خضر اورد قائم عاینه و سبل
 قول بقاء و صبا صیده صبا صی جمعید و مفردی صیصه
 اولوب حصول و قلاع معنای و جله هل نارا و بودی تسویه تدرکای
 شسته و پای خورنده صوبه بقیه اولان طریق و بونور معنای که
 اکوز و سائر بونور لوجو نانی بونور لیلد تخص ایدوب لفسنی
 انکله حفظ ایتدی بی سکا قلعه دخی قلع ایلد تخص اتمکین
 حصون و قلاع صی صی سیمه اولدی عن المعنی الصی صی جمع
 صیصه ای الفلقه و الصیصه شکله الحایک بسوی بها الی سدی
 و اللحم و قرن البقر و شکله رجل لکبک و انما سمیت الفلقه صیصه
 لانها تحفظ ساکنها کما یحفظ البقر بقرینه نف و غیره البقاء
 الصیصی الحصون واحد صیصه و اصل الصیصی القرون یخص بها
 بعض ما فی المقاله التامه قول یشته سعالی و سواس
 دخی او شور من سعالی عیادون صحار سعالک جمعید که جن طاقه
 سیدن مسکنی بادی و صحرا غول بیابانک نیا هم خبیثه می اولان
 مؤنثه دیر که کریمه کفکم بسم اولوز جولده و بیابانده اناس
 انسان کی مثل ایدوب کور بکله ایدونه و دوشورب اولونون ایدونه
 الا ایدر غیر سیشی السعاله انی القول ذکرها سیشی الکفکم القول
 عن مسکنها الصحار ترا ای لانه انسان کلها انسان قلو نزل بیتها
 عن بطل الطريق فیکل قول سبل العزم و قول نظم کلیمه

السج
قل

صیصه

صوبه

سعالی
سعاله
کفکم

فارسلنا عليهم سيل العرم آيتند مقتدر مقاله اولي شريحه تفصيل
 اولي كذا اهل سبا اهل مدينة مارب بر قريبا جز و ديد كاري فاره اعني كه
 لسان تركيد حكومتك ديد كاري در هم ستر مارب انكرايله رخته دار
 اولوب منهدم و ملكه كاري سيل ايله خراب اوله جفته كه هاتله علم حاصل
 انكرايله زحمتي جزوي دخولن منع ايجون هر ايكس حجر پينده اولان
 شكاف و سوراخك انغيزه بركيه رباط ايليوب بر فرجه خالي قوتور
 لكن زمان تفريق و تشنگي اراده لم نيزي ملكه مقارن اوله قوه
 من طرف الحق ملط اولاجر اوله و يا خود بر غري جانور اوله خلويده
 هره لوله محاريه و مكانلر نيز پيشان ويرا كنده انكرايله باجمله
 حر و ستر سوراخلر و لوج و داخلدن ستر نفق ايكته باشكلا
 اهل مارب خبير و كاه دكل ايكس ستر نفق جر و ايله خلل نيز اولوب
 تاكه سيل كلكه منه اولوب منهدم و باجمله اموال و دار زافري
 غرق و بيوت و باستلر دخی قوم ايله مرقون اولوب بلور سوراخلر
 اطراف بلاده متفرق اولمرايله عند العرب صار بنو فلان ايدرسا
 ديوميل اولملا در غريبه اذكانوا يجدون في علمهم و كنهاتهم
 انه تحرب سترهم فاره لم نيز توافق بين تجر بين الاربطوا عند
 هره فلما جاء زمانه و ما اراد الله بهم من التفرق فجااز اودانه
 نيزها و حارب الهوز و شردها عن مكانها و دخل بين تجر به حروب السد
 من داخل و هم لا يعلمون فلما جاء السيل وجد خللا فيه حتى قطع
 السد و فاض على اموالهم و دفن بيوتهم الرمل ففرقوا حتى صاروا عند
 عند العرب يقولون صار بنو فلان ايدرسا اي تفرقوا و تبده و افركه
 قولك فارسلنا عليهم سيل العرم قولك به و ناس خوشتر ايكس
 يعني نوري باشكي آل فاج معسند اصل تركيب سر خود گرفت اولوب
 باش الذي كندی به جك محله مستعمل رننه كه مولانا جامي نيك
 نوبتند ظاهر در مرغ چمن گرفت سر خود فغان كنان كس

صار بنو فلان ايدرسا

بر و ناس خوشتر ايكس

شند

شند افغان من بود قولك ليس البلية في ايامنا عجا بل
 السوء فيها العجب العجب بيت مرقوم حضرت امام علي كرم الله وجهه
 حضرت نيك كلاملر نك اولمق اوزره منقولر العلم عند الله شاخيسه
 دخی بوايات اولمق اوزره حموعدر التسم الذي قد مات والده
 ان الينتم يتم العقل و الادب ليس الجلال يا قزاق نزيه ان الجلال
 جلال العلم و كذا قولك ايم الله بك الحزمه و فتحها محل عبيده
 مستعمل اقام مندر اصله ايم الله ايدرسا نون صنف
 الملو ان الله ايت اوزره مرقوم جري محمد و اولوب تقدير كلام ايم الله
 لازمه كذا ديكدر و اشتقاقه بين و بر كنده بر بعضيلر قوت معسند
 اولان بيمينك مستقدر ديشلر و بعضلر دخی حمزه قطع ايجون در اصله
 جيم ايم اولوب معسند قسيمي الله و يا خود اقسيم الله در ديشلر
 غرابي ايم الله بكسره حمزه و فتحها و اصلها ايم الله فتحه منها النون
 و تفعلة في القسم و هي مرفوعة بالابتداء و الجرحه و في اي ايم الله
 لازمه و اشتقاقه من ايم الله و البركه و قيل من الجيم و هو القوة و
 عن الغنى ايم الله اصلها من ايم الله يفتح الهزه و كسره و قيل الهزه للقطع
 لا جمع بين و معناه قسم الله اقسيم بالله قولك ناس الجاحب
 مشاينه لكان ايدرسا خنكسرك ناس الجاحب و لما عقله فانه
 اولوب مستغنى به اولميه عرب اكانا الجاحب و ناراى الجاحب ايدرسا
 و مشاينه السباب امور و مشاينه افعال مختلفه دار در بعضيلر
 طاشق يره ان نكسك قد حى ايله ووزان اولان شرايد رننه كه
 نظم كرميه فالجوريات قد حاد و اوكسدر و بعضيلر دخی ياز قيه لونه
 اخلاص ايله يا سورا سنده طرا ايدرسا به دوم طاشقه در قنادركي
 اجوب قباد قيه انش كبي منيا و يور و صوب لسان تركيد هيله زو ملكي
 ديكدر طاشق اولمق اوزره نقل انشك بو مكله منشى مقاله نك دخی
 مرادى بوقم اولمور اما مقدمات ادبيه صاحب ديكرلر

ايم الله

اشارت بر نيز هر كس
 صورت ظاهره
 نمايش اولوب
 كنده هاتله
 ناس الجاحب
 سر السباب

غایبه چیل بر آدم ایدر شویله که ضیاسیله کسسه انتفاع اتمک
 اچول که لره ایقاد تار اتم ایدر اگر افضنا سبیل یا قرسه
 دخی بعید و خرب بر مستضی احسان ایلد و الحال اطفای ایدوب
 باقر و علی اش ایلد که انتفاع ایتمکین بهر منتفع به اولیا شی حقه
 ضرب اولور مثل ایشدر هیوان عبسده نقل ایدر کان ایدر
 یقول کان الحیاحب رجله خیلد لایق قدر نار ایلد که ایدر ان باقی بقیرا
 من منتفع بضوهرها و کان اذا احتیاج الی ایقادها ثم اذا ابصر مستضیا
 بها اطفأها فضربت العربیهام مثله و ذکر وها عند کل شیء لا ینتفع به
 و بعینل دخی حقیقه نارا اولیوب عیون اشانه هر اشکی کورین
 ضیاء نار الحیاحب دیر لر دیو جا حظک روایت ایشدر قال الجاحظ
 کل ما ترها العین ولا حقیقه لها حی فوک که واقفاد با دجالی
 بر اتمر امثال محمد ندر بقی بر نکبت کیدوب برینه بر انک کی نکبت کل
 ایکسک بر برینه نیت رجحانی ذکر اولوب حجاب سکنی ایلد خلقی نجه
 من وجه نفسی فرج اولور دیند که ایکسک دخی حال لره نیت یوقدر
 نه کجه تر حال لوب حال لوب دیک جمله خرقای عجم کد واقفاد با دجالی بر
 بومصر مد کور عینل ضرب ایدر که نته که کمال خجندیک بویا تله
 ظاهر در جوجا اتم کل اذ شیخ جد افتاد از واقفان بر اتم
 ودان بر منظر ادواج اسود طرباک و خوش خند بر اتم جو
 تابستان رسید و شد هو اکرم کد واقفاد با دجالی بر اتم قول
 دستری سنما بخت بیدار ایلد ستمار نقان این امری القی
 قدر کوفه من قدر قور لقی بنا ایدر مشهور معارفیه ابو الفضل احمد
 میرانی بجمیم جزوه جزاء ستمار بوجا ایدر ایلد یکی امثال لوب
 هو رجل دومی بنی الخورق الذی بظفر الکفوفه للنعان ان اود
 القیس فلما فرغ منه القاه فاعلاه فخره فیتا و انما فعل ذکر لاله بینی
 مثله لیره ففرض به المثل من یحس بالافسان الساءه یجوز

انذار

که واقفاد با دجالی بر

یوقدره لری که ده نیت ایلد
 وارنه بویله کول و بود دخی و خرب
 اولور نیت

ستمار

انذار یعنی ستمار نقان این امری القی نظر کوفه ده خورق نیت ایلد
 بر روی کسسه در وقت که بنا تمام اولدی ملوک لره برینه دخی خورق نیت ایلد
 بر قریبا یعوب کد ویم مخصوص اولور دیون خان ستمار بالایی جم
 خورق نیت اشخی ایدر بولسا کماله احسان مقابلی ستمار
 ایلد میزات اولان کسسه حقه ضرب مثل اولشدر قال العی
 خرتا ستمار عجب نقان جزاء ستمار و ما کان ذان
 قول کقدر فی نمود قدر قوم نمودن تا قه صالح علیه السلام
 عقارب مرد شویله اسمیر را کسسه قیره و با با ستمار شالف بر لری
 اوک فقل شویله قوم نمود مظهر قور ستمار اولوب ستمار اولور لریله
 به العرب شامده مثل اولوب اشام من قدر و اشام من ایدر
 دیر ایدر بعضی شایون نمودی مادون اولقی اوزره روایت
 ایدوب اشام من ایدر عاده دخی و عیشل عن حمرة الاصفر باغ و هو
 قران قیره و بهی سم که و ایدر شالف عقربا قه صالح علیه السلام
 ایدر بفعله نمود ففرض به المثل فی الشوم خلیل اشام من ایدر عاده
 و علی عبیده و قد قال بعض النساب ان نمودن عاده و تمام ففرض
 نفس شرفه در قول وافی سن طبقه و حده و بند قیره
 ایکسک دخی امثال عمر بنده رهبری مصاحبت کفوی و مقارونی
 اولان مبلین متوافقت اچول ضرب اولور مثله در اما وافی سن
 طبقه ففرضه علما اختلاف ایدوب اکثری ایکسک اولقی اوزره
 روایت ایشدر سن فیکسی سن ابن اقصی بن و عی بن جریله بن
 اسبن ربیع بن ترار اولوب طبقه اب بن ابادون بر حی اولقی اوزره
 ذاب اولشدر در سن فیکس طبقه دخی غیر قبایل عیدن ففرض
 ایدر کله کله لره لره بربری اخرک کفوی و مقارونی اولقی بین العرب
 مثل اولشدر اما بعضی لری سن دید کلس دهانه عیدن بر کسسه
 ایدر که کد و بر موافقی و ملایم بر عورت بولکه قیره تزوج اتمک اوزره الام

قدار
 قیره
 شلف

نمود اشام من قدر
 اشام من ایدر عاده

افضی الطایف کد اتمه القات الحور

نفس ایدوب ارتیاد مطلبی چون خوب بکلام ایدوب تا که هر کون اثنای
 طایفه بر آید رفیق اولوب یوله جعفر قلزده سن رفیق اولان ادمه بیکه
 اچملی ام اچملک یعنی بن بنی یو کلور سن یوق سن سنی یو کلنه یو
 رفیق ایدی یا جاهل ایکی راکب بری بری بجه یو کلور کونور سن
 سکوت ایدوب بر زمان کیدیلر بر زرقه راست کلدلم سن رفیق
 ایدوب اتری هنر الزام قدر اکل ام لا یعنی یو کورد و دنگ زرقه اکل
 اولمش مبد یوق اولمش در رفیق ایدوب یا جاهل کورزی سن
 هنوز سنبله در نیچ اکل اولمش اولور سن سکوت ایدوب بر زمان
 دخی کیدیلر رفیق فریه سن قوب محله کلد کلر نه بر جنازه راست
 کلد یار سن رفیق ایدی اتری صاحبها حیا ام لا یعنی یو جنازه
 صاحبی کور سن یوق اولمش رفیق ایدی سنبله جاهل بر
 که کوردم صایع ادمی قهز کور دکلر کور کور کور صایع
 یوق اولدی یو سوال ایدوب سن یو سکوت ایدوب فریه
 دخوللر نه سن مفارقت مراد ایدوب رفیق حیا و بر مور سنی اول
 کجه ساخر اچملر نه قورنور در مکر رفیق کور فری وار ایدوب طبع
 نام بر عاقله فری ایدی قونیک یانه دخول ایدوب قریب کورنور
 کیدر یو سوال ایدی بابکسی اثنای ایدوب رفیق اولدم لکن مبد الیه
 بویله بر اچمل کسنه کورنور دم بکا یو کونه سوال ایدوب یو اشد
 ایدوب اناقر حکایتی کوش ایدوب کیک بابکسنه ایدی یا اباط مطلق
 الی بالقبوب ساخر جاهل دکل سولیر یی جمله جعفر جاهل سن سن که
 اکت فرای کالامنه واقف اولمش سنی آتا اولمش اچملی
 ام اچملک قولله مرادی اشدنی ام اشدنی حق فقط الطریق بالحدیث
 یعنی سنی بر حکام بسط ایدوب یو خه یعنی تا که بولی محاربه ایدوب
 قطع ایدوب طوبی کیم دیکدر نانی اتری هنر الزام قدر اکل ام لا قولله
 مرادی هل استسلف از بابیه ثمنه ام لا یعنی یو ذرعت صاحبی

صایع م

نشی

نشی استسلاف ایدوب اکل اتمش یوق اشدنی ایدوب دیکدر نانی
 صاحب جنازه استقام ایدوب راوی اختلف عقبا یعنی ذکره ام لا
 یعنی بیت اردجه ذکرانی احیا ایدوب کیک تخلف ایدوب یو
 اشدنی دیکدر سن حریف طشر به سنک یا ننه جوق ایدی
 سنک اشدنی طر نقده سوال ایدوب کیک کلامت و بی بودرد یو
 ذکره کوش ایدوب کاله می نقل ایدوب کوش ایدوب یو نوجوی بودرد
 و رادم دخی بویله یو سوز سنک دکلر یو سوزک صاحبی کیدر
 طوغری سولیه یو یی و بر دی صاحب خانه یو سوزک یو سوز
 دکلر فری کیدر یو معترف اولمش سن دخی بویله زوجه بولیر قه
 نزوج اچملک ایدوب دودبالاد ایدوب کیم نفیم اچملک حریف دخی
 و نیش ایدوب ایدوب سن قونک جیل و حیرانی سنی کوروب زکا و فطنت
 واقف اولد قلزده واقف سن طبعه دید کلر یله هر شلین متوافقی اچون
 یو الو بیک اولمش در یو ابو الفضل المبدانی امثالنده و ابو محمد حیر
 فرقی مقام سنک نفس نه بوجه اوزره ایدوب اشدنی انا اضعیله
 بر سنک نفیر سوال اولد قه اخلق الش و عا و ادم کان قد
 استنش فلما اتخذ له غطاء واقفه ضرب فیه هذا المثل یو جلوب و بر سن
 یعنی ظن ایدوب ریکه شش دید کلر ام بیده بر یایس و عا و بالیه در
 یعنی نور و سن فریه در وقت که اکام غطاء اتخاذ اولوب موافق
 کک واقف شش طبعه دیر ر خه سیر شش القریه الیایه النبا
 و مر الیایه استنش الا ادم اییس و اخلق صاحب هر مثلین
 متوافقی جوفه ضرب اولور مثلدر غالباً لک ترکیده جود لک قریب
 بولر شش اصغر نیک یو قولنن با خود در اما حدة و سنده مثل
 حدیسی سبیل نفع ایدوب ایدوب ضرب اولور و دخی کیدر نوجوی بودرد
 مبتلا اول کسند ایدوب حده خدا و رادک سنده دیر کسند ریکه
 بعضیلر روایت ایدوب و اصیل اثبات ها ایدوب حده ایدوب

کروچ م

نظام

ندو قند و افق و مقلد بهاء بر خیم و نذر ایدر اما اسبوحه و
 بند قه کله میل مراد نه اولد و **نسخه** اختلاقی وارد در بعضی حداده
 بر طائر در بند قه را می بندد در دیکر شل قابلا با چقدن مصنوع
 یوارق و لایه لایه کانه ایله و سایر آلات رحایه طینور و لوب
 صید ایدر مراد اولد و بعضی در حداده و بند قه سید العشره اکی قیل
 ایدر حداده قیلکشی کوفیه نزول و بند قه ای غاره و بند قه نمند
 واروب نزول بعده علی الغفله حداده قیلکشی یا صوب غارت اتمکله
 حداده و راک بند قه دیو مثل اولمش یعنی یاغشیره حداده
 ایدر کده بند قه عشره در در غافل اولد دیک جمع کنند و حداده
 عصا و قفای فی مهور اولان اولق اوزره دخی روایت اولمش
 هالی اکیسی دخی بر بریک کفوی و غری و مقاوم اولان شلیس
 متوافقین اچون ضرب اولنان مشددر بعضی مع المقاله التاسعه
 بو مقالمه کلیه تاسیس یله قفل کشای در وازه تدلیس اولوب
 قولند از اشغله هر دای ما ذوقه کله خشنی را که سید سید
 دخی دیر اتمک بیلر نه رموز اولان بعضی اصطلاح تلویق مشای ایل
 اد القار القایر اوشتی شرح و بیانی مستقل بر رساله اولغ
 محتاج اولمیش طی اولندر **فکر** اولخ کله بقی طغی حلیه موبعانه
 تازیانه فاخرج منها ایلد مصلی جلی به و مالی سکی به مساقبت کوثره
 اما حلیه قوشدرب بار شد مق اچون اعداد اولوب مارند بر کس اتمکدر
 و بعضی رات یا ر شیره حق میدانه دخی دیر دیشلر عن المعنی الجلیله
 و انما سمیت حلیه لانها تحجب القوة والعرق و دخی یا ر اچون اعداد
 اولنان لا خیلو کف و ابی صحاح جوهر مرده و غیر حکم و سائر لغات عربیه
 اولان مرید اولق اوزره مسطور در زیر اعراب ات قوس سکی اتمکدر نه
 خیلک اوترا و نر ایلدوب جمله شنی سبقت ایلوب الیری کلک
 جلی دیر که صاحب آینه درویندن غبار کوب و جلی ذوده اتمه

استعمل الکلیه
 م

ناسی اتمک ایدر بجه کانه مصلی دیر او چینی سید علی دیر در دور و شانه
 نای بخی سید قراح الخی سید عطف یخینه خطی سکر خینه
 مؤمل طقوزنجی سید لطیف او بجه سکت دیر ستمک ابن الانبار جلی سنی
 بایانه جمع ایدوب دیشدر جاء المجلی والمصلی بعده ثم المکی
 بعده و المکی و المکی سکر الخی یفقد عدوه و العاطف الصتمه المکی الی الی الی
 سقا و قاده خطیها فی صوره ذاک المؤمل بجزء الکمال ثم اللطیف بقوله
 یجمعها قبل **الکلیه** العشره الذی **و** ایضا قال الاخر سنی المجلی
 والمصلی والی بعده یله تری المکرمه و بعطف بخیمه و مؤمل طیب
 اللطیف علی الکلیه صباحا اما الصغری المکی یسید دلی سوانی الخیمه
 اسماء عشره مذکور مؤثوق به ثانی ایلد ماسر و غیر ذلک اسماء سکر
 اولان ای الخی اکی سید مصلی بر صلا دندر صلا ای سید **آت**
 قوشدرب کیک جابنده اولان **نسخه** ایدر او بجه سکت دیر در
 منقولر اما الاولی سکر شیش حور سکر حنده هر بر یخینک و قوشدرب
 منقل بایا ایدوب او بجه سکت دیر کله صلیح شعوع و ذوات
 دخی و حجات بر لم سکت اولد یغندر زیر اعراب او بجه سکت بوبنده
 بر کس ملا فوب داو زینه اسوار ایدوب تشهر و صاحبی بو کله تخیل
 و تغییر اتمکله صاحب کان خزل و عار ایلد سکت اولد ماسر جو خیر
 اتمدر **فکر** کجا دیک طوسی بر امد حوش امثال عجمندر اصل تری
 مثل دیک طوسی بر شیمی ایدر اولوب بر که شخض خزه اولان شوق
 و وجه و عدا اتباع ایلد مشوق اولوب اظهار شوق و سوره و شف
 بر لب جوش خروش کوسر سطر فای عجم اول کسینه حقه مصرع مذکور
 ضرب ایدر نه که علاء الدین نام بر مقلد صوغه و جد حالند کیه مرده
 ایلک بهاره خلقه ذکر الله ایلوب خلقه اظهار وجد و حالان
 اندر کله کمال حشر و شیدر چون علماء الدین بوقت سماع
 زو فغان و خروش می ایدر کویا از حرارت اکلیت دیک طوسی بر شیمی ایلد

مجلی سنی مال قراح
 عطف خطی مؤمل کله

بر کویر نه م

دیک طوسی

لو شکر دعا

مکاتبات مختلفه و مختلفه

جنا

عزلی

عربی

مکتبہ

عشر

[illegible]

الحمد لله الذي جعلنا من آل أبي طالب

4

ابن زهر بنی ارمیه کانه موعید عروب لها مثل او ما موعیدها الا
 الا باطیل وقال ابن شریک وما یلحق الا ما فی موعیدها الا کاتب
 بر جو و عروب و قد خالف مکتوب القضاء به تکلیف لیقبض
 غیر مکتوب وقال ابن حجاج ضربت من لقیته مثل ما لقیته والحق
 لا یقبض فقلت یا عروب اطعنی فقال لم یضربک یا اشعب
 و انضاض قال انما حر و اکرم عروب یضرب لهجة و ایدیه سو ما
 فی الجواب من دخل قول فناع کون ذکک بو قول من مراد الیوم
 السنه انما هو ساوا لال و عد کون مثل شهر بود در که امثال
 عوبیه ده اخلف من شرب الکوی جو مذکور اولوب یعنی التی فیقل
 له ان شرب الماء هو مفسر در ننگه میرک رساله سنه زهره
 بوجه پرورش میدهند بزنی و عد کله احیا ایدرس و عدک کفایت
 ایدر دیکج محله کفایت نمود و اصل دیار کمانه دیره ذراقت ایدر
 صوابی زمانه تاریکانه وارب خطب ایدرس ای زهره من ترا آب
 بسیار خولهم داد اول خطاب بنا برنی قور و عد کله صواب سوزاید
 یسر یس دیکر جو حر تر ایدوب سنج نظام نیک بوستی ایل
 استهاد اندر اسید خوش بهر تنبیل خوشی بوجه بود زهره
 پرورش قول شست اخر کشت ایل اخر تر شت امثال عروب
 فلاک نیک نیری مغیره موافق کله دیکج محله مستعمل رنه که
 حافظان بویتند ظاهر در روز بجران و شرفت بار اوشد
 زدم امانال و کزشت اخر و کار اخر شد و کزک بویتند و فی
 معلوم در بیانی که از بار چه برخاست جواله سیکزشت
 امانال شد در اما بواخر کزشت مثل کزفال ایل استعمال
 اولند و غنیه غالباً نفال کونر قنا اولان مراد بر سعد کوب سینه
 مصادق اولوب حال اولی ذکک نیا سیدر اگر چه میرک و بعضی رالم
 اخر نام بر ملک امین امین دیرک جهانه دورایته ده در اول ملک

امینه

زهره باغی کوی کور

اخر کزشت

امینه مصادق اولان تنها نایب المیده تخلف اتمز قول مشهور
 بحر انشور و انجی محسنه نظر واردر قول قایم عروب
 امثال عروب عروب و قاب فرخ الطائر یعنی مرغ بچه و قایم عروب
 بیضه مناسه اولوب مثل مرفوعه قطع و شق معنای نه کلان قویله
 عین دایمیه مثل او فاعله بمعنی مفعوله در و قنا که مرغ بچه بیضه
 شق ایدوب جبه اول بیضه بی بیضه قایم دیلور حق بر اتمز ل
 و با خود حادوم ذی اولان بر سنه دل بار ایدر ذمت بر که خلاصه بری
 اول عرب اولکسنه حقنه تخلصت قایم عروب و تیرات قایم
 م قوب دیر و مثل بری الذی م دم ابن یعقوب و حور و مثل بنی
 اسد دل بر اوبی بهر تاجر استخفا ریدر که ایدر تاجر بهر کما
 فلا مکانه که حقارت ایدرم اول مکانه ایدر کزشت قرات قایم
 قوب یی ایدر مکانه امتد واردر غیر دهرق بچه بیضه بچه دلوب
 جیقوب قهر سینه دهرق کله بری ایدر الذی اولور بهر عروب
 حقارت کزشت او کونر بری ایدر اولور دیکله مثل اولق ایدر
 مشکور کزشت المطر زی اما امثال میدانی ده یا کل قوبید عروب ایدر نقت
 نکیله مستعمل جو مطور اولوب خله صدمه موعید قوب دقاب
 فرخ طائر معنیه در و قایم م قوب قطع معنای نه اولان قوبینه قاعله
 بمعنی مفعوله در حق فرخ طائر بیضه بهر که تقویت القایه غیر قیر
 دیور یعنی فرزند و لذی دیک معنای نه فی بر کس ایدی حاجتی سول
 ایدوب اوجی حاجتی سئواله تر ق ایل ضرب اولور مثل جو مطور
 در مثل م قوبک اصل الفیض قوی م قوا اولوب صواب جو هر بله
 تفصل ایدر م کور در بوجه بو قرا ایل اکتفا اولدی قول
 قوا فی ملک قابلیت علاده قوا دم لیاقتی اولکسری لغات عوبیه
 جمیع طيور جناحی بی ضرب اولوب اول الجناح که زبان فارسیده
 شهیر و شهبال که سال ترکیده چلکد بر کر عوبیه قوا دم

قایم عروب

برای الذی بهر ایدر عروب

قرات م قایم عروب

قوب عروب

دیگر که اینک در تبه سینه منکب او چنانچه تبه سینه اباهر دور و چنانچه تبه سینه
 کلیش چنانچه تبه سینه که اخر الجناحه خوانی دیگر که قال و یک لیکن و
 شافی النص بعدل بالاثانی و من جعل القوام کاخانی قول
 سر گرفته دست استخدا بوقولون مرادند کی معلوم اما سر گرفته
 امثال محمد بنز الد التصاول و صعب التفتیر تازه جواد سرش
 چنانچه فاق طریق محاربه دم دام التمسک خواه و ناخواه و صله رام
 ایدوب قدکت تفرغ لمیس دم قبل و قد ذللت لاسراج و الحجام
 مصداق ساد بوس و کنار دین مستغفر اولوب فرخ ابرار
 حضار ذلت تسلیمه تسبیح و تلجیم قلب نظمای عجم
 اول غلام حقه سر گرفته شد دیگر یعنی بهی طویلوب زود
 کمال استقال اولندی دیکل کتابه ایدر شکم جری بر بجان شبنده
 بوبله بر حال واقع اولغله عارندن ترک دار و دیار ایدوب اثنای
 طریقه کنه و بهی حال بر جواد صاحب جلال مرافقت اندک بوسی
 دشت از دست خرج بادل افکار میرم اگر چه فایده علمانده
 بری بر بند زبیک حکایات شیرین بحد و بیحد و نو بودی
 وقوع و لوق اولغله معلوم انام زمانه الحق قطب السور
 صاحبک اخبار و تحایده تربیت کرده استاد بلاغتی
 اولش و روایات در الجمله بومجله اتیان صام بر ملج
 حلوالقوی طریقه ترجمه سر و بل لغات عربیه قلفق منکب
 کورلر منقولر که مشاهیر ادباء مطهرین این و یکی زیاد
 حکام الاولیاد و حاد الراویه و حاد عجمی عا الدوله تعاطی
 کاسته مدام ایلد مناد و حاد عجمی اولوب بر بر کردن منکب اولغله
 و اول عهده ابوالاصبع کنیده کنی بر قینک یعنی بر منکب بر ورده
 جمله میشتی چنانچه تبه سینه اباهر الام الیجی اولوب قینا کوفه نک

کاهرد و گرفته بیکبار و در

خلع و جانی

و کلاه

تبی

بربری

بربری بر جانی سید مشغوف و بذل و انفاق صریحه سید خانه سینه و
 مالوف ایدر ذکر اولنان ادبانی جمله جوار سینه جمیده الوض طینه
 القنا بارقه المظرف مطبوعه الادا خوزانه نام بر مولده جانی سینه
 خاخر بری اولملرله خانه و ابوالاصبع حلازم خوزانه ایلد مختصر
 دهر رزی و فضل انکه حلازم ایدر فلیس الشرب الا بالملای
 و باحکات فی بر و زید فلا شرب بلا طرب فاتی رایت الخیل شرب
 بالصفیر اما ابوالاصبع اوغلا اصبع که شیم کچم اندام و شتایه الرشید
 مغزای افتخاره مرده و کور حاکم کردد قالنه سبک و از غر او نمس بر محبوب
 اخره تبا و سید دیباجه حسن وانی سلب محاسنک العوال صفاته
 حتی تحیر کل ظلی فیک ک حیده و لحاظ و نقاره و غدا کنون قوه لایبک
 نقش بر روی ایلد موشح قلنس اول عصره مثلی تادر بر دلیر متکسب
 الاعضا اولوب بای و کدا و خاص و عام بیکه سجاده نشین فقه مغرب
 و زادی کرین شمس مرتب قاجیه سجه و زینار اقتاصنه دام امتلک
 بر غزال زینده خرام ایدر او و شمس صید و التماس سجه و زینار کسره
 امام و بر روی دام ایدر سوار جلوه کاهنده فحوا سجه کسینه بر ام اولق
 دکل اعیاناعشاه عوض جمال ایلد قربانیان عشقنه اول کون
 بر ام اولور بر فتنه ایام ایدر از باده رخ شمشیر بزرگ آوردن بتوان
 و نتوان ترا چنک آوردن حاصی بچی بر زیاد ابوالاصبع حقه کثیر الا
 اولغلیس بر کون ابوالاصبع بچیا ایلد خاصه اضطباع مراد ایلد عیادی
 فراخ و جاج و جبر و بعض نقل و فواکه و بر مکره شرب ارسال ایدوب
 ابوالاصبع دخی جوار سینه اشیا منکوره نک طبع و اصلا حنه مشغول
 و خدا شک هر برسی بر شی چکره اطراف سوده رسول انکه بچیا بریم
 اما هم اولور بر دعوت ارسال ایدر جک فلما نزل بر غلام موجود او کاف
 ایلد بالفروره اوغلا اصبع کونورب بچیا دل ایدر که فقه کل جوار کیدر اما
 اصبع خانه بچیا و دخول ایدوب بابا سندن رسالتی ادایتد کون صبره

بنو القنا رفیع لصور
 به الله من الملاح الملاحه
 افره خور فایم دیگر
 زوز فایم

اسلام زنجار فیکر آوردن
 ناقوس بکعبه در درنگ آوردن
 اخت لایم

بجا کندی کند و نه هر زمان دوز کارک بویله آفتاب اولماز و بویله
 وقت فرصت بردی اگر مزاج خوب خدایه اخلاق باب و هر طرفه اصبع
 خرو صبر سبب با و لطفه انقا و اجتناب ایتله کون تنبیه ناکیده آتکر
 صکره خزار لوع و مقام ایلده اصبعه عرض مرام آتکر اصبع بویله مثال
 صاحب نالاند ایتال مروند بر آذیال بتخته دالایده رک سکره ششم
 محانت اولوق سمن طوطی بچی افوس کسارت برله اول کلان نازک حیا
 منطقه بیونو مصارعت اولوب قامت موزون خرم دلجوسی سایه
 سرو کبی سبط رفینه محدود و پشت ظهیر نه نشت ایدوب مانند
 طلم دضه فرا سیاب اولان اوزرد و مهر سر اول بندر عقده سینه
 اطالیه دت ایلدر کک شدت نضاد اصبع ایلده انحلاله قادر
 اوله یوب عاقبت خرق سرویلانهم لانتظر حل النکاح ^{تسلی} خواجه
 نار و بودی رشته جان جان صبر سبب صفت باریک بر فیتق
 اوله طویل طور اجقور کس مکش بجا نه تباب اور تحمل اولمیش
 جل و بی صبر عاقبت کبی اوزنه سدره اوز یلوب قرلری و بیاض
 صبح بیاض دت الراجاوش مشرق شکاف سرویلدرن یم شو
 صالوب من نال ^{قوله} نال کل الحنا وسعه فی الافق سفال شود
 شعله سبله نمودار اولمیره قرص خورشید طبع فحش طالع
 و مشکف و خوله ناخواه برع معوج الطلوع افوس بجا ده عقده
 داب مقارنتله مشکف اولری لک اذلة الوصل کشی یعاد لهما لان
 فی الحزم معنی لیس فی اللعب و قیاسی فقره و مغشوش اما لکی سبک
 بونه سیمین قام کام اتمکله ایشنی التون ایدوب نایل مرام اولری
 مکاوی استیجاز طریق سبله اصبعه فرق عدد دینار اعطای ایدوب
 بولناد قد نضار غل ایدوب تهلیل قصاص و جانه و کاسه نرس
 و پنجه عامه و کما اشتغالند اینه مطیع بن ایس دیار
 چقا کدر سلام کورب کیف اصبعه یا سیدی

و افعولیم انظروا الی التواهی
 و السلام

اسفان

ذاقه

استیجاز الکماله

الآخر نظام
 الاثنی عشر مفضیلا

خطب سید العبد
 بکرم و غضب

دیو راسم تفقد حال و خاطری مراعاة ایتدکر بجا رده سلم الیقوب جیب نو
 دولانه عارض اولان و سیم جیب استیجاز و استعظام جهره روزان نظام اولد
 مطیع ناصیه حال بجا ده مشاهد اولان غبار قطوی بعضی خطوب عارضه سبله
 نشات انش و ناک هموم حال ایدوب ایتدک بایقیه العشر ترین و پنجه اوزده
 اولدو غلک دلا سید که بر سیمه توج و غریب اوزده که آتده معک بجا نه
 جواب دیو یوب شمع انقباض بترطم و تفحی اوزده مطیع ایتدی نولری
 سکاند بونعظم یوق خلوه بیعت اولوق لکون و حی نازل
 اولوب ملوک عظام ایلده مکالمی ایدوب بجا دخی زیاده تکلم و
 ایلده اظهار تعظم ایدوب بکماله لایا اشارة و ایما ایلدی مطیع فحش
 اولوب پس اصل ندر عدم تکلم ایلده بوعتکرانه اوضاع و اطوارک بنی مروت
 ایتدی کافک و لسه قد کتک اصبع دیدکر ایتم شدی بوساقت دیدد کیک
 ایشنی ایشلیم و اصبعه فرق التون با غشلم دیدکر مطیع متجر اولوب
 ایتدی یا اول عقاب جوی نه کونه دام و دانه ایلده شکار ایتدکه تحصیل ایلد
 بازوی برودنه ^{قوله} دلا ایتدک که اول ره ای هوی
 عالمیاد اب مزاج انقباض ایلده محور مراد اوزده و دندله ناستدک
 الله راست سوبله نه طریقله خانه که کلوب دامن و صلیه الیکه کیردی و پنجه
 و پنجه سینه اوسینا رصیف المتصا و نه اولوب بل ویردی بجا ایتدی
 یا پاشه بنی دعوت ایتدک کونند مش کلدی مطیع مروت اولوب ایتدی
 فارانه طالق نالو نا انه فارقتک و اقبل یرک یفعل تلحق نوتد ^{روی}
 لوی ذوق و صبر ایچینه بللورین حق و اصبعه دخول ایدوب اصبع
 مختصکی تقبیل ایتدک سندن مفارقت ایدوب ناک ذوقی ناک ایلد
 مطلقه اولسون بوجیا ناک یقلسنه دیکلدی بچی برو جهله غلیظ
 کریمان ایدوب مروت بالاخر رباینده خاتم سیمین اصبع اولان
 روح فضیلتی کشف و ابراز و مطیع کون ایدوب دهان علی قام
 و صلی استلیم انش مرتبه کیفیت حاصل اتمکله شیرین کام اولدی

قوندر دک

بعد تفصیل حالی بحیاد استیجاب کیا دخی ماجرای کیف ماکالیم
ایروب دعوت ابوالاصبع محترک پای اجابت ایلدی اما مطیع فائده
سایه بحیایه متابعت کوسر و بیا نند طاق قلدی یحیی ابدی سن
مدعو کلسن قلدی کیدلس بلکه مضیفک بنده بر ستر کوه مصطفی
وارا و لغین بکونه خدمت مراد منش اوله مطیع ابدی و ابد بن سزله
نقلت ایدوب و اغل بزم اولم الخوق سدی مروازه صاحب ضیافت
دل تشیج ایدوب دو ورم دیک وقتا که خانه ابوالاصبع و مول
بولدی یحیی ایچ رویه دخول مطیع صورتا قفوله کوسر و بیا
ساعت مقدار زمان توقفه صکره دق الباب ابدی خدام
ابوالاصبع قویه واروب مستفیج پای کوردیلر که مطیع بر
ایاسده اعتد ایدوب بکونه غیری شغلین وارد در دخول علی
دکلمین نه صحبت باه دیرک حسن مفاقیه تصدی ایلد کلوزده
مطیع بوابی یاروب ید خدام ایلد یاروب ابوالاصبع سال
ایلدی یا ابوالاصبع لازلت علی کل حال ناعاجبتیعا لایق
نه الودک قطع التکه قطعاشنا وای مائشتری تم خیفه او
حفظ صدق ضیعتا لوتری الاصبغ ملقی تحنه مستکنا بحلا فخر
وله دفع علیه عمل شفا سارک مافه صنعا فادع بالاصبع و احر
حاله ستری امر قیجا خضعا ابیات ابوالاصبع و اصل اولوب
مفرونی معلوم اولره بحیایه فعلتها یا ابن الزبینه جو فزین سب
ولص ایلد استطاعه سار ایلر بحیایه معاذ الله مطیع ساعینک
محض افک افتر سید ریح اوچی ایشمیر جو انکار ایلر اما ابو
الاصبع اوغلتک نکته ال ایدوب یوقالر عهدی شکته بولین
فیضیحه یقین حاصل ایدوب قیسو یوسف لما فخره دبر کانت
بر ایدوب اللذ و فیضک لما فخره دبر عما یدل علی الخشایه الرب
مضمونیه سیر زینش ملاه تصدی ابدی بو خلا لده یحیی کال
نجاته

فیه

نجاته نجه اید کلین محبوب مشاطرت و حاجت بوزن بن عربی اینجیه
سن ایس بنطی این تطبیق سن اوغلتک اصبعک دوات سیمینی بر کره
معاصر قلدی محبوب السبب مراد تامله روت رفت ایلد نلوب
ایتدم ایلد حنی بنم اوغلتک وایه اصبعک افره و اهد در بر
اول کره ایدوب بر نه اوله قلدی صکره التونون دخی وضع هیا
خاستر باح ایلد الحش سزایه دن ضرر می ایدرسین دیک
جوارس بر اخرون دهن کشای قهقهه استظراف اولد لمر ابو
الاصبع دخی بالفرور زهر خند ایلد متضاحک اولوب از غلنه هات
الدیانر یا ابن الفاعله دیدی اصبع در دمنه دخی التونلری باباسنگ
اوکده آتری ایکی بوزدن مقبوز و سراسطره اولدی اما
جوار ایلد سنک صادق القوی صدیق و اصحاب اولان مطیع
حمله کلک کرکره اهر اهر ایلر مطیع ایچرو لیه ایلر بحیایه سار
ایکشم و دشنام ایدوب مطیع و جوار ایلد فصوصه شعرا ایلد خنده
زنان صحبتی تمام ایلد یلر ستمانی نوم غزلت ان فی سئوال العاک
وسطه تلوک یقولون لی باسمه ما انت فاعل اذ زارک المحبوب اذا
قلت انیکه قول لایر ماجد قصیر انقه امثال عرب ندر که
ظ دشمنان اخذنا زاجون کنس وجودینه هلال مرتبه سبضی
اختیار وار کتاب ایدر نگنه حقنه ضرب اولنور بومرکت اولد لعی
ایش نه کلدر البت نتیجه سنده بر مکر عظیم مقرر در دینک کلدر
حرب لایر ماجد قصیر انقه دیر کر و الجادع مارک انقه بکفه و فی طلب
الادمار ماجد انقه نه کیلر بیلد دخی مستحضر اگر چه مورد مثل مورث
ملال و کل اوله حق مرتبه طول و دراز حکا پیشه و ایدر
لکن امثال کثیره موعده محتور اولوب فائده دن خاله اوکما مضین
الیوم السنه عربیه سائر مشهور اولان متلک انتخاب بر لمر علیه
الاخصایه ایدر اولمن کتاب کور لمر قصیر خند کور خرقه الابر شک

تبطی
خاکانه

فائده
له

یک تلخ
لازمه جامع قصبه

مشهور

خازنی و عمید دولتی اولان محلوکی قصیر بن سعد بن عمرو الخنی در غایه
عاقل و جازم و کبکست و فطانت و عصر یکجانه سی دهانه از هر کس
ایری مثل مذکور رافع اعلام عت قدانه ابو محمد صاحب المقام
بهری می حقاننده ایراد ایدوب نفسیرنده دیشدر که قصیر هذا
مولی جزیه الابرش و کام جدرع انقه حین قنک الزباء مولاه
ثم اثابها و ادها ان عمرو بن لغت جزیه الابرش هو الذی جدرع
انقه اتمها مال بانه غش خاله جدیمه اذ اشار علیه بقصد ما فخط
بهذا القول عندها حتی جهز به مرارا الی العراق فکما یاتها بالطرف
منه الی ام **مستحب** فی اخر نوبه الرجال فی الصنادیق و توصل
لی قبلها و الاخذ بشار مولاه منه و قصه مشهوره امثال عیدانی
و بعض کتب ادبیه هم این کلمه و مفضل و ابو عبیده دن نقل
اولنا اخلاصه مفهوم بود که جزیه مرقوم ارسال السیل العرم
علامتی ظهورنده متفرق اولان قبایل بمنده مالک بن نعم الازدینک
او علی جزیه الابرش که ایام طوایف ملوک و بعث علیهم
زمانه بر شاطی فرات و حیره و قضایه التمش سینه روایت اخوی ده
طفانده بن سینه رفق نواد سلطنت ایرن افضل ملوک عربین
ابر صاحب برص او ملکه عرب اعظم ماله بر صدر کنایه ایر
جزیه الابرش و جزیه الابرش الوضیح دیر بر ایر ارض عراق
و مخالفه دن طعم و جدریس او زر کینه غزو ایدوب انبای ملوک
اصحاب حین و بها اولان بستان ساده روایانی استقصی
و استخام امکله دورنده اداره کاست مرام التمش بر ملک بام
ابر عاقبت ملکه اولان عمر دین الضرب بین حانه العلق
نیک قرنی زبانیک دست کمر لیه حمله کاه مراد دنده نزع سربل
حیات المنذر اما قطل السور و ده طحی رجا سطور اولان
روایت دقتن در که زمان جا بهلیته ز عجمه خرم شرب
خر

جزیره

خازنلک و بسی دخی جزیه الابرش اولوب سب استخامی دخی بو مفهوم
سیاقنده هر ویدر که ملک ششار الیه و انما دوا بینق بهای بنایه یعنی
نظا طبایق التمش مهانه تفضل و ترجیح ایدوب هیئت دنده شوق
غلام حسن الحسن لم یصل بتر یبیا و مزاج معتدل و کفر نفی زین
خایسند غالیه و غازه دن ساده و بری حسن خدا داره دلی تماشا ایکنه
جریان بر ملک کاهان ایری جیوش دریا جیوش بایله ارض عراق و اطراف قافه
غزو ایدوب انبای ملوک دن ساده روایانی استملک و استخام
ایر ایری تا که بروقت بنی اباد او زرینه دخی غزو ایدوب جو من جمعت
لونه قراه افاره و استقامه الیه شاره پیش شست اولفین بنی اباد
دخی ایری طاقه کبریت زای الیه نار و تخانه سطوت جزیه به یو کونه
قبل از غزوه **مستحب** که جزیه نک ضحانه حیره ده ضیران
اسمیه می ایمنی صنلرین که هنگام دزنده اول بنی در مائرد
استصار و ایام بر خنده اول نائونلرک حضور یل نشوه دار
او لوردی بر تقریبه سر حقه و من بعد او زر لریه غزو التمش ایدوب
عهد و شرط ایمنی که رد انچه لر بس بوری او زره عوده اتمام
ایری صاحب طرف لب و کال بر غلام تا سنده جالک دست اهتمام
تعلیق ایدوب دار الملک حیره به که نذر دیر جوان مذکور دخی
اعمال آلت احتیال الیه سده ضیرانه دخول و لطف خدای و خلاصه
برلم شبتان مواسطه لرینه مشول ایدوب سدان ضیرانه جودن
کال اطمینان حاصل اولدند بر کجه جوان سده مستوفی شراب
ایدر و بالنفس ساقه بزم اولق کلفنتی دخی اختیار الیه مجلس لرینه
دوق افزا اولد ساقه ندر حکم اول بت حور اسرت اولور می
سلیل و میکره باغ بهشت اولور فحوا سنج ساقی خور اسرت
ایله مقصود کنت نمونه نمای حضور بهشت اولفله سونه ضیران
دار النعم جنانه دشمن سکانه دد نوب جوانک به دریه صورتی

که

صورتی

جای دوزخ و ساقی کاس دمی گاهها تلالا مثل
 ضو جیت سقایها صوفی الحیا عشیه و بی باغی در جیت
 جنونه اولشوخ طننا زک سرانجان چشم فو سنا زرن غمره
 فتا ۲ صوز و غنی جام لبر نگاه طاقت شک پر سبز بایرید
 ایک بر من بیچاره نه چاره قلوب عاقت لقا طر کلفام
 تنای صهبای جفون غلام ایله ال بر کین جله سنی ایقدر لب
 بقدری جوان انتهار فرصت ایله ضیاع اختلاس ایروب بر غیرانه
 قوی السام ظهیر نه معادله ایتر و قطعاً ممر نه اولال مبارک
 و معاطنه اناخه مطیه رام ایتوب قبیله منور و صول بولجید رق
 کنری اما ایرت سی جرنه دفعه ضیعی ارام لیتوب اثر ابعده
 اولر قلیس استعظام ایروب سدره ضیعیانه به باجل طبعه شمشیر
 اشتاب غضب و هم و غم و خون و الم ایله شرب خمر عالم ایروب
 ترک له و طرب قیلدی چو که بنی ایاد اول جوان استیج جالک
 بر تو شمع لب دکالیده درای غنیمه و سیه تغییر ایتد کلر اشباح
 متجمله الوجود یعنی صورت تصور مقصود آینه خاطر
 خواهر شمع بالمعاینه مشاهده ایتدیلر جرنه به و قدس سحر
 ایروب الهینکا دلازم ضیعی سنک اطراف قباله سیمایه لره
 ایتد کلک ظلم و تعدس و تجاوز که استکراه برله سندن کلک
 ایله برار اولر ایله فلان کجه برزم یا غمره صبا حله از بار ایتدی
 کیر دسندن راهتی اولر لری مطلوبک اب بر دخی برزم اور زمره
 غز و انمک ایوب شد نطق عهد و میثاق ایدرس و الال
 صنلر یک سندن تنفر و تنزهد و بزرگه کلک ایله عییل و نود
 کوسر مشلدر دیکو خبر کوندر دبلر بدیر هم بت از روی خود کرد
 و کس کسی که کار برای خدا نکرده کدشت مکر اول اشتهاده بی
 سخته اولوب اباددن اخوالی یا ننه طیش خنج و دلال برود

عزله نافه متوجه علی

سجده

عدی

عدی بن نظر نام بر غلام زبینه اندامک بیچاره عالمنا جان قرط بنا کوش
 جرنه اولش ایدی لاجرم جرنه جوانی ۲ ایاد کافو اجتهاده غلبانه مراد
 از سطر دیک عهد میثاق و فوق و بیاتنه ثلاثه الاثافی طرف ملوکانه
 خیر انک انضاتی عدی بن نظریله مصحوب قلعه مبین در طریق افرایله
 دکل شطر طایفه مشطر ایله بالاحره بنی ایاد و فنی خاطر خواه جرنه
 اورزه اول ایکی قالب بیجان اول روح روانکه یعنی ضیعی بن نظر
 سفار تله ارغان ایتدیلر وقت که عمر بی بی جرنه قضیب البان
 آرم رباننه یعنی قمت طوبی خرام دکلا سته نازان نازان رخصت
 ایتدیلر و بر لب جلالت ملوک عظیم الشان شایان مراسم اسلام بن
 خدمتی ادا برله سرافراز اولوب طودری عییل و شماله و زودیده نگاه
 جاکم سله زیر جفون کاظه مستنده افضل ایتدی نیال اهداب
 تحیل الطریقینی خدمتک قلب شغف مشکون غریبه حائل و مانع
 برآورده و درسته آمد شد غمره عصمت سوزی محوله دارام درو
 و کلوت صبر و سکون میل به ان شفاء هاره معادل قلدری نه
 قوت وارید و اول ظالمک چشم سیاهنده که حصن حصینی ویران اید
 اول نگاهنده جرنه نظره دایم حسن دالم عدیه شفته و دلیرم
 و کند و ساقی خاص ایتدیلر رسم نوشانوش دیرینه اعاده ایلدر
 احاطه نیک همشیره سی رخس که حسن ویرا و جمال و کماله کامنت
 بیض کنون شیا ننده محضول بر سینه لغام مطبوعه الا اندام
 و نودم بطریق استیقام و لا جان آگاهنده مخزون بر دود لغز اللام
 ایام اولوب شمشیر محراب صور تخانه تمناسی

عزیم نکر
 ضحوة

زود

نصیم کی خدایا نازک از اعی مرآتکی کند قالب های غوش فرا زار
 نقشی اریه مکر عرس نک جنبش مطبوعه الحاکات معشوقه
 بسندینه نقی و غنیش سلیقه الاطوار عذر را کز نینه کمال
 قربت شبق حاصل امتشایش بر کوب پیش عرس فتح مجموعه

افزون ایدوب ان کید کن عظیم تا بندن بکوزن سبق ظاهر تعلیم اوله کید
 برادر ی جزیه نک غنچه کلین سمت اولان خاطر کلینتر نسیم
 شوق خنده یس ایل خنده ریز ایلوب نخل کیم الاصل عطوفتی هنر
 یوای سبب عطا ایلد مهر و ز اوله رقی میوه فشان احسان
 اوله قره اقطاف عطای سائره دن استغنا کوستوب
 اجتناء با کوره دستخطابی استغنا عاقله اما رقاده مخرج شوق
 وساده مربع صحنه تحریک پای استغنا قلبی بر جرایق اکتار
 مجالی اولماق احوال مقربان حضرتت ایچوست استغنا دوهمان اول
 سمت دخول برله فتح دهنه مراد اتمک اوزره زحام زمانی رباط
 وند قوی الشراط اندلم محبت چون شود بر زور مستور نمنان
 شکر ک عاشق باده دمیست شکن باشد تا که بر کون عدل جزیه نک
 وحققت دوشرب مشکای ایناطره صریح سدا صلهای
 نشاط ایکن رضیع ثری مکر اولان ساهل باوار رقاغی بر زده
 دامانا استغنا القاء زانوی انهار قلری جزیه نیک حبای صلهای
 ایلد بالطوع اغوش کرده قبولی و یحیی حضار مجلس خامی و سائر ولای
 ووضایف خلوص استغنا دانلدی و لم تک تصحح الاله و لم تک
 یصلح الاله غایله و غایله سید چهره بر داز و وس شهادت اولدیلر
 پس عدی بر مقتضای معاشرت همان اول کیمه مشکل بیره ز فافده
 حل منطقه ساس ایدوب جبیره بند جو حیدر دل رقاغی اولدر
 بیاض و حوره پاهم ضرب میگرد و زانجا اجتماع حال اود
 ایدوب عروس با بنده جال آفتاب زیب و زینت صباحت ایلد
 اضرار کایانه اظهار طلعت ایدوبک عدی دیر نه مالوفی اوزره
 اصطلحاه قوام کوستردی کن جزیه عدی تک ترک مستکننده
 آثار سهر دقای سندن بطایفه غم مودوب و زیور
 معاشرت ایدوب طره سبیل بوی دلار کننده دخی غایله مشکین

دور
 رنگ

کالاه

کالاه عودس استغنا ایتکله عطیه استغنا ایلوب مخالف دینره مالوف
 بو تضرع غایله و طیب دیوینج برابره و ریب نه امر ساره ضنده در
 بولار نه انار در دیدی عدی استی انار عودس در ضنده نه مقوله عودس
 بو استغنا ایدوبک عدی یا طویل العروس رقاغی در دیکره جزیه
 جرت استغنا ایدوب بر زمان سر خورده تفکر مشغول اولدی
 کال خورده اول ساعت پیش جزیه دن نزع حله قبول ایدوب قبلیک
 وصول بولنجی دق کندر و انده ام فشم ایلد هجده خواب اولنجی دق جیل
 ویرانی ایلد اداره کاسانت زنده کافی ایدوب اما بعضی روات مخلوط
 عیس مستغنا عدی ایلد حلیله و حیات دست عذر جزیه ایلد کشف
 قناع نشود انک اوزره دوات انک در العلم عند انک پس جزیه
 بنیره رقاغی احضار ایدوب
 خبرنی و انت غیر کندوب
 ام بید و انت اهل تعبید
 بنشید سید شایه ملایم نشانه ایدوب رقاغی دخی یحیی دقاغی
 انت ز جنتی و ما کنه ادر
 فاناتی النساء فی التریب
 ذاکم شربک المذله صرفا
 و غادیک فی الصبا و المحجون
 ارقاب ایلد اگرچه مدافعه صورت کوستردی کن جزیه زمان به در مانع
 قضای مصای رقاغی کندر قصیده حبس اولن اوزره استغنا
 یعنی ساهل عصمت احت بر زده بخت عارض اولان عیار فرقت و همتی
 ازاله بر بنیم تادیب بولوزدن استغنا ایدوب اما قدرت فقال لایر بر
 ایلد مکراد لکجه فانا خلقناکم من تراب نم من نقطه ربیعک مزاج
 فیض بارندله زمین مشیمه رقاغی رقله صلب عدی بر فیلد
 کیم الاصل اکتاب نشو غنا امتشامش و نفقه الارحام تا نشاء
 قصد و بخت عودس قدر سی طوخته اول عز الجبیه ایام اولان جنبه خوش
 انرا مملوف لفا و بس ممد عمرده مرقودا ایدوب بچیده قفاط
 ایس کوازه خد کونه وجود دره مود و اولوب و صنع الکسما قضای

استغنا اولد المظ
 المنة السحابة البيضاء
 و الجبل من المنة البيضاء
 المنة

تقدیر عمر و امید مسی قیاس وقت که اول بخل جلیل لقیفه ^{از این دولت} قتل و قتلینه
 بساط و تبار و طیره و غوغا زدن جرایل غنچ و دلال ایدر دک مجال
 تر عرعه اظهار شیوه، ابتزاز و دخت توان بولوب کیده رک سیم
 سیاه منتظر ز کور و ان شاد حق درجه به قدم با صدی بر کون و لاله
 در کاش اینا ملوک و محضی ثباب و علی هر که روا حسن عمر و به با فرد ز لوله
 جرمه به ارادت و جرم که نشسته سن استغناء و سیله معورت ایلدی جرمه
 دخی تربیت عمر و عهده ملوکانه سنه الزام انکله خاطر کبر سر سینه
 جیره سینه نلاف اولدی اما عمر و کهنوز صفی حانده لوده سیم سمندن
 لمعان ایدر انوار حسن و حال و اندر شد کمال حرث دل جرمه به کون بکون
 ساعت ساعت به نواز از انجذاب و مغله عمر و میل و رغبت و شغف
 و محبتی ترقی بولدی شویله که بر کون جرمه به مستزده هت شلنه ایده بسط
 بساط انتر ایدوب خدمه دل بهر بلوک غله ایلد عمر و اجناسی کاه
 ایدر در عمر و کور دیکه بالجه غلمان اجناسی اینه کور کاه تک جید و خیار از کور
 سیده و نذران ایدوب در بسنی ملوک کهنوز لر عمر و محبت سندن بهر دانه
 اکمل ایتوب جلمه سنی جرمه به تک لوکون قیوب ایدر
 بهر اجناسی و خیاره فیه اذ کل جان ایدر الی فیه
 دیوب بوکلام بین العرب مثل اولدر اما جرمه به عمر و کور بود وضع مطبوعی
 زیاده لبسند اولوب کنه نیک دخی ریحان انقی بر خلف اولمغیل
 عمر و ولد اتحاد ایدر و اول زمانه اینا ملوک سائر دن امتیازی
 طوق درین ایلد اولفین جرمه به زر کمال العیار دن بهر طوق صباغت ایدر
 کور عمر و تعلیق ایدر بونک اوزرینه جوق زیان مرور لیدر
 جن استهوا ایدوب اوزرینه اولان کس شایهانه و علی و حلال
 ملوکانه به نزع و مجنون و ایدر عیانا صحابه و دوشوب مغفور و کون
 ایلد جرمه به تک قدم ملوک عیش و عشر زخم چشم زیاده ایلد
 قسط و غنم میل اولدر جرمه به کور کست ساز فلکشت

لاقصه
 جرمه
 معذرت

یای نکت و یا سر نکست جرمه هر چند که اطراف و کثافه و فرقیات
 انکله جستجوی عمر و به نزل مجبور ایدر اما جرمه به ایلد محله نا
 چارای فحش صفا جبر ایلد مصفود ایدوب اوتورد
 ربا بخرج النفوس من الامر له خیرة کحل العقال قرینه حال قصه
 دن ایلد که به نیه مالک دیکرینه عقل دیر لایس جرمه به ایدوب
 متوجه و بیله لر خجهم عمر و کنیتی ایلد مکنه بر قیبت یعنی به معنی استصفا
 انکله ایدر اشته را ایدر ملتفه استصفا بر جای دلکش جرمه به ایدر
 جاس بر رود بار کنده ع بر لب جوشن و کور عمر و به خور
 نزل ایدوب سفار ام عمر و ایلد بنت عنقودی دور و رفقه کور مشلر
 ایدر ناکاه عمر و به سر ایدر ایلد لری اولد دوشدی نوبل عمر و به
 نظر ایدوب کور دیار که سوی سیری قیلیدر شغف عنان اظهار
 اوز ایتوب جلمه به تاثیر حرارت شمس ایلد ایدم منفه قیند نشانه دیر
 استکراه ایدوب طعامی نذر عمر و به کراخ ارعایه ایدر بوقله لر
 ساقی لر اولان عمر و به جلمه شرفی مالک و عقیده تناول و عمر و
 تفاضل لر صد ایدوب فم ذکره به دخی بند و شد ایلد عمر و به ایدر
 بولایه استاد ایدر

صدور الکاس عتاق عمر و دکا الکاس حراه الینا
 و ماسر الالانیه ام عمر و و مانال الکاس فاحجینا
 فاشرب الکاس کمل عمر و بصاحبک الالانیه
 فان تستکری عمر و فانی انا ابن عمر و حقا فامضنا
 و خالی اباک و لمعالی جرمه به کمل ایلد
 و فاک مالک و عقیل عروک استاد ایلد بی ایلد کون ایدر عمر و به
 انت باقی جو سوال عمر و به ابا بن عمر و خالی حنیفة الملک یو حجاب
 و بر یک مالک و عقیل هر کینه جرمه به همسیره زاده سندن انفس
 و اظهار ایدر و کما شهادت ایلد مجملای حفظ خطیظ و سعید

بویوزون عرض حال ایلمدی دخی نه استر زجوب نه الحال عروک اطفارنه
 تقلم و سوی سنی سبت و طوق ایدوب با نکر نه بولنا نیا بدن الباس ایل
 ضیف کولمیلر و الوب **جوز** به کتور دیار جزیه عمر و کور و کور و کور و کور
 تکرار حلوکا زینا سیرن الباس و نه طوق زینا ایل طوق کنگ مراد
 انکره طوق کردن عروک بر مقدار ضیق و تنگ کنگ کنگ جزیه کبر عمر و طوق
 دیری بولکام دخی بین العرب مثل اولر بعد جزیه مالک و عقید ایلر سیرن
 معرق ایل طرف ملوکا نام و اصل اولان بویوز نه اینه غیب مقام رسوم
 صحیفه ضمیر لوز اولان تکرار نه ایلر سویلر اصفی قبوله سیرور
 و هر نه مراد مقصود لوز و ایلر بیان ایلر بزل فرائین و جغایر ایلر بین
 الا نوق و عنقای مغرب ایلر که کتور ورم مالک و عقید ایلر اصفی
 و قصوی فوادر مادامکه مصطفی شینان عیسی خاانه و جودیر اولان
 و حلوک ایلر کات حیات ایلر سر کرم و نشو و دار اولر کتور دخی مناده حضرت
 ملک ایلر فر قین توأم و کامکار اولر و زبونن غیری بر شنی تینی ایلر زدی
 جزیه سوللر نه قبول ایدوب ایکی بین دخی نیم اتخاذ ایلر بولن
 اول ایشانی تستظام بر له نیم اتخاذ ایتوب نیم ندریم فوق اسمانه
 فر قانر زیور کاشانه ایلر کتور ایکی کاشانه ایلر دخی فر قین ایلر
 رینه اسکای ایلر و رب حاصل مالک و عقید فر قین سینه متوالیه جزیه
 نیم اولوب قطعاً مفارقت واقع اولمادر و بر صریح دخی اعاده ایلر
 تا کتور الفی ایلر کند مالی جزیه یو بین العرب مثل اولر و کتور منعم
 بن بونره ایلر بوی کند و نفسیه فر قین اشی حقنه دیر
 و کتور مالی جزیه حقیقه من له هر حق قبل لن بقصد
 فلما تفرقت کانی و الکا لطلول اجتماع لم یث لیلة معا
 و ابوالحسن الهندی فر قین ایلر نظم ایلر کتور دخی ایلر و کتور دخی
 تقول راه یا ایمه لاهیا و ذلک رزق لعلت جلیل
 فلا تحسب ان قد ناست هذه و کتور صبر یا ایمه جلیل

تکرار

مقابله

المقلی

المقلی فر تفرق قبلنا خلیل صفاء مالک و عقید
 ابن کلی و جردن مقولر که جزیه علقه دل ملک جزیه اولان عروک الضرب
 بن حسان اذینه بن الصمیدخ العلقی اوزینه غولوب و کتور کتور
 رب مقف و مقلر اروه و صیف الاصول نباتون تیش ایلر نام
 ایلر قلع و قضم و عروک دخی سلطت با رد المغم حیونن قنوی شمیر
 تدر ایلر خلع و حلقه ایلر کتور دخی عروک قنی فالک که و جوه ایلر و حسن
 و با و جمال و کماله ایلر کتور دخی و دخت کیس و ایلر زینا سمیلر
 سنی قلع و قضم با یاسی عروک برینه مالک جزیه اولوب محارر جزیه
 منزه مستغرق اشمل اولان حیون و الدی خیم و تریل و طراف و الیدر
 ملک مورثه ایلر دست طبع ایلر ملوک قنوی و تریل ایلر و علو
 ایت و مستقرت مشهوره افاق و لمغین بین العرب اعظم الزبا
 ایلر مبالغه غنی ایلر مثل اولر و قنایه امر سلطنتی استحکام
 بولمغین سکن ملکنه نظام حال اولر و ایلر و ایلر ایلر جزیه
 ذلک قنوی جزیه خصوصه مشیره سی زینیه کاه ایلر طر حقا و
 شورت ایلر زینیه محاربه به رضا و مویب جزیه ای ملک
 الشکمه ملوک سائر به قنایه ایلر سکن ایلر مقارنه ایلر
 اولوب البتة ایلر کلک قنوی در باباک عروک و کتور و کتور
 اولمیس لکن بواقر نه بناء غنی ایلر محاربه و قنایه ایلر اسل
 کتور و کتور سنی قنایه سکن ایلر و ایلر و ایلر و ایلر و ایلر
 سیر ایلر رساله دخی و عقده بولون دیاجه بنر خطبه تزییر
 اولمیس ملک سانه قدر سلطنت و ایلر مالک اولوب رزق القدر
 اولمیس البتة یمنه قنایه اعتبار بقصد ایلر و دخی ظاهر
 و قنایه در و کتور افعال حمیده ایلر صاحب الماثر حینه اولمیس
 سائر کتور سنی ایلر نام و کتور دخی بولر لایع و منقبت
 و کتور سماع مستعان مستفیع اولر دخی مستغن غر البیادر

مقاله

قائه

زبا

اعظم الزبا

زینیه

بنا بر این گفته نیز آن کفایتی که در دست ملوک اطراف موازنه است
 فاطمه حضرت ملکه یغری را چنان بولیدم مشاطه و در دست نیازت
 مرغوله طراز اول و غم خیزه مسئول آنکس که قبول اولوب ملک
 رغبت اولوب که ملک طلائع و ثمره ز قلمش شرف مقدمه
 مشرف ایلیم که شرفا لایزاله القدر و جملة سلطنت پرورد
 سے اولان غایبه ملک دخی ملک که غایت اندر اگر او بود کسی حال
 مرغوب الی بنای مرغوب غنای اولوب معیوب اولوب ابری مطر خ
 سعادت ملکه شیا علی الوجه بالنفس سوق طبعه شوق و غرام
 اتم مرغوبی مایه اولاد و خطره تقدیر از لیه تقدیر اولوب
 شکار و شکار کلامه مار و حیرت و صحرایه جوار و جوی لالی و درای
 و کونا کون است و امتعه ملوک نه ایف و اهری ایلر که مقدمه
 فراید اوصاف حال و کمال زبا ایلر شجیه الاذان جریه شفا و کس
 ایری از دوا و اجنه غصیم القلب میل و رغبت کو سرب ارکان دولت
 و وجوه سلطنتی ایلر مخاطبت زبا ایچون جریره به مسیر خصمه
 ضرب از لام مشورت ایلر با جملة مقربان دولت که حتی عروین عدتک
 دخی نفس قراح رای صوابیری غم و لغال فرعونیت جزیه توام اولری
 الاقصی بعد مخالفت ایدوب هندرای فائز و غدر حاضر دیری بولکلام
 دخی مثل اولری جزیه قصرون رای چهره محلیت برله عدم ضمانت
 و جهتی استقام ایدوب قصیر جوینده ملک تزوج مراد ایلر که ابا
 غرید ربات الحمال کفایت اولان نایات ملوک به نازدین و جان پسند
 جزیه نوش نخبیت العروس ایلر اظهار غنچ و لال ایدر رک
 کلامه جزیه کفر بقوله کلمه میکه بابیس جانی سیخ شربت شکر
 آیدری اولان عاتق و عانس طلیه جزیه خلیله نیک از دوا و اجنه ایدر
 با خصوص یا غن و ارق کنده ایلر بیلر حج زهره و حنف و هلال
 ایتکه تلح کام و مقدر الدنم لاینام دیدی بولکلام دخی مثل اولری با جزیه

نایب الملک کل غم لایوبیر جزیه فخره و کرامت

رای قصیر به موافقت ایوب ان النفس تواقه والی ما خیر متناقه دیری
 قصیر ایدی یا قصیر به بران دولت از انک به سبب سبک را یک
 مطاوعت به موافقت ایدی الی مع الجماعه سن بو خصوص یا لایوب
 قصیر ایدی ای ملک بولامده قدر که جزا و زهره با بقیت کور نور اول
 ایلر لایطاعه لقصیر رای جزیه ایدی یا قصیر ان کا القدر قدر جزیه
 بشی فلامر غنه بولکلامرک دخی جمیع مثل اولری حاصل جزیه
 ۲ شریه زاده سی غرون عدت استخلاف و کند سی خاص مغربلر بله
 ملک زبای زامله بند ذاهیه زلف اولوب کتدر وقت که هر سلطنت زبای
 قرب و اردی انواع بهر یا و کونا کون اطهر و شریه ایلر زبانک رسلی
 استقبال ایدر و چشم حور و عروس کرامت مقدم غنا بر عمل سامی ایلر الحال
 ایوب و وقت نینه الانظار اولر بعض عرض به یغدر دیری جزیه سرور
 اولوب قصیر ایدی یا قصیر قصور را یک اعتراف ایدی عواقب حالی به مشاهده
 ایلر که قصیر ایدی به خطب سیر خطب کتدر بود دخی مثل اولری جزیه
 ایدی بوزن صکره زبای نیک حفته سوزک نذر دیری قصیر ایدی القول
 رداف عثانه تحاف بود دخی مثل اولری اما هر چند که جباله از دوا و جزیه
 که به هزار اولوری ثنایای نضع و بند ایلر اغلالی خصوص صندره قصیر
 تقصیر ایوب دیر ایری ایها الملک هر کس که دیده بصیرت ایدر فقه نظر اندر
 مصائب ایلر اولامر و هر شخص که جبل منین حرم و احتیاط
 اهتمام قلدر غیابه الحلب صروف کونیه دن استصعاده معین بولری
 برامرک سر رشته بقیه سی هنوز ایدر اولوب مربوط مرسله تزارک اولوب ملک
 یکی دست اهل و اهل کور به حکم فوت ایدر شکله انقطاع بولر قدر
 نایب اما بعضی ایدر به اولوب نه فائده حاصل ایدر فورم ملک بر و غلب
 مکرش ایلر شانه یکن قرب اولان طل فونک و اسنده ظهور
 ایدر یک و بل صاعقه بارش و شور سیل نرمت ایلر کرد بجا ایدی النافه
 و اصل ایدر چونکه العود احمد حد سبیله سوق مغازه و فوز و نجاح ایدر یکم

مطایب ای نعمه و بند معاطل سبب قبوله القای جزای تاثر انهم که گیت
 و تفری السیره اما له الجاه اولمیز بارس بو مقامدن بر خطوه ایله ویه
 شقای داعیه و غریبه سد حرام اقدام اولمیز بوجمله اقامت
 اولنه که فی الجمله طریق خلاصه نسب او فخره و اگر ملکر بورایم دخی موافقت
 کو ستر میوب مقنعه عشواء اطرار حقه العشی و بجور نه بلکه نه
 عزیمتیه دوغم کیدرم دیر نظر انسول فو له مستبانه کلاان جنوز
 و زبادن رکاب کامیاب ناصیه فرس او نمارک بعضی کس وید وید
 و بعضی دخی تعظیما لجلاله المکوب قدم ملکه حماسا ایدر لر بر عرس
 کوانی قولنده صادق در و اگر تقدم ایدر جیش استلام رکاب ستمی ایدر اول
 صکره اطراف ملکی حاطه بر که تحققی ایدوب مقربان حضرت بیسته حیلوله
 قصد ایدر لر ایس غریبه موصل تحت نجات اولور طریق متصور دکدور
 الایزیه العصفافه لایس غبارها بوجکلام دخی مثل اولدر عصافیه
 یک غایتیه جواد سیرج بهجریان بهر فرسک سید که اگر عصبیه
 تسمیه اولمیز ان العصفافه العصبیه یو بینه العرب مثل اولدر لغی مثل میدانی
 ده مستور در العصفافه فرس خذیه الایرش و العصبیه اسم ایدر
 بر اوانه علی الام یکرم العرق و شرق العقیق قال المفضل اولدر قال له
 الا فقیله بهی مثل مذکورک حکایتی امثال میدانیه مستور در
 ماعنی فیه دغ خارج اولمیز ایدر اولمیز حاصله ایدر شعی سلطان جبار
 اورنگ خاوران عروس مسکین کلاه مغرب کنایه کون جمله کلون
 طراز با ختر رفیه متوجه اولدر فده جزیه دخی اولر محله نهضت
 ایدوب کیده رک حومه حکومت زیبا نیک امر و ارکان دولتی و مدبران
 امور سلطنتی عا کر موفوره شاکل سلاح ایله استقبال و نشاء
 داده قصیر اوزره مراسم تقبیل رکاب ایدر ندریم و شمال و امام
 و خلفه جزیه ایله خواص و فقر ندریم بقیته احوالیه که احاطه به
 مبادرت کو خشر دیر جزیه بوجا کو حکایتیه اوغوا و غیا بیلوب

تفریق

تصویر بزرگ ایتر با قصیر شمدی دای و تر بر ندر قصیر ایتری ببقه خلقت
 الای دیوب بود دخی مثل اولدر اما قصیر که عصبیه سوار اولمیز
 عنانی جزیه تسلیم بر له مثل عصبیه نزول مراد انکر عنان
 عصبیه ایوب ریح ایله بر هوا اولوب جزیه به دست رس ملک اوکاه
 بوخلالده قصیر سلیخیمه بیسنه جنود زیادا بر بلوک رجال فتاک
 دخی حیلوله ایملر نه جزیه دور دن ظهیر عصبیه فقیر کور و بایر
 و لعل جزای مثل العصفافه بود دخی مثل اولدر اما قصیر جزیه دخی
 مایوس اولوب عوضه رهنده عصبیه ارغای عنان کر ندر ایدوب اول
 کون غروب شمس دک کنیدی حتی عصبیه وقت مغربه دک او تون
 بیل صافیه قطع ایدر جزیه بریم دور میوب بعده بهر محله کور
 بنوا ایتر و اولر مو صنفه بهر برج بنا اولوب برج عصبیه کل
 شهر اولدی یو اصمعیذ منقولدر و بین العرب خیر ما جاء
 به العصفافه یو مثل اولمیز و قنا که جزیه محصورا بلجنول
 نمر زبایه وصول بولوب ایچویه دخول آیندی کور دیکه زبا
 جبار باش نشین اریکه غرق حشمت اولوب اطراف فیه بیک
 مقداری و صیف بهر بری بر زی ایله مزین و بر کونه لباس ایله بلبش
 کا حاطه الخوم بالغ زبایه احاطه ایدوب مقام امرده بر زم دلمان
 امثال اولوب طور شکر جزیه یغین وارد فده زبایه ندر قطع
 حرکت ایوب و صایفه امر ایله بیک بعل مولانا اولدر حق سید کرک
 الله یا یوب مبسوط اولان الطاع اورزیه اجلاس ایدر ندر
 و صایف دخی طوعا لایر با جزیه مقابله زبایه بر نطق اوزرینه
 تقود ایدر دیر زبایه مواجیه جزیه ده حلی بیکت سر و ندر ایدوب و کتس
 عولها سیر علیها سحر منقوس قولک ما صدق اولاق بوی
 بجای عانی که ظهیر عقد او بقی مرتبه اوز انشید کشف و ارات
 کشف ایدوب ایتر اذات عروس تری جزیه ایدر بلع الحری

برج عصب

و حقا لثري و ام غد و راري زبا استر و ايد ما ذكر في عدم المراسي و لكنها
 حجة اناسي بوجه طرد في مثل اولر اما و انتر بعضلر بومقارده
 قول زباني آداب عروس تری و بعضلر في اسوا عروس تری و دخی
 لانه عدم مؤس و لانه قلنداس و لكن حجة اناسي و قول جريمه
 اري داب فاجرة غد و ر بطرا و نقله تر کيلر ليله اولمق او زره روايت
 انشدر بعد زبا و صايفه امر ايتدر حجة اناسي حجة جريمه في غرض
 ايله اسقا و مقام مرتبه اسکارا ايتدر صکره بر طشت زره
 احضار و جريمه نیک ايلکي قولدرنم ضد ايتدوب دم ملکی حافظه
 اهتمام ايلکي زنه طشتنه طشه به تقاطر ايتدوب بر قطره ضيله
 اولسونکه مطالبه اولمق سى مغرور ديو تا کيد ايتدر اما کيد رک جريمه
 ضعف طاري اولوب قولدر ابادي و صايفه ساقط اولمق
 دمندر بر قاج قطره خارج طشت نطق او زينه متقاطر اولر
 زبا کورک و صايفه لانتضيعوا دم الملك باه دماء الملوك شفاء
 م الکلب يو جريمه دخی دهوا و ما صيغه ايله ديدر بود في مثل اولر
 صاحب زبا جريمه ي بوجا و زرققت و حتى جث سيله معاذق ايتدر
 اگر چه تار و التقي اخذ ايتدر لکن عروى مغرور دن امين اوله صوب
 بر کون بر زن کا به دن کند و نیک حشف هلاک نه يوزدن اوله صحن
 استکشاف ايتدر کا به دخی سنک حشف و هلاک بر غلام
 بهين غرامين سببي ايله او جقدر لکن مجود اول غلامک ايله دکل
 بلکه بالنفس کندر الکله اول کو کوردو جبر و يکيل زبا
 عمر و دن دائما حذر او زره اولوب شويکه داخل حوزه ملک اولان صحن
 حصنه دن بر سيند و بر و ايتده کندر فقيره قرن استي قصه که ما بين فقر
 نه فقرات و شقايشير سخت سر ندر بر نفق صغر ايتدوب وقت
 حاجته دخول ايتمکه سمت نجاته وصوله بوجو طريق اعدا ايتدر
 لکن بونکه دخی امنيت حاصل ايتده صوب قلند و نر اولان صور تکرار

جو سر بعه السوره
 جالبه معنى السکر

الکلب ايله صحن الکلب المعتر
 نه اکل لحم الانسان و شبيهه
 المعتر للانسان غصه
 قاتون

المهين فتنه المهينه و
 الخدمه والمراد بها الخفير

بر نمان

بر نمان
 حاله کت حماق مهربى انتخاب و عطايای و افره و مواعيد متکانه
 ايله مالک المصاب ايتدو کرم صکره مختلر ايتدو کوردر و عروس
 عمر جال و قاما و رکباد و راجله و مستح و مقصود جيبى هينى
 ايله تصوير ايتدوب حوم حکومت کون بخاوت و کون سياحت و کون
 اخير طريق ايله ترده ايتدر اشخى صکره ليله خفيه تطبيق بر له دانا
 عمر و دن حذر او زره ايتدر اما اذ لحاق القدر بطل الحذر فحسب اول
 زمانه جيمه عروى استخلاف ايتدوب جريمه به زنى زبا ايتدر
 اولسيد خمر و شراب جز و انشدر ظهور ايتمکه عمر و خالي جريمه نیک
 حاله به جبر اوله و عمر استطلاع ايتدوب هر کون انتره طريفه شير
 طشه بعضى مسير بسطه بساط انتظار ايتمکه کوردر اولمق
 ايتدوب کوردر کورده راه جريمه دن بر کيد سوار سوت و شتاب ايتدو
 غبار اولمق کورده قلندرقه قصير اولدو دخی معاینه ايتدوب کيد غنچه جيمه
 ليله البقع صدقته استقبال ايتدوب ما و رادک يا قصير ديدر
 قصير ايتدر سى القدر بالملك الى حقيقه يخرق ملک هلاک دکر ايتدر
 اولر ايتدر البتة بايتى زيادون مطالبه به حرف مجود ايتدوب کيد عمر
 ايتدر زيادون نه اخذ تار اولمق کيد و بهين منع م عقاب لکو بود دخی مثل
 اولر قصير ايتدر مادامک مشکات آفتاب حیات قاتون ضياع سمده
 ذرات مثل عروى حواسى رقصان ايتدوب خواب راجنى کند و حوام ايتدوب و حيا
 باغ و باغ ملک مقدورس زيادون الورم و يا خود بوبولر اولورم
 فاجه الفنى و ادوج طهر و دخی و اياها بعنه بوبرنى قطرات و ظهري ضرب
 ايتدوب زبا ايله ترک ايتدوب عالم وار ايتدوب کوردر عمر و ايتدوب بن بو
 ايتدوب کيد ايتدوب سى لکام متقى دکل با حصوص قالم جريمه
 اولمق فسخ ايتدوب ايتدوب لکام لکام و يذوبند بالجله معلومد ر قصير ايتدر
 نکل غنى ايتدوب ايتدوب لکام لکام و يذوبند بالجله معلومد ر قصير ايتدر
 کورک کيد و ايله الفنى حى و ظاهره ايتدوب ر ضرب فقيره ايتدوب متاثر ايتدوب

متنکرا جريمه به

اما

دخی

فاسم من على الماری یکر میر فی مقام سنده مثل مذکور الحق بالقارظین ترکیب
 ایراد ایدوب تقسیر نه الاصل نه القارض نه الذي عني القرض وهو انيات
 المدبوع به والقارظان المشار اليهما احد هاتين غزوة والاخره الترس في
 وكانا خرجا بجناح القرض فلم يبرحها ولا حوف لهما خبر فغضب بهما المير
 المثل لكل غائب لا يرحم يا به يعني اصل قارظا كه اكله دباغت اول نور قرض
 دير كلرس نباته و شروب جمع ادر نه دير وقارظا نه مشار اليها ما كس
 غزوة دن ديكر غير من قاسط اولوب قرض جمع استكه جمع مثل اير
 بري دخی رجوع ايتوب وقطعا خبر لري بلنا مكله جمع اياي رجا اولنيا
 غايي يكون ضرب اولنا مثلدر واليهما اشار ابو ذؤب في قوله
 وحتى يوب القارظان كلهما وينشر في المثل كليب توائل الغنفل
 احمد بن محمد الميدي ان امثاله اصل مثل باب الفده ع اذا ما القارظ
 الغزوي آيا يواير ايدوب اين كلي في نقل ايدوبه ذكر اولنا قارظا له اليك
 دخی غزوة اولوب اكبر نيك استي يكرين غزوة واصغر نيك استي عامر
 رهم به غزوة ذكر واصل قصص دخی بونفهوم سياقنه مرويد كه يكر
 مذکور بر كون قتيان رسيه در خيمه بن منرايله اجتناب قرض لكون برواي
 ذات السله جمع مثل ايرس اتفاق بر قليب عيقده آمد شد زناير دن
 شهد مشاهده اكر لركه اشتياق على احتياي قرضه لكون غزوة
 ايدوب قرحا به انك خصوص من مقارعه اتر كلز نه كام ستارم الامثال
 قره يكر محل لخل اولان محله نزول وخيمه فراز برده ادلاي سره مستور
 اولمقي مقتضي اولفين بينكز نه جمال اشتياق بروي مشروح ربط
 سجال تراقي قلدرم وقا كه اشتياق سلال امي نهايت بولرس نكر بالاي
 چاه صعود ايدوب اكون غزوه در مربوط عوده دلو اولان جنگ ايرال
 امرداني طالب اولدر مكره يكر كوك قاطم نامنه بر صا حبه لخال قرض
 وارايري كه قلب حرمه لهيب اصغيله متلفظ اوله قده كوشوي بار
 ايدوب شارسه بس نوا غر شوق نوا ام اولشيد 4 اذ الجوز اذ دقت

آيا ايدوب

يكرين غزوة
 رهم بن عاد
 غزوه بن ستر

لغزيا

لغزيا ظنت بال فاطمة الظنون بس خيمه بذكره خطا ايدوب
 رس رسن قرك فاطمه واسطة العقد سلك از دواجر اولمغور نظير
 والاطلاق اخر ايله قطعاً متصور دكلر رهور شنه كايه جلمان
 حلف و شرط ايله فيصل ويرو يند كرخي بن تو حاله ايكس بوشني جزا
 اولماز اول بي بن چايدرس اصغوا ايله بعده سويله چو جيلنا ناي
 استصوا دم نهر چند كه تاب داده نياز اولدر مقيده اولمغوب
 بالاخر خيمه يكر مذکور اول حاله براغوب كشي حتى ذكر او كيفيت
 ايله ايك اولمغله قضاه ايله رسيه بنينه كشمه و سوره و قوتع
 بولي اوزره مرويد اما قارظ اصغر نه عامرات رهم بن غزوة در
 كرك اجتناب قرض اكون جقوب بر دخی رجوع انمدي و يكر اولمغون
 دخی كشمه بلبوب قطعاً خبر داخري بلوا اولمغله امتد اغيت اكون
 مثل اولمغدر ننگ بسرين ايه حازم موني وقتنه قرينه خطا نه
 ايدوب ديشد فرجی الخيرة وانتظري ايا به اذا ما القارظ الغزوي
 آيا قول يلدغ و قصي امثال غزوه ندر رهم مظلومه رهم
 ظلم ايدوب هم يكره كشي كيات ايدن مرد ظالم خيمه ضرب
 اولمغور عن الماری يلدغ و قصي امثال يضرب لمن يظلم ويشتكو
 قول احمد يارينه را باز زمان حال شد امثال بچكز رهم كشمه
 ترك ايدوب كه عادت قدريه سنه تکرار مباشرت ايله خطايي عي فلان
 كس ايك عاوتن اله الذي ديه جك محله مصر عهد كوري اير ايدوب
 ايدوب ننگ بوييدن ظاهر در قوتبه زمي كرخي دل چون قوتبه
 شدي باز زمان حال شد احمد يارينه را امثال مذکور امثال عوده
 عادت لغزها ملبس مثلنك مناخود اولمغور و هم اولمغور ع الميه اني
 القرض الال و كليب اسم امارة يضرب لمن يرجع الى عادة سوءه
 يعني غزوه اصل معناه اولوب و كليب يكر غزوه اسمي در رهم كشمه
 زنا ايدوب يكر امر عادت رجوع و شروع ايك عرب اولمغون كشمه

بالآخره
 ط

يلدغ و قصي

احمد يارينه را

عادت لغزها القتر
مکین

حفظه عادت لغزها علیس دیر که قوک بو تئال
تافته ردی تهری تافته ردی یوزی اگر سینه دوغش دیکر
نه که فوج تئالیک بویتند ظاهر در که بئال جاکنی در پس
آینه شخف بئند تئال خویش تافته رود رقفا بیت
مقوم و دینلر اصطلا حنزه مدور تعبیر اولان ابیانه قریب
یعنی جفتند مصرع اولی که بئال جاکنی در پس آینه کلا نیل
تمام اولوب لفظ شخف مصرع ثانیه مرهوندر محمول بیت مجبوره
خطای اولوب دیک اولور که سنده بر جازیه لوحسن و جمال واردر که
فی المثل و رای آینه ده اگر جالس اولسک اول آینه یه نظر
ایدر شخف کنه صورتی یوزی اگر سینه دوغش کورر زبیرا
سن آینه نیک ادرنده اولکله سنک جاکنی تماشای احوال ظهور
معلقه بیل متوجه اولور فائده قاله بیک نوع بشر دیک اولور و فی
اخوانک معلومید فضول بقوله التخصیل بر معنادر قوک
این از فلک است و ارض نیست مصرع مذکور امثال مجرب
اولوب بولکده بر اک کلک و ارض بیکه حق طرفین ظهور
آینه دیه جک برده ظرقای عجم مصرع مذکور عینیل ایراد
ایدر که مورد بحث حق بوسباق اوزره منقولدر که شاه محمد
نهادنر نیک زوجی و فتنه قتل ایدوب بر کمره المنظر و له و جه
و کلکله شاه محمد استکراه ایدوب اول عصره حسن نام بئرت
صورت کلوه دور سینه وار ایدوب اولور که نسبت بر له زوجیه
اولان محاوره بوا ساند ظاهر در ۴ گفت باز غویش
ش محمد کس که برفت کار نیست این از حسن کلاه دورست
حقا که درین سخن نیست رفق نیز جواب بخت گفت
کین از فلک است و ارض نیست قوک تفهوق ای نامه
اولان مدعی منقولک ابو عامه حضرت سرور کائنات علیه افضل

حاصلی

شکن

الصلوات

ابو عامه مسیلمه الکذاب

الصلوات حضرت نیک و الدما جدری عبد الله بن عبد المطلب قوله
انزل من مقدم عامه رحمان سیمه سیده مشتی مانده ابلیس
منتظرین و معبرین دن سراسر مسیلمه بن الحنفی نیک کشتی دور
به البعث سلطنت الوهیت خدمت رساله تنزل بر له حضرت
سلطان الانبیاء علیه افضل الصلوات والتخایا جنبانه مسیلمه الکذاب
رسول الله محمد رسول الله علیه السلام اما بعد فان الارض نصعنا لے
ونصفها لک ثم هاتنی یازوب ارسال ایلدر که طرف باهر الشرف
بنوت بنا هیند من محمد رسول الله الی مسیلمه الکذاب اما بعد فان الارض
نصعنا لک ونصفها لک ثم هاتنی یازوب ارسال ایلدر که طرف باهر
الشرف بنوت بنا هیند من محمد رسول الله الی مسیلمه الکذاب اما بعد فان
الارض نصعنا لک ونصفها لک لله یورثها فله شانه عباده والعاقبه
للمتقین کلیم وحی از سید مجاب اولور و فی صاحب کشف زخیری
دره منقولدر بعد ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حقیر تارام خلافت ایدره
جنود مسلمین ایلله خالد بن ولید رضی الله عنه حضرت بنی ابعاش ایدوب
اشای محاربه قاتل حمزه رضی الله عنه اولان وحشی نیک الله قتل
اولنقله وحشی وقت جا بلیتمده خیر الناس ثمید انشای ایدوب
سراسر قتل ایلدر دیر ایدوب امام ناصر الدین المظفر زی ایدوب
ایدوب دیکش در و قتل علی بن الحششی قاتل حمزه وحشی الله عنه
و کان یقول قاتل خیر الناس فی الجاهلیه و سراسر فی الاسلام
اراده فی جاهلیتی و اسلام قوک اعیب من بغلة ای دلا می
ایده الله موالی بنی اسوده اسود کوفی او اخرایام بنی امیه ایدوب
و ظفار بنی عبید بن سفاح و منصور و مهدی خلیفه بر شوب
عبد المصلح صاحب نوادر و مع بر شاعر معروف و مشهور ک
کشتی در اسمنه نون ایلدر زنده با سینه جون دیر ردی اما
بقلمی جمیع دو ابد اولان سوء خلقت و شیوبه جامع

محمد

وحشی

ابو دلامه

اسوه دواب مرتقا بن قاطر اولوب سوار اوله قده اطفال آردينه
 ووشتر لر و شخريه به الوب كولر لر ايدى زانما قصه الميوي موافق خلق
 موافق و كبراه خلقى كولر رمل ايجون بغله مغربونه به بزدى يعنى
 جميع عيوبى حاور بر قصيده نظم ايدوب مشهور اولقل بهر
 كثر العيوب اولالاشى قصيده اعيب من بغلة ابد دلامه چو ضرب
 اولمور مثل اولمور

ليخل منطقى و كلام غري
 ومن فتنها في البطن فتن
 ومن قطع النكاح و فربان
 اذا استعملت عورت و باليت
 و تفرط اربعين اذ اوقنا
 و كانت قارح ايام كرى
 و قدرت بقران بقران
 فابلى بها يارب طرفا

قصيده به مهندس خليفه انشاء الله كره مهندس بطنى عظيم
 اولوب قيس بخون با بعه ردا نك و دير ابو دلامه يار المومنين
 صاحبه استر داذ و فقي ايله آيلرجه مكث ايلدم و دير مهندس
 اير اخورينه جيره امركين و الاصل طبل دلامه المير يعنى ابو دلامه
 ايجون اخور دن ايكه مركب اختيار ايت دير ابو دلامه يار المومنين
 ان كان الاختيار الى وقعت في اثر من البغلة و لكن مهندس يار المومنين
 المومنين اكر مكيلر من بخون اختيار اولمور مهندس خليفه نك اشرف
 و مهندس لكن اير المومنين بالنفس بيم الخون اختيار ايت چو امر
 ايلسون دير ابو دلامه نك علم و لطا يفه و اير مكات مضحك
 دنى چو قدر اخق جمله دن بزم جبرزان كعبه به روان اولمور
 ابو دلامه ميس نك ردا نك الله الله في امر چو فر ياد اير جبرزان

تعارف الذي لم يخش الله
 كونه سجين او كسر
 الطوبى لمن لم يخش الله
 كونه سجين او كسر

أخبركم
 بكم
 كنز

اولمور سوال اندكده بن پير عليل سن صاحبه اهر حرنيلر
 چار سبط ايدره رمله بكمه موب اولوب رفيدنى اكل كوي
 طائل بطن رجا و فقي نك انمورم عجز دن خلاص اولوب راحت
 بولم دير جبرزان مرمى حدود ججه بر جاريه و بهر حال اوزره
 و عدائيه ججه كلكه ابو دلامه موسي الهام و بهر حال رشيد
 حاضنه سيم غبيده و سا طنبيله بوايانه جبرزانه ارسال ايدر
 ابلغي سبتى ان شت تا ام غبيده اننى ارشد باوان كانت رشده
 و عدنى قبل اخرج الحج و ليرة اننى شيخ كبير لس في بيتي فقيدة
 بفرغ ايدر عجز ساقا مثل الفديرة و جهلها اقع من حوت طرى في عصية
 ما حيا مع اننى مبل موسي مجدة

جبرزان استغرافي ايدوب حوت في عصيده بيتي استعاده و بهر حال
 بهر حال جاريه في جميع مال و جبرزان ايله ابو دلامه به ارسال ايدر اما رسول
 ابو دلامه في خانه سدر بولاما يوب جاريه في اوجه سيم ام دلامه به
 شليم ايدوب كرو و دنر بواشاده اوغلى دلامه كلوب والده سني
 مغموم و مخروبه كور و سب جبرزان سوال و استقصا اكر كره
 والده سني اي اوغل بر تار نك غصبل ايره مك كونه بوكوني كونه ردير
 دلامه سويله نر ايره مديك والده سني با نك بكمه جاريه كونه ردير
 حالا استبوا و طر ايجده در يانه كرو و سبك مالكا نك نك
 ابو دلوب و طر ايله نك با نك حرام اوله و الا سكاره بكاه ايله سني
 مفرور ديري يس دلامه تعليم حاور اوزره عمل ايدوب طر به
 جبرزانه با نك كلوب زوم سدر جاريه في سوال و وجه سني
 اننى اذك البيت چو جاريه اولمور و عن اوطى في كونه رابو دلامه
 جاريه نك با نك كرو و بوس و كيار و قدير ايله ال اوز ايجو جاريه
 ايراض اير ابو دلامه سبك سبك سبك سبك سبك سبك سبك سبك سبك
 ديك جاريه بنم سيد تم بنم جبرزان ابعاش المشيد جبرزان كلوب

دفعه عاصيه
 فقره
 الماخذة المودة التي توكل بالصبر في فقه و تربية
 وقد حضرت و لم احضر في باب طيب و الحضانة
 حاورن الا بط

جفا

بنده نائل مراد اولی که سن نه استرسن و بدکره ایود لام بولایس زوجه شک
 و هاسیده او علی دلام نیک استی اولدوغنی بیلوب طشهره چقد قدده
 او قلی دست بکر بیانه مهندس حصونه و کتوب برب قریاد ایزده رک
 یا ابر المؤمنین بولای حبیب بکه بولایس ایتدی که بر ولد والدنه ایتدی
 بچو ضنه کیف ما کان بیانه ایتدی که مهندس شدت ضوک ایلد مستلقی
 اولور ابودلام یا ابر المؤمنین بوجیبینک فعلنه نجب بولر خنده بی
 قوام ایلد قتل اولسون بچو فرج ایدر مهندس و حی علی البط و السیف
 و بدکره او علی دلام یا ابر المؤمنین یا بامک جتنی کور ایتدی و کاک کبی
 بنم و حی جتنی اصفا ایلد دیر مهندس سنک جتنک نذر دیر کره دلامه
 یا ابر المؤمنین بولای صفق الوجه قرق سنده بری بنم والدنه مه
 جماع ایدر بن غیظ اندرم بن بونک جاریه سنده سر کره جماع ایتدی که
 بکا غضب ایدر برب قتل اولسون و یک دو ایدر ماخلل الله یا ابر
 المؤمنین دیک مهندی اولکنده زیاده خنده ایدر برب ابودلام بی
 بوجاریه بی او غلو که بختله بر سنه من سکا اثرن صنا بر جاریه اعطا
 ایدر بنم و بر ابودلام یا ابر المؤمنین شمرا ول جاریه بی السماء
 والارض حفظ ایتدی و سن بولای حبیب بکه ایتدی کی ایسی
 که دخی ایدر حور اکر ایدر اول زمان قتل ایدر رم بولابودلام بی
 دخی ایلر قول سنه شافی بر ایدر و کشتند ایتدی که حور ایدر
 بر اکر کره و شنیج بر محذور قوی ضمنده ایتدی که اولد قدده خمره
 اولور سنکه شاه اسمعیل بی سنی اولفله قزلباش قتل ایتدی که کره
 دخی ایلر و یاق قزلباش حور بیچ ایتدی که بولایس بیوسته هم چون ایدر
 دریک کشتند شهزاده بخت خردی ایتدی که ایتدی که
 بر اکر دشتند و مور و مثل دخی بولایس اوزر و منقولدر که
 مادر انهمه سنور شافی مذهبی شایع و کل ایکن عبید خال
 انهمه بر امام صباح غارنده بسمله شریفی جهر ایلد او قریوب

بنده
 دانه
 عذر نه

دقون

وقتیکه تکلم اهل محله جمع اولوب بولایس ایتدی که دیر کلر نه امام
 بی شافی مذهبینه هم بنم مذهبیک ایتدی که بولایس ایتدی که اهل
 محله ایتدی که ایتدی که واقع حاله سنوال اولد قدده شافی بر ایدر
 و کشتند دیر ایلد مثل اولد و ایدر علم بحقیقه الاغور
 قال العبد الذلیل المحتاج لعناية رب الجلیل هذا اخر ما اور دیت
 في هذه الرسالة في بعض ما غرضت من الامثال العربية والعجمية والمقالات
 التفهيمية وهذا مع اعتراف بقلة البصيرة في هذه الرسالة رجاء
 غبطت غبط عشواء و حطبت كخطب ليله الليلية فاذا
 انا ذلک رب من البیون وبالهموم شغل من ذات الخیون فان شانه
 برویه ناضیه ذات غوم ناضیه الا انه ارجو من کرم من بط العوا
 انجب مثل الضلیع ظالمها و یسر عوا بر بفقو حیثما
 یسر غور سق طانه ان الکرام من الکرم یستمن ذات الورم
 ولواصت نفسی امان التفیق لکشف غطاء ذلای
 عن الجول والرفیق لانه في المثل یسمع ان الشفیق بسوء الظن
 مولع وما اردت بهذه الا المفهوم من هذین البیتین
 الموت و یبقی کل ما قد کیننه فی البیت من یقار خطوط عالیا
 لعل الی یعفی عنی بفضلک و یغفر ذلای و سوء فعلای
 یسر الفراغ من هذه النسخة اللطيفة في مله توفی

الله عز الافات بید العبد الفقیر الراجی عفوره العتیر
 محمد بن ابراهیم السمر بصفه زارم غفر لها
 ذنوبها و اخر الاخر يوم یسئل و قتل ظفر
 خامس من سنوال سنه کعب
 و حتم و ما به الف من
 اجرة من هو فی
 بسم الله

محمد بن ابراهیم السمر بصفه زارم غفر لها
 ذنوبها و اخر الاخر يوم یسئل و قتل ظفر
 خامس من سنوال سنه کعب
 و حتم و ما به الف من
 اجرة من هو فی
 بسم الله
 الحامد والاکبر محمد بن ابراهیم السمر
 عن البلیک

ما يتعلق بالادوية

برقرتبه ساکن اولاد زید قرینه فرج طار عنده متصرفا ولد و غی ناری
 تفویض مراد است که قرینه فرجها لیسلی لیا لیکن فرج و بر سبقت
 سببها لید خاد فام قرینه اخریها لیسند و عرف تفویض بلسه حاد قرینه
 اولیها لیس و وک و وریکی فرج و اولاد لوی کند و لالماعه
 قاد و اولور فی الجواب اولور لوجوب اخرا و لیس لیس اولور **مسئله**
 زید عمر و ابلا شکر آفره متصرفا و غی ناری اولاد و حادی نابت
 اولاد و اشجار و بعضی از اشکایوب میوه من حاصل و لدرجه
 مستفاد اخذ است که عمر و ناری و مشترک اولا غله اول منوره
 دخی فقه لمانه قاد و اولور فی الجواب اولاد **مسئله** زید فوت و اولور
 حاصل و وجهی هندی ترک است که زید که زوجی هندی و غی نابت
 است و ناری و صاحب لرض طیار و وری که قاد و اولور فی الجواب
 اولاد **مسئله** زید پاد و لغو و اولور لیس طیار و بر مستحق
 اولاد و زید که لیب فرقه ناری اولور لیس ناری اولاد و غی نابت

کن

کننا اولاد هندی طیار و لیس لیس لیس لیس لیس لیس لیس لیس
 زید صق طیار و لیس لیس لیس لیس لیس لیس لیس لیس لیس لیس
 قاد و اولور فی الجواب اولاد **مسئله** هندی صقیه آخر و لیس
 بولوب ناری و لیس بر قاج زمانه بوز قالیوب صاحب ارض
 اول تراد فی طیار و لیس عمر و ورمش اولسه هاد هندی بالغه
 اولوب کلدره ناری و لیس عمر و ورمش المغه قاد و اولور
 الجواب اولور **مسئله** بابا سنی قتل اید زید بابا سنی
 ناری انتقال اید فی الجواب انتقال **مسئله** زید و غی نابت
 اولور فی ناری سنی و ج سنه و نه زیاده بلاد عذر ذراعت
 اتمیوب تعطیل اتمیکل صاحب ارض عمر و طیار و وری و
 عمر و غی لیس ناری و زره ایکو زید عمر و وری وری وری
 ناری لیس لیس قاد و اولور فی الجواب اولاد **مسئله** محلول اولور
 ناری لیس متولی طرفه تفویضه وکیل اولاد و نه محلول

اولاد تارادی عمری تفویض ایست. حال متولی وقف تفویض
 مریوری طوئی ویا ول تارادی طوئی معنی ایله آخره تفویضیه
 قاد ولورچی **الجواب** اولور **مسئله** بلاد ولد فوت اولاد زیدک
 تصرفده اولاد زیدک تارادی مستحق طوئی اولدوقده صاحب رض
 دخی آخر طوئیله ویرمک مراد ایستدکن زیدک اولغلیک اوغلی
 بنم ایچون حق طوئی وارد و دیو آخره الدریوب کندنی لکغه
 قادرا ولورچی **الجواب** اولاد **مسئله** زیدک تصرف اولدوغی
 تارادی سنی عمرک تارادی سید صاحب رض معرفتله مبادله
 وهر بری آخرک تارادی سنی ضبط و تصرف ایستدکن زیدک
 فوت اولویا اولغلی تصرف اولدو لایکن بکر ظهور ایستدکن زیدک
 اوغلی تصرف ایستدکی تارادی مستحق حقیقوب بیدالایات و حکم
 ضبط ایستدکن زیدک اوغلی باباسنک عمر بیلد یو ویردکی
 تارادی عمرک اوغلی بیدنه لکغه قادرا ولورچی **الجواب**

اولاد

اولاد **مسئله** بلاد ولد زیدک فوت اولاد زیدک ایچنده اکی
 اولاد تارادی سنی مستحق طوئی اولوب صاحب رض دخی طوئیله
 ویردکن و شت زیدک عمره حصا و قسده مریور طوئی ایچون
 اهرت ویروب طورسون دیرکن عمر رضی اولوب و شت زیدک
 کولایکن فالد لکغه قادرا ولورچی **الجواب** اولاد **مسئله**
 تصرف اولدوغی تارادی سنی بنی الی سنده بلاد عذر تطیل
 ایتمکله صاحب رض طوئیله ویرمک مراد ایستدکن هند جینی
 الدریوب طوئیله کندنی لکغه قادرا ولورچی **الجواب** اولوب
 مولی آخر سلطانی وایسته اولور **مسئله** زیدک قولی عمر
 زیدک اذنی ایله بکرده معرفت صاحب رض ایله تارادی تفویض
 ایستدکن ایکن عمر بلاد ولد فوت اولوب صاحب رض دخی
 اول تارادی طوئیله ویرمک مراد ایستدکن زیدک بار لکجه انتقال
 ایستدکن صاحب رضی منه قادرا ولورچی **الجواب** اولاد

مسئله زید عمر و تصرف فلان اولاد تر اولد و نه کنلری قالدی و نه
 بعضی کسند قیولری کنی سا قتل و افرنه کرد کلر نه ندر و
 داضیل اولیوب اولکسند لری معنه قاد و اولور لری **الجواب**
 اولور لری **مسئله** بلد اولد و کفر و فتنه اولد و زید که تصرف اولد و اولد و اولد
 مستحق طیب اولد و قد قوی هند طیب اولد لکن طالع لکن زید که لکن
 ادرینا شی عرو مق طیب ندر د یو هنده آلد و یوب کنی لکن
 ناد و اولور لری **الجواب** ولما **مسئله** زید تصرف اولد و اولد و اولد
 عرو بر مقدار الحیه بدل مقابل سنده تقوی عرو و دخی تقوی
 ایوب بعده صاحب ارض اولد و بکر د اذن تمسک الی الحوت
 بر مقدار الحیه و یوب تمسک و اذن استکده بکر ارض
 اولیوب زید و بکر کل بدل تقویضک عرو و بکر
 تمسک و بکر دیکه قاد و اولور لری **الجواب** ولما **مسئله**
 زید و عرو بریمان اشتراک افرنه متصرف لکن تیار فر بود

داخلند

داخلند تار اولد و محلول اولد و قد زید اول تار اولد لری طیب
 ایلد و یوب کنی تصرف و ذراعت ایلد هال و عرو صاحب
 ارض اولد و تصرف ایتک ممنوع د یو اول تار اولد لری طیب
 ایلد استند و بکر که قاد و اولور لری **الجواب** اولور **مسئله**
 زید تار اولد سنی عرو معرفت صاحب ایلد تقویض ایتد که ذکر
 کنی و الحیه د ک بسملک شریطیل تقویض اید عرو و دخی
 اول شریطه تقویض اید عرو و زید بسلیجک و زید
 دخی تقویضند و رجوع اید و تار اولد لکن لکن قاد و اولور لری
الجواب ولما **مسئله** دار الحریه اسیر اولد و زید که تصرف
 اولد و تار اولد سنی صاحب ارض بوز قالدی و یو طابولیه عرو
 و بکر اولد و نیجه زمانه مرور دند و بکر زید خاد و اولور
 کلوب تار اولد سنی عرو و نه لکن قاد و اولور لری **الجواب** اولور
مسئله زید متوفانک صغیر اوغل لری عرو و بکر و بکر و بکر

انتقال ایند تار دلورده بر مقدار بینی والد لوی هند
 معرفت صاحب وصال والد تفویض ایدوب بقدر عمر و بکر
 بالغ اولاد و فوت اولاد صاحب وصال بولنان کسند هند که
 تفویض معتبر دکلرد و بکر طویل و بکر قار اولورده
الحجاب مقدار صاحب وصال معرفت اولی و اولاد **مسئله**
 بلد ولد و فوت اولاد نزدیک تار دسی سخی طوی اولورده
 اناسی هند طوی اولاد لکنه طالب لکن باباسی عمر و هند
 آلد میوب کنده لکنه قار اولورده **الحجاب** اولورده
مسئله زید بقدر اولاد و وقف تار دسی عمر و تفویض
 ایند که **مسئله** متولی وقف مقابل اذن آینی کلان اچیت
 زید غنی آلور بوشه عمر و دخی آلور **الحجاب** عمر و نه آلور
مسئله بروقت تار دسی متصرف اولاد و زید فوت اولوب
 تار دسی او غنی عمر و ضبط و ذوات ایند که متولی وقف

زید

زید بوتا دسی مقدار و بکر سینه باد و سطل ایدوب
 تار دسی طوی سخی اولشیدی و بوتا دسی عمر و ضبط ایند که
 قار اولورده **الحجاب** و ملاز **مسئله** بلد ولد فوت اولاد و زید
 تار دسی سخی طوی اولورده زید که لبون ارق زبانی عمر و
 صغیر و صیسی بکر اول تار دسی عمر و بچون ریم طوی سخی
 مثالی آلور بکر نافع اولورده صغیر که مالذ صغیر
 بچون طوی آلور بکر قار اولورده **الحجاب** اولورده **مسئله**
 آفریده کیدب تار دسی بکر اول و سینه مطلق اولاد و زید که
 تار دسی صاحب وصال عمر و طوی و بکر که زید که لبون
 فرق زبانی هند و طوی بکر و بکر و بکر و بکر و بکر
 لکنه قار اولورده **الحجاب** و ملاز **مسئله** زید متصرف
 اولورده و تار دسی عمر و بر مقدار اچیت بل مقابل سینه
 تفویض ایند که عمر و نه آلور و اچیت هر نه زمانه و بکر

تاراد بی نه المق شرطیل صاحب لرض معرفت تفویض ایوب
 عمر دخی اول شرط او زده تفویض ایسه. حاله زید عمر دت
 الد وخی الحجه فی عمره و یوق عمر دت تاراد لوی المغه قادر
 اولور دخی **الجواب** اولاد مسئله قریب تاراد اولاد زید و عمر و بر
 تاراد بی اشتراک افتره متصرف لاین صاحب رض معرفت قریب
 بکره تفویض تسلیم ایله کفر نه زید و عمر و کفر قریب تاراد لوی هند
 مق طیب و بنده آفر الدرم دیو بکره وید و کفر الحجه فی وید و
 المغه قادر اولور دخی **الجواب** اولاد مسئله زید سیاهی تباری
 طیار غنده صدای نابت اولاد بلام و هوذا عاجل بی عمده
 طیب و ایله و یروپ بعد زید مغرول اولوب برینه بکر سیاهی
 اولدقه بکر عمره اول عاجل بی بنده طیب و ایله آل و آد اخذ
 و برین و یکم قادر اولور دخی **الجواب** اولور مسئله آخر دیار
 ساکن اولوب تاراد بی متصرف اولاد زید فوت اولدقد اول غل

اولوب هر خاصه اولاد زید عمر و موقوفه امکان اولما موقوفه سیاهی
 اول تاراد لوی طیب و ایله بر اجنبی و برینه او فی سنه دکره
 عمر هر خاصه بقیوب دیار نه کلدکه اول تاراد لوی
 دعوی ایوب بکر نه المغه قادر اولور دخی **الجواب** اولور مسئله
 هند قریب تاراد بی ایله اشتراک افتره متصرف لاین اولاد
 تاراد لوی بش سنه مسئله ذاعت ایوب طار و بنی
 اول تاراد لوی بند دخی بش سنه مسئله تصرف ایوب
 دیکم قادر اولور دخی **الجواب** اولاد مسئله تاراد بی
 ایقاعه قادر اولاد زید عمر و تصرف کد اولاد تاراد لوی
 بکره تفویض ایتمه سکی سخی قتل ایله زید دیکم عمر و موقوفه
 اول تاراد لوی بکره معرفت سیاهی ایله تفویض ایسه تفویض
 زید و مستبر اولور دخی **الجواب** اولاد مسئله زید کتصرف نه
 اولاد چار و فاشنه مکره مستحق طیب و اولدقه قریب هند

ایل و بر دکی رسم طوقی و بر وب المغه طالبه کن سپاهی و بر
 اجاسند عمره و بر مکه قادرا و لوری **المجوب** اولاد **مسئله**
 بر دکر من او با غنه متصرفا ولد زید دکر من قایا و لغند بر
 قاج سنده سپاهی به مقاطع سنی و بر مسه هالو سپاهی
 مقاطع سنی و بر اکر و بر هک دکر من او غنی طایفه آخر
 و بر بر دیکه قادرا و لوری **المجوب** اولاد **مسئله**
 زید کیدرا و غنی عمر و بر قطعه اولاد سنی عمر و بر حضورند بر
 مقدار اوجه بر له مقابل سنده بکر معرفت سپاهی ایل نفوذ
 استدکد بکر دخی نفوذ ایدوب عمر و بلد عذر سکوت ابد
 الی ای مرورند صکر زید فوت اولاد قد نفوذ منکوری
 طوقی و بامغه قادرا و لوری **المجوب** اولاد **مسئله** زید
 قریبه صکر دکر کلوب بر هفتک اشترا اید و اول قریه نک
 در اسنده قدیم دکر هفتک متصرفا ولد نر اکیوز قیون

دعی

دعی اید کاشکرا این حال زید بشا الی بیک قیون کت
 دعی اید دکر مراد استدکد سایر عایا نک طوار سینه
 مضایقه و بر عیج رعایا زید قدیم دکر اولاد ندر زید
 قیون دعی اید دکر متعه قادرا و لوری **المجوب** منور اولاد
 موآب آفرام بر منع اولاد **مسئله** حق طوقی لایون قریه اش
 ایل لای قریه اش برابر میدد بوضه لایون مقدم میدد
المجوب برابر دکر **مسئله** اراضی سنده نادر لر محلول اولاد
 منوایی زید طوقی ایل و بر میوب کنذی تصرف ایل سده هالو
 زید تولی سنده مغز اولاد قدیم برینه عمر و منوایی و بحق اول
 نادر لری طوقی ایل و بر مکه قادرا و لوری **المجوب** اولاد
مسئله زید قریه اش عمر و ایل اشتراک او زید سنده متصرفا اولاد
 نادر دکر و افر و یارده ایل بر مقدار اوجه مقابل سنده معرفت
 سپاهی ایل نفوذ و تسلیم ایل سده هالو عمر و کلوب هک سنده

بروقفک

تقویٰ بر قوی طویوب و زید که حق تعالی بر تقویٰ
 احمق دیو و روی که رسم طویود و حق تعالی مقدار بی و پروت
 تارادی جلد تصرف قادی و اولور بی بش سنه کجای ایسه اولور
مسئله زید بی بر مقدار او و ما فی سیاهی از سنه باله سیله آهوب
 تاراد ایتدکه سیاهی اول بری طویله و بر مک قادی اولور
الحواب زید بی بر مقدار سنه آوبا کا تقویٰ ایتدک اولور
مسئله زید بی فوت اولور و تصرف اولور تاراد لری
 او علی عمر و مسلم انتقال یدر بی **الحواب** ایتمه **مسئله** زید ایلد عمر و
 تیمارده شریک لریکن اول تیمار طیراغنده محلول اولور بر قطعه
 تارادی زید بر طویله و بر مش اولسه هاله شریک آخر عمر
 زید که طویله و بر و کنی طویوب اول تارادی طویله آخر
 تقویٰ قادی اولور بی **الحواب** اولاد **مسئله** زید تصرف اولور
 تاراد سن عمر سیاهی از سن تقویٰ یدر بعد عمر اول تارادی

مفت

مفت سیاهی ایلد زید که حضورند بکره تقویٰ بر روی معتبر
 اولور بی **الحواب** سیاهی زید که عمر و بکره تقویٰ بر بی
 کوب اذن و بر یکجا اولور **مسئله** اوون نفر کینه لوک بر ایلد تصرف
 اولور قادی تیمار طیراغنده بر تارادی به تصرف اولور زید ایلد ولد
 فوت اولورده اول اوون نفر سیاهی بر عمر اول تاراد لری
 طویله بکره و بر و بر طویله بر کون صکره بشره طویله و بر
 فتقنک و بر و بر معتبر اولور **الحواب** عمر و بکره بر و بر معتبر و بر
مسئله ایلد ولد کمر فوت اولور زید که تصرف اولور تارادی
 صاحب ارض طویله و بر و کدر صکره اول تاراد نکاح چنده
 اولور اشجار و شمره و غیره شمره بی و شمره به ضبط ایتدک صوب
 ایلر بی بی طویله و بر مک قادی اولور بی **الحواب** اشجار زید که
 ملک او لری اولاد **مسئله** زید بر تارادی بی بم تصرف اولور
 عمر و حضورند مفت سیاهی ایلد بکره بر مقدار و بکره

مقابلہ سندہ تفویض کردہ فی تفویض ایوب بن ابی سہل
 عمر یک موافقت سندہ بلذ نزع متصرفا ولد قندہ صکرہ حالہ عمر
 اول تاراد بنیدر دیو دعوی ایلسہ مسموعہ اولور فی **الجواب**
 اوف سندہ مروا یتجک اولور **مسئلہ** زیدک ملک منزله متصرف
 اولوب تصرف و زراعت ابتدکی بری بلد ولدہ کرفوتا اولما غلہ
 سیاهی طیبولہ ویرمکہ ادا یتدکن زیدک قری ملک متصرف
 اولما غلہ طیبولہ ویرمکہ ادا یتدکن انتقال ایدر دیو طیبولہ
 ویرمکہ متعہ قادرا اولور فی تمتہ سکادہ دکل ایلسہ اولما
مسئلہ بلد ولدہ کرفوتا ولدہ زیدک بر ملک هفتکلی قری زیدک
 قری هند و زینب انتقال یتدکن صکرہ اول هفتکلی قری
 تابع اولاد تاراد لری سیاهی استدکن طیبولہ ویرمکہ ادا یتدکن
 هند و زینب هفتکلی تابع اولاد تاراد لری هفتکلی ابریسوب
 هفتکلی مالک اولاد ندر ویریلور دیو امری اولاد اولما غلہ تاراد لری

آخر

آخر الدیوب کندولہ المقتد قادرا اولور فی **الجواب**
 اولور **مسئلہ** بلد ولدہ کرفوتا ولدہ زیدک تاراد سندہ
 سیاهی زیدک صغیر قری هندک وصیسی عمر طیبولہ
 الیور دیو تکلیف یتدکن عمر قدیم یوقدر دیو الیور میو
 سیاهی فی بکر طیبولہ صکرہ عمر مال قدیم واردر بکر
 ویردیکنی ویرمکہ اولاد لری هند الیور مرک قادرا اولور
الجواب اولور **مسئلہ** زید متصرفا ولد فی تاراد سنی عمر بر
 مقدار الحیدر مقابلہ سندہ اذہ صاحب و ضایله تفویض و
 دفی تفویض و قبول ایوب بعدہ عمر و اول بدلی طلب ایوب
 عمر ویرمکہ قادرا اولور فی **الجواب** اولور **مسئلہ** برقی ایوب
 قدیم در معالری اولاد موضعک و توفی سیاهی آخر ولد یتدکن
 قیون صغیر کنویر و توفی بیعہ قادرا اولور فی **الجواب** اولما
مسئلہ من میرید واقع بر دکره او جاعی بکر فی او توفی سندہ

بر و معطل طور رکن خرابا وادنه در کهنک مالکی بهر سنده صبا
 ارضه و باغک مقاطعین و بر رکن صاحب ارض مجرد و کرم
 بکرمیا و تون سنده خالی طور مغاله طبعیه بحق اولدی و طبعیه
 اخر و بر مکه قادرا و لوری **الجواب** اولماز **مسئله** زید تقوی بنده
 اولاده بر قطعه تالو سنی عمره صاحب معرفت سنده تقوی بنده
 بعده زید فوت اولوب صیغرا و علی بکری ترک استدکده بکرمیا بالغ
 اولمجه عمر اول تالو دانه تصرفا بلیسه. حاله بکرمیا بالغ اولد
 بابا مکه تقوی بنده معتبر دکلرد دیوتا اول تالو دی عمره و المغه
 قادرا و لوری **الجواب** اولور **مسئله** زید متو لسی اولد و غی وقت
 اومان ایچون عمره و او تالو ایلده زداغت ایلد و عکله عمره
 اولما و مافی قیر بعض بر لرینی قبول ذراغت ایلد و حاصل اولد
 صوبیک عشرین غایت وقفه اما ایدکن زید عمره تالو ایلد کل
 بر لر ایچون نکاشوق قددا حجه و بر طبعیه تذکره سی آل فاله اخره

طبعیه

طبعیه و بر رکن دیکه قادرا و لوری **الجواب** اولماز **مسئله**
 زید و عمره بکرم علی الاشتهارک مستصفا اولد قری بر او زنده
 قدیم دانه استی اولاده صیغه اغا جلیقه غی علی الاشتهارک مصر
 مراد ایتد کارنده ایچلر دانه زید ارضی اولم یوت بر مستقل مصر
 اید ویم دیکه قادرا و لوری **الجواب** مستقلا مملکی اولد و غی
 ثابت اولما یخدا اولم **مسئله** زید صغیرک تصرفه اولن
 تالو سنی بابا سی عمره بکرم بر مقدار الحجه مقابله سنده
 فضولا تقوی بنده بلیسه. حاله زید بالغ اولد و قد تقوی
 مذکور ی طبعیه اول تالو دی بکرمه المغه قادرا و لوری
الجواب اولور **مسئله** زید بر قطعه تالو سنی معرفت صاحب ارض
 یوقا یکن عمره بر مقدار الحجه بدل مقابله سنده تقوی بنده
 بعده زید ایلد و لد فوت اولوب صاحب ارض و غی تقوی بنده
 معتبر بولنا مقایله تالو دی عمره و التوب اخره تقوی بنده

استدکده. عمرو بن زید و بریدی که فخر است
 و شمسند المغه قادرا و لوری **الجواب** و لور **مسئله** زید
 نصر فنده اولاد و وفا و زینه اذ مستولی ایل عز استدک
 کر و و استجار زیدک و فاستدک و شمسند انتقال ایدر
الجواب انتقال ایدر **مسئله** سنوی بر قاجاج اجمه قاطعه
 بستان برینی مستقر اولاد زید بد و لور کوفت و لوب
 مستولی دخی قوی هند طوبی ایل دیو تکلیف استدکده هند
 طوبی ایل المیوب قاطعه اولما غله یا که تجانا انتقال ایدر
 دیوب تجانا منبسط قادرا و لوری **الجواب** و لماز **مسئله**
 زید سپاهینک تیماری طبر اغنده جریان ایدر عظیم قدیم د
 مجرای ایل و لور جریان ایتیمون آفرود جریان ایتیمک
 قدیم د جریان ایدر کلد و کی یدر خالی قالوب ذاعنه قابل
 اولسه. زید عمرو طوبی تفویضه قادرا و لور

الجواب

الجواب و لور جواب اخر سلطان ایل و لور **مسئله** زید
 وقف طبر اقد اولاد و ایل و لور استدکده ایل و لور
 ایل و لور طوبی ایل لوب بعد بعضی کدر صبی ایل و لور
 ایدر **مسئله** و زینه مر و دایسته حال مستولی و لور
 ناراد استک کر که ایدر استدک دیوب طوبی ایل و لور
 اولور **الجواب** و لماز **مسئله** زید عمرو ایل و لور
 برینی علی السویه بینلرند مستقر ایل و لور
 بینلرند تقسیم و لور زید بر ایل و لور
 مجریتم ناراد لور عمرو و لور زید بر ایل و لور
 دیکر قادرا و لوری **الجواب** علی السویه تقضایتمک و لور
 تفویض ایتیمک اوله و لور **مسئله** زید
 مستقر و لور و لور ایل و لور ایل و لور
 اولمق معاد اولما غله و لور ایل و لور

ذراعاً تا یک است که صاحبان یکی سینه بوز قالمغه
 طوبی مستحق اولور و بوطوبی ویرمکه قالدور و اولور
مسئله نبرد و عمر و بکر بر تادله یا شتراکا و ذره متصرفان
 زید حصتی معرفت سپاهی ایلد عمر و تفویض ایلد بکر
 عمر و مقابل فرغده زید ویرد یکی اجدیک مضفی ویرد
 زید حصتک مضفی دخی تصرف قادا و اولور **الحواب**
مسئله بر تادله متصرفان و لان زید فوت اولوب حاصل زوجیه
 هندی ترکا ایشد اکن صاحبان زید که تالد سنی طوبی ایلد
 عمر و ویرد بعد زمان هندو زین تولد ایلد با لغه
 اولدقد حق طوبی نبرد ویرمکه ویرد یکی ویرد اولور
 تالد فی عمر و د اخذ مراد ایتد که عمر و باباک زید فوت
 اولدقد سن متولد اولد مغل سنک ایچون حق طوبی
 بوقدر دیوب مستناع ایتد که قادا و اولور **الحواب** ولما

مسئله

مسئله مستحق اولوب تصرفده اولد تالد لونی و غلر
 زید و عمر و طوبی ایلد المغه طالبان اکن صاحبان ویرمکه
 اصنی ویرمکه قادا و اولور **الحواب** ولما **مسئله**
 باد ولد ذکر فوت اولد زید که مستحق طوبی اولد تالد لونی
 سپاهی زیدک با پاسی عمر و طوبی ایلد ویرمکه ویرمکه مال
 زیدک لا بون قریب اشی بکر حق طوبی نبرد ویرمکه ویرمکه
 ویرد یکی اجدیک ویرمکه اول تالد فی المغه قادا و اولور
الحواب اولور **مسئله** نبرد ویرمکه بر قطعه تالد سنی ثلثاً
 ضبط و برقاج سته ذلعت ایلد مال عمر و طوبی بولوب
 تالد سنی ضبط ایتد که صکر زیدد زراعت ایتد که
 متنا بچون نقصان ارض المغه قادا و اولور
الحواب اولور **مسئله** سپاهی اولد زید و عمر و ویرمکه
 علی الدشتراک متصرفان ولد قریب تادله محلول اولان

تارلا في خالده تفويضا يتدكرند ايجارند زير سپاهي
 بنهضه في تفويضا يتم كنده تصرفايد بهم ديكر قادر
 اولور في **الجواب** ولما ز **مسئله** ولد ذكر فوت اولاد
 زيرك تصرفند اولاد تارلا سني صاحب ارض زيرك او غلنگ
 قري هند طيوله ويروب هند متصرف ايكن زيرك او غلنگ
 او غلي برك سيم ايجون حق طيو وادود يو هندك ويرديكني
 ويروب تارلا في الماغدا واولور في **الجواب** ولما ز • •
مسئله زير سپاهي آفر ديارده اولاد ز تباري رعيا سيندن
 عرفوت اولوب متصرف اولور وغي تارلا لمستحق طيو اولد قد
 التي بيك الحجه رسم طيو به تخمي والكن برك زيرك كلوب محلول
 اولان تارلا زير في سنه دوا بخق اون بشيك بركي بيك
 الحجه رسم ويريلور ديكله زيردي في مغر واولوب اول
 تارلا لوي بركي بشيك الحجه رسم طيو له ويرا اولسه

مالا

مال زير واقفا ولد قد برك رسم طيو يثلي تكيلا
 قاله اخر ويرين ديكر قادر اولور في **الجواب** ولما ز •
مسئله بلد ولد فوت اولاد زيرك تصرفند اولاد تارلا
 مستحق طيو اولد قد قزلي صغيره بولنا غله سپاهي
 اول تارلا في عمر واجيني ويروش اولسه زيرك قزلي
 هند وزينب بالغه اولد قارند زيرك • او زيرك سكوت ايد
 طيو له الماغدا ولما مشرايكن مال طالبا ولوب عرك ويرديكني
 ويروب الماغدا قادر اولور وغي **الجواب** ولما ز **مسئله**
 زيرك تصرفند اولاد تارلا في صوب باصوب ووزر سنه
 مقدار صوب كلهم كايلا زير دواعا ايد صوب بعك
 بامر الله تعالى چيكلوب زيردي زراعت ايتك مراد ايتك
 سپاهي او وزر سنه معطل درديوب طيو له ويرمك قادر
 اولور وغي **الجواب** ولما ز **مسئله** زيردي عي او غلي عمر ايله اشتراك

او نه منصف اولد قاري تاردا و فاستد چكر مستحق طيو اولد
 زيك له بون قري نراشي اولوب اولمخلد ساكنه اولد هند
 ايله فسيابل و يورديكي رسم طيو و يورديكي اول تاردا
 مصد سني طيو ايله لوق حرا و استك كنند. عمر و ن شريك طيو
 بنده ديورمور بورلوك الدير موب كندى آلفه قادا اولور
الحوب اولماز شريك انجوا بندين تقديم اولور **مسئله**
 نديسپا هي تباري طيار غنده طيو ايله و يورديكي مستحق اولد
 تاردا في عمر و بمقدار انجوا بدل مقابله سنده تفويض عمر
 دغي تفويض و بدل تفويضك بمقدار نديسپا و يورديكي
 مقدار نديسپا و يورديكي زير فوت اولوب و شريك اول باقى
 عمر و ن طلبايدوب آلفه قادا اولور **الحوب**
 اولماز **مسئله** زير متوفانك تاردا سني صغير افعلى عمر و
 استقال ايتد كن. او نه سنده نه زياده نه زراعت اولماسد

مالا

مالا مستولي وقف اول تاردا في زراعت اولندي و يورديكي
 و يورديكي قادا اولور **الحوب** اولماز **مسئله** نديسپا هي
 تباري داخلده مخلول اولد نه تاردا لوي طيار ايله و يورديكي
 اولد نه عمر و رسم طيو في مثلند نه نقصان فاضل ايله بركه تفويض
 ايله. حاله نديسپا رسم طيو في مثلني تكيل ايله والد آفر
 و يورديكي قادا اولور **الحوب** اولماز **مسئله** نديسپا
 اولدغي تاردا سني بلا غذا و ج سنده تعطيل ايتكله سببا هي
 طيو ايله عمر و يورديكي و زره ايتن زير فوت اولد قده عمر و جنبي
 و يورديكي اولسه. حاله نديسپا صغير قاري هندك و صبي
 بركه هندك مالدنه عمر و ك و يورديكي و يورديكي اول تاردا
 عمر و ن هندك چون اليورديكي قادا اولور **الحوب** اولور
مسئله نديسپا و ماني عمر و ايله اشتراك او زره منصف اولد كن زير اول
 او مانك بمقدار نديسپا ايله آلوب تاردا ايتد زراعت ايتد كن

عمر و بنده اول تار لاده هفتده آلودن دیکه قادر اولور **الحواب**
اولور **مسئله** هند متوفانک تصرفده اولاده تار لاری اولاد
ذکونیه انتقال ایدم بوضه ایل ویردیکی طوبایله اولور
الحواب طوبایله اولور **مسئله** ندیسیا هینک تباری داند
اولاده بر مقدار بری قیون آعلی و اگرکی ایدوب ایچده قیون
دعی ایچون طوبایله عمره و یروب بعد زید قوتا اولوب
برینه بکرسپاهی اولدوقده عمره اول براری ذاعت ایل دیو
تنیه ایدوب عمره اصفا ایتیموب آتی سنه دن زیاده ذاعت
ایتیموب کراوند و ایدوب عالی قوسه حاله بکرا اولور
طوبایله ذاعت ایچون ویرمکه قادر اولور **الحواب** اولور
مسئله دیکه تصرفده اولاده تار لاری عمر کو مدین سیله
معرفیلدیلر معین مقابل سنه تفوض دفع بدلا ایتیموب
کوردکن بکنجهکان اول تار لاری قبول ایتیموب ویردیکی بدله

استرداد

استرداد قادر اولور **الحواب** اولماز **مسئله** بلد و لدر
قوتا اولاده زید مسلمان تار لاسنی عمر و مسلم طوبی متعی ایلدغه
طالب ایکن صاحب ارض عمره ویرمیوب بکرا متی ویرمکه
قادر اولور **الحواب** مسلم ویرمکه کرد **مسئله** دیکه
تصرفده تار لاری ایچنده واقع اشجار عمره و ملک اولوب ذکر
اولنا تار لاری ذین ذاعت ایتدکن اشجار که دیلرینه
سیله سورمکه ایل کو کلر نیه ضرری اولسه عمر و زید
اول مقدار بری سورمکه تصرفه قادر اولور **الحواب**
اولور **مسئله** ندی متصرف اولدوقی تار لاسنی عمره ایجار
ایدوب افر دیان کتدکن بکرا کلوب بو تار لاری زید ذاعت
برسنه مقدمه سیاهی اذنی ایل تفوض ایتشید ویرمکه
مواهمه سنه دعوی ایلسه مسموعه اولور **الحواب**
اولماز زید دخی حاضر اولوق کر **مسئله** بلد اولدو کرفت

اولاد نه فیدک تارادی مستحق طیبوا ولد قد حق طیبوا والد
 هندک میدد یوسفه لب قریاشی عمر و کیدد **الجواب** عمر و کیدد
مسئله زید سیاه بی نک نیاموی محسولی خبضه و محلول اولاد نه
 تارادی طیبوا یله ویرمکه قاذون اولاد نه عمر و داخل تیماره محلول
 اولاد نه تارادی لر که زوجه سی هند یا مقود او علی بکره ایل
 ویردی رسم طیبوا یله ویرمش اولسه مال زید عمر و ک
 ویردیکی طوبیوت تارادی لر که فریور لودنه المغه
 قادی اولور **الجواب** اولماز **مسئله** زید متوفی انک
 طاهره و کدی قالمیوت زوجه سی هند حاملی که ایستد که
 تصرف اولاد نه تارادی عمر و سیاه بی بکره طیبوا یله ویرمش بقده
 عمر و مغول اولوب برینه بشر سیاه بی اولد قد و لد فی فضل الیه
 مال بشر حمله مال متعین اولما دین عمر و ک ویردی معتبر دکل
 او غلام طوعت مایدی تارادی مستحق طیبوا اولسه مال

زیدک

زیدک شکی اولوب ادبوت قریاشی اولاد نه بشر رسم طیبوی
 مثلی بکره و برب بکره اول مصدق المغه قادی اولور
الجواب اولور **مسئله** بروقف قریه نک برینه ده وقفه
 عاید اولوق محسول تنی متولی وقفه بر مقدار اوجه
 بروجه التزام مقطوعا الد زید وار و با اول قریه
 ضبط ایستد که زمان ضبطند یلد ولد فوت اولان
 عمر و ک تصرف اولاد نه اون بی که قریه طیبوی مثل تحمیلی
 اولاد نه تارادی بشر می که قریه رسم طیبوا یله بکره ویرمش
 مال زیدک مدتی التراخی عام اولد قد متولی طرف ندن
 وکیل مضایط اولاد نه بشر اولاد لک طیبوی مثلند دکن
 نقصانی بکره تکمیل و همی وزن طلب ایدوب المغه
 قادی اولور **الجواب** اولور **مسئله** برو یا حره زمان
 فتحه تعیین اولماز مسلم بیفک کایری متصرف اولاد نه مسلم

اول هفت کلری تصرفا بدو و اول تصرفی مقابل سنده
 سفرهای یون سلطان فیاض متعاد و ولایت خراسان
 دفترند مقید اولوب اول هفت کلری برینه متصرف
 اولاد زید سفرهای یونند مضایقتی هالده اول هفت کلری
 بر مقدار خیر عمره تفویض و بهی و زده و یسه . حاله
 دیان و کلر که اول مقدار خیر عمره و زده و یسه و زده
 ایله میدند المغه قادرا و لور و **الجواب** اولور **مسئله**
 بر وقف و تیا هالیسی زرعلری قالدر قارند مکره تارک
 لرند اولاد و اولاد قارند زید و عمره و قیولری کتوب
 مایا و لیمق ایچون . بر قاج بیکامجه لرین الوبادف
 و یسه . حاله متولی وقف زید و عمره و اول وقف زید
 و عمره و اول وقف فراع اولادند قیولری کتوب کره مکدن
 منعه قادرا و لور و **الجواب** اولور **مسئله** زید متصرف

اول هفت

اول هفت غم تارادستی سیاهی معرفت شرع و تفویض عمره و
 اولاد زید باغ غرس ایلیمه . حاله زید تفویض مذکور صحیح
 دکلر دیو اول عمره و غرس ایلیمه و کره و قلع ابتدای
 تارادی بدند المغه قادرا و لور و **الجواب** سیاهی و زید
 ابتدای ایلیمه اولور . **مسئله** بر ییاد که اشتراک اولور
 متصرف اولاد زید و عمره و بکره زید . اول ییاد قدرت
 مضه سنی صاحب رضه معرفت عمره و کره و بکره و ییاد
 بکره و لغت و تفویض ایلیمه . حاله عمره و بکره زید
 و بکره و ییاد تفویضند مضه سنی و بکره و ییاد
 اشتراک اولور . تصرف قادرا و لور و **الجواب** اولور
مسئله زید وفات ایدوب اولاد ذکره اولامغه
 متصرف اولاد و تارادی و حق طیب و اولاد سیاهی
 اولاد عمره طیب و ییاد و یسه . حاله زید کره و لوب

آخره یاوده ساکنه اولونه بدین سنه مروندن صکره

کلکده اول تا اوله لری موقطیو بنیدر دیو

عمرو ویردیکجی سیمی ویروب

اول تا اوله لری بدین

المنه قادی اولونه

الجوبیا اولونه

مسلمه

وفي الحديث عز الدين انه قال يا ربنا اني كنت في عالم تحت هواء وما فوقه هواء
وخلق عزته على الماء وقوله في عالمين قبيل استبانة ويمكن ان يقال المراد منه عالم الارز وهو المراد ههنا
قوله الماء هو الماء الشفاف الدقيق والمراد منه ههنا عالم الارز و ارم مدينة بناصحة اذ ادين عاد والمراد
منه ههنا مجرد الاقام والعماد فهو من قبيل صفات مسببة الى الشبهة

بسم الله الرحمن الرحيم

سبحان الذي اخلص الانسان بالعطوف من عالم الجحود والنجاء
البهيمة وحمد الذي علمه البيان مع تنزيل الفرقان من اراء العلماء وصلوة
على من انجنا من غياهبات سجن الاصول وسلاما على من هدانا
الى جنات عدن نسبحون بالنعماء وترضية على من صاحبه ولوبسنا
ومن تبعوا باحسان ولو لم يخط وتفظنا على توالي تبعهم الى يوم القيمة
بكذا فيهم فلما كان غلب اسرار الحق علت كلماته مصوغه على
السنة العارفين باللفظ الفارسية وكانت خطا بطها معانيج
معاني الفاظهم البديهة لاجرم على ذى الائمة العارفين ان يعلم اولاً
قواعد الفوس وان يطالع ثانياً في كتبهم بالقراءة والدرس حتى وقف
على تمام مرادهم بلا خطاء ولا خطي وعلهم اقصى شاراتهم بلا زرع ولا زلا
ورسالتنا هذه ان شاء الله تعالى مختلفة ببيان جميع طوايرها ومقتضياتها
قواعدها وشمسها مفاتيح الدرية في اثبات القولين الدرية وصفه
فريدة لم تنقب الى الان فله الحمد في كل حين واوان **باب** امصدر
وهو اسم اخوة نون بعد الازواء مفتوحين ساكن ما قبلها قاي سا مراً
فهو على قسمين والى وتاء في القلم الله على خمسة انواع لان ما قبل الدال
ما حروف مء او اء ساكنة او نون ساكنة يحكمها حروف ياء نوناً

منها اطراف السجين فغلبوا استقامة الراس
البرية على

هذا امر اضيق
قول الدير بكسر وفتح اليمكو
ما انزلت حنة ومن قوله الدير
ذات العادلة الخ في شهاب
البلاد وارم ايضا اسم بكسر
كسوة وقاله الصلح
العطاشة

[illegible]

فاما يستدق فحفظ من استادون لان ماضيه يستاد واما مثل
آمدن وشدن وزدن وتمرؤن فتواد من جوه الاوّل تحرک
ما قبل الدال فيهما وانشاء عدم ونوع ما قبل الدال خوف من حروف
يارنؤ وانشاء في مضارع سجي تفضيله في بحته **النوع الثاني** الذي قبل
داله ياء اثار باعني مثل دیدن او خماسی مثل بریدن او سدستی مثل
آزیدن او سباعی برسدن او ثمانی مثل آراییدن **النوع الثالث** الذي
الداوی اثار باعني نحو بودن او خماسی نحو بودن نحو فرمودن او سباعی
نحو آزمودن **النوع الرابع** الذي الالفی داون وستان وافتادن
وفرستان وفرزادان وافرودن **النوع الرابع** الذي الراء
مثل بردن وسیردن **النوع الخامس** الذي اللو في مثل کندن وراندن
واکندن وانشاء **النوع السادس** على اربعة انواع لان ما قبل الاء
انما جاء اوسین اوشین اوفاء فانشاء في ثمانية ما قبلها حرف مثمل بافتن
وکبرختن وآموزختن فاما یختن فصاد **والسابع** الذي مثل جستن و
جستن ونوشتن ودانستن وارانستن **النوع الثامن** مثل کشتن
وکذاشتن وکذاشتن وانشاء **النوع التاسع** مثل رستن ویاقتن
وزیفتن ودریاقتن **والعشر** مطلقا اما مفرد نحو بریدن ودانستن
او مرکب نحو در اغوشی کردن وعمره دیدستن فیلو الجزاء الاوّل اسماء
وانشاء من مصادر الافعال الثامین کردن وشدن وزدن وبتن
وغيرها وهذا التركيب فيه قیاسی وتدخل الباء على المفرد وعلى الجزاء

فوقها فتح الدرية بفتح الدال وكسر الراء مخففة وهي منوبة الى در بفتح الدال وهو باب جهنم كور امان
لا يشككم في باب غير اللسان الفارسي ثيب اليا باب كل كلمة فصية من لسان النفس وتلفظ دري تخفيف
الياء اسم لفظ ثقف او مجوز الجبل او محمل القرار واللمدية في الفارسي مخصوصة ينسب اليها الكلمة الفصيحة

الثاني من المركب وتنقلب ياء نحو بيامدن وبياموختن ودر اغوش
 بگردن و دود بيامدن وهذا البناء مذكورة الا اذا كان اوله مضموما او ياء
 او ميما فتضم الياء الزائدة بخورودن وپورودن وكمكيدن وقد حصل
 المعنى المصدرى بالياء نحو نيكى و بدى وبالشين الجمع المذكورة ما قبلها المزمرة
 في الوصف الامر نحو د استدر وهى ليست بضمير وقيل
 قد يؤخذ المعنى المصدرى مثل كفار و زفتار وقد يكون نعتا مثل خربار
 وخوستار وقيل مثل زفتار من قبل الوصف التركيبى يعنى الجزء الاول
 صيغة التثنية والثاني صيغة الامر المخففة من أو ربحذف الواو فيكون معناه
 الذى صاعا. اللطيف **باب ثانيا** هو صيغة المصدر بخذف نونه واسكان
 والهاء وتاء مع سكون ما قبلها نحو دانست وپريد وقد يجمع ثلث
 سواكن نحو راند وپيد كذاردى وتجب في الذى قبل تائه خاء نحو
 انداخت واندوخت وانكخت الابطحت وتجب ايضا في الاء
 نحو جاشت ودوت وبيت فيجب ان يكون اول السواكن
 حرف مذكور ب عدم السكون في المدخلون هميم بد لا من البيان
 الساكن ثانيا هما لان اصله آيد ويعضده ايدواى واينده وقيل
 آيدن لغة اخرى وبها اصلان فيكون امدت ذا و سب عدم السكون
 في شد و رذ ففسر الابداء بالسكن والابداء به ممكن لا متعذر قاله
 البيضاوى والمجهرى والسكاك في تصريف مفتاح حيث قال
 من دأبهم ان يبتدأوا بالمتحرك ولم يقل من الواجب ان يبتدؤا به

تقولون ان مصدره او ربح ومنه
 اور قد خيفت ويقال اور مصدرا

وما استشهد قال ابن الجني هو وقف الابداء بالسكن كغيره الفارسي مثل
 شير وريش يعنى الاسد والقوطة واثامشير وريش بالكسرة الصركية
 فمعنى الدين والنجية وفي المعنى الاول يسمى السكون بالكسرة المجهولة اى
 يث بالكسرة وليس بكسر قال نجم الدين الرضوي مثل هذا السكون يعتمد قبله
 عا حروف قريب من الهمزة المذكورة وللسطف الاعتماد عليه لايقين
 وقيل انه كسرة بالاختلاس ويؤيد الضمة المجهولة نحو شور وهى حوكة بالان
اعلم انه اكتفى بالحكاية في العربية من الافعال بلفظين كذلك في الفارسية
 وكذا في الخطاب والغيبة في الفارسية فيصير جملة صيغتها مستا
 وعلامة الجمع في غيبتها وجود النون والدال الساكنين بفتح ما قبل النون
 وعلامة مفرد الخطاب وجود الياء المذكورة ما قبلها وعلامة جمع
 الحاق الدال بعد الياء الساكنين وعلامة التثنية وحده الحاق الميم
 الساكنة المفتوح ما قبلها وعلامة التثنية مع الغير الحاق الياء والميم كسكنين
 مع كسرة ما قبل الياء **اعلم** ان التثنية والجمع الفارسي يشتركان
 في الكل كما مذكور وهما وثقت وتدخل عليه الياء كما مصدر بلافرون نحو
 بدانت واذا ارت الحكاية عن حالها زدت لفظى
 عليه نحو مى دانت واذا اردت نفيه تزيده عليه النون المفتوحة
 في المفرد وعلى الجزء الثاني في المركب بتقليب الالفات ياء نحو نياخت
 ودر كك نكرد ويسمى الجهد المطلق والظابط للجمع اذ اتى بكلمة
 من باب شدن فقلت بهيشة الباب الذى ردت ان تجل

مبنیاً للمفعول متاء فوه عن الکلام مفعول ذلک الباب متلاً تقول فی خبر
 مصدر داسیت شدن **باب مضارع** وهو مشتق من المصدر بخذف
 نونه وجعل الفوه والاسا کتة اصلیه او مقلوته من التامع فتح ما قبل الدال
 فاستقامه اما من المصدر الدالی او التاء اما المستوح من الدال فلا یخلو
 من انه یلزم ما قبل الدال فاما من یارنو فان کما قبل الیاء حذف
 نحو جرود من جریدن اما آفریدن وچیدن وچیدن ویند
 من دیدن وکریدن وکریدن المفعول فعلاً بتقديم نون المصدر علی الدال
 وشنود من شنیدن بقلب الیاء واولاً بعد حذف النون المصدری
 فشاو وآن کما ما قبل الدال الفاحذف ایضاً نحو استمد من استاد
 اما کشاید فشتق من کشودن لا کشادن او من فتح الفه للقیاس
 لدفع الالباس یکشد من کشتن وایا دصید من داون فشاو
 وقیل وحصیدن لغة فیه فیلو من قیل حذف الیاء فلا یلزم شاداً
 واما زاید من زادن بزيادة الیاء فشاو وقیل زایدن لغة فیه
 وان کما ما قبل الدال واولاً حذف وعوضت عنها الالف الیاء
 معاً نحو آزمایدن آرمودن واما بود من بودن فشاو وقیل للفرار
 من الالباس سیایدن یا بستن وان کما ما قبل الدال راء او نوناً
 فتحماً نحو پروردن وروردن وراندن واندن واما فتح یا برودن وروردن
 فلا یلتبس بمضارع بریدن برود واما مبرودن بزيادة الیاء وکثر
 لاجلها تا در لاکم واما کنند من کردند فشاو واما آوردن آوردن

آوردن فجار علی القیاس وکثیراً اما آرد بخذف الواو واما زدن من زودن
 وتمرزدن تمرزدن بقلب مکان الفون مکان الدال وایدن آمدن
 بقلب همیم یاء وشنود من شد بزيادة الواو فیه ربع کلمات مضارعها
 سماعی نوادر لاکم لها واما **مشتق** من التاء فلیخرج من انه یلزم ما
 قبل التاء فاما من حروف خشف تبدل التاء والالف کلاً اما اذا
 كانت ما قبل الدال المقلوته من التاء فیه تبدل زایداً نحو آرد من آردن
 وفتح الیاء من برودن بجنس اکثر واصل مع جواز الضم واما شناسد
 من شناختن وفروشدن من فروختن وکسله من کشتن فشاو
 عن القیاس واما اذا کما ما قبلها سیناً مملیه فلها احوال ثلث حذفها
 وتبدیلها یاء او حاء مثل الحذف نحو دامن دانستن ومثال التبدیل
 یانکو بریدن بیراستن ویکوز زیاده الواو قبل الیاء بعد حذف
 الشین اذا کما ما قبلها مضموماً باشتباع الضمة حتی یحصل منها الواو
 وهو فی ثلث کلمات وهی جویدن جستن ورویدن رستن وشنود
 من رستن ومثل تبدلها حاء نحو خواصه من خواستن واما بند
 من بستن فشاو وقیل بندیدن لغة فیه فیلو من حذف الیاء فلا یلزم
 شاداً واما پیوندن پیوستن وشنیدن من نشستن ورنشیدن
 من ورشتین ونویدن من نوستن وورخیدن وورخاستن
 فشاو واما اذا کما ما قبله فتبدل زانکو انباردن وانباشتدن و
 زیاده الالف فی اغارودن اغشتن خلاف القیاس اما کردد

من کشتن بفتح الکاف الفارسیه فشا ذوقیل کردیدن لغه
 فی بل کثر الاستعمال و اما کشدن کشتن بفتح الکاف العربیه
 و نوشدن نوشتن با ثنین المعجمه او اهلته و سریشدن سرشتن
 بکسر الثین و الراء هملتین فشا ذعن القیاس و اما اذاکان قبلها
 فاء قبله باء متوحده کونا بد من تافتن و قد جاد بافدن بافتن و
 شکافدن شکافدن و شکفدن شکفتن بضم الثین المعجمه
 فعله الاصل بتحرک الفاء فی الکمل و جاء شکوفد بزيادة الواو و اما
 کوبیدن کشتن و رودین رفتن بفتح الراء و خفدن خفتن و کرد
 من کرفتن و پدیدین بریزفتن فشتو **اعلم** انه اذا دخل الباء علی
 المضارع خلص للاستقبال و اذا دخل لفظ می خلص للحال کوبیدن
 و میداند و هذه الباء مرسومه الا اذا کان اول مضمما و اواء و میاکما
 سبق فی المصدر و هذا فی المفرد و اما فی المركب فقد دخل علی الجزء الثاني
 نحو در اغوش بکند و میبکند و قد یکن ما بعد الباء لرعاية لوزن مثل یشتا
باب فی الاسماء و الافعال نفی الحال و نفی الاستقبال مضارع دخل
 علی النون المفتوحة فتقلب الفات الا و ایل یاء نحو نمی داند و نبافز
 و درنگ نمیکنند و میکنند تاکید نفی الحال و نفی الاستقبال مضارع دخل
 علی لفظ صرائیه فتقول صرائیه نمی داند و صرائیه نداند **ام** صیغه
 المضارع بعینه لکن یقرسها بالتواضع کوبیدن و کجی ایضا بزيادة الالف
 قبل و ال المضارع کونکند یستعمل فی الدعاء و کجی ایضا علی صیغه امر

امر الحاضر بزيادة لفظ کونکوبیدن و بدان کون بزيادة علی اول صیغه
 المضارع کونکوبیدن لکنه نادرو و قد کجی بزيادة لفظ باید که علی المضارع کون
 باید که بدان **نهی** صیغه امر اذا دخل علی همیم المفتوحة و فی بعض
 الموضع نون مفتوحة کومند و نذاند و نکند و کومدان و مدان کون
 و باید که نداند **امر الحاضر** صیغه المضارع کذف الدال من آخوه و الساکن
 ما قبلها و تدخل علیها الباء و می علی و فوج ما سبق کوبیدن و کجی و
 بنجن و ببال و می دان و باور یکن و میکن و کجوز اسقاط الباء من آخر
 الاثران کما ما قبلها الفاء و او کوبیاید و کجی کجی **نهی الحاضر**
 صیغه امر الحاضر بزيادة همیم المفتوحة فی کومندان و درنگ مکن و میاکم
الفاعل صیغه المضارع زیدت قبل دال نون ساکنه و بعد الدال افعال
 غیر ملفوظه کونند و تدخل علیها الباء و می قد دل علی الاستقبال
 و الحال بقرینه داله علی کوبنده و بنجنده و پمانده و میرانده و **صیغه**
اسم المفعول صیغه المصدر تحذف نونه فقط و زیدت بعد الدال
 و التاء صاء غیر ملفوظه کوفرموده و نوشته و بکشته و کذا اندخل الباء
 و می **اعلم** انه کما یضم الضمیر فی اسم الفاعل فی العرب یضم فی الفارسی فیضم
 فی داننده مدلول هو و هی انت انتان و فی جمود داننده کما مدلول هما
 صحت هم انتم انتما انتن نخی و کذا فی المفعول و علامه جمع اسم الفاعل
 و المفعول الحاق لفظ کما بانوه با کاف الفارسی کونند داننده کان
 و دانسته کما **اعلم** ان الالفاظ الفارسیه من الاسماء و الافعال الا و

الثامن ذو المتحرك مفتوح لا غير مثل اسم الفاعل والمفعول الالف في لذي
 العقل وجه غير **الصفة المشبهة** صيغة امر الفاعل بزيادة الالف في اخره مثل
 وانا وشناسا ومع النون مثل كويان وخذان وفي غيرهم شتى بزيادة
 لفظ كروبان ووان نحو وباعبان وسكوان **وشرها الوصف**
 التركيبية منه صيغة امر الفاعل المركب بالمفعول المقدم مثل فرمان بردار
 ودر بزر ودر بين وقيل اصلها اسم الفاعل المضاف الى المفعول مثل بردار
 فرمان وحذف علامة اسم الفاعل لفظه ثم افرد عن المفعول وهو اوفى
 معنى من الاول والاوال ايسر ضبطاً ومنه المعطوف عليه والمعطوف
 مثل خونا بصله خون وآب حذف اللطف وجعلت كلمة
 واحدة ومنه المضاف اليه المقدم على المضاف وهو في القرن شائع
 دولت خانه وبادشاه عالم بناه وشنشاه اصلها خانه دولت
 وبادشاه بناه عالم وشنشاه **اسم الزمان** والمكان كلمة
 في اخرها لفظ كاه نحو دانستن كاه وباركاه وارا كاه وچراكاه
 وسحر كاه او كان في اولها لفظ مفعولكم للزمان وچاي وستان
 للمكان نحو مفعولكم دانستن وچاي دانستن وكاستان وقيل
 او از يدت بعد نون المصدر بفتح منطوقاً لاسم الزمان والمكان مثل
 خواندن في وقت ونمودن في جاي اسم الالة كلمة يضاف اليها اللفظة
 التي تكونت دانستن بناء المرة والنوع مصدران يتركبان مع ما
 يفيد المرة او النوع مثل كيدار دانستن ودكيدار دانستن

انما يدعى بالاسماء
 لا بد من الاول
 قدوة دانستن كاه
 وشنشاه كاه
 وبادشاه كاه
 وچراكاه كاه
 وارا كاه كاه
 وسحر كاه كاه

دانستن اسم **التصغير** كلمة في اخرها كاف عربية ساكنة مثل سرك
 ودخرك وان كان في اخرها غير مفعولة تقبل الراء بانه نحو
 دانديك وخوجيك وقد يقبل كافا عربية نحو دانديك
 وجوجيك وجم فارسية مفتوحة ومعا غير مفعولة نحو غلايجه
اسم المنوب كلمة في اخرها ياء ساكنة نحو دانسته ووشيرازي
 او في اخرها لفظ ناك ومنذ او وراوبان نحو هوشناك وخطر
 منذ وضرور وشتربان وفي اارة النسبة كلمة ساكنة غير سا
 ومسك سا وقيل هي من ارات التشبيه وقد يكون امر آمن
 ساویدن او سايدن كما اصله ساو او ساي كلاهما بالتركة
 از ملك اسم **التفضيل** كلمة زیدت في اخرها لفظ تر مثل دانستد
 ودانسته تر زیدت في اولها زهي وچه عجب وايا و آيا نحو
 زهي رانست وچه عجب دانست وزهي دانستن
 وچه عجب دانستن وزهي دانسته وچه عجب دانسته و
 آبادانست و آبادانست **باب حروف المعاني** الهمزة
 بحی التشبيه مثل اجم واکر کنه ظلم وجور کند لاجرم مرترا جور دور
 والالف الساكنة بحی للنداء مثل خدایا وللتوسل بين المركبات
 مثل سراپا و سراین و دستا دست و لزيادة مثل گفتا و قد يكون
 زاید في الاشعار وقد يزد الالف الحمد وود في ایل المصادر
 والافعال للتشبيه مثل اواریدن ووارید والامر من آمدن الف

همه ووه مثل بار و الفاعل في الفارسي ان تزد في اوله باء
 مثل بدان وان زيد الباء في اول امر آمدن قلب الهزة يا فيقال
 بيا ومنهم ان اصل بيا اي ففعل القلب المكاني بين الالف
 والهزة فصار بيا فقد وهم لانه يلزم حذف الالف مع القلب المكاني
 وهو تكلف مبتدع من عند نفسه بل الحق اصل بيا اي فحذفت الباء
 فصار قلب الهزة ياء فصار بيا كما في اموزن ويا موضع **وجوه**
النداء في الفارسي حرفان الاول اي والثاني او حروف التعجب
 حواي وهايا وايا واهاه وهاه واهي واه عجب والباء مفتوحة
 بحيث لا تصاق مثل عاشق كه شد كه يا رجاء لبش نكره اي فوجه دروشت
 وكرهه طبيب بهت ولامصاحبه مثل بهت ونيست
 مرغبان ضمير او للقمم مثل بخداي وللظرفيه مثل كس بدور نركست
 طرفه نست از عافيت والتحسين اللفظ مثل بدرياد در منافع
 بشمار است و بكنر اندرش و الهكسورة تدخرا على اشتقات
 وهي للاستقبال اذا دخلت على المضارع مثل بداند وللشاكه
 اذا دخلت على غير مثل بدانتن وبدانت وبدانته
 والمضمومة ما كان اوله مضموما وباء او ميما مثل بخورون وبيبرود و
 بكنيد على ما سبوح التاء علامة الخطاب مثل عمرت وجموتان
 مثل عمرتان واذا دخلت التاء في مثل تايقال تات بجمع اليك
 ويحي بعد الواو الساكن مثل كيسوت ويجوز ان يفتح الواو مثل ابرو

ابروت ويجوز ان يزاد الباء مثل كيسوت وقد ميز الواو الباء
 المصدرية مثل راسيت وبعدها العلامة تزد حمزة مفتوحة
 مثل بنده آنت وواشند آست وقد يحذف الهاء والهزة
 مثل بندت في بنده آت زبمع من وعن وهي مكسورة اذا
 كان ما بعده حرف صحيح او حرف علة متحركة مثل زمين وزيزوان
 واذا كان بعده حرف علة ساكنة فيلحق الزاء مفتوحة اذا قبل النون
 مثل دانكه كه ترا بر من مسكين نظر است انارم اذا افتاب
 مشهور ترست ومضمومة اذا كان قبل الواو الساكنة مثل ازوت
 ومكسورة اذا كان قبل الياء الساكنة مثل ازين **الضمير**
 فاحكامه اذا دخل على الاسم والفعل مثل احكام التاء على التفصيل
 المذكور مثل عمرش وديدش وتانش وعطاش وكيشوش
 وراسيش وبنده اش على الضرورة وقد يلحق علامة المصدر
 مثل دانش فيلحق ما قبل الشين مكسورا بد او يلو ما قبل الضمير
 مفتوحا ابدان لم يكن بعده حرف علة ساكنا مثل وقت خوشش
 خوشه بايد چيد والكاف العربي علامة التصغير بفتح ما قبله مثل جاكك
 وان كان ما قبله حاء لعلامة الفحة قلب الهمزة مثل خوشيك
 وبنديك ويجوز ان قلب كاف عربيا مثل خوشيك وبنديك
 اليم ان زاو على الاخر يلو ضمير مكمل جانم وواشستم وان زاد
 على الاو يلو علامة النون مثل ميدان النون ان زاو على الاخر يلو

علامة المصدر مثل واستن وان زاو على الاول يكون علامة للنفي
 مثل نداشت ونداند وقد يزداد عليه الالف فيدخل شين وغيره
 فيكون وصفاً تركيبياً مثل نادان ونامر والواو وهو حرف غير ملفوظ كلفظ
 بضمه ما قبلها الا اذا كان بعد حرف متحرك او الواو مثل بارسا ورنده في
 وظيف وابرو وحشيم وقد يشيع ضم ما قبل الواو ويمد ولا تضم
 الواو وقد يفتح الواو للضرورة وعند اهل الخراسان قد يكون الواو
 الساكنة علامة للتقصير مثل بشر وبغض وشرك وقد يزداد الجهد والاشباع
 الراء قد يكون نسبة والياء قد يكون جهة كما راوت شاعه
 وليسان اهدار والقدر مثل يك ساله وچند مرده طاجب
 وقد يكون علامة لفتح ما قبلها مثل داند وخواه وهو غير ملفوظ فلا يكون
 في حروف المعاني لا يكون في حروف المعاني قد يكون للمصدر مثل سروري
 وللخطا مثل توي وللوحدة مثل باوشاخي وللنسبة مثل روي
 وللكثرة حالها مثل داند وقد يكون للوصف مثل بارسا
 قد يكون للوصف مثل بارسا وقد يكون للمجر والالتصاف والربط في
 الادوات او مجرد الاشباع في اخر الكلمة اعلم ان لفظ است
 علامة كون الكلمة خبراً او جوازا اذا كان الكلمة مفتوحاً يجب انبات الف
 في الخط ولا يترك في اللفظ مثل داند است واذا كان اوصفاً كان
 يجب حذفه في الخط والتلفظ مثل قبرت وكل كلمة اوصفاً
 علامة فتح ما قبلها يزداد في جعبا لفظاً كما بالكاف الفارسية فيقال

فيقال خوچكان ودانده كان اعلم ان لفظ تا حرف تليد بمعنى اللام
 الجارة مثل مدم تا رتا بستم ويحيى الاستهزاء الغاية مثل رستم تا بكمه
 والمشرط تا تواناي من تايم وقيل للوام مثل تاورين كلمة كوشقندي
 صحت نه نشيند اجل زقصابه وبمعنى الضعف مثل يكتاودوتا
 وستا والجيم ساكن في اخر الكلمة علامة التعريب مثل بنفشج في
 بنفشه ويا بونج في با بونه وقد يكون مطلق مثل لجام في لكام وبنج
 في نك وقد تبدل القاف من الراء للتعريب مثل بيدق في بياده
 ويكتب واورسشي بعد الحاء المفتوحة او المكسورة كانه لا دخله في
 اللفظ لان مخرجه يفتح في الخلق ويحيى الواو لا شاعه عند
 الانضمام مثل انجواست وخویش وكلمة رايحي بمعنى الام الجارة له
 علامة المفعول والقسم خدار او للزيادة كانهما من اسباب
 مثل ورم را برید دام وكلمة للثناء وللخطاب وللتعديد مثل
 يا خدا ويازيد آمدت يا عمر و**باب قواعد شتى اعلم انه لا يظهر**
الاعراب الشائنة في الفارسية الا في محليين امضاف معطوف
 عليه فالمضاف مجرور كما ان امضاف اليه مجرور في العربية نحو جاءني
 الا اذا اضيف اليه ضم متصل فلا يظهر الجهر في لفظ بل يفتح نحو جاءني
 جاءني جائت ومعطوف عليه ان احتمل اخره الحركة يرفع اخره ويكتب
 الواو للدلالة على النعمة والعطف بالضميمة واما الواو فعلازمة للتلاوة
 الضميمة لان الضميمة تلفظ والمعطوف بالملفوظ اخرى والواو لا

لا يلفظ وهو خلاف العربية لأن العطف فيه بالواو و قيل العطف
 بالواو موافق للعربية والضممة المملوطة علامة للواو العاطفة الغير المملوطة
 والاولاوية والثانية انب للعربية مثاله جان وسر بضم النون و
 ان لم يحتمل الضم بان كان اخوه مداد هاء وقف غير مملوطة فضم الواو
 فقط نحو وانا وبينا وآئده ورونده **اعلم** ان اعمد ركنا لا يستر
 فيه الضماير في العربية ويضاف اليها كذلك في الفارسية نحو دانستن
 ودانست دانستم **فصل** اذا اردت ان تصير مصدر
 متعديا فزد في اخره الفارسية الفاء ولو ناسكورة ويا ساكنة و
 والامفتوحة ولو ناسكنة مرسية ونحو دانانيدن واذا حذف
 النون من اخره يكون ماضيا متعديا مثل دانانيد مع حذف
 الياء وفتح النون يكون مضارع متعديا مثل دانانيد مع الدال منه و
 اسكان النون امر متعديا مثل دانان واذا اردت في اخره علامة
 انفعال اعني لفظه يكون اسم الفاعل متعدي مثل دانانده واذا كرت
 من انما متعدي مع زيادة الراء يكون مفعول مثل دانانده وقس
 عليه الجحد والنفى والتهى مثل ندانانيد وندانانيد وندانان **فصل**
 كل كلمة اخوها بيا وما قبلها الفاء واو يجوز حذف يائها نحو باو جان
 باي ورو ورو وبياديد في روى وموى وبياي وبيوي وكذا اذا كان
 ما قبل الاء الفاء يجوز حذف الفاء نحو مدوشه في ماه وشاف **فصل** كل دال
 ما قبله ساكن غير حروف مد فهو دال مهملة مثل كرون وكندن وما سواه

وما سواه دال معجمة مثل خدا وپدر وما ذر وخدمت وپراذر واميد
 وپوزن وسمو ووز وجمع هذه القاعدة بيت بعض الفضلاء كل ما
 قبله ساكن بلا واو فهو دال وما سواه دال معجمة وبيت بعض بيتين
 زود ولفظ مفرد كرجيم وسكانت دال خوان انرا ويا في جملة النجم
 وفتح ان يقرأ بهملة في جميع مواضع المعجمة بل ينبغي ان يكتب الياء في
 الكلام بالمعجمة لان الصحيح ان المعجمة لا يوجد في الكلام الفصح **فصل**
 لا يوجد في الفارسية ثمانية الحروف في حروف الهجاء وهي الشاء النشاة
 والحاء المهملة والصاد المهملة والطاء المهملة والعين المهملة والفاق
 كجها هذا البيت بشو كنون اين حروف ويا دكبري ارجند و
 ناو حار صاد وصاد وطاء وطاء وعين وقاف **فصل** المضرات
 الثين للغيبة والثالث للخطاب وللمتكلم وحده وهذه الثلاثة
 مضرات متقلة وانما نحو دانستن وجات وسم وادووي
 للغيبة المفرد وايشان لجموع وتو للخطاب وشما لجموع ومن للمتكلم
 وحده وما لمع الغير **فصل** اسماء الاشارة اين للغرب وايشان
 واينها لجموع وان للبعيد وآنان وانها لجموع **فصل** اسم الموصول انكس
 للفاعل وانچه لغيره وانكه للمفرد وانانكه لجموع واوكه للمفرد وايشان كه
 لجموع **فصل** اسم الاستفهام كيست بمعنى من وچيست بمعنى ما وكلام
 وكه امين وچه چيز بمعنى ايش واصلاي شئي **فصل** في الحروف
 را اعرابا تا بر در اندر از نه م مكر اكره از تاك وريند

الكتاب جعلنا أنه تعلم مفتاح كلمات الاقطاب من
الفقيه خادم الفقراء ابن أبي بكر اسداسي مصطفى شالهجه في الاصول
والافقة وعلى رسول الله الصلوة

وعلى له الطاهرة

بم الرسالة

١١٥٣

اتحاف ذوي الالباب بالتحفا بما في العتبي من فنون الاداب

معاني تجمع شمله وضم كل مشاكل الى مثله

احقر البريك احمد بن علي العدوي بخارا

والدمشقي دارا والميني استهارة

غفر رندتوبه وملا

بجمال الرضوان

فدوبه وروالده

والفلسين

احمد

امير

بسم الله الرحمن الرحيم ومنه استمد وعليه اعتمد
 محمد كرام الله اطلع كراكب المعاني في افلاك الافهام . وامتد الافكار بانوار
 البيان فاعربت عنها الالسن ببدايع الكلام . ونضلي ونسلم على نيك المرسل
 رحمة للعباد . من اوتي جوامع الكلم واغتم بقصاحته كل من نطق بالضاد .
 صاحب الملة البيضاء والكتابة الطاهرة والشرعية الفراء . القابل ان من الشعر الحكمة وان
 من البيان لسحر . وعلى له واهجابه بدور الفصاحة . وصدر الحماسة والسماحة .
 ما خلف يوم امسا . واري افق شمس . فلما كان التامخ المسمي
 بالبحر لا وحده المصقع والاروع البار . الذي لم يوجد له في صوغ الانشا
 سلفا ماض ولا خلف مضارع . كتابا لم تسج قريحة بمثاله . ولا نبج ناسج علي
 منواله . قد حاز جزالة المطبوع . الي سلاسة المصنوع . واشغل على عبارات
 الانيقة . والاستعمالات الرشيدة . والتشبيهات المستفيدة . والاستعارات
 المستعذبة . والمعاني الغريبة . والاوصاف الجسيبة . والتزيينات اللطيفة .
 والتصريحات الظرفية . والمطالع المشرقة . والمقاطع الموقفة . والتشبيهات
 المطربة . والامثال المهدبة . فهو السهل المتنع . والمفروق المجمع .
 تستلذه السنة القايلين . ويلج بلاذن اذ ان السامعين . ما ترك قسما
 من البلاغة الا واتي منه بطرائف لبدايع . واهدي للافهام ظرائف الروايع .
 فلم يفاد من متروك الاودعه . ولا شئت الا ضم شمله وجمعه .
 وايدع ما فيه من الاعاجيب . ثقليه في الاساليب . وتعبيره عن المعنى الواحد
 بعدة تراكيب . فيتلون في ايراد عبارات المختلفة لكون الجرباء . ويريده

بطرق عجيبه قاي علي غيره كل الالباء . ولا سيما في صفات الملاحم . وحمات
 المعارك . فلقد نزه فيها عن المماثل والمشارك . واغنته نروة الادب
 والطول . وسعة لطاق البيان ومجال القول . عن ان يكثر فيها عبارة . او يضطر
 الي استعادة استعاره . ولم يلحق عبارة فيها مطارد . فكافا استغلي ما الي اليه
 من التفنن فيها من عطاره . ولما كانت تلك الاساليب في زوايا الكتاب مكنونه .
 وغت مطاوي متفرقات عباراته موضوعه . لا يمترا الواقف عليه باسلوب منهاه
 الا وقد ذهب غيره عن خاطره . وهيهمات ان يتذكر عند وروده مستبدعات
 نظايره . فلا تظهر له مزية هذا الكتاب كل الظهور . ولا تسفر له مخدة من
 مخدراته الا وقد غابت اختها تحت الستور . فسبح لي مع قلة البضاعة .
 وقصر الباع في هذه الصناعة . ان اجمع شئت شواربه . وانظم مبتد قلاده .
 واضم كل قريضة الي نظيرتها . ولحق كل نازعة باثر ومثها . من كلما اتحد فيه
 المعنى واختلف التعبير . وكسته ايدى البراعة حلل التحرير وجبر التجبير . ليكون
 ذلك غنة لمن يتعاطى صناعة الانشا . وكثر بلاغة ينفق من خزانته كيف يشا .
 اذ كان لا ربا بها افتقار الي جواهر فقره . وفاقه الي مكنون لآليه وذخاير درره .
 فاصلا بربط معاقد عند ختامه . وتقييد شواربه بعد تمامه . خدمة خزانة
 علامة الدهر . وما لك انزقة النظم والنثر . من راجت في ايامه سوق العلوم والاداب
 وحيا كتاب القبي بعد ما نجت عليه عنكب الدهور والاحقاب . شيخ مشايخ الامم
 وصدر العلماء الاعلام . وحسنه الليالي والايام . وولي نعم الله على الانام .
 مظهر الخير والاحسان . ومجلي الكالات التي لم يطشهن اسر قبله ولا جان .

وسميته الخافي ذوي الالباب
بانتها في الغنبي من فنون الاداب

المحروس بالكلالة الصداينه • ابو الخير المكنى بالدولة العلية • جمع الله تعالى له
بين جري الدنيا والاخرة • وتقبل من الدعاء ما به القلوب ضاربة والافواه فاعره •
واسمه عبد لا يبلى حديد • ولا تنشئ بيد الحوادث عقوده • والله تعالى هو المرغوب
اليه في هبة الهام يسلك بسبل السداد • ومنحة توفيق اصاب به عما في سرعان القول
من الفساد • وان يجعله تاليا لخلوص النية • متلوا بحصول الثواب والامنية •
انه ليس لكل غير • ويده انزلة التقدير • وهذا فهرس الابواب
على حسب ما شئت عنه استقر ذلك الكتاب •

الباب الاول في عبارات مختلفة في اوصاف الحرب من شدتها ونحوها والانهزام عنها
الباب الثاني في اوصاف الحصون والقلاع والاسوار والخنادق والسهل والقلل والجمال
الباب الثالث في اوصاف الخيول والفيول وملابسها والاسلحة والدرع وما يتعلق بها
الباب الرابع في اوصاف النجمان والابطال واليون المصولة والنزال
الباب الخامس في اوصاف الاعداد والكرما والانتحار والنجلاء
الباب السادس في اوصاف الكثرة والقله واختلاف تعبيراته عن معانيها
الباب السابع في اوصاف اصلاح الفاسد واقامة الحاييل واختلاف تعبيراته فيها
الباب الثامن في اوصاف ازدياد الفساد وتغاقم الامر بحيث لا يرجي صلاحه
الباب التاسع في عبارات مختلفة في اوصاف الاستقامة والعدوج
الباب العاشر في اوصاف التوب والبعد الحسيني والمعنى بين
الباب الحادي عشر في اوصاف اوايل ومقدماتها وعلاماتها ^{الامور}
الباب الثاني عشر في اوصاف معاني الغرم والخزم والجبد والاجتهاد في الامور

الباب

الباب الثالث عشر في اوصاف اكسل والغسل والتقصير والراخي في الامور
الباب الرابع عشر في اوصاف معاني الانتظام والاتفاق والابتلاء واخذها
الباب الخامس عشر في اوصاف المدح والتعريض والريثا
الباب السادس عشر في اوصاف الذم واللوم والحقا
الباب السابع عشر في اوصاف التباس الامور واشتباهها واستحجامها ^{واستغلا}
الباب الثامن عشر في اوصاف تضاح الامور واختلافها وانكشافها
الباب التاسع عشر في اوصاف العزة والذلة والكبر والتواضع والافتخار والخضوع
الباب العشرون في اوصاف البسر والعسر والفرج والشدة
الباب الحادي والعشرون في اوصاف الوسائل والذرائع والاسباب والاحتياط
الباب الثاني والعشرون في اوصاف معاني القهر والغلبة والاستعصاء والانتقام ^{مع}
الباب الثالث والعشرون في اوصاف معاني المماثلة والمعاونة والتعاونة والتدابير
الباب الرابع والعشرون في اوصاف الفصول الاربعة وما اشتملت عليه من الحر والبرد
والثلوج والامطار والنباتات والازهار والغيوم والرياح وما ضاهاها

الباب الاول في عبارات مختلفة في اوصاف الحرب من شدتها ونحوها والانهزام عنها
هذا الباب اوسع ابواب هذا الكتاب وقد تضمن من التفنن في عبارات ما يلوح
عليه دلائل الاعجاز ومخايل البحر والاعجاب وهو منقسم الى قسمين **القسم الاول**

في اوصاف شدة الحرب والحقامها وتاج نارهها واضطرامها. فمنها قوله وجرت
بينه وبين عساكر الهند حروب ليس فيها جلد النمر. وارث نارهها نار ريش
المنذر. وعرض عليهما نارا على حذم النصار. وجا في جنب عن الضحمة
وافزع النفس بالطوي والمخصة. وقوله فضا دسا القتال كاسد ما يكون
تقيا بالصفاح. ومشقا بالرماح. وانحانا بالجراح. فلما اضطرب الفريقان
وانتفتحت حلقتا البطان. حمل الامير الماض من قلب عسكره حملة كسفتهم عن
مقامهم. واعصت شوارع الملبو بهم. ودارك عليهم الحملات من كل اوب
حتى حلوا منها مغلولين. وتفرقوا في مستون المضاب ونظون الاودية والبتا
مخدولين. وقوله ونسبت الحرب بينهم اياما ولاه. وادبرت عليهم كؤوس الطعن
والضرب ملاء. وقوله وتلاقوا اليوم موعود على ينصل الحرب فشد بهم لهم
يظا قه. وادار على الفريقين دهاقه. فاما اعدائهم فسكروا سكر استحو
به الحدود بالحدود البوائك. فصبت عليهم من لدن لاج جبين الشمس الى
ان ذلك سرجا وهاجا. وكادت تصير على قمم الرؤس تاجا. واما اوليا الله
فانتشوا نشوة طربوا معها للضرب فرق الهام. والعيت بطلايع الحمام.
لا حرم ان الله نصرهم حامهم ونصرهم واداهم واظهرهم فغادروا من جباه الكفار
قراية ما ينف عنان صرعى على وجه البسيطة. عن نفوس موقوده. ورؤوس
مبقوده. وايدعن السواعد مجدوده. تقرى للضباع. بل جعل للبتا ع.
والوحوش الجيا ع. وقوله وتخالل بعضهم على بعض فخللت المعركة سماء
غمامها منام القسطل. وبروقها بريق البيض والاسل. ورغوى صليل

وانضي تحت مركب الحية وحش اصحابه
ورقاة على لذة الامنية اورقة المنيه

السلح. ورشا شهاب صيب الجراح. ولما حدة الامر. واحتد الجحش. وفضل
اللاء واستحل الاعداء. وزخروا دي الخطب بملده. وكاد يخرج با دي الشر عن
حده. وثب الى قعدته من قبلته المخلدة. فحل بها وبيار خاصته على
قلب ابيك. فاهوى العيل الى صاحب رايته. فاحتطف بها من سرجه. ورمي به
في الهواء من فوقه. وتخلل الاخرين خطما بحرطومه. وشكا بانيابه ودوسا
باطلافه. وانثال اوليا السلطان على الاخرين بسيوف تلغ في الدماء.
وترشوا احسا الاغشا. وطارت قلوبهم هواء. واستحالت قواهم هباء.
ولوا على اعقابهم نافرين. وتبعهم الطلب بظلمات القسور القمر. الى ان كلفتهم
فراسان الى ما وراء النهر. وكفوله وطلت حملاته تحطمهم عظما. ونوسع
اركانهم هذا وهما. وركب الكناهم نظرت تغلق الممام انصافا. وتسقى
النفوس سماء زعافا. وقوله واضرم عليهم نارهها. وبارش بنفسه وخاصته وارهها.
وقوله فتعصرت ارض الوغاب ديا القتل. واضجت مناسم الفيول رجلا
كانوا اركان الصفوف. عندا شجار الرخوف. واحتلاط الاسنة والسيوف.
وقوله الى ان ضجرت القنا من قتل حلق الذروع. وسكرت الظلي من رشف
علق الاحسا والصلوع. وقوله ضرب عليهم بحلن المحاصره. وكل كل المناجزة.
حرر الغلاصم. وتبكا للاندى من المعاصم. وانصا الهدهد بالفاقرات الفواصم.
وقوله وحضا السلطان عليه نار الحرب. يرميه بالصواعق من طي السيوف
البوارق. ويقذف بالشرب اللوامع. من شبي الرياح الشوارع. وقوله
واضرا عليهم ضرب يطير الحواجيب عن العيون. ويزيل القبايل عن الشئون. يدع

الاجساد مناخلة بل مناخر. قد انجرت عروقها. واعيت على الشكر بنوقها.
وقوله حتى اذا توجت الشمس قمة النهار. اهاب بالشد على الكفار الفجار.
فتجاوت نعم التكبير. استنزالا لنصر الله. وتنجز الصادق وعد الله. وحمل
اوليا الله على ذوي الافك والشرك حملة كشفت صفوهم. وامرغت بالذل انوفهم.
واقبل السلطان كالحمل القتيق يضرب باليدى. ويقعد الدارع بنصفين. وسقط ظمأ
الكفر من كؤوس الحين. وقوله ثم ندعو المناص طلبا للخلاص. وقوله فوقعوا
بين العسكرين. واخذتهم السيوف من الجانبين. وقوله وثار قتام خلط البعض
بالبعض. فلم يسمع غير وقع البيض على بيض المغارق. وحطم الدبابيس ما بين
الظلي والعواتق. وطلت خراطيم القنول تستلب الفرسان من صلوات الخيول.
وتلحق القاتل بالمقتول. وقوله فاجلعت المعركة عن قتلى مضرجين بالدماء. وجرحي
مطحجين على العراء. وقوله فقلعت الشفاء. وغبض ما الاقواء. واضطربت
الاحنة. واشتجرت الالسته. وتواتب الاقران. واصفرت الالوان. ومحت
ترقات الطعان. وجرت انهار الجحى. وسطع الرجح من سايك الخيل. وطرحت
القتلى على الكواب. وخفقت الاعدة على المخافر. وتصلصلت الدروع من وقع
البيض. وتداغت الاصول. وتجاوتت الاصدا. وادهمت الوجوه. وتلصحت
العضاه. وزاغت الابصار. ولبقت القلوب الحناجر. وترجرت الارض. وزلزلت
الاقدام. وقوله وتطاردت الابطال. وتراوت الاشبال. واقبلت الافيال
تفترس الرجال. واخر المدق وسال العرق. وقوله فجذ المصاع. واخذت
الفراع. وحمل الوطيس. واستوي الرأس والرئيس. وصار اللقاء كفاحا.

في

من اخذ بالتلايب. ومناقر كالتعاقيب. ومضارب بما بين الرؤس
الى العراقيب. وكلما استليت الفيلة للمهويل والنخيم. والحطم بالاطلاف
والخراطيم. مطرثا سمايت الزانات ملتوية كالاراقم. مناة الى حدق
العيون وثر الحلاقم. وقوله واشتبكت الحرب على تلك الحال ضربا بالسيوف
القواضب. واخذ بالجي والدواب. حتى سالت المذائب من دفع النخور.
واحمرت المتالع من علق الصدور. وراى الشاه عند ذلك من هول المطلع ما لم
يكن ثم كان. فدعا الامان الامان. وقوله فلم ترعه الا صيحة الفاعره.
واجداق الخيول به كالحط في الاستداره. قد طوي اليه تلك الطرق
القاصيه. والقلل العاصيه المتناصيه. في ركضه لم ينل جنبه
فيها قرا. ولا عينه غررا. ولا خيله جماما. الا لما. ففهم عليه
في ربه بنفسه وصحبه كاقبل. فاخذته اخذ المقيب شانه. عجلان يشويها
لقد لم ترل. وقوله واواقفه بين الناصيين في حال كقطع الليل. وقوله وتخذ
فرار عن مته لغزو بلاده. وتخليصها عن حبث خبثه والجاده. وهض في
الكماة من علمانه. والحماة من رفقائه وأعوانه. فلم يبرز له بارز من اعوان
جيبال وجيوشه الا اوسعهم طمنا. واستلهمهم ضرا وطمنا. وقوله
وحث اولياه على الكفرة القلف فاجابوه سرا بقلوب محشوة بالدين. محمودة من
صدق اليقين. وتقدم اليهم بان يتنا وبوا الحمدات بينهم في كل حملة خمماية غلام
بالدبابيس الحاطمه. والقرانيكيات الهاشمة حتى اذا ابلوا في الجهاد خلفهم
من اضرابهم من ينوب منابهم مرصا وهض. وطمنا وطمنا. فلم تر لهذه حالهم

حتى استغاث الملاعين من حَرِّ الوجيس . ووقع الدبابيس . وهتوا
 بان يجعلوها حمله واحدة تخرج الاقدام . وتقتلع الجيش التهام . فعندها
 تداعت الصفوف . وعزلت العوامل الا السيوف . واختلفت الضربات فمن
 واحدة تقطع الهام . واخرى تقطع الاجسام . ونارت عجاذة غير استمرت العيون
 عن الاشباح . فلم تعرف الصفاح من الرماح . ولا الرجال من الاقيال . ولا الابواب
 من النجار . ثم اجلثت عن هزيمة الاجناس الارجاس . واسلامهم عدتهم هـ
 وعنادهم واسلمتهم . وازدادهم وقيلتهم وكراهم . وقد غصت البيداء بحيف
 قتلاهم بن جرح بجيا الحسام . وطرح من هول ذلك المقام . وقوله فحاصره
 خلف فيها منا صباه الحرب غاديا وراجا . ومما صفا ومكافا . حق
 كثر القتلى بين الفريقين . وطالت يد الانتصاف على اصحاب الحسين . وقوله
 فلما تلاقيا تناوشا الحرس لادن طلوع الشمس الى الزوال حتى احمر بساط الارض من
 دماء الابطال . ثم اتجفت على مسكر الجبال كشفة اعيانهم ضبطها لزوال الاقدام من المقام .
 فتفرقت جموعهم في حمر الغياض والاحجام . وقوله وما دهم الحرب حتى غير شهران
 كيوم واحد في مداومة الكفاح . وملازمة السلاح . ورحف الفريقان بعضهم
 الى بعض . وكان فخر الدولة على المسيرة مقابلا لعل بن كاهمه صاحب جبوش مؤيد الدولة
 فظهر الفناء . واحسن البلاء . وحمل عليه جملة زجر حته عن مقامه كليما . وطرحته
 الى اسنرا اذهريما . ولواعين عظمى في الحال . لفسح له ضيق المجال . وجعلها
 اخر القتل . لكن القوم نافسوه فخذلوه . لا جرم ان كركبة من كتاب الدليل
 عطفت على من تشاغل بالتهيب والاغارة من اوباش الخراسانية فطبقوا عليهم

حباله الأسر ثم عرضوا عن اخرهم على السيف . وقوله فاقترح الحرب بهم فلم
 يصفوا بئالهم الا في منافس الاشدق . ومواضع الشفر والاختلاق . وافسوا
 العور والقتل في الدليل بينهم ذلك . ولم تزل الحرب تقوم بينهم على ساقها
 ظاهرة وخبيا . فينتصو البعض من البعض وقوله نار بنف وعسكر وعساكر
 اخيه على اختلاف اجناسهم . وكان اهل خراسان يظنون ان حرمهم تلك عارض تنقشع
 وعن قريب على الرسم في مثله يتدفع . فلما راوها غما مائرا كما وشاهدوها غراما
 ولزاما . اقبلوا عليها مضطرين . فاذا لا شرا . والخطب حد . والجرح حد . يد
 والباس شديد . وبرز الدليل من ور الخنادق الى العراء . فخرج من جحد البلاء .
 وضك البؤس واللاواء . فاستقرت وقدة الحرب . ودارت رخي الطفن والضرب .
 ولما حمل عسكر الدليل من تقيتهم . ولوا اولئك اديانهم نفورا وثبت حسام الدولة
 تاش فخر الدولة في القلب بخاربان بالسيف والفراتيكيات . وبرز ان الحملات
 الحملات المتداركات تصدق النيات في الثبات . الى ان القت ذكائعينها في كافر
 وقد انخرمت الجيوش . وتفرقت تلك الجموع . وقوله وكردا باجمعهم على ابي العباس
 تاش في خيول غصص بها عرض الجبوب . وضاق عن ضمها اضلاع الشمال
 والجنوب . فلما قاربوا ينسابو رخا الفوا معسكره الى البلد لا متلاكة عليه ومساورة
 الحرب عن ظهر منعة واقترار . وحال تجدة واستظها . فعارضهم ابو العباس
 تاش في مسيرهم ببعد الله بن عبد الرزاق وابي سعيد الشيبى وخواص غلمانة فناقشهم
 الحرب من حين متع النهار الى ان صارت كعين الاحول . وطلت حلاتهم تحطمهم
 خطا . وتوسع اركانهم ههنا . وقوله وحمل ابو العباس تاش اخر النهار

حملة قد رها خاتمة القتال. وأخيرة التلال. فتلقاها بالرحمن وابوعلي ابنه
 بشكاكم قوته. وغلبهم في الشيات ضربه. وردوا مطلقا لا عتبه.
 بمشروعات الأستد. ومسيرات الرخوف. بمشروعات السيوف. فلما انقلبوا
 مخامه وقد غرق في تلك الحملة عنه سواد حمانه. وحفظة رايانه. شدوا
 الحملة عليه دفعة واحدة فاضطروه الى الانهزام. واستلام المقام. وتذكرت
 الحملات علي مكر الديلم من جانب فايق. حتى تزعجت صفوفهم. واضطربت
 جموعهم. فتداعوا الامان من قرع السيوف خلا من انجته صهوات الخيول
 فجمعو في بيت الاسار. على حال الذل والصغار. وقوله فلم يثبوا ان حمل اهل
 المسكر عليهم حملة واحدة كسفهم عن رؤوس بلا غلاصم. وايدري
 بلا معاصم. ونفوس بلا عواصم. وفرشوا ارض ذلك الفضاء بجثث
 القتلى. منسحقين بالدماء. وضربت الدور والحواليت بالنفقات.
 وبسطت عليهم الايدي بالفار. فجري عليهم مالم تجر بعد يزيد بن المهلب
 مثله. نكاية مرادعه. وعقوبة وارعة قاصعه. وقوله فصدق قتاله
 اخذنا بمرط الحجة والتشهير. ودق عسكره دق المضرب المسامر. وقوله
 فلما رفق الكفاح. وعصه السلاح. اجعل اطفال الظلم. واقسمت
 الحضرمية اصحابه بين القتل والتكيل. والاسر والتذليل. وقوله فانقضوا
 عليهم انقضاض الصقور. على بغاث الطيور. فمزقهم بددا. وجعلهم طرائق
 قددا. وفرشوا الفضاء بجثث القتلى. وغنموا مالا لا يعد ولا يحصى. وقوله
 فقصده بطغية في منكب. اذ رثه عن مركبه. وبادر اليه فاحتز راسه عن مركبه.

ونار

أستاده

ونار الصباح تغلبه فوثي اصحابه على الادبار هاربين بين الارض والبحرها.
 وهاربين اثنا مجرها ومدرها. وقوله وعدا اهل بخارا الى نفاضات عسكره
 فطرحوهم طحا. ودهروهم دون حوالها دحرا. وبادر الارك الغريبة على اثره
 شلا وطردا. وعركا وطحن. وقوله ففرب الرض وجهه بوجهه حجابا به.
 ورجال بابا. وناوشهم الحرب بعلمانه. وكافة اعوانه. حتى استلحق العدد
 الجند من الفريقين. وفريق الفضا بالقتلى من الجانبين. ثم انقلع عنهم
 هزيم. وحث مركب الجاهل حرسا على النجاة الى الشط هشيما. وقوله وسار
 للانتقام مسير الليل غارت كواكب. والسيل ضاقت به مذنبه. وقوله
 ودنا الفريقان بعضهم من بعض فلم يسمع ميسرة ابي علي الا رجع ناره عليهم
 من وراية قريضة ذات اليمين فاذا هم بالامير سيف الدولة بالظهر والمزم
 والليل المذهمة. فترزت اقدامهم. وضكت احلامهم واهنامهم. وقوله
 فغير والحكاث مدينة حور زمشا. واحاطوا بها احاطة الاطراف بالاعناق.
 وناشوه الحرب من كل اوثب ودرمب. فظلت تلح وجوه رجالها بكمزاتها حتى
 اجلبتهم عنها مدحورين. وحصلتهم في رتبة الاسار متزورين. ودمروا علي
 خوار مشاه في قنارة بيته فاعطاهم بيديه. ووصل الي ابي علي فحمل ثقل قيده
 على كعبه. وتبادلت حالها في رقعة من اريم النهار فصار لاسير منها اميرا.
 والامير اسير. وكان ذلك علي الله يسيرا. وقوله ودنا الفريقان بعضهم من
 بعض ضرا بالسيوف والبواتك. وطعنوا بالرماح القواكل. ورخصا للهام من تحت
 القواكل. وظلت رحى الحرب تغرهم بشفاها. وتذو ر عليهم بانقلاها. الى ان رمت

Copyrighted material

الشجر بحمر الطهيرة وعندها عمل الامير سيف الدولة بنفسه فداعت الزخوف
وتخالطت الصفوف وخطبت على منابر الرقاب السيوف وثار مجلحة
اخذت الصيوان عن الاشباح واذ هلك النفوس عن الارواح ونثرت الال
بأيدى الصفاح واقعصت الحماة من وقع السلاح وظلت سناك الخيل
تردي على جثث النفوس وتلعب باكر الرؤس

تجري الجياد من القتلى على جبل ومن دبابهم يدحضن في وعر
ومن مجاهم يصعدن في شجر ومن ذوابهم يفضن في شجر
فلما نضب أن اسفرقاتها عن مساقط ابدان تحت ابدان واجسام فوق
هام وهام الآخرون على وجوههم يمشون طول الارض خوفا من حر العقاب
ومر الحسب وقوله واهاب بعكره الى الحرب قاصطحو على مساقاة
الطعان والضرب ومعاناة الجراب بيض الصفاح وزرق الجراب ذاهلين
عن مصع الفرر وانعين بمطلع النج والظفر وعقب بكنوزون رجاله الفتاك
واشباله الأتراك في سائر من اطلعتهم رايته من قواد الامير الى الحرب وانضاره
والمنصين بدمه شعارة فالنقل بظاهر يسابور واجتلي ابو القاسم منهم
بحوماء جوما ولاقت بكارة الحقائق قروما واستبكت الحرب بينهم نفعا
بالمناصل وضربا بالماول وقد خزا باطراف العوامل واشتعل اصحاب
ابي القاسم فيهم كالتار في دقاق العويس وبييس العرج ضربا هبيرا
وطعنا نورا ومرياسقلا وطرحو ميمتهم على ميسرهم طمعا ودعرا
وقهرا وقسرا حتى اذا طنوا ان قوادهم الهزيمة قد فرجت لهم عن خوافي

الفيحة

الفيحة صكر بكنوزون قلب ابي القاسم بحملة ازلقتهم عن المقام ومجلتهم
للانهرام فاضاعوا مخدولين مغلولين بقودهم الجمل ونسوقهم الخوف
والوجل وقوله وزحف بهم نحو الخضم على هيئته وافره وهيبته حاضرة
فكادت الارض تمور والجبال تسير والنفار الباهر يحول والفلك الدابر
يزل او يزول ونذر القوم باقدامه وقبال الوينة واعلامه فقامت عليهم
القيحة واستغاضت فيهم الحسرة والندامة وحفرهم حافر الضرورة عن المسورة
ففرعوا الى الاهتداد وبعثوا بالركوب الى القواد وبرزوا من جذران المدينة
في افواي واصباح يوم الزينة واقاموا الصفوف على الموازاة قلبا كجميع الليل
وميمته كمدفع السيل وميسرة مشحونة باساليب الخيل وماج الفريقات
بعضهم في بعض كالجراد المنتشر ضربا يزيل الرؤس عن العواتق ويبين
الزناد عن المرافق وطعنا يقتل ودابع الصدور ويرد مشارع الغيوم
والشروع ورشقا يصيب سواكل الابصار ويطلب وراء الفخار مضجع
الفرار واشتدت الحرب حتى تقلصت الشفاه ونفضت الجباه وتقطعت
الانفاس وتخترت الفرسان والافراس واغبرت الافاق واحمرت المحاليق
والاحداق وخاض الامير سيف الدولة غمرة الحرب بجند بالاولهاق مطالع
الاعناق ويختطف بالرماح ودابع الارواح ويفض بالاسياق بجامع
الاكتاف حتى رويت الارض من بزال الخلق وعقرت الحوامي في نواعر
العروق ودامت على حالها في الاجتدام والاضطرام والافراس باثياب
الحمام من حين استقلت الشمس الكبد على الجبل الى ان نفضت وزرعا على الاصل

فاضطرب القوم فجة من حيز المناصل. وضيقتا بوخر العوالي والعواميل
 وتداعوا بجملة كشف عنهم غمة القتال. بفصل الإخبار والأقبال. فطرحوا
 الميمنة على الميسرة وهم يظنون وراء ذلك طعنوا. ويخطبون من بنات الأمازي
 أبحاراً وعوناً. وابتغى الله إلا أن يعكس عليهم ما ظنوه. ويحيق بهم وبالماستوه
 وألهم الأمير سيف الدولة أن يرحف اليهم بسواد موقوف فلم يكن إلا صدمة واحدة
 حتى زلت الأقدام عن مقاررها. ونهاوت الرقاب عن مزارعها. وجعلت
 تساقط الشخاص الأتوية والمطاردة. وتبرد النفوس عن ضرب السيوف البوارد
 واستمرت الحضيرة بالظلمة عندا عتكار الظلام. واقتحام جيش حمام. فطاروا
 بين الأقطار كل مطار. وسفت بهم سافية الدمار والإدبار. فلم يلق منهم
 بعدها اثنان عند تنازل الأقران. وتناوب الضرب والطعان. ذكذكري للذاكرين
 وكذلك يفعل الله بالظالمين. وقوله فشن عليهم غارة شعواء. وخطبهم
 بالسيوف خبط عشواء. وقوله فالتقوا على حرب تحطت فيها الصفاح المشهور
 وتقصدت فيها الرماح المطرورة. وعربت عندها الكواكب المشورة. ثم شاعت
 الحضيرة في السامانية فلو على أديارهم نفور. وكان امرأته قدراً مقدوراً. وقوله
 وتجايشا للقتال فاستل سمع الهواء من قرع الحديد. ورويت صدور المواضي
 من موارد الوريد. وبلغ كل من الفريقين غاية المكان. في المنازلة مع الأقران
 مجاهدة عن خيوط الرقاب. وتغاديا عن سق الذكر على تناسخ الألقاب
 وهبت لصاحب الجيوش في المنظر قبول الأقبال فتتمرق صف المنتصر عن هزمي
 عوايد الوجوه. وجبرحي بأنياب المكره. ولم ينشب صاحب الجيش إلى أناته

خراید در ککاب بتل عدل و کرم
 ملک رفعت رمانه اوج افلاک
 معدلت باغی قد و مکه اولید رست
 آب انصاف ابله تازه حکومت با
 روضه حکم و حکومتده سنگ عصر
 کر بوعدیل حکومت ایدر این دایم
 غضبک یا غم سنگ سنبله غفلت
 چکه و لک دمه غضب یانی میدا
 برایغ اوزره دور و ب خدمت ایدر طوغ و علم
 ملک رتبه صدر دولت اربابم
 سلطنت تختی جلوسکه اولید رستم
 زینت عدلک ایل اولدی فرین عالم
 بیلک ز غمره سی عدل و عدالت م
 خراید روز قیامتده سکله دم
 کر ملک مطربک نغمه صدر لا و غم
 بهره نیر کچه او قلدن مکر آهوی حرم

چکسک اعدایه همچو میل غرا خجرفی
 شوکت و رفعتی دشمن دین کورده
 پای بوسک زر من کیم چون ایم
 ماه نومی خبا یوق سنک نعلن
 توتیای قدمک کوز لرینه سورمک
 کلدی بوملکه بسی حاکم اگر چه امان
 اولقد رویردی مبارک قدمک
 شاهن عدلکی چون کوردی عصفوی
 سم داخی اهل دله جام ملک اینه سی
 از زن الروم سعادتمه قدمک ایشد
 غیب ذوال کو تور و ب قبله که اعلا
 دید لکم ایشدای صاحب دکت

دو کلور حبیب وجودینه همان خون
 قلعه سینسی نفیسه کرک کوی دم
 خنجر سیلک مجروح سه سینم
 سحره دودب چرخ فلک بغیر نه پیش
 ملک تاسع اید پر قد بالاسنی خم
 بصدی سنجین عدلیله برک قدم
 که دکل لاف قوین قور دیله و تارم
 کمی قاجدی کمی سکدی کمی اولدی بهم
 کوستم و صورت عکس می کلکون شتم
 خیر مقدم دید لر حجت ارباب هم
 قد لر خیر دعا شاکار وجه اتم
 اوله کم روز جزا کور میه سن دیم

یاز در سخن قلم نه قصه نشری

بوقا ملکنه الدائمہ بنم سلطانم

دامن شرع بینک قومہ الدن نہا

بغلیوب راه حکومتہ عدالت کم

انبیا جانب حق دل چون اولندی

قد لر خلک ارا سنده شریعت اجرا

انمره تابع اولن کیدی سعادت تابن

سن داخی انمره تابع اوله کورای مخدوم

هم غنائم اوله عون ازلی شهبازم

حق تعالی سنی خونکاره بقضایہ بکم

قله سن مرحمت احوالنه مر مظلومک

محمد غنچه سنی آجیدی نسیم عدلک

کاشن مدحکاک کل دیر ملکه بر کسک

حسن خطیده بو نظم الہ آلد وقده قلم

الدانن کلمہ اولور دیولیعنه سمد

استه ایسن اوله سن جمله بشردن اقم

پیشوا ایله کور کند و کافر عالم

دوتد لر رشتہ انصاف و عدالت محکم

اولد لر جمله اسمرا خدایہ محرم

تحت غنچه سعادتله او تور دی اسلم

اوله سن تکه دو عالمده وزیر اعظم

هم رکابک اوله الطاف عیم و اعلم

ایده سن مر کسک احوالنه لایق هم

ویره سن ظلم و ستم قیصر نه شربت هم

معرفت کلری اوراقنه سپیدی سنم

کمی کل دیردن کمی فخر کمسی در هم

Copyright © King Saud University